

ශීල නිර්දේශය

ප්‍රථම - ද්විතීය භාගය

ශීලනිර්දේශය

සහ

උපාසක උපාසිකාවන් විසින්

රක්ෂාකටයුතු සියළුශීලයන්ගේ

විස්තරකථා මාලයයි.

—*—

බුඩයාසන මහාසුර සේනාපති යන රාජදත්ත නාමෝපලක්ෂිත

ලක්මිණිපහන්කතීෘත්ව

ඇම්. ධම්මරත්න පඩිතුමා විසින්

පාලිඅටුවාකථාවෙහා ප්‍රකරණ බොහෝගණනක් අළලා

ශීලයෙහි පිළිබඳවූ නොතු උදාහරණරාශියක් උපුටාගෙණ

සංග්‍රහකරණලදී.

—o—→

ඇන්. පේදිරිස් ද සිල්වා විසින්

කොළඹ ලක්මිණිපහන් යන්ත්‍රාලයෙහි

මුද්‍රණයකරණලදී.

බුඩ. වර්ෂ 2454

ක්‍රිස්තු සම්වත්සරය 1911

සංක්ෂේපනය.

"සීලෙ පතිට්ඨාය නරෝ සපඤ්ඤෝ" යනාදිවශයෙන් බුඩාගම අදහා බුඩධර්මයන් ප්‍රයොජන ලබනුකැමැතිවූ සප්‍රාඥ මිනු ෂ්‍යයා විසින් පළමුවෙන් පිරියයුතු ප්‍රතිපත්තියනම් සීලගුණයෙහි පිහිටීමයයි වදරණලදී වෘෂලතාදින්ගේ මරාපනයට මහා පෘථිවියද චිත්‍රකර්මාදනාදියනිවීමට කාශදපත්‍ර වස්ත්‍රාදියද උපනිශ්‍රයවන්නාක් මෙන් ධ්‍යානමාර්ගඵල සමාධි ප්‍රඥදි ශ්‍රේෂ්ඨගුණ ධර්මයන්ගේ පිහිටීමට සීලතැමති ගුණධර්මය පෘථිවියක්මෙන්ද වස්ත්‍රාදියක්මෙන්ද උප නිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් උපකාරවන බවබුඩාගමෙහි නියමයවිය එහෙයින් විශුඩි සංඛ්‍යාතවූ කෙල ඉසන්ගේ පිරිසිදුවීමෙන් ලැබියයුතු නිර්වාණ ධර්මයට මාර්ගය පෙන්වන්නාවූ අර්හකථාචාරීන් විසින් පළමුකොට සීලවිභාගයද තදනන්තරව ධූතාඩග සමථ භාවනාක්‍රමයන් විත්ත විශුඩියද ඊට අනතුරුව ඛන්ධායතන ධාතාදි විදර්ශනාභූමි විභාගයද දක්වා අවශානමයහි නාමරූපයන් විවිධාකාරයෙන් දැකීම් සංඛ්‍යා තවූ විදර්ශනාභාවනාක්‍රමයන් චතුසත්‍යාවබෝධයෙන් සතරවග සතරඵලය සාක්ෂාත්කරණක්‍රමය දක්වනලද්දේසි සකලශාස්ත්‍රයන්ගේ පිරිසිදුබැව් සංඛ්‍යාතවූ සප්ත විශුඩික්‍රමය දක්වන්නාවූ තන්හිද පළමුකොට සීලවිශුඩිය දක්වා එතැන්පටන් දිට්ඨිවිශුඩ්‍යාදි පඤ්ච විශුඩික්‍රමයන්මඟින් මාර්ගඵලම සංඛ්‍යාතවූ අසුණ දසඅග විශුඩිය දක්වයි මේ ආදි මනාමයක් ක්‍රමයෙන් බලනකල්හි ක්‍රුවණැති බෞඩ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් පළමුකොට පිරියයුතු ගුණධර්මයනම් සීලගුණයබව ප්‍රත්‍යක්ෂ කාරණයකි පළමුකොට සීලගුණයෙහි පිහිටා දානාදි පුණ්‍යක්‍රියාවන් රැස්කරන්නාහට ඒ දානාදිය මහත්ඵල මහානිසංස ඵලවන්නේහි. ඒ එසේවැනි අබුඩෝත්පාදයෙහි උපන් වෙලාමනම් බ්‍රාහ්මණ මහාසාරථීන්ගේ මහාදාන ප්‍රවාහය පවත්නා කාලයෙහි ජම්බුද්වීපයෙහි එකද සීලවන්තයෙක් නොදැක අහෝ මාගේ දානය නිෂ්ඵලවේවා යනාදි පශ්චාත්තාපවූ නැවතත් මාගේ සීලගුණය මහතුකොටගෙණවත් මාගේ දානය මහත්ඵල මහානිසංසවිය හැකි නම් දායිකණාදකය වැනිවර්වාසී අධිෂ්ඨානකොට රන්කෙණ්ඩිය නැබුරු කළකල්හි පළමුවර නොවැගුරුණාවූ ජලය නොනැඳුනී වැගුරුණුකල්හි එම ශාස්ත්‍රීයන් දානය මහත්ඵල මහානිසංසවනබව වැටහී මහත් ප්‍රීතියෙන් දන්දුන්බව ප්‍රකාශවබැවින් මේ කාලය

ප්‍රතිග්‍රාහක ගුණයෙන් දානය මහත්ඵල මහානිසංස නොවියයුතුකාල යක් බැවින් දායක ගුණයෙන්ම දානාදිකුශලය මහත්ඵලවියයුතුබව නුවණින් සලකාබලා සියළුබෞද්ධ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් සැපු පුණ්‍යක්‍රියාවන්වවඩා ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාව තරුණකාලයපටන් උත්සාහයෙන් සැපවියයුතුයි.

තවද ශීලවන්ත මනුෂ්‍යයෙක් සතුරන් විසින් රාජාපරාධයන්ට අසුකරදීමට උත්සාහකළනුමුත් රජදරුවෝ ඒ විස්වාසනොකාට නිදහස්කරහරිනි සෙසුන් විසිනුදු ශීලවන්තයාගේ හෙරිසරස්ආදි වසතුව පැහැරගණුනොලැබෙන් ලොකයෙහි අසුවලා ශීලවන්තයයි දශදිශාවෙහි කීර්තිරාවය පැතිරයේ මේ ආදී අනුසස් රාශියක් ඉහාන්මයෙනිම ලැබී එමහයින් සියළු බෞද්ධයන් විසින් සියළු ක්‍රියාවන්ගේ පූර්භාගයෙහි සිල්රකුණාකිරීමෙහිම උත්සාහකට යුතුයි.

පසුගිය තිස්අවුරුද්දක්පමණකාලය මුළුල්ලෙහි සියළුදවස්හිම ගල්කිස්සත් කොලඹත් අතර අපගේ දුම්රියෙන් ගමනා ගමනය කරණ ඉංග්‍රීසි පැයක්පමණ කාලයපවා සම්පූ ප්‍රලාප කථාවෙන් ගත නොකොට මේ නිෂ්ප්‍රයෝජනකාලයතුළ අප බෞද්ධ සහෝදරයන්ට මහත් ප්‍රයෝජනයක් සලස්වා දෙම්හයි කරුණාපූර්වම උදාරාධ්‍යාශය පෝට්‍රෙකාවගණ මෙම පොතට උදාහරණ උපුටාගත් දෙශනාමෙපල අටුවාදී එකා එකා පොතුරගණ අවුත් දුම්රියගමනා ගමනකාලයතුළ බලා අභිමත පාඨයන් උපුටාගණ ලංකාවාසි බෞද්ධයන්ට මහත්පා ඩුවක්වතුබු ගිහි සාධාරණ සියළු ශීලයන්ගේ සම්පූර්ණ විස්තරකථාව සංග්‍රහකොට "ශීලනිර්දෙශ" නමින් මුද්‍රණයකරවන්නට මෙදුනාවූ මේ ධර්මසංග්‍රහයෙහි දෙශනාමෙපල අටුවාදියෙන් මිදුනාවූ අතනතනා මත එතකුදු නැතිබවද බුද්ධධර්මයෙහි ගිහි සාධාරණශීලයක් මෙසින් පිටින්හි නැතිබවද සියළු උදාහරණ පාලිපාඨාදිය අසුවල් පොතෙන් උපුටාගත්තේය. යහපු ඒ ඒ තැන සඳහන්කරණලද බවද මෙහි අඩංගුවූ මහානාරද කාශ්‍යපජාතකය එළු ජාතකපොතට සැසඳුබැවිත් කල්හි සියළු ගාථාවන් හා භාවයද පුරාණ සිංහලපොතේ ඉතාවැ තුබුබව හැඟී ජාතකපාලි අටුවාවන්හෙත්ම අප විසින් සිංහලභා ෂාවටනගා මෙහි ඇතුළත්කළබවද මේ පොතේ සියළුතන්හිම ඒ ඒ කාරණයන්ට සාධකවශයෙන් දක්වාතිබෙන නාති සංක්ෂේපකථා වසතු කියවීමෙන් රත්නත්‍රයකෙරෙහි බලවත් ප්‍රශාදයක් උපදනාබුවද දනයුතුයි.

M. Dharmaratna.

ශීලනිර්දෙශ අනුක්‍රමණිකා

(නොමහාත්)

පටුන.

පිට පවත්		නිර්දෙශය
1	ශීලශබ්දාර්ථ නිර්දෙශය	1
2	ශීල ශබ්දයෙහි නිර්දෙශය	2
3	ශීලලක්ෂණාදියෙහි නිර්දෙශය	3
4	බුද්ධරත්න නිර්දෙශය	4
8	ධර්මරත්න නිර්දෙශය	5
10	සංඝරත්න නිර්දෙශය	6
11	සරණගමන නිර්දෙශය	7
15	සරණගමන විශෙෂ නිර්දෙශය	8
20	සරණ ප්‍රභෙද නිර්දෙශය ...	9
21	සරණගමන විභාග නිර්දෙශය	10
22	ලොකුත්තර සරණගමන නිර්දෙශය ...	11
24	ලෞකික සරණගමන නිර්දෙශය ...	12
28	ලෞකික සරණගමනානිසංස නිර්දෙශය ...	13
30	ලෞකික සරණගමනභෙද නිර්දෙශය ...	14
32	ලොකුත්තර සරණගමනඵල නිර්දෙශය ...	15
34	ලෞකික සරණගමනඵල නිර්දෙශය ..	16
39	සරණගමන ප්‍රකීර්ණක ආනිශංස නිර්දෙශය ...	17
42	සරණනම් වැදිආදින්ගේ සරණගමනය ...	18
44	සරණශීලයෙන් දානාදියට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබීම	19
48	සරණගමනෝපනිශ්‍රයප්‍රත්‍යයෙන් සෙසුකුශලයන් මහත්ඵලවන සැටි	20
49	සරණගමනයාගේ දුර්ලභභාවය ...	21
58	පාලියාගත සරණසමාදන්වන ක්‍රමය ...	22
60	අට්ඨකථාගත සරණ සමාදානවිධි නිර්දෙශය ...	23
62	උපාශකයාගේ ලක්ෂණ හා රත්නත්‍රය ප්‍රශාදයෙන් ජනිත කුශලප්‍රකාශය	24
67	රත්නත්‍රයෙහි වරදවාපිළිපැදීමෙන් ජනිතඅකුශලප්‍රකාශය	25

පිටපතන්			නිර්දෙශය
70	සරණ සමාදානයෙහි සාමාන්‍ය ක්‍රමය	...	26
74	සරණගමනය කිළිටුවනක්‍රමය ...	...	27
75	සරණගමන මහදය හෙවත් බිඳීම	...	28
76	සරණගත උපාසකයා විසින් නොකටයුතු අඩම් වෙළඳුම්දස	...	29
77	උපාසකභාවය විපරීතවනක්‍රමය ...	...	30
80	උපාසකභාවයාගේ පරිපූර්ණත්වය...	...	31
84	කර්ම හා කර්මඵලයන්හි ශ්‍රද්ධාව දියුණු කරගන්නා ක්‍රමය		32
92	කාශ්‍යපනිගණ්ඨයාගේ වාදයට ශාක්‍යමුනිදෙන්නාවූ අලාතනම් ඇමතියාගේ කථාව		33
94	ඒවම් බිජකනම් දැසයා විසින් දක්වනලද ශාසනය		34
99	රුවාතම් රාජකුමාරිකාවන් විසින් පියරජුටකළ ධර්මදෙශනාව		35
109	නාරදනම් බ්‍රහ්මරාජයා විසින් අඩ්ගානීනම් රජුටකළ අනුශාසනාව	...	36
128	කර්ම කර්මවිපාක නිර්දෙශය	... ...	37
132	ප්‍රකීර්ණක නිර්දෙශය	... ...	38
144	ගෘහස්ථ සාධාරණ ශීලනිර්දෙශය	...	39
149	ගෘහස්ථබ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය හා උදයභද්‍රජාතකය		40
158	නකුලසූත්‍ර උග්‍රසූත්‍රනිර්දෙශය ...	...	41
163	එකඟත්තික්ඛත්තිකශීල නිර්දෙශය	...	42
166	අෂ්ටාඟ උපෝෂධශීල නිර්දෙශය...	...	43
171	ශීලානිසංශ නිර්දෙශය ...	...	44
187	ආජීවාෂ්ටමක ශීලානිශංස නිර්දෙශය		45
192	ආජීවාෂ්ටමකශීලභෙදයෙහි ආදීනව හා සුරාපානවිභාගය		46
202	මුසාවාදාදි චතුර්විධ වාක්කර්මයෙහි ආදීනව ...		47
204	නවඞ්ගුපොසථ ශීලනිර්දෙශය ...	...	48
216	ගෘහස්ථ දශශීල නිර්දෙශය... ...	...	49
122	චතුරාරක්ෂා නිර්දෙශය්	... ...	50
227	සමථභාවනා නිර්දෙශය	... ...	51
232	නිර්වාණවිභාග නිර්දෙශය	... ...	52

නිමි.

සීලනිද්දේසය.

—*—

නමොතස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

—:(0):—

බුද්ධං ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච වන්දිත්වා වන්දනාරහං
පවක්ඛාමි සනිද්දසං සීලං සම්බුද්ධදෙසිතං

සීලානිසංසනම් කවරෙක්ද?

"සාසනෙ කුලපුත්තානං පබ්බජිතානඤ්ච යං විනා
ආනිසංසපරිච්ඡෙදං තස්ස සීලස්ස කොවදෙ
නදීඝගාමුනාවාපි සරභූවා සරස්සති
නිග්ගන්ත්වා විරවති මහිවාපි මහානදි 2
සඤ්ඤණති විසොධෙතුං නංමලං ඉධ පාණිනං
විසොධයති සත්තානං යං තව සීලජ්ජලං මලං 3
නතං සජ්ජලදවානා නවාපි නවිවඤ්ඣනං
නෙව භාරා නමණියො නවඤ්ඣකිරණංකුරා 4
සම්සතිහිධ සත්තානං පරිළාහං සුරක්ඛිනං
යං සමෙති ඉදංඅග්ගං සීලං අව්වහත සීතලං 5
සීලගන්ධි සමොගන්ධො කුතො නාම භවිස්සති
යෙ සමං අනුවාතෙව පටිවාතෙව වායති 6
සග්ගාරොහණ සොපානං අසඤ්ඤං සීල සම්භුතා
චාරංවා පන නිබ්බාන නගරස්ස පවෙසනෙ 7
සොභමානවං නරාජානා මුත්තාමණිවිභූසිනා
සථා සොභනති සතිමතා සීලභූසන භූසිනා 8
අත්තානුවාදුදිහයං විධංසයති සබ්බසො
ජනෙති කිත්තිහාසඤ්ච සීලං සීලවතංසදා 9
ගුණානං මූලගුනස්ස දොසානං බලඝාතිනො
ඉතිසීලස්ස විඤ්ඤෙය්‍යං ආනිසංසකථාමුඛං සි. 10

එතදග්ගානි අවුවාසි.

මෙම හාවය මෛත්‍රීමනස්කතා සම්පන්න බුද්ධශාසනාවවරවූ ජාති ආ
වර්ජකුලපුත්‍රයන්ට යම් සීලස්කන්ධයක්හැර අන්‍යසීලයක් නැත්තේවේද ඒ
සීලයාගේ අනුසස් ආදිතෙකැයි පිරිසිඳ කවරෙක් කිම්හැකිවේද මනා
කිවහැක්කේමය. ජම්බුද්වීපයෙහි හිමාලයවනයෙහි සීහිවි ගඟා යමුනා
සරභූ සරස්වතී අචිරවතී ආදී යන යම් මහාගඟා කොතෙක්වෙද්ද
ඒ සියළු මහා ගඟාවන්ගේ ජලස්කන්ධය පවා මේ ලෝකවාසී සත්වයන්
ගේ කෙලෙස මලපධාවනයට අසමර්ථවෙයි සත්වයන්ගේ සිලතැවති
ජලය ඒ කෙලෙසමලය ඒකාන්තයෙන්ම පිරිසිදුකරණුලබන්නේය.
මේ ලෝකවාසී සත්වයන්ගේ යම් කෙලෙසච්ඡවක්වේද ඒ කෙලෙසදුගඳ
සිහිල්දියපොදසහිත වාතයක්ද නොසුන් සිදුවන්මය රත්සදුන්කල්
හයද නොසුන් සිදුවන්නේමය මුක්තාහාරණයක්ද නොසුන් සිදුවන්
මය චන්ද්‍රකාන්තමාණික්‍යයෝද නොසුන්සිදුවන්මය වන්ද්‍රරශ්මිද
නොසුන්සිදුවන්මය එසේවීනම් කුමකින් සුන්සිදුවන්නේදයත්?
මනාකොට රක්නාලද අධිශීලයින් සිහිල්වූ යම් ආර්‍යශීලයක්වේද ඒ
සීලය කෙලෙසදුහඟ සුන්සිදුවන්නේමය. යම්බඳුවූ සීල සුගන්ධයක්
මතමේ උඩුසුලං යටිසුලං දෙදක්හි සමව හමාද ඒ සීලසුගන්ධයට සමා
නවූ අනික් සුගන්ධයක් කොයින්හිමි වේද නොවේමැයි සීලයට
සමානවූ දෙවිලෝ නගිනා අන්ක්ඛිනිපහක් කොයින්ලැබේද
මනාලැබේමය නිර්මාණ පුරප්‍රවෙශයෙහි දෙරටුවන්ද සීලයහැර නැත්
තේමය. සීලා ලංකාරයන් සැරසුනාවූ භික්ෂුහු යම්සේ මහාබිද්ද
ඔටුනුසහිත සිව්සැටක් පමණවූ මුක්තාමාණික්‍ය හරණයෙන් සැර
සුනාවූ රජදරුවෝ එසේ මහාඉන්ධනාහුය. ආත්මානුවාදභය පර
නුවාද භය දණ්ඩභය දුගතිභයාදි සියළුභය සම්ප්‍රකාරයෙන් විධ්වංශ
නයකරන්නේය. සීලවන්තයාගේ සීලය හැමකල්ම කීර්තිය හා සතු
ටුද උපදවන්නේය සියළු ගුණයන්ට මුල්වූ රාගදෝෂ මෝහාදී පාප
ධර්මයනගේ බලනසන්නාවූ සීලයාගේ ආනිසංස කථාවාරය මෙසේ
දතයුත්තේසි මේ සිංහළ ශීලඥතාගේ ආනිසංසකථාව සංක්ෂේපයයන්
දුනා සල්ලක්ෂණකිරීමෙහි උත්සාහකරත්තේසි.

ශීලානිසංස නිර්දේශයයි. 1

---

(2) කවරාර්ථයකින් සීලනම් වන්නේදයත්? "කෙහෙයින
සීලනති ස්ලනෙයින සීලං කිමිදං (සීලනංනාම සමාධානංවා කාය
කම්මාදීනං (දුස්ලීල්‍යවිරමන අඵපත්ති ණණාතාති අඵපා) උපධාර

ණංවා කුසලානංධම්මානං (පතිට්ඨානවසෙන ආධාරභාවොතිඅත්ථො) එතඤ්ච භගවති අත්ථවසං සන්ධාය වුත්තං අනුප්පාදනත්ථඤ්ච අසඤ්ඤූපන සිරත්ථඤ්ච සීලමලේ, සීතලමෙඝ සීලඡත්තොති එවමාදීනාපි නයෙනෙත්ථ අත්ථං වණ්ණයන්ති"සී. එ්ඉඩි මාගීඅට්ඨවාසි.

කවර අර්ථයකින් සීලනම්වන්නේදයත් ? සීලනාථියෙහි සීලනම්වන්නේසි මේ ශීලනාථිය යනු කුමක්දයත් ? කායවාඩ් මන සසං බ්‍යාත වාරත්‍රය මනාවූ ශීලසංරක්ෂණයෙන් සමාහිතවීම හෝ සමාධිසිර පැවැත්වීම සීලනාථියයි දත්‍යුතුයි. සමාහිත් කුසලධර්මයන්ට පිහිටවීම්වශයෙන් දුරීමය ආධාර සථානවශයෙන යන අර්ථයි. ඒ එසේවැයි ශබ්දනාසත්‍රදයෙහි මේ අර්ථයම අනුදනිති ජේතවන අභයගිරිවාසිනු ශිරාර්ථය සීලාර්ථයයිද සිතලාර්ථය සීලාර්ථ යයිද සමාහිත් සියළු කුශලධර්ම සංඛ්‍යාත ශරීරයට ශීලය හිසක් බඳු බැවින් සිරරාශබ්දයෙන් හෝ සියළු කෙලෙශ්ඩාවන් සන්සිදු වන හෙයින් සීතලශබ්දයෙන් හෝ පවවිඩ නිරුත්තිනයින් වණ්ණා ගම දීඝාදියකොටහෝ සීලශබ්දය නිෂ්පන්නවීයයි අර්ථවණ්නා නෙරෙති සමාහ ශීලශබ්දාර්ථ සැකවින් දත්‍යුතුයි.

ශීලශබ්දාර්ථ නිර්දෙශයයි. 2

---

(3) ඒ ශීලයාගේ ලක්ෂණ රස ප්‍රත්‍යුපස්ථාන පදස්ථානයෝ නම් කවරයත්? යම්සේ නීලපීතාදිවශයෙන් අනෙකප්‍රකාරයෙන් වෙනස්වූද රූපායතනයාගේ සනිදශිනතාව භවත් දැක්කයුතුබව නොඉක්මවනසේවින් ඒ සනිදශීනතාව ලක්ෂණනම් වේද එපරිද්දෙන්ම පාණාතිපාතා විරති චෙතනාදිවශයෙන් අනෙකප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහෙදවූ සීලයාගේ කායකම්මාදීන් සමානවට පිහිටුවීම්වශයෙහි කුසලාදිධර්මයන්ට පිහිටවන අර්ථයෙන්ද යම් ශීලනාථියක් යට කියන ලද්දේවේද ඒ සීලනාථියම ලක්ෂණනම්වන්නේසි කුමක්හෙයින යත්? චෙතනාදිවශයෙන් අනෙකප්‍රකාරවතුවූ කායකම්මාදින්ගේ මනා කොට පිහිටුවීම හා කුසලාදිධර්මයන්ට පිහිටවන අර්ථයද නොඉක්ම වන හෙයිනැති දත්‍යුතුයි. එහිත් කියනලදී විභඩ්මාගීයෙහි—

"සීලනං ලක්ඛණං තස්ස භින්නාසස්සාපි අනෙකධා,
සනිදස්සනත්තනං රූපස්ස ඨථාභ්‍යානස්ස මෙකධා," යි.

රසයවනාහි කෘත්‍යාර්ථ රසය සම්පත්තාර්ථ රසයයි දෙවැදෑරුම්වේ එහෙයින් මේ ශීලයවනාහි කෘත්‍යාර්ථරසයෙන් හෝ ශක්තියෙන් දුසැලුබව විධ්වංශනය කිරීම කෘත්‍යහෝගකෘත්‍යකාට ඇත්

සත්යයිද සම්පත්තත්‍රයාධීන රූපයන් අභවදායබව සම්පත්කොට ඇත් සත්යයිද දතයුතුයි. කායවාඞ් මනසසඞ්ඛ්‍යාත චාරත්‍රයාණගේ පවිත්‍රබව, එලවිශේ ඒ සීලයාණන්ගේ වැටහීම් සංඛ්‍යාත ඵලයනම්වේ කායවාඞ් මන සසංඛ්‍යාත චාරත්‍රයන් අකුසලකම්ඵලන් කිරීමට පිළිකුල්බව හා අපා යාදි ජාත්‍යාදි දුකවී භයවීමද මේ සීලයාගේ ආසන්නකාරණයයි දත යුතුයි ඒ සීලය අනෙකප්‍රකාරවූයේද ගෘහස්ථයන්ට සාධාරණවූ සීලය පවත් මෙහි දත්වනුලැබේ සියළු විනයපිටකය භික්ෂූ භික්ෂුණී සාම ණේර සාමණේරීන්ගේ ශීලවිභාග විස්තරකොට වදුරණලදී ගෘහ ස්ථයන්ගේ සීලවිභාග විස්තරවශයෙන් සංග්‍රහකොට පාලිභාෂාවෙන් මහා අනර්ඝයින් මහා ලියනලද ප්‍රකරණයක් අවිද්‍යමානබැවින් පාලිභාෂාවනුදන් උපාසක උපාසිකාවන්කෙරෙහි අනුකම්පාපිණිස ශීලනිර්දේශනම්වූ මේ ධර්මසංග්‍රහය ත්‍රිපිටකපාලි අර්ථකථා ටීකාවන් ඇළලා සාරාර්ථයන් ගකුළුවාගෙණ සියළුදෙනාම සුඛාවබෝධවන්න පරිද්දෙන් සිපිල් සිංහලභාෂාවෙන් රචනාකරණ්ලැබේ.

ලක්ෂණාදියෙහි නිර්දේශයයි. 3

✓ (1) ගෘහස්ථයන්ටම සාධාරණවූසීලය වනාහි සරණශීලය පඤ්චසීලය අෂ්ටාඞ්ගශීලය දසසීලය බ්‍රහ්මචරියපචසීලය එකභක් නිකෂෙටකශීලය ආජීවාෂ්ටමකශීලය නවඟුපොසථශීලයයි අටවැදෑ රුම්වේ ඒ අටවැදෑරුම්සීලයන් අතුරෙන් සරණශීලය කවරයත් ? සරණසීලය යනු බුද්ධම් සඞ්ඝ සංඛ්‍යාත රත්නත්‍රය පිහිටකොට සමාදන්ව ඉගණ රැක්කයුතු ශීලයයි දතයුතුයි. බුද්ධරත්නය යනු කුමක්දයත් ?

"සබ්බඤ්ඤුතඤාණනිමිත්තානුත්තර විමොක්ඛාධි ගම පරිභාවිතං බහුජඤ්ඤානමුප්පාදය පණ්ණත්තිතෝ සබ්බඤ්ඤුඤ්ඤ යතුණ පහීඤානංවා සව්වාසියඛුද්ධමුප්පාදය පණ්ණත්තිතෝ සත්තා ඒසඅසා බුඤඛානාම" යනු බුදුකපාඨ අටුවාහි.

සංස්කාර විකාර ලක්ෂණ නිර්වාණ ප්‍රඥප්ති සංඛ්‍යාත සර්වධර්ම යෙහි නිර්වාණ දීපිකාවන නාරාවය (නාරයසන) පරණලාපනක් විනිර්දයන්නාක්මෙන් මනාපැකිළපවත්නා සර්වඥතාඥානයට ආස න්න කාරණවූ නිරුත්තර අර්හත්ඵලඥානය ලැබීමෙන් පරිභාවිතවූ දුවයසම් හාරස්ඛන්ධ පරම්පරාව කරණමකාටඉගණ බුඩයනි ව්‍යවහා රධාරණලද්දුවූ උත්තම සත්ත්වඅඅඅ අතඅම් බුද්ධනාම්වෙයි අනාඉගාන්

සම්මසනඤාණය පිහිටීමට ආධාරවන්නාවූ ද්‍රව්‍යසම්භාර සන්තාන පරම්පරාව චතුරාර්ය සත්‍යාවබෝධ කාරණාවකට ගෙණ බුඛනම්මවසි දතයුතුයි. මේ අටුවාමෙහි ආවාවූ උත්තම සම්බෝධඥාන යන්නෙහි අර්ථය මෙසේයි. ඒ තථාගතයන්වහන්සේ යම්පමණ කාලයක් මුළුල්ලෙහි බුධත්ව ප්‍රාර්ථනාවෙනාවකට සාමාන්‍යසම්බුදන්මෙන් සසර සැරිසරා ආමයේවේද ඒතාක්කල් සාමාන්‍ය සම්බනම්මවේ යම්දවසක පුරාණ මහෞතමතම් බුදුන්හමුවෙහි පළමුවකට බුදිවිටට සිතමෙ මෙනයා බුදුබව ප්‍රාර්ථනාකළේවේද ඒ දවසපටන් බොධිදුමුලයෙහි වීදුරසුන්අරා වැඩහිඳ පස්මරුන්බිඳ උතුම්වූ අභින්නාණී ඥානාවබෝධ මයන් බුඛත්වයලැබුමස්කිද ඒතාක් පැවති ස්කන්ධ පරම්පරාව බොධි සම්බනම්මවේ ඒ බුධත්වලාබූ දවසපටන් පිරිනිවන්පෑම දක්වා පන් සාළිස් වසක්මුළුල්ලෙහි පැවති ස්කන්ධ පරම්පරාව උත්තම සම්බෝධඥාන සංඛ්‍යාතවූ බුඛනම්මවසි දතයුතුයි.

එසින් ශ්‍රීහ ජිනාලංකාර ටීකායෙහි "භගවතොපි ඛඤ්ඤ තානතා අනාදිමති සංසාරෙ උපපත්ති පරම්පරාය ආගතතායෙව එවරූපෙඛඤ්ඤ තානතෙ වොහාර සුඛත්ථං සත්තපුග්ගලාදිවොහාරෙ ආරොපිතතා එවං වොහාරපපතෙතතා සත්තතා යාවබොධිඤ්ඤණත්ථාය නවායමති පණිධානං නකතරානි තාව සත්තතාභවව සංඛං ගච්ඡන්ති යතතොපට්ඨාය පණිධානං කතරානි තදා බොධිසතෙතා නාමභොති සෙ යදා බොධිඤ්ඤණං ලභති තදා බුතෙඛතාමභොති" සි

"බුතෙඛාසබඛඤ්ඤුතඤ්ඤණං ධතම්මා ලොකුත්තතරා නව
සතඛ්ඛා මග්ගඵලඤෙති ඉතවවතං රතනත්තයං"

යනුවෙන් අභිධම්මාවතාරසංග්‍රහ මහාකාශ්‍යපටීකායෙහි ආවාවූ මේ ගාථාව මඤ්ජුසාරමඤ්ජූසා ටීකායෙහි "තත්ථ සබබඤ්ඤුතඤ්ඤණං බුතෙඛා බුඛවා භගවාව නවවිතෙඛා ලොකුත්තතරෙ තම්හුතතා ධතම්මාව මත්ත ඵලඤෙ මග්ගඵලෙසු සීතතා සතඛ්ඛාව ඉති ඉම්තාපකාතරත මග තදත එතං බුධාදිත්තතයං රතනත්තතයං නතවාති අතථෙ" යනුවෙන් වණ්ණනාකාරණලදි එහි භාවය සම්මසනඤාණය අවසබාධකළාවූ භාගය චතුත්වහන්සේය සතරමාර්ගඵල නිර්වාණසංඛ්‍යාතවූ නවප්‍රකාර ලොකොත්තරධර්මය අෂ්ටආර්‍යපුද්ගලසංඝය යන මේ රත්නයන්ගේ සමූහය රත්නත්‍රය නම් වන්නේය යනුයි.

"බුතෙඛා සබබඤ්ඤුතඤ්ඤණන්ති එත්ථ සබබඤ්ඤුතඤ්ඤණං බුතෙඛා ඤතතා අධිගතතා භගවාති අතථෙ" යනුවෙන් න්‍යාසටීකාවෙහි සම්මසනඤාණය අවසබාධකළාවූ භාගයාත් ලබාගැනීදැවූ තථා

ඤතයන්වගන්සේ බුඩනම්මවියයි මණිසාරමඤ්ජූසා පීකාහුසංර
යන් අඨවණ්ණනාකෙරෙළ්සී. මණිදීපටීකායෙහිවනාහි "අධිගතොති
පාඨසෙසතං අජ්ඣාහරිත්වා සබ්බඤ්ඤුතඤාණං අධිගතොති ඛීණ සන්තා
නසංඛාතා පුග්ගලා බුඤඩානාමාති අත්ථොව ගහෙතබ්බා තද ධිග
තත තඤාමිංයෙව බුඩපඤඤත්තියා නිරුළ්හභාවතො" යනුවන්
සවිඤඤාණයලැබුවාවූ ස්කඞ්ධ පරම්පරාවයයි කියනලද සව්ය
ක්සම්බුඩයන්වගන්සේ බුඤඩානම්වෙයි. මේසේ සංඤඤාදී ප්‍රකෘති
විකෘති කථාවශයෙන් ගෙණ අර්ථබිණ්ඩයතුයි. හුදෙක් සවිඤඤාණ
නය බුඩනම්වේයි. අර්ථනානත්වයුත්තේසී කුමක්හෙයිනයත් ඒ සවි
ඤඤාණයෙහි බුඩයන ප්‍රඥප්තිය ආරුඪනොකළබැවින් හා සවිඤඤ
ණාවබොධය කළාවූ ප්‍රද්ගලයා කෙරෙහිම බුඩප්‍රඥප්තිය ආරුඪ
කළහෙයිනැයි දත්යුතුයි. "නන්‍යාසවඛීණාසයංපනාබුඤඩා සබ්බඤ්ඤු
තඤාණන්ති එත්ථ සබ්බඤ්ඤුතඤාණං බුඤඩානුතො අධිගතොා භග
වාති අත්ථොති වුත්තං. තදෙතං බුඩරතනෙන බුඩසද්දෙසෙව නිරුළ්හ
භාවතො විචාරෙතබ්බං" යනුද මණිදීපටීකාවචනයි. න්‍යාසටීකා
යෙහි වනාහි "සබ්බඤ්ඤුතඤාණං බුඤඩානුතො අධිගතොා භගවාති
අත්ථො" හි. යම් වචනයක් කියනලද්දේවිද ඒ වචනය බුඩරත්න
යෙහි බුඩශබ්දය ආරොපනයකළහෙයින් විචාරා අර්ථගතයුතුයි.
"කත්ථවිපකරණෙ බුඤඩා සබ්බඤ්ඤුතඤාණාති පාඨොපි අත්ථි
වදන්ති සොතයව සුන්දරතරා තත්ථපන සබ්බඤ්ඤුතඤාණසමඤඤා
ගතා පුග්ගලා බුඤඩානාමාති අත්ථො සබ්බඤ්ඤුතඤාණාති ඉදංහි
සඩාදිනතාණාති සුත්තනත අසඤඤායෙව විහිතණපච්චයවසෙන
නඩිතනතා පදන්ති" යනුද මණිදීපටීකාහි ඇතම් පොත්හි "බුඤඩා
සබ්බඤ්ඤුතඤාණා" සි පාඨයක්ද ඇත්තේයසි ආචාරශීවරයෝ
කියත් ඒ පාඨයම අනිශයින් යහපත්වේ. ඒ පාඨයහි වනාහි සවිඤඤ
ණාවබොධයෙන් සම්පූර්ණවූ ප්‍රද්ගලතෙමේ බුඩනම්වෙයි. යන අර්ථය දත
යුතුයි. ඒ එසේමැයි. "සබ්බඤ්ඤුතඤාණා" යන පදය "සඩාදිනතා
ණෙ" යන සූත්‍රයෙන් අසඤඤාර්ථයෙහි කරණලද ණප්‍රත්‍යයයාගේ
ලුක්ශයත් සිදුවූ නඩිතාන්තපදයක්හැයි කියත්මැයි "සබ්බඤ්ඤුතඤාණං
අස්සාති සබ්බඤ්ඤුතඤාණා" සි. බහුබ්‍රීහි සමාස කටයුතුයි.
මේගාථාප්‍රථමපාදයෙන් සවිඤඤාණය සම්‍යක්සම්බුඩයන්වහන්සේ
ලම ඇත්තේය සම්‍යක්සම්බුඩයන්වහන්සේම සවිඤඤාණයෙන් සම්
පූර්ණවූශේය ඒ සම්‍යක්සම්බුඩයන්වහන්සේම සවිඤඤාණය ලැබූ
සේක අවශෙෂපුද්ගලයන් විසින් නොලැබියයුත්තේය එහෙයින්
ශ්‍රාවක බුඩය ප්‍රත්‍යෙකබුඩය සම්‍යක්සම්බුඩය යන සතර

බුදුවරයන් අතුරෙන් මහා සම්මාසම්බුද්ධය සැබෑය සම්මාසම්බුද්ධය යන නිවැරදි බුදුවරයාන් අතුරෙන් මහා මේ රත්නත්‍රය දක්වනනාවූ තන්හි අවශේෂ බුද්ධරත්නයන් වළක්වා සේක්‍යක් සම්බුද්ධරත්නයම ගතයුතුබව ප්‍රකාශකොළේයි. සරණගමනසඤ්ඤාතමයෙහි බුත්සරණ දක්වන්නාවූ ත්‍රිත්‍රමාණවක මිමානවසතුමෙහි.

"මයා වදතං පවරොඔතුජේසු, සක්‍යමුනී භගවාකතකිච්චෝවා
පාරගණාබල වීරසඬ්ඝි, තංසුගතංසරණත්ථමුපෙහි"

යනු වදරණලදී. මාණවී, එම්බා ත්‍රිත්‍රනම් මාණවකය ; මයාසුගතා, සොභනගමන් ඇතිහෙයින් සුගතනම්වූ යම් තථාගතවරයෙක් මතෙමේ; මතුජේසු, මිනිසුන්යයන්අතුරෙන් (මනොහොත් මනුෂ්‍යයන්මෙන් මරණි) වදතං, චතුරාර්‍යසත්‍යය දේශනාකරන්නාවූවාට; පවරෝ, විශිෂ්ඨයන් උතුම්වරිද; සක්‍යමුනී, ශාක්‍යවංශිකරජුන්ට උතුම්වූ මුනිශ්‍රේෂ්ඨවූයේද (නොහොත් ශාක්‍යවංශික හිඳුනුවක්වූයේද) භගවා, සියලු කාරභාග්‍යධර්මයන් සම්පූර්ණවූයේද ? කතකිච්චෝ, කරණලද සියලු ප්‍රකාර මාර්ගඥානයෙන් සම්පූර්ණවූයේවිද (නොහොත් කරණලද සියළු බුඩඥානයඇත්තේවිද) පාරගතෝ, නිර්වාණසංඛ්‍යාත පරතෙරටගියේවිද; බලවීරසමඞ්ගි, දහවැදෑරුම් කායබලයෙන් හා දශවැදෑරුම් ඥානබලයෙන්ද සහර සේක්‍යක් බුද්ධාන්වියෙන්ද සම්පූර්ණවූයේවිද; සංසුගතෝ, ඒ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ; සරණත්ථං, පිහිටකොටගැනීම පිණිස; උපෙහි, පැමිණෙව. අතීන්මාගී විපිය ඉපිද ඊට අනතුරුව සර්වඥඥානය ලැබෙන බැවින් අතීන්මාගී ඥානසංඛ්‍යාත ලොකොත්තරඥානය ඊට අනතුරුව උපදනා මහාක්‍රියාඥානයයි කියනලද සර්වඥඥානයට හේතු වෙයි සර්වඥඥානය අතීන් මාගීඥානයාගේ ඵලය වනබැවින් සර්වඥඥානයාගේ ආසන්න හේතුව (ඉතා ලංවූකාරණය) අතීන් මාගීඥානයයි මෙසේ ගත්කල්හි අතීන්මාගීඥානය හා සර්වඥඥානයන් හෙතුඵලවසයෙන් සම්බන්ධවේ සර්වඥඥානය ලෞකික මහාක්‍රියා සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රඥා මනසිකය වූයේ නාමුදු තදුපායවූ තමාහතුකවූ අතීන්මාගීඥානය ලොකොත්තරධර්මයක්වේ මේ අර්ථය වෙනියකුටෝ පමාය නාසාහශ්‍රරණොපමාය අරුණොදය සූරියුග්ගමනාපමාය යන උපමාත්‍රයකින් දතයුතුයයි මනතනිහණ්ඩිපදමයහි දක්වාතිබේ. මහ් කෙසේදයන් ? අවල්ල බැඳීමන්ම මෙවෙත්‍යයේ නෙතුපිලහි හය කළහැකිබැවින් අවල්ල දූවූකල්හි මෙවෙත්‍ය මනතුපිලහිහය

වන්නේයයි දතහැකිවෙයි. සයතුපිලන්ධනය අවල්ලබැදීමේ ඵලය වන්මනහිදු මතුපැළඳිය යුතු සකතුව අට්ටාලවන්ධන සංඛ්‍යාත මහතුයෙහි ආමරාපනයමකාට මෙවතිංමකතුපිලන්ධනය අට්ටාලබන්ධනය මහතුකාට ඇත්මත්යයි ව්‍යවහාරකරන්නාක්මෙන්ද නාශය සිදිමෙන් මරණයවියයුතුබැවින් නාශය සිදිම මරණයට මහතුවෙයි මරණය නාශය සිදිමේ ඵලයවන්මනහිද ඒ මතු වියයුතු මරණය නාශාහහසංඛ්‍යාත මහතුමයහි ආමරාපනයමකාට මරණමහතුව නාශාහංගයයි ව්‍යවහාරකරන්නාක්මෙන්ද අරුණොදයට අනතුරුව සුරියුදය වන බැවින් අරුණනැගිම සුරියුදයාගේ මහතුවෙයි සුරියුදය අරුණනැගිමේ ඵලය වන්මනහිද ඒ මතු සිදුවියයුතු සුරියුදය අරුණොදය මහතුකවන් වන්නේයයි ව්‍යවහාරකරන්නාක්මෙන්ද අභින්මාඥඥානය ඉපදීමෙන් සච්ඡිකාඥඥානය පහළවන බැවින් අභින් මාඥඥානය සච්ඡිකාඥඥානයාගේ මහතුවෙයි සච්ඡිකාඥඥානය අභින් මාඥඥානයාගේ ඵලයවූමේ නමුදු මතුවියයුතු ඵලයවූ සච්ඡිකාඥඥානයම අභින්මාඥඥාන සංඛ්‍යාතමහතුමයහි. ආමරාපනය මකාට අභින්මාඥඥානය සච්ඡිකාඥඥානයාගේ ආසන්නකාරණමකාව ඇත්මත්යයි කියනලදී.

බුඩරත්න නිර්දෙශයයි. 4

(ඊ) ධම්මරත්නය යනු කුමක්දයත්; "අකිලතමමෙහසවඥි කත නිරොමඩ යථානුසිඨං පටිපජ්ජමානෙන චතූසු අපායෙසු වට්ට දුකෙකසුච අපතමානෙකන්වා ධාරෙතිනිධමෙමා" යනු සුමඩගල විලාසිනි සාමඤඤඵලසූත්‍ර අට්ඨවාසි ලබනලද සතරමාඥඥාන ඇතතාවූද ප්‍රත්‍යක්ෂකරණලද නිවීණධම්ඇතතාවූද මෙහෙක්ෂ අමෙහෙක්ෂ පුද්ගලයන් හා බුඩාත්‍රශාසනාවූ පරිද්දෙන් පිළිවෙත් පුරන්නාවූ කල්‍යාණ පෘථග්ජන සඞ්ඝයාද සතරඅපායයහිද සංසාරදුඃඛයයහිද නොවැටවනුවන්මකාට ඛරණ අතිශයන් මහාභයාත් මකලෙස් දුරගයා ලනනෙසින් ඒ මාඥඥ නිවීණ ධම්සමුදයතෙමේ ධම්මනම් වන්නේයි මහාමනාත් ප්‍රත්‍යක්ෂකරණලද නිවන්ඇතතාවූ මහාවාන් සකෘදාගාම් අනාගාමී යන මෙහෙක්ෂ පුද්ගලයන්මගේ හා අභින්ඵලසථ පුද්ගලසංඛ්‍යාත අමෙහෙක්ෂපුද්ගලයාමගේද සතරඅපායෙහි හා මතු සංසාරයෙහිද ඉපදවීමට සුදුසු ජනකකර්ම සමුදය සමුදෙතිද ප්‍රහාණ වශයෙන්ද බුදුන්මගේ අවවාදපරිද්දෙන් පිළිපදනාවූ ස්කඛ්ඛාය තනාදි ධම්විහාරදන්නා කල්‍යාණ පෘථග්ජනයාහට ඒ ඒ භවයෙහි

උපදවා කවුරුත් විසින්දී ඉදිරියේ පොහොසත්වූ අතුගුලන්නෙමියන්ට අති කාශයන්ගේදිමවශයන්ද සතර අපායයන්ගේද වැටහෙන දුඃඛයන්ගේද නොවැටීම සිඹකළහැකිබැවින් සතරමාගීඵල නිර්වාණධර්මයන්ගේ සම්පූර්ණ තෙමේ ධර්මනම්වෙයි දතයුතුයි. ඒ ධර්ම සවරූපය දක්වනුපිණිස ඡත්‍රමාණවක විමානවස්තුවෙහි කියන්නලදුයේමැයි.

"රාගවිරාගමනෙජමසොකං, ධම්මමිසංඛත මපපටිකූලං
මධුරමිමංපගුණං සුවිභත්තං, ධම්මම්විමංසරණාභිපත්තී"යි.

රාගවිරාගං, රාගසංඛ්‍යාත ඇල්ම නිරවශෙෂයෙන් නසන්නාවූ; ඉමං ධම්මංසඳව, මේ මාගීධර්මයද; අනෙජං, නත් අරමුණෙහි සැලෙන් නාවූ තෘෂ්ණාව ව්‍යුපසමනයකරන්නාවූ (නොඇහන් තෘෂ්ණාවෙන් වෙන්වූ) අසොකං, ශෝකදුක්නැත්තාවූ; ඉමංධම්මසඳව, මේ ඵලධර්මයද; අසංඛතං, ප්‍රත්‍යයෙන් නොසකස්කරණලද්දාවූ; ඉමං ධම්මසඳව, මේ නිර්වාණධර්මයද; අපපටිකූලං, පිළිකුල්නොවූ; මධුරං, මිහිරිවූ; පගුණං, ප්‍රගුණකරණලද්දාවූ; සුවිභත්තං, පිටකාත්‍රයවශයෙන් මනා සේ බෙදනලද්දාවූ; ඉමංධම්මඤ්ච, මේ පයිත්‍යාප්තිධර්මයද (යන දශප්‍රකාරවූධර්මයම) සරණත්ථං, පිහිටයිණිස; උපගතා, පැමිණෙව. මේ දශප්‍රකාරවූධර්මයන් අතුගරන් සතරමාගීය හා නිර්වාණධර්මයන් සතරඅපායයෙහිද සංසාරදුක්ඛයෙහිද වැටීමට මහතුවූ තෘෂ්ණා ප්‍රධානශෝකයන් නිරවශෙෂවශයෙන් නැවත නූපදනාපරිද්දෙන් නසනඅදිටියෙන් මුකුත්‍යවශයෙන් ධර්මනම්වේ එබැවින් සුමඟල විලාසිනි අවුවාසයහි "සොඅත්ථතෝ අරියමග්ගොචෙවනිබ්බානඤ්ච" යනුකීහ සතරඵලයහා පයිත්‍යාප්තියද යන පවප්‍රකාරධර්මය උපචාරශබ්දවශයෙන් ධර්මනම්වේ එසේයින් එම අවුවායෙහි ම "තඤ්හිවඵලඤ්ච අරියමග්ගොචෙව නිබ්බානඤ්ච අපිචඛො අරියඵලනි සඞ්ඛරියතීති ධම්මොපි" යනුකීහ බුදුන පාඨ අවුවායෙහි මිට මදක්වෙනස්ආකාරයෙන් සම්මසද්දක්දැයි "යඤ්ච ඵල නිබ්බානානි ධම්මොති එසෙව හෙත්තුඵලහෙතූනං සඞ්ගීකත්තා නෙරුධානඤ්ච අපායෙසු අපතමාන හාවෙන ධාරණතෝ පරමත්ථසච්චතා චිධාතා හොච මහාවිරාහා එව ඉමසමීං අත්ථේ ධම්මොති අධිහානං ඛත්තී" යනුයි. මෙහි භාවය—මාගීඵල නිර්වාණ ධර්මයෝම සරණගමන සඵාන මයහි ධර්මනමැයි ඇතම් ආචාර්‍යවරයෝ කියති කුමක් මහසින යත්? වඩනලද මාගී සත්‍ය ඇතතාවූද ප්‍රත්‍යවෙක්ෂකරණලද නිරෝධ සත්‍යඇතතාවූද පුද්ගලයෝම සතර අපායෙහි නොවැටෙන සඵාන

වෙන් ධරණ අර්ථයෙන් මනාහොත් කෙලෙස් දුරගසාලන ආර්ය ඥාන්ද උතුම් සැපය ලැබිම පිණිස විධානාකරණහෙයින්ද මාගී නිර්වාණ ධර්මයෝම මේ සරණගමන සථානයයි ධර්මනම්වෙයි මේ සරණගමන සථානයෙහි මාගී නිර්වාණධර්මයෝම ගැණීම අපට අභිවතවූ අර්ථය ශතුයි.

ධර්මරත්න නිර්දේශයයි. 5

(6) සංඝරත්නය යනු කුමක්දයත්? "භික්ඛූනං සංඝෝ භික්ඛු සංඝෝ" යනු නිර්වන බැවින් භික්ෂූන්ගේ සමූහය භික්ෂූස ඝනම්වේ ඒ භික්ෂු සමූහයද පෘථග්ජන ජාතික භික්ෂු සංඝයය ආර්යජාතික භික්ෂු සංඝයයි ජාතිවශයෙන් දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙවැදෑරුම් සංඝයා අතු රෙන් සරණගමන සථානයෙහි ආර්යජාතික භික්ෂුසංඝයාම ගතයුතුයි. එහෙයින් ඡත්‍රමාණවක විමානවසතුයෙහි වදළේමැයි.

"යණ් වදිනන මහප්ඵලමාහු, චතුසු සුවිසුද්ධපුරිස යුගලසු
අඨව පුගගල ධම්මදසාතෙ, සංඝම්මං සරණාථමුපෙහි"යි

සුවිසු, කෙලශකාළුෂ්‍යයෙන් පවිත්‍රවූ ; පුරිස යුගලසු, පුරුෂ යුගලයන්වූ ; චතුසු, සතරදෙනෙක් පමණවූ ; යන්, යම් පුද්ගල කෙනෙක් විෂයෙහි ; දිනනං, ප්‍රදනලද්දාවූ (දානං, දෙය්‍යධර්මය) මහප්ඵලං, මහානිසංසයයි (ඉති, මෙයේ ; බුධා බුද්ධවරයෝ) ආහු, වදාලාහුය; ධම්මදසා, චතුරාර්යසත්‍යධර්මය දක්නාසුළුවූ; තෙ පුගලා, ඒ ආර්යපුද්ගලයෝ ; අඨව, අටදෙනෙක්මය (චතාරි එවඤාරාදීනි) ඉදං සංඝං, මේ ආර්යසංඝරත්නය ; සරණත්ථං, සරණ (පිහිට) වන පිණිස ; උපෙහි, පැමිණෙව් යනුයි. මෙමගස් සරණගමනසථානයෙහි අෂ්ටාර්ය පුද්ගල සංඝරත්නය ගතයුතුයයි භාග්‍යවතයන්වහන්සේ විසින් වදාළ බැවින් අට්ඨවාචාරීන් විසින්ද "ඉමා අට්ඨතෝ අරිය පුග්ගලසමූහතා" යනුවෙන් සරණගමන සථානයෙහි අරි අට පුගුලන්ගේ සමූහයම්යයි වණීනාකරණලදී. එසේදවුවත් අග්‍ර දක්ෂිණාහි සථානයෙහි පෘථග්ජන ශීලවන්ත භික්ෂුවක්හට එක්වේලක් පමණ බුදුදනක්දී අසංඛ්‍ය අප්‍රමෙය්‍ය අනුසස් ලබන්නාහයි ශ්‍රීලඟ සූත්‍ර දක්ෂිණා විභඟ සූත්‍රාදියෙහි වදාළබැවින් උපචාරවශයෙන් සරණ ගමන සථානයෙහිද අද මාගීය ලබයි සෙට මාගීය ලබයි කියයුතුවූ සෙනක ප්‍රාප්ත විදර්ශනාඥානි පෘථග්ජන ශීලවන්තයාද ලැබෙන්නේ යයි ආචාර්යවරයෝ කියන්නැත්. එසේදවුවත් එබඳු පෘථග්ජන

ශීලවන්තයෝද ආර්‍යයන් ඇතැම්වූ ක්ෂේත්‍රයෙහිමුත් අක්ෂේත්‍රයෙහි හෙවත් අසිහම' අනන්‍යඥානයෙන් පසු නොලැබෙත්මැයි ඒ පංච ශීලවන්ත භික්ෂූහු අශෝක්‍ය පුද්ගලයන්කෙරෙහි "දිසිසිල සංඝාතෙන සංහතොති සංඝෝ" යන නිර්වචන නයින් සංග්‍රහ කරන්නේයයි දතයුතුයි. දෘෂ්ටි ශීලයන්ගේ ගැළපීමය යනු සුවල්ප දෙනෙක්වීමයි බොහෝදෙනෙක්වීමයි ලාභසිටියේ වීමයි දුරසිටියේවීමයි. සියළු ආර්‍යයන්ගේ සම්‍යක්දෘෂ්ටි ආර්‍ය ශීලාදි ගුණයන්ගේ තන් තන්හි නොබිඳිමි සංඛ්‍යාත අඛණ්ඩ ගුණය තන් තන්හි සිදුරුනොවීම් සංඛ්‍යාත අවිද්‍රගුණය තන් තන්හි නොවැටීම් සංඛ්‍යාත අසබලගුණය තන්හි තන්හි විනාශනොවීම් සංඛ්‍යාත අකල් මාෂගුණය කෙලෙසුන්ගෙන් කැලැපනොවියයුතු භූජිස්‍ය ගුණය පණ්ඩිතයන් විසින් ප්‍රශංසාකටයුතුවූ විඥප්‍රශස්තගුණය තෘෂ්ණාමානාදීන් විසින් අල්වා නොගනහැකිවූ අපරාමෂීගුණය මාගී ඵලසමාධිය පිණිස පවත්නා බැවින් සමාධි සංවත්තනික ගුණය යන මේ අට වැදෑරුම් ශීලගුණයෙන් එක්වන් ගැළපෙන අවීයෙන් සංඝ නම්වෙසිදතයුතුයි. එහෙයින් කීහ, සාරාර්ථදීපනියම් විනයටීකා වෙහි "සංහතොති සවිතතා සම්භතොතීති අත්ථෝ අරියපුග්ගලාති යත්ථ කත්ථචි දූරෙඨිතාපි අත්තනෝ ගුණසාමග්ගියා සංහතා එව" යි.

සංඝරත්න නිර්දේශයයි. 6

සරණය යනු කවරයන් ?

(7) "තත්ථසරණන්ති පදස්ස තාව හිංසතීති සරණං හිංසනඤ්ඤ සසති සරණසද්දස්සවසෙනෙතං පදං දට්ඨබ්බං තස්මා සරණගතානං තෙනෙවසරණගමනෙන වට්ට භයං විත්තුත්‍රා සංකාසිකං දුක්ඛං දුග්ගතිපරියාපන්නඤ්ච සම්බ්‍යාපි දුක්ඛං හනති විනාසෙතීති අත්ථෝ රතනත්තයස්සෙතං අධිවචනං අථවා හිංසති පවත්තනවසෙන සත්තානං සම්පත්තිලාභික්ඛණෙව විහරථාති ආදිනා අත්ථනියොජනාය අහිතාච නිවත්තනවසෙන පාණාති පාතස්ස ඛණ්ඩන පාපකා විපාකා පාපකං අභිසම්පරායෙති ආදිනාව දස්සනාදි මුඛෙන අනත්ථතෝ නිවත්තනවසෙන සත්තානං භයං හිංසති හිතා හිතෙසු අප්පවත්තිං පවත්තිං ඉති තුකං ව්‍යඤ්ජනං අප්පවත්තිං කරණෙන විනාසෙති බුද්ධා හවකන්තාර උත්තරණෙන ඔඝතිණ්ණාතා ධම්මා සත්තානං භයං හිංසති ඉති අරා අස්සා සදිසතාය අපපකානම්පි දුනවසෙන ප්‍රජාවසෙනව උපනීතානං සක්කාරානං ඵලූපඵල පටිලාභකරණෙන සත්තානං භයං හිංසති සංඝෝ අනුත්තර අගාදඛෙත්තභාවතා" යනු සාරාර්ථ

දීපනී මිනය ටීකායේ වේ පාඨයෙන්ද සතරමාගීඵල නිර්වාණධර්මයෝම ධම්මශබ්දයාගේ අර්ථයයි දක්වනලදී "නිංසනීන් සරණං" යනාදී පාඨයෙන්ද ඒ ඒ අවුවා ටීකාදීමයහි සඳහන්නේ වෘත්තදුක්ඛය කායිකදුක්ඛයයි කියනලද හය සන්ත්‍රාශය නසන්නේය දුරුකරන්නේයයි යනා මෙහි ඒ හය විනාශකිරීමය යනු සත්වයන්ට ඒ දුක්ඛය පැමිණීමට හේතුවූ රාගවෙෂ මෝහාදී ක්ලේශසමූහය නැසීමවේ ඒ කෙලෙස් නැසීම කෙලෙස් විධිවංශනනම සතර ආර්ය්‍යමාගීයෝහුමූ සමුච්ඡේද ප්‍රහාණවශයෙන් සුදුසු පරිද්දෙන් තම තමා විසින් නැසියයුතු ක්ලේශයෝ නිරවශෂයෙන් නැසීමහි අපමාණාසන්වෙති ආර්ය්‍යමාගී මතවේ කෙලෙස් සමුච්ඡේද ප්‍රහාණය සිදුකරනසේක්හයි කීයේද නිවන් අරමුණුකොටගත්තේම ඒ කෙලෙස් නැසීමෙහි සමර්ථවේමය නිවන් අරමුණු නොකොට කෙලෙස් සමුච්ඡේදය නොකළහැකි බැවින් ආර්ය්‍යමාගී යාගේ සමුච්ඡේද ප්‍රහාණවශයෙන් කෙලෙසුන් නැසීම නිර්වාණාලම්බණිකවේවත් වන බැවින් කෙලෙසයන්ගේ සමුච්ඡේද ප්‍රහාණ ශක්තිය නිර්වාණ ආර්ය්‍යමාගී ඥානයාගේ සහවමයෙන්ම වියයුතු බැවින් මුඛ්‍යවශයෙන් කෙලෙසයන්ගේ සමුච්ඡේද ප්‍රහාණ ශක්තිය නිර්වාණ ආර්ය්‍යමාගී ඥානයන්වමුත් එල පඨවිප්තීන්ට නැත්තේමය.

තවද කංඛාවිතරණී ටීකාවෙහි "පොථුජ්ජනිකා සංඝසාපි පුබ්බභාග පටිපදාය සිතත්තා පුරිම චේතනා විය දට්ඨබ්බා, මග්ගපීඨි කිඤ්චාපි අරියෙන දිට්ඨිලා සාමඤඤඵලන අසංඛතා, නියාමනිකා පඨමිඤන පන මග්ගපාටුජ්ජනිකෙන සංහතත්තා දුක්ඛිණාය පඤ්ඤාපාභාර මහා සංඝෝ යෙවාති" යනු දක්වනලදී එහි භාවය කල්‍යාණ පෘථග්ජන භාවයෙහි පිහිටියාවූ සංඝයාද ආර්ය්‍ය මාගීයාගේ පූර්වභාග ප්‍රතිපදාවෙහි පිහිටි බැවින් දන්දීම ආදී පරවූව ඒ දානය පිළිබඳව උපදනා පූර්වභාගචේතනාව දානමය කුසලචේතනාවෙන්ම සංග්‍රහකරන්නාක්මෙන් මේ ආර්ය්‍යසංඝයාකෙරෙහිම සංග්‍රහය දහයුත්තේයි ඒ එසේවැයි. ඒ කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝතෙමේද ආර්ය්‍යයන්ට අයත්වූ දෘෂ්ටිශීල සාමාන්‍යඵලයන් කිසිවක්හි නොගැළපෙනලද්දේය එතකුදුවුවත් සාසාරදුකින් නිත්ම යාවී සංඛ්‍යාත මෙන යම්කිසිවක පක්ෂයකිවූ පෘථග්ජනික ආර්යදෘෂ්ටි ශීලයෙන් ගැළපෙන බැවින් පූර්වභාග ප්‍රතිපදා සංඛ්‍යාත මග්ගඵල ප්‍රාප්ත විදර්ශනාවෙහි පිහිටි පෘථග්ජන භික්ෂූන්වහන්සේද ආර්ය්‍ය සංඝරත්නයෙකි ඇතුළත්වේවත්නේ යයි දත යුතුනී මේ ආර්ය සංඝරත්නයට ඇතුළත් කරනුතු පෘථග්ජන ශීල දෘෂ්ටිනම් නිර්ලෝභ නිර්ද්වේෂ විතක්කවිඤ්ඤාණ දිට්ඨිවිඤ්ඤාණ ආදියපවා උපදවා ගුණදැසෙන එතුඩි සංඛ්‍යාතමාත්‍රයක් උපදවන්නට උත්සාහවඩන්නාවූ මග්ගඵල ප්‍රාප්ත විදර්ශනාඇති භික්ෂුවමුත් වර්තමාන ක්ලේශනි ශීලදෘෂ්ටිමාත්‍රයවත් නොලැබූ භික්ෂුවහාවයෙයි දතයුතු.

තවද බුද්දකපාඨ අට්ඨවාණයහි "චතුබ්බිධ අරියසීහාස සම්භිනං චතුයාමසුඤ්ඤඵල සංවිවාසිත ඛණ්ඩ සහනානාතාච ප්‍රහීනලානං සමූහතා දිට්ඨිසීල සංඛාතෙන සංහතත්තා සංඝෝ වුත්තෝතිපදම්පි තං භගවතා තංකිං මඤ්ඤසි ආනන්ද මයවෝමයා ධම්මං අභිඤ්ඤාය දෙසිතා මසය්‍යථිදං චත්තාරෝ සතිපට්ඨානා චත්තාරෝ සම්මප්පධානා චත්තාරෝ ඉද්ධිපාදා පඤ්චින්ද්‍රියානි පඤ්චබලානි සත්තබොජ්ඣඞ්ගා අරියෝ අට්ඨඞ්ගිකෝ මග්ගෝ පයෝසි ඉනාතිවා ආනන්ද ඉමෙසු ධම්මෙසු වෙපි හිනත්තු නානා වාදාති අයංහි පරමත්ථසංඝෝ සරණංගතාති ගම්භීරතා සුඤ්ඤතාසුච ආනුභාවෙන්‍යා ලෝකසඤ්ඤානිවුත්තා එතං පනසරණංගතා සස අඤ්ඤසම්පි හිතබ්බා සංඝෙවා හිතබ්බානි සංඝෙවා බුද්ධපමුඛෙවා සංඝෙ සම්මුඛාසංඝෙවා චතුවණ්ණාදි මහාදි එකප්‍රග්ගලෙ පිවා භගවන්තං උද්දිස්ස පබ්බජිතාවන්දනාදි කිරියාය සරණගමනං මනවහිජ්ජතින සංකිලිස්සති" යනු කියනලදි භාවය සතරාකාර ප්‍රභෙදවූ ආර්‍යාවෝ මයන් සම්පූර්ණවූ භාග්‍යවත් පුද්ගලයන්ගේද සතරාකාරඵල ධර්මයන් (හා විත) සුවද කවනලද සඝාඛ පරම්පරාව ඇතතාවූ ඵලස්ථ පුද්ගලයන්ගේද සමූහය දෘෂ්ටිසීල ප්‍රතිපදාවන්ගේ ඝවහාමයන් ගළපනලද බැවින් සංඝනාම්මෙවි මේ ආර්‍යාවෝ අටදෙන ධර්මවශෙසන්මුත් පුද්ගල වශයෙන් නොලැබෙන්මැයි ඒ එසේමැයි මේ මතු කියනුලබන දෙශනාපාඨය භාග්‍යවතුන් විසින් වදාරණලදුයේමැයි ආනන්දය මතු පහළ වන යම් වචනයක් මා විසින් දෙශනාකරණලදද ඒ වචනය කෙසේ හැඟෙන්නේද ? ආනන්දය නොපව මාවිසින් යම් ධර්මෙක නෙක් සවීඥතාඥානයෙන් පිරිසිඳ දැන දෙශනාකරණලද්දේද ඒ නොපව දෙශනාකරණලද ධර්මයෝ කවරහුදයන් ? සතර සිවටන්ය සතර සම්‍යක් ප්‍රධන් වියය්‍ය සතර ඉද්ධිපාදය පසැවැත්ත්‍රියෙ පවබල්ය සප්ත බොධ්‍යගය ආර්‍යා අෂ්ටාඞ්ගිකමාර්ගය යන මොනුයි ආනන්දය මේ සතරසිවටන් ආදි ධර්මයන් අතුරෙහි සිවටන්තෘෂ්ණය පසය යනාදි අන්‍යෝන්‍ය විරුද්ධවාද ඇතතාවූ භික්ෂූහු දෙදෙනෙක් නොප දුටුවයෙහිද ? යනාදියයි ඒ එසේමැයි මේ සරණගමන සථානමයහි ඉෂ්ටයෝ පුද්ගලයන්ගේ සමූහය සංඝනාම්මවයි මා විසින් කියනලද වචනය එසේමය මේ පරම්පරා සංසරන්නය සංසාරවෘත්ත දුකඛය නසන බැවින් සංසාරගත සත්ව සමූහයාට පිහිටයයි සෙවනය කටයුත්තේය සූත්‍රානුකූලයෙහිද ආහුණෙය්‍යාදි ගුණමයන් පරිපූර්ණයයි සැදැරණලද්දය මේ ආර්‍ය සංඝරත්නය සෙවනහජනය කරන්නාවූ සත්වයාගට අන්‍යවූ භික්ෂුසංඝයා මිෂ්‍රණයෙහිද භික්ෂුණී සංඝයා විපරියෙහිද බුද්ධප්‍රමුඛ සංඝයා විෂයයෙහිද චතුවණ්ණාදි ප්‍රභෙද සම්මුති සංඝයා විෂයෙහිද බුදුන් උදෙසා පැවිද්දවූ එකම පුද්ගලයකු විෂයෙහිද වැඳුම් පිදුම් ආදි ක්‍රියාවක් කිරීමෙන් සරණගමනය නොබිඳන්නේ මය

මනාකෙලෙසෙන්නේමය යනු භාවයි. මණිසාරමඤ්ජුසා ටීකාවෙහි "සංඝෝ දුවිධෝ දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝෝ සම්මුතිසංඝෝති තත්‍ථ දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝෝනාම දක්ඛන්‍තීති එතාය සත්තා යථාධිප්පේතානි සම්පත්තීනි වඩ්ඪන්‍තීති දක්ඛිණා පරලෝකං සද්දහිත්වා දාතබ්බදානං තං දක්ඛිණං අරහති දක්ඛිණායවා හිතා යස්මා නා මහප්ඵලකාරි තාය විසෝධේතීති දක්ඛිණෙය්‍යෝ දිට්ඨිසීල සංඝාතන සංඝෝතිසංඝෝ දක්ඛිණෙය්‍යෝචේසෝ සංඝෝ චාති දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝෝතිකත්වා සෝ සංඝං සරණංගච්ඡාමීති ආදිසු ආගතෝ අට්ඨසෙඛාදි භෙදෝ භික්ඛු සමූහෝ සම්මුති සංඝෝනාම සම්ඵස්සං කම්මං සමුපගච්ඡතීති සංඝෝ සම්මුතියා චතුවග්ගාදි විනය පඤ්ඤත්තියා සිද්ධෝ සංඝෝ සම්මුතිසංඝෝති කත්වා සෝ සුණාතුමෙ භන්තෙ සංඝෝති ආදිසු ආගතෝ ඉධපන පරමත්ථ සංඝ සංඛාතෝ දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝෝව අධිප්පෙතෝති වදන්‍ති කංඛාවිතරණී ටීකායං පන සම්මුති සංඝෝපිගහිතෝ වුත්තං හිතත්ථ පොථුජ්ජනික සංඝෝපි පුබ්බභාග පටිපදාය ඨිතත්තා පුරිමචෙතනා විසෙසෙන එවේව සංඝ මහා දක්ඛබ්බා සෝපිහිකිඤ්චාපි අරිමයන දිට්ඨිසීල සාමඤ්ඤෙන අසංහතා නියාන්‍තික පක්ඛිණෙයනයන පොථුජ්ජනිකෙන සංගහිතත්තා දක්ඛිණෙය්‍ය පණිපාතාරහා සංඝෝයෙවාති තං ග්‍රහණං කල්‍යාණ පුථුජ්ජනස්සාපි සෙසකඛ සංගහණතා" යනු කියනලදි එහි භාවය මෙ සෙයි. සංඝෙතපම් දක්ඛිණාහිය සම්මුතියති දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙවැ දෑරුම් සංඝයා අතුරෙන් අරිඇව පුහුලන්ගේ සමූහය දක්ඛිණාහී සංඝ නම් කුමක්නිසාදැයත්? මේ පූජාවෙන් සත්වයෝ කැමති කැමති සම්පත්තියන් වැඩෙනසෙයින් ඒ පුණ්‍යක්‍රියා තොමෝ දක්ඛිණානම් වේ. පරලොව අදහා දියයුතුදෑනය ඒ විග්‍රහපදයෙන් ලැබී යම් පුද්ගලයක්තෙමේ ඒ දෑනය පිළිගැන්මට සුදුසුවේද එසේයින් ඒ පුද්ගලයාතෙමේ දක්ඛිණෙය්‍ය නම්වේ නොඉහාත් යම්සේයකින් ඒ දෑනය මහත්ඵල මහානිසංස කිරීමෙන් පිරිසිදුකරන්නේවේද එසෙයින් ඒ පුද්ගලතෙමේ දක්ඛිණෙය්‍යනාම්මවේ නොඉහාත් යම් පුද්ගලයක් තෙමේ ඒ දෑනය පිදීමට සුදුසුවේද එසේයින් ඒ පුද්ගලතෙමේ දක්ඛිණෙය්‍යනම්වේ යම් ආර්‍ය්‍ය පුද්ගලයන්ගේ සමූහයක්තෙමේ සීලසාමාන්‍යයක් නැත්තාවූ දෘෂ්ටිශීලයන්ගෙන් ගැලවෙනලද්දේවේද එසේයින් පුද්ගල සමූහතෙමේ සංඝනම්වේ ඒ පුද්ගල සමූහතෙමේ දක්ඛිණාව පිළිගැන්මට සුදුසුවේද දෘෂ්ටිශීලයන්ගෙන් ගැලවෙනලද්දේවේද ඒසේයින් දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝනම්වන්නේයි. නම් අෂ්ට ආර්‍ය්‍ය පුද්ගලයන්ගේ සමූහ සංඛ්‍යාවවූ සංඝතෙමේ "බුද්ධං සරණංගච්

චඡාඞ්' යනාදියෙහිම ආයේසි ආයඃ පෘථග්ජනයයි වේත්නොකොට සාමාන්‍යයෙන් චතුර්ගාදි භික්ෂූන්ගේ සමූහභූතභේ සම්මුති සංඝනාම වත්තේයි කුමක්හෙයින්දයත්? යම් භික්ෂු සමූහයක්භූතභේ ඉදිරිපසු නොවී එක්වුන් චතුවග්ගාදි සංඝකර්මයට වොහවට රැස්වේද ඒ භික්ෂූන්ගේ සමූහභූතභේම චතුවග්ගාදි එනය ප්‍රඥප්තියෙන් සිඩවූ සම්මුති සංඝනාම් ඒ සම්මුති සංඝභූතභේ "ශ්‍රමණාත්‍රඡභභූතා සංඝා" යනාදි යෙහිම ආයේශ මෙසේ සංඝයා ඳදවැදුරුම්වූහයද මේ ප්‍රණාමසථාන යෙහි පරමාර්ථ සංඝසංඛ්‍යාතවූ දැයිණාහි සංඝරත්නයම කැමතිවිය යුත්තේයයි ආචාර්‍යථේරයෝ කියත්මැයි කංඛාවිතරණී ටීකායෙහි ව නාහි සම්මුති සංඝයාද ගන්නාලද්ඳදයි ඒ එසේමැයි පුරාණ කංඛා විතරණී ටීකාවෙහි කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද සංඝවයයි කියන ලදී කුමක්හෙයිනයත්? කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද භෙශඤ්ඤයන්ට ඇතුළත්කොට අවුවාහයහි සංග්‍රහකළභෙයින් ඒකල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද ප්‍රණාමකරණ සථානභයහි ගතයුතුයයි කංඛාවිතරණී ටීකා වෙහි කීබැවින් භෙදෙන්නේයයි දතයුතුයි. මෙසේ විමානවත්‍ථු පාලිය දීඝනිකායඨ්ඨකථාය බුද්දකපාඨඨ්ඨකථාය සාරත්‍ථදීපනීටීකාය මණිසාරමඤ්ජුසා ටීකාය යනාදි තොභයක් ප්‍රකරණභයහි සරණගම නසථානභයහි අෂථායී පුද්ගල සංඝරත්නයම් ගන්නාලදී ඇතමි ආචාර්‍යවරයෝ කංඛාවිතරණී ටීකාවෙහි රත්නතුය ප්‍රණාමසථාන යෙහි කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝසංඛ්‍යාතවූ මස්තක ප්‍රාප්ත විදර්ශනා ඇතාවූ ඒකාන්තභයෙන් එම ආත්මභයහි මාර්ගඵල ප්‍රතිවෙධයට සුදුසුවූ පෘථග්ජන සංඝයාද දැයිණාහි භෙශඤ්ඤ පුද්ගලයන්කෙරෙහි ඇතුළත් කළාක්භෙන්ද මේ සරණගමනසථානභයහි කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද ආර්‍යසංඝයාකෙරෙහිම ඇතුළත් කවයුතුයයි දතයුත්තේයි.

සරණ නිර්දෙශඝඩි. 7

සරණවිශෙෂ නිර්දේශඝ කවරඝයන්?

---

(8) මේ තුන්සරණවභාහි බුඩධම්ම සංඝයන ඳිළිවෙලින් කුමක් භෙයින් තබනලද්ඳදයත්? භෙත්‍ර ලොකඝ්‍යාවාර්‍යවූ නථාගත අහිත් සම්‍යක් සම්බුදුරජතෙමේ වනාහි සකලඝත්ත්වභාකෙරෙන් අග්‍රඝ ඝින් බුඩරත්නඝ පළමුවන සථානභයහිද ධම්මරත්නඝ තත්දෙශකවූ භාගඝවතුන්වහන්සේ කෙරෙන් පහළවූ බැවිනුදු ඒ භාගඝවතුන්වහන් සේ විසින් අරමුණුකිරීමේවශභෙනුදු ආභෙසවිත භාවිතවශභෙයනුදු

නිරන්තරයෙන් සෙවනයකරවදාළ බැවින් ඒ බුඩරත්නයට අනතුරුව ධම්මරත්නයද ඊට අනතුරුව ඒ ධම්මයට ආධාරවූද ඒ ධම්මය ප්‍රගුණ කිරීමවශයෙන් සෙවනහිජන පසිරුපාසනයකළාවූද සංඝරත්නය අන්‍යාදෙහි කියාදනලද්දේයි. තවද භාග්‍යවත්වූ තථාගතයන් වහන්සේ සකලසත්වයන් හිතාහිවෘඩියෙහි කියාදවාවිෘහෙතින් ප්‍රථම කොට බුඩරත්නයද ඊට අනතුරුව සකලසත්වයන්ගේ හිතාහිවෘඩිය කරණවැවින් ධම්මරත්නයද ඊට අනතුරුව හිතාධිනවශ පිණිස පිළිපන්හෙයින් අධිනතවූ ආනීඵල සංඛ්‍යාතහිතාහිවෘඩි ඇති බැවින්ද සංඝරත්නය අනන්තගුණකියනලදී.

තවද බුදුකපාඨ අටුවාගයහි රත්නත්‍රය නොගයක් උපමාගයන් දක්වනලදී ඒත්තකිත්තදයත් ? මේ රත්නයත් අතුගරන් බුඩරත්නය අග්‍රෂ්ඨ ධ්‍රුවරජොරුහූ යන සඤ්ඤාවාප කෙලාශයන්හගත් මිනිර්මුක්තවූ ඉල්මස පුණුපොහෝදා සරදකාශයෙහි උදාවූ පුණී චන්ද්‍රමණ්ඩලය මෙන්ද ඒ ගාන්‍යවත්නු විසින් මදශනාකරණලද නවලෝකොත්තර ශ්‍රීසඩ්ම්මරත්නය ඒ චන්ද්‍රමණ්ඩලයෙන් නිකුත්වූ නිලී ශිතල චන්ද්‍ර කාන්ති සමූහයක්මෙන්ද සංඝරත්නය පුණී චන්ද්‍රමඩලයෙන් නිෂ්ක්‍රාන්ත නිලීශිතල රස්මීමාලාවෙන් පිණාගිය ලොකසඩ්යාමෙන්ද දතයුත්තේය.

තවද ලෝකොත්තමවූ තථාගතයන්වහන්සේ උදය ශිඛරි ශිඛරෝද්ගත බාලාර්කිමඩලයමෙන්ද උන්වහන්සේගේ ශ්‍රී සඩ්ම්ම ඒ සූර්‍යීමඩලයෙන් නිෂ්ක්‍රාන්ත සහස්‍රරස්මීමාලාවක්මෙන්ද ආර්‍යීමාගී ඥානරස්මියෙන් නසනලද මොහාන්ධකාර ඇත්තාවූ සංඝරත්නය ඒ බාලාර්කරස්මියෙන් නසනලද අන්ධකාරඇත්තාවූ ලොකසඩ්යාමෙන්ද දතයුත්තේයි.

තවද මනුෂ්‍යලොකෙක නිලකායමානවූ තථාගතයන්වහන්සේ වනාහි වනදහනගයහි නියුක්තවා පුරුෂයෙකුමෙන්ද කෙලෙස වන දහනයකරන්නාවූ ශ්‍රී සඩ්ම්ම වන දහන වන්නි ස්කන්ධියක්මෙන්ද ආර්‍යීමාගී සංඛ්‍යාත වන්නියෙන් දවනලද කෙලෙස්නාමැති වෘක්ෂයන් ඇතිහෙයින් කුසලකර්ම බීජරොපනයට ක්ෂේත්‍රයක්බඳුවූ සංඝරත්නය වන්නිගෙන් දවනලද ක්ෂේත්‍රභූමිභාගයක් මෙන්ද දතයුතුයි.

තවද අවිඅසාධාරණ ඥාන දැසබල චතුවෛශාරද්‍ය ඥානාදි ගුණයන් පරිපූර්ණවූ සම්‍යක් සම්බුදුරජානන්වහන්සේ නිලී ශිතල ජලහරිත මහාමේඝකූටයක්මෙන්ද නවලෝකොත්තර ශ්‍රී සඩ්ම්ම කල්පාන්ත මහාවර්ෂජලයක්මෙන්ද වැපශාන්ත කෙලෙස් රජස්

ඇති මහා සංඝරත්නය වඩිනා ජලපාතනයෙන් වැපහාතනවූ සෙලෙස් රජස් ඇතනාවූ ජනපදයක්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද අනනනා පරිමිත කරුණා ප්‍රභූ ඇතනාවූ ළිපදුතනම සම්බුදු රාජෝතතමයාණන්වහන්සේ වැඩවූ අසුන් දමනය ලිහමින් සමථවූ අශමාවාසීයකුමෙන්ද බුදුරත්නය අග්‍රාමාත්‍යතුමාගේ විනයනු පායක්මෙන්ද සංඝරත්නය සුවිනීත ආජානිය අශ්වසමූහයක් මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද දෙසැට මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නමැති සල්ලයෙන් විදුනාලද චිතෙයජන සමූහයාගේකමෙරන් ඒ දෘෂ්ටි සල්ලාඩරණයෙහි පපාතෙහා සත්වූ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්සේ සල්ලඛ්ඛවූ සවියන්ගෙමෙරන් සල්ලයන් උඩරණය කරන්නාවූ සල්ලඝතීවරයකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩ්ඝීය ඒ සල්ලාඩරණයකිරීමෙහි පපාතෙහාසත්වූ මඤ්ඤන්තෙනාසධාදියන් මෙන්ද ආයුර්වේදීය කරණකොටගණ නිරවශෙෂයන් සල්ලාඩරණය කරණුලැබූ සංඝරත්නය සල්ලකතෘන් විසින් උඩරණයකරණලද සල්ලඇතනාවූ ජනසමූහයක්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද මොහසංඛ්‍යාතවූ තෙතුකාව පටලය ආයුර්වේදී සංඛ්‍යා නවූ ඔබෙහන් අදුන්ලා මැද පිරිසිදුකරණෙයින් සවීඳයන්වහන්සේ අක්ෂිකාව පටලරොගයන් සුවකරන්නාවූ දැක්ෂවූ අයුර් වෙදෘවාසීයකුමෙන් ශ්‍රී සඩ්ඝීය සඤ්ඤයන්ගේ අක්ෂිකාව පටලාඩරණෝපායක් මෙන්ද ආයුර්වේදී සංඛ්‍යාත ඖෂධ සලාකයෙන් හිරවශෙෂයෙන්ම උදුරා දමනලද්දාවූ මොහනවැනි අක්ෂිකාවපටල ඇතනාවූ විශෙෂ යෙන් ප්‍රසන්නවූ ආයුර්ඵල ඥානසංඛ්‍යාත ඇස්ඇතනාවූ සංඝරත්නය මෙහිනවට උපදුවාදමනලද අක්ෂිකාව පටලඇතනාවූ විශෙෂයන් ප්‍රසනනා තෙත්ඇතනාවූ ජනසමූහයන්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද සෙත්‍රලොකෙතෙ නිලඇතවූ සම්බුදු රාජෝතතමයන්වහන් සේ සානුශය කෙලශඤමැනි කරුණයන් ආයුර්වේදී සංඛ්‍යාත මනා ඖෂ ධයන් පිළිසවිකිරීමෙහි දක්ෂ වෛද්‍යාචාර්යයකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩ්ඝීය මෙහිනවට යොදනලද ඖෂධයොගයක්මෙන්ද ආයුර්වේදී සංඛ්‍යාත ඖෂධයන් මෙහිනවට සන්සිඳුවනලද අනුශය නමැති රොගනිදන හා සෙල ඝනඛැනි රොගඇතනාවූ සංඝරත්නය ඝනහෂජ්‍රාප්‍රශයානඝය න් සන්සිඳුවනලද රෝගඇතනාවූ ජනසමූහයන්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද අභිධර්මාදි නවපෙදෙහි සඟහගීත ගුණයමූහයෙන් පරිපූ ණිවූ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්සේ කාන්තාරමාගීාදියෙහි ගමන්කිරී මෙහි දැක්වූ යහපත්මාගීදශකයෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩමීය යහපත්වූ රාජමාගීඃක්මෙන්ද නොමහාන් සියළු භයින් මිදුනාවු ඛෙම භූමි යක්මෙන්ද ආයීී සංඝරත්නය මාර්ගිකජනුයාමෙන්ද නොමහාන් සියළුභයින් මිදුනාවූ ඛෙමභූමියට පැමිණියක්හුමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද ධමේශවරවූ සම්‍යක් සම්බුදු රජතමේ නැව් යාත්‍රාකිරී මෙහි අතිශයින් දැක්වූ මහජනයා කැමති කැමති සථානයට ගෙණ ඉගැස් හැරලීමෙහි පොහොසත්වූ නැවියෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩමීය මනු ෂයයන් කැමති කැමතිසථානයකට ගෙණයාමෙහි පොහොසත්වූ නැවක්මෙන්ද සංඝරත්නය පරතෙරට පැමිණියාවු සියළු කැමැති අථීයන්ඉගන් පරිපුණිවූ මහජනයාමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද අනන්‍ය සාධාරණ මහාකරුණා සමාපත්තියෙන් පරිපූණිවූ භාග්‍යවත්තතමේ ආයීධන ධමීරත්නය විනෙයජන සමූහයාට බෙදදීමෙහි පොහොසත්වූ ධනදනම් වෛශ්‍රවණයාමෙන්ද ශ්‍රීසඩමීය හිරණ්‍ය සුවණීමුක්තාමාණික්‍යාදි ධනයමෙන්ද ලබනලද ආයීධන ඇත්තාවූ සංඝරත්නය කැමතිපරිද්දෙන් ලබනලද ධනය ඇත්තාවූ මහජනයාමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද අනන්‍ය සාධාරණ ධම්කාය රූපකායවයෙන් පරිපූණිවූ තථාගතයන්වහන්සේ උතුම්වූ ධමීරත්නය ප්‍රකාශකළහැකීබැවින් හිරණ්‍ය සුවණීමුක්තාමාණික්‍යාදි මහධන නිධානදෙශක පුරුෂ ශ්‍රෙෂ්ඨයන්ද නවලොකොත්තර ශ්‍රී සඩමීය හිරණ්‍ය සුවණීමුක්තා මාණික්‍යාදි නිධානයක්මෙන්ද සංඝරත්නය හසත ප්‍රාප්ත නිධාන ඇත්තාවූ මහජනයාමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද කායබල දශයකින් හා ඥානබලදශයකින් සම්පූණිවූ තථාගතතමේ හයක් පැමිණිකල්හි අභයදීමෙහි පොහොසත්වූ ධීර වීර වික්‍රම පුරුෂයකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩමීය අභයදානයක්මෙන්ද අති ශයින් ඉක්මනින සියළු භය ඇත්තාවූ සංඝරත්නය මොහොවට පැමිණි අභයඇත්තාවූ මහජනයාමෙන්ද.

එසේම බුධරත්නය අස්වැසිලි දියහැකි පුරුෂයකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩමීය අස්වැසිල්ලක්මෙන්ද සංඝරත්නය අස්වැසිල්ලට පත් මහජනයාමෙන්ද.

බුද්ධරත්නය අනිශයින් යහපත් කල්‍යාණ මිත්‍රයෙකුවෙන්ද ධම්මරත්නය ඒ කල්‍යාණමිත්‍රයා විසින් දක්වනලද අතිවැදි දුසකා ථිපදේශයක්මෙන්ද සංඝරත්නය නිතූපදේශ ප්‍රයොගයෙන් ලබනලද අසීඇතනාවු මහජනයාමෙන්ද.

බුධරත්නය ධනසාරය රැස්කරන්නාවු පුරුෂයෙකුමෙන්ද ධම්මරත්නය ධනසාරයක්මෙන්ද සංඝරත්නය ඒ ධනසාරය අනුභව කරන්නාවු මහජනයාමෙන්ද.

බුධරත්නය විනයජනයන්ගේ සන්තානයෙහි කෙලෙසකාළු ශ්‍යමලය සඩම්නමැතිජලයෙන් පිරිසිදුකළහැකි බැවින් රජකුමරුන් නහවන්නාවු රාජපුරුෂයෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩම්ය සුගන්ධිජලයක්මෙන්ද සඩම්නැමති සුගන්ධිජලයෙන් නහනලද සංඝරත්නය මෙතන්වට ස්නානයකරණලද රාජකුමාර සමූහයක්මෙන්ද.

බුධරත්නය නොයෙක් ආභරණයෙන් සරසන්නාවු සවිඩිත ඇමතියෙකුමෙන්ද ධම්මරත්නය අලංකාර ආභරණයන්මෙන්ද ශ්‍රී සඩම්නමැති අලංකාරයෙන් සැරසුනාවු සංඝරත්නය නොයෙක් ආභරණයෙන් සැරසුනාවු රාජපුත්‍ර සමූහයක්මෙන්ද.

බුධරත්නය මහත්වූ වන්දනවෘක්ෂයක්මෙන්ද ශ්‍රී සඩම්ය ඒ වන්දනවෘක්ෂයෙන් නික්මෙන්නාවූ සුගන්ධියක්මෙන්ද සඩිපතිත්‍රිප භොගයෙන් සන්තුන්සතෙලස් විඩා ඇතනාවු සංඝරත්නය වන්දනා ලේපයෙන් සන්සිදුවනලද දුහඇති මහජනයාමෙන්ද.

බුධරත්නය රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදි දුයාද රැස්කරන්නාවු පියෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩම්ය දුයාදයක්මෙන්ද සඩම් දුයාද ලැබූ සංඝරත්නය නිරණය සමණී මුක්තාමාණික්‍යාදී දුයාද ලැබූ පුත්‍ර සමූහයක්මෙන්ද.

බුධරත්නය අභින්මාගී ඥානතැමති සහස්‍රරශ්මී සමූපකියෙන් ප්‍රබෝධවූසෙයින් සරමරුචිර ශ්‍රී සෞභාග්‍යමයන් විකසිත පද්මයක් මෙන්ද ශ්‍රී සඩම්ය ඒ පියුමෙන් වහනයවන්නාවු පුෂ්පමකරන්ද රස යක්මෙන්ද සංඝරත්නය ඒ මකරන්දමධු පානයකළාවු භෘඟසමූහ යක්මෙන්ද දතයුත්තේසි. එහෙයින් කියනලදී.

"බුද්ධාපිබුද්ධස්‍ය භවණය්‍යවණ්ණං,
කපපඨපිමෙව අඤ්ඤමහාසමාණෙ,
බීජයථකෙපෙපා විරදීඝමන්තරෙ,
වණ්ණාතබී සෙථ තථාගතස්ස"

සත්‍රුවන් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ආයුෂ්කල්පය මුළුල්ලෙහි අනික් ධර්මයක් දේශනා නොකොට එක් බුදුසෙනෙහුන්ගේ ගුණ සමූහය වදාරන් නොත් ඒ ආයුෂ්කල්පය ගෙවියන පමණමුත් බුදු ගුණ නොනිමෙවන්නේයයි වදාළබැවින් එකිදුගුණයෙන් පරිපූර්ණවූ කථාගත ප්‍රවේදිත ධර්මගුණයද ඒ ධර්මයවූ පරිද්දෙන් පිළිපදනා බුඩ පුත්‍රවූ සංඝරත්න ගුණයද එසේම අනන්ත අප්‍රමාණවන්නේයි. "අපපවාරණා බුද්ධා අපපවාරණාධම්මා අපපවාරණා සංඝා" යනු වෙන්ද බුඩගුණය අප්‍රමාණය අනන්තය ධර්මගුණය අප්‍රමාණය අනන්තය සංඝගුණය අප්‍රමාණය අනන්තයයිදතයුතුයි.

සරණවිශෙෂ නිර්දෙශය යි. 8

සරණ විභාග කවරෙස්ද ?

---

(9) "භබ්බං අපායදුක්ඛං සංසාරදුක්ඛඤ්ච සරති හිංසති විනාසෙතීති සරණං" යනු වචනාර්ථානුසාරයෙන් යම් රත්නයක් තුන් දෙනකුගේ සමුදයස්වරූපයෙහි සිසළු අපායදුක්ඛ ජාත්‍යාදී සංසාරදුක්ඛද විනාසකිරීමෙහි නොහොත් දුක් දුරුකිරීමෙහි පොහොසත්වේද ඒ රත්නත්‍රය සරණතාවයි දතයුතුයි. යමෙක් මේ රත්නත්‍රය විශෙෂයෙන් ඇදහිමෙන් පිහිටකොළමේද ඒ සත්ත්‍වයාහට ඉහලොක පරලොක දෙක්හිවත්තාවූ නොමයක් භය නසන අර්ථයෙන් හෝ සරණතාවෙයි යනාඛ්‍යයි කථිත සාධනකිතන විග්‍රහයි සරධාතුවෙන් පරවූ ප්‍රත්‍යයවූ තැනි. සරධාතුහුගේ අර්ථය අපායදුඃඛ සංසාරදුඃඛාදිය විනාශකිරීමෙහි පොහොසත්වූ රත්නත්‍රය ගුණසමූහයයි ප්‍රත්‍යයාදේශ අර්ථය ඒ ගුණසමූහයට ආධාරවූ රත්නත්‍රයයි "සරණගතෙ සෙසා තාවතිංසතීති සරණං" යනුද මතාන්තරයෙහි සරණශබ්දයාගේ අර්ථවශයෙන් පළමුකොට යම් රත්නයක් තුන්දෙනකුගේ සමුදය ස්වරූපය භය සන්ත්‍රාශයන් නසන්නේමේද ඒ රත්නත්‍රය සරණතාම වේ. ඒ රත්නත්‍රයස්වරූපයෙහි කෙසේ භය සන්ත්‍රාශයන්නසන්නේදයත්? බුඩධර්මසංඝයන්හි හිතාහිවෘඩිය ඵලවිඕවශයෙන්ද අහිත අනහිවෘඩින් වැළැක්වීවශයෙන්ද සත්වයන්ගේ භය සන්ත්‍රාශයන්වළක්වන්නේයි. සම්‍යක්ත්වය සංසාරකාන්තාරමාර්ගයන් පහකොට සෞඛ්‍යවහුමියට පැමිණවීවශයෙන් හා මාර්ගඵල සංඛ්‍යාත ආඝවාදී මහණදම්වශයෙන් සැපසම්පත්ට පැමිණෙන්නාවූ භය සන්ත්‍රාශයන් වළක්වන්නේයි. සංඝරත්නයවනාහි ඉතා ස්වල්පමාත්‍රවුද දැනවසතු ආදියක් පිදීමෙන් හටගන්නා සුවල්පවූ සුඛලාභය ඉතා සියුම්වූ නුගබිජුවකින් හට

ගහනා ආයාම විස්තාරයෙන් විශාලවූ ඛ්‍රගවෘක්ෂයක්මෙන් මහත්ඵල මහානීසංස ගෙණදීම්වශයෙන් සත්‍යයන්ව පැමිණෙන්නාවූ භයසන් ත්‍රාශයන් නසන්නේයයි දතයුතුයි. එසින් කිහ දීඝනිකායාට්ඨකථා වෙනි—

"අථවාහිත පවත්තනෙන අහිතනිවත්තනෙන සත්තානං භයං භිංසනිබ්බෙඨභවකන්තාරා උත්තරණෙන අස්සාස දානෙනව ධම්මා අපපකානාමපි කාරානං විපුලඵල පටිලාභ කරණෙන සංඝෝ තස්මා ඉමිනාපි පරියා යෙන රතනත්තයං සරණං" යි තවද "සරණංගතී රතනත්තය යස්ස එතං අධිවචනං" යනුවෙන් සරණයන මේ වචනය රත්නත්‍රයට නමෙකැයි කීයාද අටුවායෙහි දක්වනලදී.

සරණ විභාග නිදේශයයි 9.

සරණගමනය යනු කුමක්දයන් ?

(10) බුඩධම් සංඝසංඛ්‍යාත රත්නත්‍රය ආළඹිණ කරණ වශයෙන් ඇදහිමෙන් සෙවන භජන පර්‍යුපාසනය කරණ පුද්ගලයාගේ ශ්‍රඩාචෙතනා ප්‍රඥ ප්‍රධානවූ චිත්තෝත්පාදය සරණ ගමන නම් වන්නේයි. එහෙයින් "සරණං ගච්ඡති උපගච්ඡති එතෙනාති සරණගමනං" යනු කියනලදී කරණ සාධනකිරීමෙ විග්‍රහයි ගමුඩාතුවෙන් පරව ප්‍රත්‍යයවූ නැනි ගමුඩාතුහුගේ මුඛ්‍ය ඵිය රත්නත්‍රය සෙවන භජනාදිය කරන්නාවූ පුද්ගලයාගි නොඑහාත් රත්නත්‍රය ගුණ සමූහය අරමුණුකොට සරණගම නය සමාදන්වන්නහුගේ ආකාරවශයෙන් හටගන්නා ඵල ඇතතා වූද. නායව්‍යප්ති වාග් විඥප්තීන්ව හෙතුවූ කුසලවිතෙතාත්පාදය මහා මුඛ්‍යාඵියි කරණාඨි ක්‍රියාවෙක් ඇඵිය ශ්‍රඩාචෙතනා ප්‍රඥවන් මගන් ලැබියයුතුවූ සහජාත ඇඳඳුමඳුනු නියසයාදි ප්‍රත්‍යය ශක්තියයි අතිකුදුත්‍රමයක් මෙසේයි.

"සරණංගච්ඡති එතෙනාති සරණගමනං රතනත්තය පරාය නාකාරෙන පවත්තස්ස සඩ්ධාපඤඤු පුබබඟමස්ස චිත්තුපපාද සෙසතං අධිවචනං" යනු බුදුකපාඨ අටුවායි එනි භාවය මේ ශ්‍රඩා ප්‍රඥ ප්‍රධාන චිතෙතාත්පාදය කරණකොටගෙණ පිහිව ලබන් නේවේද එහෙයින් ඒ චිතෙතාත්පාදය සරණගමනනම් වන්නේයි. මේ සරණගමනය යන පදය තුණුරුවන් පිහිටකොට ගන්නා ආකාරයෙන් ප්‍රවෘත්තවූ ශ්‍රඩා ප්‍රඥවන් පෙරටුකොට ඇත්තාවූ චිතෙතාත්පාදයවන මේකී යථොක්ත ගුණසමූහයයි සමූප ලැඵිනවූ රත්නත්‍රයෙකෙරෙහි ආදරභක්තිය උපදවා ඒ රත්නත්‍රයම

මව පිහිටිය අත්පිහිටක් නැතැයි යන කෙලෙස් නැසීමට හේතුවූ විඥානාන්පාදයෙන් යුක්තවූ පුද්ගලතෙමේ සරණගතයානම්වෙයි දතයුතුයි. එහෙයින් කිහ දීඝනිකායඨීකථාවෙහි "තංපසාදතඤ්ඤරුතාහි විඤ්ඤාණසොතපපරියාපන්නතාකාරපප වෙතනා චිත්තුප්පාදෙ, සරණගමනං තංසමඞ්ගිපුග්ගලා සරණංගච්ඡති වුච්චතපපකාරෙන චිත්තුප්පාදෙන එතානි තෙතිණ්ණි රතනානි සරණං එතානි පරායණතෙති එවං උපපත්තිහි අත්ථො" යි.

සරණගමන විභාග නිදේශයයි 10.

සරණගමන විශෙෂ කවරසේද ?

——:(o):——

(11) සරණගමනයවනාහි ලොකුත්තර සරණගවනය ලෞකික සරණගමනයයි පුද්ගලවශයෙන් දෙවැදෑරුම්වන්නේයි ලොකුත්තරසරණගවනයවනාහි දක්නාලද චතුරාර්ය්‍ය සත්‍යඇතතාවූ ආර්ය්‍ය පුද්ගලයන්ගේ මාගීඤාණයෙහි සරණගමනය කෙලෙසීමට හේතුවූ මෙලඟ සාළුඤ්ඤයන් සමූලෙඡද ප්‍රහාණවශයෙන් නිරවශෙෂකොට නැසා නිර්‍වාණයම අරමුණුකොට පවත්නාහෙයින් සියළු රත්නතුයෙහි ගරුගාරව හත්ත්‍යාදර පරවත්තකොට පැවති ලොකුත්තර සරණගමනය මාගීචිත්තයෙහිම ලැබියයුතු බැවින් ලෞකික සරණගමනය මෙන් සමාදානවිධියක් නැත්තේයි එහෙයින් කියනලදී. දීඝනිකායාඨී කථාවෙහි "සරණගවනපප භෙදපන දුවිධං සරණගමනං ලොකුත්තරං ලොකියඤ්ච තත්ථ ලොකුත්තරං දිඨසච්චානං මගඤාණෙන සරණගමනු පකතිඉලස සමූලෙඡදන ආරම්මණ කතා නිබ්බා නාර මණං කත්වා කිච්චතොසකලෙපි රතනත්තයය ඉච්ඡති" යි. මෙහි වනාහි සරණගවනය යනු රත්නත්‍රය ගුණසමූහය තත්වාකාරයෙන් අවබාධකොට එම් රත්නත්‍රය සියළු අපායදුක් සංසාරදුක් නැසී මෙහිද සියළු සැපඵලලබීමෙහිද ඒකාන්තභාවයන් පොහොසත්වීන්නෝ යයි ගුණසමූහය සමග රත්නත්‍රය අරමුණුකිරීම් වශයෙන් පවත්වන්නාවූ ධර්මවිශෙෂයෙකි ලොකුත්තර මාගීචිත්තයවනාහි රත්නත්‍රයද රත්නත්‍රයේ ගුණසමූහයද අරමුණුකරන්නේ නොවේ ඒකාන්තභාවයන් නිර්‍වාණය අරමුණුකරන්නෝවෙයි එසේවිනම් මාගීචිත්තයෙහි කුමක් හෙයින් රත්නත්‍රය සරණ සම්පූර්ණවට පැමිණෙන්නේදයත් ? රත්නත්‍රයේ ගුණසමූහයද මාගීඵල ලාභිවූ ආර්ය්‍ය ශ්‍රාවකයාගේ විශිෂ්ට ඥානභාවයන්ම ඒකාන්තභාවයෙන් අරමුණුකොටගන්නාක්මක්ය පෘථග්ජනයාගට විනාහි එසේ අරමුණු නොකට හැක්මක්ය පුහුදුන්ගේ

සකසඬ පරම්පරාව රාහුලෙමෙ මොහාදී නෙලෙස් පටලයෙන් වැසෙන ලද්දේය අඩ්‍යාත්මික සන්තානයෙහි අනාහුලාත්මක මනස්කාරයෙහි කියනලද අඥානී සොළොසස්කාරයද බාහිර සන්තානයෙහි අපවිත්‍රවූ පාපමිත්‍ර සංසර්ගයද ලැබීමෙන් රත්නත්‍රය ගුණයන් සම්පූර්ණ නොවන්නේය කුසලා කුසලකර්මයන්ගේ ඉෂ්ටානිෂ්ට විපාකනැතැයි යනාදීන් "නත්ථිදින්නං නත්ථිසීඨං" සි මිථ්‍යාදෘෂ්ටික අහේතුක අක්‍රිය දෘෂ්ටියෙන් සිත පෙරළහුකල්හි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය කරණකොටගෙණ සරණබිඳෙන්නේය එසේත් නොවීනම් විඤ්ඤාණස්කන්ධය කෙලෙස් සුන්මෙන් වැසිගියකල්හි රත්නත්‍රයේ ගුණතොදුනිම් සංඛ්‍යාත අවිද්‍යාව කරණකොටගෙණ රත්නත්‍රය ගුණසමුහය එසේවේදැ හෝ නොවේදැයිහෝ විවිකිච්ඡාව උපන්කල්හි සරණගමනය හාත්පසින් කැලෙසීමට පැමිණ මහාද්‍රුතික මහා විස්තාර නොවන්නේයි එහෙතින් පුහුදුන්ගේ සරණගමනය ශෛවාලශයන් වැසිගියාවූ ජලය උකාගණුකැමති පුරුෂතෙමේ කළයයන්දියපිට සසවල් පහකොට ජලය උකාගන්නාක්මෙන්ද මලශයන් හැවසිගත් ලොභාතලියක් මලසුඩකොට ආහාර අනුභවකරණුකැමති පුරුෂතෙමේ ඒ ලොභාතලිය ඇඹුලන් සටා පිරිසිදුකරන්නාක්මෙන්ද ලොව් සරණගමනය නිරන්තරයෙන් රත්නත්‍රය ගුණයන් අරමුණුකිරීම්වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නාහුගේම සරණගමනය නිමිලව පවත්නේමය ආර්‍යයන්ගේ ලොව්තුරා සරණගමනය වනාහි කෙලෙසිමට කාරණාවූ රාගදෝෂ මෝහාදි සියළු කෙලෙසුන් ආර්‍යමාර්ගයෙන් සමුච්ඡේද ප්‍රහාණය කළ බැවින් අසත් ප්‍රහාරයන් සිද බිඳදැමූ වාසනය නැවත රැහැනය නොවන්නාක්මෙන්ද තාමාදිලොභයෙන් අමිශ්‍රවූ ජාම්බෝනද සුවර්ණමය භාජනයෙහි නැවත මලනුපදනාක්මෙන්ද වසනා සෘතුකෙළවර ඉල්මස පුරසරදකාශයෙහි පෞර්ණමී තිථියෙහි ආරැඹුවූ චන්ද්‍රමඩලය බ්‍රහ්මරජාරාහු ආදි උපක්ලේශයන්ගෙන් නොකැලෙසෙන්නාක්මෙන්ද ආර්‍යමාර්ගයෙන් ලබනලද ලොව්තුරා සරණගමනය කිසිසේත් නොකෙලෙසෙන්නේමැයි

කියනලදුයේමැයි සාරාර්ථදීපනීටීකායෙහි "බුද්ධගුණා පනසාවක ගොචර භූතා පරිඤ්ඤෙහි සමයවසෙන සාධෙති අරිය සංඝගුණාපි තථාසාධෙතීන්ද්‍රිය සංවර පටිපාටියා අසම්මොහ පටිවේධන අපච්චවෙක්ඛණා" යී ආචාර්‍ය මහාසුබුද්ධ බුදුවරයන්ගේ ගුණයෝ වනාහි ආර්‍ය ශ්‍රාවකයන්ට අරමුණුවන බැවින් වෙන් වෙන්කොට දැනගැණීම්වශයෙන් සිඳිකරයි. ආර්‍ය සංඝයාගේ ගුණයෝද එප

විද්දඳන් සිඩකරයි. ලොව් සරණගමනායමෙන් නොවේ ලොව්තුරා සරණගමනයවනාහි පිළිවෙළින් නුමුළාවු අවබොධයෙන් ප්‍රතිවෙධ කළබැවිනැයි දතයුතුයි.

"යෙඅඤ්ඤේ බුද්ධං සරණංගතාඅස, නඅතෙඅපායම්සුඅන්ති අපායං
පහායමානුසංදෙහා, අදවකායං පරිපූරෙස්සන්ති"

යනුවෙන් මහාසමයසූත්‍රයේ වදාළ සරණගමනය ලොකුත්තර සරණගමනයයි එහෙයින් ලොව්තුරා සරණගමනයෙන් සරණගතවූ මෝ අපායේ නුපදින්නය "ගතාඅසනි ගතා එවනපනඅපායම්සුඅන්ති පරිනිට්ඨිත සරණගමනත්තානි ලොකුත්තර සරණගමනං අධිප්පෙතන්ති ආහ නිරබ්බත්තිඝ සරණගමනනඅගතානි තෙඛිණියමෙන අපායං අගම්සුඅන්ති අදවකායඤ්ච පරිපූරෙස්සන්ති යෙපන ලොකියෙඅ සරණගමනෙන බුද්ධං සරණංගතාඅස නපෙඅගම්සුඅන්ති අපායං සඤ්ච පවත්තියන්තර සම්මාඅය පහාඅ මානුසංදෙහං අදවකායං පරිපූරෙස්සන්තීති අයඅමෙත්ථ අත්ථෝ" යනු මහාසමය සූත්‍ර ටීකාපාඨයි මෙහි පිණ්ඩාචීය ලොව්තුරා සරණගමනයෙන් සරණගතවූ මාගීඝට පුද්ගලයන්මේ එකාන්තයෙන් අපායට නොයෙදීම ලොව් සරණගමනයෙන් සරණගතවූ තැනැත්තන් සෙසු දානශීලභාවනාවන් පිරීමයයි කියනලද ප්‍රත්‍යයානන්තරයන්ගේ එක්වීවක් ඇතිකල්හිම සුගතියට යන්නය සරණගමන මාත්‍රයකින් නොයන්නන්ය යනුයි.

ලොකුත්තර සරණගමන නිමදීඝඝයි 11.

ලොව් සරණගමනඅ කවරඅන් ?

(12) ලොව් සරණගමනය සමාදන්වන කල්හි පුහුදුන්ගේ සරණගමනය නොඅලසීඅවකි අපාඅභාඅසත්වූ රාඅවෙඅ මාඅාදී කෙලෙශඅන් කාමාවචර මහාකුශලචිත්තඅයන් මුවහඅකාට බුධාදී රත්නත්‍රයඅ අරඹුණුකාටඅගණ කම්අ කම්ඵිපාකඅ අනාදීඅයහි ඇදගිම අපරවූ තබාඅඅගණ ඒ ශ්‍රද්ධාවම කාරණාඅකාට ඇති රත්නත්‍රඅ හා කම්අ කම්ඵිපාකඅ අනාදි ධම්අසමුදඅයහිද අතිපරිඅාකාරඅයෙන් දැකීම් සංඛ්‍යාත අඛ්‍යක්දෘෂ්ටි ඤාණඅ උපදී ඒ සම්අක් දෘෂ්ටිඅ දශපුණ්‍ය ක්‍රිඅාවස්තුඅවහි දිහිපු කම්අයයි කියනලදී. එබැවින් සරණසමාදන් වීම ශීලඅය පුණ්‍යක්‍රිඅාඅවහි අඅවදිහිපු කම්සංඛ්‍යාත දශඅවහි පුණ්‍යක්‍රිඅාවෙහි ඇතුළත්වන්නේයි. එඅහෙයින් කීඅ දීඝනිකායඅට්ඨ කථාඅවහි "ලොකියං දුප්පූරයතානං සරණගමනු පඤ්ඤාඅලඅ විසඛම්ගඅනඅ ආරම්මණ අතා බුද්ධාදි ගුණාරම්මණං ඤත්වා ඉධිඛිතං

අපථතො බුඩාදීසු වඤ්ඡූසු සඩාපවිලාභහා සඩා මූලිකා සම්මාදිඨි දෘසු ප්‍රාඥෘඤ්ඤාවඤ්ඡූසු දිසිපූ කම්මන්තේ වුවතුති" යි මෙම අටුවා පාඨයෙන් "සඩා පවිලාභහා" යන පදයෙන් ඇතුණ විප්‍රයුක්ත සරණගමනයද "සම්මාදිඨි" යන්නෙන් ඇතුණ සම්ප්‍රයුක්ත සරණගමනයද දැක්වූ හයි දතයුතුයි මේ නොමස් දතයුතුදයන් ? යම් ළදරුවෙකුට මව්පිය ගුරුවරුදීන් විසින් පුතණපිට තුණුරුවන් සරණයව වැදුවි පිදුවි කරවා මෙමඟේ කිරිමෙන් ආයුෂවැඩියි ළඟිවයි සම්පත්වැඩෙයි. කෙළවර උතුම්වූ නිවන්සම්පත්ලැබෙයි. යනාදීන් නිත්‍යවනලදුව මහා කුලසිරින් පරිද්දෙන් මහා "බුඩං සරණංගච්ඡාමි" යනාදීන් සරණගතව දවස්පතා රත්නත්‍රයට පුදන්නේමේද එසේදවුවින් රත්නත්‍රය ගුණසමූහයනෝ කීය කම්විපාකය මහෝ නොඅදහන්නේමේද අපාගහය සංසාර භය මහෝ ඒ රත්නත්‍රය සරණගතවීමෙන් දුරුවන්නේයයි කියාමහෝ තමාගේ නුවණින් සලකාගත නොහැකිවේද ආනා ඩම්ය දන්නාවූ බහුශ්‍රුතපඩිතයන්සරා පැමිණ පෘච්ඡා, ප්‍රතිපාවිත්ත නොකෙරේද තමහට ධම්ය කියවාබලා තේරුම්ගතහැකි ඇතණහත් කියහුත් කැන්තේමේද හුදෙක් මව්පියන්ගේ වචනානුසාරයෙන් මහෝ කුලසිරින් පරිද්දෙන් මහෝ රත්නත්‍රය සරණගියේමේද ඔහුගේ සරණගමනය ඇතුණවිප්‍රයුක්ත සරණගමනයයි දතයුතුයි. ඒ ඇතුණ විප්‍රයුක්ත සරණගමනය සඳහා "සඩාපවිලාභහා" යනු අටුවායෙහි කියනලදි.

යමෙක් තෙමේ ළදරු අවස්ථාවේම ගුරු මෙවම්පියන් විසින් පුරුදු පුහුණුකරණලදින් විය පැමිණිනාල්ලේ ප්‍රසිද්ධනා බහුශ්‍රුත ශ්‍රමණ බ්‍රාහමණයන් ඇසුරුමහොට ධම්ය අහා දැන ඉගෙණ මහෝ ත්‍රිපිටකධම්ය අහා දැන ඉගෙණ මහෝ ත්‍රිපිටක ධම්ය පුරුදු පුහුණු කොට මහෝ බුඩධම් සංඝ සංඛ්‍යාත රත්නත්‍රයයෙහි ගුණදැන ඒ රත්නත්‍රය හජනය පයිරුපාසනය මහොට සංසාර භය දුරුකළහැකියැයි මෙබසසහා දැන රත්නත්‍රය සරණගියේමේද ඔහුගේ සරණගමනය ඇතුණ සම්ප්‍රයුක්ත සරණගමනනමවේ ඒ සරණගමනය සඳහා "සඩාමූලිකා සම්මාදිඨි,, යනු කියනලදි. කුමක් මගයින්දයන් ? රත්නත්‍රය ගුණදැනීමෙන් බුඩ සුබුඩිභාවය ධම් සුධම්භාවය සංඝ සුප්‍රතිපන්නභාවද අවබෝධයිරිමත්තු ලොව් සරණගමනය ලැබෙන හෙයිනැයි දතයුතුයි එහයින් කිහ සාරත්ථදීපනී ටීකායෙහි "එතෙව සඩා පවිලාභහාති ඉමිනා මහාදීඝ උපාසකාදීනං ඇතුණ විපප

ස්‍රුතත සරණගමනං දසසිතනෙයි මවදිතබබං සම්මාදිඨිඤ ඉමිනාපන සුතුණසම්පයුත්තත සරණගමනං දසසිතං බුඩ සුබ්බඩංහි ධම්මසුධම්මං සංඝ සුපපවිපත්තියඤ ලොකියාව මබාධවඃසමනව සම්මාඤණෙන දයසත මතා"යි.

ලොකික සරණ සම්දන්වන ආකාර කෙසේදයන් ? ආත්ම සන්නියාතන සරණගවනඃ තත්පරායනතා සරණගමණය ශිෂ්‍ය හාවුපනමන සරණගමනය ප්‍රණිපාත සරණගමනයයි සතරාකාරවේ ඒ සතරාකාරයන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක්තෙමේ අදපවත් මාගේ ආත්මය බුදුන්ට පාවාදෙම් ධර්මයට පාවාදෙම් සංඝයාට පාවාදෙම් යනාදීන් තමාගේ ජීවිතය හා සමඟ ආත්මභාවය තුණුරුවන් කෙරෙහි පාවාදන්නාවේද ඒ ආත්ම සන්නියාතන සරණගමන නමවන්නේයි මම අදපටන් බුදුන් පිහිටකොට ගණිමි ධර්මය පිහිටකොට ගණිමි සංඝයා පිහිටකොටගණිමියි යනාදීන් තුණුරුවන්ම පිහිටකොට ගැනීම තත්පරායනතා සරණාගමන නම්. මම අදපටන් බුදුන්ට අතවැස්සසක්කවමි ධර්මයට අතවැස්සසක්කවමි සංඝයාට අතවැස්සක්කවමි යනාදීන් රත්නත්‍රයට අතවැසිභාවයෙන් පැවරීම ශිෂ්‍ය හාවුපනමන සරණගමනනම් මම අදපටන් ඉහරව නමස්කාරකිරීමද දැක ග්‍රහනස්තෙනන් නැගිසිටීමද ඇදිලි බැඳීමද බුහුමන්කිරීමද බුඩ ධම් සංඝ යන රත්නත්‍රයටම කරමි යනාදීන් සරණගතවීම ප්‍රණිපාත සරණගමන නමවේ. මේ සතරාකාරයෙන් යම් කිසි ආකාරයකින් සරණගතවීම සරණගමනයයි දතයුත්තේයි එහින් කිහ දිඝනිකායාඨ්‍ය කථාවෙහි "තසිදං චතුඩාවත්තානි අත්තසන්නියාතනෙන තපපරායනතාය සියසහාවුපගවනෙන පණිපාතනානි තත්ථ අත්තසන්නියාතනංනාම අජජාදිංකත්වා අහං අත්තානං බුඩස්සනීයාතෙමි ධම්මස්ස සංඝස්සාති එවං බුඩාදීනං අත්තපරිච්චජනං අත්තසන්නියාතනං නාම තපපරායනතා නාම අජජාදිංකත්වා අහං බුඩපරායනෝ ධම්මපරායනා සංඝපරායනා ඉතිවංඩාරථාති එවංතපපරායනතා සියසහාවුපගමනං නාම අජජාදිංකත්වා අහං බුඩස්ස අනන්තා හාත්තිනෝ ධම්මස්ස සාසස්ස අනන්තාවාසිකා ඉතිවංඩාරථාති එවං සියසහාවුපගමනා පණිපාතතා නාම අජජාදිංකත්වා අහං අභිවාදන පච්චුට්ඨාන අඤ්ජලීකම්මසාමීචි කම්මං බුඩාදිනං මයව නිඝණං වත්තු නාකාරාම් ඉතිවංඩාරථාති එවං බුඩාදිසු පරමනිපච්චාකාරා ගුණවසංහි චතුනනං ආකාරානං අඤ්ඤතරම්පි කාරණතතන ගහිතං මයවමහාන් සරණං" යනු සාමඤඤඵලසූත්‍රඅට්ඨකථායෙහි කියනලදී.

නවද භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සමීපයෙහි ආයුෂ්මත් මහා කාශ්‍යප ස්ථවිරයෝය ආලවක සාතාගිර මහවත්ත යක්ෂසේනාධි පතිහුය ගනාදීන්ගේ වෙන වෙන සරණගමනයවූ පරිදි අටුවා යෙහි මෙසේ දක්වනලදී කෙසේදයත් ? "අජිච භගවතො අත්තානං පරිච්චජාමි ධම්මස්ස සංඝස්ස අත්තානං පරිච්චජාමි ජීවිතං පරිච්චජාමි පරිච්චත්තා මයව මේ අත්තානෝ පරිච්චත්තං යෙව ජීවිතං ජීවිත පරියන්තේ කං බුද්ධං සරණංගච්ඡාමි බුද්ධා මේ සරණං ලෙණං තාණෝත්ති එවම්පි අත්තනියාතනං වෙදිතබ්බං. සත්ථාරඤ්ච චතාහං පසාසනයං භගවන්තං යෙවපයෙසෙය්‍යං සුගතඤ්ච එතාහං පසෙසෙය්‍යං භගවන්ත මේවපසසෙය්‍යං සම්මාසම්බුද්ධඤ්චිතාහං පස් සසෙය්‍යං භගවන්ත මේවපසසෙය්‍යන්ති එවම්පි මහාකාසපයෙ සරණ ගමනෙවෙය සිසසනාවුපගමනං වෙදිතබ්බා, සෙසා අහං විචරිසසාමිතාදිසා ගාමං පුරං පුරං නමසසමානා සඞ්ඝං ධම්මසසච සුධම්මිතන්ති එවම්පි ආලවකාදීනං සරණගමනං වෙය තපපරායනතාවෙදිතබ්බා. අථඛෝ බ්‍රහමායුබ්‍රහමණෝ උඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා භගවතො පාදෙසු සිරසානිපතිත්වා භගවතෝ පාදානි මුඛෙනච පරිචුම්බති පාණිහිච පරිසම්බාහති නාමඤ්ච සාවෙති බ්‍රහමායු අහංභෝ තම බ්‍රාහමණා බ්‍රහමායු අහංභෝගාතම බ්‍රාහමණෝති එවං පඤ්ඤායෙතා දට්ඨබ්බා,, යනාදියෙහි.

මෙහි ගාථය මෙසේයි අනිකුදු සරණ ගමන විධියක් කියනු ලැබේ. ඒ කෙසේදයත් ? භාග්‍යවතුන්වහන්සේට ආත්මය පරිත්‍යාග කරමි. ධර්මයට සංඝයාට ආත්මය පරිත්‍යාගකරමි ජීවිතය පරිත්‍යාග කරමි මාවිසින් භාග්‍යවත්හට ආත්මය පරිත්‍යාගකරණලද්දේමය මා විසින් ජීවිතය පරිත්‍යාගකරණලද්දේමය ජීවිතාන්තය දක්වා බුදුන්පිහිටකොටයෙමි තථාගතයෙණි මට පිහිටමත්වන්නේය ආශ්‍රය සථානවන්නේය රැකෙවසථානවන්නේයයි මෙසේද ආත්මයත් නිශ්‍රිතත්ව සරණ ගමනය දතයුත්තේයි.

මම වනාහි ඒකාන්තයෙන් ශාස්තෘවූ තථාගතයන්වහන්සේව දකිමිවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේවදකිමිවා එකාන්තයෙන් මම මහාසත්ව වවන ඇතැමුවූ බුදුරජාණන්වහන්සේම දකිමිවා සම්බුධභාග්‍ය ලැබූ ණෙයන් පරිපූර්ණවූ තථාගතයන්වහන්සේව දකිමිවා, මම ඒකාන්ත යෙන් අවිපරිතාකාරයෙන් චතුරාර්යසත්‍යාවබෝධියකළාවූ සම්බුදුයන් වහන්සේව දකිමිවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේව දකිමිවා මේසේ මහා

කාශ්‍යපයන්ගේ සරණගමනයමෙන් ශිෂ්‍යභාවප්‍රාප්තමන සරණගමන් කිය දනයුතුයි. ආලවක යක්ෂ සේනාධිපති තෙමේ බුදුන්ගේ ධර්මය අසා පැහැදුනේ මම එක්ගමකින් ඇනික්ගමකටද එක්නුවරකින් අනික්නුවරකටද සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්සේගේ බුධ සුබුධත්වයද ධර්මරත්නයාගේ ධර්ම සුධර්මත්වය හා ච ශබ්දයෙන් සමුච්චයකරණලද සංඝයාප්‍රතිපන්නත්වයද නමස්කාරකරමින් හැසිරෙමියි කියාදීන් ආලවකයාතාගිර නගරවාසී යක්ෂසේනාධිපතියාගේ සරණගමනයමෙන් තත් පරායනතා සරණගමනය දනයුත්තේයි. බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ තෙමේ බුදුන්ගේ ධර්ම ඇසුවාහ්මණයෙහිම පැහැදී ශ්‍රාවස්තියෙන් නැගිට උතුරැසඑව එකාංශකොට පොරවා හාත්‍යවතුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයුග්මයනි හිසින් වැටි ශ්‍රීපාදයන් මුහුණෙන් සිඹනත්තේය දෙඅතින් ශ්‍රීපාදයන් වැලඳගත්තේය. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස මම බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ භවත් ගෞතමයන්වහන්ස මම බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණයෙයි කියා නම ඇස්වූයේය මෙසේ ප්‍රණිපාත සරණගමනය දනයුත්තේයි.

ලෞකික සරණගමන නිදේශයයි. 12.

ලෞකික සරණගමන විශෙෂ හා අනුශස් කවරයන් ?

පි මේ සතරාකාර සරණගමනයන් අතුරෙන් ප්‍රණිපාත සරණගමනයේ විශෙෂ කුමක්ද? මේ සතරාකාර සරණගමනයන් අතුරෙන් ප්‍රණිපාත සරණගමනය සුති භය ආවාහ විවාහ දක්ෂිණෙය්‍ය විශෙෂයන් සතරාකාරවන්නේයි. ඒ සතරාකාරයන් අතුරෙන් මේ තථාගතයන්වහන්සේ අග්‍රදක්ෂිණාර්හයයි සලකා අවිපරිත ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා දෙකින් පෙරදිග්භාගෙහි ප්‍රණිපාතයෙන් හෙවත් වැඳීමෙන් සරණ ගියාවූ ප්‍රණිපාත සරණගමනකම්වේ සෙසු තුන්ආකාරයෙන් සරණ ගතවූයේද සරණ නොපිහිටින්නේය. ආත්මසන්නියාතනාදි සතරාකාරයන් අතුරෙන් එක්තරා ආකාරයකින් සරණගතවූ දුර්ජනයන් සාසනයෙන් පිටත්නිවූ අන්‍යතීර්ථකයෙකු දැක මොහු දැයාදිණාදියයි සිතා වැන්දේනම් ඔහුගේ සරණය බිඳෙන්නේය එසේද වුවත් මොහු මාගේ ආචාර්යයයි සිතාවැන්දේනම් සරණ නොබිඳෙන්නේමැයි කුමක්හෙයිදැයන් ? ලොකසත්වයාට පැමිණෙන්නාවූ වර්තමානභව අනාගතභව අපාදුඃඛය සංසාරභයාදි සියළු භයානකවූ වර්තමාන අනාගතකාලිනවූ ලොවී ලොවිතුරා සැපසාධාරණවූ පොහොසත්වූ ගුණයම් උතුම්වූ ගුණයනම් වනමෙනසිනී

ඒ එසේමැයි ශාක්‍යකුලතිලකවූ අප භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ජීව මානව වැඩවසනසමයෙහි රජගහනුවරවැසි එක්තරා දුප්පත් මනුෂ්‍යයෙක් සවකීය පුත්‍රයාත් සමග වනයටගොස් දරුසපයා ගැළක පටවා නුවරට ගෙණෙන්නේ විකුව ජීවත්වනුයේ එක්දවසක් තමාගේ පුතනුවන් සමග වළලවගොස් සවස්වේලෙහි දර ගැළගෙණ පෙරළා නුවරට එනුයේ නුවර දොරවසනකල් පැමිණියේය ඉක්බිති ඒ දර ගැළපටවාගෙණ ආ පියාහා පුත්‍රයාත් උදැසන නුවර දොරකළකල නුවරට යම්හයි සිතා පිටනුවර ගැළමුදු ගැළයව සැතපුනාහ ඉක් බිති එක්තරා යක්ෂයෙක් අවුත් ගැළයට සැතපීවුන් ළදරුවා අල්ලා කන අදහසින් ළදරුවාගේ දෙකකුල අල්වා ඇදගත්තේය ළදරු තෙමේද වහා පිබිද හයින් ත්‍රස්තව පියා මියින් උගන්වනලද 'බුදුබා මේසරණං අඤ්ඤං නත්ථි, ධම්මෝ මේසරණං අඤ්ඤං නත්ථි, සංඝෝ මේ සරණං අඤ්ඤංනත්ථි" යන සරණගමනය උච්චාරණාකරළෙසි, ඉක් බිති නගරගුත්තික දිව්‍යපුත්‍රතෙමේ මේ සරණගමනය අසා යක්ෂයා ගේ හිසට යමුගුරක් අමෝරා එබල පාපිවූ යක්ෂය භීතෝ භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේගේ සරණගතවූ උපාසකයෙක් මෙතෙහි වරද වා පිළිපැද්දේනොවේද ? තාගේ හිස සත්කඩක්කොට පලාපියැමියි තර්ජනයකෙළේසි. ඉක්බිනි ඒ යක්ෂතෙමේ මරණභයින් භයපත්ව අමන් සවාමිනි මට ජීවිතදානය දුනමැනවයි යාඥාකොට ළදරුවා අත්හැර බිම්සර මහරජුගේ රජවාසලටවැද රජකුමරුන්ට පිළිසෙල කකාටතුබු රන්තලිය සහිත රාජභොජනය ගෙණවුග්දී දෙවතාවා කමාකරවාගත්තේය.

තවද ලොකශිවංකරවූ අප තථාගත සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවරම්වෙහෙර වැඩවසත සමයෙහි සැවැත් නුවරවාසී වෙළඳුන් සත්සියයක් දෙනා නැවිනැඟි මුහුදන් එතර වෙළඳම් පිණිස යනුයේ සමුද්‍රමධ්‍යයෙහිදී එක්තරා මහා මත්ස්‍යයෙක් මේ නැවේවුන් සියළු මිනිසුන් අල්වා කනපිණිස නැව පසුපස්සෙහි එහුබැඳ දිවන්නට පටන්ගත්තේය.

ඉක්බිනි සත්සියයක් වෙළඳජනයා අත්කිසි ප්‍රතිසාවක් නොදැක අපිවනාහි සැවැත්නුවර ජේතවනමහාවිහාරයෙහි වැඩ වසන භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ සරණගත උපාසක බැමිහ උන් වහන්සේ හැර අන්පිහිටක් නැත්තේය. "බුදුබාමේ සරණංනාණං ලේණං" යනාදීන් සත්සියයක් වෙළඳසමූහයා එකහඬින් ශබ්දනාෝ

මූර්ධා කියේය. ඉහාමන්සාගතමේ ඒ ශබ්දය අසා හැඳී ආපසු හැරී කියේයි මේ ආදී නොයෙක් කථාවතුන්ගෙන් රත්නත්‍රය සරණගත වන්නාවූ සත්ත්වතෙමේ ඉහාත්මයෙහි පැමිණෙන්නාවූ සියළුහය දුරුවී සැප නම පැමිණෙන බව ප්‍රකාශවන්නේයි.

තවද මරණින්මතු මහානිරයට යාමට නියතවසිටි එක්තරා චණ්ඩාලසත්ත්වයක්නොමෝ ඒ මරණයවනදවස්හිම ආයුෂ්මත් මහමුගලන් මහතෙරුන්වහන්සේගේ අවවාදයෙහි පිහිටා භාග්‍යවත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදීම් මාත්‍රයකින් මරණින් එත්තෙහි තව්තිසාදෙව්ලොව පස්විසියොදුන් ගණරන් දිව්‍ය විමාණයක ඉපිද දහසක් දිව්‍යප්සරාවන්ගෙන් පිරිවරා මහත්වූ දිව්‍යශ්‍රී සම්පත්තියක් ලැබුයේය.

එසේවදහසක් දිව්‍යප්සරාවන්ගෙන් පිරිවරණලද සුබ්‍රහ්ම නම් දිව්‍යපුත්‍ර තෙමේ දිව්‍යාත්මයෙන් චුතව අවිවිමහාතාරකයෙහි උපදින්නට සත්දවසක් නිබියදී භාග්‍යවතුන්වහන්සේනරා එළඹ ධර්මදෙශනාව අසා තුණුරුවන් විෂයෙහි පැහැද සරණගතවීමෙන් ඒ තව්තිසාභවනයෙහිම අනෙක ප්‍රකාර දිව්‍යශ්‍රීසම්පත්තියෙන් ඝුක්තවු බොහෝකාලයක් මුළුල්ලේ දිවසිරිවිත්දේය මේ ආදී නොයෙක් කථාවතුන්ගෙන් ඉහාත්මයෙහි පැමිණිය යුතු අපාය භයින් මිදී දිව්‍යශ්‍රීසම්පත් ලැබුබවද ප්‍රකාශවන්නේයි.

ලෞකික සරණගමනානිසංස නිර්දෙශයයි 13.

ලෞව් සරණබ්‍රහ්මන ක්‍රමය කෙසේයත් ?

---

14 මේ ලොකයෙහි යම් සත්වයෙක්ඇතමේ මෙබදු ගුණයක් නැත්තාවූ සාසනයෙන් පිටත්හිවූ අන්‍යතීර්ථික ශාස්තෘවරයන් අදහා ලොව් ලොව්තුරා සම්පත් ලබම්හයි වරදවා සිතා සරණගතවූයේද සරණගමනය නොපිනිවත්නේයි. ප්‍රාණිපාත සරණගමනය වනාහි ඇතැම් හය ආවාසයී දයාමිණාඥිවශෙයයන් සිවිවැදුරුම්වන්නේයි ඒ සතරාකාර ප්‍රණාමයන් අතුරෙන් පූජාවිශෙෂය පිළිනැන්මට සුදුසුවූ දයාමිණාඥි ප්‍රද්ගලයයන අදහසින් වැඳීමෙන්ම සරණගතවෙයි සෙසු සැතැම් හය ආවාසයීසත්ත්ව ත්‍රිවිධාකාරයන් වැඳීමෙන් සරණගතවූයේනම් නොවේ සැතැම්හය ආවාසයීවශෙයන් වැඳීමෙන් සරණගතනොවන්නේ කවු ඒකාන්තයින්දයත් ? ශ්‍රෙෂ්ඨවශෙයන් මහවත් මෙයටවඩා ගුණයන්

එතුම් රත්නයක් තුන්ලෝවසිම නැතැයි යන ඇදහිම්විශෙෂයන්ම සර
ණගතවුෙයන්නම්මෙවයි එසේම ඒ ශ්‍රෙෂ්ඨතාවය අනික් රත්නයක් ෙක
ෙරහි පිහිටුවීෙමන්ම සරණගෙවන බවදන්නේයි එෙහයින් ඥානිහය
ආචාර්යධ්‍යන ත්‍රිවිධාකාරෙයන් ප්‍රණිපාතය කරන්නේද සරණ ෙනාබි
දන්ෙනොමැයි. එෙහයින් යම් ශාක්‍ය ෙකාලියවංශිකයෙක් ෙතෙමේ
සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්ෙස් ශාක්‍යවංශෙයහි ෙතෙක ෙකාලියවංශ
ෙයහි ෙතෙක අපෙග් ඥාතිශ්‍රෙෂ්ඨෙයකැයි සිතා ෙහෝ වදින්ෙනොත් ඔහු
සරණගතවුෙයන්නම් ෙනොවේමැයි යමෙක් ෙතෙමේ ෙගෘහතම්ෙගාත්‍ර
ඇත්තාවූ ශ්‍රමණයන්වහන්ෙස් කාශිකොශල මගධාදිරජුන්ෙකෙරෙහි
රාජපූජිත වනෙශ්‍රෙෂ්ඨ මහානුභාව ඇතිෙස්ක ඉදින් ෙනොවඳිනුලබන්
ෙනාම් නම් මට අනර්ථයක්පවා කළහැකිවන්ෙනෝයයි සිතා ෙමෙස්
සිතින් වඳින්ෙනෝවිනම් සරණගතවූෙයන්නම් ෙනොවේමැයි යමවක්
ෙතෙමේ තථාගතයන්වහන්ෙස් බොධිසත්ත්වකාලෙයහි උන්වහන්ෙස්ෙග්
සමීපෙයහි යම්කිසි ශිල්පශාස්ත්‍රයක් උගන්නාලද්දේදයයි සිතිෙකොට
වඳින්ෙනෝෙහෝවේද බුධත්වයට පැමිණිකල්හිද තිහිෙගසිවසන්නාවූ
පණිතෙතෙමේ ලැබුවාවූ සම්පත්තිය සතර්ෙකොටසකට බෙදූ එක්
ෙකොටසකින් සමපත් අනුභවකරන්නේය ෙදෙකොටසකින් වෙළඳුම්
ෙශාභිකම් ආදි කටයුතු කරන්ෙනේය සතරවන ෙකොටස ආපදාවක්
පැමිණිකල්හි පිහිටවනපිණිස නිධානකරන්ෙනේයයි ෙමෙස් ලෞකික
ජීවිතය පිණිස අනුශාසනාකළාවූ ආචාර්යවරෙයකැයි සලකා නමස්
කාරකරන්ෙනේවද සරණගතවූෙයන්නම් ෙනොවේමැයි.

යම්ෙසේක් ෙතෙමේ ත්‍රෛලෝක්‍යාචාර්යවූ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්‍යක්
සම්බුදුරජාණන්වහන්ෙස්වනාහි ෙලාකෙයහි අග්‍රදක්ෂිණාසංඛ්‍යාත
නිවන් සැපලබනපිණිස කරණ පූජාසත්කාරයන් පිළිගැන්මට සුදුසු
ෙස්කැයි යනාදින් නවඅරහාදි ගුණසමූහය සලකා ප්‍රණාමයකරන්
ෙනේවද එබදු පුද්ගලයා හිසින්ම සරණය ගන්නාලද්දේදෙයි
දතයුතුයි. ෙමෙසේ ගන්නාලද සරණඇසතාවූ පුද්ගලෙතෙමේ සාසන
ෙයන් පිටත්හිවූ අන්‍යතීර්ථිකයන්ෙගෙරස් පරිබ්‍රාජකද්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන්
පැවිදිවූ ෙහෝ ඥාතිෙයක් දැක ෙමොහු ෙහුෙග් නැෙමයකැයි ෙමෙනහිකොට
වඳින්ෙනෝවේද එෙසේ වඳින්නාවූ උපාසකයාෙග් ෙහෝ උපාසිකාවෙග්
ෙහෝ සරණගමනය ෙනොබිඳන්ෙනෝමැයි ෙනොපැවිදිවූ ඥාතීන්ෙගේ
දැක වඳින්නාහුෙග් සරණය ෙකෙස්නම් බිඳේද ෙනොබිඳන්ෙනෝමැයි
එපරිද්දෙන් රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදීන්ෙකෙරෙහි භය කරණකොට
ෙගණ වඳිනා ෙනැනැත්තාහුෙග්ද සරණ ෙනොබිඳන්ෙනේය කුමක්

මහසින් නොබිඳෙන්නේදයත් ? ඒ රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදිහූ රට වැසියන් විසින් පුදනුලබන බැවින් නොවඳිනුලබන්නාහුනම් අන සීයකුදුසට හැකිවන්නේය එහෙයින් රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදීන් සකලරහි හයවශයෙන් වඳින්නාහුසේද සරණය නොබිඳෙන්නේමැයි එපරිද්දෙන්ම යම් කිසි ශිල්පශාස්ත්‍රාදියක් උගන්වාදුන් නිසාම කයෙකු දුක මෙතෙම මාගේ ආචාර්‍යයයි මෙතෙහිකොට වඳින්නේවිද සරණගමනය නොබිඳෙන්නේමැයි මෙසේ මේ කියනලදු ආකාර යෙන් සරණගමනමහදය දතයුත්තේයි.

කියනලදමැයි දීඝනිකායාට්ඨකථාවෙහි "යොපනෙස සුනි භයාවරිය දක්ඛිණෙය්‍යවශෙන වතුබ්බිධෝ හොති තස්ස දක්ඛිණෙය්‍ය පණිපාතෙන සරණගමනං මහාති න ඉතරෙහි යෙඛ චෙසනෙවනි සරණංගණ්හාති යෙඛවශෙනෙවඛ භිජ්ජති තස්මා යො සාකිෙයාවාෙකාලිෙයාවා බුෙඩා අම්හාකං සුත කොණ්ඩඤ්ඤ අගතිතමෙව හොති සරණං යෙවා සමණා ඛොතමෝ රාජපූජිතතා මහානුභාවෝ අවඤ්ඤමාතා අනාථපිණ්ඩිකාදයෝති හයෙන වඳති අගතිතමෙව හොති සරණං, යොපි බෝධිසත්තකාලෙ භගවතෝ සත්ථිෙක කිඤ්චි උග්ගහිතං සරමානෝ බුඩකාලෙවා, චතුධා විහරජ මහාමෙඝ පණ්ඩිතොඅරමාවසං එෙකකනහොෙග භුජෙය්‍ය විහිකම්මං පයොජෙය චතුඤ්ඤව නිබාපෙය්‍ය ආපදසු භවිස්සතීති, එවරූපං අනුසාසනිං උග්ගණ්හිත්වා ආචරියෝ මෙති වඳති අගතිත මෙවහොති සරණං, ඛොපන අයං ලොෙක අග්ගදක්ඛිණෙය්‍යොති වඳති තෙනෙව චතුන්නංහොති සරණං එවංගහිත සරණස්ස උපාසකස්සවා උපාසිකා යවා අඤ්ඤතිත්ථියෙසු පබ්බජිතංපි සුතිං සුතමෙතා මෙ අයන්හි වඳතෙතා සරණගමනං නභිජ්ජති පගෙව අපබ්බජිතං තථාරූපානං භයවශෙන වඳතෙතා යොහි රඤ්ඤාජිතතතා අවඩ්ඪිය්‍යාමෙනෝ අනාථම්පි කාරය්‍යාති තථාවංකිඤ්චි සිපපං සික්ඛාපෙන්තිපිඅම්පි ආචරියොමෙ අයන්ති වඳතෙතාපි නභිඤ්ඤති එවං සරණගමනපපභෙදං වෙදිතබ්බං" යී.

ලෞකික සරණගමන භෙද නිර්දේශයයි 14.

ලෝකුත්තර සරණගමන ඵලය කවරෙක් ?

---

15 ලෝකුත්තර සරණගමනඵලය කෙෂේදයත් ? යම්බ් කතෘ භගවත් අහිත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේද නවලෝ කුත්තර ශ්‍රී සද්ධර්‍මයද අණවාය්‍ය ශ්‍රාවක මහාසංඝරත්නයද යන රත්

නත්‍ථ අපායභය සංසාරභය දුරලීමෙහි පොහොසත්වන්නන්ය ලොව් ලොවිතුරු සැපඵලවීමනි පොහොසත්වන්නන්යයි ප්‍රතිවේධ කථා ශ්‍රවණ භාජනයට පැමිණියේවේද ඒ පුද්ගලතෙමේ දුක්ඛ සත්‍යය පිරිසිඳ දැනීමද සමුදය සත්‍යය දුරුකිරීමද ඒ දුක්ඛ සමුදය මැදෙහොගේ නිරෝධය (වැළැක්ම) කිරීමෙහි පොහොසත්බව නිරෝධ සත්‍යය පැහැසටහමු කිරීමද තදුපායවූ මාර්ග සත්‍යය වැඩීමද යන සතරමාර්ගීකෘත්‍යය මසාළොස්අඳියක් සිඩකරමින් යම්සේ ප්‍රදීපය දැල්වීමය අන්ධකාරාපගමය ආලොකප්‍රතිරයාමය මෙතෙලක්‍ෂ්‍යය යන සතරකෘත්‍යයය එකක්ෂණිකව සිඩකරන්නේවේද එසේවන්ම සතරවැනි කෘත්‍යයද එකවිට සිඩකරමින කම්‍ෂ්‍යකර ඥානසංඛ්‍යාත අග්‍රමාර්ග ඥානයව පැමිණීම කරණකොටගණ ආදිඅන්ත සංඛ්‍යාත පුම්ජනාවිය පිරිසිඳ අනාදිතෘෂ්ණාවූ සංසාරයෙහි භවයෙන් භවයව සැරි සරා ආවාවූ නිරන්තරභයන් දුක්දීමට මහතුවූ රූපාදිවිෂය මොහ ජාති ජරාමරණ ශෝක පරිදේව දුඃඛාදිදෝෂයන්ගේ උපායාසයයි කියනලද් දුවූ එකාලෝස්වග්ගිවූ ඒකාන්තයන් නසා ජරාමරණනැත්තාවූ එකාන්තසැපවූ නිර්වාණපුරයට් පැමිණියේමය එමහතුන් කියනලදී දීඝනිකායාර්ථ කරාවෙහි—

> "යොවබුද්ධඤ ධම්මඤ සංඝඤ්ච සරණංගතෝ
> චත්තාරි අරියසච්චානි සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති
> දුක්ඛං දුක්ඛසමුප්පාදං දුක්ඛස්සඤ්ච අතික්කමං
> අරියඤ්චට්ඨඞ්ගිකමග්ගං දුක්ඛූපසමගාමිනං
> එතං ඛෝසරණං ඛෝමං එතං සරණමුත්තමං
> එතං සරණමාගම්ම සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති" (ධම්මපදට්ඨ:)

මේ දෙශනාවෙහි ඵලානුත්තර සරණගමනයාගේ ඵලයඤ්ච නාහි විපාකඵලය ආනිසංසඵලයයි දෙවැදෑරුම්යයි දක්වනලදි ඒ දෙවැදෑරුම් ඵලයන් අතුරෙන් සතරමාර්ගීඵල්ම අනන්තරවතඵලත්නාඵල චිත්තාක්ෂණය පටන් ගඩගත්නාවූ සත: ඵල ධම්මයෝතුමූ ඒකාන්ත මුඛඵලයවූ විපාකඵලයනම් වන්නේයි සියළු වංතත දුඃඛරාශිය මගවන්නාවූ නිර්වාණධර්මය පරම්පරාවශයෙන් ලැබූනාවූ අමෘතය ආනිසංසඵලයනම් වන්නේයි එමහතුන් කීහ. දීඝනිකායාර්ථකථාවෙහි "එත්ථව ඵලානුත්තරස්ස සරණගමනස්ස චත්තාරි සාමඤ්ඤඵලානි විපාකඵලං සබ්බදුක්ඛනිස්සරණං ආනිසංසඵලං." යනුයි. මෙහි

වන්නානි නිබ්බාණධාතියම ලොකුත්තර සරණගමනයාගේ සාමාන්‍යඵලය නොවේමැයි අතීතවූ අනාදිමත් සංසාරයෙහි මේ වර්තමාන භවය දක්වා විත්‍රා සංඥා දෘෂ්ටි විපල්ලාසයන් කරණකොටගෙන වරදවා සිතාගන්නාලද නිත්‍ය සුඛ ශුභ ආත්ම විපල්ලාසයන් දුරලාස්දෙන නිරවශෙෂයෙන් ප්‍රහාණකිරීමද ලොකුත්තර සරණගමනයාගේ සාමාන්‍යඵලයයි දක්වනුකැමිනිව එම අටුවායෙහිම "අපිචනිච්චාදි මතා අනුපගමනාදිවසෙන පෙතස්ස ආණ්සංසඵලං වෙදිතබ්බං" යනු කියනලදී.

ලොකුත්තර සරණගමන නිදේශයයි. 15

ලෞකික සරණගමන ඵලය කෙසේදයන් ?

16 ලෞකික සරණගමන ඵලය කෙසේදයන් ? යම් කිසි පුද්ගලයෙක් තෙමේ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ සකල සංසාරභය සන්ත්‍රාසයන් නැසීමෙහිද සියළු ලොව් ලොව්තුරා සැප ඵළවීමෙහිද පොහොසත්වනසේකැයි යනාදීන් මෙනෙහිකොට ආත්ම සන්නියාතනාදි සතරාකාරයෙන් එක්ආකාරයකින් සරණගතව සෙවන ගජන පසිරුපාඨනයකරන්නේවේද ඒ සත්වතෙමේ සතර අපාය දුකට නොපැමිණ මනුෂ්‍යශරීරය හැර දුම්ම සංඛ්‍යාත චුතියට අනතුරුව අවශෙෂ දෙවියන් දශකාරණයකින් මැඩපවත්වා ලීලාවන් දිව්‍යභය ආත්මභාවය ලබන්නේයයි දතයුතුයි.

ඒ කවර දශකාරණයකින්දයන් ? දිව්‍යමයවූ ආයුෂයෙන්ද දිව්‍යමයවූ වර්ණයෙන්ද දිව්‍යමයවූ පරිවාරසම්පත්තියෙන්ද දිව්‍යමයවූ සැපයෙන්ද දිව්‍යමයවූ ආධිපත්‍යයෙන්ද දිව්‍යමයවූ රූපශබ්ද ගන්ධරස ස්පර්ශයෙන්ද යන මේ දශකාරණයකින් අවශෙෂදෙවියන් මැඩපවත් වන්නේයි බුදු සංඝරත්නවරයනිද මෙසේම ආර්යයොද දතයුතුගි වදාළේමැයි.

"එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කාරස්ස භෙදා පරම්මරණාසුගතිං සග්ගං ලොකං උප පජ්ජන්ති මත අණ්ඩජාද දෙවෙ දසනිකායෙහි අධි ගණ්හන්ති දිබ්බන්ති ආයුනා දිබ්බන වණ්ණෙන දිබ්බන සුඛෙන දිබ්බෙන පරිවාරෙන දිබ්බන ආධිපතෙය්‍යෙන දිබ්බහි රූපෙහි සද්දෙහි ගන්ධෙහි රසෙහි ඵොට්ඨබ්බෙහීති එසන්තයා බුද්ධෙව සංඝෙව" යනුයි මේ වනාහි අජාතශත්‍රු රජහු කාරණත්‍රයාවබෝධ දශනාකාර වදාරණ ලද්දවූ දීඝනිකායාන්තර්ගත සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රයෙහි ආවාවූ වචනයන්

සංසයන් දැක්වූ ක්‍රමයයි. එනකුදුවුවත් ලෞකික සරණගමනමාත්‍රයක් ඇතුව දැනැදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවන්ගෙන් තොරව දශඅකුශලකර්මපථ මයහි හැසිරෙණ සත්වයන්ට සරණගමන මාත්‍රයකින් දිව්‍යසැපලබන්නේයයි නොසිතියයුත්තේහි.

තවද භාග්‍යවත් බුදුරජහු විසින් වෙලාමසූත්‍රයෙහි අනේ පිඬු මහාසිටාණන්ට වදාළාවූ සරණගමනානිසංස විභාගය කෙසේදයත් ? අපගේ ශ්‍රීමහාබොධි සත්වයන්වහන්සේ අතීතයෙහි බරණැස්නුවර මහසැපත් ඇතතාවූ වෙලාමනම් බමුණු මහසල්ව ඉපිද මුළුමහත් දඹදිව සුවාසුදහසක් මහරජුන්ට ආචාර්‍යවිව මහත් ඓශ්වර්‍ය්‍ය සම්පත්තියෙන් ආඪ්‍යව ප්‍රසිඩවවිසුයේය එක්දවසක් ඒ වෙලාමනම් බ්‍රාහ්මණ මහාසාරතෙමේ තමන්ගේ වසතුව රැකරතුබි ගබඩාවට ඇතුල්ව බලනුයේ සත්මුතු පරම්පරාවකවූ මිය පරලෝගිය මුතුන්මිත්තන්ගේ තම තමන්ගේ පරලෝවැඩ සඳහා විශදන්නොකොට මහත් ධන රාශියක් රැස්කොට තබා හිස්අතින් මියපරලෝගියබැව් සලකා ඔහු සංවෙගයට පැමිණ අහෝ මාගේ සත්මුතු පරම්පරාවෙහි මුතුන් මිත්තෝ ධනසම්පත් රැස්කොට තබා තමන්ගේ සසරගමනට මාගේ උපකරණ නොගෙණ අනුන්ටතබා හිස්අතින් මියපරලෝගියාහ මම වනාහි ඒ මහත් ධනසම්පත්හිය මුළු මහත් දඹදිව්වාසි මනුෂ්‍යයන්ට දන්දී භවයක්පාසා අත්නොහැර කැටුව ගෙණයම්හයි සිතා ගහා නම් ගංඉවරෙහි දෙමලාස්යොදුන් පමණ තැන මඩප තනවා ගිතෙල් මිසකුරු තෙල් සහල් දුරුමිරිස් ආදි උපකරණ බහා තබා නපිණිස මහත් සැළිවලන් තබවා එක එක ප්‍රදේශයෙක්හි මෙතෙක් ජනයාට අහර පිළිගන්වා වලඳවන්වාසි මෙන් මෙන්වශයෙන් කම්කරුවන් හා විදුනවරුන්ද නියම්කොට දඹදිව සුවාසුදහසක් නගරයෙහිම සිසානා නගුල් උඩබදවා මහදන්දෙනුයේ රිදියෙන් පුරවනලද රන්තළි සුවාසුදහසෙක රණින් පුරවනලද රිදිතළි සුවාසුදහසෙක අමුරණින් පුරවනලද ලොහොතළි සුවාසුදහසෙක සවණිලංකාර සවණිධජ සවණිජාලයෙන් සරසනලද ඇත්වාහණ සුවාසුදහසෙක සිංහචර්මයෙන් වසනලද්දුවුද ව්‍යාඝ්‍රචර්මයෙන් වසනලද්දුවුද පාණ්ඩුකඹලයෙන් වසනලද්දුවුද සවණිලංකාර සවණිධජ සවණිජාලයෙන් සරසනලද රථ සුවාසුදහසෙක සුදුදුහුලන් පොරවනලද්දුවූ කිරිදෙනා රිදිතැටි සමග් කිරිදෙනුන් සුවාසුදහසෙක මැණික් කොඩිලින් හා ඇබිහරණයෙන් සරසන

ලද කන්‍යාසහිත් සුවාසුදහසක සතරගුල් ලොම්සහිත පසතුරුණු අතුරණලද කෙළහල්මුවසමින් සරසනලද දෙමුහුණු රතුවන් කොටට වෙවට සහිත පයස්ංක සුවාසුදහසක සිහින්වූ සෙසුම වසත්‍රයන් හෙන්ද සිහින් කොසෙයාවස්ත්‍රයන්හෙන්ද සියුම්කපු වසත්‍රයන් හඟින්ද දෂය දෂයබැනින් මිටිබදනාලද වසත්‍රකෝටි සුවාසුදහසක යහළුමතක් දුනවයතුන් දන්දුන්හ අනනපානඛාද්‍ය හොජ්‍යලෙය්‍ය පෙය්‍යයන්ගේ සංඛ්‍යාව කියනුමකවරේද? මහාගඟාවක් බස්නාකලක් වෙන් වෙසේ මේ මහාදාන ප්‍රවාහය හෙණකඩව සත්අවුරුදු සත්මාසයක් මුළුල්ලෙහි පැවැත්තේය මෙසේ අපගේ ශ්‍රීමහාබොධි සත්වූ වෙලාමහාම් බ්‍රාහමණ මහාසාරතෙමේ දන්සලව අවුත් රන්කෙණ්ඩියෙන් පැන්ගෙණ ඉදින් මේ ජඹුවීපයෙහි මාගේ දන්පිළිගැණීමට සුදුසුවූ දැක්ෂිණාහී පුද්ගලයෝ ඇත්තාහුනම් මේ රන්කෙණ්ඩියේ පැන්වැගිරේවා යි අධිෂ්ඨානකොට කෙණ්ඩිය පොළවටහෙළුකල්හි ධමකරයෙහි සිදුර අතින්වසා පැන්උකාගත් කලක්මෙන් රන්කෙණ්ඩියෙන් පැන් බිඳකුදු නොවැගිර සිටියේයි කුමක්හෙයිනයත් ? ඒ මෙලාම බ්‍රාහමණයාගේ මහාදාන ප්‍රවාහකාලය අබුදධොත්පාදය බැවින් ශාසනයෙන් චුතවූ අනාගතීබුකයන්ගේ සෙත්‍රය බැවින් ශාසනයෙහි ලාබිය යුතුවූ සෝවාන්ඵලය සාත් කෂාත් කරණයෙහි පිළිපන්නාවූ පුද්ගලයන් අටමදනා අතුරෙන් අනගිය අවවෙනි පුද්ගලයායයි කියනලද සරණගය පුද්ගලයෙක්පවා අවිද්‍යමාන හෙයිනැයි දතයුතුයි. එසේ හෙයින් භාග්‍යවත් බුදුරජතෙමේ "තසමිං ඛොපන ගහපති දානෙ නකොවි දඤ්ඤිණෙය්‍යො අහොසි නතං සකොවිදඤ්ඤිණං විසොධෙතුං" යනු වදරණලදී එබා අනාථපිඬිකතුම් ගෘහපතිය ඒ මෙලාබමන් බ්‍රාහමණ මහසාරයන්ගේ දානය පිළිනැන්මට පැමිණියාවූ අනනතාපරිමාණ මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි කිසිවෙක් දානය මහත්ඵල කිරීමෙහි පොහොසත්වූ දැක්ෂිණාගුනුවූයේයයි වදළහ ඉක්බිති මෙලාමනම් කුමුණු මහසල්තෙමේ රන්කෙණ්ඩියෙන් පැන් නොවැගිරෙණබව දැක ජඹුවීපතලයෙහි මාගේ දානය මහත්ඵලකරන්නාවූ එකම දැක්ෂිණාහියකුත් නැත්තේය එබැවින් දන්දෙන්නාවූ මාගේ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා ඔහිමයෙන් දානය මහත්ඵල මහානිසංසවියහැකිනම් මේ රන්කෙණ්ඩියේ පැන්වැගිරේවා යි අධිෂ්ඨානකොට කෙණ්ඩිය නැමුකල්හි වහාම කෙණ්ඩියේ පැන් පෘථිවියෙහි වැගිරගියේයි ඉක්බිති මෙලාමනම් කුමුණු මහසල්තෙමේ මාගේ දානය මාගේ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා මන්මයෙන් මහත්ඵලවන්නේවේදැයි මහත් සොමනසට පැමිණ දන්දෙන්නට පටන්ගත්හ එසින් වදළහ සූත්‍රසංග්‍රහනය මෙලාම්සූත්‍රයෙහි—

"භූතපුබ්බං ගහපති වේලාමොභාමෝ බ්‍රාහ්මණෝ අහොසි සෝ ඒවරූපං දානං අදාසි මහාදානං චතුරාසීති සුවණ්ණපාති සහස්සානි අදාසි රූපිය පූරානි චතුරාසීති රූපිය පාති සහස්සානි අදාසි සුවණ්ණ පූරානි චතුරාසීති කංසපාති සහස්සානි අදාසි හිරඤ්ඤ පූරානි චතුරාසීති හත්ථි සහස්සානි අදාසි සොවණ්ණා ලංකාරානි සොවණ්ණ ධජානි හෙමජාලපටිච්ඡන්නානි චතුරාසීති රථ සහස්සානි අදාසි සීහවම්මපරිවාරානි ව්‍යග්ඝවම්මපරිවාරානි පණ්ඩුකම්බල පරිවාරානි සොවණ්ණාලංකාරානි සොවණ්ණ ධජානි හෙමජාල පටිච්ඡන්නානි චතුරාසීති ඛත්තු සහස්සානි අදාසි දුකූලසන්ථතානි කංසූප ධාරණානි චතුරාසීති කඤ්ඤ සහස්සානි අදාසි ආමුත්තමණිකුණ්ඩලිනෝ චතුරාසීති පල්ලංකසහස්සානි අදාසි ගොණකප්පරණානි කදලි මිග පවර පවාභිරණානි සඋත්තරච්ඡදානි උභතොලොහිත කූපධානානි චතුරාසීති ගවාඑකොටි සහස්සානි අදාසි ඛොම සුඛුමානං කොසෙය්‍ය සුඛුමානං කපපාසික සුඛුමානං මකාපතිවාමදු අන්නස්ස පානස්ස ඛජ්ජස්ස භොජ්ජස්ස ලෙය්‍යස්ස පෙය්‍යස්ස නච්චාගමඤ්ඤදිය සන්ථ නන්ති" යනුයි.

මෙසේ අපගේ ශ්‍රීමහාබොධිසත්ත්වවූවෙලාමනම් බ්‍රාහ්මණ මහා සාරතෙමේ සත්අවිරුදු සත්මසක් මුළුල්ලේ මුළුමහත් දඹදිව මහජනයාගේ නගුල් ඉයදවූ උඩබන්දවා බඳලිප්බන්දවා අසදෘශ මහදන් දුන්නේද ඒ සියළු දානයටවඩා එක් සෝවාන් පුද්ගලයෙකුට එක් වේලක් වලඳන පමණ දනක්දීමෙන් ලබනලද ආනිසංසය අතිශයින් මහත්වන්නේය යමෙක්තෙමේ සෝවාන් පුද්ගලයන් සියයකට දන් දෙන්නේවිද ඒ දානයටවඩා එකම සකෘදගාමී පුද්ගලයෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි යමෙක් තෙමේ සකෘදගාමී පුද්ගලයන් සියක්දෙනෙකුට දන්දේද ඒ දානයට වඩා එකම අනාගාමී පුද්ගලයෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි යමෙක් තෙමේ අනාගාමී පුද්ගලයන් සියයකට දන්දේද ඒ දානයට වඩා එකම රහත්කෙනෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි. යමෙක්තෙමේ රහතුන් සියක්දෙනෙකුට දන්දෙන්නේවිද ඒ දානයට වඩා එකම පසේබුදු කෙනෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි. යමෙක් තෙමේ පසේ බුදුවරයන් සියක්නමකට දන්දෙන්නේද ඒ දානයටවඩා එකම ලොව්තුරු බුදුකෙනෙකුට දන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංසඇත්තේවෙයි. එක්ලොව්තුරු බුදුකෙනෙකුට

දෙන්නාවූ දානඤවඩා බුඩ ප්‍රමුඛ මහාසංඝයාට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි බුඩප්‍රමුඛ මහාසංඝයාට දුන්නාවූ දානයට වඩා සිව්දිගින් වඩනා මහාසංඝයා උදෙසා සඟසතුවිහාරයක් කරවා පිදීම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි යමෙක් තෙමේ ශ්‍රඩා ප්‍රඥ පූර්ණගම සිතින් රත්නත්‍රය සරණපරායන වීමෙන් ඉහාත්ම යෙහිද පරලෝහිදවන්නාවූ සියළුභය දුරුවන්නේයයි සිතා ආදර භක්තියෙන් යෙදි තුණුරුවන් සරණගතවේද ඒ සරණගැණීම් වාතු දිසික මහාසංඝාරාමයක් කරවා පිළිගැන්වීමට වඩා මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේහි මේසේ ආර්‍යමාර්ගඵලයෙන් ලැබියයුතු ලොකුතතර සරණගමනය හා ආත්මසන්නියාතනාදී සතරාකාරයෙන් ගන්නාවූ ලොව් සරණයද අනිසසින් මහත්වූ අනුසස්ඇත්තේයයි දතයුත්තේහි. මේ වේලාමසූත්‍රයෙහි වදාළාවූ මහානුභාව සම්පන්න සරණගමනයද මහාසමයසූත්‍රයෙහි වදාළ සරණගමනයද මාර්ග විපාකඵලයෙහි ලැබියයුතු ලොකුත්තර සරණගමනයයි අටුවාවෙහි දක්වනලද්දේහි. අඟුත්තර පොරාණටීකාවෙහි වනාහි වෙලාම සූත්‍රයෙහි ආ සරණගමනය ආත්ම සන්නියාතනයෙන් හෙවත් තුණුරුවනට දිවිපුදගන්නාලද ලොව් සරණමයයි කියනලදී මේ අටුවාටීකා දෙතන්හිම දක්වනලද්දාවූ ව්‍රකාරමතයම දෙශනානය ආශ්‍රයකොට දක්වනලද බැවින් වෙලාම සූත්‍රයෙහි වදාළාවූ සියළු ආමිශදානයන්වඩා මේ ලොව් ලොව්තුරා යන ව්‍රකාර සරණයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේයයි දතයුතුයි ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ගන්නාලද සරණයනම් අජාසත් මහරජු විසින් ගන්නාලද සරණගමනයවැනි සරණගමනයයි දතයුතුයි. අජාසත් මහරජතෙමේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවන්වූ බුදුරජානන්වහන්ස යමෙක් නියුණු මුවහත් ඇතැනාවූ කඩුවක්ගෙණ මේ කඩුවෙන් තාගේ හිසසිදලමියි කඩුව මඩාටුවේතැබුවේද මම බුදුන් සමයක් සඹුඩ නොවෙයි කියාද ඛමීය සඟකඩාතෙනාවෙයි කියාද සංඝයා සුප්‍රතිපන්න නොවෙයි කියාද නොකියමි එහෙයින් මෙතැන්පටන් දිවිහිමිකොට මම තුඹවහන්ගේගේ කැපකරුවෙක්බව දැන වදාරණසේක්වාසි ඉවසා වදාරණසේක්වාසි බුදුන්ට සැලකොට සරණගතවූයේය මෙබදු සරණගමනයම ආත්ම සන්නියාතන සරණගමනනම්වේ ආත්මසන්නියාතනයෙන් ගන්නාවූ ලෞකික සරණය හා මාර්ගඵල ලොකුත්තර සරණගමනය යන සරණගමනවලටම වඩා ආත්ම පරිත්‍යාගයෙන් සමාදන්වරක්නා පවසිලඟම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේයයි දතයුතුයි එසින් වදාළහ වේලාමසූත්‍රයෙහි

"යංඝහපනි වෙලාමෝ බ්‍රාහ්මණෝ දානංඅදාසි මහාදානං තෙනාව එකං දිට්ඨි සම්පදානං හොජෙය්‍ය ඉදං තතෝ මහප්ඵලතරං පෙ යෙනාව වාතුද්දිසං සංඝං උද්දිස්ස විහාරං කාරෙය්‍ය යෙනාව පසන්න චිත්තෝ බුද්ධ ඤ්ඤව සංඝඤ්ච සරණංගච්ඡෙය්‍ය යෙනාව පසන්නචිත්තෝ සික්ඛාපදානි සමාදපෙය්‍ය පාණාතිපාතා වෙරමණිං පෙ සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණිං ඉදං තතෝ මහප්ඵලතරං" යි මෙහි වනාහි ලෝකුත්තර සරණගමනය යනු මාගී චිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත ආර්‍ය අෂ්ටාඞ්ගිකමාර්ගයෙහි අවයවයක්වූ සම්‍යක්දෘෂ්ටියවෙයි ලෞකි සරණගමනය ශත්‍රු සරණ සමාදානාදිවිවරණයෙන්ද රක්ෂාකිරීමවශයෙන්ද උපදනා කාමාවචර කුසලචිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත දිට්ඨුකම්මූ පථ චෙතසිකයයි මහානුභාව සම්පන්නවූ මේ උභය සරණගමනයෙහි වඩා "පාණාතිපාතා වෙරමණිං" යනාදි ශික්ෂාපද සමාදානයෙහි හෝ රක්ෂාකිරීමෙහි හෝ උපදනා කාමාවචර කුශලචිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත විරතිමාත්‍රයක්වූ ශීලය මහත්ඵලය මහානිසංසයයි කෙසේ අවබොධ කරන්නේදයත් ? ශාසනයෙන් පිටත්ව සරණගමනයෙන් පහවූ බාහිර තාපසාදීන්ගේ පඤ්ඤාමාත්‍රයක් හෝ මෙහි ගතයුත්තේය එතඤ්චූවූවත් බාහිරතාපසාදීන්ගේ පඤ්ඤාශීලය මහාප්‍රතිඵල මහා විප්ඵාරනාවත්තේය නිසරුබිම හිඳුවනලද වෘක්ෂයමෙන් යහපත් ඵල නොදෙන්නේය සාසනයට ඇතුළත්වූ සරණගතවූ උපාසක යන්ගේ සත්තානයෙහිවූ සරණශීලනමැති පෘථිවියෙහි රොපනය කරණලද සීලනමැති වෘක්ෂයම සරණසීල නමැති පෘථිවි බීජා වෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබීමෙන් දිව්‍යමනුෂ්‍ය දෙගතියෙහි මහානුභාවසම්පන්න මහශාක්‍ය දිව්‍යමනුෂ්‍යාත්මභාව සංඛ්‍යාත මහත්ඵල මහානිසංසලැබීමට යොග්‍යවන්නේයයි දතයුත්තේයි.

ලෞකික සරණගමන ඵල නිදේශයයි 16.

සරණගමන ප්‍රකීර්ණක ආනිසංස විභාගාදිය කෙසේදයත් ?

—o—

17 සරණගමන ප්‍රකීර්ණක ආනිසංස විභාගාදිය කෙසේදයත් ? සරණගමන සංඛ්‍යාත කුශලය දානාදි සෙසු කුශලයන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයන් කෙසේ උපකාරවන්නේදයත් ? මේ සරණගමණයවනාහි ක්ෂුද්‍රක් තමාගේ විපාක වාක්‍යයක්දිටුමහිම පොහොසත් වන්නේ නොවෙති. එසේනොසෙතුවෙහි සක්‍රා මහාඍද්ධිමත්වනාත්

චෛත්‍යය නිශ්‍රයකොට පවත්නා ශස්‍ය වෘක්ෂලතාදීන්ගේ වැඩීමට හා පුෂ්ප ඵල පල්ලවාදීන්ගේ හටගැන්මටද රස ඕජාවඩිනයටද හාත්පසින් උපකාරවන්නාක්මෙන් සරණගමන කුසලයද තමා නිශ්‍රය කොට පවත්නා දානාදී දශපුණ්‍යක්‍රියාවසතුන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය දෙමින් අකිසසින් මහත්ඵල මහානිසංස ඝණදීමෙන්ද ඉතා සියුම්වූ නුගබීජය විශාලවූ නුගවෘක්ෂයක් උපදවන්නාක්මෙන්ද සරණගත උපාසකයා විසින් රැස්කරණලද්දවූ ඉතා සුවලපවූද දානාදි කුශල කර්මය ඉහත්මයෙහි වන්නාවූ රජචොර උදකාග්නි ශත්‍රු භයාදිය හා පරලොව පැමිණියහැකි සතරඅපාය භයද දුරුකොට සුගතියට පැමිණීමට හා නිර්වාණාධිගමයටද හේතුවන්නේයි. මනුෂ්‍යලෝක සයහි අබුද්ධාත්පාදකාලයෙහි ඉපිද රැස්කරන්නාවූ දාන ශීලාදියට වඩා බුද්ධාන්පාදයෙහි සරණගත උපාසකව රැස්කරන්නාවූ දාන සීලාදී කුශලධර්මයෝම අනිසසින් මහානුභාවසම්පන්නවෙන්මය බුදු පසේ බුදුවරයන්හැර සියළු ශ්‍රාවකයෝම අබුද්ධාත්පාදයෙහි ශ්‍රාවක බෝධිය පිණිස පාරමිතා පිරුවාහුනමුදු බුද්ධොත්පාදයක්ම ලැබ සරණගතවීමෙන්ම ඒ පාරමිතාවන්ගේ ශක්තියකරණමෙනාවගණ ශ්‍රාවක බෝධිය සාක්ෂාත්කිරීමද සරණසීලයෙහිම පිහිටා කටයුතුබැවින් මේ සරණසිලයහුදෙක් තමාගේ ඵලමාත්‍රයක්ම නොව සෙසුදානසීලාදීන්ගේ විපාකයද අභිවෘද්ධියට පැමිණවීමට වෘක්ෂලතාදියට පෘථිව්‍ය ආදී ශස්‍ය පුෂ්පඵලාදියට මෙඝයමෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවශයෙන් හා නිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවශයෙන්ද උපකාරවන්නේමැයි මෙහෙස් මේ සරණසිලයවනාහි නමන් උපනිශ්‍රයකොටඇති ඉතා සවලපවූ දානශීලාදි කුශලධර්මයන් මහත්ඵල මහානිසංස බවට පමුණුවන්නේය යන පළමුවන අර්ථයට උදාහරණ මෙසේ දතයුතුයි.

රජගහනුවර බිම්බිසාර මහරජහට පුත්වූ අජාසත්රජතෙමේ දෙවදතත සථවිරතුමනි පාපමිත්‍ර සංසර්ගයලැබ ආයුෂ්ඛුම්යට පැමිණීමෙන් මහත්වූ ශීලසමාධිගුණමයන් පරිපූර්ණවූ පියරජවූ බිම්බිසර මහරජ මරවා අනන්තරු අන්බැවිහි ඒකාන්තමයෙන් අවීචිමහානරකයෙහි ඉපදීමට සුදුසුවූ මහාසාවද්‍ය ආනන්තරීය කර්මයන් බැඳි සයා දුන් සියදහස්ගණන් ගැඹුරුවූ ජලයෙහි දමනලද අනිසසින් බරවූ මහත් ශරීරය නැවත දියපිට ඉල්පීම ඉතා දුෂ්කරවන්නාක් මෙන් මරණින්මතු දුකින් අතුරක් නැතහාවූ සියළු නරකයන්ට වඩා අනිශයින් බැරිරුම් දුක්කර්ම කට්ටළෙන් පිරුණාවූ අවීචිමහා නරකොත්පත්තියට නියතව ඉපිදියාවූ ඒ අජාසත්රජතෙමේ ඇත

භාග්‍යයෙහි තමන් විසින් කරණලද්දාවූ දරුණු අකුශලකර්‍මය සිහි කොට සියළු ලොකසත්වයන්ගේ උතුම් කල්‍යාණමිත්‍රවූ භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේකරා එළඹ "එසාහං භන්තෙ භගවන්තං සරණංගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණංගතන්ති" යනුවෙන් තුණුරුවනට දිවිපුදා සරණගතවූ කුශලකර්‍මබලයෙන් ඕනිස්ගණනින් සැටදහසක් හවිරුද්දකින් ලෝකුඹුර නරයෙහි ඉතා සුළුපවූ දුක්විඳ මදකලකින් ඒ මහාසාවද්‍ය පිතෘඝාතක අකුශලකර්‍මය ගෙවිමෙ සිඩකළහයි සාමඤ්ඤඵලසූත්‍රඅටුවාවෙහි කියනලදුයේමැයි.

"පාපමිත්තසංසග්ගහනපනස්ස අනන්තරාගෙ ජාතෙ එවං සන්තෙපි යසමා අයං තථාගතං උපසංකම්මා රතනත්තයං සරණං ගතො තස්මා මම්හාසනා වුත්තනාමතාය යථානාම කොචි පුරිසස්ස වධංකත්තා පුථුම්හි මග්ගතතාන දණ්ඩන මුද්ධෙවස්ස එවමෙව ලොහකුම්භියං නිබ්බත්තිත්තා නිංසවස්ස සහස්සානි ආඛාපතමනන්තා මහතිම තලං පත්තා නිංසවස්ස සහස්සානි උඩංගච්ඡනෙතා පුනපි උපරිමතලං පාපුණිත්තා මුච්චිස්සන්තීති"

යනු වදාරණලද්දේයි නපුරුවූ පාපමිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රයට පැමිණියාවූ ඒ අජාසත්මහරජුහට අවීචිමහානරකාග්නියට කාරණවූ මහානර්ථකරවූ ආනන්තාර්‍යකර්‍මය සිඩවූයේය එසේදවූවත් මේ අජාසත් මහරජතෙමේ තථාගතයන්වහන්සේකරා එළඹ රත්නත්‍රය සරණකොට ගියේය. එහෙයින් සර්‍වඥ සාසනයාගේ ගුණමහත්තාවය හෙතුකොටගෙණ යම් කිසි පුරුෂයෙක්හුතෙමේ මනුෂ්‍යමාරණයෙකාට මල්මිටක්දීම් සංඛ්‍යාත සුළුපදවිනයකින් අපරාධයෙන් මිදෙන්නාක් මෙන් ලොමහාකුඹුනරකයෙහි ඉපිද තිස්දහසක් හවිරුදු යටබස්මෙන් නිරය පතුලටපැමිණ තිස්දහසක්හවිරුදු උඩුකුරුව අවුත් උපරිමතලයට පැමිණ ඒ නරකයෙන් මිදෙන්නේයයි යනමේ දේශනාවෙහි අජාසත්රජතෙමේ පිතෘඝාතක ආනන්තරියකර්‍මය කළාවූ පාපිෂ්ටයෙක්ව නැවත රත්නත්‍රය සරණපරායනවූ කුශලානුභාවයෙන් ඒ ආනන්තරිය පාපකර්‍මයාගේ ඒකාන්තවිපාකය දීමට සුදුසු අවකාශනොලැබ ඉතාල්පමාත්‍රවූ විපාකයක් ලැබුබව ප්‍රකාශකළේහි.

සරණගමන ප්‍රතිඵලානිසංස නිදේශයයි 17.

සොණනම් මහළු වැදිආදින්ගේ සරණකවරයත් ?

—o—

18 සොණ නම් වැදිආදින්ගේ සරණ ගමනයකවරයත් ? මහාසාවද්‍ය ආනන්තරියකර්මයකර අනික් අකුසලකර්මයක්වීනම් උතුම්වූසම්බුදු සාසනය සේවනභජනයකොට මල්මිටක් ආදිවූ සුවල් පදානවස්තුවන් පිදීම් සංඛ්‍යාත දඩනයකින්ම ඒ කර්මයෙන් සවි ප්‍රකාරයෙන් මිදිය හැක්කේය යන අභිප්‍රාය මේ මතු ප්‍රකාශවන්නාවූ සොණනම් මහළු වැදි ආදීන්ගේ කථාවස්තුන්ගෙන් දතයුතුයි.

මේකෙසේදයත් ? මෙම සිංහලද්වීපයෙහි සොණනම් පර්වතපාදයෙහිවූ සොණනම්ගම්වැසි එක්තරාවැද්දෙක්තෙමේ වියපැමිණිතැන් පටන් බොහෝවූ දඩයන්බලලත්ගෙන් හා දුනුර්තල උගුල්හබක්ආදියෙන් උරුමුව ගෝණ ආදි සිව්පාසතුන් නිරන්තරයෙන්මරමින් වැදි කර්මාන්තයෙන් සවකීය අඹුදරුවන් පෝෂ්‍යයකළේසි, ඒ වැදිතෙමේ අසූඅනුවයස්පිරි සඤ්ඤාතනය නොකවහැකිව ජරා දුර්වලව ගිය කල්හි ඒ වැදිහුගේ පුත්‍රවූ සොණනම් මහරහත් මහාසප්තරයන්වහන්සේ ළඟේ සිතුහම් මහාඋපාසකභාවයෙහි දරුණුවූ මහත්පව්රිස්කෙළේය මොහුගේ මරණාසන්නයට අත්තුරුව ඒකාන්තායෙන් අපායව යන්නේය මාවැනි උතුම් පුත්‍රයෙක්හට පියවූ මේ පුරුෂතෙමේ අපායට නොයා සුත්‍රය මෙනේ මහළුපියාණන්ට පිහිටවන්නට සුදුසුකලැයි සිතා ඒහා රයව කැඳවාගෙණගොස් මහරණපැවිදිකරවාළේය ඊට මෑතගාලයෙහි ඒ වැදිහෙරණතෙමේ මරණයට කල්පැමිණ තෘෂා බොහෝකාලයක් මුළුල්ලෙහි සතුන්මැරීමෙන් ජීවත්වූ ඒ සොණනම් පර්වතයෙන් ඇත්පොව්වන් පමණවූ සියගණන් බල්ලන් හා බිහිසුණු ව්‍යාඝ්‍රයාදි බැසඅවුත් ඇඹුල් මකෙසෙල්පල පමණවූ හයානකවූ දත් විරිතත විරිඩානා බුරාවදිමින් ඔහු සපාකනනට තැත්කරන්නාක්මෙන් නරකයට සුදුසු කර්මනිමිත්තය චාරයට හමුවූයේය ඉක්බිති ඒ වැදිහෙරණතෙමේ අතිශයින් භයපත්ව මපුතන්‍ත්‍රවූ සොණය මටපිහිටමෙව පිහිටමෙව යනි කියමින් මහඬහින් හඬනාටවන්කල්හි ඒ පුත්‍රවූ සොණ සප්තර තෙමේ මරණාසන්නයෙහි වැදමහාත් පියාණන්ලගට අවුත් කිමෙක්දැයි විචාරා කාරණයදැන වැදමහාත්ඇඳ ඔඩවා චෛත්‍යමළුවට ගොණාගාස් තබා වනයෙහි පිපියාවූ මල්සුගන්ධ නෙන්වා මල්සුමුගුවක් කොට පියාණන් අතතබා පියාණනි ගාථාතෙරුවට තොපට බුරහාවූ බල්ලන් පන්න පියාගැර මම ආරක්ෂාකරමි ගාථාවෙන් බුදුරජාණන්

වගන්සේගේ නවඅරහාදී බුදුගුණසමූහය මෙනෙහිකරමින් ඒ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේම සරණගණුව තෙළඹපමණින ශාරීරික චෛත්‍යය මම්මලින්පුදවයි කියා මල්සුමගුව අතතබා පූජාකරවූයේය ඉක්බිති මේ මල්පූජාව මාගේ ගමින්මාගීයම මාගෝපකරණවේවායි සිතා බුදුගුණයම සලකමින් චෛත්‍යයම අරමුණුකොට හිඳුවයි පියාණන්ට උගැන්වූයේය ඒ මහළුවැදි සාමණේරතෙමේ පූජ්‍ය මහතෙරුන්ගේ අවවාදය පරිද්දෙන් සියළු අරමුණු හැරදමා බුදගුණයම අරමුණුකොට මල්පුදා චෛත්‍යයදෙසබලමින් හුන්නේය ඉක්බිති පළමුවැවහුනු නරකගතිනිමිතිසංඛ්‍යාත බිල්ලන් හා වාහනයන් අතුරුදන්වගොස් සුගතිනිමිත්තිවූ දහස්ගණන් දිව්‍යප්සරාවන් පෙණෙන්නටපටන්ගත්හ. ඒ දිව්‍යප්සරාවෝ අනෙකපූජාකාර නැටුම් ගැයුම් ගිතිවාදිය කරන්නට පවන්ගත්කල්හි ඒ දිව්‍යප්සරාවන්ට කථාකොට තෙපි භික්ෂූන්වහන්සේට ලංනොවෙත්වයි කීසේක මතරුන්වහන්සේ ඒ වචනය අසා මාගේ මහළුපියාණන්ට දූගතිනිමිති පහවගොස් සුගතිනිමිති වැටහුනත්වන්නැයි සතුටුව පියාණන්ලගින් ඇත්ව තුෂ්ණීම්භූතව සිටියේය. එතෙණෙහි ඒ මහළු වැදිතෙරණ තෙමේ සාමණේර ප්‍රව්‍රජ්‍යා සරණශීලයෙහි පිහිටා චෛත්‍යයදෙස බලා කරණලද පුෂ්පපූජාමය කුසලය යදෙසන්නකම්වශයෙන් අවකාශලැබ එසින් සැවගොස් තව්තිසාභවනයෙහි දිව්‍යරාජන්ව උපන්නේය.

තවද දිවමන් බුදුන්දවස පස්පණස්වසක් මුළුල්ලේ එනුවර චොරඝාතනරාජකාර්‍යයෙහි නියුක්තවව්සූ තඹදුළිඝානම් වධකතෙමේ මරණින්මතු මහානරකයෙහි ඉපදීමට සුදුසුව සිටියේ මරණාසන්නකාලයෙහි එක්තෙනෙකුට යෑපෙනපමණ කිරිබතක් දෙකට බඳ එක්කොටසක් ආයුෂ්මත් මහාශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන්වහන්සේ වසින් වදරණලද ධර්මය අසාපැහැදුන්දී ඒ කුශලකර්මය හෙතු කොටගෙණ මෙයින්චුතව තුසිතපුරයෙහි උපන්නෙයි..

අතීතකාලයෙහි මීට දෙගාවුකපකින් මත්තෙහි එක්තරා වැද්දෙක් ගවමහිෂ ඝෝනම්ව හුරුආදි සිව්පාවුන් මරමින් ජීවිකා වෘත්තිය කෙළේයි එ සමයෙහි තිස්සනම් සම්‍යක් සම්බුදුරජ්තෙමේ ඒ වැදිපුත්‍රයාහට අනුකම්පාරිණිස ඔහුගේ ගමට නුදුරුවූ එනලැහැබකට වැඩ ඒ එනලැහැබෙහි එක්සථානයක ශ්‍රීපාද සලකුණුතුණක් දක්වා විහාරයට වැඩිසාන ඒ වැදිපුත්‍රතෙමේ සිව්පාවුන් මරාගෙන

දිමත් ඒ ශ්‍රීපාදසවහන්තුණ දැක මේ බුදුහුගේ ශ්‍රීපතුල් සලඹතුණුයයි දැන අතිශයින් පැහැදී මල්පිපීනිය කටුකරඹුගසක්දැක ඒ ගස මුලි හුදුරාගණවුන් ශ්‍රී පාද මෛවත්‍යයට පිදුයේය ඒ වැදිපුත්‍රතෙමේ තථාගතඅර්හත්සම්බුදුන්ගේ ගුණසිහිකොට පාදමෛවත්‍යයට මල්රැකින් පුදා නවස්කාරකළාවූ කුසලාහුහාවසන් මදයාහුකපක් මුළුල් මල් සතරඅපායකට නොපැමිණ දිව්‍යමනුෂ්‍යදෙගතියෙහිම කටුකරඹු මල්වත් රත්වන්ශරීර ඇතිවම ඉපිද මහත් සැපවිඳිමින් අවුත් අපගේ ගෞතම බුදුරජාණන්වහන්සේ ජීවමානදවස මිනිස්ලොව මහත්සැපත් ඇතනාවූ ආඪ්‍යකුලයෙහි ඉපිද වියපැමිණ බුද්ධශාසනය හි පැහැද මහණව කටුකරඹු මල්වත් රත්වන්ශරීරඇති බැවින් කොරණ්ඩපුප්ඵක මහාසථවිරයයි ප්‍රසිද්ධව සියළුදුක්ගෙවා රහත්මඟින් අමාමහානිවන්සැප ලැබ නිරුපධිශෙෂ නිර්වාණධාතුවෙන් පිරිනිවිහිය යනාදි නොයෙක් කථාවස්තූන්ගෙන් බුදුන්කෙරෙහි පැහැද ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා පුර්වභාගසිතින් සරණගතවීමෙන් කරණලද දැනමානාදි කුශලක්‍රියාබලයෙන් සතරඅපාය දෙරවසා සුගතියට පැමිණ අනන්ත අපරිමාණ සැපවිඳ අමාවහනිවන්පුර පැමිණීබව දතයුත්තේයි.

සොණ නම් වැදි හෙරණ ආදින්ගේ සරණගමන නිදේශයයි 18.

සරණශීලයෙන් දැනාදින්ට
උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබීම කෙසේදයන් ?

19 තවද සරණගමන කුසලයකෙමේ තමා නිශ්‍රයකොට පවත්නා දැනාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවසතුන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවීමෙන් ශාසනයෙන් පිටත්නිවූ තීර්ථකාදින්ගේ දැනාදින්වඩා අනිසසින් මහත් ඵල මහානිසංසබවට පමුණුවන්නේය යන මෙවෙන්කාරණයට උදාහරණ මෙසේයි ශාක්‍යකුලතිලකවූ අපගේ ලොකසථාම්වූ බුදුරජාණන්වහන්සේ අනිධම්මදෙශනාවපිණිස තව්තිසාදෙව්ලොව්වැඩ පරසතු මදරා රුක්මුල පඬුපුල් සලස්මනහි පණවනලද බුද්ධාශන මස්තකමයහි වැඩහිඳ අභිධම්මදෙශනාවට මත්තෙන් අංකුරනම් දිව්‍යරාජයා හා ඉඳුකනම් දිව්‍යරාජයාද අවශෙෂ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන්ගේ පැමිණීමට පෙරාතුව තථාගතයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදමූලයට පැමිණ ධම්මශ්‍රවණයට්රිසි නුන්නාහු එකවණී අනෙකාවණීඇතැයාවූ ශ්‍රුත්‍රබ්‍රහ්මාදි

මහාශාක්‍ය මහානුභාවසම්පන්න දෙවියෝ භාග්‍යවතුන් සමීපයට
එන් එන් අංකුරනම් දිව්‍යරාජතෙමේ මහානුභාව සම්පන්න දිව්‍යරා
ජයන්ගේ මතජයකරණකොටගෙණ හුනස්නේහිඳිනු නොහැකිව
පසුපස්සට මයමින් මදුලොස්මයොදුන්පමණ දුරවනිමේය ඉඳුකනම්
දිව්‍යපුත්‍රතෙමේ නමාලන් ආසනයෙන්ම උන්නේය ඉක්බිති භාග්‍ය
වතුන්වහන්සේ ඒ දිව්‍යපුත්‍රයන් දෙදෙන ශාන්ති සථානයෙහිතබා
තුණුරුවන් සරණපරායනව බුදුගුණාත්පාදයෙහි සරණශීලයෙන් උප
නිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබ රැස්කළාවූ දානමානාදි කුශලකර්මයෝ අබුදුගුණා
පාදයෙහි ශාසනයෙහි පිටත්වූ තීර්ථක සාසනයෙහි රැස්කරණලද
කුශලබලමෙන්වඩා සියදහසක්වර මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තා
හෙයි වදාළේසි මේ අංකුරනම් දිව්‍යපුත්‍රයා හා ඉඳුකනම් දිව්‍යපුත්‍රයාද
පළමුකොට මාගේසමීපයෙහි හුන්නාහු අංකුරදිව්‍යපුත්‍රතෙමේ මහෙ
ශාක්‍ය දිව්‍යබ්‍රහ්මයෝ එන් එන් පසුපස්සට මයමින් දෙමළොස්මයොදුන්
පමණ දුරව හිඳුන ඉඳුකනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙමේ පළමුආසනයෙහි
හුන්වනම හුන්නේය මිටමහතුකවදාර්දැසී ඒ දිව්‍යපුත්‍රයන් අතින්ම
ප්‍රකාශකරණුකැමතිව විචාරාවදාළේසි ඉක්බිති අංකුරනම්දිව්‍යපුත්‍ර
තෙමේ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මම්වනාහි ජම්බුද්වීපයෙහි මනුෂ්‍යාන්මහා
වයස ඉපිද දසදහසක් හවිරුදු මුළුල්ලේ මුළුමහත් දඹදිවතලයෙහි
සියළු මනුෂ්‍යයන්ගේ නගුල්විසඳඹු උඩබන්දවා බදලිප්බන්දවා මහ
දන්දුනිමි එතකුදුවුවත් අබුදුගුණාත්පාදයෙහි රත්නත්‍රය සරණගතවූ
චිත්ත දනක් නුදුන්බැවින් කරවැටිබිමක හිඳුවූ වෘෂභයක්මෙන්ද
ග්‍රිෂ්මඍතුවෙහි තෘණදෙමළයන් දූෂ්‍යවූ කරමැටිබිමක වපුලසහ
යක්මෙන්ද සුළුපාහුභාව ඇතතාවූ කුශලකර්මයන්ම රැස්කළබැවින්
දිව්‍යාත්මභාවයෙහි ඉපිදපවා මහාශාක්‍ය මහානුභාවඇතතාවූ දිව්‍යබ්‍රහ්ම
යන්ගේ සම්පත්‍තියෙහි සිටීමට පොහොසත්නොවෙමි. එබැවින් ඒ මදුලො
යෝ එන් එන් මදුලොස්මයොදුන් පමණතැන් පසුපස්සටගොස් හිඳිමියි
සැළකළේය ඉක්බිති ඉඳුකනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙමේද මෙසේ සැළකළේ
සි. සුවාමිනි තථාගතයන්වහන්ස මම වනාහි නුඹවහන්සේගේ මෙන
යෑනිකශාසනය පවත්නාදවස රජගහනුවර ඉඳුකනම් මාණවක
භයක්ව ඉපිද තුණුරුවන් සරණපරායනව ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ මහ
තෙරුන්වහන්සේට එක්වේලත් දන්දුනිමි මෙසේ එක්වරක්ම එක්
වේලක් වලදන පමණ සුළුපදනා දුන් කුශලානුභාවය කරණ
කොටගෙණ යහපත් වම්මිකාලයෙහි ඔජාගුණයෙන් යුත් යහපත්
කුඹුරෙක වපුළ ධාන්‍යය සශ්‍රීකවවැඩී යහපත් රසයෙන් යුත් ධාන්‍ය

ඵලයන් දෙන්නාක්මෙන් යහපත් ආයතී සංසරන්නය ලැබකරණලද ඉතා සුළුපමාත්‍රවූද කුසලකර්මයාගේ ආනුභාවය කරණකොටගෙණ මෙම දිව්‍යලොකයෙහි මහෙශාක්‍ය මහානුභාව සම්පන්න දිව්‍යරාජන්ව උපනිමියි සැලකළේයි. ඉක්බිති මේ දිව්‍යපුත්‍රයන්දෙදෙනාගේ කථාව අසෝත්පත්තිකොටගෙණ මතුප්‍රකාශවන්නාවූ ආදිකාට ඇති ධර්ම දෙශනාකළසේක—

"තිණදෙසානිඛෙතානිරාගදෙසා අයංපජා
තස්මාහිවිතරාගෙසු දින්නාංමහාති මහප්ඵලං"යි

මෙහි භාවය මේලොකයෙහි ක්ෂෙත්‍රභූමිහු තෘණදෙශයෙන් ගැවසීමෙන් යහපත් සශ්‍යඵලය නොදෙන්නාක්මෙන් රාගනමැති දෝශයෙන් ගැවසීනතාවූ මේ සත්ත්වප්‍රජාවගෙරෙහි දුන්දානයද මහත් ඵල නොදෙන්නේයි යහපත්භූමිරෙහි වපුළබීජාදිය යහපත් සශ්‍ය ඵල දෙන්නාක්මෙන් රාගාදිකෙලෙස් මූලෝත්පාටනය කළාවූ රහතුන්වහන්සේලාහට දුන්දානයම මහත්ඵල ඵලවන්නේයි. මේ රහතන්වහන්සේලා මොහාදි ක්ලේශකාලුෂ්‍යයෙන් අතිශයින්පහවූ බුද්ධාදිරත්නත්‍රය යථොක්ත ගුණසම්පන්නයෙන් පරිපූර්ණය සියළු සංසාරභය නිරවශෙෂකොට නැසීමෙහිද දිව්‍යමනුෂ්‍යලොකසම්පත් හා කෙළවර ශාන්තවූ නිවන්සැප ඵලවීමෙහිද සමොසත්වන්නේයයි. යනාදීන් අදහා සෙවනහජින පසිරුපාසනය කිරීමයයි කියනලද සම්‍යක්දෘෂ්ටිප්‍රකර්ම සරණගමනනම් වන්නේයි. හෙවත් මාගීඤ්ඤණයෙහි මාගී චිත්ත සම්ප්‍රයුක්තවූ සම්මාදිට්ඨිඃඒකාඞ්ගාහය හා ලෞකිකසරණසිල සමාදානාදියෙහි ආත්මසන්නියතී තනාදිවශයෙන් උපදනා දිට්ඨිප්‍රකර්ම සංඛ්‍යාත ප්‍රඥාචෛතසිකය සරණගමනනම්මවේ. ඒ සරණගමනත්‍රයෙහි පිහිටියාහුගේ දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවයතුහු අතිශයින් මහානුභාව සම්පන්නවීමෙන් අභිමතවූ ලෞකික ලොකොත්තරසැපය ගෙණදී මෙහි පොහොසත්වන්නේයි ඊට උපමාකවරයන් ? ලොකයෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂවම පෙණෙන්නාවූ තාවුකාරථාදින්ගේ පළුපත් හා රථචක්‍රයෝද අතිසයින් වෙගවත් ජලය හා පෘථිවියද මැඩගෙණ වහාම කැමතිසථානයකට පැදගණගන්නාහුද ඒකාන්තයෙන් ඒ පළුපත්ආදින්ගේ ශක්තියමනාව තෙජොධාතුවෙන් කකියනලද ආපොධාතුහුගේ උසුම්ය කරණකොටගෙණ එහි යොදනලද යන්ත්‍රචක්‍රාදිහු සිත්පිත් ඇතනවුන්මෙන් ක්‍රියාකරන්නාවූ බලයෙන් නැවරථාදිය වහාම අභිමතසථානයට පැදගණගන්නාහුය එපරිද්දෙන්ම පළමුකොට සරණ

ගමනයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබීමෙන් පවසිලයද ඒ පවසිලයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබ මතුමත්තෙහි දානසීලභාවනාදි දශපුණ්‍ය ක්‍රියාවසතුහුද මහානුභාවසම්පන්නව දිව්‍යමනුෂ්‍යසැපහා කෙළවර නවත්සැපත් එළවියහැකිවන්නාහුය ඒ කුශලධර්මයෝවනාහි එකී මත්කිත් අනුක්‍රමයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ශක්තිය ලැබ කෙසේ මහානුභාවසම්පන්නවන්නාහුදයන් ? යම්මක්තෙහේ දානාදි දශ පුණ්‍යක්‍රියාවයතුත් රැස්කරන්නාවූකල්හි පළමුකොට සරණසිල යෙහි පිහිටන්නේවේද ඊට අනතුරුව පවසිල අෂ්ටාඟශීලාදිය සම්‍ා දන්වන්නේදතදනන්තරව දානාදිපින්කම් කරන්නේද ඒ පුද්ගලයා ගේ සරණසිලය පවාහ අෂ්ටාඟසීලාදියට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවශයෙන් ආබාරවන්නේය එමසේ සරණසිලයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබූ පවාහ අෂ්ටාඟසිල හා දානාදිකුසලක්‍රියාවෝද මහත්වන්ජාති ඇතතාඟ මහත් ආනුභාව ඇතතාඟ සිව්දිඟ සුවදඟමන බැවින් අනුපතර සුඛ ඇතතාඟ මදවිලාවට නතිනා ගිතක්වැනිසෙයින් සවඤ්ඤාරොහණ සොපාණපත්තියක් වැන්තාඟ සිඟළු දෙව්මිනිස් සැපඵලවන බැවින් සකලසම්පත්නිසාධකතම්වෙහි සියඵ සංසාරභය අපායභය නසන අර්හත්වයෙන් සම්සිදුඃඛනාසක නම්වූවෙයි එමසේ සරණගමනයෙන් ලබ නලද උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ඇතතාවූ ශීලයෝ තමාඟඑක්ව රැස්කරණ ලද්දාවූ දානාදි කුශලධර්මයන්ට අතිශය ශක්තිසම්පන්නවූ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය දෙන්නාහුය ඒ සරණසිලයෙන් ලැබෙන්නාවූ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයද පවාහසිල අෂ්ටාඟසීලයන් එකතුව දෙන්නාවූ මහාබලසම්පන්න උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයද ලදින් දානාදිවූ කුසල ක්‍රියාවෝවනාහි වර්ෂාඍතුවෙහි වස්නා මහාමේඝයනිසා ඇලෙදුල ගඟාදියෙන් බස්නා මහාජලප්‍රවාහය ග්‍රීෂ්මඍතුවෙහි හටගත්තාවූ වැලිකදුවැලිතලා වන් යටකාටගෙණ මහාසමුද්‍රයටම බස්නාක්මෙන් සරණසිලයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබූ දානාදිවූ එකම කුශලකර්මයක් නොඅඩාත් එකම්ල්මිටක් පිදූකුසලකර්මයපවෘ අතිශයින් මහානුභාවසම්පන්න වීමෙන් අපාය ගමනීයවූ අකුශලකර්මයන්ගේ බලයවතුරැවා මැවිඉඟ ණ දිව්‍යමනුෂ්‍යමදගතියෙහිම ශාසනයෙහි පිටත්කිවූ අන්‍යතීර්ථික යන්ගේ ශාසනයෙහි රැස්කරණලද දානාදි කුශලකර්මයන්ටවඩා බ්‍රහ්මාත්පාදයෙහි සරණසිලයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබුදන්නාවූ දානයෝම උතුම්වූ ප්‍රතිරූපදේශාදියෙහි ක්ෂත්‍රියබ්‍රාහ්මණ ගෘහපති මහාසාරකුලයෙහි උපදාලීමඟ පොහොසත්වන්නාහුය ප්‍රවෘත්ති කාලයෙහිද අතිශයින් මහත්වූ භවභෝග මහාපරිවාර සම්පත්ති

සඉතින් වීද මෙළඹිර මාගීඥතාඵලඥත නිර්වාණසම්පාතනිහුද එළවිය හැකිවූ මහානුභාවසම්පන්න මහාදෙවිජස් ඇතතාවූ කුශලධර්මබවට පැමිණෙන්නාහුයයි දතයුතුයි එහෙයින් සරණගමන කුශලයතෙමේ තෘෂ්ණා උපනිශ්‍රයකොට පවත්නා ඉතා සුවලපමාත්‍රවූ දානාදිකුශලකර්මය පවා මහත්ඵල මහානිසංස දියහැකි ශක්තිය ඇතිකරණබැවින් මේ ශාසනයෙහි කවයුතුවූ දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවසතු ආදිකොට ඇතතාවූ සියළු කුශලධර්මයන්ම මහත්ඵළ මහානුභාව ඇතිකරණමහ සින් දානාදිවූ සියළු කුශලධර්මයන්ගෙ නිශ්‍රයද ප්‍රතිෂ්ඨාසථානයද අභිවෘද්ධිහෙතුවද තුම්යද මූලසථානයද උපනිශ්‍රයද ඒකාන්තයෙන් මේ සරණශීලයමයි දතයුතුයි

සරණගමනොපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය නිර්දෙශයයි 19.

සරණශීලය දානාදින්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවන ක්‍රමයයි.

—o—

20 තවද මේ සරණගමනයවනාහි සර්වඥඥානයෙන් චතුරාර්යසත්‍යාවබෝධය කරන්නාවූ සම්‍යක් සම්බුදුරජය ප්‍රත්‍යෙකබුද්ධය සතබුදුවරයන් දෙදෙනාහැර බුදාහෝවූ ශ්‍රාවකයන්වහන්සේලාගේ දානාදි පාරමීධර්මයන් සම්පූර්ණකිරීමෙන් ආර්යඵලාධිගමය කරණසමයෙහි ඒ ආර්යඵලාධිගමයට මේ සරණගමනය මහාඋපකාරයක්වන්නේය යන තුන්වෙනිකාරණයෙහි විභාග කොට්සදයත් ? සතරමහාද්වීපයට අධිපතිවූ චක්‍රවර්ති රජවීමට සුදුසුවූ රජකුමරුවෙක් චක්‍රලක්ෂණාදී දෙතිස්මහාපුරුෂලක්ෂණයන් සම්පූර්ණව උපදින්නාමුදු චක්‍රරත්නාදි සප්තවිධරත්නයෙන් පරිපූර්ණව සක්විති රජවනසමයෙහි නවගුණෝපාසථශීලසංඛ්‍යාතවූ සක්විතිවත් පුරන්නාහවම චක්‍රරත්නය පහළවීම ධර්මතාවවත්තේනි එපරිද්දෙන්ම බුදු පසේබුදුවරයන් හැර සෙසු සියළු ශ්‍රාවකබෝධිසත්ත්වයෝවනාහි එකාසංඛ්‍යකප්ලක්ෂයක් හෝ කප්ලක්ෂයක් හෝ ඉන් අධිකකාලයක් හෝ සුදුසුපරිද්දෙන් පාරමීධර්මයන් පුරා පශ්චිමභවයෙහි උපන්නාහුද පළමුකොට තුණුරුවන් ගුණමයෙනි පැහැද ශ්‍රද්ධාප්‍රඥාදෙකින් සම්පූර්ණව ලෞකික සරණගමනයෙහි පිහිටා සීලසමාධි ප්‍රඥාවන් වැඩීමෙන්ම ලොකුත්තර සරණගමනය හා සමග මාර්ගඵලය ලැබීමෙන් ඵලනිර්වාණධර්මයන් ලැබීම පිණිස සංසාරයෙහි රැස්කරණලද අපරාපරිය වේදනීය සංස්කාරවූ පාරමීධර්මසමූහය පරම්පරාවශයෙන් අපායභයත්වන්නේසේ

ඔසි දතයුතුයි ඊට උදාහරණයෙහේදයත් ? උරුවෙලකාශ්‍යප ආළව
ක යක්ෂසෙනාපති ආදිහු තථාගතයන්වහන්සේගේ අභිමුඛයට පැමි
ණියාහු සම්තාක්කල් බුදුන්දහම් යංකයාගේ ගුණයෙහි නොපැහැදි
සිටියාහුද ඒතාක්කල් මුළුල්ලෙහි බුදුන් සරණ නොගතනාහුය යම්
තාක්කල් සරණගතනුවුවාහුද ඒතාක්කල් පුරණුලද පාරම්බම්ශෝ
ශ්‍රාවකබොධිය සාක්ෂාත්කිරීමෙහි පොරහාසත්නුවුවාහුය යම්කලෙක
භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් සම්බුදුයයි අවබෝධ
කළාහුද එකල්හිම තථාගතයන්වහන්සේ පිහිටෙහාට ඉතායුතුයයි
සිතා සෙවනැහැත්ත පයිරුපාසකය කළාහුය ඒ බුදුන් සරණගතවී
මෙන් උපන්නාවූ ඔතුණසම්ප්‍රයුක්තවූ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥාබම්මයෝම සරණගම
නාභාවයයි පැමිණීමෙන්ම මිහිකළාවූ පාරම්බම්මයෝ මාගීසංඛ්‍යාත
ලොකුත්තර සරණගමන ඵලනිබ්බාණධම්මයන්ගේ ලැබීමටද පරම්
පරාවශයෙන් උපකාරවූවාහුය එසේමහයින් සරණගමන කුසලධම්මය
දැනාදිවූ අපරාපරිය පාරම්බම්මයන්ගේ විපාකදීමට හා මාගීඵල නිබ්බාණ
ධම්මයන්ගේ ලැබීමටද මහතාවාරබව සිඩකරන්නේයයි දතයුත්තේහි.

සරණගමනොපනිශ්‍රයෙන් සෙසු කුශලධම්මයන්
මහත්ඵලබව ක්‍රමයයි 20.

සරණගමනයාගේ දුර්ලභතාවය කෙසේදතයුත්තේදයත්?

---

21 සරණගමනයාගේ දුර්ලභතාවය මෙසේ දතයුත්තේය
හේකෙසේදයත් ? යථොක්ත ප්‍රකාරයෙන් මහත්ඵල මහානිසංස
ඇතිබවයදැනාදි සෙසු කුසලධම්මයන් මහත්ඵල මහානිසංස බවට පැමි
ණවීමය යන විශෙෂගුණාභවයකින් යුක්තවූ සරණගමන කුසලය
බුබොත්පාදකාලයහිම ලැබියයුතුවන්නේය ඒ රත්නත්‍රය සරණ
පරායනවූ සත්වයන්ටම මාගීඵලාධිගමය ලැබන්නේය එසේහයින්
ඒ රත්නත්‍රයසරණගතනුවූ අන්‍යතීර්ථකයන්ට හා ශාසනය ඉරිහිඹිය
කලඋපදනාසත්වයන්ටද බුදුවරයන් ලොවතුපදනා ශූන්‍ය කල්ප
යෙහි ලොවඋපදනා සත්වයන්ටද මාගීඵලනිබ්බාණධම්මයෝනොලැබෙ
න්මැයි.

ඊට උදාහරණකවරයත් ? ලොකශිවංකරවූ භගවත් අහිත්
සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ බුදුව පන්සාළිස්වසක් වැඩහිඳ
පිරිනිවන්පාන්නාපිණිස කුසිනාරානුවර මල්ලරජුන්ගේ ශාලවනොද්‍යා

නයෙහි යුත්මශාල වෘක්ෂාභ්‍යනතරයෙහි පණවනලද පිරිනිවන්මඤ්ච
යෙහි වැඩහුන්කල්හි සුභද්‍රනම් පරිව්‍රාජකතෙමේ තථාගතයන්වහන්
සේකරහු එළඹ මෙසේ සැළකළේය ගෞතමගොත්‍රයෙහි උපන් ශාස්
තෘන්වහන්ස මේ ලොකයෙහි පූරණකාශ්‍යපය නිගණ්ඨනාථපුත්‍රය
මක්ඛලිගොසාලය අජිතකේශකම්බලය යනාදිශාස්තෘහුතුම් අපි සිය
ලලදත් යහිඳුයම්හයි ප්‍රකාශකරන්නාහුවෙති බොහෝ ලොකසම්මතව
අවවාද අනුශාසනාකෙරෙති එසේම ලොකවාසිහු බොහෝසෙයින්
ඔවුන්ගේ අවවාද පිළිගණ ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තියෙහි පිහිටා සංසාර
ශුද්ධිය ලබම්හයි උත්සාහකෙරෙති භවත් ගෞතමයන්වහන්ස ඒ
ශාස්තෘන්ගේ වාදයෝ මිථ්‍යාවාදවන්නාහුද ? ඔවුන්ගේ අවවාද
පරිද්දෙන් පිළිපදනාවුන්ගේ සඟීමොක්ෂදෙකට බාධාවන්නේදැයි
විවාළේයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එඕ සුභද්‍රය ඔවුන්ගේ වාදය
න්ගේ මිථ්‍යාබවහෝ සම්‍යක්බවහෝ ඒතාක් නොවිචාරව මාවිසින්
දෙශනාකරණලබනධර්මය සිත්හිලාදරවයි කියා මේ මතුප්‍රකාශවන
ධර්මය ප්‍රකාශකරවදාළේයි. එඕසුභද්‍රය මාගේ ශෛනයත්‍රිනික ශාසන
යෙන් පිටත්නිවූ අන්‍යතීර්ථිකයෝ තමන්ගේ පඤ්චස්කන්ධයෙහි පැව
නි කෙලෙශමලය පිරිසිදුකරන්නාවූ නිර්මලවූ ආර්‍යය අෂ්ටාඟිකමාර්ගය
නොම පිළිපදනාහුය ආර්‍යය අෂ්ටාඟිකමාර්ගය නොපිළිපදනාහෙ
සින් ආර්‍යය්මාර්ගයාගේ පිළිවෙළින් ලැබියයුතුවූ ඵලසුඛ නිර්වාණසුඛයෝ
නොලබන්නාහුය තමන් අවශ්‍යබාධනාකළහෙයින් මෙරම්හටද
චතුරාර්‍යය්‍ය සත්‍යාවබෝධය නොකටහැක්කේය චතුරාර්‍යය්සත්‍යාව බෝ
ධය පිණිස ධර්මදෙශනාද නොකළහැක්කේය එහෙයින් ඒ ශාස්තෘන්
ගේ සාසනයෙහි මාර්ගානුලොම ප්‍රතිපන්න පුද්ගලයෝ සතරදෙනය
මාර්ගස්ථ පුද්ගලයෝ සතරදෙනය ඵලස්ථපුද්ගලයෝ සතරදෙනය
යන දෙමළාස්වැදුරුම් පුද්ගලයෝ කිසිකලෙකත් නොලැබෙන්නා
හුමය මම වනාහි බොධිද්‍රැමූලයෙහි විදුරසුන් අරා වැඩහිඳ සියළු කෙ
ලෙස් සතුරන් නසා අභිඥාගීඥානාවබෝධියෙන් සියළුධර්මයන් කර
තලාමලකන්‍යායෙන් නිරවශෙෂෙකාව දැනගන්නා සර්ව්ඥතාඥානය
අවබෝධකෙළේම් අනුත්තරවූ ඵලසුඛය හා නිර්වාණසුඛයද අනුභව
කරම්. මෙරම්හටද චතුරාර්‍යය්සත්‍යාවබෝධය කරවා මාර්ගඵලනිර්වාණ
සුඛයන් අත්පත්කරදෙන්නාවූ ධර්මය දෙශනාකරන්නට පොහොය
සත්වවම් එසේහෙයින් මාගේ මේ ශෛනයත්‍රිනිකසාසනයෙහිම යථෝ
ක්ත පුද්ගලයෝ දැ ළැස්දෙන විද්‍යමානවන්නාහුය ඔවුන් මාගේ

දෙශනානුසාරයෙන් මාගීඥානඵලඥානනිර්වාණධර්මයෝ ප්‍රත්‍යක්ෂකරන්
නාහුවෙති ඒ මාර්ගඵලලාභී මනුෂ්‍ය දිව්‍යබ්‍රහ්ම ශ්‍රාවකයෝතුමු අහස්
කුස බබලන චන්ද්‍රසූර්‍යතාරකාපන්තියක්මෙන් වර්තමානකාලයෙහි
මාගේ ශාසනාකාශමධ්‍යයෙහි විරාජමානවන්නාහුය ඉදින් මාගේ
ශාසනයෙන් පිටත්හිවූ අන්‍යතීර්ථිකයෝ මාගීඵලලාභිව සිස්සන්වත්
මාගීඵල ලබාහුපිණිස චතුරාර්‍යසත්‍යාවබොධයට කාරණවූ ධර්මය
දෙශනාකළහැකිවෙත්නම් ඔවුන්ගේ ශාසනයෙහිද මාගීඵලාභී
ප්‍රතිපන්නාදි දෙලොස්වැදෑරුම් පුද්ගලයෝ ප්‍රකටව විද්‍යමානවිය
යුත්තාහුය එසේවුකල අතීතානාගත වර්තමාන යන කාලත්‍රයෙහිම
ලොකයෙහි ආර්‍යපුද්ගලයෝ විද්‍යමානවන්නාහු නොවෙද්ද මේ
ලොකය සියඵකල්හිම ආර්‍යයන්ගෙන් සිස්නොවියයුත්තොවේදැයි
වදාළකල්හි සුභද්‍රනම් පරිබ්‍රාජකතෙමේ සර්ව්වඥශාසනයෙහි විශෙෂ
යෙන් ප්‍රසන්නවූ ස්වාමීනි නුඹවහන්සේ විසින් දෙශනාකරණලද
ධර්මය අනිසයින් යහපත්ය යටිකුරුකොම තැබූකළයක් උඩුකුරුක
ළාක්වැන්න ප්‍රතිච්ඡන්නවූ වැසුවක් විවෘතකළාක්වැන්න මංමුළාවූ
වෙකුට මාගීය පෙන්වාදුන්කලක්වැන්න අන්ධකාරයෙහි තෙල්පහ
ණක් දැල්වූකලක්වැන්න මම වනාහි අදපටන් රත්නත්‍රයම පිහිට
කොටයෙමි. රත්නත්‍රයහැර අන්පිහිටක් මටනැත්තේය අදපටන්
මම නුඹවහන්සේගේ උපාසකයෙක් බව ඉවසාවදාළමැනවැයි සරණ
ගතව එකෙණහිම පැවිදි උපසම්පදාලැබ එදවස්රාත්‍රිභාගයෙහිම
සියඵකෙලෙසුන්ගෙවා උතුම් අර්හත්ඵලය සාක්ෂාත්කළසේකැයි මහා
පරිනිර්වාණසූත්‍රඅට්ඨවාමයෙහි ආයේහි.

මේ කථාප්‍රවෘත්තියෙන් භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ බුද්ධ
ත්වයට පැමිණ වැඩසිටිනකල්හිද පාරමී සම්පූර්ණවූවත් රත්නත්‍රය සර
ණපරායනවීමෙන් කෙලශාවරණයපහකළවුන්වම මාගීඵලනිර්වාණ
ධර්මයන් ලැබනබවද බුදුන් ජීවමානකල්හිද බුදුන් සරණගියාවූ
අන්‍යතීර්ථිකයන්ට මාගීඵලාධිගමය නොවනබවද අතිශයින් ප්‍රකට
වන්නේමැයි මෙසේ තථාගතයන්වහන්සේම සත්වයන්ට මාගීඵල
ඵලවීමට පොහොසත්වූසේනමුදු සියඵකල්හිම සියඵකල්පයෙහිම
බුදුවරයෝ ලොවපහළනොවෙත්මය කුමක් හෙයිනයත් ? සියඵ
බුදුවරයන්ගේම බුද්ධත්වයට කාරණවූ බුද්ධකාරකධර්මයෝ වනාහි
කාලපරිච්ඡින්නය ප්‍රමාණාගසම්පන්නයයි දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙවැදෑරුම්
ධර්මයන් අතුරෙන් මේතෙමේ අසඵල්කල්පයෙහි මේනම්න් බුදුවන්
නේයයි නියතවිස්තරණ ශ්‍රී ලාඛුනැන්පටන් සාරා සංඛ්‍යකල්ප

ලක්ෂයෙකි අවාසංඛ්‍යකල්පලක්ෂයක සොළසා සංඛ්‍යකල්පලක්ෂයෙ
කැයි යන ත්‍රිවිධකාලසීමාවෝ ප්‍රඥාධික ශ්‍රද්ධාධික වීර්‍යාධික බුදුවර
යන්ගේ පිළිවෙළින් කාලපරිච්ඡේදනාම වෙති. ඒ අසංඛ්‍යකාලයද්
සුත්‍රානන්ත අසංඛ්‍යය තඬිත අසංඛ්‍යය පරිමාණ අසංඛ්‍යය බුද්ධානන්තර අසං
ඛ්‍යයයි සිව්වැදෑරුම්වන්නේයි. ඒ සිව්වැදෑරුම් අසංඛ්‍යයන් අතුරෙන්
අඟුත්තරනිකායාගත කොකාලික සූත්‍රයෙහිද සංයුත්ත නිකායාගත
බ්‍රහ්මසංයුත්තකයෙහිද ආක්‍රමණයෙහිසේ මහධරවැසියන්ගේ සතර
ප්‍රස්ථාරක් කොසොල්රටවැස්සන්ගේ එක්ප්‍රස්ථාරක්ද සිංහලවිපවාසීන්
ගේ කාල මහා පථයයි ව්‍යවහාරවූ ඉතා සුවල්පවූ මාණභාජනයදවී
ඒ පෘථග්ජන මණ්ඩිතාලද සුදුඅඹපතෙක අබබිජුඅසුදහසෙක්වෙනි ඒ
සතරකාලක් නොමහාත් සතරපතක් එක්නැළියක්ද නැළිසතරක්
ආළ්හකයක්ද සතර ආළ්හකයක් ද්‍රෝණයක්ද සතරද්‍රෝණයක් එක්
ඛාරියක් නොමහාත් කරිසියක්ද කරිසිවිස්සෙක් එක්වාහයක් නො
මහාත් ද්‍රෝණ එකුන්අනුවක්වන්නේයි ඒ එක්වාහයෙක අබබිජු
සාරඡියනවසකෝටි සලක්ෂයක් ඇත්තේයි. ඒ අබබිජුවාහයෙන් හවි
රුදු සියයක් පිරුණුතැන එක් අබඇටයක් බැඟින් ඉවත්කිරීමෙන්
ඒ අබසකටය යම්දවසක නිමාවවේද ඒ කාලය අර්බුද නම් සංඛ්‍යා
වක්වන්නේය ඒ අර්බුදය විස්සෙන් ගුණකරණලද්දේ එක්නිරබ්බුද
යෙක්වෙයි මේ ක්‍රමයෙන් විස්සෙන් ගුණකිරීමෙන් අබ බය අහහය
අවවය කුමුදය සෞගන්ධිකය උත්පලය පුණ්ඩරීකය පදුමය මහාපදු
මය කථානය මහාකථානය අසංඛ්‍යයයි මෙසේ අබ්බුදය පටන් අසං
ඛ්‍යයදක්වා විසි විසිගුණයක් වැඩීමෙන් ගණන්කරණලද සංඛ්‍යාව
කින් ප්‍රමාණකරණලද අසංඛ්‍යය සූත්‍රානන අසංඛ්‍යනම් වන්නේයි
තඬිත අසංඛ්‍යයයනු ව්‍යාකරණශාස්ත්‍රයෙහි ආවාවූ එක ස්ථානය දශ
ස්ථානය ශතස්ථානය සහස්‍රස්ථානය දශසහස්‍රස්ථානය ලක්ෂස්ථානය
දශලක්ෂස්ථානය කොටිය ප්‍රකොටිය කොටිප්‍රකොටිය නහුතය නින්න
හුතය අක්ඛෝභිණිය බින්දුය අබ්බුදය නිරබ්බුදය අහහය අබබය
අවවය සෞගන්ධිකය උත්පලය කුමුදය පුණ්ඩරීකය පදුමය කථානය
මහාකථානය අසංඛ්‍යයයි මෙසේ දක්වනලද්දාවූ ක්‍රමය දශයෙන්
ගුණිතකොට කරණලද සංඛ්‍යාවක්බැවින් එක් සංඛ්‍යාක්ෂරයක්
හා ශූන්‍යබින්දු එක්සියසතළිසක් ඇතනාවූ තඬිත අසංඛ්‍ය
නම්වන්නේයි මෙසේ දක්වනලද දෙවැදෑරුම් අසංඛ්‍යයෝවනාහි
මනුෂ්‍යයන්ගේ ප්‍රකෘතිසංඛ්‍යාගුණිතය පිණිස ව්‍යවහාරකරන්නාවූ
අසංඛ්‍යයෝනම්වන්නාහුය හාත්පසින් සතිස්ලක්ෂ දසදහස් තුන්සිය

පණ්ඩිතයොදුන් අගම්මිතරවූ චක්‍රවාවගර්භයපුරා වස්නා මහාදේව ජලයාගේ දියබින්දුසංඛ්‍යාව ප්‍රඥවතුන්ගෙන් අගතැන්පත් ශාරිපුත්‍රාදි මහාශ්‍රාවකයන්ගේ ප්‍රඥාවෘත්තියෙන්ම පිරිසිඳ දතහැකිවූ අසංඛ්‍යයතුම්වන්නේයි ඒ අසංඛ්‍යය එක්සක්වළක් පරිච්ඡේදකොට ඇතිතෙයින් පරිමාණඅසංඛ්‍යයනම්වන්නේයි මේ අසංඛ්‍යතෙමේ ශ්‍රාවකපාරමී ඥාණයෙන්ම පිරිසිඳදතහැකිවූ අසංඛ්‍යයනම්වන්නේයි මහාබොධි සත්වයන්ගේ පාරමිසම්භාර සම්භරණ අසංඛ්‍යයවනාහි කිසිවෙකුගේ පේජානුභාවයෙන් හෝ නුවණින් හෝ ප්‍රමාණ නොකට හැකිවන්නේයි ඒ කාලයවනාහි සර්ව්ඥතාඥානයට්ම ගොචරවූතෙයින් තථාගතයන්වහන්සේලා විසින්ම පිරිසිඳ දතයුතුතෙයින් බුඩානන්තර අසංඛ්‍යනම්වන්නේයි එහෙයින් වදාළහ බුඩවංශපාලියෙහි—

"දීපඞ්කරස්සභගවතෝ කොණ්ඩඤ්ඤස්සච සත්ථුනෝ
එතෙසං අනන්තරාකපුරා ගණනාතෝ අසංඛියා,,සී.

මෙසේ බුදුවරයන් දෙදෙනෙකුගේ අතරකාලයවූ බුදුවරයන් පහළනොවන්නාවූ ශූණ්‍යකල්පයන්ගේ සංඛ්‍යාප්‍රමාණය ගණන්නොකවහැකිබව දෙශනාකරණලදි.

චරියාපිටක අටුවායෙහි වනාහි "සංඛාතුං නුසක්කාති අසංඛෙය්‍යා ගණනා අතික්කන්තාති අත්ථෝ" යනුවෙන් බුදුවරයන් දෙදෙනෙකුගේ අතරතුර අසංඛ්‍ය ගණනපථය ඉක්මවූතෙයින් ගණනක් නැත්තාවූ කාලයයි කියනලදි මහාබොධිසත්වයන්වහන්සේලාගේ බොධිසම්භාර සම්භරණකාලයවනාහි එක්කොටියක දෙකොටියක තුන්කොටියකැයි යනාදීන් කොටින්ගේ සංඛ්‍යාව නිශ්චය කිරීමක් නැතිබව දක්වනලදි එහෙයින් සමන්තපාසාදිකා අටුවා ප්‍රාරම්භයෙහි "යොකපපඤ්ඤාවීහිපි අපපමෙය්‍යං කාලං කරොමන්තා අතිදුක්කරානි,, යනාදිය කියා මෙසේ කෝටිගණනිනුත් පිරිසිඳිය නොහැකි අනන්ත දීඝකාලයක්වූ බුඩානන්තර අසංඛ්‍යයෙන් කප්ලක්ෂයක් අධිකකොට ඇති සාරසංඛ්‍ය අවාසංඛ්‍ය සොළසාසංඛ්‍යයන්ගේ මහාකෙළවර කාලපරියන්තනම්වේ මෙසේ අනන්තාපරිමාණ දීඝකාලයක්හුගේ ආදියෙහි ශ්‍රාවක පාරමී ඥාණය සාක්ෂාත්කිරීමට සුදුසුවූ අභවාහසමුපෙත කල්‍යාණ පෘථග්ජනයෙක්ව තමා තනිවම ත්‍රිලක්ෂණ සැපය අනුභවනොකොට සංසාරසාගරයෙහි නිමග්නවූ අනන්තසත්ව වර්ගයාටත් නිවන්රස බෙදාදී තුමුත් නිවන්රස අනුභවකරමියි යන

මහාකරුණාවෙන් වොදිත උදුරාඩ්‍යාසයයන් යෙදී "තිණෙණානාංඉර
ඝ්‍යං බුඩො බොධෙය්‍යං මුතෙතා මොඅවය්‍යං,, යනුවෙන් මෙමනකි
කොට නියතවිවරණ ශ්‍රීපතුල් ලැබ එතැන්පටගත් ත්‍රිවිධවය්‍යාවශ්
පවමහාපරිත්‍යාගය දශපාරමිතාවෝය සමත්‍රිංශත් පාරමිතාවෝය
යන බුඩකාරකධර්මයන් පුරණුපිණිස සංසාරසාගරයට බැස පස්පොා
ළව පරාහනතරම් ඉවරමස් හා සතරඉහාසාගර ජලය පරයනතරම්
සියසිරුර ලේද දන්දීමාදිශයන් බොධිසම්භාරසම්භරණය පණයාග
සඵපනනනතම්වේ මෙසේ බොධිසම්භාර සම්භරණයකොට බුඩත්වය
ලැබියයුතු බැවින් සඵයක් සම්බුදුවරයෝවනාහි ප්‍රත්‍යෙක බුඩ බුඩ
ශ්‍රාවකයන්කෙරෙන් කාලපරියනතය ආකාරපරියනතය අඥ්ඛාසය
පරියනතය සභාවපරියනතය යන සතරපරියනතයන් අතු
මෙන් කාලපය්‍යන්තවශයෙන් කෙසේ අධිකවන්නේදයන් ?
පසේබුදුවරයෝ දෙගා සංඛ්‍යෙකප්ලක්ෂයකින්ද ශ්‍රාවකයෝ උත්
කෘෂටපරිඡේදයෙන් එකාසංඛ්‍යෙකප්ලක්ෂයකින්ද යවන් පිරිස
සින් කප්ලක්ෂයකින්ද පාරමිධර්මයන්ගේ මිහිකිරීමට පැමිණෙන්
නාහුය සම්‍යක්සම්බුදුවරයෝවනාහි කප්ලක්ෂයක් අධිකවූ සාරා
සංඛ්‍යය අටාසංඛ්‍යය සොළසා සංඛ්‍යය යනකාලපරිඡේද තුණ
කින්ම බොධිසම්භාරයන්ගේ මිහිකිරීමට පැමිණෙන්නාහුය මෙසේ
බොධිසම්භාර සම්භරණයෙන් ප්‍රත්‍යෙකබුඩ ශ්‍රාවකබුඩයන්ටවඩා
සඵයක් සම්බුදුවුවරයන්ගේ බොධිසම්භාර සම්භරණයාගේ අධිකබව
කාලපය්‍යන්නවශයෙන් අධිකබවනම්වන්නේහි ආකාර පය්‍යන්නා
වශයන් කෙසේ අධිකවන්නේදයන් ? ප්‍රත්‍යෙක බොධිසත්ව
ශ්‍රාවකබොධිසත්වයෝ වනාහි පාරමිපරිත්‍යාග චය්‍යාවන් එක දෙග
කින්ම සම්පූණිඤකාට ඒ ඒ බොධියට පැමිණෙන්නාහුය ශ්‍රීමහාබොධි
සත්වයෝවනාහි ත්‍රිවිධවය්‍යාවය පවමහාපරිත්‍යාගය දසපාරමිතාය
සමත්‍රිංශත්පාරමිතාවෝය යනාදි ගුණධර්මයෝ නිරවශෙෂවශයන්
නැවත නැවත එක එක ගුණධර්මය දහසක් ක්‍රමයෙන් ලක්ෂයක්
ක්‍රමයෙන් සම්පූණිඤකාටම සම්‍යක් සම්බොධිසමධිගමයකරන්නා
හුය මෙසේ බොධිසම්භාර සම්භරණ ආකාරයෙන්ද ප්‍රත්‍යෙක බොධි
සත්ව ශ්‍රාවක බොධසත්වයන්කෙරෙන් ශ්‍රීමහාබොධිසත්වයෝම අති
ශයින් අධිකවන්නාහුය අධ්‍යාශය පය්‍යන්නවශයෙන් කෙසේ අධික
වේද්දයත් ? පසේබුදුවරයෝ වනාහි තමන්වහන්සේලාම සවඥඥ
ඥානයන් සත්‍යාවබොධයකිරීමට අදහස්කරන්නාහුවනි ශ්‍රාවක
යන්වහන්සේලා මෙරමාගේ අවවාදය අසා පරතොඝොෂ ප්‍රත්‍යය
න්ම සත්‍යාවබොධයකිරීමට අදහස්කරන්නාහුය සඵයක් සම්බුදු

වරයෝ වනාහි අසදෘශවූ සර්ව්‍වඥතාඥානාවබෝධයකොට සංසාරශාශ්වතයෙහි නිමග්නවූ අනන්තසත්ව ප්‍රජාව සංසාරඝෝරයෙන් එතර කොට නිර්වාණමහාභූමියෙහි මහණඟැරලීමට අදහස්කරන්නාහුවෙති එසින් වදාළහ—බුද්ධවංශපාලියෙහි,

"කිංමේ එකෙන නිබ්බුතෙන පරිසෙන ථාමදස්සිනා
සබ්බඤ්ඤුතං පාපුණිත්වා සන්තාරෙස්සං සදෙවකං"යි

මෙසේ ප්‍රත්‍යක්ෂ බුද්ධ ශ්‍රාවකබුද්ධයන්කෙරෙන් සම්‍යක් සම්බුදු වරයෝම අධ්‍යාශය පර්‍යන්තවශයෙන්ද අධිකවන්නාහුමැයි සවභාව පර්‍යන්තවශයන් කෙසේ අධිකවන්නාහුදයත් ? යට දක්වනලද ත්‍රිවිධපර්‍යන්තධර්මයන්ගේවශයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂබුද්ධ ශ්‍රාවක බුද්ධයන්ගේ කුශලධර්මසංඛ්‍යාත සවභාවධර්මයන්ට වඩා ලෝකාධිපතිවූ බුදුවරයන්ගේම පාරමී කුශලධර්මය අතිශයින් අධිකවන්නේමය මෙසේ සම්‍යක් සම්බුදුවරයෝ සවභාවපර්‍යන්තවශයෙන්ද ප්‍රත්‍යක්ෂ බුද්ධ ශ්‍රාවකබුද්ධයන්වඩා අතිශයින් අධිකවන්නාහුමැති මෙසේ සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ පිරූ පාරමිතාවන්ගේ ආදිය මේය අවශානය මේයයි කියා මහා බුදුවරයන්ගේ ගුණානුවණ මෙපමණය රැස්කළාවූ කුසලධර්ම මෙපමණයයි කියාගහෝ මදලඝ්‍ය සතළිස්දහ සක් මයාදුන් බොල්පෘථිවිය හා සත්කුළුපවී මහමෙරආදි සකලලෝ කධාතුව ඉතා සිහින්වනසේ සුණුකොට උන්වහන්සේගේ ගුණරාශීන් එකිනෙකට එකිනෙක ධූලිමාත්‍රණුවකැහින් නැබූසේද ලෝකධාතුව මහවිසනපමණමුත් උන්වහන්සේගේ ගුණධර්ම මහා රැස්කළාවූ කුශ ලධර්ම සමූහය මහා නොමහවෙන්නේමැයි උන්වහන්සේගේ ගුණරා ශිය මහා පිරූ පාරමී කුසලධර්මරාශිය මහා සිතන්නවුන්ටපවා මහත් භය උපදින්නේය මහත්සංවේග උපදින්නේය මෙසේ සම්‍යක් සම්බු දුවරයෝ වනාහි කාලපර්‍යන්තය ප්‍රහාණසම්පත්තිය ඝන මදයාකා රයෙන් සම්පූර්ණවිමෙන්ම සම්‍යක්සම්බෝධිය සාක්ෂාත්කළබැවින් බුදුවරයන්ගේ පහළවීම අතිශයින් දුර්ලභවීමය එමහයින් බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරමණ්ඩාදි සඟපත්කල්පයෝම ඉතා සවල්පවෙති බුදුවරයන් පහළනොවන්නාවූ ශූන්‍යකල්පයෝ අතිශයින් බොහෝවෙත්මය ඊට උදාහරණ මෙහෙස්දහයුතුයි

අපගේ ශ්‍රී මහාබෝධි සත්ත්වයන්වහන්සේ සුමේධතාපසව ඉපිද නියත විවරණශ්‍රීලැබූ සාරමණ්ඩනම් කල්පයෙහි තණ්හංකරය මේධංකරය සරණංකරය දීපංකරයයි සතරබුදුනෙනෙකුන් ලොවපහළවූහ ඊට අනතුරුවූ බුද්ධාන්තර අසංඛ්‍යයෙහි එක්බුදුහක

ඉණඤුන් පහළහුවුබැවින් ශූණ්‍ය අසංඛ්‍යයක්වීය ඒ ශූණ්‍ය අසංඛ්‍ය යට අනතුරුවූ සාරකල්පයෙහි කොණ්ඩඤ්ඤනම්වූ එක් බුදුකෙ නෙක්ම පහළවීය ඊට අනතුරුවූ සාරමණ්ඩනම් කල්පයෙහි මහලය සුමනය රෙවතය සොභිතය යන සතරබුදුකෙනෙකුන් පහළවූහ ඊට අනතුරුවද එක් බුදුකෙනෙකුන් පහළහුවූ ශූණ්‍ය අසංඛ්‍යයික් වීය ඊට අනතුරුවූ වරකල්පයෙහි අනවමදර්ශිය පදුමය නාරදය යන තුන්බුදුකෙණෙකුන් පහළවූහ ඊට අනතුරුවද ශූණ්‍ය අසංඛ්‍ය යක් ඉක්මගාස් මේ මහාභද්‍රකල්පයෙන් කල්පලක්‍ෂයට ඔබ්බෙයිවූ සාරකල්පයෙහි පියුමතුරුතම් එක් බුදුකෙනෙක් පහළවිය මෙසේ සාරාසංඛ්‍යයතුළ තෙලස් බුදුකෙනෙක් පහළවූහ එයින් කීහ අර්‍ය ශාලිණිඅටුවාමගෙහි.

"ඉතෝ කපපසතසහස්සාධිකානං චතුන්නං අසංඛෙය්‍යානං මත්ථකෙ දීපංකරොනාම සත්ථා උදපාදි දීපංකරස්ස භගවතෝ අපරභාගෙ එකං අසංඛෙය්‍යං අතික්කම්ත්වා කොණ්ඩඤ්ඤෝ නාම සත්ථා උදපාදි තස්ස අපරභාගෙ එකං අසංඛෙය්‍යං අතික්කම්ත්වා එකස්මිංයෙව කපපෙ චත්තාරෝ බුද්ධා නිබ්බත්තිංසු මඟලා සුමනොරෙවතා සොභිතෝ නස්ස අපරභාගෙ එකංඅසංඛෙය්‍යං අතික්කම්ත්වා එකස්මිං කපපෙ තයොබුද්ධා නිබ්බත්තිංසු අනොමදස්සී පදුමෝ නාරදෝ නාරද බ්‍රහ්මසපන අපරභාගෙ එකංඅසංඛෙය්‍යං අතික්කම්ත්වා ඉතෝ සතසහස්සකපපමත්ථකෙ එකස්මිංකපෙපෙ එකොව පදුමුත්තරෝ බුද්ධානාම උදපාදි,,යි මෙසේ සාරාසංඛ්‍යය මුළුල්ලෙහි තෙලස් බුදුකෙණෙක්ම ලොවපහළවූහයි දතයුතුයි අපගේ ශාස්තෘ ණන්වහන්සේගේ පහළවීමට මතුකප්ලක්‍ෂයක් අධිකවූ සාරාසංඛ්‍යය මුළුල්ලෙහි පහළවූ සිඟළු බුදුවරයෝ අටවිසිනමක්යයිද සමහරතැ නක ආයේය මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ කල්පයාගේ අභිශය දුර්ලභතාවය දතයුතුයි. කල්පකොටි සතසහස්‍රයක් හවගෙණ විනා ශවුවාහුද එක් බුදුකෙනෙකුන්ගේ පහළවීම අනිසයින් දුර්ලභවන් නේයි මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරකල්පයක් කල්පකොටි සතසහස්‍රයකිහුත් නොලැබෙන බැවින් ඒ අනන්තාපරිමාණ ශූණ්‍ය අසංඛ්‍යකල්පය සරණගමනකුසලයට ක්ෂෙත්‍රනොවන බැවින් සිඟළු කුශල ධර්ම්යන්ට වඩා මේ සරණගමන කුශලයම දුර්ලභයෙහුත් අති ශයින් දුර්ලභයයි දතයුතුයි.

මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරකල්පයක් ලැබුණේද ලොකයෙහි මනුෂ්‍යයන්ගේ ආයුෂ උත්තරාෂ්ටවශයෙන් අවිරුදු ලක්‍ෂ

යම් අධික කාලයෙක හෝ යවත්පිරිසසින් සියක්අවිරුද්දකට උනු ආයුෂඇතතාවූ කාලයෙක හෝ බුදුවරයෝ පහළනොවන බැවින් කල්පයක්හුගේ දීඝීතාවය හා බුදුවරයන්ගේ පහළවීමෙන් රත්නතුය ලොවපවත්නාකාලයද ප්‍රමාණනොව බලාගකල්හි නිස්සැයකින් ප්‍රමාණකරණලද තුන්යම්රාත්‍රීයෙක විදුලියක් පවත්නා එකම විනාඩියක් පමණ කාලය බුඩොත්පාදකාලයයි කියයුතුවේ.

මෙසේ බුඩොත්පාදය ඉතා සවල්පකාලිකවූසේද පසුඉගතින් අතුරන් අසංඥතල අරූපතල වර්ජිතකොට ඇත්තාවූ දෙවගතියද මනුෂ්‍යගතියද පාරමීඛම්‍යයන් පූරන්නාවූ මහාබොධි සත්වාදිහු නාග ගරුඩ භස්තිසිංහාදි ගතිගෙහි උපන්කලද රත්නතුය ලොකයෙහි ප්‍රකටව ඇතිකාලයද තෛයථිනිත ශ්‍රී සද්ධම්දෙශනාව මොනවට ශ්‍රවණයකළ හැකිබවද යොනි සොමනස්කාරයෙන් යුක්තව සුදුසු ප්‍රතිපත්තිගෙහි පිහිටීමද යන මෙතෙක් හෙතුසම්පන්නීන්ගේ සම්පූර්ණීභාව ඇතිකල්හිම සකල ලෞකික කුශලධම්යන්ගේ අභිවෘඩියට මූලහෙතුකුත උපනිශ්‍රයවූ ලොකුත්තරමාගී කුශල ඵලනිර්වාණ සංඛ්‍යාත එකාන්තසුඛයන්ගේ ඇතුල්වීම්ව මහාවාරයක් නෑ මුඛයක් වැනිවූ ලෞකික සරණගමන කුශලවිභඟය ලබන්නාහුය යමඑහෙතුන්ගේ අපරිපූර්ණභාවය ඇතිකල්හි නොලැබෙන්නේමය.

එසේහෙයින් වර්තමානකාලයෙහි ප්‍රඥාසම්පන්න සාධුසත්පුරුෂයන් විසින් මෙහි දක්වනලද දුකසේ ලැබියහුතු දුර්ලභකාරණයන් මෙනෙහිකොට දුර්ලභවූ බුඩොත්පාදයෙහි යළොකන දුර්ලභසම්පත්හි හෙතුන්ගේ එක්රැස්වීම පූජාපූජා පවිත්‍ර කුසලකර්මඵලයන්ය ලැබිය යුතුබව සලකා දුකසේ ලැබුවාවූ රත්නත්‍රය සරණපරායනව අජාසත් රජුමෙන් යමෙක් නතාපයාගේ හිසයිදලීයි කඩුවනෙණ ශ්‍රීවයෙහි තැබුවේනමුදු ජීවිතාන්තය මුළුල්ලෙහි සක්ඛිත්ති රජකුමරුවකු කුසින් දරාගණ සිරිනාමවෙක් හම්මේ ඒ කුමරු ආරක්ෂාකරන්නන් මෙද එපරිද්දෙන් මහාප්‍රාඥයන් සරණගිය රැක්කයුත්තේයි.

සරණගමනයාගේ දුර්ලභතාවය යි 21.

සරණ සමාදන්වන ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

22 සරණ සමාදන්වන්නහු විසින් උතුරුසළුව එකාංශ කොට පෙරවගෙණ උත්කුටිකාශනයෙන්හිඳ ඇඳිලිබැඳගෙණ යටපොත ක්‍රමයෙන් පළමුවනාට තුණුරුවන් ගුණසලනා බුදුන් කමා කරවාගතයුතුක්‍රමය මෙසේයි. මින්මතු දක්වන සිංහල පාඨය සියළු දෙනා විසින් වාචාද්ගතකොට ගෙණ බුදුන් වැඳිමි සරණගැණිමි පන්සිල් අවසිල් දසසිල් සමාදන්වීමි දන්දීමි ආදි සියළු පුණ්‍යක්‍රියා වන්හිම සියළුදෙනාව ඇසෙන පරිද්දෙන් උස්වූහඬින් කියා ඒ ක්‍රියා පැවැත්වීමෙන් අසන්නවුන්ට පවා බුබුළඹණ ප්‍රීති ඉපදීමෙන් සරණ ගමන සංඛ්‍යාත දිසිජුකමී පුණ්‍යක්‍රියාව සුඛුණය හා සැපයුතුව යහිර වශයෙන් පිහිටයි.

"ඔකාස ඔකාස ඔකාස අවිඤ්ඤෙය්‍ය අවිඤ්ඤෙය්‍ය අපපමෙය්‍ය අපපමෙය්‍ය අනන්තගුණ සමුහයෙන් පරිපූර්ණවූ භාග්‍යවතුන් වහන්ස අරහං ආදිකොට භගවා අනන්තකාලඇති නවපෙදෙහි සහනීත ගුණගණාභරණයෙන් සම්ලංකෘතවූ සොභාගතිඇත්තාවූ තථාගතයන්වහන්ස පූර්වනිමාසානුස්සතිඤාණ දිව්‍යඇස් චක්ඛුරභිඥාන ආශ්‍රවක්ෂයකර ඤාණාදි ත්‍රිවිද්‍යාපසළාස් චරණධර්මයන් නිරවශෙෂයන් අවබෝධකර දැළුවූ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්ස සත්ත්වලෝක සංස්කාර ලෝක ඔකාසලෝකසංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධලෝකය නිරවශෙෂයෙන් දැනවදැළුවූ දිපදෙත්තමයාණන්වහන්ස ඉසිසරිය ධර්ම යසසිරිකාම ප්‍රයත්නයයි කියනලද අඩ්ඩවිධ භාග්‍යයෙන් සම්පූර්ණවූ භාග්‍යවතුන්වහන්ස දෙවපුත්‍රමාර කෙලශමාර ස්කන්ධමාර මෘත්‍යුමාර අභිසංස්කාරමාර සංඛ්‍යාත පස්මරුන්බිඳ ජයගත්තාවූ ජිනනාථෝත්තමයන්වහන්ස සංස්කාර විකාර ලක්ෂණ නිර්ණ ප්‍රඥප්ති සංඛ්‍යාත පසළුවිධඥාන මුණඩලය කරතලාමලක ක්‍රමයෙන් අනන්‍ය ප්‍රතිබෝධිනාව යථයම්භූඥානයෙන් ප්‍රතිවෙධකළාවූ සර්ව්ඥරාජෝත්තමයන්වහන්ස දුඃඛසමුදය නිරෝධමාර්ගීයන චතුරාර්ය සත්‍යය නිරවශෙෂයන් අවබෝධකළාවූ ශාස්ත්‍රලෝකඥාචාර්යයන් වහන්ස රූප රූප විලාස රූපඅවිඤ්ඤෙය්‍ය වචන වචන විලාස වචන අවිඤ්ඤෙය්‍ය ඉඩි ඉඩි විලාස ඉඩි අවිඤ්ඤෙය්‍ය සුඛුණ සුඛුණ විලාස සුඛුණ අවිඤ්ඤෙය්‍යයයි කියනලද සතරාකාර අවිඤ්ඤෙය්‍ය ධර්මයන් සමන්වාගතවූ දශබලධාරින්වහන්ස නීලපීත ලෝහිත අවදාත

මා: ජිඟට ප්‍රභාගච්ඡ සංඛ්‍යාත අවිවණී ඝණ බුඩරශ්මිමාලාවෙන් විරූ
ජිඹානවූ මුනීන්ද්‍රොත්තමයන්වහන්ස අසම අසමයන් අප්‍රතිභාගවූ අනා
ඛිවරයන්වහන්ස බුඩරත්නය ධම්මරත්නය සංඝරත්නය යන ත්‍රිවිධ
රත්නයට හා ගාරීරිකධාතු කෙණධාතු රෝමධාතු ලෝණීරොමධාතු
දන්තධාතු දඨාධාතු අකුධාතු නළාටධාතු ග්‍රීවාධාතු ආදී සකල
ශාරීරිකධාතුය පාරිභෝගික චෛත්‍යය සුවාසුදහසක් ධම්මඛන්ධ
පිටකත්‍රය ධම්මය සිරුළු බුඩප්‍රතිමා සංඛ්‍යාත උද්දිස්සක චෛත්‍යය
සත්සතිය ගෙවූ සප්තසථානය දම්සක් පැවැත්වූ ඉසිපතනාරාමය
තුන්වරක් යමාගිහ පෙළහරදැක්වූ තුන්තැනය දෙව්ලොව තෙමසක්
විජම්දම්දෙසූ පඬු ඇඹුල් සළුස්නය දෙව්ලොවින් බිමට බටසකස්
පුර දොරය ඝුවිසි අසංඛ්‍යයක් සතුන් නිවන්දැක්වූ සුවිසිතැනය කුසි
නාරාපුර පිරිනිවන් මඤ්චකය දෙව්ලොව සිළුම්ණිසෑය බඹලොව
සුමිණිසෑය ජීවමානව වැඩහුන් අටලොස් මහාවිහාරය සොළොස්
මහාසථානය යනාදි සකලචෛත්‍යයන්ටද අද දක්වා සුඛාවාස බඹ
ලෙව්හි ශ්‍රාවකයන් ජීවමානව වැඩසිටිනා විපසසි ආදි සත්බුදුවර
යන් හා ඒ බුදුවරයන්ගේ යථොක්ත බුදුකෘත්‍යකළාවූ සථානයන්ටද
මාගේ ජීවිතය පරිත්‍යාගකරම් අනෙනවාසිකබවට පැමිණියාවූ මම
පළමුව දෙවනුව තුන්වෙනුවත් කායප්‍රණාමය වාක්ප්‍රණාමය මනෝ
ප්‍රණාමය යන ත්‍රිවිධ ප්‍රණාමයෙන් මස්තකයහි ඇදිලිබැඳ පසඟ
පිහිටුවා වැඳනමස්කාරකරම් ත්‍රිවිධචාරයෙන්වූ සියළු වරදව ඛමා
වනමස්ක්වා මාගේ වන්දනාමය කුශලකර්මාදාභාවයන් ඉහාත්ම
යෙහිවන්නාවූ රොගාවත්‍රාස දුර්භික්ෂ දුෂ්ටග්‍රහ රාජචෝර උදකාග්නි
ශස්ත්‍රභය සපීහත ප්‍රේතපිශාචාදීන්ගෙන් වන්නාවූ සකලාන්ත
රාය සමෝපද්‍රවයන් හිරුදුටු අදුරුසේ විහත විධ්වංශනයකොට
පරලොවවන්නාවූ සතර අපායභය ජාතිභය ජරාභය ව්‍යාධිභය මර
ණභය ශොකභය පරිදේවභය දුක්ඛභය දෞමනසසභය උපායාසභය
රාගභය වෛෂභය මොහභය යයි කියනලද එසකාලොස් ඛිනිහාසින්
විනිර්මුක්තාවූ ශාන්තවූ ප්‍රණීතවූ නිර්වාණඅමෘතභූමියට පැමිණෙම්වා"
යන්නෙන් කර්මකරවා ඊට අනතුරුව සරණ සමාදන්වීම් ආදි
සියළු පුණ්‍යක්‍රියාවන්කරවුතුසි. යම් කිසි පුණ්‍යකර්මයක් කරණකාල
යෙහි උපදනා කාමාවචර කුශල චිත්තය යම්පමණ සොම්නස් වේද
නාවෙන් හා ඥාණයෙනුත් යුක්තවිනම් එපමණ මහත්ඵල ඵලවසි
ධාන්‍යබීජය මෝරන්නාවූ කාලයහි යහපත් පෘථිවිරසය හා
ජලයත් ලැබෙනාසේ මුහුකළේනම් ඒ බීජය නොවළ හා පැළ

වේ. එහෙයින් තුණුරුවන් ගුණනොදන් අඥාන මනුෂ්‍යයෝ ලොව, අර්ථනොදන්නා පාලිභාෂාවෙන් සරණගම නමාත්‍රයක් කියමා සරණගැන්වීමෙන් ඔහුට උපදනා දිට්ඨප්‍රකම්‍ය ඤාණවිප්‍රයුක්ත බැවින් මහත්ඵල නොඵළවන්නේයි.

නිසරණ සමාදානය "බුද්ධංසරණංගච්ඡාමි ධම්මංසරණංගච්ඡාමි සංඝං සරණංගච්ඡාමි දුතියම්පි පෙ තතියම්පි සංඝං සරණංගච්ඡාමි" යනුවෙන් සරණ සමාදන්වියයුතුයයි. විනය පාලියෙහි ආගේයි පාලිභාෂාව නොදනහු විසින් සිංහලභාෂාවෙන් හෝ අඤ්ඤදමිළාදි භාෂාවකින් හෝ සරණසමාදන්වියයුතුයි හේ මෙසේයි. "අහිසඩාදි නවපෙදෙහි සහාගිතා ගුණසමූහයෙන් සම්පුණිවූ සම්‍යක් සම්බුද්ධයන්වහන්සේ පිහිටකොට සෙවනභජන පතිරූපාසනයකරම් සතරඔගී ඵලඤිඤාණ පඤ්චාප්ති සංඛ්‍යාත දඟවිබවූ ශ්‍රී සඩමය පිහිටකොට සෙවනභජන පතිරූපාශනයකරම් අෂ්ටාර්‍යී පුද්ගල මහාසංඝරත්නය පිහිටකොට සෙවනභජන පතිරූපාසනය කරම් දෙවනුවත් තුන්වෙකුවත් එසේම බුඩාදි රත්නත්‍රය පිහිටකොට සෙවන භජන පතිරූපාසනයකරම්" යනුවෙන් මහ සමාදන්විය යුතුයි.

මේ පාලියාගත සරණගමනයයි. 22

අටුවාවෙහි ආ සරණගමනය කෙසේදයන් ?

---

23 අටුවාවෙහි ආ සරණගමනයවනාහි ආත්ම සන්නිශ්‍රිතතනසරණය තත්පරායනකා සරණය ශිෂ්‍යභාවූපගමන සරණය ප්‍රණිපාත සරණයයි සිව්දෙරුම්වේ ඒ සතරාකාරයෙන්ද අභිමතවූවන් විසින් සරණ සමාදන්වියයුතුයි. ඒ මෙසේයි.

"අජ්ජතග්ගෙපාණුපෙතං අහං අඤ්ඤානං බුඩසඤ්ඤාතෙම්. ධම්මසස නිඤ්ඤාතෙම් සංඝසඤ්ඤාතෙමි නිමංඩාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ සඩයිඋභාෂාවෙන් "අදපවත් මම ජීවිතාන්තයද දක්වා ආත්මගභාණයවතුන්වහන්සේට පාවාදෙමි ශ්‍රී සඩමරත්නයට පාවාදෙමි අෂ්ටාර්‍යී පුද්ගල මහාසංඝරත්නයට පාවාදෙමියි මෙසේ ඉවසා වදාරණසේක්වායි කියාහෝ "අජ්ජතග්ගෙපාණුපෙතං අහං බුඩපරායණො ධම්මපරායණො සංඝපරායණොති මංඩාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ අදපවත් මම ජීවිතාන්තයදක්වා බුදුන් පිහිටකොට ඇත්තෙමි ධර්මය පිහිටකොට ඇත්තෙමි. සංඝයා පිහිට

කොට ඇත්තෙමිහි. මෙසේ ඉවසා වදාරණසේක්වාසි සවකීය භාෂාවෙන් හෝ "අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං අහං බුද්ධස්ස අනන්තවාසිකො ධම්මස්ස අනන්තවාසිකො සංඝස්ස අනන්තවාසිකොනිමංධාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ අදපටන් ජීවිතාන්තයදක්වා මම බුදුන්ට ඇතවැසිවෙමි ධර්මයට අතවැසිවම් සංඝයාට අතවැසිවේමියි මෙසේ ඉවසා වදාරණසේක්වාසි සවකීය භාෂාවෙන් හෝ "අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං අහං අභිවාදන පච්චුට්ඨාන අඤ්ජලිකම්මසාමීචි කම්මං බුද්ධාදීනං යෙව තිණ්ණං වත්ථූනං කරොමීති මංධාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ අදපටන් ජීවිතාන්තය දක්වා මම නමස්කාරාභිවාදීමය දැක හුනස්නෙන් නැගිට පෙර ගමන් යාමය දෙහොත් මුදුන්දීමය ගරුබුහුමන්කිරීමය යනාදිය බුද්ධාදි, රත්නත්‍රයටම කරමියි ඉවසා වදාරණසේක්වාසි සවකීයභාෂාවෙන් හෝ කියා යමෙක් සරණගතවූයේද හෙතෙතම සරණගිච්ඡේතම්මවේ මේ සතරාකාරයන් අතුරෙන් යම් කිසි ආකාරයකිනුදු සරණගතවියයුත්තේයි. මෙසේ අර්ථකථාචාර්ය්‍ය සංඛ්‍යාත පන්සියගණක් මහාඝණාශ්‍රවයන් විසින් ප්‍රකාශකරණලද සරණගමනය දතයුත්තේහි.

මේ සතරතන්හිම "දුනියම්පි තතියම්පි" යනුවෙන් යොදා කුන්වරදක්වා සරණසමාදන්වියයුතුයි. වර්තමානකාලයෙහි "බුද්ධං සරණංගවජ්ඡාමි" යනාදීන් සමාදන්වන්නාවූ සරණගමනය තත්පරයි. යනතා සරණගමනයෙහි ඇතුළත්වන්නේහි මේසේ දක්වනලද පස් ආකාරයන් අතුරෙන් අභිමත ආකාරයකින් සරණසමාදන්වන උපාසක උපාසිකාවන් විසින් මෛත්‍රීප්‍රතිමාලය බොධිවෘක්ෂ ධර්මාසන භික්ෂුසංඝයා අතුරෙන් යම්කිසි පූජනීය ස්ථානයක් කරා එළඹ සටකිනියාගෙන් පළමුකොට පසඟ බිම ඔබා වැඳ බඩාඳුල්ලිව උත්කුට කෘතාඤ්ජලීව බුදුන් කමාකරවාගෙණ සරණගැන්මෙන්ම සතුණ සම්ප්‍රයුක්ත දිඹිපුකම් පුණ්‍යක්‍රියා සංඛ්‍යාත සරණශීලය පිහිටන්නේහි. එමෙන් තොකොට කවරගුණයක්හිසා සරණගතවම්දැයි තොදැන සතුතින්ගේ ප්‍රතිපත්ති දැක පුරුදුවූ ලදරුවන්ගේ ක්‍රියාවක් මෙන් භික්ෂූන්ගේ ශබ්දය අසා පාලිපාඨය කියාගත්පමණින් සම්පූර්ණ මහත්ඵල සරණගමනය නොපිහිටන්නේහි.

එක්වරක් පමණක් කීමෙන් සරණගතවන්නේ නමුදු ගරුගාරවය පිණිස "දුනියම්පි තතියම්පි" යනුවෙන් දෙවනුවත් තුන්වනුවත් සරණසමාදන්වීම පුරාතන ආචාර්‍යවරයන්ගේ චාරිත්‍ර ධර්මයක්වේ අප බුදුරජාණන්වහන්සේ බුද්ධත්වයට පැමිණ සත්සතිය

ඉක්මවා තවුස්සහල්ලුකනම් වෙළඳ දෙබෑයන් අතින් වීලදම් අඟහ ලා පිළිගෙණ එසමයෙහි බුඩධම් යන රත්නවයම විද්‍යමාන බැවින් ඔවුන් දෙදෙනම වාචික සරණයෙහි පිහිටුවාවදාළේය ඔවුන් දෙදෙ නා මේ ශාසනයෙහි පළමුකොට සරණගත උපාසකයෝවූහ මෑතභා ගයහි ආයුෂ්මත් යස සථවිරයන්ගේ මව්තොමෝ මේ ශාසනයෙහි පළමුකොට තෙවාචික සරණගත උපාසිකාවනම්වේ එතැන්පටන් ශාසනාභිවෘඩිනයදක්වා තෙවාචික සරණගමනය ලොකයෙහි පවත් නේයි.

සරණගමන සමාදානවිධිය යි. 23

උපාසකයාගේ ලක්ෂණ කවරේදයන් ?

24 උපාසකය යනු කවරෙක්දයත් ? මේ ශාසනයෙහි යම් පුරුෂයෙක් තෙමේ රත්නත්‍රය සරණ ගිය්ස්වේද හෙතෙම උපාසක නම යම් ස්ත්‍රීයක් තොමෝ රත්නත්‍රය සරණ ගතවිද ඕතොමෝ උපාසිකාවෝ මහානාමසූත්‍රයෙහි එම්බා මහා නාමනම් ශාක්‍යය යම්හෙයකින් උපාසකතෙමේ බුදුන් සරණ ගිය්ස්වේද ධර්මය සරණගියේවේද සංඝයා සරණගිය්ස්වේද මෙප මණකින් උපාසකනාම්වෙයි කුමක්හෙයින් උපාසකනම් වන් නේදයත් ? රත්නත්‍රය භජනයකරණහෙයින් උපාසකනම්වෙයි ඒ එසේම යි යමක්තෙමේ බුඩරත්නය සෙවනය කෙරේද ධර්මරත් නය සෙවනයකෙරේද සංඝරත්නය සෙවනයකෙරේද හෙතෙම උපාසකනම් වන්නේයි. එහෙයින් කිහ දීඝනිකායාදී කථාවෙහි-

"තත්‍ර කතමා උපාසකොනි යොකොචි නිසරණගතො ගහඩ්ඩ වුත්තඤ්ඤත්තං යතොඛො මහානාම උපාසකො බුඩං සරණං ගතොහොති ධම්මං සරණංගතොහොති සංඝංසරණංගතොහොති එත්තාවතාඛො මහානාම උපාසකොහොතීති කස්මා උපාසකොති රතනත්තයං උපාසනතොයොනි බුඩං උපාසතීති උපාසකො තථා ධම්මං සංඝං" යි. යව දුක්වූනයින් කල්පකොටි සතසහස්‍රයෙ කිහුදු නොලබිය හැකිවූ දුර්ලභවූ රත්නත්‍රය ලොව පහළ නුවූකල්හි සරණගමනයද නැත්තේය සරණගමනය අවිද්‍යමාන කල්හි රත්නත්‍රය භජනයකරන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවෝද නැත්තාහ රත්නත්‍රය සරණගත උපාසකයන් නැත්තාවුකල්හි

ඕඝීඵලාධිගමයෙන් නිවන්පුරවදනා ආයුෂ්මයෝද නැන්තාහ යම් කෘලකවනාගි බුදුවරයෝ ලොවපහළවෙද්ද එකල්හිම සරණ ගමන සංඛ්‍යාත විශිෂ්ට කුශලධර්මය ලොවපහළවන්නේය සරණ ගමන සංඛ්‍යාත විශිෂ්ට කුශලධර්මය විද්‍යමානකල්හිම උපාසක උපාසිකා යන ධර්මරාජයන්වහන්සේගේ රාජලක්ෂ්ණ මුද්‍රාවෙන් මුද්‍රණයකරණලද උතුවිනාමය පහළවේමැයි ඒ උපාසක උපාසිකාවෝ ඡාතිජරා මරණාදිගයින් පහවූ අසඞ්ඛ්‍යභූමියට ඇතුළත්වන්නාහුයයි දතයුතුයි. මේසේ උපාසක උපාසිකා යන රාජමුද්‍රානාමය ලැබුසථානානන්තරික පුද්ගලයෝතුමූ මතු සංසාරයෙහි සැරිසරායායුතු දිගිකාලනාගාර මාර්ගයනි දුකසේ ගමන්කොට නිර්වාණසම්පත්තිය පැමිණෙනතුරු මාර්ගඵලකරණ යව සුදුසුවූ උතුම් සිතුම්සිරුවතක් වැනිවූ සරණගමන කුශලය නිමිලවශයෙන් රක්ෂාකරල්විනම් ඔවුන් කාමසුගතියෙහි සෙසු දිව්‍යමනුෂ්‍යයන් පස්ආකාරයකින් අභිභවනය කොට මහඟශාක්‍ය මහාත්‍රහාව සම්පතනාව ඉපිද මහත් ඓශ්වර්‍යයෙහි සම්පත් අනුභවකරන්නාහුවෙති එසෙයින් නිරන්තරයෙන්ම සරණ කිළදුවියයුතුවූ රත්නත්‍රයට අගෞරව අනාදරවශයෙන් පවත්වන ඉරියව්වෙන් දුරුව මහත්සාහයෙන් සරණගිලය රක්ෂාකරයුත් පන්සිල් මාර්ගයෙහි යන්නාවූකල්හිද රත්නත්‍රයට අයිතිවූ පුජනීය සථානයක් සම්මුඛවිනම් ඒ ඒ සථානයෙහිදීම ගෞරවකටයුතුයි ආරාම චෛත්‍යයන්ගේ ප්‍රාකාර ඇතුළට වදනාකල්හිද ප්‍රකාර නැන්නාවූ චෛත්‍යාරාමයන්ගේ භාත්පස අනුභව චෛත්‍යයෙන් හෝ අනන්තර විහාරයෙන් හෝ මධ්‍යම පුරුෂයෙකුගේ ලෙඩිවූ ප්‍රහාරදෙකක් පමණ නැන චෛත්‍යාරාමයන්ගේ උපචාර සීමාවයයි සලකා ඒතුළට හෝ ධර්මය පවත්වන්නාවූ ගම්තැනකට හෝ සංඝයා වැඩහිදිනා සම්මතනානකට හෝ වහන් සපත්තු පාදුකා මිරිවැඩි පයලා හෝ ඇත් අස්රථ යාන වාහනාදියෙන් හෝ ඉස්වසා පෙරවගෙණ හෝ කුඩ සේසත් දරාගණ හෝ යුධාවුධයෙන් සැරසී හෝ කිළුටු වස්ත්‍ර හැඳපැලඳ හෝ අනිකුදු අගාරවයකින් ඇතුල්වීමෙන් හෝ භික්ෂු සංඝයා වසන ආරාමතුළ භික්ෂු සංඝයා වැඩහිදිනා අඳ පුටු කළාල ඇතිරිලි බුම්තුරුණුආදිය අපිරිසිදු පයින් ඇක්කෑවීමෙන් හෝ භික්ෂුසංඝයා දැක මාගිය නොදීමෙන් හෝ ආවාර ගෞරව නොපැත්වීමෙන් හෝ යටකී අගාරව පැවැත්වීමෙන් හෝ තමන් නොදැනම සරණකිළුවුවන්හෝයි.

පුරාතන බුදුරජාන්පාදයෙහි තුණුරුවන් ගුණදන්නා පණ්ඩිත ජනයාගේ රත්නත්‍රය ගෞරවය ආශ්චර්‍යයි නොමැ අබුදුරජාන්පාද කාලයෙහි තිරිසන්යොනියෙහි උපන් මහාබෝධිසත්වයෝ පවා

ක්ෂීරතාපසයන්ගේ නවුවේ පිරිකරවූ කාශාව වස්ත්‍රයට ගෞරව සිත් උපදව සමකිය ජීවිතාලය පවා හැරදැමුමේය ඒ කෙසේදැයි? අපගේ ශ්‍රී මහාබෝධිසත්වයන්වහන්සේ ඡද්දන්ත හස්තිරාජව උපන් සමයෙහි තමන්වහන්සේගේ දළසිදිනා පිණිස පැමිණි සොණුත්තරනම් වැදිකෙමේ පොළවයට උමඟක්කැන කාශාව වස්ත්‍රාධාරීව දුනු හිතල රැගෙණගොස් උමඟෙහි සැඟවීඉද ඡද්දන්ත හස්තිරාජයාණන්ට හිසැරයක් විදපිකල්හි මනුෂ්‍යගන්ධය ආඝ්‍රාණය කොට පොළවයට උමඟෙහි සැඟවිලුන් මිදිපුරුෂයා දැක මේ වැදි මතමේ පාපිවූ අධමයෙක්වූයේද මොහු පෙරවගෙණ සිටිනා වස්ත්‍රය බුදුපසේ බුදුමහරහතුන්වහන්සේලාගේ කෙලෙස් නැසීමට උපකාරවූ අඟින් ධජයවන්නේය එඟඟින් මේ අධම මනුෂ්‍යයා වධකොට යුත්තේයයි සිතා ඔහුගේ මනොරථය පුරණ අදහසින් තමන් වහන්සේගේ සවණක්රැස් නික්මෙන්නාවූ දළ සඟලකපා දන්දී බුදුබව ප්‍රාර්ථනාකොට ඒ වැද්දාගේ ජීවිතදානයදී සුවඳස් බරණැස් නුවරව පිටත්කෙළේහි.

තවද අප මහාබෝසතාණන්වහන්සේ එක්කලෙක බම්මුණු මහසල්කුලයෙක ඉපිද වෙදත්‍රය පරතරව පැමිණ හිමිගෙහි කළ කිරි හිමාලය වනයටවැද සෘෂි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිව උග්‍රවූ තපස්කරණුයේ එක්දවසක් නහණපිණ්ඩිස නවුස්පිරිකරඋනා ඉව්රෙහි නබා ගහානම් ගඟවබැස ජලස්නානයකෙළේහි. එක්තරා ගුරුළු රාජයෙක්ද තමාගේ ආහාරයවූනයින් සොයමින් අවුත් බරණැස්නුවර ලඟ පැමිණ මාණවක වෙසයක් මවාගෙණ නුවරතුළට වැද මනුෂ්‍යයන්ගේ නාට්‍යමණ්ඩලයකට අවුත් නාට්‍යබලමින් සිටියේහි. එකල එක්තරා නාගරාජයෙක්ද මනුෂ්‍යයන්ගේ නාට්‍යමණ්ඩලය බලනු කැමැත්තේ මාණවක වෙසයක් මවාගෙණ එම නාට්‍යසභාවට අවුත් පළමුවෙන් නාට්‍යමණ්ඩලයෙහි නාට්‍යබලමින් ඉදිරිමැහි සිටියාවූ ගුරුළුරාජයාගේ දසරැවට අතගැසීය එකෙණහිම සවහාව ධම්තාඛ්‍යයෙන් ගුරුළුරාජයාට තමාගේ ආහාරයබව හැඟී පසුපස්සේ එහුබැඳ ගත්තේය නාගරාජතෙම්ද බළලෙකු විසින් එහුබදනාලද මියෙකු මෙන් මරණ හයින් භයපත්ව දිවන්නට වන නාගරාජතෙම් ගඟාතලී ගංඉවුරට පැමිණ සැඟවියහුතු අන්තිසි රක්ෂායක්නායක් නොදැක තාපසයාගේ නවුස්පිරිකරයට වැද දරණගසා සැඟවිනන්නේය ගරුඩරාජතෙම් මෙසේසිතීය ඉදින් මම තාපසයන්වහන්සේගෙන් අවසර නොඉල්වා නවුස් පිරිකර විසුරුවාහැර පියා නාගරාජයා අල්වාගනිමි

ඒ තාපසයන්ට අනෙකවර්ව අනාදරයක් කළානම්මෙයි එසේනම් ඔබ මම තාපසයන්ට සැලකර අවසරරැගණ නාගරාජයා අල්වාගණිම්හි සිතා තාපසතන්කරු ඵළඹ සඛාමිනි මාගේ ආහාරවූ නාගරාජයක් නුඹවහන්සේගේ තවුස් පිරිකරයට සැහවීනත මට ඒ තාවුස් පිරිකරගොඩක් නාගරාජයා අල්වාගැණිම්ට අවසර දුනවැනැයි යාඳුසෙලේයි, ඉක්බිති තාපසතෙමේ මෙසේකීන එඩා ගරැඩරාජයා මෙණනි මෙපි සාධු සත්පුරුෂ ගුණධර්මයෙහි පිහිටියේය කුසල් අනුසැල් මියයි දන්නේය. යහපත් සම්පක් කල්පනා ඇත්තේය යැත්වූනි වාතවෘතහි ඇත්තේය ශීලාදී කියි ගුණධර්මයත් නැතනාවූ කිසිගුණ ධර්මයක් නොදන්නාවූ අවිඤඤණක ගුඩාෂටක රූපකලාප සමූහ යක්වූ මේ තවුස් පිරිකරවනාහි සත්පුරුෂගුණවතුන් පරිභොගකා රිත්නාවූ පරිස්කාරමාත්‍රයයි සලකා අතිශයින් ගරුබුහුමන්කළේයි. එබදු යහපත් අදහස් ඇතනාවූ මෙපි ඒ තවුස් පිරිනාර පරිභොග කරන්නාවූ ශීලවනතාදී ගුණෙරහි ගෞරවකිරීම කියනුම කවරේදැයි කීහා මෙතාපසගේ ආහාරයවූ ඒ නාගරාජයා මට පාවාදුනම්නැවැයි කීහ. එබස්ඇසූ ගරැඩ රාජතෙමේ තාපසයාණන්ගෙන් වෙතය ප්‍රශ්නයක්ඇසුවොකටහැකිව නාගරාජයා තාපසයන්ට පාවාදී අහසටනැගී ගුරුළුහවනය බලානික්ම නිසේයයි යන මේ කථා ප්‍රවෘත්තිය ජාතක අටුවාගයහි ආගත්තේ.

මෙසේ පුරාතනගයහි සාධු සත්පුරුෂවූ ශාසනයෙන් පිටත් නිවූ බාහිරකයෝපවා ශ්‍රවණතාපසාදීන් පරිභොගකරන්නාවූ කාශාය වස්ත්‍රගයහිපවා අතිසයින් ගෞරවකළාහුනම් බුදුරජාණන්වහන්සේගේ මෙන ශාසනගයහි පැවිදිවූ සිල්වත් ගුණවත් සුපශුල භික්ෂූසංඝ යා විෂයෙහි සඳහැයන්වහන්සේගේ උපාසක උපාසිකා යන රාජ්‍ය සැදැහැතගය ලැබිවන්නේ ගෞරවාදර බුහුමන්කිරීම කියනුමකවරේද ?

තවද පුරාතනයෙහි අපවිත්‍රවූ මිළමිත්‍රගයන් වැකිනිඹාවූ කාස ලනොඩ දමනලද අහිත්ඵලයට ධිවජයක්වැනිවූ චීවරයවපවා ගරු බුහුමන්කළ නියාව අපදානපාළිගයහි දක්වනලදමැයි.

"පංසුකූලිකවානං කාසාවං ඡඩ්ඩිතංමිළහමඤ්ඡිතං
සිරසාමිං අඤ්ජලිංකත්වා වන්දිතබ්බං ඉසිධ්ජං.....
අබ්භාතීතාවයං බුද්ධා වන්තාමා නා අනාගතා
ධජෙනානෙනා සුජ්ඣිත්වා තාසමා එංතනාමයාහියා".....

මෙහි භාවය මිනිසුන් ගමනාගමනයකරණ මාගීයෙහි හැර දමනලද අපවිත්‍රභයන් වැහුනාවූ අභිත්ධවජයයි කී තැනලද චීවරය දැක මස්තකයෙහි ඇදිලිබැඳ නමස්කාර කටයුතුය කුමක්හෙයින්ද? ගංගා සමුද්‍රාදිභයෙහි වාඵකාවන්ට අධිකවූ අතීතයෙහි බුදුවූ සම් පූර්ණ බුදුකෙනකුන්වෙද්ද අනාගතයෙහි බුදුවියයුතු යම් එම ණ බුදුකෙනකුන්වෙද්ද වර්තමානකාලයෙහි යම් බුදුකෙනෙකුන් වෙද්ද ඒ සියළු බුදුවරයෝ මේ අභිත්ඵලයට ධවජයක්වැනිවූ චීවරය කරණකොටගෙණ කෙලෙසුන් දිනූභයන් පිරිසිදුවූවෝය එහෙයින් ඒ මාගීයෙහි හැරදමනලද අපවිත්‍රභයෙන් වැකීගිය චීවරයපවා නමස්කාර කටයුත්තේය යනු භාවයයි.

මෙහි එතානි චීවරය කුමක්හෙයින් අභිත්ඵලයට ධවජයකැයි කියනලද්දේදයත්? බුධ ප්‍රත්‍යෙක බුධ අග්‍රශ්‍රාවකයන්වහන්සේලා සියළුදෙනාම මේ චීවරය කරණකොටගෙණම අනිත්ඵලය ලැබූභෙයක් ලාභය යමක් තෙමේ නිබ්බානශබ්දයෙන් අනිත්ඵලය ලැබූයේද කෙශරී මහතලය ශාලී සබඹිරය භාජනයෙහි මනාසිඳී රඳුසිටින්නාක් මෙන් අනිත්ඵලයලැබූ ශ්‍රාවකසඵතෙම් ඉදින් පැවිදි උපසම්පදා නොලැබූසේක්නම් ඍසුසාරදඝසක් මයාදුන් උසඋතුනාවූ මහාමෙරුපර්වත රාජයාගේ මතුබර ඉවසිලිවට මහපෘථිවියහැර අනික්වයතුවක් පොහොසත්නොවන්නාක්මෙන් අභිත්ඵලයාගේ බරඉසිලීමට කසට රැදුනාශාව වයත්‍යම හැර ලාමකවූ තෘෂ්ණාතැනි සවාමියා විසින් රක්නාලද මනාභයක් නිලපින රත්තාවණී වස්ත්‍ර රත්රිදී මුතුමැණික් ආභරණ මල්යහද විලවුන් ආදිභයන් සැරසුනාවූ ගිහිවෙශය ඒ උතුම්වූ අභිත්ඵලය උපුලන්නට පොහොසත් නොවන්නේය ඉදින් රහත්ඵලයට පැමිණියායීතෙම් සත්දවසක්තුළ පැවිදිභාවිනම් පිරිනිවන්පාණෝය එසේ එහෙයින් චීවරය අභිත්ඵලයට ධවජයක් වැනි බැවින් සරණගත උපාසකයා විසින් සරණ කිළුටුනොවන පිණිස චීවරයපවා නමස්කාර කටයුතුනම් ඒ අභිත්ධවජය දරන්නාවූ අභිත්ධවජයේ සැමිවූ බුදුපමස් බුදුමහරහතන්වහන්සේ මගෙරව නමස්කාර කටයුතුබව කියනුම කවරේද? බිම්බිසාර මහා රජය පසේනදි කොසොල් මහරජය අජාසත්මහරජය අනේපිඬු මහසිටුමැණියන විශාඛා මහාඋපාසිකාවෝය. යනාදි පුරාතන උත්තම ඇයි බුදුන් වැඩඉන්නා විහාරාරාමයන්ට ප්‍රවිෂ්ඨවන්නාවූකල්හි පාද ඇයත් යානුතුඅගීය ඇත්දලතණ අස්වාහණ රථඇළිකුතම් වහන් මිටිවැඩි ආදිභයන්නාස් ආරෝහයන් පිටත්නිව යානවාහණාදියෙන් බැස සක්විතිර ජාතුකරා යන චණ්ඩාලපුත්‍රයන්මෙන් මහත් ගරු

සාර්වභෞමත්වයෙන් දෙතොන්මුහුන්දී බුදුන්දිහාවම නැමීනැමී මහාස් නුදුරු මහාලංකාන අභිනිහදය දෙමහලෙන් ඕදිහිදි වැඳ පුදා නික්මගන කල්හිද වැඳපැදකුණුකොට දෙමහාත්මුහුන්දී දශීනපථය ඉක්මෙන තුරු පිටුතොපා පසුපස්සටගොස් බුදුන් මනාමහපණනතැන කැමති ආකාරයෙන් යන්නාහුය මාඨිච්පි ආදියෙහි සංඝාදුටුවේනම් රථ යාන වාහණාදියෙන් බැහ අන්පසින් දුරුවම ගියාවපසින් මනාඇක්ම පසහ පිහිටුවා වැඳ මාගීය ඉඩහැර මහත් ගරුහාරව සින්උපදවා අපවායන කුසලවෙතනාව මුදුන්පත්කොටගණ මහත් සොම්න සින් වැඳ සමුගණන්නෝයයි. පෙල අටුවාහි ආයේය මෙසේ ශිල වන්ත භික්ෂුසංඝයා මාගීයෙහි දුටුකල්හි ශ්‍රද්ධා පුනීගම් සිත් උපදවා ප්‍රිය වඤ්ඡුසින් බලන්නාහු ජාති සහස්‍රයෙක්හි වඤ්ඡුරූපයෙන් මනා පෙළී කප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි දිව්‍ය මනුෂ්‍යසම්බන්ධ සුගතියෙහිම අනුභවකරන්නාහුය එහෙයින් වදළහ. අටුවායෙහි "සීලවන්තෙන භික්ඛුපසන්නචිත්තෙනහා පිය චක්ඛුනි සම්පස්සිතබ්බා තං මූලකෙනපිහි පුඤ්ඤන අනෙකානිජාති සහසහස්සානි චක්ඛුරෝගොනහොති සහසහස්ස කප්පමත්තං දෙවෙසුච මනුස්සෙසුච සබ්බසම්පත්තිලාභිහොති" යි.

උපාසකයාගේ ලක්ෂණ හා රත්නත්‍රය ප්‍රශාදයෙහි කුශලඵලය.

රත්නත්‍රයෙහිවරදවා පිළිපැදීමෙහි අකුශලඵලය කෙසේදයන්?

25 බිම්බිසාර මහරජතෙමේ පූර්වබුදුවරයන්ගේ සස්නෙහි සංසාරාමයට වහන්පයලා ඇතුල්වූ අඟුලන මියාගේ විපාකවශයෙන් තමන්ගේ පුත්‍රවූ අජාසත් රජතෙමේ ඇඹැට්ටයා මෙහෙයා සඩකිය පියරජුන්ගේ යටිපතුල්කරයෙන් පළවා එළුගල්වා කිඹිරගුරුපිට සක්මන්කරවීමෙන් කාලක්‍රියාකළබවද කසුප් බුදුන් දවස එක්තරා උපාසකයෙක් ඔහදිය මලවැහිරෙන්නාවූ ශරීරයෙන් සහසහ ඇඳ පුටු ආදියෙහි වැදහෙව සහසහ ඇඳපුටු කිඵටුකළාවූ අකුශලකම් බලයෙන් ගයා ශීර්ෂයට නුදුරුවූ මනුෂ්‍යයන්ගේ මලමූත්‍ර දමන සථානයෙක්හි සකලශරීරයෙහි හිදිකටු සිටුවාළුවාන්මෙන් සියුම් මුවහත් ඇති මරුම්යෙන් ගැවසී ඇත් ශරීරයක් ඇතිව සුවිරොමනම් යක්ෂව උපන්බවද එම කසුප් බුදුන්ගේ සමයෙහි එක්තරා සංඝාරාමයක්

අසල තෙක්ත් කම්මාන්තයෙරම්හි සිටියාවූ එක්තරා උපාසකයෙක් තෙ හින් තෙංඛෙනැති අවුත් සංඝාරාමයෙහි හිඳුණුවංසයා උඳෙසා මහා කොට අතුරාතුබූ පසතුරුණුපිට සංඝයාකෙරෙහි අගෞරව සිතින් සයනාසනලාභවූ අකුශලකර්මබලයෙන් ඒ මනුෂ්‍යත්වයෙන් චුතව සුවි රාම යක්ෂයාගේ වාසස්ථානයට නුපදුරුවූ එම ගයා ශීර්ෂයෙහිම එක් තරා අපවිත්‍ර යක්ෂයෙක්හි කිඹුලකුණේ පිටසමක්වැනි උදළුතල වැනි තෙකාරපාතුවලින් ගැවසීගත් සමක්ඇතොවූ බරාරාමනම් යක්ෂයෙක්ව උපන්නේය. මේ යක්ෂයා දෙදෙන මිනිසුන් පසුපස යෙහි එහුබැඳ සුවිරාම යක්ෂයාතෙමේ ඉන්තැවකුණෙන් හිදිකටුවැනි රාමයන් විදීමෙන් බරාරාම යක්ෂයාතෙමේ රළු එරුසවූ තමාගේ පිට මිනිසුන්ගේ ශරීරයෙහි ඉලිමෙන්ද මරමින් ජීවත්වූ බවද දීඝනිකායා ඨී සූත්‍ර නීපාතඅටුවා ශක්‍රසංයුක්තාදියෙහි ආගේසි

නවද අප භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ජීවමානව වැඩ වසන සමයෙහි එතද ග්‍රාග්‍රාග්‍රානන්තරලාබ්‍රිවාවූ මේ ශාසනයෙහි සතර වැනි මහාශ්‍රාවකවූ උපාලි සථවිරයන්වහන්සේ වනාහි අතීතයෙහි රාජකුමාරයෙක්ව ඉපිද එක්තරා පසේබුදුමහතෙනකුන්ට අගෞරව අනාදරයෙන් ජාතිමාන උපදවා මබාරුවෙන් අපහසකළ අකුශල කර්මවශයෙන් පශ්චිම භවයෙහි ලෝකවාසීන් විසින් දාශකර්මයෙන් මෙහෙයනු ලබන නීවවූ ඇම්බැටකුලයෙහි ඉපිද චතුප්‍රතිසම්භිද සමඟ අර්හත්ඵලය සාක්ෂාත්කොට පූජනීවාසානුස්මෘති ඥානයෙන් අතීතභවලානුවේ තමන්ගේ පූර්වචරිතය දැන මතු පත්දහසක් භව රුදු මේ ශාසනයෙහි සරණගත උපාසක උපාසිකාවන්ගේ සරණ ගමනය ආරක්ෂාකරගන්නා පිණිස ස්මෘති සම්ප්‍රජන්‍යය උපදවා ගැනීමට මහතුහුනවූ මේ අතීත චරිතය මෙණෙහැරදක්වා වදාළේය.

එමහතින් කීහ අපදානපාලියෙහි—

"සයම්භුනං විනමනිවා සත්තවිත්තං සමාහිතං
පෙතනකම්මනහං අජ්ජජාතොම්හි නීචයොනියං
මාවොඛණං විරාධෙථ, ඛණාතීතාහිසොචරෙ
සදත්ථොවාය සම්භ්‍යාථ, ඛණාතෙවා පටිපාදිතෙ
එකච්චානඤ්ච වමනං, එකච්චානං විරෙචනං
විසංගළාඟළංඑමහං, එකච්චානඤ්ච ඔසධං
වමනංපටිපනානං, ඵලඨානංවිරෙචනං
ඔසධං ඵලලාභිනං, පුඤ්ඤඤ්ඤෙකඛතංගවෙසිනං

සාසනෙනවිරුඬානං විසංහළාහළංයථා
ආසීවිසෝ දිඨවිසා එවං ඛිත්තොපතිතංනරං
සකිං පීතං හළාහළං උපරුන්ධති ජීවිතං
සාසනෙ විරජ්ඣිත්වාන කපපඨකාවිමිහි ඛ්ජ්ඣති
ඛත්තියාඅවිහිංසාඣ මෙත්තානාඣචිත්තතාඣව
සමදවකං සොධාරෙති, තස්මාඉත අවිරුඬියං" ති

මෙහි භාවඣ එඛා උපාසක වරිනි මම පූජිජාගිඣඤ සන්හුන් සිත් ඇතතාවූ මොනවට පිහිටුවඛලද ප්‍රතිපත්ති ඇතතාවූ සවඣම්හු ඤත ඣන්ම චතුරාඣීඝතාඣවබොධඣ කළාවූ එක්තරා පසේබුදුකෙනෙ ඛුන්ට අවමන්කොට ඒ අකුශලකම්බලඣෙන් මේ ආත්මඉෙහිඣවත්වූ ඇම්බැටඛුලයෙහි පිළිසිඳගතිමි උපාසකවරිනි තෙපි බුඬොත්පාදසඣණයඉහා වරදවවි ඒ එඉස්මැහි බුඬොත්පාදසඣණඣ වරදවාඛුස්තේවිවාවූ සත්වඣයෝතුමූ පසුව ශොකකරන්නාහුවෙති එහෙයින් සවාඣිසිඩියෙහි උත්සාහවඩවි තෙපිවනාහි බුඬොත්පාදසඣණඣ සරණගතවීඉම්න්හා දැනගිලාදිඣෙන් සම්පූණීකරණ්ඩුපිණිස උත්සාහකවි ඉහවත් ගරුගාරවඉෙන් දිවාරාත්‍රිදෙක්හි සම්පූණීකරවි තථාගතඣන්වහන්සේගේ ශ්‍රී සඩම්මාවවාදඣ ඇතම් සත්වඣන්ට වමතබෙඉහදක් වැන්න ඇතම් සත්වඣන්ට විඉරක බෙඉහදක්වැන්න ඇතම් සත්වඣන්ට හළාහළ විෂඣක්වැන්න ඇතම් සත්වඣන්ට ජරාඉමරණ නසන්නාවූ අමෘතඖෂධඣක්වැන්න මහ්ණකඉස් වන්නාහුදඣත් ? මාණීඣපුද්ගලඣන්ට ඉහෝ මනා ප්‍රතිපත්තියට පිළිපන්නවුන්ට කෙලඉවමනඣකරන්නාවූ ඔෂඛඣක්වන්ණන්ඣ ඵලඣට පුද්ගලඣන්ට විඉරක බෙඉහදන්වන්නේඣ ඣහපත්ඵල ලබනුකැමතිවූ පින්කෙත් සොඣන්නවුන්ට අමෘතඔෂඛඣක්වන්නේනී. සුඛතාවවාදඣට විරුඬිවූ අඥානඝනියන් වහා ජීවිතඤඣයට පැමිණවියහැකිවූ හළාහළ විෂඣක්වන්ඣ එපරිද්දෙන්ම දුටුපමණින් විෂවෙගඣ ධාවනඣ කරණ සුළුවූ ආශීර්විෂ නාගරාජඣෙකුඉමින් ඒ සුගතොවාදඣට විරුඬවූ ඝනියා දවා භඤ්ඣකරන්නේනී එක්වරක් පානඣකරණලද්දවූ හළාහළ විෂඣ ජීවිතන්ද්‍රිඣ එක්වරක්ම විනාශකරන්නේඣ මේ ඣාඣනඣෙහි වරදවා පිළිපන් පුද්ගලතෙමේ ඒ අකුශලකම්ඵලඣවඣෙන් කල්පකොටි ඝතඣඝස්සඣක් මුළුල්ලෙහිම දවන්නේනී සඤානනි සංඛ්‍යාත ඉවසීමෙන් හා අවිහිංසාවෙන්ද මෛත්‍රී චිත්තඣෙන්ද දෙඵඣන්සහිතවූ ලොකඣ ඒ බුදුපසේ බුදුමහරහන්හු ආරක්ෂාකරන්නාහුඣ එහෙයින් ඒ බුදුපසේ බුදුමහරහතුන්වහන්සෙරෙහි වරදවා පිළිඉනාපැද්දගුත්තේනී.

රත්නඤඉෙහි වරදවා පිළිපැදීමෙහි ආදීනවඣි. 16

සරණ සමාදන්වන ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

26 මෙහිවනාහි උපාසක උපාසිකා සංඛ්‍යාත සරණගතවූවන්ම කුමක් නිසාන් හික්මවනලද්දාහුදයන්? බුදුවරුන්වනාහි සියළු දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදීන්ට හිතවැඩපිණිස බුඩකම ලබන්නාහු නොවේද්ද "අත්‍ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං බුඩොලොකෙ උප පජ්ජති" යනාදීන් සියළු සතුන්ට හිතවැඩපිණිස බුදුවරයෝ ලොවුපදනාහුයහි ආගම ධර්මයහි ආඥේ නමුදු තෙ තමන්ගේ හිතාභිවෘඩිය කැමතිව තමන් වහන්සේකරුපැමිණියාවූ ප්‍රාඥසත්වයන් සඳහාම ශ්‍රී සඩර්මය දෙශනා කෙළ්ය ශ්‍රී සඩර්මය අවබොධ නොකටහැකිවූ නුමුකළ කුසල් ඇතනාවූ මොහෙයන්මුළාවූ සත්වයන් සඳහා ධර්මය දෙශනානොකළේය. එමහ සින් තථාගතයන්වහන්සේ විනයන්ය කවයුතුවූ ශාරිපුත්‍ර මහාකා ශ්‍යප උත්පලවර්ණී ඛෙමා විශාඛා අනාථපිණ්ඩි ආදීඇතම් මනුෂ්‍යයන්ද ඇතම් දිව්‍යබ්‍රහ්මාදිහුද විනයනය කරණුපිණිසම ධර්මදේශනාකර වදාළේයි. එපරිද්දෙන් අනන්තාපරිමාණ සත්වයන්ගෙ අතුරෙන් මුකළ කුසල්ඇතනාවූ දිව්‍ය බ්‍රහ්මයන්ම උන්වහන්සේගේ ධර්මය අසා සතර මඟ සතරඵලයවපැමිණ උතුම්වූ නිර්වාණසැපය අනුභවකළෝයවිඳුව මානවකා මාගණ්ඩි සුරණ කාශ්‍යපාදි මනුෂ්‍යයන් හා බක බ්‍රහ්ම වස වත්තී ඕරාදී දෙවියන්ද විනයනය නොකෙළේයි. ඒ සත්වයන්වනාහි බුදුන්ගේ ලෝපහළවීමෙන් ලැබියහැකිවූ ලෞකික ලොකොත්තර සැපය නොලැබුවාහුය ඊට උපමා කවරේදයන් ? දහසක් රශ්මිමා ලාවෙන් සකල ලොකධාතුව ආලොකකිරීමෙහි පොහොසත්වූ සූර්‍ය දිව්‍යරාජතෙමේ ශුගදුරුමුදුනෙන් උදාවූයේද සූර්‍යාලොකය කැමැ තිවූ සූර්‍යාලොකයෙන් ප්‍රයොජන ලබනුකැමති චක්ඛුරෙන්ද්‍රිය ඇත් නාවූ සත්වයෝම ඒ සූර්‍යාලොක ඵලය විඳින්නාහුය ඒ සූර්‍යාලොකය නොකැමැතිවූ වවුල් බකමූහුණු ආදී අනෙක ප්‍රකාර සත්වයෝ ඒ සූර්‍යාලොකයෙන් ප්‍රයොජන නොලබන්නාහුවෙති එපරිද්දෙන්ම "දෙවමනුස්සානං" යනුවෙන් සියළු දෙවිමිනිසුන්ට හිතවැඩපිණිස යහි කීවද්ද සියළු දෙවිමිනිසුන් සඳහාම ධර්මදෙශනා නොකරණ සේක්මය සියළු දෙවිමින්ස්හු විනයනයද නොකටහැක්කේය ඊට උදාහරණ. මෙසේයි අපගේ භාග්‍යවන් බුදුරජාණන්වහන්සේ එක්දවසක් සැවැත්නුවර පිඬුසිඟා වඩිනුයේ මාගීයෙහි කෙශීනම් අශ්වාචාර්‍ය මයෙක් සම්මුඛව මෙසේ විවාළේය එබා කෙණිය තෙපි අශ්වයන් හික්ම වන්නාහු කෙසේ හික්මවන්නේදැයි විචාරා වදාළේයි. එබසට ඒ

අශ්වාවාරෙතමේ යඞ්ගමින්වහන්ස මම වනාහි සියුම්වූ උපායෙන් භික්මවියයුතු අශ්වයෝ සියුම් උපායෙන් භික්මවන්නෙමි රළු එරුණවූ උපායෙන් භික්මවියයුතු අශ්වයෝ රළුඑරුණ උපායෙන් භික්මවන්නෙමි කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළුඑරුණවූද උපායෙන් භික්මවියයුතු අශ්වයෝ කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළුඑරුණවූද උපායෙන් භික්මවන්නෙමියි භාග්‍යවතුන්වහන්සේට සැලකෙළේය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එඹා කෙශිය තෙපි විසින් කියනලද තුන්ප්‍රකාරයෙන්ම නොභික්මවියහැකි අශ්වයන්ව කුවක් කරන්නේදැයි විචාරා වදාළකල්හි සඞ්ගමින්වහන්ස තුන්ප්‍රකාරයන්ම නොභික්මවියහැකි අශ්වයෝ ජීවිතය සහිතවම නැබෑමෙන් කිසි අර්ථයක් නොවන බැවින් ඔවුන්මරා මස්අනුභවකරම්යි සැලකෙළේයි නැවතත් ඒ අශ්වාවාර්‍යතෙමේ තථාගතයන්වහන්සේට මෙසේ සැල කෙළේයි. සඞ්ගමින් භාග්‍යවතුන්වහන්ස නුඹවහන්සේ සියළුලොක සත්වයා භික්මවීමෙහි ඉතා දක්ෂ සේකැයි ලෝකයෙහි ප්‍රසිද්ධය නුඹවහන්සේ නවරාකාරයකින් ලොකයා භික්මවන්නේදැයි විචාළේයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක් එඹා කෙශිය මම වනාහි සියුම්වූ උපායෙන් භික්මවියයුතු සත්වයෝ සියුම් උපායෙන් භික්මවන්නෙමි රළුඑරුණ උපායෙන් භික්මවියයුතු සත්වයෝ රළුඑරුණ උපායෙන් භික්මවන්නෙමි කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළු පරුසවූද උපායෙන් භික්මවියයුතු සත්වයෝ කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළුඑරුසවූද උපායෙන් භික්මවන්නෙමියි වදාළේයි.

ඉක්බිති අශ්වාවාර්‍යතෙමේ සඞ්ගමින් යම්සේ කියන ත්‍රිවිධාකාරයෙන් නොභික්මවියහැකි සත්වයන් ඇතැයි විචාළේය ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වදාරණසේ එඹා කෙශිය එබඳු සත්වයෝ එකාන්තයෙන්ම සැපයෙන් තොරවූ මනුෂ්‍යාත්මයෙන් පැරදුනාවූ නිෂ්ප්‍රයෝජන සත්වයන් බැවින් මම ඔවුන් මරාදමම්යි වදාළේයි. ඉක්බිති අශ්වාවාර්‍යතෙමේ සඞ්ගමින් භාග්‍යවතුන්වූ නුඹවහන්සේ සත්වයන්ගේ ජීවිතෙන්ද්‍රිය සිඳීම නිඝ්ඨිත පාණාතිපාත අකුශලකර්මයැයි වදාරන්නේ නොමැවිද දැන්වනාහි නොභික්මවියහැකි සත්වයන් තමන්වහන්සේම මරවයි වදාළවචනය මෙසේ අයෙදන්නේදැයි විචාළේයි ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වදාරණසේ එඹා කෙශියමෙහි මැරීම එබඳු චේතනාවෙන් ජීවිතෙන්ද්‍රිය මහළුවක් නොවන්නේය සතර අපාය වදාරවසාත්බා ත්‍රිවිධඋපලබ්ධිය ගතහැවූ තැනැත්තාගේද

ඔය පෙන්වා දීමෙහි පොහොසත්වූ මාගේ අවවාදය නොඅසන්නාවූ සඟපත් ප්‍රතිපත්තිය මිළිඉහපදින්නාවූ ගැඹුරුජලාශයක හෙළනලද. මිහත්වූ ගලක් නොතැවැත්වියහැකිව පත්ලටම බැසගන්නාක්මෙන් අපාය ගමනටම නියතවූ අඤ්ඤ සත්ත්වයන්ට ධම්මාවවාදානුශාසනා නොඅසාකට එබදු සත්වයන් අපෙක්ෂා නොකොට මධ්‍යස්ථවීම ඔවුන්ට මරාදැම්මනම්වෙයි. මේ ලොකයෙහි සොරුන් වධකයන් ආදී දුෂ්ට සත්වයන් මරාදමන්නාවූ රටවරක්නා රජදරුවෝතුමූ ඒ සොරුන් ආදීන්ගේජීවිතක්ෂය සිදු මරා දැමීමෙන් එකම ජීවිතයක් එක්කලෙක එක්සැකෙනි පඤ්චකයක්ම එක්භවයක්ම නසන්නේවෙයි අවවාදානුශාසනා නොකිරීමෙන් මාගේ බැරිමවනාහි අනන්තාපරිමාණ දීර්ඝ සංසාරයෙහි නොමයක් කල්පකෝටි සතසහස්සයෙහි උපමා විෂයානික්‍රාන්තවූ සතර අපාය භය සංසාරභය විදිමෙන් මෙතෙකැයි ප්‍රමාණ නොකළැකි මරණපැමිණීම්වල නොතුවන්නේයැයි දෙශනාකළමැනැවැ. එනෙසින් දෙවිමිනිසුන් සඳහායැයි පාළි අටුවා කථාදියෙහි ආවාවූ වචනය චිනයනය කවයුතුවූ දෙවිමිනිසුන් සඳහාමයැයි අදිහිතයුතුයි.

නවද සර්ව බුදුවරයෝම නොව පුරාතන අබුඩොත්පාදයෙහි ලොව උපන් මහා ප්‍රාඥයෝද විනයනයකව යුතු ප්‍රාඥයන්ම විනයනය කළාහුමැ හේ කෙසේ දතයුතුදයත් ? අපගේ ශ්‍රීමහාබොධිසත්ව තෙමේ එක්සමයෙක්හි බමුණු මහශාල්භුලයෙහි ඉපිදවිය පැමිණ වෙදත්‍රය ඔහුගේ පාරප්‍රාප්තාව හිඟිගෙයි කළකිරී සෘෂි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිව හිමාලය වනයෙහි තපස්කරණුයේ එක්දවසක්වනයෙහි ඇවිද එක්ගරා පස්පියුමෙන් ගැවසිගත් විලනවබැස ජල ස්නානයනකාට ඉවිරවනැගසිටිනුයේ වාතානුසාරයෙන් යව සුළඟට අා පද්ම සුගන්ධිය ආඝ්‍රාණයකෙළේය. ඉක්බිති මේ ශාසනයෙහි උත්ථලවණ්ණතිවූ ගම්භීරඤාණතාදෝ එසමයෙහි දිව්‍යාත්මභාවයෙහි ඉපිද ඒ විල අරක්ගෙණ වසන්නී දෘෂ්‍යමාන ශරීරයෙන් අවුත් එඹා තාපසයා තොපි අනුන්සතනක සුගන්ධය පැහැරගන්නාවූ ගන්ධබ්බෙහකයෙකැයි චෝදනාකළේය. ඉක්බිති තාපසතෙමේ ඒ වචනය අසා දැන් මේ දෙවිදූතතෙමේ ගඬිඅඬනකැයි කළාවූ දෙෂාරොපනය අන්කිසි මෙක් මෙහි අවිද්‍යමාන බැවින් මාහකරහිම ආරොපනයකකළේයැයි සිතා පින්වත්නී තොපගේ මල්සුවඳ සොරකම්කළ සෙරු කව මෙරක්ද ? ගඬිඅඬනකැයි දෙෂාරොපන කළාවූ නහාප කවරෙක් දැයි විචාළේය. ඉක්බිති දෙවිදූ තියැණියේ තාපසයෙනි මම වනාහි

ඉක්බිති දෙව්දූ කියනුයේ තාපසයෙනි මම වනාහි මේ පස් පියුම්විලට අරක්ගත් දෙව්දූවෙමි. එපමි මාගේ විලටබැස ජලස්නා න්යකොට මාගේ පියුම්මල් සුවඳ වසඳවාවෙන් ආඝ්‍රාණයකළ බැවින් එපමි. ගන්ධඵලනකයෙක්වියයි කීයේයි. තාපසතෙමේ දෙවධිතා හුගේ වචනය අසා මෙයේ සිතුහ මේ විලටබනාහි ආ ආ මනුෂ්‍යයෝ ජලස්නානයකොට යටසුලඟට චාතානුසාරයෙන් ගමන්නාවූ පියුම් සුවඳ ආඝ්‍රාණයකරන්නාහුය එතකුදුවූවත් දුරදී පියුම් සුවඳ ආඝ්‍රා ණයකළාවූ මා ගන්ධඵලනකයයි සොරකමට අල්වා ගැණීම යුතුනාක් නොවේයයි ඒ අයුතු දෙෂාරොපනය වළක්වදුපිණිස මේ ගාථාව කීහුය ඒ කෙසේදයත් ?

"නහරාමිනං කුසුමාමි-ආරාසිංඝාමිවාරිජං
අථමෙ නනුවණ්ණින-ගන්ධඵලනොනි වුච්චති"යි.

එබා දෙවධිතාව මම තාපසගේ විලෙහි පිපිඛියාවූ පද්මය පැහැර නොගත්තෙමි අතින් පැහැරගෙණ සුවඳ ආඝ්‍රාණයද නොකෙළෙමි එතකුදුවූවත් චාතානුසාරයෙන් ආවාවූ සුවඳ දුරසිට ආඝ්‍රා ණයකෙළෙම් කුමක්හෙයින් මට සුගන්ධ චොරයෙකැයි කියනලද්දේයි විමසූයි ඉක්බිති දෙවතාදූ කියනුයේ එබා තාපසයෙනි පුරාතන මහාප්‍රාඥයෝ වනාහි ශික්මවියයුතු නුවනැත්තන්ම ශික්ම වියයුතු කාරණයක් පැමිණිකල්හිම මනාකොට ශික්මවන්නාහුය නොශික්මවිය හැකි නුවණැමද සත්‍යයන් අස්ථානයෙහි නොශික්ම වන්නාහුයයි කියා මේ ගාථාවෙයින් අවවාදකෙළේයි.

"ආකිණ්ණලුද්දපුරිසො-ධාතිචොළංව මඤ්ඤතෙ
තයිදංමෙවචනං නත්ථි-තඤ්චරහාමීවත්තනං
අනඝනස්ස පොසස්ස-නිච්චං සුඛගවෙසිනො
වාළගහණත්ත පාපස්ස-අබ්භාමත්තංව ඛායති"යි

මේහි භාවය නිදුකැණෙනි නොයෙක් අකුශලකර්මයන් හැව සීගත් බැවින් රළුපරුෂවූ පැවතුම් ඇතතාවූ පුරුෂයෙකුගේ කෙල සෙම් සොටු මලමුත්‍රයන් වැකුනාවූ කිරි මවකුගේ ඉනකඩක්මෙන් නොයෙක් අකුශලකර්මනමැති අපවිත්‍රයෙන් වැසෙනලද්දේයි එහෙයින් ඒ අකුශලකර්මයන් හැවසීගත් රළුපරුෂ පුරුෂයාකෙරෙහි මාගේ අවවාදානුශාසනාවෙන්නැත්තේය සමීපපාපිවූ තාපසයාම අවවාදකළමැවන්නාහුය ප්‍රිය ශිලිවන්නාහුය එහෙයින් සුවල්පමාත්‍රවූද

අකුසලකර්මයක් නොකරන්නාවූ ඒ ශ්‍රමණයාම නික්මීමට මම සුදුස්සෙක්වෙමි නිෂ්පාපිවූ නිරන්තරයෙන්ම ත්‍රිවිධසැපයම සොයන්නාවූ තෙපිවැනි සාධු සත්පුරුෂයෙකුටම අස්වලාමි අහක්පමණ සවල්පි මාත්‍රවූද අකුශලය මහත්වලාපවලයක්මේන් වැටහෙන්නේය එහෙයින් දුන් නෙපි කුමක්හෙයින් මෙබඳු සවභාව ඇතතාවූ අදෘශය අකුශලයයි වාවහාරකරන්නට නුසුදුස්සක් කෙරේදැයි කියේය ඉම සේ පුරාතනයෙහි මහාබෝසත් ආදි උත්තමයෝ අවවාදනුමවූ සාධු සත්පුරුෂයන්ටම අවවාදානුශාසනා කළාහුයැයි දතයුතුයි එහෙයින් මතීවාත්තකාලයෙහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් දෙවාවදරණලද උපාසක උපාසිකායන උතුම් බුදුරජුලැඳුම්හි ඇතතාවූ. සරණගත පුද්ගලයෝම බුධානුශාසනාව පිළිගණ රත්නත්‍රයෙහි පැහැද දෙව් මිනිස් සැපහා කෙළවර නොනතු නිර්වාණ අමාමහ නිවන්සැප ලබන්නා හුවෙති මෙසේ සරණගත උපාසක උපාසිකාවන්ගේ රත්නත්‍රය කෙරෙහි ප්‍රසන්නවීමෙහිද වරදවා පිළිපැදීමෙහිද ආනිසංස ආදීනව විභාගය සැකෙවින් දතයුතුයි.

සරණසමාදාන ක්‍රම නිදේශයයි 26.

සරණ ගමනය කිළිටුවන ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

---

27 ලොවි සරණගමනය ලොව්තුරා සරණගමනය යන දෙවැදෑරුම් සරණගමනයන් අතුරෙන් ලොවී සරණගමනය වනාහි තුණුරුවන් ගුණනොදක්නා ආකාරයෙන් ප්‍රතිඝෝදනයකරන්නාවූ මොහ සංඛ්‍යාත අඥාන තාවයද බුදුන් සම්බුදුවේදෑ නොවේමදෑ ධර්මය ස්වාඛ්‍යාතවේදෑ නොවේදෑ සංඝයා සුප්‍රතිපන්නවේදෑ නොවේදෑයි සැකකිරීම් සංඛ්‍යාතවූ විචිකිච්ඡා සංඛ්‍යාත සංසයද අපායභය සංසාරභය නසා ත්‍රිවිධ සැපඵලවීමෙහි ශක්තිය රත්නත්‍රයෙහි විද්‍යමාන වේදෑ නොවේදෑමෙහායි හුදෙක් මනොචාරමයෙහි උපදනා අකුශල චිත්තාවිෂ්ටය සඞ්ඛ්‍යාවූ මිථ්‍යාඥාණයද රත්නත්‍රය කෙරෙහි අගෞරව කිරීමයයි කියනලද අනාදරයද රත්නත්‍රයකෙරෙහි බුහුමන්නොකිරීම් සංඛ්‍යාතවූ අගාරවයද යනාදි අකුශලධර්මයන් මහතුකොටගණ සරණ කිළිටුවන්නේයි, මහාප්‍රාඥික මහාවිෂ්ඵාරනොවන්නේයි. මාගී සප්‍ත පුද්ගලයන්ගේ ඒපාපධර්මයන් මාගීඵලයන් දුනිනකළබැවින් ඵලාකුතර සරණගමනයෙහි එබඳු කෙළෙසීමෙක් නැත්තේයි එහෙයින් කිහ දීඝනිකායාටී කථාවත්‍ථු=සාමඤඤඵලසූත්‍ර අට්ඨවණ්ණනාවෙහි

"තත්‍රිදං ලෞකිකස්‍ය සරණගමනස්‍ය තීස්‍රවත්‍ථූස්‍රු අඤ්ඤාණ සංසය මිච්ඡා ඤාණාදීහි සංකිලිස්සනි නමේහා ප්‍රහීනත්තා හොති. නමේහා විප්පහාරං ලෝකුත්තරස්සපි සංකිලෙසෝ" යනුයි මේසේ සරණගමනය කිළිටුවනාක්‍රමය දතයුතුයි.

සරණගමනය කිළිටුවනආකාරයයි 27.

සරණගමනයාගේ භෙදය කෙසේදයන් ?

29 ඒ ලොවී ලොවිතුරා සරණගමනයන් අතුරෙන් ලෞකික සරණගමනයාගේ බිඳීම සාවද්‍ය අනවද්‍යවශයෙන් දෙවැදෑරුම්වන්නේය ඒ ප්‍රකාර භෙදයන් අතුරෙන් සාවද්‍යභෙදයවනාහි සරණ කිළිටුවන ආකාර දැක්වූක්‍රමයන් ගත්තත්‍රයවනාහි අපායභය සංසාර භය දුරුකොට නිර්වාණ සැපඑළවීමෙහි පොහොසත් නොවන්නේයයි මනාචාරයෙහි චිත්තවිප්‍රකාරයක් ඉපිද ඊට අනතුරුව රත්නත්‍රයෙන් පිටත්හිවූ අන්‍යශාස්තෘන්කෙරෙහි ආත්මසත්තියාත්මාදි සතරාකාරයෙන් එක්ආකාරයකින් සරණගැණීම්වශයෙන් සාවද්‍යවූ සරණගමන භෙදයවන්නේයි ඒ භෙදය අනිෂ්ටවිපාක දෙන්නේයි එහින් අනවද්‍ය භෙදය කාලක්‍රියාවෙන් වන්නේයි ලෝකුත්තර සරණගමනය මාගීඵලයාටම ලැබියයුතු බැවින් මාගීඵලයාගේ දෘෂ්ටිවිචිකිත්සාදි සරණගමනාපකිලේශයන් නිරවශෙෂයෙන් ප්‍රහීනකරණලද හෙයින් ලෝකුත්තර සරණගමනයෙහි භෙදයෙක්නම් නැත්තේමැයි. එහෙයින්කිහ දීඝනිකායාට්ඨ කථාවෙහි.

"ලෞකිකස්සාව සරණගමනස්ස දුච්චිඤ්ඤා භෙදෙ සාවජ්ජා අනවජ්ජෝච තත්‍ථ සාවජ්ජා අඤ්ඤසත්‍ථාරුද්දිසු අත්තසන්නි යාතනාදීහි හොති යොව අනිඨ ඵලාහොනි අනවජ්ජා නාම කිරි යාය හොනි සා අවිපාකත්තා අඵලෝ ලෝකුත්තරස්සපන තොවත්‍ථි භෙදෝ"යි මේ අට්ඨකථාපාඨයෙහි "අවිපාකත්තා අඵලා" යන මේ භාවය අන්‍යතීර්ථකාදීන් විෂයෙහි ආත්මසත්තියාත්මාදි වශයෙන් මිය දිවුගැණීමෙන් අනිෂ්ට විපාක ලැබෙන්නාක්මෙන් කාලක්‍රියාවෙන් වන්නාවූ සරණගමන භෙදය කුමක්මහයිද අනිෂ්ටවිපාක නොවන්නේදයන් ? චුතිසිත්තවනාහි අව්‍යාකෘත කාමාවචර මහාවිපාකයක් බැඳීන් අනිෂ්ටවිපාක නොදෙන්නේයයි දතයුතුයි ලෝකුත්තර සරණගමනය වනාහි සරණගමනාපකිලේශයන් නැතිහෙයින් කෙලෙසිඹක් හෝ භෙදයෙක් හෝ නැත්තේයයි දතයුතුයි.

තවද ලොව් සරණගමනය කාලක්‍රියාවෙන් බිඳෙන්නාක් මෙන් ලොකුත්තර සරණගමනය කාලක්‍රියාවෙන් බිඳෙන්නේදැයි ප්‍රශ්නකරයුතුයි. සෝවාන් සකෘදාගාමී අනාගාමී යන ආර්‍යයන්ගේ සකාශයි පරම්පරාව භවයෙන් භවයට පෙරළියන්නේද මාර්ගඵලයන් නසා නැවත නූපදනා බැවින් රත්නත්‍රයෙන් අන්‍යවූ දක්ෂිණාර්හයක් නොවෙයි යන බැවින් ලොකුත්තර සරණගමනයෙහි භෙදයක් නැත්තේමැයි එසේයි කීයේමැයි අට්ඨකථාවෙහි "භවන්තරපිහි අරියසාවකෝ අඤ්ඤං සත්ථාරං න උද්දිසති" යි මෙහිවනාහි මෙසේ ලොව් සරණගමනයාගේ දෙවැදෑරුම්භෙදය හා ලොව්තුරා සරණගමනයාගේ අභෙදයද වෙසෙසා අවබොධ කටයුත්තේයි.

සරණගමන භෙදය යි. 28.

සරණගත උපාසකයා විසින් නොකටයුතු අධර්මවෙලඳුම් පස කුවරයන් ?

—•—

29 මෙසේ රත්නත්‍රය සරණගතවීමත් උපාසක උපාසිකා යන විශිෂ්ට ධර්මරාජ මුද්‍රාලක්ෂ්ණයෙන් මුද්‍රණයකරණලද නම් ඇතනාවූ සෞගතයන් විසින් රැක්කයුතුවූ ගෘහස්ථශීලයවනාහි පඤ්චශීලය ආජීවාෂ්ටමක ශීලය දශශීලය අෂ්ටාඞ්ගුපෝෂථ ශීලය යනාදීන් අනෙකප්‍රකාරවේවැයි ඒ ශීලයෝද සුදුසු පරිදෙදන් යථාක්‍රම යෙන් මතු විස්තාර කරණ්ලැබේ.

සරණශීලය පවත් සියළු ශීලයන්ම රක්නා ගෘහස්ථ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නොකටයුතු අධර්ම වෙලඳුම් පසෙක් ඇත්තේයි. ඒ පස්වෙලඳුම්නම් ශස්ත්‍ර වෙලඳුමය සත්ත්වවෙලඳුමය මස්වෙලඳුමය මද්‍යවෙලඳුමය විසවෙලඳුමය යන මොවුහු පස්වෙලඳුම්නමේවේ. ඔවුන් අතුරෙන් ශස්ත්‍රවෙලඳුමය යනු කඩු දුනු මහල්ල අඩයටි ආදි සත්ත්වඝාතාවපිණිස ව්‍යවහාරකරන්නාවූ ආයුධාදිය තමන් විසින් සෑදූ හෝ අනුන්ලවා සාදවාහෝ යම්කිසි ආකාරයකින් වෙළඳුම්කිරීමනමේවේ සත්ත්වවෙලඳුමය යනු යුඩහුම්යෙන් පැරද තමන්අතට පත්වූ මිනිසුන් හෝ මෘගයෙහි රැකසිට අල්වාගන්නා මිනිසුන් හෝ අනික් අනික් උපායකින් අල්වාගන්නා මිනිසුන්හෝ ඔවුන්ගේ අපරාධීන ජීවිතයට බාධාවන පරිදි අනුන්ට විකිණීමෙන් කරන්නාවූ වහල්වෙළඳුමය එතඹුදුවූවත් මීලඟුදල්දී මිනිසුන් දාස බැළමෙහෙපිණිස ගොදැණීම හෝ උගසටබැඳ මිළඟුදල්ගැණීම හෝ සත්ත්වවෙළඳුම නොවන

බැවින් කර මරා නීනවශයෙන් යුඩාදියෙන් පැරද අල්වාගන්නාලද මිනිසුන්ගේ අපරාධනඛවට බාධාවන නියාමයෙන් විකිණීම මෙනී සත්‍යවෙළඳුමයයි දතයුතුයි. එහෙයින් අටුවාමයගි "සත්තවණිජ්ජා අකරණීයා අහුජීවස්ස භාවකරණතා" යනු කිඹ මිස්වෙළඳුවය යනු එළු, බැටළු තිරච්ඡ පළුළු උරු මුව ඟෝන කුකුල් පරවි වීකුරුළු ගේකුරුළු ආදි ඔස් කනපිණිස ව්‍යවහාරකරන්නාවූ සතුන්ඇති කොට ඟෝ අල්වා ඟෝ මස්පිණිස විකිණීමයි මද්‍යවෙළඳුවය යනු පස්වැදෑරුම් සුරාවහා පස්වැදෑරුම් මේරයද අබින් කන්සා ආදි මත් වන ද්‍රව්‍යද සාදා විකිණීම ඟෝ අනුන් විසින් සාදනලද සුරා ද්‍රව්‍ය මුදලට ගෙණ නැවත විකුට ලාභගැණීම ඟෝ මද්‍යවෙළඳුමනම්වේ විෂවෙළඳුමය යනු මනුෂ්‍යමාරණයට ඟෝ ඔත්ෂ්‍ය සිව්පාදින් මැරීම පිණිස ඟෝ ව්‍යවහාරකරන්නාවූ විෂවගී තමා විසින් සාදා විකිණීම ඟෝ අනුන් විසින් සාදනලද විෂවගී මුදලටගෙණ විකුට ලාභගැණීම ඟෝ විෂවෙළඳුමනම්වේ ශස්ත්‍රවෙළඳුමෙහි මනුෂ්‍ය තිරශ්චීන සත්ත්‍ව තනයටමුත් මිනිසුන්ගේ ඟොව්කම් වඩුකම් යකඩකම් ආදිය පිණිස සාදන්නාවූ කැති උදළු වැ පොරෝ ආදිය විකිණීමද මද්‍ය විෂවෙළඳුමෙහි බෙහෙත්පිණිස භාවිතාකරන්නාවූ මද්‍යවගී විෂවගීදිය වෙළඳුම් කිරීමද අධර්ම වෙළඳුම්පසට අයත් නොවනබව දතයුතුයි. මෙසේ මේ පස්වැදෑරුම් අධර්මවෙළඳුම සරණගත උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නොකටයුතුයි. මෙබඳු වෙළඳුම්න් සපයනලද ධනයෙන් තමාගෝ අඹුදරුවන් ඟෝ පොෂ්‍යයකිරීම් අධර්ම ජීවිකා නම එබඳු ධනයෙන් කරන්නාවූ දානමානාදි පින්කම්ද මහාප්‍රතික මහාවිෂ්ඨාර නොවන්නේමැයි.

එයින් වදාළහ අඟුත්තර පඤ්චක නිපාතයෙහි "පඤ්චිමා භික්ඛවෙ වාණිජ්ජා උපාසකෙන අකරණීයා කතමෙ පඤ්ච සත්ථවාණිජ්ජා සත්තවාණිජ්ජා මංස වාණිජ්ජා මජ්ජවාණිජ්ජා විසවාණිජ්ජා ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවාණිජ්ජා උපාසකෙන අකරණීයා"යි මේ වනාහි උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නොකටයුතු පස්වෙළඳුමනම්වේ.

උපාසකයන් විසින් නොකටයුතු අධර්මපස්වෙළඳුම්යි 29.

උපාසකභාගේ උපාසකභාවය විපතිනවන්නේ කෙසේදයන් ?

---

30 යම්කිසි සරණගත උපාසකයෙක් තෙමේ මතු දක්වනු ලබන පඤ්චශීලය හා ආජීවාෂ්ටමක ශීලයද යන චාරිත්‍ර ශීලයන් සම්පූර්ණකරන්නේවිනම් ඒ උපාසකයාගේ උපාසකධර්මය විපරිත

වන්නේයැයි දතයුතුයි. තවද උපාසකචණ්ඩාලය උපාසකපිලිය උපාසකපතිකිඨයයි කියනාලද තුන්ප්‍රකාරයෙහි යුක්තවීමද උපාසකයාගේ උපාසකභාවය විපරිත භාවයට පැමිණීමනම්වේ ඒ උපාසක චණ්ඩාලාදි භාවයට හෙතුවූ පඤ්චප්‍රකාර ධම්මයෝ කවරහයත්? මේ ශාසනයෙහි සරණගතවූ උපාසකතෙමේ පස්ආකාරයකින් උපාසක චණ්ඩාල නම්ද වෙයි උපාසක මලනම්දවෙයි උපාසක පතිකිඨ නම්දවෙයි නොවත් රළු පරුෂවූද කිළිටුවුද ලාමකවූද උපාසකයෙක් මවයි මේ කවර පස්ආකාරයකින්දයත්? යම් උපාසකයෙක් මෙතුමේ රත්නත්‍රයෙහි ඇදහිමක් නැත්තේවේද දුෂ්‍යවූ සිල්ඇත්තේවේද අඥාන මනුෂ්‍යයන් විසින් පණවනලද කොතුහල මංගල්‍යයන් අද හන්නේ වේද කොතුහල මහල්‍යයක්ම ප්‍රාර්ථනාකෙරේද කම්ය නොඅදහන්නේවේද ශාසනයෙන් පිටත්හිවූ අන්‍යතීර්ථියයන් කෙරෙහි දැහිණාහි පුද්ගලයන් සෙවිනේවේද දානමානාදි පින්කම් කරණකල්හි පළමුකොට අන්‍යතීර්ථිකාදින් කෙරෙහි දානමානාදිය කෙරේද මේ පස්ආකාරයෙන් උපාසක චඩාලනම්දවෙයි. උපාසකමල නම්දවෙයි උපාසක පතිකිඨනම්දවෙයි දතයුතු.

එසින් වදාළහ "පඤ්චහි භික්ඛවේ ධම්මෙහි සමන්නාගතෝ උපාසකෝ උපාසක චඩාලොව හොති උපාසකමලඤ්ච උපාසක පතිකිට්ඨොව කතමෙහි පඤ්චහි අස්සද්ධොහොති දුස්සීලොහොති කොතුහලමඟලිකොහොති මංගලං පවෙචති නොකම්මං ඉතො වෙබහිද්ධා දක්ඛිණෙය්‍යං පරිගවෙසති තත්ථව පුබ්බකාරං කරොති" යි මේ දෙශනාපාඨයෙහි කොතුහල මඟලය යනු ප්‍රථමකල්පිකවූ ඇතම් අඥාන මනුෂ්‍යයන් විසින් යම් යම් දේ මගුලැයි සලකා ලොකයෙහි පුරුදුකළාවූ දිඨමඟල සුතමඟල මුතමඟලයෝයි ඔවුන් අතුරෙන් දිඨමඟලනම් උදෑසන නැගිට පූර්ණඝටකයක් හෝ ලක්ෂණ සම්පන්න වෘෂභයෙකුහෝ කිරිදෙනක් හෝ දැකීම් ආදියද අනිකුදු අහිවතවූ යහපත්දේ දැකීමද මඟල්‍යයක්වෙයි හිස්කළයක් හෝ අඟවිකළ මනුෂ්‍යයෙක් හෝ මහල්ලෙක් හෝ මෘතශරීරයක් හෝ රොගාතුරයෙක් හෝ නීචජාතික මනුෂ්‍යයෙක් හෝ අනික් අශුභවස්තුවක් නොදැකීම අවදිගුලැයි දෘෂ්ටිගැණීම දිඨමඟලනම් වන්නේයි සුතමඟලය යනු උදෑසන්හි නින්දෙන් පිබිද සිරිවඩිනය ලැබ්වා ධනවඩිනයවේවා ගුහයක්ලැබ්වා යහපතක්වේවා යනාදි යහපත් වචන ඇසීම මඟල්‍යයක්වෙයි එසේම උදෑසන්හි අසවලා කාලකණ්ණියාකමළේය අසවලා රෝගාතුරවූයේය යනාදී අප්‍රිය අශුභ වචනයන්

ඇසීම අවමඟල්‍යයයි ගැණීම සුතමඟලනම්වේ මුතමඟලය යනු උදෑ සන්හි මනාසුවඳක් ආඝ්‍රාණයකිරීමද යහපත් අහිනව වස්ත්‍රාදියහැඳ පැලඳීමද යහපත් සුවඳමල් පැලඳීමද යහපත් අසුන්හි හිඳීමය යන පත් පස්ගෝරසාදිය ඇල්වීම හෝ අනුභවකිරීමය යනාදිය උතුම් මඟල්‍යයක්මවයි. එසේම අයහපත් වස්ත්‍රාදිය හැඳපැලඳීමද අයහපත් ගඬාදිය ආඝ්‍රාණය කිරීමාදිය අවමඟල්‍යයයි ගැණීමවේයි මෙසේ දක්වනලද දිට්ඨමඟල සුතමඟල මුතමඟල තුණ සත්‍යයයි ඇදහිම සරණකිරීම්වශයෙන් නොහොත් ඒපරිනවන්නාවූ උපාසක චණ්ඩාල උපාසකමල උපාසක පනිකිඨ බවට පමුණුවන්නාවූ මිථ්‍යා ද්‍රෂ්ටියයි දතයුතුයි.

මෙම සූත්‍රයෙහි ''පූබ්බකාරං කරොති'' යන පදයෙහි අර්ථ මෙසේ දතයුතුයි. රත්නත්‍රය සරණගතවූ යම් උපාසකයෙක් තෙමේ රත්නත්‍රයෙහි ශ්‍රද්ධාවම්දමවේද ශාසනයෙන් පිටත්හි අන්‍යතීර්ථිකයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව බලවත්මවේද මහතෙමේ දන්දීමාදිය කරණුයේ පළමුකොට තීර්ථිකාදින් වඩාහිදුවාද පළමුකොට මහත් ගෞරවයෙන් තීර්ථිකාදින්ට දන්දේද රත්නත්‍රයට පසුව ගෞරව කෙරේද බුබපූජාව හා සංඝයාට දන්දීම පසුව කෙරේද මෙමෙස්කරන්නේ නමුදු රත්නත්‍රය සරණයාම අවශ්‍යයක් නැනැයි යන අදහසින් රත්නත්‍රයද අන්නොහැරියේද නිර්ථිකයන් කෙරෙහිද ආත්ම සන්නියෝතනාදි සතරාකාරයෙන් යම් ආකාරයකින් සරණගතාගියේවේද එසේ ආත්මසන්නියෝතනාදිවශයෙන් තමාගේ ආත්මඥතිපේක්ෂාදින්ට හෝ අන්‍ය දේවතාදින්ට ඇතා පාවාදෙනතාක් සරණබිදුමත් නම් නොවන්නේවැයි. උපාසක උපාසිකා යන උතුම් නාමය ඔහුට අයත්වන්නේ නමුදු උපාසක චණ්ඩාලය උපාසකමලය උපාසකපනි කිඨයයි යන නම් ලැබිය යුතුවේ එබැවින් ඒ ලාමකවූ උපාසකයාගේ ලක්ෂණ දක්වීම පිණිස ''පුබ්බකාරංකරොති'' යනු වදාළේයි. ඊට උපමා මවරයන් ? යම් කිසි රොගාතුරයෙක් තෙමේ තමන්ට ප්‍රතිඝ්‍යාධාරවූ චිකිත්සා කර්මයෙහි දක්ෂවූ මෛද්‍යවාඝීයාගෙන් හා ප්‍රත්‍යක්ෂ ගුණ ඇතතාවූ ඖෂධයෙන්ද නාප්තියව තොපැමිණ අන්හිසි මෛද්‍යවාඝීයෙක් සොයා පළමු මෛද්‍යවාඝීයාද අන්නොහැර පසුව සොයාගත් මෛද්‍යවාඝීයාගේ බණහෙද පළමුකොට අනුභවකළේමවේද එපරිද්දෙන්ම රත්නත්‍රය සරණගතවූ යම් උපාසකයෙක්තෙමේ සම්පූර්ණියෙන් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිනොගෙණ රත්නත්‍රයත් ඒකාදශයකිවත් අදහා නිර්ථිකාදීවකා

දින් සම්ප්‍රකාරයෙන් අදහා ඕවුන්ට පළමුකොට ගෞරව සත්කාර දිය පවත්වාද ඒ උපාසකත්වයේ උපාසක චණ්ඩාලාදිනම් ලබන්නේ යයි දතයුතුයි. ඉදින් යම්දවසක ඒ උපාසක චණ්ඩාලත්වයේ රත්නත්‍රය සරණගතවීම නිෂ්ප්‍රයෝජනයයි සලකා තීර්ථක ආජීවකාදින්ට හෝ ශිව විෂ්ණු ආදි දෙවියන්ට හෝ ආත්මසත්නියාදිනාදියෙහිට සරණගියේවිද එකල්හි මහා සාවද්‍යභෙදයෙන් තුණුරුවන් සරණ බිඳී මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයෙක්වේවිය ඒ සරණගමනය බිඳිම හා සමග උපාසක උපාසිකා යන උතුම් ධර්මරාජයාණන්වහන්සේගේ රාජමුද්‍රානාමය විකාශවී මහත් අනර්ථව්‍යසනයට පැමිණෙන්නේමැයි ඊට උපමා කවරයත්? පෘථිවිශ්වරවූ රජකු විසින් තනතුරු සමග රාජසම්කවිටු ගෞරව නාමාදිය දීමෙන් තමාගේ අමාත්‍යධුරයෙහි යොදනලද යම් පුරුෂයෙක් තෙමේ මෑතභාගයෙහි රජහුගේ සතුරන්ට පක්ෂව මහරජහට විරුද්ධව ක්‍රියාකරන්නේ විනම් රජ්ජුගේ රාජකෘත්‍යය හැරදමා සතුරන්ගේම කෘත්‍යකරන්නේ විනම් මහරජ විසින් ඒ සතුරුපක්ෂය භජනය කරන්නාවූ දුෂ්ටාමාත්‍යයා තනතුරෙන් පහකර පූර්වයෙහි දෙනලද ගෞරව නාමයද ආපසු රැගෙන සිරගෙහිලිසා ඒ දුෂ්ටාමාත්‍යයාගේ සම්පත්රාශියත් රජුන් විසින් පැහැරගන්නේහෝවයි රටින් නෙරපන්නේ හෝ වෙයි එසල්හි ඒ දුෂ්ටාමාත්‍යයා සියළු යශශෛශ්වර්‍ය්‍ය පිරිහී මහත් දුකට අනය ව්‍යසනයට පැමිණෙන්නේහ්යි එවැරිද්දන්ම රත්නත්‍රය සරණගත උපාසකයෙක් තෙමේ මෙත භාග්‍යයෙහි රත්නත්‍රයට ප්‍රතිපක්ෂව තීර්ථකාදින් කෙරෙහි පැහැද ආත්ම සත්ත්වජීවාදි සතරාකාරයෙන් එක්ආකාරයකින් සරණගතවූයේනම් එකෙණෙහිම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් දෙනලද උපාසක යන උතුම් රාජමුද්‍රානාමයත් විනාශවී මරණින්මතු සතර අපායෙහි ඉපිද අනේ වා දහස්කල් පැසෙන්නෙහයි දතයුතුයි. මෙසේ උපාසකයාගේ උපාසක චණ්ඩාලාදි හීනභාවයට පැමිණීම හා "පුබ්බකාරංකරොති" යන දෙශනාපදයාගේ අර්ථයද දතයුතුවී.

උපාසකභාවය විපත්ති වන ක්‍රමයයි. 30.

උපාසකයාගේ පරිපූර්ණත්වය කෙසේදයත් ?

—— 0 ——

31 සම දක්වනලද ශීලයෙහි පරිපූර්ණකාරීව අඛණ්ඩ ජීවිකා වෙන් වෙන්ව දූහැමින් සෙමෙන් දිවිපැවැත්වීම් උපාසකයාගේ පරිපූර්ණත්වය වන්නේයි. තවද උපාසකරත්නය උපාසක පදවීය උපා

සහ පුණ්ඩරීකය යන උපාසකයන්ගේ තුන්වැදෑරුම් පරිපූර්ණ බවද යටකී පස්ආකාරයට ප්‍රතිපක්ෂවූ පස්ආකාරයකින් සිඳ ඔන්නේයි, ඒ මනසේදැයි? බුඩධම් සංඝ යන රත්නත්‍රයකෙරේ කම් කම් විපාකයෙහිද ඇදහිමයකි කියනලද ශ්‍රඩාවෙන් යෙදීමය පවතිලය ආජීවාෂ්ටමක ශීලය අෂ්ටාඟශීලය යනාදී ගෘහස්ථ සාධාරණශීලයෙන් පරිපූර්ණවීමය කොතුහල මහලයන් නොඇදහා කම්ය හා කම්විපාකය ඇදහිමය ශාසනයෙන් පිටත්හි තීර්ථික ආජීවකාදීන් කෙරෙහි දැඩි ශ්‍රඩාවක් නොසෙවීම හා දැන මාන්නාදිය කරණ කල්හි බුඩධම් සංඝ යන රත්නත්‍රය විෂයෙහිම පළමුකොට පිදීමය යන පස්වැදෑරුම් බණ්ඩයන් සම්පූර්ණවීමෙන් උපාසකයාගේ සම්පූර්ණ බවයයි කියනලද උපාසකරතනය උපාසක පදුමය උපාසක පුණ්ඩරීකය යන තුන්ආකාරය ලැබෙන්නේයයි දතයුතු මේ තුන්ආකාරයන් අතුරෙන් සිව්වැනිවූ රහිජනන අදියෙන් උපාසක රතනයයි කියාද සරණගමනාදී ශීලසුඛාඛයෙන් සියඑදනාව ප්‍රිය උපදවන අයුරුයෙන් උපාසකපදුමයයි කියාද ශීලාදිගුණ සුඛාඛයෙන් හා යහපත් කීර්තියෙන් යුක්තවැටෙන් උපාසක පුණ්ඩරීකයයි කියාද අදහස තියුන්නේහ. එයින් වදාළහ පවකහුතතර පාළියෙහි –

"පඤ්චිමානිභික්ඛවේ ඛණ්ඩානි සමන්නාගතෝ උපාසකෝ උපාසකරතනන්දුව හොති උපාසක පදුමන්දුව උපාසකපුණ්ඩරීකෝව කතමානි පඤ්චවත් සඳ්ධාඛණ්ඩානි සීලඛණ්ඩානි නඛෝතුහලඛණ්ඩානි කම්මඵලපච්චවේ ඛණ්ඩානි නඤ්ඤතා බුඩධා දක්ඛිණෙය්‍යං ගවේසති බුඩධ පුඣඣකාරං කරොති,, සී.....

මේ දෙශනාපාලියෙහිද "පුඣඣකාරං කරොති,, යන පදයෙහි භාවාර්ථය මෙසේ දතයුතු යමෙක් මතමේ බුඩධම් සංඝයන රත්නත්‍රයෙහි ශ්‍රඩාවෙන් යෙදී නිසරණනම උපාසකවේද මෙතෙමේ රත්නත්‍රයට රුනවශයෙන්හ සංඛ්‍යාත පාපධර්මයෙන් පහවූබැවින් සරණගතයුත්තේය ඒ රත්නත්‍රයම අග්‍රදක්ෂිණාර්හවන්නේය ඒ රත්නත්‍රයම සරණගතවීමෙන් හා ඒ රත්නත්‍රය පිදීමෙන්ම ජාතිකාන්තාරාදීන් තරණයකොට උතුම්වූ නිර්වාණසම්පත්තිය ලැබීමට මහපුවරක් මන්ත්‍රයයි දැන්වූ ශ්‍රඩාවෙන් යෙදී අමෘතප්‍රකාරයෙහි රත්නත්‍රය ගුණදැන සරණගතවීමෙන් උපදනාවූ ශ්‍රඩා සඳහා ප්‍රධානයොවැනි කායවචමනෝසුචරිත ත්‍රිකයවත් රැකරන්නාවූ පළමුවෙනිවූ රත්නත්‍රය විෂයයෙහි දන්දීම්ආදිය පවත්වා

එබඳු උපාසකජනයෙහි දන්දෙන්නාහු නිරිසන්ගත සත්ත්වයන් දක්වා දන්දීම බුඩාදීන් විසින් ප්‍රශංසාකරණලද යහපත් සුචරිත ක්‍රියාවකැයි සලකා තීර්ථික ආජීවකාදීන්ටපවා ඔවුන්ගේ එප්‍රකාර මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිගැනෙණ හුදුදැනාඩ්‍යාශයෙන් දන්දෙන්නන් වීනම් ඔවුන්ගේ ශීලාදිගුණයන්ගේ ප්‍රමාණයට සුදුසුපරිද්දෙන් දැනානිසංස ලැබෙන්නේයයි දතයුතුයි.

එක්දවසක් පෙස්නදි කොසොල් රජතෙමේ භාග්‍යවත්හු කරා එළඹ වැඳනමස්කාරකොට සවාමීනි පෘථග්ජනයාගේ සිත ඇතැම්කලෙක තීර්ථකා ජීවකාදීන්ගකරෙහිත් පහදින්නේය ඔවුන්වද දන්දෙන්නේය එතකුදුවුවත් කවරෙකුට දෙන්නාවූ දැනය මහත්ඵල මහානිසංස වන්නේදැයි විවාළ ප්‍රශ්නය අරභයා භාග්‍යවතුන්වහන්සේ "සිලවතොඛෝ මහාරාජ දින්නං මහප්ඵලං නෝ තථා දුස්සීලෙ" යනු වදාළේයි එහි භාවය මහරජ ඒකාන්තයෙන් සිල්වත් පුද්ගලයන්හට දෙනලද දැනය මහත්ඵල මහානිසංසවත් නේය සිල්නැතනවුන් විෂයෙහි දෙනලද දැනය එසේ මහත්ඵල මහානිසංස නොවන්නේමය යනු භාවයි.

මෙසේ ගුණවත් සිල්වතුන් විෂයෙහි දෙනලද දැනයමෙන් දුසිලයන් විෂයෙහි දෙනලද දැනය මහත්ඵල මහානිසංස නොවන්නා පමණමුත් අනුසස්නැතැනි කියා හෝ පව්සිඩ වනබවක් හෝ තථාගතයන්වහුන්හට විසින් නොවදරණලද්දේයි. භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ රජගහනුවර වැඩවසන සමයෙහි අනෙපිඬු මහසිටුහු විසින් දෙව්රම්වෙහෙරකරවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේව ආරාධනාකොට වැඩෙවා දෙව්රම්වෙහෙර පිළිගන්වා එහි වැඩවසනු සමයෙහි සැවැත්නුවරවැසි තීර්ථකා ජීවකාදීන්ට ප්‍රතිලාභසත්කාරනැතිව සා පිපාස විනාදනයකර ගන්නා පමණවත් ආහරයක් නොලැබ සියළු තීර්ථක ආජීවනාදිහු දෙව්රම්වෙහෙරටගොස් භික්ෂූන්වලඳ ඉතිරිවූ බාද්‍යභොජ්‍යයන් ඉල්ලූවෝය ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිරයන්වහන්සේ එපවත් භාග්‍යවත්හට සැලකළේයි භාග්‍යවතුන්වහන්සේද බාද්‍යභොජ්‍යයන් දෙවයි ආයුෂ්මත් ආනන්දසථවිරයන්ට වදාළබව පාචිත්තියපාලියෙහි "තෙනහානන්ද භික්ඛූනංපුබ්බදෙගිහි" යන පාඨයෙන් පෙනෙණ්හි භාවය ආනන්දය එසේවීනම් නොනොත් ඉතිරිවතිමබ්නම් ඇබිත්තන් ආදින්ට පූදෙවයි වදාළේය යනුයි. අදදක්වා භික්ෂූන්වලඳ ඉතිරිවූ බාද්‍ය භොජ්‍යාදිය භික්ෂූන්ට ප්‍රයෝජන නොවන බැවින් ඇබිත්තන්වදිම් එනැන්පටන් පුරුදුව පවත්නේයයි දතයුතුයි.

මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ නියොගයෙන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන්වහන්සේ ඇබිත්තන්ට පළමුකොටදී ඉතුරුවපු නිගණ්ඨ ආජීවකවූ සත්‍රි පුරුෂයන්ට ආනන්ද ස්ථවිරයන්ගේ සියඇන්න බෙදනුහරේ ඒකාබද්ධවූ යමක පුවක් එකපුවනැයි යන සංඥාවෙන් එක්තරා පරිබ්‍රාජිකාවක් හවදුන්නේය යෙසු පරිබ්‍රාජකයෝ ඒ පවත් දැක මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරතෙමේ තෙළ පරිබ්‍රාජිකාවකෙරෙහි පිළිබඳ සිත්හි ඇට පමණක් පුදෙකක්දුන්නේවනැයි. කීවාහුය මෙසේ මේ ප්‍රවෘත්තිය ගෘහපතීන් අතර ප්‍රකටවගොස් උඩ්‍යායනාකරන්නට පවත්ගත්කල්හි එම කාරණය වස්තුකොටගෙණ පරිබ්‍රාජක පරිබ්‍රාජිකාවන්ට භික්ෂූන් විසින් සවහස්තයෙන් බාදයහොජ්‍යයන් නොදියයුත්තේය; යම් භික්ෂුවක් විසින් දෙනලද්දේනම් පවිති ඇවැත්මවසි. යන ශික්ෂාපදය පණවා වදාළේයි එසිත් වදාළහ විනයපාවිත්තිපාලියෙහි

"යොපනභික්ඛු පරිබ්බාජකස්සවා පරිබ්බාජිකායවා සහත්ථා බාදනියංවා භොජනියංවා දදෙය්‍ය පාචිත්තියං" යි එසේහෙයින් භික්ෂූන් විසින් අන්‍යතීර්ථික පරිබ්‍රාජක පරිබ්‍රාජිකාවන්ට සවහස්තයෙන් බාද්‍යභොජ්‍යාදිය බෙදා නොදියයුතුයි. බුදුසස් සාමණේරයන්ලවා හෝ දෙවියයුත්තේය මිගණුවසි බිමහෝ තැබියයුත්තේයි. එසේ දෙවිමෙන් ඇවැත් නැතැයි දතයුතුයි. මේ නයින්ම සියළු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයන්ට භික්ෂූන්ගේ අතින් කණුබොණු දුනොදියයුතුයි.

එසේහෙයින් සරණගතවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් පසුව දක්වනලද ක්‍රමයෙන් නිගණ්ඨක ආජීවකාදීන් මෙකරෙහි රත්නත්‍රයට වඩා හෝ සමසම හෝ ශ්‍රද්ධාවෙන් යෙදී නිගණ්ඨකයන්ට පළමුකොට දන්දීමාදියද රත්නත්‍රය සරණගතවීමෙහි අනුසස් නැතැයි. යන විපරීතාධ්‍යාශයෙන් ශාසනයෙන් පිටත්ගිවූ අන්‍යශාස්තෘන් මෙකරෙහි ආත්ම සත්ත්වස්ථානාදි සතරාකාරයන් අතුරෙන් යම් ආකාරයකින් සරණගතයාගෙණ දෘෂ්ටි විපරීතයකට නොපැමිණ ත්‍යාගධර්මය කඩනොවන පිණිස සුදුසු පරිද්දෙන් දන්දීමද ඥාතිමිත්‍රභාවය සඳහා දන්දීමද යම්කිසි ලෞකික උපකාරයක් සඳහා දත්තුපකාර පිණිස දන්දීමද හෙයක් පැමිණිකල්හි ඒ හෙයින් මිදීමපිණිස දන්දීමද කරන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන්ගේ සරණගිලුම කිළිටුවූ නොවනබව හා උපාසක රතනාදි භාවය විපරීතනොවනබවද හඟවන පිණිස "පුබ්බකාරංකරොති" යන පදය වදාළසේකැයි දතයුතුයි. මේ උපාසකයාගේ උපාසකභාවය සම්පූර්ණවන ක්‍රමය හා "පුබ්බකාරංකරොති" යන පදයේභාවයයි.

කම් කම්විපාකයන් ගළපා බලා ශ්‍රද්ධාවදියුණුකරගන්නා ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

———0———

32 මෙසේ උපාසකයාගේ සම්පූර්ණීභාවය දැන තදනන්තරව සියළු සත්වයන්ට සතර අපාය මූඛයන් මුළුමහත්කොට ත්‍රිවිධයැපයට පැමිණීමට හේතුභූතවූ ශ්‍රද්ධා සමාධි ව්‍යායී ප්‍රඥාසමාධියන පෑදුවබලධර්මයන් අතුරෙන් ශ්‍රද්ධාබලය අතිදුර්ලභවූ ශ්‍රේෂ්ඨබලයක් බව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනාකරවදාළබැවින් කම්ය හා කම්විපාකයා ගේද සම්බන්ධය ගළපා ගෙනහිකිරීමට හේතුවූ බුද්ධිවිශේෂය මේ සථානයෙහි දැක්විය යුත්තේයි මේ කාලයෙහි බුද්ධශාසනයයි කියනු ලද ත්‍රිපිටකධර්මය නිසියාකාර උද්ග්‍රහණධාරණ පෘච්ඡා ප්‍රතිපෘච්ඡා දිය ආකාරණ බැඳින් කාලත්‍රයෙහිම පවත්නාවූ කම්ය හා කම්විපාකයාගේද සම්බන්ධය අවබෝධනොකළාවූ අල්පශ්‍රුතමන්ද ප්‍රාඥයෝ වනාහි මෙසේ කල්පනාකරන්නාහුය කෙසේදයන් ? අපි වනාහි මව්පිය මුතුන්මිත්තන්ගේ පරම්පරාවෙහි පවත් බුද්ධධර්ම සංඝ යන රත්නත්‍රය හා කම්ය කම්විපාකයද අදහා සියළුකල්හි රත්නත්‍රය සරණ පරායනව පවහිල අෂ්ටාංග සිලාදිය රක්ෂාකරමින් කායවාක් දුශ්චරිතයන් වැළකී දානසිල භාවනා සංඛ්‍යාත සුචරිත ක්‍රියාවෙහිම හැසිරෙන්නෙමුය එතකුදුවුවත් උපභෝග පරිභෝග සම්පත්තියෙන් උතුරව බැහැපත්ව මහත් ආයාසයෙන් වැඩිවී කොටත් සැපෙන පමණ අහරවත්ත් සපයාගත නොහැක්කම්න එබැවින් අපගේ මේ බුද්ධාදි රත්නත්‍රයයනිද කම් කම්විපාකයනිද ඇදහීමහෝ අපි ගමන්කරන්නාවූ මාර්ගය මහා සත්‍යවේදෑ නොවේදෑ හෝ අපගේ මේ ඇදහීම කරණ කොටගෙණ සුගතිය ලබම්දෑ නෝ නොලබම්දෑ හෝයි විමතියට පැමිණ චිත්තයේ බහුලවුකල්හි ශ්‍රද්ධාව පිරිහි යන්නේය. එබදු සැකයට පත්වීමෙන් ශ්‍රද්ධාව පිරිහීයියකල්හි එබදු පුද්ගලයන්ගේ චිත්තසන්තානය දුරුවෙන පිණිස මහාකාරුණිකවූ භගවන් අහිත් සමයක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් කම්ය හා කම්විපාකයාගේ සම්බන්ධය අවබෝධකරණපිණිස වදාරණලද්දාවූ මේ මහු ප්‍රකාශවන්නාවූ ධම්පදාදිනි ආකාරවය මෙනතඟි කයුතුයි එසින් වදාළහ. ධම්පියාවෙහි

"පාපෝ පි පස්සති භද්‍රං-යාවපාපං නපච්චති
යදාච පච්චති පාපං-අථපාපානි පස්සති
භද්‍රෝ පි පස්සති පාපං-යාවභද්‍රං නපච්චති
යදාච පච්චති භද්‍රං-අථභද්‍රානි පස්සති" යි.

මෙහි භාවය යම්තාක්කල් මේ භවයෙහි බාල්‍යාවස්ථාව පටන් රැස්කරණලද්දාවූ පාපකර්මයෝ විපාක නොදෙද්ද නොනසාත් විපාකදෙන අවස්ථාවට නොපැමිණියාහුද නොමූකළාහුද ඒ විපාක නොදෙනතාක් කල්පවිකළාවූ පාපිපුද්ගලතෙමේද පුම්ජාතිභයෙහි රැස්කරණලද යම් කිසි අපරාපරිය වේදනීය කුසලකර්මයක්හුගේ විපාකාවසරයලැබ ඒ කර්මයාගේ වශයෙන් නොයෙක් උපභොග පරිභොග සම්පත්ලබා මහත් යස ඓශ්වර්‍යාදියෙන් සම්පූර්ණව සැපවිඳින්නේය යම් කලෙක මේ භවයෙහි රැස්කරණලද අකුශලකර්මයක්හෙතෙම් අවසර ලැබ තමාගේ විපාකය දෙන්නේවේද ඒ අකුශලකර්මය විපාක දෙන කල්හි පාපකාරී පුද්ගලතෙමේ ලාමකවූ කටුක දුක් විපාකයක්ම විඳිනේවනී,

නැවද යම්තාක්කල් මේ භවයෙහි රැස්කළාවූ යහපත්වූ කුශල කර්මතෙමේ විපාකනොදෙන්නේවේද ඒතාක්කල් නොමොහත් ඒ අළුත් කුසලකර්මය විපාක නොදෙනතාක්කල් යහපත් කුසල් රැස්කළාවූ කායවාක් සංයමය ඇතිකාවූ සත්පුරුෂතෙමේද පූර්ව්‍යජාතිභයෙහි රැස්කළාවූ අකුශලකර්මයන්ගේ අපරාපරියවේදනීයවිපාක දුක්රාශිය ලබන්නේනී යම්කෙලෙක වනාහි මේ භවයෙහි රැස්කරණලද අභිනව කුශලකර්මය මිහිකිරීමට පැමිණ අවකාශලැබ යහපත්වූ ඉෂ්ටවිපාක දෙන්නේවේද ඒ අළුත් කුසල කර්මයන් විපාකදෙන්නාවූ කල්හි කුසල් රැස්කළාවූ සත්පුරුෂතෙමේද යහපත්වූ උපභොග පරිභොග සම්පත් ආදිවූ සකලශ්ලෝකෛශ්වර්‍යයන් ලබන්නේය යනු භාග්‍යවතුන්වහන්සේ.

මෙහි විශේෂභාවය මෙසේයි සංසාරයෙහි සැරිසරන්නාවූ සියළුම සත්වයෝ අඩානවාගීයව පිළිපන් පුරුෂතෙමේ භගණිය මාගෝපකරණය අනුභවකරමින් යන්නාක්මෙන් නොයෙක් ජාතියෙහි රැස්කරණලද්දාවූ අපරාපරිය වේදනීය කුශලා කුශලකර්මයන්ගේ ඉෂ්ටානිෂ්ට විපාකයන්ම අනුභවකරන්නානුවෙති අපරාපරිය වේදනීය කුශලාකුශල කර්මයන් මුසනවූ සත්ත්වයන්නම් නැත්තේවැයි යම් පුද්ගලයෙක්තෙමේ වතීභානභවයෙහි බුද්ධාදී සංඝරත්නය රත්නත්‍රයෙහිද කම් කර්මවිපාකයෙහිද ශ්‍රද්ධාසම්පන්න ඇදහිමෙහි තොරව ප්‍රාණඝාත අදත්තා දුනාදී දශඅකුශල කර්මපථයෙහිම දක්නාලැබිද නිරන්තරයෙන්ම වරදවූ පාපක්‍රියාවෙහිම ගැළිවාසයෙකෙව්ද

එනකුදුවුවත් මේ භවයෙහි ඒ රැස්කරණලද අකුශලකර්මය විපාකදීමට අවසරනොලැබ පූර්ජාතියෙහි රැස්කරණලද්දවූ කුශලකර්මයෝම අපරාපරිය වෙදනාවශයෙන් විපාකදීමට අවසරලැබ ඒ ඝාතකයෙහි පාපකාරීවූ ඒ පුද්ගලතෙමේ රත්රුවන් මතුවැණිත් ඇත්අස් ගවමහිෂාදි උපභොග පරිභොග සම්පත් ලැබ සිත්වූසරිද්දෙන් පස්කම්සැප අනුභවකරන්නේදවෙයි යම් කලෙක තමා විසින් රැස්කළාවූ අකුශලකර්මයන්ගේ විපාකාවසරය ලැබේද එකල්හි බිලිය හිලඟත් මත්සයෙකුමෙන් මසුන් දුකට පැමිණෙන්නේයි යමවක් මතමේ වර්තමාන භවයෙහි රත්නත්‍රය හා කම් කර්මවිපාකයන් අදහා නිත්‍ය පවශීල අෂ්ටාඟශීලාදිය රක්නේවේද බුබ්බාදි උතුම ඝන්ගේ අවවාද මාගීයෙහිම ගමන්කරන්නේවේද එතකුදුවුවත් මේ භවයෙහි. රැස්කරණලද කුශලකර්මයන්ගේ විපාක අවසරය නොලැබ සංසාරයෙහි කළාවූ යම් කිසි අකුශලකර්මයක් අපරාපරිය වෙදනාවශයෙන් විපාකාවසරය ලැබ නොයෙක් දුක්විදිමින් අතුන්ට බැළමෙළහකාව ජීවිකාව මහා කරමින් අනෙක ප්‍රකාර දුක්විඳින්නේ හෝ වෙයි එතකුදුවුවත් මේ භවයෙහි රැස්කළාවූ කුශලකර්මයන්ගේ විපාකාවසරය ලැබ විපාකදෙන්නට පටන්ගත්තේවිනම් නොයෙක් උපභොග පරිභොග සම්පත්තියෙන් ආඪ්‍යව පසුවකාම්සම්පත් විඳින්නට පටන්ගන්නේවෙයි මෙහෙයින් මේ දම්පියාඟාථාවන්ගේ අනිප්‍රායාර්ථය හා කර්මවිපාකයන්ගේ අචින්ත්‍ය ස්වභාවද දතයුතුයි.

මීවම සාධකවශයෙන් ජාතක අටුවායෙහිදී මහානාරද ජාතකයද උදාහරණකටයුතුයි. මෙහි මෙසේදැයත්? මේ සත්‍යානුයෙහි වනාහි මොහ මිථ්‍යා සංකල්ප විචිකිච්ඡා සංඛ්‍යාත අකුශලධර්මනැමති වාතයෙන් කම්පාමනොකළහැකිවූ මහලස්ථිර භයක්වැනිවූ ශ්‍රද්ධාව මපරවුකොටගෙණ රත්නත්‍රය හා කර්ම කර්මවිපාකයන් ඇදහියයුතු බව මේ ජාතකාදහතාවෙන් දතයුතුයි අපගේ ශ්‍රීමහාබෝධි සත්ත්වයන්වහන්සේ නාරදනම් මහාබ්‍රහ්මරාජන්ව උපන් සමයෙහි මේ බුබ්බාත්පාදයෙහි උරුවෙල කාශ්‍යපනෙමි එතමයෙහි විදෙහරට මිථිලනුවර අගනී නම් රජව උපන්සේක මවසම්මයෙහි ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන්වහන්සේ පූර්ජාතිභයෙහි සවණීකාර කුලයෙහි ඉපිද දරුණුවූ පරදර පව්කොට එහින් සැවරෙහරව මහානරකයෙහි ඉපිද අනේවා දහස්කල්පැසි එසින් සැවතුන් අත්බැවෙක එළුවෙක් වද වදුරෙක්වද මොණෙක්වද පිළිමෙළින් ඉපිද ඊවඅනතුරුව සත්‍රීන් නොවූ පුරුෂත්නොවූ නපුංසකආත්මයෙහි ඉපිද පරදරකම්වමගෂයෙන් සත්‍රී අත්බැවි ලැබ අනාති රජ

හව දුව උපන්නීය ඒ රාජකුමාරිකාවටනාඹි දුටු දුටුවන්ට පිහිළුවන
අඳීමයන් රැවායයිහාම්තබා ඉතා ශොභමාන සත්‍රී රත්නයක්ව පිය
රජහට ඉතා ප්‍රියගිලිමිය ශ්‍රද්ධාශීලාදි ගුණමයන් සම්පූණීමිය පියරජ්
ජුරුවෝ අඛමඝක්පාසා මසුරන්දහස බැගින් දන්දෙවයි කියා රාජ
කුමාරිකාවහට යවන්නේය ඒ අභාතිරජහට ඉවය සුනාමය අලාත
යයි ප්‍රධාන රාජාමාත්‍යයෝ තුන්දෙනෙක්වූහ එක්කලෙක වසසාන
සෘතුහුගේ මකලවර සරත් සෘතුවසඹඹිවූ ඉල්වස පුරපසළොස්වක්
දවස රාත්‍රිහුගේ ප්‍රථමයාමයෙහි වඳුනදරුමයවූ රාජගවනයෙහි
රාජසභාවට පැමිණි මහරජ්ජුරුවෝ පඤ්චාප කෙලෙසයන්ගෙන්
විනිර්මුක්තවූ චන්ද්‍රශ්මී ශොභාවදූකපහන්සිත් ඇතිව ඇවිනි මිණඩ
ලයඅතින් වෙසේ විවාළේය සගයෙනි අද රාත්‍රියෙහි වඳුමණඩලය
අතිසයින් බබලන්නේය සිහිල්වූ චන්ද්‍රරශ්මිය අතිශයින් සිත්කථය
අද මේ රාත්‍රි දවස ඝුමක්කෘයුතුදැයි තොප තොපට හැගෙන්නක්
වෙන වෙනම කියවියයි කීහ.

ඉක්බිති අමාත්‍යවරු තම තමන්ට හැගෙන පරිදි සැලකරන්
නාහු එන්තරා නුවණැති අමාත්‍යයෙක්තෙමේ රජ්ජුරුවන්වහන්ස
අද මේ සිත්කළු රාත්‍රියෙහි පණඩිතවූ ශ්‍රමණබ්‍රාහමණයන්කරා එළඹ
කටයුතු නොකටයුතු කුසල් අකුසල් කුමක්දැයි විවාළයුත්තේයයි
කීහ රජ්ජුරුවෝ එබසට සතුටුව එබා පින්වත්නි නුවණැතිශ්‍රමණ
බ්‍රහමණයෝනමේ කවරහුද එබඳු ශ්‍රමණ බ්‍රාහමණයෝ මකොතන්හි
සිටිද්දැයි විවාළේය. ඉක්බිති අලාතනමේ සෙනෙවිතෙමේ කියනුයේ
යවාමිනී මෘගදායනමේවූ උයන්හි කාශ්‍යපගොත්‍ර ඇතනාවූ එක්තරා
නුවණැති ආජීවකයෙක් වාසයකරන්නේය ඔහුකරා යායුතුයයි සැලක
ළේය ඉක්බිති රජතෙමේ මුක්තාහාරාදි සුදු වසත්‍රාභරණයෙන් සැරසි
සුදු අසුන් යොදනලද සුදු එපුල් සුදුපියුමෙන් සරසනලද සමියොත
රථයකට නැගි මහාසෙනක් බලවාහණ ඇමති මඬලයා විසින් පිරිවර
ණලදුව මෘගදායනමේ උයන් බලා ගොස් රථයෙන් බැස ආජීවකයාක
රාගොස් එකත්පසෙක, හිඳ පිළිසඳර කථාකොට කෘයුතු නොකට
යුතු කුසල් අකුසල් කිමිදැයි විවාරණුයේ මේ ගාථාවනාකීහ.

"කථං කස්සප වත්තති මවෙවා, මාතාපිතූසු කස්සප
කථංවත්තර ආචරියෙසු, ද්‍රුතතදාරෙ කථඤ්චවත්තර
කථංවත්තරය්‍ය වුඩ්ඪසු, කථං සමණබ්‍රාහමණෙ
කථඤ්චවත්තර බලකායයමිං, කථං ජනපදෙවත්තර

කථංධම්මං චරිත්වාන, පච්ඡාගච්ඡන්ති සුගතිං
කථංවෙසක අධම්මට්ඨා, පතන්ති නිරයං අධෝ'' යි.....

එහි භාවය මෙසේයි එබා පින්වත්වූ කාශ්‍යපය මනුෂ්‍ය මනෝම් මව්පියන් මෙහෙරහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද ආචාර්‍යයන් මෙහෙරහි මෙසේ හැසිරෙන්නේද පුත්‍රදාරාවන් මෙහෙරහි මෙසේ හැසිරෙන්නේද වෘද්ධාවඩ යසුණවඩ තපොවඩයන්යත් මෙහෙරහි මෙසේ හැසිරෙන්නේද මහණ බමුණන් මෙහෙරහි මෙසේ හැසිරෙන්නේද ඝෙනාවමෙහෙරහි නොමහත් රාජපුරුෂයුඩ හටයන් මෙහෙරහි මෙසේ හැසිරෙන්නේද ජනපදවාසීන් මෙහෙරහි මෙසේ හැසිරෙන්නේද පින්වත් කාශ්‍යපයනි මෙබඳු ධම්මයෙහි හැසිරීම මහතුමෙකාමෙහෙණ පසුභාගයෙහි මරණින්මතු සුගතියට යන්නාහුද ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ කවර ධම්මයෙහි හැසිර මරණින්මතු අපායගත වෙද්දූහි. මෙසේ අතීතම් රජ්ජුරුවෝ අහිසසින් සියුම්වූ ගැඹුරුවූ බුඩ ප්‍රඥාවෙහි බුඩ ආර්‍යශ්‍රාවක මඛාඩිසත්වාදි මහාප්‍රාඥයන්ට ඉගාවරවූ පුළු පුළු පඬිනයන් නැතතාහුනම් පසු පසු පඬිනයන් හිසින් ඉසදිසයුතු මහානුභාවසම්පන්නවූ ප්‍රඥායන් අඩබාලවූ අලාතනම් ඉසනවියාගේ බසට රැවටී අවුත් සමාහි සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් චිරනිතවූ නිජීවතුව සිටිනනාවූ මිථ්‍යාදෘෂ්ණයන් යුක්තවූ තිරිසන් අඉවලකයා අතින් විවාළේයි එසින් කිහ ජාතකඅට්ඨකථායෙහි-

''සබ්බඤ්ඤු බුඩපඤ්චින බුඩසාවක මහාමඛාඩිසඤ්ඤ පුරිම සා පුරිවසස අලාභතා පඨිමං පවජිතං පුවජිතබ්බකං මඤ්ඤතා පඤ්හං රාජා කිසදව් අජානන්තං නගගභාගගං නිසසිරිකං අඩබාලං දාජිදිකංදුඡි''යි.....

මේ ප්‍රඥායෙහි අවිජ්ජානාහි අවිද්‍යාව ප්‍රධානහෙතුකොට ඇත්තාවූ පුණ්‍යාභි සංඛාරය අපුණ්‍යාභි සංඛාරය ආනන ඇදුරාහි සංඛාරයයි කියනලද අතීතවූ කුසලා කුසලකර්මයද ඒ කර්මය හිසින් සුදුසු පරිද්දෙන් ඒ ඒ භවයෙහි උපදවනලද විඤ්ඤාණනාමරූප සළායතන ඵස්සවේදනායෙහි කියනලද විතීමාන ඵලධම්මයෝද අනිසසින් සියුම්වූ ගම්භීරවූ සංසාරවක්‍රය වන බැසින් මවිවනානි තෙතුධම්ම ඒ ඵල ධම්මයයි මහතුඵල සම්භවයෙන් ගළපා දිහාගකිරීම ලොව්තුරා බුදුවරයන්ග පසේබුදුවරයන්ග මහාශ්‍රාවක යන්ග යන ඒ උතුම් පඬිනයන්ටම නොවරවෙයි සාමනයෙන් පිටත්නිද නියත විවරණ ශ්‍රී ලබනලද මුහුණ ළඟාව ණැති මහාමඛාධි සත්වරයන්ව මුත්වසසන්ව මහාවර නොවෙයි එහෙත් කර්ම කාම්

විපාකය ගන දෙදෙනාගේ සඞ්ඛ්‍යෙන් අනිසසින් සියුම්වූ හැඟුරුවූ ප්‍රශ්නය අලාතනම් අන්බබාලවූ සෙනෙවියාගේ බසට රැවටී අහානි න්‍ම් රජ්ජුරුවෝ අතුනවූ නීඩිතයා අනින් එවාළේසි. ඉක්බිති ඒ අඞ්ඛ බාලවූ ආජීවකතෙමේ තමාගේ මිථ්‍යාවාදය අහාති රජහට මෙසේ ප්‍රකාශකළේසී එයින් කිහ ජාතක අටුවායෙහි.

"සොපිඑවං පුච්ඡිතෝ පුච්ඡානු රූපංබ්‍යාකරණං අවඩ්ඪාවරන්තං නොණං දණ්ඩනපහරණතාවිය ගත්තවඩ්ඪිකාය කච්චරංඛිපඤ්ඤා විය සුණ මහාරාජානි ඔකාසංකාරෙත්වා අත්තනෝ මිච්ඡාවාදං පකා පෙසි" සි ඒ ආජීවක නිගණ්ඨ තෙමේද මෙසේ විචාරණලදුයේ ප්‍රශ්නයට සුදුසුපරිදෙදින් විසජිනාව නොකියා නිසිබිම තණකන ගවයෙක් දඬකින් පහරණුලබන්නාක්මෙන්ද පිළිඉයළකරණලද බන්වස්මෙන් කසළ දමන්නාක්මෙන්ද මහරජ මාගේ විසජිනාව අසවසි අවසරගෙණ තමාගේ මිථ්‍යාවාදය ඉගණහැර දැක්විසේය මෙසේ තමාගේ මිථ්‍යාවාදය එළවන පිණිස අවකාශගෙණ ඒ මිථ්‍යා වාදය එළවනුයේ මෙසේ කිහ—

"වෙමදහස්ස වචොසුත්වා කස්සපෝ ඒ තදබ්‍රවී
සුමණානි මෙමහාරාජ සච්චං අත්තඨපදං
නත්ථිඛම්ම චරිතස්ස ඵලංකල්‍යාණ පාපකං
නත්ථිදවපරලොකා මකා තමතාහි ඉධාගතෝ
නත්ථිදව පිතරෝවා කුතොමාතා කුතොපිතා
නත්ථිආවරි මයානාම අදනතං කොදම්සසති
සමතුල්‍යානි භූතානි නත්ථිජඨා පචාසිකා
නත්ථිබලා ස්‍රියංවා කුතෝ උඨාන පොරිසෝ
නියතානිහි භූතානි සථා මහාවම්සාදථා
ලඹස්‍යං ලභතෙමෙවා ගත්තාදූනඵලංකුතෝ
නත්ථිදූන ඵලංඥදව අවමසාදවවීරිය
බාලහි දූනංපණ්ඩිතතා පණ්ඩිතහි පරිවජිනං
අවසාදදනාධිරානං බාලාපණ්ඩිතදානිතා" සී

මෙහි භාවය මෙසේයි.

භාගාවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ අහාතිරජහුගේ හා ආජීවක යාගේද කථාව භික්ෂූන් ඌඛ්‍යශාලා මෙසේ පහළකෙළේසි. මහ මෙණි විදෙහාධිපතිවූ අහාති රජහුගේ වචනය අසා කාශ්‍යපතුම්

අවචිලකෙතෙහි මේ වචනය කීහ මහරජ සහ්‍යවූ ඉතාවරදිහ සුළුවූ මාඉගේ වචනය අසව මහරජ ධම්මයකි හැසිරන්නාහවද එලයක් නැත්තේය කුසල් අකුසල්ද නැත්තේය පරලොවක්ද නැත්තේය ඒ එසේමැයි පරලොවින් මේ ලොවට ආවෝකවරහුද ? මහරජ මුඛතුණ්ඩකෙනෙක් මහා පියෙක්ද නැත්තේය මවෙක් කොයින් ඇත් මත්වේද පියෙක් කෙසේඇත්තේවේද ? මහාමහත් ඔව්පියෝ නැති බැවින් ඔවුන්ගේ විශෙෂ උපකාරයක්ද නැත්මත්මය මව්පියෝද මෙසු සවිඤාණට සමානවෙත්මය ආචාර්‍යයියෙක්ද නැත්තේය මොදු මුනාවූ සත්වයෙක් කවරෙකු විසින් දමනය කළහැකිවේද ලෝකවාසී සකලසත්වයාම සමානවන්නාහුය එහෙයින් වෘධිඤාණට ගරුබිහු මන්කිරීමෙක්ද නැත්මත්ත බල ධම්යක් මහා වීර්‍යයක් මහා නැත්තේය උඩාන වීර්‍යසම්පන්නවූ මනුෂ්‍යයෙක් කොයින්ද? ඒ එසේමැයි නැවපැදීමට ආධාරවූ පළපතවනාඹි නැව පහුපසෙයි නැවට අනුවය ඉන්නේවේද එපරිද්දෙන් සියළු සත්වයෝ සදකාලිකවූවාහුය නියත ඛඩනාවය සත්වයා පහුපස්සේ යන්නාහුය මනුෂ්‍යමතෙමේ ලැබිය. යුත්තක්ම ලබන්නේය එසේ ඇතිකල්හි දුනයාගේ විපාකයක් කොයින් ලැබේද? මහරජදුනඉහි විපාකයක් නම් නැත්තේය මහරජ ලොකුමයකි කිසියම් ධම්යක් අතික් ධම්මයන්හුගේ වුසභයෙහි පැවැත්මක්නම් නැත්තේය වීර්‍යමය නම් නැත්මත්ත ලොකයෙහි අඥානබාලයන් විසින් දන්දියයුතුයයි පණවනලද්දේය ඒ දුනය පණවිතයන් විසින් පිළිගන්නාලද්දේය අපි නුවනැතිමහහි සිතන්නාවූ අඥානබාලයෝ ප්‍රඥාක්ෂිය නැතහුගු සහිර ප්‍රඥාසම්පන්න පණ්ඩිත සන්ට දන්දන්නාහුයයි මම්මස් දුනානිසංස නැතිබව ප්‍රකාශකොට ඊට අනාතුරුව ප්‍රාණඝාතාදි දුශ්චරිතයන්ගේ විපාක නැතිබව පහළ කරණු පිණිස මතුදක්වන ගාථාපනහ කීහ.

"සන්තිමෙ සත්තා කාය අජඤ්ඤා අවිඤ්ඤාපිනො
ගොඅජාවයඒ ආපෙව ඒණෙය්‍යා සුබංදුකඛිඤ්ඤිවිඤ්
ජීවෙවසත්තිඉඉකායා මයසංඡහාමා නවිජ්ජති.....
නත්ථි හත්‍ථාවා ඡේත්තාවා ඝාතඤ්ඤරවාපි කෙ චිතං
අන්තරෙණවකායානං සත්ථානිවත්ත දත්තමර.....
යොවාපි සිරමාදය පරෙසං නිසිතාසිනා
නඅසාඤ්ඤති මතකාමය තත්‍රපාප ඵලංඝුවප .....
චුල්ලලාඹිනි මහාකප්පෙ සම්බ්බ සුද්ධිනාහි සංසරා
අනාගතතම්හිකාලෙ ඝාතඤ්ඤතාපිනා සුද්ධිනි .....

චරිත්වාපි බහුංභද්‍රං මනෝසුජ්ඣිත්වා නාගතෙ
පාපමෙවපි බහුංකත්වා තංඛණං නාතිවත්තරෙ
අනුපුබ්බන මෙ සුඛි කපපානං වුල්ලාසිතියා
නියනිංනානි වඤ්ඤාම වෙලන්තවිවසාගරෙ''ති.

මෙන් භාවය මෙසේයි.

එඹා මහරජ ධම්මයෝ සත්දෙනෙක් මේ ලොකයෙහි සදහා ලිකව පවත්නාහුය, ඒ ධම්මයෝ සත්දෙන කිසිවෙකු විසින් නොසිඳිය හැක්කාහුවෙති විනාසාපනය නොකටහැක්කාහුවෙති ඒ කවර සත්දෙනෙක්දයත් ? තෙජෝධාතුය පෘථිවීධාතුය ආපොධාතුය වායොධාතුය සුඛඉන්ද්‍රිය දුඃඛඉන්ද්‍රිය ජීවිතෙන්ද්‍රිය යන මේ ධම්මයෝ සත් දෙනායයි දතයුතුයි. මේ සත්වැදෑරුම් ධම්මයෝ නොයෙක් රූපකලා පයන්ගේ සමූහයක් බැවින් සමූහධම්මනම් වන්නාහුය ඒ සමූහ ධම් මයෝතුමූ සදහාල්කවන්නාහුය මේ ධම්මයෝ සත්දෙන නොසිඳිය හැක්කාහුය මහරජ මේ ලෝකයෙහි ඝාතනයකරන්නෙක්ද නැත් නම්ය සිඳින්නෙක්ද නැත්නම්ය ඒ සත්වැදෑරුම් සමූහධම්ය සිඳින් නේද යත්වැදෑරුම් සමූහ ධම්යන් අතුරෙහිවූ පරිවෙජ්දකාශයාගේ අනන්තරනන්තරමයත් ශස්ත්‍ර ආයුධාදිහු විනිවිද ගෙණයන්නාහුය යමෙක් මහරජ අහුන්ගේ හිස අතින්ගෙණ නියුණු මුවහත්ඇති කඩුමවත් සිඳින්නේවිද ඒ පුද්ගලයාමේ සප්තප්‍රකාරවූ සමූහ ධම්ය සිඳින්නම් නොවේ එසේ නොසිඳිනකල්හි අකුශලකම්යක් කොයි නේද ? අකුශලකම්යාගේ විපාකයක්නම් කොයින්දැයි යත්නුයි මෙහි විශෙෂභාවය මෙසේ දතයුතුයි.

පෘථිවී ආදී සප්තධාතූන්ගේ සමූහයෙහි සත්ත්වයයි ව්‍යවහාරකර න්නේය ඒ සප්තධාතූන්ගේ මධ්‍යයෙහි එකකි ධාතූන්ගේ මෙවත් සියුම් රූපකලාපයන්ගේ අතරතුර පරිවෙජ්දකාශයන්ගෙන් වෙන් කරන්නේයි කඩුමුනු හී ආදි ආයුධයන් පැහැරුකල්හි මුංබිජු ගොඩයට ගැසුකලක්මෙන් ඒ පරිවෙජ්දකාශයන්ගෙඅතුරන්ම ආයු ධය විනිවිදයන්නේය එකද ධාතුවකුත් නොසිඳියහැක්කේය එහෙ සින් ප්‍රාණවධාදිය අකුසල් නොවන්නේය යනු භාවයි.

මහරජ සියළුසත්ත්වයෝම මහාකල්ප සුවාසුවක් ඉඳුල්ලෙහි සසර සැරිසරා නොස්ම සංසාර ශුද්ධිය ලබන්නාහුය යමෙක් පොරමී කයවාක් සංයමඇතනාහු ශීලාදිගුණයන් පිරුවාහුද ඒ සුවාසු මහා කල්ප ගෙවෙනතුරු සංසාර ශුද්ධිය නොලබන්නාහුවෙති නොයෙ ක් කුසලකම් රැස්කොටද ඒ මහාකල්ප සුවාසුව නොමගවෙනතාක්

සංසාරශුද්ධිය නොලබන්නාහුමය ඉදින් බොහෝවූ අකුසල් රැස්කර න්නාවූ පුරුෂතෙමේද මහාකල්ප සුවාසුව නොඉක්මවන්නේය මහ රජ අනුක්‍රමයෙන් මහාකල්පසුවාසුවකින් අපගේ සංසාර ශුද්ධියවන්නේමය මහරජ මහාසාගරය මවරල ඉක්ම නොයන්නාක්මෙන් අප ගේ නිත්‍යවූ නියතගතිය ඉක්මවා ලියනොහැක්කම්හයි මෙසේඝෝෂ්‍යපතම් නිගණ්ඨතෙමේ තමාගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අජාතශත්‍රු රජහට ප්‍රකාශකෙළේසි.

කම්මී කම්විපාකයන්ගේ ඇදහිම හා කාශ්‍යපනිගණ්ඨයාගේ මිථ්‍යාවාදඝෂ්ඨි. 32

කාශ්‍යප නිගණ්ඨයාගේ වාදයට ශාක්‍යපුත්‍රයන්නාවූ අලාතනම් ඇමතියාගේ කථාව කෙසේදයන් ?

—— 0 ——

33 ඒට අනතුරුව ඒ කාශ්‍යපයාගේ වචනය අසා අලාතනම් අමාත්‍යයාගේ දෘෂ්ටිය විපරිතවූසැටි මෙසේ දතයුතුයි. අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ උච්ඡෙදදෘෂ්ටිය ඇසූ අලාතනම් ඇමති තෙමේ ජාතිස්මරඥානුවණින් තමාගේ අනතුරු යව ආත්මභාවයෙහි පිහලනම් ගොඤ්ඤා තකයෙක්ව රැස්කළාවූ මහා පාපකර්මය දැකම්ම යටගියජාතියෙහි මෙබඳු මහත් අකුසල් රැස්කොට්ටද දැන් මේ භවයෙහි මහත් ආඪ්‍යවූ සෙනාපති කුලයෙහි ඉපිද සෙනෙවිරත් තනතුරු ලැබ පස්කම්සැප නින් සම්පූර්ණවිය අකුසලකර්මයන්ගේ අනිෂ්ට විපාක නොලැබීමෙහි සාධකයයි වරදවා සිතාගෙණ අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ මිථ්‍යාවාදයට ශාක්‍යිභදනපිණ්ඩිස මෙසේ ගාථාවෙන් කීහ.

"කස්සපස්ස වචොසුත්වා අලාතෝ එතබ්‍රවි
යථාහදන්නොභණති මස්හමෙපතංව රුච්චති
අහම්පි පුරිමං ජාතිං සරෙ සංසරිත මත්තනෝ
පිහලොනාමහං ආසිං එද්දෙගොඤ්ඤාතකොපුරෙ
බාරුණසීයං පිතායං බහුපාපං මයාකතං
බහු මයා හතා පාණා මහිසා සූකරා අජා
තතොචුතෝ ඉධජාතෝ ඉඩෙසෙනාපති කුලෙ
නත්ථි නූනඵලං පාපං අසාහං නනිරයං ගතෝ"සි.

මහණෙනි අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ වචනය අසා අලාතනම් සෙනවිතෙමේ මෙසේ කීහ යම් වචනයක් පින්වත් කාශ්‍යපතෙතෙමේ කීයේද ඒ වචනයම සැබෑවෙහි ඒ වචනයම මටද රිසිවන්නේය මමද පූර්වජාතිය සිහිකරමි මා වනාහි මිට පූර්වයෙහි ක්‍රෑරවූ පිහලනම්

ගොඝාතකයෙක්වීම් සහල සම්පත්තියෙන් පිරුණාවූ බරණැස්නුවර
මා විසින් බොහෝ අකුසල් රැස්කරණලද්දේය ඒසරක්ද හුරන්ද
එඑවන්ද අනිකුදු බොහෝ ප්‍රාණීන්ද මා විසින් නසනලද්දහුය මම
ඒ බරණැස්නුවරින් චුතව අවුත් මේ මිශ්‍රඵනුවර සකලසම්පත්තියෙ
න් ආඪ්‍යවූ සෙනෙවිකුලයෙහි උපනිම් එනෙයින් අකුශලකර්මයාගේ
අනිෂ්ට විපාකයක්නම් ඒකාන්තයෙන් නැත්තේය ඒ පව් රැස්ක
ළාවූ මම අකුසලකර්මය හේතුකොටගෙණ නිරයෙහි නුපන්නෙමියි
කිහ මේ අලාතනම් සෙනාපති තෙමේ තමාගේ එකම අනන්තරු ජාති
යක් පමණක් දක්නාජාතිසමරනුවණ ඇත්තෙතක්වූ බැවින් යටකිය
ජාතියෙහි මම ගොඝාතකර්මය ආදිකොට් ඇති බොහෝ පව්රැස්
කොට අපායට නොහෙළාස් නොයෙක් සම්පත්තියෙන් ආඪ්‍යවූ සෙ
නෙවිකුලයෙහි උපනිම් එබැවින් අකුශලකර්මයෙහි අනිෂ්ට විපාකයෙ
න්නම්නැතැයි යන දෘෂ්ටි ගොණ මෙසේ කිහසි දතයුතුයි:

ඒ අලාතනම් සෙනෙවිතෙමේ කසුප් බුදුන්ගේ සස්නෙහි ඒ
බුදුන්ගේ සැයට අනොජා මල්දමකින් පුදා එයින් චුතව එම කුසල
කර්මය අවකාශ නොලැබ ඊට පෙර අත්බැව්හි රැස්කරණලද අකුශල
කර්මයෙන් පිරිවරණලද මිශ්‍රවූ ලාමක දුඃඛතුක කුසලකර්මබලය
කින් ගොඝාතකකුලයෙහි ඉපිද ජීවිතාන්තය දක්වා මහත්වූ ඝොර
වූ අකුසල් රැස්කොට් ඒ ගොඝාතක කුලයෙන් චුතව අවුත් ගොඝා
තක ආත්මයෙහි රැස්කළාවූ අකුශලකර්මයන්ට අවකාශ නොලැබ
ඊට පුබ්බජාතියෙහි කසුප් බුදුන්ගේ සැයට කරණලද අනොජාමා
ලාදාම පූජාමය කුසලකර්මයට අවකාසලැබ මේ මහසැපත් ඇතතාවූ
සෙනෙවිකු ලයෙහි ප්‍රතිසන්ධිඃනණ සෙනෙවිරත් තනතුරුලැබුසේය
මෙසේ කුශලා කුශල කර්මයෝතුමු කප් සියදහස්ගණන් ඉක්මගියේ
වේද සුදුසු භවයක අවකාශලැබීමෙන්ම විපාකදියයුතු බව නොද
ක්නාලදුව යවනිය භවය හා මේ භවයත් පමණක් දැක මහතුඵල
යන්මග් සඞ්ඛ්‍ය නොදැන මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ගොණ මෙසේ ප්‍රකාශකෙළේයි
එයින් කිහ ජාතක අටුවායෙහි.

"සොකිරසෘයසප දසබලස්ස චෙතියෙ අනොජා පුප්ඵදමෙන
පූජංකත්වා මරණසමයෙ අසඤ්ඤින කම්මුනා යථානුභාවං ඛිපිතත්තා
සංසාරෙ සංසරනෙනා එකස්ස පාපකම්මස්ස නිස්සන්දෙන ගොඝාතක
කුලෙ නිබ්බත්තිත්වා බහුං පාපමකාසි අථස්ස මරණකාලෙ භස්මා පටි
චඡන්නාවිය අග්ගි එකන්තකං කාලං ඛිනං තං පුඤ්ඤකම්මං ඔකාස

මකාසි සෝ තස්සානු භාවෙන ඉධනිබ්බත්තනිච්චා තං භූතිං පත්තා ජාතිං සරන්තෝ පන අතීතානන්තරතොපරං සරිතුං අසක්කොන්තා මත්තා ගොඝාත කම්මංනත්වා ඉධනිබ්බත්තොසමීති සඤ්ඤාය තස්ස වාදං උපත්ථම්භෙන්තා ඉදං යථා භද්දකෙනාති මබ්‍රුවි"ති.

අලාතනම් සෙනෙවියාගේ විපරීතදෘෂ්ටි තථාවාදී 33.

බිජකනම් දූසකයාගේ ශාස්ත්‍රීය.

34 ඊට අනතුරුව අචෙලක කාශ්‍යපයාගේ හා අලාතනම් සෙනෙවියාගේත් විපරීතවාදය අසමින් ඒසහා කෙළවරසිටියාවූ බිජකනම් දූසකතෙමේ මහත් ශබ්දයෙන් හඬන්නටවන්හ එකල්හි අඟතිනමිරජතුමේ ඒ බිජකයාගේ හැඬීම අසා මේ පුරුෂතෙම යම්කිසි රොගාබාධයක් වැලඳී මනාඉවසියහැකි මවදනාවකින් හඬන්නේද එසේනැතහොත් අන්කිසි කාරණයක් නිසා හඬන්නේදැයි සිතා මතාපහඬන්නාවූ කාරණය මනාවළහා කියවයි විචාළේයි. ඉක්බිති බිජකතෙම්දූසතෙමේ රජහුගේ වචනය අසා තමාහැඬුකාරණය මනාවළහා කියනුයේ මේ මතුකියනු ලබන ගාථාපන්තිය කීහ.

"මවදෙහස්ස වචොසුත්වා බීජකොඑතදබ්‍රවි
නාහි මවදනාදුකතා මහාරාජ සුණොහි මෙ

අහම්පි පුරිමංජාතිං සරාමි සුඛමත්තනෙතා
සාකෙතෙහං පුරෙආසිං හාවසෙඨි ගුණෙරතෙතා

සම්මතෙතා බ්‍රාහ්මණේබහුනං සංවිභාගරතෙතා සුචි
නවාපි පාපකංකම්මං සරාමි කතමත්තනෙතා

තතෝ චුතොහං වෙදෙහ ඉධජාතෙතා දුරභිසියා
ගබ්භම්හි කුම්භදාසියා යතොජාතෙතා සුදුගතෙතා

එවම්පිදුගතෙතා සතෙතා සම්චරියං අධිට්ඨිතෙතා
උපඩ්ඪභාගං භත්තස්ස දදාමියොහම ඉච්ඡනි

චාතුද්දසී පණ්ණරසී සදා උපවසාමහං
නවාපි භූතගිංසාමි අථය්‍යෙවාපි විවජ්ජයී

සබ්බමෙවහිභූතෙතෙතං සුචිණ්ණංහවති නිප්ඵලං
නිරත්ථංඒඤ්ඤදිදංසීලං - අලාතෙතා හාසතීයථා

කලිඤ්ඤවනුනගණ්හාම් අසිපෙසාධිනතණ්ඩකායථා
කථං අලාභතා ගණ්හාති කිතවෝසාකිතායථා
චාරෙන්ති පජාපිපසස්සාම් යෙනගච්ඡාම් දුග්ගහනිං
තස්මාරාජපරෝදාම් සුඛිකාසස්සපහාසිතං'' ති

මෙහි භාවය මෙසේයි.

මහණෙනි එසමයෙහි කාශ්‍යපයාණන් වහන්සේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය ඇසු බිජක නම්දැස මතඑම්මෙස්සේ අභාවිරජහට සැලකෙල්සි එදෙහාධිපතිහුගේ වචනය අසා බිජකනාම් දැසිඳුතමේ මේ මතුකියනුලබන වචනයකිහ. මහරජමාගේ වචනයඇසුවෙනව මහරජුරුවන්වහන්ස මවිවනාහි ඉරාගාබාධයකින් හවගත් දුක්මවිදනාවක්ද නැත්තේය මෙද සුවසේ දුෂ්ජාතිය සිහිකරම් මිවිමපර ජාතියෙහි මම සාමකතනම් නුවර මහධනසැපත් ඇතනාවූ සිටුපුත්‍රයෙක්ව උපනිම් සීලාදිගුණයෙහි ඇළුනාවූ මම ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් වහන්සේ සාධු සත්පුරුෂයෙකැයි සම්මතකරණලාබ්මයෙම් දන්දීමෙහිද දන්බෙදීමෙහිද ඇලි වෘසයෙක ළෙමි පවිත්‍රවූ පැවතුම් ඇත්තේවීම් තමන් වහන්සේ කරණලද කිසියම් පාපකර්මයකුදු නොම සිහිකරම් පින්වත් වීමදහාධිපති මහරජුරුවන්වහන්ස එබඳු කුසල් රැස්කළාවූ මම ඒසාමකතනුවරින් චුවව අවුත් මේ මිනුස්ලොව ශුද්ධවූ කුඹල් කෙල්ලගේ කුස පිළිසිඳගනිම් මෙවනාහි උපන්දවසපටන් අනිශයින් බැගැපත්ව දවස්යවම මෙසේ අනිශයින් දුපපත්වූසේද මම මිට පූර්ජාතියෙහි සත්හුන් සිත්ඇතිව ශඝපත්වූ සුචරිතස්ත්‍රියගෙහි හැසුරුනෙම් යම්මක්තෙම් මාඅතින් ආහරයක් ඉල්වන්නේනම් මාගේ ආහරණයන් කොටසක් මා ඔහුට දන්දුනිම් මම එතැනි සියඵකල්හි තුදුස්වක් පසළොස්වක් දවස්හි මාගෙවස් විසුයෙම් එසේම සංවිග්ගසාවද නොකළෙම් මෙරමා අයත් වෙහෙසද පැහැර නොගනිම් මෙසේ මොනවට රැස්කරණලද් දවූ සියඵම සුචරිතකර්මය නිෂ්ඵලවිය එහෙයින් සත්‍යවශයෙන්ම සුචරිත කුශලකර්මය ඉෂ්ටවිපාකයක් නැත්තේ නොවේද? අලාභතාවී මෙසේනවිනමේ සමිය ව පරිද්දෙකින් කුශලකර්මය නිෂ්ඵලයයි කීවේද ඒ ඒ ආකාරයෙන්ම ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඵලනොවූවේද? එසැවින් මේ ශීලය ඉෂ්ටවිපාක නැතැයි මම සිතමිහයි කීවේයි.

දුශ්චරිත ශිල්පය මනාසේ නුගත් අඥානවූ අෂ්ඨධූර්තයෙම් පරාදවය ඇවගන්නාක් මෙන් මම යහපත් සුචරිතක්‍රියාවන් කිරීමෙන් පරාදයක්ම ගත්තෙමිනොවේද? දුශ්චරිත ශිල්පය

මොනවට උගත් දක්ෂවූ අක්‍රෝදෙවතෙමේ දිනුම්පස ඇවමනන් කාක්ෂමන් අලාත සෙනසුන්තෙමේ පාපක්‍රියාකොට පස්කම්සැප විඳිමෙන් ජයක්ම ගත්තේ කොහොමද ? මහරජ්ජුරුවන්වහන්ස් යමසේ කිසියම් දෙපැරැටුවකින් සඟනියට යන්නේමෙද ඒ දෙපාටුව මම නොදකිම්ද එහෙයින් පින්වත් කාශ්‍යපයාගේ වචනය අසා මම හැඩුණයම්. මහරජ්ජුරුවන්වහන්සැයි කීන මේ බීජකනම් දැසෙතමෙද අලාතනම් සෙනසුන්වියාමැදින්ම පුළුණයෙහි එකම අනතුරු අත්බැවක්ම දක්නා ජාතිස්මරඥානුවණැතිතාක්වූසේය එහෙයින් අනතුරු ජාතියෙහි සාකෙතනුවර අසූකළක් ධනඇතිනාවූ මහධන සිටුව උපන් අත්බැවෙහි දක්ෂේය එයින් චුතව අවුත් වතීමහ නුවරයහි දුකඩිතවූ කුඹල්කෙල්ලගේ කුසඋපන්නෙහිම හෙතුඵල සම්පන්න වරදවා සිතා අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ හා අලාතනම් සෙනසුන්වියාගේද බස්අසා වරදවූ දෘෂ්ටිගෙණ මහත්හඬින් හැඬුයේහි කුඹල්කෙල්ලගේ කුසඉපිද මහත්වූ දුකවපත්වූ කල්හි මෙසේහි සාකෙතනුවර මහධනසිටුව ඉපදීමට පෙරාතුවූ තුන්වැනිජාතියෙහි සිසා ජීවත්වන්නාවූ ගොවියෙක්ව ඉපිද එක්දවසක් සිසා ගොත්මගේ මුදුතනබිමටහැර නැවත ගොත්මගේ මෙයායනකල එක් ගවයෙක් නැතිබව දැනවනසයහි ඇවිද ඒගෙහසව ගවයා නොදැක නොසතුටු සිතින් ඉන්නාකල්හි කසුප් බුදුන්ගේ සසුන්වැද පැවිදිවූ මංමුළාවූ එක්තරා භික්ෂුවක්තෙමේ එබා උපාසකයෙනී මම වනාහි මංමුළාවූ යෙමි මට ආගිය දක්වවයි කීහ. ඒ ගොවිතෙමේ ගොණු නොදැක නොසතුටුව වෙහසටපත්වහුන් බැවින් භික්ෂුහුගේ වචනයට කන් නොයෙවා තුණ්හීභූතවිහුන්නේයනැවතත් ඒ භික්ෂුතෙමේ මාගිය විවාළකල්හි කොළඹ මහණ දැසයෝතම් රළුපරුෂවචන ඇත්තාහ නොපගේද වචන රළුපරුස බැවින් නොපුත් දැසයක් වියයුතුයයි ඒ භික්ෂුනට ආක්‍රෝශ පරිභව බිණුයේය එතකුදුවුවත් ඒ භවයෙන් චුතවනකල්හි ඒ කම්ස විපාකදීමට අවසර නොලද්දෙන් ඊට එඩිබැරෑරුම් කුශලකර්මයන්ගේ විපාකාවසරයලැබ සාකෙතනම් නුවර අසූකෙළක් වයතුවඇතනාවූ මහධනසිටුව උපන්නේය ඒ ආත්මභාවයහිද දැනවානාදි නොයෙක් කුසල් රැස්කළනමුදු යදෘස්තනකාලයහි ඒ මහත් කුසලකර්මයන්ගේ විපාකාවසරය නොලැබ සිල්වත් ගුණවත් භික්ෂුනට ආක්‍රෝශ පරිභවකළාවූ අකුශලකර්මයෙන් පෙළ

නලද දුශ්ශීල කාමාවචර කුසලකර්ම හේතුවෙන් උකහිතවූ කුඹිල්කෙල්ලගේ කුසලඋපන්නේසී. එතකුදුවූවත් ඒ උපපීඩක අකුශලකර්මය නිසාදුක අනාතුරු අත්බැව්හි රැස්කළාවූ දුනම්නාදිකුසලනිමිත්තරාශියද දුක ඒ කුසල් රැස්කොටත් මෙබඳු නීචකුලයෙහි උපන්නෙමිවේදැයි වරඋවා සිතා මහත්ශබ්දනගා හැඬුවේය. එහින් කිහ ජාතකඅට්ඨවා යෙකි.

"සාකිර පුබ්බ කසසපබුද්ධකාලෙ අරඤ්ඤනඤ්ං බලිවද්දං ගවෙසමානො එකෙතමගග මුල්හෙන් භික්ඛුනා මගහං පුඤ්ාතුණ්හි හුත්වා පුනඒතනපුච්ඡිතො කුජ්ඣිත්වා සමණදුසා නාමෙතෙ මුණ්ඩරාහො නත්ති දුසනතු තයා භවිතබ්බං අනිමුඛරා සිති ආහ තංකම්මං තදවිපාකං අදත්වා, භසමවජ්ඣෙනාවිය පාවකො සිතං මරණසමයෙ අසුඤ්ං කම්මං උපඨාසි සසා යථාකම්මං සංසාරෙ සංසරනෙනා එකසස කුසල කම්මසසබලෙන සාගකඒත වුත්තනපකාරො සෙසිහුත්වා, දුනාදිනි පුඤ්ඤනිඅකාසි තම්පනසස කම්මංපඨවියං නිහිතනිධිවියඣිතං මඤ්ා සං ලභිත්වා, විපාකං දසසති යම්පනනෙනාතං භික්ඛුං අසෙකා සන්ඒතන කතං පාපකම්මං තාවසසතඅමීං අත්තභාවෙ විපාකං අදසි සසා අජානමනනා ඉතරසස කල්‍යාණකම්මසස බලෙන කුම්භදසියා කුවජිමිහි නිබ්බඒතනාසමිනති සඤ්ඤය එවමාහ"

මෙසේ බීජකනම් දුසයාගේ දෘෂ්ටි විපරිතය දතයුතුයි. මෙසේ එකමජානියක් පමණක් සිහිකරන්නට පොහොසත්වූ ජානිස්මාතුවණැති තුන්දෙනකුගේ දෘෂ්ටිවිපරිතභ අසා අහාතිරජහුගේ භාදය දෘෂ්ටි සල්ලයෙන් විදුනාලද්දේ අපි වනාහි පසුගියකාලයෙහි නිම්ප්‍රමොජනවූ පෙහෙවස් රැකීම් දන්දීම්ආදියෙහි ව්‍යාවෘතවූමිහ අයහාන යෙහි වසතු ඛාදාශකොට ශරීරයට දුක්දුන්නිමිහ අප විසින් රැස්කළාවූ සියළු කුසල් ගලපිට ශසයවැපිරීමක් වැන්න මහාපමණ කුසල ධර්මයෙහි හැසුරුනේ විනමුදු මහාකල්ප සුවාසුවක් ඉක්මවාමුත් අන්කිසි ප්‍රතිපත්තියකින් සසරින් නොමිදන්නෙමුය එබැවින් අපි විසින් ලබනලද පස්කම්සැපය අනලස්වවිත්ද ශ්‍රුතය බීජක දුසාදි යහළුවන් තුන්දෙනාගේ දෘෂ්ටිය සමානයයි ප්‍රකාශකරණු පිණිස මෙසේ ගාථාවෙන් කිහ.

"බීජකසසවචොසුත්වා, රාජාඅහාතිමබ්‍රවී
නසසිවාරං සුගහිසසා, නියතිකාඩ්ඛ බීජක....

සුඛංවා යදිවාදුක්ඛං, නියතිසාකිර ලභති,
සංසාර සුඛිසබ්බසං, මාතුරිදානා අනාගතෙ,
අහම්පි පුබ්බකල්‍යාණෙ, බ්‍රාහ්මණිබ්භසුව්‍යාවතෝ,
මවාහාර මනුසාසත්‍ථතා, රතිනිනාතදන්තරා" යී.

මෙහි භාවය,

මහණෙනි අහෝ රජතෙමේ බිජකනම් ඍෂියාගේ වචනය අසා මේ මතු ප්‍රකාශවන ශාස්ත්‍රයන් මෙසේකියේය එබල බිජකඍෂි සුනඛියට යන්නාවු වාරයෙක් හොබනොත් කුශලකර්ම සංඛ්‍යාතවූ හෙතුවක්නම් නැත්තේය නියතගතියම හෙවත් එකාන්තභවය කැමතිවෙව එබල බිජකඍෂි ත්‍රිවිධ සැපයද සංසාරදුක්ඛයද සංසාර ශුද්ධිය ලැබෙන්නේමය අනාගතයෙහි චුල්ලාසිති කල්ප සංඛ්‍යාතවූ මහාකල්ප සුවාසුවක් ගතවනතුරු නොලැබෙන්නේමය මේද මීට පූර්වයෙහි කුසලකර්මය ඇතැයි සිතා ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණාදින්කෙරෙහි දූෂණයෙන් අධිකරණ විනිශ්චයකිරීමෙහි නිෂ්ඵලවූයෙම් ලෝකයාට අනුශාසනාකරන්නාවූ මම ඒ අනුශාසනාකාලයෙහි පස්කම්සැප වීදිමෙහි ඇල්වීනොමැකව මුළාවූයෙමියි. යනාදින් කියා අහෝරජ තෙම් ඔවුන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය සමාහිතබව ප්‍රකාශකොට එබා කාෂ්‍ය පය තොපගේ සම්පමයෙහි බොහෝවිලා ප්‍රමාදවීමෙන් හෝ නැවත තොපකරා පැමිණීමෙන් හෝ තොපි සෙවනහජ්‍යාදියකිරීමෙන් හෝ තොපට ගෞරවකිරීමෙන් හෝ තොපට දානමානාදියකිරීමෙන් හෝ අපට කිසි ප්‍රයෝජනයක් නැත්තේය එහෙයින් මින්මතු තොප කරා ඒවට අවකාශ නැතැයි කියා හුනස්නෙන් නැගිට පළමු පැමිණි වේළෙහි මෙන් ඔහුව නමස්කාර නොකොට රාජභවනයට පිවත්ව නියෝග අඛිබාලවූ නිර්ලජ්ජාජීවකයාගේ මිථ්‍යාධර්ම දෙශනාවචනානි ධනුශ්ශිල්පය නොදන්නුවාසෙකු මිසින් විදූනාලද හිංසන් පළමු ඒකාව දුනුවාසාගේ අතසිදුරුකරගන්නාක්මෙන්ද ගිනිගානා දඬින් නනින්නාවූ වහ්නිය පළමුවෙනාව ඒ ගිනිගානා දඬ දවත්නාක් මෙන්ද තමන්වම ඒපාකදී දූනාපකරණාදි ලාභසත්කාර තබා ඇදිලිබැඳීම් මාත්‍රයකුත් නොලැබ තමාගේ මිථ්‍යාධර්ම දෙශනාව නන්වම අනර්ථ පිණිසවූයේයි. අහෝ රජතෙමේ වන්දනදරුමය රාජභවනයට මැද ඉල්මය අවපැළඳිය දවසපවත් සතරවාසල නිගි දත් වැට පවත්වන්නාවූ දන්සල් කඩාබිඳුවා පියා රාජ්‍යානුශාසනා කිරීම අත්‍යාශන්ගේ පාදාදී නගරයෙහි සිඟළුතන්හි සත්වාමකවූ

කුලසම්පන්න හා අවීවාහයවූ කන්‍යාසම්පන්නද බලාන්කාරයෙන් නොවේ මගණ සූරාවදින්මත්ව දශරාජධර්මයෙන් තොරව නොයෙකක් පව් රැස් කරන්නදිපවත්ගත්තේනි එසමයෙහි සියලු ම්ලේච්ඡ භූවරවාසීහු මාගේ අඹුව රජු විසින් පැහැරගත්තේලද්දේය මාගේ දියනිය රජු විසින් පැහැරගත්නාලද්දේය. මාගේ වසතුව රජු විසින් පැහැරගන්නා ලද්දේයයි මෙසේගහන්ගට රැස්වෙමින් මහජනයා අතර භවගත් මහත් කොලාහල ශබ්දයෙන් මුළුනගරයම කැලඹුනේයි මනුෂ්‍යයෝ ළඟි අත්පැහැර හඬන්නවවන්හ ධර්ම්ය නැතිවිහිසේයැයි මුළුනගර යම එකනින් කොලාහලවිය රජෙක්නැතහාවූ අරාජික රටක්මෙන් රටවැස්සෝ මහත්භයට සන්ත්‍රාශයම පැමිණියාහුය මෙසේ අහාති රජහුගේ දුෂ්ටිය පෙරළිමෙන් රටවිනාශවුනියාව දතයුතුයි.

අහාති රාජ දාප්පී විපදිත නිද්දෙශයයි. 34.

රුවා කුමාරිකාවගේ ධර්මදෙශනාව.

35 මෙසේ පෘථිවිශ්වරවූ රටවාසි සියල්ලන්ටම එක්වන් දුනි ඇඩාරවූ අහාතිරජහුගේ දුෂ්ටිය පෙරළි අධර්මයෙන්හා බලාත්කාර යෙන් රට පෙළන්නව පවන්ගත්බැවින් රටවැස්සෝ තන්හි තන්හි මුළු මුළුව හඬන්කට වලප්නට පවන්ගත්කල්හි රුවානම් රාජකුමාරි කාතොමෝ එපවත් අසා මාගේ පියමහරජ්ජුරුවන්වහන්සේ ධර්ම යෙන් තොරව රටපෙළන්නව පවන්ගත්තේල මපියාණන්වහන්සේ ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවන්නට පොහොසත් කිසිවෙක් මානැරනැතැයි සිතා මපියාණන්වහන්සේ පාපමිත්‍ර සංසර්ගය හේතුකොටගෙණ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිනැමති සල්ලයෙන් විදුනාලදුව ආතුරව සිටියි. මේ දෘෂ්ටි සල්ලොද්ධරණයකොට පෙරමෙන් සම්‍යක් ප්‍රතිපත්තියට පමුණුවන්න ට මේ සුදුසු කලැයි දැන පියරජ්ජුරුවන් වසන චන්දන දුරුමය ප්‍රාශාදයට ගියේයි. ඒ රාජකුමාරිකාව රජමාලිගාවට එතබව දුරදීම දැක මාවිසින් සොයාගන්නාලද අභිහව දෘෂ්ටිය මාගේ දියනියන්වද උගන්වාලමි සිතා රාජකුමාරිකාවට ආමන්ත්‍රණයකොට මෙසේ කිය වලාපවලයෙන් මුකුතවූ පුන්සඳ මඩලක්වැනි මුඛයක් ඇතතාවූ මාගේ ප්‍රිය දියනියනි සියඑසම්බන්ගේ භවගැන්මට මූල හොතු ගුනවූ සප්තධාතූන් අතුමරණ් සැපදුක් දෙක අහෙතුකව අසරු ලැබුකල්හිම භවගන්නාහුය සැපදුක්දීමට අනික් විහෙතුවක් නැත්තේය. එබැවින් මාගේ ප්‍රිය දියනියනි මේ දුන් පස්කම්සැප

විදිමිව සුදුසු අවකාශයෙහි මාවිසින් තොපට දෙනලද රත්රිදි මුතු මැණික් සංඛශිලාප්‍රවාලාදි සප්තවිධ රත්නයෙන් නිමවනලද අනෙක ප්‍රකාර ආභරණයෙන් සැරසී රත්සඳුන් සුදුසඳුන් අගිල් දේවදර ආදියෙන් දෙනලද සුවඳ දුම්හා සපුනාපනාදූ සමන් ඉද්ද බොලිද්ද ආදිවන පුෂ්පයෙන් හා රතුපුල් නිළුපුල් රත්පියුම් හෙළපියුම් නිල් මැලිආදි ජලජ පුෂ්පයෙන්ද සරසනලද සුවපහස් කොට්ට මෙට්ට ඇදඇතිරි ආදියෙහි සැතපිහෙණ රත්හැල් සැවදා හැල්ගොබුම් තිරිඟු ආදිය හා දියඉගාඩ නොයෙක් මත්ස්‍යමාංශ රසයන්ද අඹදඹ පළුවීර මොර දෙසි දෙඩන් ආදි ඉඳුර ඵලාඵල ජාතින්ද කිරිගිතෙල් දීමෝරු වෙඩරු උක්සකුරු මිපැණි ආදි මධුර රසයන්ද සිත්වූ පරිද්දෙන් අනුභවකරමින් ආතතවිහාසංඛපණවාදි අනෙක ප්‍රකාර තූර්‍යශබ්ද භාවස්කුලල් වීණාගිතිකාදිශබ්දයන් අසමින් දිව්‍යප්සරාවන් පරයන රූපශ්‍රීන් යුක්තා තරුණ සස්ත්‍රීන් පිරිවරා නොයෙක් රත්නාලෝකයෙන් බැබිළුවූ නොයෙක් භූමිඇතතාවූ දිව්‍ය ප්‍රාසාදයන්ට අපඝසකරන් නාක්වැනිවූ රාජභවනයෙහි සිත්අලවා වාසයකරමින් දිවාරැදෙක්හි අප්‍රමාදව දිවිහිමිකොට පස්කමසැපයම් අනුභවකරව පඤ්චකාමයෙහි සිත්අලවා වාසයකරව වසකුවියදත්කොට කිසිම අප්‍රියයක් නැතතාවූ විපාකනැතතාවූ දානමානාදි කුශලක්‍රියාවෙහි ප්‍රමාදනොවම ආනාරොපඉච්ඡිදයෙන් ශරීරයට දුක්දෙන්නාවූ වෙහෙසකරන්නාවූ පෙහෙවස් නොරකුව දන්දීම් සිල්රැකීම් ආදිවූ ක්‍රියාවෝ සුගතියට යායුතු ඊශ්වර නොවෙයි මහාකල්ප සුවාසුවකින් තොපි සඟ අපිත් සංසාරගුඩිය ලබමිහ. යහපත් කුශලක්‍රියාවන් රැස්කළේද පාපක්‍රියාවන් රැස්කළේද ඒ චුල්ලාශිනී මහාකල්පය නොඉගවී ඒකාන්තයෙන්ම සැපයක් නොලබම්හයි කීයේය. මේ කථාප්‍රවෘත්ති ඇසූ රුවානම් රාජකුමාරිකාතොමෝ තමන්ගේ ජාතියමර ඥානයෙන් තමන් විසින් දක්නාලද අතීතයෙහි ජාති සතෙක අනාගතයෙහි ජාතිසතෙකැයි යන තුදුස ජාතිය උදාහරණකොට දක්වා පියමහරජහට අනුශාසනාකරණුපිණිස පළමුකොට පාපමිත්‍ර සංසර්ගය හෙතුකොටගෙණ ගන්නාලද මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි දොෂදක්වනුයේමෙසේ කීහ.

මහරජ්ජුරුවන්වහන්ස මිහිරිවූ අඹරුක කිරිඅඹණවැල වැලදගැණීමෙන් ඒ මධුර රසය විනාශවී තිකතරසවූ අඹපල ගන්නාක්මෙන් අඹබාල දුර්ජනයන් දුරින් දුරුකවයුතුවුවද එසේ දුරුනොකොට සෙවනභජනාදිය කරන්නාවූ යහපත් නුවණැති සත්පුරුෂයෝපවා ඒ අඹබාල දුර්ජනයෝවෙන්යසි පුර්ව්වයෙහි අසනලද වචනය දැන් සැබැබව ප්‍රත්‍යක්ෂවිය දැන්වනාහි නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ගන්නාවූ විලිබිය දුරුනොව නග්නවසිවින්නාවූ අඹබාල තීර්ථකයා කරා අඥානවූ අලාතනම් සෙනෙවියාගේ බසට රැවටීගොස් මපියාණන්වහන්ශේද ඒ අන්ධබාලයන්ට සමානවුයේය රාජධම්නැමති මධු

ර රසයෙන් පහවූයේය දෘෂ්ටිසල්ලයෙන් විදුනාලද්දුවු මපියාණන්ව හන්සේ බිලිය ගිලගත් මත්සයෙකුමෙන් දෘෂ්ටිනමැති බිලියෙන් දුක සේ මිදියයුතුය ඉදින් මේ මහාසාවද්‍යවූ නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය මපියා ණන්වහන්සේ විසින් නොහළේවීනම් අවීචි මහානරකයෙන් ගොඩ ඒමක්නම් නැත්තේයයි කියා මත්තෙහිදු මේ මතුදක්වන ගාථාවන් ගෙන් අවවාද දුන්හ.

"වෙදෙහස්ස වචොසුත්වා, රුචාරුචිර වණ්ණිනි
ජානාංපුබ්බා, පරංඛම්මං, පිතරං එතදබ්‍රවි
සුතමෙව පුරෙආසි, පචචක්ඛ දිට්ඨමිදංවියා
බාළ්‍හපසෙවීමසාමහාති, බාලොවසම්පසසති"

යනාදි ගාථාවන්ගෙන් ධර්මදෙශනාකළසේකි එහි භාවය මෙ සේයි.

මහණෙනි එසමයෙහි විදෙහ රටට නායකවූ අහාතිරජහුගේ වවණ්‍ය අසා සිත්කළු ශරීරවර්ණී ඇතතාවූ රුචාතම් රාජකුමාරිකා නොමෝ අතීත අනාගතයෙහි තුල්‍යජාතියක පැවති සවභාව දන්නන් පියරජහට මෙසේ අවවාදදුන්හ පියරජ්ජුරුවෙනි සමෙක් අඥබාලයන් සේවනයකළේවිනම් මහතම අඥතාවෙක්මවෙයි යන වචනය පුර්‍වයෙහි මාවිසින් අසනලද්දේය. දන්වනාහි ඒ සැබෑබව ප්‍රත්‍යක්ෂවදුටුයෙමි පියරජ්ජුරුවෙනි ඒ කාරණය සැබෑමය අඥතාතෙ මේ අඥතායාකරු එලබු අතිශයින් මුළාවට පැමිණෙන්නේය අලාත නම් සසනෙවිය බිජකනම් දුසය කාශ්‍යපනම් ආජීවකය යන අඥත බාලයන් තුන්දෙනෙකු හා එක්වූ බැවින් අතිශයින් මුළාවන්නටම සුදුසුය මපියාණන්වහන්සේ ධුවණැත්තේය සතිරවූ ප්‍රඥාඇත්තේය පැණවත් බැවින් හෙතුඵල සබඳය දනිමෙහි දක්ෂවේක කුමක්හෙ සින් මේ අඥතබාලයන් සමග එබදු අඹබාලවූ ආජීවකයාකරු එල ඕයේද ? පියාණන්වහන්ස සංසාරගුඩිය මහාකල්ප සුවාසුවක් හුගේ ඇවෑමෙන් වන්නේයයි කියා පුරාතනයෙහි වරදවූ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිගැණීමෙන් බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ කම්සක් නැතැයි යන නාස්තික මිථ්‍යා දෘෂ්ටිගත්තාහුය පළමුකොටහන්නාලද පරාජය සංඛ්‍යාතවූ අප්‍රිය අප්‍රියෙන් ගුණ්‍යවූසේමවෙයි කුල්ක්මෙන්දයත් ? බිලියගිල ගත් මත්සයාහට ඒ බිලිය මුදවාගනනොහැකිවාක්මෙන් මිථ්‍ය, දෘෂ්ටිය වැලඳගත් අඥතයන්ට ඒ දෘෂ්ටියෙන් මිදිය නොහැක්කාහුම යයි කියා මත්තෙහිද පියරජහට අවවාද කරන්නේය මෙසේ කියයි

මපියාණන්වහන්ස මේ ලෝකයෙහි ඇතම් ප්‍රාඥයෝ උපමාවෙනුදු අර්ථාවබෝධයකරන්නාහුය එබැවින් නුඹවහන්සේට උපමාවෙන් මේ අර්ථය ප්‍රකාශකරන්නෙමි අලාතනම් සෙනෙවියාගේ පූර්ව්‍ය ජාති චරිතය උපමාවශයෙන් ප්‍රකාශකරමිසි කියා මේ ගාථාවන්ගෙන් අනුශාසනාකළේසි.

"උපමංතෙකරිස්සාමි, මහාරාජතදිච්ඡයා
උපමාය පිදේධකමේච, අත්ථංජානන්ති පණ්ඩිතා
වාණිජාජානං යථානාවා, අප්පමාණ භාරංගරුං
අතිහාරං සවාදුය, අණණ්ණවේ අවසිදති"සී

යනාදින් පියරජ්ජුරුවෙනි නුඹවහන්සේට වැඩපිණිස උපමා වක් දක්වම් උපමා වෙනුදු මේ මලාකයෙහි නුවණැත්තෝ අර්ථාව බෝධයකරති ඒ කවර උපමාවෙක්දයත් ? මේ ලෝකයෙහි වෙළඳජ නයාගේ අප්‍රමාණ බරපටවනලද්දාවූ නාවූකාතොමෝ ගර්‍ර්‍වූ මහත් බර නොතුකොවගෙණ මහාසමුද්‍රයෙහි කිදුබස්නේය එපරිද්දෙන්ම අකුශලකර්මයන් මදින්මද රැස්කරන්නාවූ සත්වතෙමේ ඒ සුළුපාපකර්ම යන්හේ රැස්වීමෙන් අනිශයින් බරවීමෙන් නරකයෙහි ගමබස්නේය පෘථිවීශ්වරයන්වහන්ස යම් අකුශලකර්මයක් කරණමකාටගෙණ දුග තියටයේද එබදු අකුශලකර්මයන් අලාතනම් සෙනෙවිතෙමේ පූර්ව්‍යෝ යෙහි රැස්කළේය එතකුදුවුවත් ඒ අකුශලකර්ම භාරය යම්තාක් සම්පූර්ණනොවූවේද ඒතාක්කල් දුගනියට නොයන්නේය පෘථිවීශ්වර යාණෙනි ඒ අලාත තෙමේ පූර්ව්‍ය ජාතියෙහි කුසල්කරණලද්දේය දේව යන්වහන්ස ඒ අලාතතෙමේ දැන් යම් සැපයක් ලැබුයේද ඒ සැපය ඒ කුශලකර්මයාගේ විපාකවන්නේය දෙවශයනි අලාතයාගේ ඒ කුස ලකර්ම්ය මේ ආත්මයෙහි ඉගවියන්නේය එසේ පින්ඉගවිගියකල්හි මේ අලාත තෙමේ උජුමාගිය හැර විසමමාර්ගී සංඛ්‍යාතවූ නරකයට බස්නේය මෙසේ අලාතයාගේ කුසලාකුසලකර්මයන් උපමාවෙන් දක්වා දැන් බිජකයාගේ කුසලා කුසලකර්මයන් දක්වනුපිණිස මේ ගාථාවන්ගෙන් ධර්මදේශනාකළහ—

"තුලාඅථා පග්ගහිතා ඔහිතෙ තුල මණ්ඩලේ
උනනමෙති තුලාසීසං, භාරෙ ඔරොපිතෙසති
එවමේව තමරාපුඤ්ඤං, ථොකං ථොකම්පි ආචිණං
සග්ගාධිච්චනොදුසෙවි, බිජකා සාතවෙ රතෝ"සී

මෙසිහාවය මෙසේසි.

යම්සේ තරාදිශයන් යම් කිසි ද්‍රව්‍යයක් කිරන්නාවූකල්හි තරාදියෙහිබහනලද්දාවූ ද්‍රව්‍යභාරය හිස්වූකල්හි තුලා ශීර්ෂය උඩත

කිඳ එපරිද්දෙන්ම යහපත්වූ කුශලධර්මය මදින්වද රැස්කරන්නාවූ මනුෂ්‍යත්වයේ අකුසල්නමැති බර බහාතබා කුසලකර්මනමැති ශීර්ෂ ඔසවා දෙව්ලෝනගින්නේය. එබැවින් මේ බිජකතාව දුසඳතාවේද සවගීලොකය කැමතිව කුශලධර්මයෙහි ඇළෙන්ය. ඒ බිජකතාවේ දුසඳතාවේ මෙයින් වුතව දෙව්ලොව උපදනේය පියරජ්ජුරුවන්වහන්ස බිජකතාවේ දුසඳතාවේ මේජාතියෙහි යම්දුකක් අනුභවකරන්නේවේද ඒ දුකවනාහි පූර්වජාතියෙහි බිජකතා විසින් රැස්කරණලද අකුශල කර්මයාගේ විපාකයෙහි. පියරජ්ජුරුවන්වහන්ස බිජකතා විසින් පූර්වජාතියෙහි රැස්කරණලද යම් පාපකර්මයක්වේද ඒ පාපකර්ම මේ ජාතියෙහිම ගෙවීනියේය ඒ පාපකර්ම ගෙවිනිය බැවින් සිල්රකුනාකිරී මෙහි ඇළෙන්ය මාගේ සවාමිවූ පියාණන්වහන්ස අඩබාලවූ කාශ්‍යප නම් ආජීවකයාගේ බස් අසා අපායමාගියට නොරිළිපදුලසි මේස් රුවානම් රාජකුමාරිකාතෙමෝ අලාතනම් ඉසතෙවියාහා බිජකතාවේ දුසඳතා විසින් පූර්වජාතියෙහි රැස්කරණලද අකුශලකර්මයන් ප්‍රකාශ කොට තමන්ගේ අතීතයෙහි සත්ජාතියක අනාගතයෙහි සත්ජාතියක වැඩිසිටින වර්තමාන සත්ජාතියෙක විඳිනුලැබුවාවූද මතුවිඳින්නාවූද සුවදුක් ජාතිස්මරඥානයෙන් පිහිටකළහැකිබැවින් අතීතයෙහි සත්ජාතියෙක තමන් විසින් විඳිනලද්දාවූ සුවදුක් ප්‍රකාශකොට ධර්මදේශනා කරණ්‍ය පිණිස මේ මතුකියන ගාථාවන් ප්‍රකාශකළේසි.

"යාමෙසා සඤාතිජාති, අහුපුබ්බ නරාධිප
කම්මාරපුත්තාමගධ, අහුරාජගහෙපුරෙ
පාපංසහායමාගම්ම, බහුපාපං කතං මයා
පරදාරස්ස පොසෙවනා, වරිත්වාන අමරාදිය"යි

මෙහිභාවය.

නරශ්‍රේෂ්ඨවූ මහියාණන්වහන්ස මම මීට සත්වන ජාතියෙහි මගධරට රජගහනුවර සුවණ්ණිකාරප්‍රත්‍රයෙක්ව උපනිමි නරදේවතාන් වහන්ස සුවණ්ණිකාර පුත්‍රව උපන්නාවූ මම පාපමිත්‍ර සංසර්ගය ලැබ බොහෝ අකුසල් රැස්කෙළෙමි. පරදාරාවන් කෙරෙහි වරදවා සිළිපැදි මෙන් මරණතෙක්වුන්හෙත් හැසුරුණෙමි පියමහාරජ්ජුරුවෙනි මා විසින් රැස්කරණලද්දාවූ ඒ අකුසලකර්මය අළුතට සැඟවිනිය හිනිපුපු රක්මෙන් නිධානගතවසිවිගේහි. ඊටපසු ඒ පරදාර අකුශලකර්මයෙන් අතෘවූ කුසල කර්මබලයකින් වංශරට කොසඹෑනුවර ආඪ්‍යවූ මහධන ඇතානාවූ සිටුකුලයෙහි සියඵ සම්පත්තියට හිමිවූ එකම පුත්‍රයෙක්ව

උපනිමි ඒ සිටුකුලයෙහි උපත්ජාතියෙනි නිරන්තරයෙන් සියළු මනු
ෂ්‍යයන්ට සත්කාරකෙළෙමි. මේ ඒ ජාතියෙහි බහුශ්‍රැතවූ පණ්ඩිතවූ
කල්‍යාණ මිත්‍රයකුලැබ ඒ කල්‍යාණමිත්‍රයාණන් විසින් මම අර්හයෙහි
ධම්මයෙහි යොදවනුලැබුයෙමි චාතුද්දසිපණ්ණරසි යන පොහොදවස්හි
මධ්‍යාහ්නරාත්‍රියක් පෙහෙවස්විසිමි ඒ භවයෙහි රැස්කරණලද්දවූ කුශ
ලකර්මය ජලදපාලව අවසන්හි කරණලද යහපත්නිධානයක්මෙන්
යහපත්ව පිහිටියේය.

මක්බිති පූර්වජාතියෙහි කළාවූ පරදර අකුශලයාගේම අපරා
පරිය වෙදනාඅකුශලකර්මය නැවතත් මාහට පැමිණ හලා හල විඳයක්
අනුභවකළාක්මෙන්විය විදෙහාධිපතිවූ පියරජ්ජුරුවෙනි ඒ කොස
ඇඹුවරින් චුතවූ මම රෞරව නරකයෙහි ඉපිද ඒ පරදර අකුශල
කර්මයාගේ දරුණුවිපාකවිඳිමි. ඒ රෞරව නරකයෙහි වින්දවූ
දුක්සිහිකරන්නාවූ මම අතිශයින් භයවෙමි. ඒ සිහිකරන්නාවූ මට
සැපයක්නම් නැත්තේහි. මපියාණන්වහන්ස ඒ රෞරව මහානරක
යෙහි බොහෝ වර්ෂ ගණනක් දුක්අනුභවකොට ඒ නරකයෙන්මිදී
අවුත් එම කර්මාවශේෂයාගේ ශක්තියෙන්ම සිත්තනතනම්බරට මහත්
ශක්තිසම්පන්නවූ එළුවෙක්ව ඉපිද බ්‍රාහ්මණයකරණුලැබුයෙමි. ඉද
වයස්වනහන්ස ශක්තිබලසම්පන්නවූ එළුඇතක්ව උපත් මම මාගේ
සහෝදරවූ සිටුපුත්‍රයා පිරිනුදු ඉසුළුයෙම් රථයෙනුදු ඉසුළුයෙමි ඕද
ඒ දරුණුවූ පරදරකර්මයාගේ අප්‍රධානඵලයක්වෙහි ජනගවරවූ මහා
රජ්ජුරුවන්වහන්ස මම ඒ එළුඅත්බැවෙන් මිදී නැවතත් හිමාලය
වනයෙහි වඳුරෙක්ව ඉපිද ගුරුපතිවූ වඳුරුරජ විසින් ඔහුගේ කටින්
ඩැහැගෙණ බ්‍රාහ්මාඩරණය කරණුලැබුයෙමි. ඒ ආත්මයද පරදරකර්ම
යාගේම නිස්සන්දඵලයවෙයි. විදෙහාධිපතිවූ මහරජ්ජුරුවෙනි ඒ වඳු
රු ආත්මභාවයෙන් චුතවූ මම දක්ෂිනනම්බරව ගොඇණක්ව ඉපිද බ්‍රාහ්ම
ණයකරණුලැබුයෙමි ජවබලසම්පන්නවූ ගොන්ව උපත් මම බොහෝ
කාලයක් මුළුල්ලෙහි හැල්ආදි බරඉසුළුයෙමි මේද ඒ පරදර
අකුශලකර්මයාගේම අප්‍රධානවිපාකයක්වෙයි විදෙහාධිපතිවූ මහා
රජ්ජුරුවන්වහන්ස ඒ ගොන් ආත්මභාවයෙන් චුතවූ මම වැද්දරට මහත් ධන
යෙන් ඇස්බැවූ කුලයෙහි දුල්ලභවූ මනුෂ්‍යාත්මභාවය ලැබගණ්ද පුරු
ෂත්වයට පැමිණුනුවූ සම්පූර්ණවූ නපුංසකයෙහි ආත්මභාවයක් ලැබ උපනිමි ඒද
පරදර අකුශලකර්මවිපාකයාගේම අවශේෂවූ අප්‍රධානඵලයක්වෙයි.

මෙසේ යවිණීගාර පුත්‍රව ඉපිද පරදුර අකුසල්මහාට එසින් වුතව පරදුර අකුශලය අවකාශ නොලැබ අනික් කුශලකර්මයක් දව කාශලැබ මහධනඅඩහාවූ සිටුකුලයෙහි ඉපිද එයින් චුතවූ ආත්ම භෙහි අනතුරු අත්බැව්හි කළාවූ පරදුර අකුශලකර්මය අවකාශලැබි රෞරව මහානරකයෙහි ඉපිද අනේවා දහස්කල් මහන්වූ නිරයෙහි විඳ එයින් චුතව එම අකුශලකර්මයාගේම නිස්සන්ද අවුබ්‍ය ටිපානචිත්ත යෙන් එබවෙන්වද මදුරෙක්වද නොමැරීක්වද යන සතරජාතියෙක් හිම පරදුර අකුශලකර්මයාගේ විපාක අනුභවකොට පස්වෙනි අත් බැව්හි මිශ්‍රකර්මහේතුවෙන් නපුංසකවද මෙසේ ජාතිසතක ඉපිද ඒ අකුශලකර්මී විපාකවිත්ද ආකාර දක්වා දුන් අනාගතයෙහි ජාතිසතා දක්වනුයේ මෙසේ ප්‍රකාශකළහ.

මහරජ්ජුරුවෙනි මෙසේ සත්ජාතියකින් පරදුර අකුශලකර්මය ඉගවා නපුංසක පණ්ඩකව උපන්ජාතියෙන් චුතව තව්තිසා භවන යෙහි ශක්‍රදේවරාජයාණන්ට හා ත්‍රිවිධ සතරවරක්ද ජවණ දිව්‍යපුත්‍ර යාගට භාග්‍යවත එක්වරක්ද ඉපිද රට අනතුරුව දුන් මේ භවයෙහි රුවානමී රාජධානිය උපනිම මෙසේ මේ ජාතිසයක ඉපිද විත්තුවූ දිව්‍යමනුෂ්‍ය සම්පත්වනාහි පරදුර අකුශලකර්මයාගේ විපාකය ඉතාව කොයඹුකුවර සිටුපුතුව ඉපිද කළාවූ දානාදි කුශලකර්මයන්ගේ විපාකයමවෙහි එසේවූයේනමුදු ඒ පරදුර අකුශලකර්මාවශේෂයෙන් පෙළනලද්දාවූ කාමාවචර කුශලකර්මයෙන් මනුෂ්‍යත්වභාවය ලැබ ගණිද ලාමකවූ සත්‍රී අත්බැවම ලැබියෙමි. දුන් මේ සත්‍රී අත්බැවෙන් චුතවූකල්හි පරදුර පාපකර්මයන් සම්පූර්ණවශයෙන්මැදි අඹුපවුල්යෙන් මුක්තාවූ පූර්ණවූ බිඹුයක්මෙන් තව්තිස භවනයෙහි මහානුභාවසම්පන්නවූ දිව්‍යරාජයාව උපදිමි මෙසේ සුළුවූ අත්තභාවිසතකට මෙහාවෙලා ජාතිසතකැයි යන තුදුස්ජාතියක සතු රුවානමී රාජකුමාරිව උපන්වාවූ ජාතියත් සමඟ ගණන්මගණ මෙසේ කියනලද්දේමෙහාව පණ්ඩකව උපන් ජාතියෙන්පසු ශක්‍රදේවරාජයාගට භාග්‍යවත උපන් පළමුවන ජාතිය දක්වාලද මනයිබ් ඒ ජාතිය සඳහා කියයියි අත යුතු මෙසේ තුදුස්ජාතියක් ප්‍රකාශකොට පියමහරජහට මෙසේ අකු ශලකර්මය හා කුශලකර්මය මා පසුපස්සේ අත්තොහොර ආවාක්මෙන් සියළු සත්වයන්ගේම කුසලා කුශලකර්මය පසුපස්සේ අවුත් සුගතී දුගති දෙක්හි සැපදුක් උපදවන්නේය කප්අසඞ්ඛ්‍යයක් ඉන්ම ගියද කුශලාකුශලකර්මයෝ ඵලානුභවනාවන්නාහුය බබාල්මහොවන් නාහුයයි දක්වහු පණිස—

"ඉතිකම්මානි අනේකානි අසංඛෙය්‍යාපිථිතියෝ
කල්‍යාණං යදිවා පාපං නතිකම්මං විනස්සති"

යන ගාථාව කීහ.

එබඳු පියරජ්ජුරුවන් වහන්ස මාවිසින් ප්‍රකාශකරණලද ආකාරයෙන් කුශල, කුශලකර්මයෝතුමූ මේ පසුපස්සේ නොහැර කැටුව ආවාක්මෙන් ලොකවාසී සකල සත්වයන්ගේම පසුපස්සෙහි යහපත්වූ කුශලකර්මය හෝ අයහපත්වූ අකුශලකර්මය හෝ කප් අසංඛ්‍යගණන් පසුපස්සෙහි අත්නොහැර කැටුව එන්නාහුය කුශල කුශලකර්මයවනාහි හිතිකලන විපාකනොදී විනාශනොවන්නේමැයි. මෙහි කර්මය විනාශනොවන්නේය යනු අපරාපරිය වේදනීය කර්මය සඳහා කියේයැයි දතයුතුයි.

එහෙයින් ජානඅටුවාසෙහි "දිට්ඨධම්මවෙදනීයං නයම්පි යෙව අත්තභාවෙ උපපජ්ජවෙදනීයං අනන්තරභවෙ විපාකංදෙති අපරාපරිය වේදනීයම්පන විපාකං අදත්වා, නතාසෙති තං සන්ධායභාසිතමිදං" යනු කීහ. කුසලකර්මයවේවා අකුසලකර්මයවේවා එකම ජවනවීථියෙහි පළමුවන ජවන සහගතවූ කර්මය දෘෂ්ටධම්ම වේදනීය කර්මනම් ඒ කර්මය ඉහත්මයෙහි කර්මය රැස්කළාවූ සකල පරම්පරා වටම විපාකදෙන්නේවෙයි. සත්වන ජවන සහගතවූ කර්මය උපපද්‍ය වේදනීය කර්මනම් ඒ කර්මය ඊට අනතුරු දෙවෙනි අත්බැව්හි විපාකදෙන්නේමය මධ්‍යයෙහි පස්වැනි ජවන සහගතවූ කර්මයෝ පස්දෙනා වනාහි අපරාපරියවේදනීය කර්මනම් ඒ කර්මයෝ වනාහි විපාක නොදී නොනස්නාසුළුය. ඒ අපරාපරිය වේදනීය කර්මය සඳහාම "නතිකම්මං විනස්සති" යනු කියනලදැයි දතයුතුයි. මෙසේ කුශල කර්මය හා අකුශලකර්මයද සත්‍යය පසුපස්සේ අත්නොහැර කැටුව ගවත්කොට සුදුසුපරිද්දෙන් සැපදුක් ගෙණදෙනබව ප්‍රකාශකොට මත්තෙහිද එයටවඩා අධිකවූ අභිධර්ම කාරණාවුන්ට හිත පිණිස විශිෂ්ටධර්මය ප්‍රකාශකරණුපිණිස මේ ගාථාවෙහිගෙන් බුදුදේශනා කළේහි.

"යෝ ඉමෙසු පුරිසෝ මහාතුං ජානිජානි පුනප්පුනං
පරදාරං චිත්තජ්ජයය ඛොතාපාදෙව කදුදමං
යා ඉමෙව පුරිසෝ කොතුං ජානිජානි පුනාප්පුනං
සාමිකං අපචායය ඉදංවෙ පරිචාරිකා
යෝඉමෙසු දිබ්බභෝගෙසු දිබ්බමාය යසංසුබං
පාපානිපරිවජ්ජයය හිවිධං ඛම්මමාචරං

කායෙනවාචාමනසා අප්පමත්තා දිවාතිලෝකෙ
අත්තනෝ මහානිඅත්ථාය ඉත්තිවා යදිවාපුථූ
මයකෙවිමෙ මනුජාජීවලෝකෙ
යසස්සිනොසබ්බසුඛූපපන්න හොගා
අසංසයංනෙති පුරෙසුචිණ්ණං
කම්මස්සකාසෙ පුත්තිසබ්බසත්තා
ඉංඝානුචිනන්තාති සයම්පිදෙව්" යි

මෙහි භාවය,

දේවයෙනි යම්පුරුෂයෙක්තෙමේ ඥාතියක් ජානියන්පාසා නැවත නැවත පුරුෂයෙක්වනුකැමැත්තේවීනම් ශ්‍රෙෂ්ඨාලද්ද පා ඇත්තාවූ පිරිසිදුබව පතන්නාවූ පුරුෂයකු විසින් මඩතලල් සහිත සථානය දුරුකරන්නාක්මෙන් පරදාරසවනයෙන් දුරුවන්නේයි. යම් සත්‍රියෙක්තොමෝ ජානියක් ජානියක්පාසා නැවත නැවත පුරුෂයෙක්වනුකැමැත්තීවීනම් ඒ සත්‍රිතාමෝ ශක්‍රදිව්‍යරාජයාගේ පාදපරිවාරිකාවූ දිව්‍යස්ත්‍රීන් මහත් ගෞරවයෙන් ඒ සක්දෙවිඳුන් පූදන්නාක්මෙන් සැකියා පුරුෂයාහට මහත් ගෞරවයෙන් පූදන්නීය යම් පුරුෂයෙක්තෙමේ දිව්‍යවූයවූ උපභොග පරිභොගසම්පත්තියද දිව්‍යවූයවූ ආයුෂද දිව්‍යවූයවූ යශස්ද කැමැත්තේවි නම් ඒ පුරුෂතෙමේ කායවාඞ් මනඃසංඛ්‍යාත දුශ්චරිතයන් හාන්පසින් දුරුකරන්නේයි කයින් හා වචනයෙන්ද සිතින්ද ප්‍රමාදනොවන්නේවේද පැණවත්වේද මහතෙමේ සත්‍රියෙක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ වේවා අභිවාඞ්ඡාවම පැමිණෙන්නේයි මනුෂ්‍යලොකයෙහි වාසයකරන්නාවූ සියළු මේ මනුෂ්‍යයෝතුමූ මහත් පරිවාරඇත්තාහු වෙදද ඒ මනුෂ්‍යයෝතුමූ පුණ්‍යානුභාවයෙහි විචිත්‍රවූ නොයෙක් යශපත් කුසලඛ්‍යාතියන් රැස්කරන්නාහු සියළු සත්ත්වයෝ කාමය සඞ්ඛ්‍යාත ධනකොට ඇත්තාහ ජනෙශ්වරවූ පියමහරජ්ජුරුවනි මනුඹවහන්සේ සිනි එළවූව මැනව මනුඹවහන්සේගේ ප්‍රශ්නාවද නැවත නැවත මෙනෙහිකරවයි මෙසේ අවවාදදුන්නේයි මේ ගාථාපාලියෙහි "කම්මස්සකාසෙ" යන පදයෙහි භාවය මෙසේයි.

මේ ලොකයෙහි මනුෂ්‍යයෝ තම තමන් විසින් රැස්කරණලද්දාවූ උපභොග පරිභොග සම්පත්තියන් තම තමන්ටම අයත්වන්නේ තම තමන් විසින් අනුභවකරන්නාත්මෙන්ම තම තමන් විසින් රැස්කරණලද්දාවූ කුශලකර්මබලයෙන් ලබනලද සියළු පඤ්චකාමෝපභෝග තම

තම්බන්ට අසිහිවෙයි. එපරිද්දෙන්ම තම තමන්ට විසින් ඉහාන්මයෙහි රාජනීති ලෝකනීති උල්ලංඝනයෙන් කරණු ලබන අපරාධයන්ට ලැබියයුතු රාජදඩන වධබන්ධනාදිය තම තමන් විසින්ම විඳින්නට වන්දයුතු වාන්මෙන් කායවාඞ්මනසසංඛ්‍යාත මාරත්‍රයෙන් රැස්කරණලද්දාවූ අකුශලකර්මයන්ගේ විපාකයද නරකාදි සතරඅපායෙහි ඉපිද තමන් විසින්ම විඳින්නට වන්දයුත්තේයි. ඒ එසේවැයි මව්පියන් විසින් කරණලද්දාවූ කුශලාකුශලකර්මය පුත්‍ර ධිතෘන්ට හෝ දුහිතෘන් විසින් කරණලද්දාවූ කුශලා කුශල කර්මය මව්පියන්ට හෝ දායාදවශයෙන් හෝ ඥාතිසම්බන්ධයෙන් හෝ අයත් නොවන්නාහුය සෙස්සන් විසින් කරණලද්දාවූ කර්මය සෙස්සන්ට අයත් නොවීම කියනුමකවරදද ? එසින් කිහ ජාතකඅට්ඨවායෙහි—

"කම්මස්සකම්හි කම්මදායාදා අත්තනාකතකම්මමෙසෙව විපාකං පටිසංවෙදිනෝ නනිමාතාපිතූනි කතංකම්මං පුත්තධිතානං විපාකං දෙති නතානි පුත්තධිතානි කතංකම්මංමාතාපිතූනංදෙති සෙසඝිකතං සෙසානං කිමවදස්සති" යි. මේසේ රුවාහම් රාජකුමාරිකාදෙනා මේ අංගාතිනම් පිසාරජහට අනෙක ප්‍රකාර උපමා උපමෙය හෙතු දාහරණයන් ප්‍රකාශකොට ධම්මදෙශනාකළේද ප්‍රකෘතියෙන් ප්‍රියවූ සවකීය පුත්‍ර ධිතෘන්ගේ විචිත්‍රවූ කථාව ඇසීමට ප්‍රියවූ පමණින් දියනියන්ගේ ධම්මකථා ශ්‍රවණය මහතුෂ්ටොවමගණ පියරජහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පහවූවේයි මෙමෙහේ අනෙකප්‍රකාරයෙන් ධම්මදෙශනා කොට පියමහරජහුගේ මිසදිටුව දුරුකරනාකළේද රාජකුමාරිකාදෙනෝ තමාගේ උත්සාහය එපවණින් අන්නොහැර සිව්දිගය සිව්අනුදිගය උඩ යටය යන දසදිශාවන්ට නමස්කාර කරමින් මෙසේ අධිෂ්ඨානකළේයි. මේ ලොකයෙහි ධම්මය ආරක්ෂාකරන්නාවූ පණ්ඩිත ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ ඍෂිවරයෝද ලොකපාල දිව්‍යගණයාද ශක්‍රබ්‍රහ්මාදීහුද විද්‍යමානවන්නාහුවය ලොකයෙහි විද්‍යමානවන්නාවූ ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ තාපස ලොකපාල දිව්‍යබ්‍රහ්මාදිහු අපගේ පියාණන්ගේ කිසිදුගුණයක් නැත්තේද මාගේ ගුණබලයෙන්ද අපගේ පියාණන්ගේ ශීලයක්නැත්තේද මාගේ ශීලබලයෙන්ද අපගේ පියාණන්ගේ කිසිධර්මයක් නැත්තේද මාගේ ධම්මබලයෙන්ද අපගේ පියාණන්ගේ සත්‍යයක් නැත්තේද මාගේ සත්‍යබලයෙන්ද මේ ලොකය බලනසේක්වා අපගේ පියමහරජහු රැවෝ වහාම අඞ්ඛ්‍යාලයන් හා එක්වීමෙන් ධම්මයන් නොරවවිසම මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගන්නේශ.

අපගේ පියමහරජ්ජුරුවෝ මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් අකිවිඩිමයන් තොරව රාජනීති උල්ලංඝනයකොට ගැනීරෙන්නට පටන්ගත් බැවින් සියළු මිශ්‍රළුහුවරවාසීන්ව පැමිණි මහත්භයද පියමහරජ්ජුරුවන්ට අවවාදකොට එසින් කිසිපිනිවක් නොලැබ වැටපැමිණි මහත්වූ දුකුද මාගේ පියරජ්ජුරුවෝ මේ නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය කරණකොට ගෙණ මරණින්මතු මහානිරයෙහි පැසෙන දිවසින් බලා ලෝවැස්සන්හෙරහි කරුණාමෛත්‍රී උපදවා මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නමැති වොහාඤ්ඣ කාරය යහපත් සම්‍යක්දෘෂ්ටිනමැති සුසැදිලොකය පතුරුවා දුරහසා ලනසේක්වාසි අධිෂ්ඨානකෙළේසි.

රුවා කුමාරිකානුනායනා නිර්දෙශයයි. 35.

නාරද බ්‍රහ්මරාජානු ශාසනාව.

——o——

36 මෙසේ රුවානම් කුමාරිකාවගේ අධිෂ්ඨානය අපමණ බොධි සත්වූනාරදනම් මහාබ්‍රහ්මරාජතෙමේ දිවකණින් අසා මාහැර අහානිරජ්ජුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පහකරවන්නට සමර්ථයෙක් නැතැයි සිතා මිනිස්ලොවටනොයා අහානිරජ්ජුගේ විසඳිදෘෂ්ටිය පහකරවන්නට අදහස්කෙළේසි. ඒ එසේමැයි මහාබොධිසත්වවරයෝ දිව්‍යබ්‍රහ්ම ලොකවල ඉපිද වසනකාලවල දිව්‍යලෝක බ්‍රහ්මලෝක සැපයෙන් ප්‍රමාදනොවී සත්වකරුණාව පෙරටුකොට මිනිස්ලොව බලා දුකට පත්වූ මනුෂ්‍යයන්ගේ ඒ දුක් පහකිරීම මහාබොධිසත්වවරයන්ගේ ධර්මතාවයක්වූ බැවින් නාරදනම් බ්‍රහ්මරාජතෙමේ මිනිස්ලොව බලනකල්හි මේ රුවානම් කුමාරිකාවන්ගේ අධිෂ්ඨානය දිවකණින් අසා මිනිස්ලොවට එහු කැමතිවිය.

ඉක්බිති නවර වේසශකින් මිනිස්ලොවට හිඑස්මෝනම් යහපත් වේදඥොසි පරිබ්‍රාජකරණ්‍යයේ මිනිස්ලොව වාසයකරන්නාවූ මනුෂ්‍යයෝවනාහි තාපස ශ්‍රවණ බ්‍රාහ්මණයන්කෙරෙහි ප්‍රසාදියෙන් මෙහෙරකරන්නාහ පරමප්‍රාවශයන් මහණබමුණන්ගේ වචනය මගෞරවයෙන් අසන්නාහුය එමහතින් තාපසවෙශයෙන් යායුතුයයි. සිතා රන්වන්වූ රූපශ්‍රීන් යුක්තාවූ මනුෂ්‍යවේශයක් මගෙණ කසදරුදු එසාත්‍රයක් හැඳ එබ්බුවසාත්‍රයක් ඒකාංශකොට පොරවා තවුස් පිරිකර සාදක් කරිගෙණ මවසේ ඉතා යහපත්දහම් කවියුතු තවුස්වෙ

සක්දෙණ දමනය කරණලද ඉඳුරන්ඇත්තේ පුන්සඳමඩිලක්මෙන් සියඵුවා වැස්සන් බල බලාසිටියදී රැයිමැලාවන්ගෙන් දසදිගුන් ශොබවමින් අහසින් අවුන් අහානිරජහුගේ වඳනදරුමය රාජභවනයටවැද පොළවට නොබැස හුවන්හුස ඔබිමොබ සක්මන්කරමින් සිටියේයි එබවදුටු රැවානමී රාජකුමාරිකාතොමෝ මාගේ පියරජ්ජු ෙ වන්ට අනුශාසනාකරණුපිණිස මහාභුහ.ව සම්පන්න ශක්‍රබ්‍රහ්මාදී දෙවිකෙනෙක් දිව්‍යලොකයෙන් බැස මාගේ අධිෂ්ඨානබලයෙන් ආයේවනැසි සිතා ගෞරවයෙන් නමස්කාරකරමින් සිටියේය අහානි රජතෙමේ හුනස්නෙහි නොසිටියහැකිව බ්‍රහ්මාභුභාවයෙන් රාජ පර්‍යාංකයෙන් බැස රජගෙමිදුලට අවුන් නමස්කාරනොකොට නම් නොත් විචාරණුයේ මේ ගාථාවකිහ.

"කුතොනුආගච්ඡසි දෙවවණ්ණිනි
ඔභාසයං සබ්බදිසං වඳිමාව
අනාගනි මෙ පුවිජිතො නාමගොතතං
කථංතං ජානන්හි මනුස්සලොකෙ" යි.....

මෙහි ගාථාය දෙවියන්ව බඳුවූ වණීඇතැනැවූ තොපි පූණීචන්ද බිඹුයක්මෙන් සියඵ දසදිගුන් සවකීය ශරීර ප්‍රභාවෙන් ශොබවමින් කොතැන්සිට ආයේදැයි විචාරණුලැබූ නෙපි නම්ගොත් ප්‍රකාශකරව ලොකවාසි තෙතෙම් තොප කවරෙකැයි හඳුනවිදැයි විචාළේයි අහානි රජතෙමේ මෙසේ විචාලකල්හි නාරදනම් බ්‍රහ්මරාජතෙමේ මෙසේ කලප නාකාළේයි මේ අහානිරජතෙමේ පරලොවක් නැත යන මිථ්‍යා දෘෂ්ටිගත්තේය. එබැවින් මම පළමුකොට මාගේ නාමගොත්‍රයන් දක්වා ඊට අනාතුරුව පරලොවක් ඇතිබව හඟවාලන්නෙමි සිතා මේ ගාථාවකිහ,

"අහඤ්හි දවතො ඉදානිම්හි
ඔභාසයං සබ්බදිසං වඳිමාව
අක්ඛාමි තෙ පුවිජිතා නාමගොතතං
ජානන්හිවං නාරදෙ කසසපොවාති" යි.....

එබා මහරජ මම වනාහි පුන්සඳමඩිලක්මෙන් දසදිගුන් ශොබවමින් දිව්‍යලොකයෙන් දැන් මේහි ආයෙමි තොප විසින් විචාරණුලැබූ මම තොපට මාගේ නාමගොත්‍රයන් ප්‍රකාශකරම් නාරදයැයි කියාද කාශ්‍යපයැයි කියාද ලොකවාසිහු මා හඳුනන්නාහුයැයි කිහ. මෙසේ මහාඅබාධසහිවූ නාරදනම් මහාබ්‍රහ්මරාජයාණන් විසින් කියනලද වචනය ඇසූ අහානිරජතෙමේ මෙසේ සිතීය මේ නාරද

තාපසතෙමේ මහානුභාවසම්පන්නය ආකාශයෙහිද පොළොවෙහිවෙන් යාම් සිටීම් ආදී සෘද්ධිප්‍රාතිහාර්යයන් දක්වා සහෝත්තරය. එහෙයින් පළමු කොට එබඳු මහානුභාවසම්පන්නවූ කාරණය විචාරා තදනන්තරව පරලොවඇති නැතිබව විචාරන්නෙවියසිතා, පළමුකොට ආනුභාව සම්පන්නවීමට ඇතාතාවූ හෙතුව විචාරණ්නැස් මේ ගාථාවකින.

"අවජ්‍රියරූපං එතා යාදිසඤ්ච
හෙහාසයාගවජ්ඣසි නිසිසිව්
පුච්ඡාමි තං නාරද එතමත්ථං
අථ කෙනවණ්ණෙන තවායමිඩි"සි

එබඳු නාරදය තොපගේ සම්බන්ධ රූපයක්වේද ඒ තොපගේ රූපවර්ණය ඒකාන්තයෙන් ආශ්චර්‍යීය තොපගේ අහසින් ගමනද ඒවද අහසසිටීමද එසේම ආශ්චර්‍යීය එබඳු නාරදය මේ කාරණය නා විචාරම් කවරකාරණයකින් තොපි මෙබඳු සෘද්ධිබලයක්ලැබුවෙයදැයි විචාළේසි. මෙසේ අභාතිරජහු විසින් විචාළ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරුදීම් වශයෙන් නාරදතෙම බ්‍රහ්මරාජතෙමේ තමාගේ සෘද්ධිප්‍රාතිහාර්‍යය ලැබීමට හෙතුව ප්‍රකාශකරණුපිණිස මේ ගාථාවකින.

"සබ්බඤ්ඤුධම්මම්හි දමෝචිණ්ණා
ගුණා මමෙතේ පකතා පුරාණා
තථාහෙව ධම්මේහි සුසෙවිතෙහි
මෙඝාජිලෝ යෙන කාමංගතොස්මි"සි

එවිබා මහරජ සත්‍යවචනයෙහි සංයම සුචරිත ධර්මය හා ධ්‍යානධර්මය පසෙඳුවැඩීම්යයන් නික්මවීමය මෙලොසුන් දුරුකිරීමය යන මෙමෙතක් ගුණධර්මයෝ මාවසින් පූර්වජාතියෙහි රැස්කරණලද්දාහුය මෙතනවට සෙවනාවූ ගාඨිතාකළාවූ මේ ගුණධර්මයන් මහතුකොටගෙණ ලබා ලද්දාවූ ධ්‍යානවිධානය සම්බන්ධවූ අනුභාවවර්ණය ඇත්තේ කැමතිතැනකට අහසින් ගමනාගමනකරණකටමැයි මෙසේ කීයේයි මෙසේ මහා මඛ තිසවචනයන්වහන්සේ විසින් කියනාලද වචනය අසා අභාතිරජ තෙමේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් මුළාවූ බැවින් පරලොවක් ඇතැයි නොඅදහන්නේ කුශලකර්මයාගේ විපාකයක්ඇද්දැයි විචාරණ්කැමතිව මේ ගාථාවකින.

"අවජ්‍රියමාවිභාවයි පුඤ්ඤසිද්ධි
සමෙවඉමේ එතෙහි යථාවමේදිස
පුච්ඡාමිතං නාරද එතමත්ථං
පුමෙවාවමේසාධූ විසාස මරුහි
අසිංදවා පිතරෙව අවේජු
ලොකාපරා අවිජ්ජවාසාහු"සි

එබඳු නාරදය බොහෝ පිටතැන්හි කුසලකර්මයන්ගේ ආනිසංසයක්වූ විපාක කියැවිය. ඉදින් වනාහි මේ වාක්‍යතාදිය මහත් ශ්‍රාවණ ආදර කිරීදෙන් වන්නේනම් ඒ ප්‍රකටකොට ප්‍රකාශ කරව එබඳු නාරදය මේ අර්ථය තොප විචාරමි මා විසින් විචාරණලද්දාවූ තොපි ඒමට නොවලහා කියව දෙවියෝ හා බ්‍රහ්මයෝ ඇත්තා හුදකම් හා කර්මඵලඇත්තාහුද මෙසින් නස්නා සත්වයෝ නැවත උපදනා පරලොවක් ඇත්තේවේද මේ ජනාතමේ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් හා පරලොවකුත් ඇතැයි කියන්නාහු නම් ඒ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් හා පරලොවකුත් විද්‍යමානවද්දැයි විචාළේයි මෙසේ අහාතිරජ විසින් විචාරණලද්දාවූ මහාබෝධිසත්වයන්වහන්සේ දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදී සත්වයෝ හා පරලොවත් ඇතිබව ප්‍රකාශකරණුපිණිස මෙසේකිහ.

"අත්ථේවදේවා පිතරොව අත්ථි
ලොකාපරෝ අත්ථි ජනෝයමාහු,
කාමේසු ගිද්ධාව නරාපමූළ්හා
ලොකංපරං නවිදූමොහසුත්තා" යි.

මහරජ්ජුරුවනි දෙවියෝත් ඇත බ්‍රහ්මයෝත් ඇත මේ ලොවත් ඇත පරලොවත් ඇත කුශලා කුශලකර්මයන්ගේ විපාකත් ඇතැයි ලොකය දන්නා යම් සත්වයකුනක්කියේනම් ඒ ඇත්තේමය චිත්තුකාම කෙලෙශකාමයෙන් ගිජුවූ මොහයෙන් මුළාවූ සත්වයෝ පරලොවවත් මේ ලොවවත් පරලොවවත්නාවූ විපාකවත් නොදනිති කීවාහුය ඉක්බිති නාරද තාපසයන් කිබස් අසා අහාති රජ තෙමේ පරිහාශකොට මෙසේ කිහ.

"අත්ථිනිවෙනාරද සද්දහාමි,
නිවසනං පරලොකන මත්තනං
ඉධෙවමෙපඤ්ඤයතානි දෙනි
දස්සාමිතෙ පරලොකෙක සහස්සං" යි.

එබඳු තපස්වීනි මේලොවින් මැරියන්නාවූ සත්වයන්ට පරලොව වාසයථාරායක් ඇතැයි නියා තෙපි අදහව්නාම් මේලොවදී මට කනවණ්ඩු පත්සියයක් ණයපිණිස දුව නොපව පරලොවදී එකතවක පොලින් සමග කනවණ්ඩු දහසක් දෙන්නමිකීමත්ය ඉක්බිති මහා මහාසත්වණාණෝ පිරිස් මැද ඒ රජ්ජුරුවන්ට නිත්දෝකාව කියන්නාහු මෙසේවදාන්යත් —

"දශෙජ්ජමුඛා පසූවසතානි හොතො
ජඤ්ඤුමුඛෙව සීලවන්තං වදඤ්ඤෑං
එදදං භවන්තං නිරයෙ වසන්තං,
ඒකා වොදශෙ පරලොකෙ සහසසං" යි.

ඉදින් අපි මෙතෙම සිල්වන්යයි කියාද සැබවසක්ෂිකියන් නෝයයි කියාද බාර්මික මහණ බමුණන්ට මේ අවසථාවෙහි මෙබදු දුනවයතුවක් පරිතයාගශකාට මෙසේවූ ඵලයක් ලබමිහයි කියාද දනු මෝනම් එබශෙදැකුව පොලී පිණිස කහවණු පන්සියයක් දෙමිහ තෙපිවනාහි මරණද සාහසිකක්‍රියාකරන්නෙක තෙපිවනාහි මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ගෙණ දන්හල් වදපියා දුගී මගී යාචකයන් නෙරපාහැර පරදරාදි නොයෙක් පව්කොට මෙයින් චුතව නරකෘයහි උපදුව මෙබදු රෞද්‍ර ක්‍රියාකොට නරකෘයෙහි ඉපිද ඉෂාරවූ දුක්විඳනාවූ තොපි කරාශගාස් කහඳණු දහස ඉෙලින් සමග මව දෙවයි කියා කවරෙක් ඉල්වන් නේදැයි කියා මත්තෙහිද මේ ඛාථාවන්ගෙන් අවවාදකළේයි.

"ඉධෙව සො හොති අධම්මසීලො
පාපාචාරො අලසො එදදකමෙෙමා
නපණ්ඩිතා තස්මිං ඉණං දදනති
නඤ්ඤාගතො මහාති තථාවිධම්හා
දකඛඤ්ච පොසං මනුජා විදිත්වා
උඤ්ඤකං සීලවන්තං වදඤ්ඤෑං
සයමෙව මහාෙගහි නිමන්තයන්ති
කම්මංකරිත්වා පුනමාහෙරසි" යි

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි මේ ඵලවිභිම යමෙක් හෙමේ අදම්වූ සවභාව ඇත්තේවේද ලාමක හැසිරීම් ඇත්තේවේද අලසවේද මරණද ක්‍රියා ඇත්තේවේද පඬිතයෝ ඔහු මෙරණිණයනොදෙති එබදු මනු ෂයයාගෙන් ආපසු ණය නොලැබියහැක්කේය.

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි පණිතවූ මහණ බමුණන්ට මේබදු පරිතයාගයක්කොට මෙබදු විපාකයක් ලබන්නේයයි කම්පලදන් නාවූ සැබව සක්ම කියන සුළුවූ සිල්වත්වූ උඤ්ඤ වීයඤ්ඤයන් සමන් විනතවූ ශ්‍රමණ බ්‍රාහමණාදි උතතමයන්ට තමන්ගේ ප්‍රමයෝජනයෙහි සලස්වා වැනුව උපදවාගෙණ අප සතුදේ පසුවගෙණහැර දෙවයි කියා වසතු සවාමිහු තුමූම සම්පතින් පවරති එබඳුන්ට දුන්දේ පසුවලැබන්නේයයිකීහ.

0

මෙසේ මහ බෝසතාණන් විසින් වැඩ කියනලද වචනය අසා රටවැසි තෙමේ තුටුපහටුවූ සිත්ඇතිව දිව්‍යමය සෘඩිමත්වූ තපශ්චීන් වහන්සේ මහානුභාව ඇතිසේක අද අපගේ රජ්ජුරුවන්ගේ මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය ඒකාන්තයෙන් හරවනසේකැයි කියමින් මුළුමියුළු නුවර ඒක කෝලාහලවිය මහාබෝසතාණන්ගේ සෘඩ්‍යානුභාවයෙන් සත් යොදුන් මියුළුනුවර මුළුල්ලෙහි ඔවුන්ගේ ධර්මදේශනාව නොඇසුවෙක්නම් නැත්තේය.

ඉක්බිති මහාබෝසතාණෝ මේ රජ්ජුරුවෝ ඉතා තරකොට මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගන්න නරකභයයින් බිහුනැතිගන්වා මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවා නැවත ඔහු දිව්ලෝකයෙහි දක්වා අස්වසාලම්සිතා මහරජ ඉදින් තොපි අපගේ අවවාදය පිළිනොගන්නේවීනම් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නොහරණේවීනම් මරණින්මතු මේ මේ ආකාරයෙන් අපමණ දුක් කම්කටුළු ඇත්තාවූ නරකයට යන්නේවේ දැයි කියා නිරය පිළිබඳ කථාවට පටන්ගත්හ මහේ කෙසේදයත්?

"ඉතොවුතෝ දක්ඛසි තප්ප රාජා
කාකොළසංඝෙහි විකාඝමානං නිරඝයවයනතං
කාකෙහි ගිද්ධේඛිව ඝොරණෙකෙහි
සඤ්ඡින්නගත්තං රුහිරං සවන්තං
කෝ මෙවාදසෙ පරලොකෙ සහසසං

අඞ්ගතමං තප්ප නවඤසුරියා
නිරඝයා සදුතුමුල්ලෝ ඝොරරූපෝ
ඝසා නෙවරත්තී නදිවා පඤඤයති
තථාවිධෙ කෝ විවරෙ ධනඤ්ඤෙකෝ"ති

මහරජ තෙපි ඉදින් මේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නොහළේවිනම් මේ ලොවින් චුතවූතෙපි අපමණ දුක්ඇත්තාවූ ඒ නිරඝයහි උපදනෙහිය ඒ නිරඝයෙහි ලොහකාමය නිසුණුතුඩු ඇතිවනකවුඩුරැල එසින් ඔවුන්ගේ ලොහොතුඩින්විද ඇද ඇද කඩ කඩා කනලද ගාත්‍රාඇතිව වැ මහන්නාවූ ලෙඝඇතිව කවුඩු ගිජුල්ලිහිණි දිනබල්ලන් ආදින් විසින් සිඳිනාලද ගාත්‍රාඇත්තාවූ තොපිකරා ඒ නිරඝවඝාස් කවරසවි මයක් ඔස්සෙන් දහසක් මටදූතමෑනවැසි ඉල්වන්නේදැයි කීහ මේ සේ කාමකාළකම් නරකයදක්වා ඊට අනතුරුව ලොකාන්තරික නරකය දක්වන්හ. හු මේඝස්කීහ.

මහරජ තොපවැනි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගතිකයෝ මරණින්මතු ලොකාන්තරික නරකයෙහි උපදනාහ ඒ නරකයෙහි වඤ්චිතුනයාගේ උත්පත්තිය වළක්වන්නාවූ ඝනාන්ධකාර ඇත්තේය. චන්ද්‍රසූර්‍යයින්ගේ නැතතාහ අතිශයින් අන්ධකාරවත්තේය සැමකල්හි අන්ධකාරයෙන් මුළාවන්තේය ඒ ලොකාන්තරිකනරකතෙම් ඝෝරවූ දරුණුවූ දුක්ඇත්තේය රන්‍රිදී දවාලද වෙනස්ව නොපැමිණෙන්නේය. එබදු කටුකදුක් ඇතතාවූ නිරයෙහි ඉපිද දුක්විඳිනාවූ මතාපිකරාගොස් කවරනම් වසතු සොඹයෙක් ණයඉල්වන්නේදැයි කීහ. මෙසේ අහනි රජහට ලොකාන්තරික නරකවිස්තරදක්වා මහරජ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නොහරණා තෙපි හුදෙක් මේ ලොකාන්තරික නරකයෙහිම ඉපිද දුක්විඳ ඒ අකුශල කර්මය ගෙවන්නේනොවෙයි අනික් නරකයක් හිද ඉපිද දුක්විඳින්නේමයයි දක්වනුයේ මේ ගාථාවන්කිහ.

"සබලසොණ්ඩා සාමෝව දුවෙසුණා
පවඩ්ඪකායා බලිනෝ මහන්තා
ඛාදන්ති දන්තෙහි අයොමයෙහි
ඉමෙතා පතුණ්ණිකං පරලොකෙ පතන්තං

තංඛජ්ජමානං නිරයෙඑව සන්තං
එදෙදුහි වාළෙහි අසම්හිකෙහි
සඤ්ජීතනඛතුණ්ඩෙහි රුහිරංසවන්නා
මකාමවාදියෙ පරලොකෙ සහසසං" යි.

මහරජ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගත් මේ ලොකවාසි මනුෂ්‍යයෝ වෙසින් චුතව පරලෝගියාහු ව්‍යාළනරකයෙහි ඉපිද ව්‍යාඝ්‍රයන්ට බදු තඹුරුවන්වූද පිඟුවන්වූද මහත්කයක්ඇත්තාවූද මහත් බලසම්පන්නවූද යමක දීනබල්ලෝ දෙපාර්ශ්වයෙන් අවුත් ගිනිගණ දිලිසෙන අයෝමය දහින් දෙපැත්තට ඇද ඇද සුණු විසුණු කොට ශරීරමාංශය කඩ කඩා කති මෙසේ ඝෝරවූ රෞද්‍රවූ යමක දිනබල්ලන් විසින් ඇහමස් කඩ කඩා කණ්ණුලබන්නාවූ නරකයෙහි වසන ඒ නෛරයික සත්ත්වයා දරුණුවූ භයංකාරවූ ව්‍යාඝ්‍රයන් විසින්ද මෙවර මස්ඇද ඇද කඩා කණ්ණුලබන්නාවූ හාත්පසින් සිදිනාලද ගාත්‍රා ඇත්තාවූ සියලහින් ලේ වැගිරෙන්නාවූ තොපකරා කවරනම් සඤ්ඤයෙක් එළඹ කඉවණු දහස දෙවයි ඉල්වන්නේදැයි මෙමෙස් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගතිකයන් පැසසන්නාවූ ව්‍යාළනම් නරක වණීනාව දක්වා ඉදින් ඒ නරකයෙන් මිදුනේනම් නැවත කාලූපකාලනම් නරකයෙහි ඉපිද මෙබදු දුක්කම් කටුළු විඳිමන්යයි දක්වනුපිණිස මේ ගාථාවන්කිහ.

"උසූභිසත්තිහිව සුනිසදහි
හතනති විජ්ඣන්ති ච පොථයන්ති
කාලූපකාලානිරයම්හිඝොරෙ
පුමබබ්තරං දුකකටකමමකාරිං
තංහඤ්ඤමානං නිරයෙ වසන්තං
කුවජ්ඣමිං පස්සසමීං විප්ඵාලං උදරං
සඤ්ජීනාගත්තං රුහිරං සවන්තං
කොචොදයෙ පරලොකෙ සහස්සං
සත්තීඋසුතොමරභින්දිවාලා
විවිධාවුධං වස්සති තත්ථ දෙවෝ
පතන්ති අඞ්ගානිම්වවිමුඤ්චමානා
සිලාසනී වස්සති එදුඤකමමං
සන්ධාවමානම්පි රථෙසු යුත්තං
සජොතිභූතං පඨවිං කමන්තං
පතොදලඝිහි සුමචොදයන්තං
කොචොදයෙ පරලොකෙ සහස්සං" සී.

මහ රජ මේ මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි දරුණුවූ පව්කරුස්කළාවූ සත්වතෙම මෙලොවින් චුතව ඝොරවූ කාලූපකාලානම් නරකඅගහි උපදනේය ඉක්බිති ඒ නරකයෙහි උපන්සත්ත්වයන්ට දුක්කම් කටුළු දෙන්නාවු පසම්තුරුවු නිරයපාලයෝවනාහි ගිනිගෙණ දිලියෙන ඒතලවලින් හා සනඟා මුවහත්කරණලද නිගුණු අඩයටියෙන්ද දෙඝිදුරුකොට මහවත් විණිවිද සිදුරුකොට අනිනාහුද විදුනාහුද පොළනාහුදවෙති.

තවද මහරජ ඒ නිරයපාලයෝ මේ නාරකික සත්වයා වට කොට ගෙණ නොමයක් ආයුධයෙන් ඇණ දෙසිදුරුකරන්නාහ මේ සේ ඵලකාවුධමයෙන් ඇණ විද මහත්දුකට පමුණුවනලද්දුවූ නෙරයික සත්වයෙමේ බුර බුරානඹින්නාවූ මහාවහ්නිජ්ජාලාවන් අතුරෙහි දුක්ඉවසාගතනොහැකිව ඔබිමොබ දිවන්නාහ මහරජ බඩෙහිද ඇලපත්හිද නොමයක් ආයුධයෙන් අනිනුලබන්නාවූ නරකයෙහි ඒ මේඅත දිවමින්පණිමින්වැටෙමින් පැසෙන්නාවූද බඩපළනලද්දුවූද හාත්පසින් සිඳිනාලද ගාත්‍රාඇතතාවූද ලේවගුරුවන්නාවූද නොපකරා කවරෙක් අවුත් පරලෝවහිදී කහවණුදහස දෙවයි ඉල්වන්නේද? එඹා මහරජ ඒ කාලූපකාලනම් නිරයෙහි අඩඟට සරතෝමරහෙල්ල ආදි නිනිගෙණ දිලියෙන අනෙකප්‍රකාර ආයුධයෝ වැසි

වස්නාකලක්මෙන් නෙරයික සත්වයාගේ ඔස්තකයෙහි මහන්නාහ ගිනිගෙණ දිලියෙන කිඹිරහුරුමෙන් ගිනිපුපුරු ඉසිමින් දිලියෙන් නාවූ ගිනියලාඇති ශෝභයක් ආයුධයෝ දිවෙමින් දිලියෙමින් හුගුරමින් අහසින් අවුන් නාරකික සත්වයන්ට හයඵලවමින් ඇන විදංබොහෝදුක් උපදවන්නාහ වැසිවස්නාකල්හි සෙසහඹමෙන් ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ ගල්ඝුළු සමූහයෝ දුම්මින් හුගුරමින් දිව අවුන් ඒ නාරකික සත්වයන්ගේ මුදුනෙහි වස්නාහුය. තවද ඒ නරකයෙහි ඉවසිය නොහැක්කාවු ගිනිරැස්වැනිවු හුනුපවන්හමන් නේය එසෙඟෙහින් ඒ නරකයෙහි යවල්ලවූ සැපයක්හෝ සිතට කිසි විවෙකයක්හෝ නැත්තේය. සම්බදුවූ ආශ්වාදයක් නැතනාවූ නරක යෙහි දුක්කම්කටුඑවිදීමෙන් දුපපන්ව සැඟවීයන්නට සුදුසුවිඟක් නොලැබ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය භූමියෙහි ඒ මේ අත දිවෙමින් දුක්විඳිනා නෙපිකරුගොස් පරලෙව්හිදී වහන්ස මට මස්සෙන් දහස දුනමැනවැයි නරක දුක්නොබාසිට කවරනම් කෙනෙක් ණය ඉල්වද්ද ? තවද මහරජ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය රථයෙහි වරින්වර යොදුගෙණ ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ කැහැවින් පහරණ ලදුව ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ නවයොදුන් බොලය ඇති යමපාල මවහි වහ්නිජ්ජ්වාලාවන් අතුරෙහි දෙපසින් ගිනිමැඩගෙණ දිවෙමින් ඒ දුක් ඉවසාගතනොහී ඇත් මැත් බලා දිවන්නාවූ නොපිලඟට මගාස් මස්සෙන්දහස දුනමැනවැයී එළවන්නෝ කව්රුහුද ? තවද ඒකාලූපකාලනම් නරකයෙහිම මහන්පවීනයන්ට බදුවූ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය පවීත ඇතනාහ ඒ නිරිසන්තු ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය රථයෙහි යොදු ර්ව අනතුරුව ඒ අයොමය පවීතයම හා අහුරු පවීතයට නන්වන්නේය. යන අර්ථය ප්‍රකාශකරණු පිණිස මේ ගාථාවකීහ.

"තමාරුහනතං පබ්බතසන්නිකාසං
අඞ්ගාරරාසිං ජලිතං භයානකං
සුදඞ්ගතතා 'කපණංරුදන්තං
මකා චොදයෙ පරලොකෙ සහස්සං" ඒ.

තවද මහරජුරුමවනි ඉතා නියුණුකර මුවහත් ඇති හාත් පසින් ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ දුටුපමණකින්ම හයඵලවන්නාවූ මුදුනට නැඟීමෙත් හා පහතට බැසීමෙන්ද මහත් විඩා උපදවන් නාවූ ගිනිගෙණ දිලියෙනඅයොමය පවීතය මුදුනට යමපලුලන් විසින් පහරණලදුව නඟිමිත්ද මුදුනි ගියකල පහළබස්නා පිණිස පහරණ

ලදුව පහළවබසිම්න්ද තොපගේ සළුහය මස්ලොඹුවෙහතබා සැත් බාණාලද මස්කැපියක්මෙන් ඒ කරමුවහතින් කැපි කැපි සුණු විසුණුවන්නේය. මෙසේ ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ කරමුවානින් කැපි කැපිලේ පෙර පෙරා තොසෙක්වර අයොමය පළිතයට නගිම්න්ද බසිම්න්ද දුක්විඳිනා තෙපිකරාගොස් ඒ නරක දුකට තොබා ඉපා ලිත්සමග මස්සෙන් දහස දුනමැනවැයි තොපඅතින් කවරෙක්නම් ණයඉල්වන්නේද ? තවද මහරජ්ජුරුවෙනි හාත්පසින් ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ දුටු පමණින්ම අතිශයින් භය එළවන්නාවු අඟාරප ර්වතයට යවපල්ලන් විසින් පහරණලදින් මුදුනට නැඟී විශෙෂයෙන් දවනලද ශරීරඇතුව බැගෑපත් අසරණයෙක්ව දෙයන් ඉහබැඳ ගෙණ හඬාවලප්නා තොපකරා එළඹ ඒස්සෙන්දහස දුනමැනවැයි කවරෙක් ණය ඉල්වන්නේද? මෙසේ කාලුපකාලානම් නරක වණීනාව දක්වා සිඹලිනම් නරකය දක්වන්නාහු මේ ගාථාවතුස්සයකීහ.

"අබ්භාකුව සමා උච්චා කණ්ටකා නිවිතාදුමා
අයොමයෙහි නිමක්ඛිහි නරලොහිතපායිනි...

තමාරුහන්ති නාරියෝ නරාච පරදාරගු
මොදිනා සතති හතෙඵහි යමනිදෙදසකාරිහි...

සමාරුහනතං නිරයං සිඹලිං රුහිරමක්ඛිතං
විදඩ්ඪකායං විවිතං ආතුරං ගාළ්හවෙදනං...

පයසසනතංමුහුං උණහා ප්‍රබ්බතම්ම පරාධිකං
දුමංගහවිතතාවතෙතතං මො තං යාමචය්‍ය තංධනං"යි...

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි කටුහිඹුල් නරකයෙහි නිරිසතුන්ගේ වෙරළේ උරාබොන්නාවූ සොළසඟුල් පමණ දික්වූ තියුණු කටුවෙන් ගැවසීගතතාවූ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමයවූ නිල්වලාඇුළුමෙන් උස්වූ කටුහිඹුල් රුක්ඇත්තේය පරයත්‍රි පරපුරුෂ සසවනවශයෙන් ලොභයෙන් ඔව්නොවුන්කෙරෙහි ඇළුම්කළාවූ සත්‍රී පුරුෂයෝ එහි උපන්නාහු ගිනිගෙණ දිලිසෙන තෙප්ගත් අත්ඇති බියකරු යමපල්ලන් විසින් තලා මරා මෙහෙයනලද්දාහු හඬම්න් වැලපෙම්න් තොකැමැතිවම ඒ කටුහිඹුල් රුක්මුදුනට නැගගන්නාහ මෙබඳුවූ කටුහිඹුල් නරකයට යමපල්ලන් විසින් තෙබින් ඇන ඇනනන්වනලද කල්හි සොළසඟුල් කටුයෙන් තොපගේ සකලශරීරය කැපී කැපී ලෙහෙයන් රැඳී රන්කඹුලයක් පෙරවියාක්මෙන් බලන්නවුන්ට පෙණන්නේය නැවත සම්මස් නහරතැළිමෙන් ඉදිමී දුක්වේදනාවෙන්

පිඬිනවූ ශරීරඇතනාහු සෘණ සෘණයෙහි උණුසුම්වාතය නිකුත්කර මින් සුසුම්ලමින් මහත් දුක්අනුභවකරයි මේසේ පුළුජාතියෙහි රැස්කරණලද අකුශලකර්මඋනි බලවත් අපරාධ ඇතනාවූ තෙපි ඒ කටුනිඹුලට නැගී දුක් අනුභවකරන්නාවූ කල්හි ගිනිගෙණ දිලි යෙන්නාවූ කටුහිඹුල් රැක්මුදුනට නොබානැගී මස්සෙන් දහස දුන මැනවැයි ඉල්වන්නෝ කවරහුද ? තවද මහරජ්ජුරුවෙනි පාපකාරී නිරිසතුන්ගේ ශරීරරුධිරයපානයකරන්නාවූ අතිශයින් තියුණුවූ දෙමුවහත් ඇතනාවූ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයෝමය කඩුවැනිපත්‍ර යෙන් ගැවසිගතනාවූ නිල්වලාකුළුවෙන් උහව පැණනැංගාවූ අසි පත්‍ර වෘක්ෂයෙන් ගැවසීගත්තාවූ අසිපත්‍ර නරකයෙහි අසිපත්‍ර වෘක්ෂ යන්ගේ මුදුනව යම්පල්ලන් විසින් තෙබින් ඇන ඇන තළ තළා මරමරා තන්වන්නාහුය එකල්හි තියුණුවූ කඩුපතින් අත්පා කන් නාශාදි සකලශරීරාවයවයන් කැපිකැපි සියළු ශරීරයෙන් මල් පෙර පෙරා මහදුක්විඳිනා තෙනව නොපකරුගොස් කවරනම් පුරුෂයෙක් මස්සෙන්දහස දුනමැනවැයි නොබාසිව ණයඉල්වන්නේද ?

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි මෙසේ අත්පා සිදීමෙන් මහත් දුක් වේදනා උපදවන්නාවූ අසිපත්‍ර නරකයෙන් මිනිස් නොබෝ වෙලා වකින්ම නිනිගෙණ දිලියන්නාවූ ලෝදියෙන් පිරිබස්නාවූ මෙවත රණිනම් නරක ගඟාවෙහි යම්පල්ලන් විසින් නොකැළැත්තෙන්ම බලාත්කාරයෙන් අල්වා හඩව හඩවා ගෙණගොස් මහඑකල්හි එහි වැටී මහත් දුක් අනුභවකරන්නාවූ තොපකරු කවරනම් පුරුෂයෙක් නොබාගොස් අතපි අතින් මස්සෙන්දහස දුනමැනවැයි ණයඉල්වන් නේද ?

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි ගිනිගෙණ දිලියන්නාවූ ක්ෂාරොදක යෙන් පිරුණුවූ හැසිය බැලිය වැදදෙනාහැකි බැවින් දුදුල්වූ සියුම් මුවහත් ඇතනාවූ අයෝමය පොකුරුපහින් ගැවසීගතනාවූ ක්ෂාරොද කනම්වූ යම් නරක ගංගාවක් ඇත්තේවද. ඒ පාපකාරී සත්වයා න්රයපාලයන විසින් අල්වා හඩව හඩවාගෙණගොස් ඒ ක්ෂාරොදක නරකයෙහි හෙලනලද්දේ තියුණු මුවහත් ඇතනාවූ යපොකුරුප නින් කැපෙනලද ශරීර ඇත්තේ මල් පෙර පෙරා අකුලෙකම්බල යෙන් කමලක උඩුගංබලාද කලෙක යටිගංබලාද ඇදගෙණගොස් මෙසේ නොයෙක් පරිදෙන් දුක්විඳුන වූ තොපිකරු කවරනම් වීර පුරුෂයෙක් නොගොස් මස්සෙන් දහස දුනමැනවැයි ණය ඉල්වන්නේද ?

මෙසේ මේ ලොකයෙහි පව්කරන්නාවූ සත්වයන්ට දුක්දීම පිණිස සියළු සතුන්ගේ අකුශලකර්මබලයෙන් පහළවනිමබන් නාවූ නොයෙක් නරකයන්ගේ ජාතිනාම විභාගාදියද ඒ ඒ නරකයෙහි උපන්නාවූ සත්වයන්ට දුක්දෙන්නාවූ යමපල්ලන් දීනබල්ලන් නිරය කව්ඩන් ආදි සත්වවිභාගයද ඛිනිගෙණ දිලිමයන්නාවූ කඩු දුනු ඊතල ගෙල්ල තෝමර භින්දිවාල යමුගුරු අඩෆටි ආදි අනෙක ප්‍රකාර ආයුධයන්ද නරකාග්නි ලෝදිය ලෝගුලි අඩගාරපපීත අයඃපීත අයොරථාදි විභාගද විස්තරයෙහියි ප්‍රකාශිතවූ මහබෝසතාණන්ගේ නරක කථාවඇසූ අඩභාගිනම්රජතෙමේ භයින් ත්‍රාසඨව මහබෝසතාණන් පිහිටකොට සිතා කියන්නාහු ඍෂින් වහන්ස කම්පල දුක්විඳීම්වශයෙන් නුඹවහන්සේ විසින් කියනලද්දාවූ මේ ධර්මකථාව අසා සිදිනාලද වෘක්ෂයක්මෙන් භයපත්ව වෙව්ලමින් මංමුළාවූ එකෙකුමෙන්ද විෂ අනුභවකළ එකෙකුමෙන්ද නැගෙණ හිර බටහිර උතුර දකුණ නියමයකොවහතමතොහැකි දිශාමුළහ එකෙකුමෙන්ද මා කොතැන්හි සිටිම්දැයි මට නොදනෙන්නේයයි භියවින් තපස්වීන් වහන්ස මාකළ පාපයන්ට භයින් දැන් මම අනිගහින් පසුතැවෙමි මව මහන්වූ නරකභය උපන එසේහෙයින් මෙතන්හිදී ඔබ වහන්සේ විනාමට අනික් පිහිටෙක් නැත මතුවත්තෙහි මාසිතට දුක් නුපදවා මාසිත සැනසුවමැනවැයි මේ මතුදක්වනගාථාවන්මගන් යාඥාකළේයි.

"වෙඛාම් රූදොකා විය ජීරූජිමානෙතා, දිසා නපජානාමි පමූළ්හසඉඤ්ඤ
භයානුතපපාමි මහාවමෙහසා, සුත්වාකථා තව භාසිතා ඉමස...

ආදිතෙකාවාරි මැඤ්ඩංව දීපංවොඝෙ මහණ්ණවේ
අනිකාඅරව පපෙජ්ජාමතා භිංතො මහාසි සරණං ඉඉස...

අඤ්ඩබ්භමඤ්ඣ අනුසාස මං ඉසෙ අනීතවඩ්ඩානංපරාධිභිංමයා
ආවිඛකෙවනාරද සුඛ්ඛගහාඝථා අහංතෙනිරඝයපතෙතයාං"සී...

එඛා තපස්වීන්වහන්ස මමවත්හි නුඹවහන්සේගේ ධර්මකථාව ඇසීමෙන් සිදිනාලද වෘක්ෂයක්මෙන් කම්පාවෙමි මුළාවූ සිහිඇත්තෙක්ව දිසාමුළ්හවූයෙමි මා විසින් කරණලද්දාවූ අකුශලකර්මයන් හේතුකොටගෙණ පසුතැවෙමි මව මහන්වූ නරක භයඋපන්නේය පින්වත්වූ තපශ්වීන්වහන්ස හාත්පසින් ගිනිගත්කල්හි මහත්වූ ගඟා මඩ්ඣයට පැමිණි කලක්මෙන්ද මහත්වූ සැඩපහරකට අසුවූ එකෙකුට මහා සමුද්‍රමධ්‍යයෙහි නැව්බිඳීගොස් නරඛ මච්ඡයෙන් ඇන්මැන් ගසාදමනලදුව පිහිට නොලබන්නාවූ එකෙකුට දිවසිනක්මෙන්ද ඝනාන්ධකාරයෙහි මුළාව ඇවිදිනා එකෙකුට ප්‍රදීපයක්මෙන්ද නුඹව

හන්සේ මව පිහිටුවුව මැනව පින්වත්වූ සෘෂීන්වහන්ස නුඹවහන්සේ මව ඓහලෞකික පාරලෞකික අර්ථයෙන් හා දුරුකටයුතු දශ අකුශලධර්මයෙන්ද පිරියයුතු දසකුසලධර්මයෙන්ද අනුශාසනාකර වදාළ මැනව තපශ්චීන්වහන්ස මාළුසින් ගිය දවස ඒකාන්තයෙන් ඉෂ්ට විපාක ඇතතාවූ කුශලකර්මය ඉක්මවා අපායගමනීයවූ අකුසල් රැස් කරණලද්දේය අපරාධයක්ම කරණලද්දේය. එසේ හෙයින් තපශ්චීන්වහන්ස මම නුඹවහන්සේ විසින් ප්‍රකාශකරණලද අනෙක ප්‍රකාර දුක්කම් කටුළු ඇන්තාවූ නරකයෙහි යම් ප්‍රතිපත්තියක් කරණකොට ගෙණ නොහෙමිද සුගතියට කාරණවූ එබදු කුශලමාර්ගය මව සකසා කිවමැනවැසි කීහ.

ඉක්බිති අහාතිරජ්ජුරුවන් විසින් මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නම්වූ ඝනාන්ධකාරය දුරුකොට යහපත් සම්‍යක්දෘෂ්ටි නම්වූ රාජමාර්ගයෙහි යනු කැමතිවූ මවපිහිටවුව මැනවසි යාඥාකරණලදින් මහාබ්‍රහ්මයා සඳහටු නාරදතාපස බ්‍රහ්මරාජතෙමේ දිව්‍යලෝකයට මාර්ගවූ ප්‍රාරථනා යහපත් ධාර්මික රජුන්ගේ සම්‍යක් ප්‍රතිපත්ති මාර්ගය උදාහරණ කොට ප්‍රකාශකරණුයේ මේ ගාථාවන්කීහ.

"යථා අහුබහරාජා, වෙස්සාමිත්තතාව අඤ්ඤකා
යමතගති ඉඤ්ඣකරා, සිවිරාජාපරිචාරිකා
සමණබ්‍රාහමණානං එතවඤ්ඤුඤ්ඣචරාජානෝ සග්ගාවිසයංගතා
අධම්මංපරිවජ්ජෙත්වා ධම්මංචර මහිපතී" යි.

මහරජ්ජුරුවෙනි පුරාතනයෙහි ධෘතරාෂ්ට්‍ර රජය විශ්වමිත්‍රතාවී රජය යාමදග්නිනම් රජය අඩකනම් රජය ඉක්ෂ්වාකුරජය සිවිනම් රජය ඔහු මේ රජදරුවන් සමදනාහා අන්‍යවූද ධර්මරජදරුවෙක මනක්ඇද්ද ඒ සියළු රජදරුවෝම මහණ බමුණන්ට අත්පා මෙහෙ කොට යම්සේ මරණින්මතු ශක්‍රයසම්පත්තියලැබුවෝද එපරිද්දෙන්ම තපසින් ප්‍රාණඝාතාදි අකුසලධර්ම සමාදනවෙන් දුරුව ත්‍රිවිධ සුචරිත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. තවද පෘථිවීශ්වරවූ මහරජ්ජුරුවෙනි තොපගේ ප්‍රාසාදයෙහින් ඇතුල්නුවර හා පිටතුවරත් ගම් නියම්ගම් දනව්ආදි ඇතින් ආහාරපානවස්ත්‍රාදී දසදනවසතුන් ගත්අත්ඇති පුරුෂයෝ කවරෙක්හටසයඇත්තේද කවරෙක්හට පිපාසාඇත්තේද කවරෙක් මල්පළඳිනු කැමැත්තේද කවරෙක්සුවඳවිලවුන්ගල්වනු කැමැත්තේද

නොමයක් පැහැඇතහාවූ වස්ත්‍රජාතිකවස්‍රෙක් හඳිනුකැමැත්තේද අනෙකප්‍රකාර රත්රුවන් මුතුමැණික් ආභරණ කවරෙක් පලඳිනු කැමැත්තේදැයි මෙසේ හඬනහා කියමින් ඇවිදින්වහි මාගීඵලඹ ගත් නාවූ මහිජනයා අතින් කවරෙක් කුඩඉඳුල්ණු කැමැත්තේද කවරෙක් මෝලක්කි මිරිවැඩි වහන්පයලණු කැමැත්තේදැයි මේසේ සවස උදය නොපමාගේ මාලිනාවෙහින් ඇතුල්නුවරත් පිටිනුවරත් ගම් නියම්ගම් දනව්ආදි තැනත් සිට හඬනහා කියත්වහි

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි නොපවි උපස්ථායකවූ අධිකාරී සෙනෙවිරත් ඇපා මාපාමාණඩලිකය යන පවප්‍රධානීන් හා අවශෙෂවූ රාජසේවකයන් අතුරෙහුත් ජරාජීර්ණවූද ඉරාගාතුරවූද රාජාමාත්‍ය රාජපුරුෂයන්ද ජරාපත් ඉගරිමිවුන් ඇත්අස් ආදිහුද පළමුපරිද්දෙන් ඒ ඒ රාජකාර්‍යයෙහි නොයෙදවම තරුණු අවස්ථාවෙහි තමන් සියළු කාර්‍යයිකරන්නට සමර්ථනෙයින් ඒ ඒ කාර්‍යනොපිරිහෙලා දුබලභාවයින් නොව ගතනොහැකි ඉගරිමිවුන්හා ඇත්අස් ආදී නිරවශේෂ සත්වයෝ ජරාපත්කල්හි පළමුපරිද්දෙන් රථසකටාදිභාණ්ඩ වහනයකොට කර්මාන්තකරන්නට අසමර්ථයහ ඔවුන් අතුරෙන් එසේකුත් පළමුපරිද්දෙන් රථසකටාදි භාණ්ඩවහනයකොට කර්මාන්තකරන්නට අසමර්ථයහ ඔවුන් අතුරෙන් එසේකුත් පළමුපරිද්දෙන් කර්මාන්තයෙහි නොයෙදවූ ජරාපත්කල ඔව්හු දුර්වලභාවයින් බරඉසිලීම් සිසාරම් ආදි නොමයක් කර්මාන්තකොටගන්නට අසමර්ථවන්නාහ.

තවද නොපගේ අවාප්තහාදින් අතුරෙන් යමෙක් පෙරබලී යව නොපව අනුන් මිසින් නොකොටගත නොහැක්කාවූ උපකාරයක් නොළඳ්වීනම් ඕනට මහත්වූ පෙළහරතබාදී බත්නම්දිමෙල් දැසිදස් ගවම්හිස්ආදීන් දීමෙන් මහස්වූ උපකාරකරව අසත්පුරුෂයෝවූ කළි තමන්ට උපකාරවූවන්ට උන් සමර්ථ අවස්ථාවෙහිම උපකාර නොකට සත්කාරසම්මානකරන්නාහු. උන් අසමර්ථ අවස්ථාවෙහි මූනදී බැණනැගී එක්වත් ඇස්ලා බැලීවක්වත් නොකරන්නාන සත්පුරුෂයෝවූ කළිඋපකාරකළවුන්ට සමර්ථ අවස්ථාවෙහිත් අසමර්ථ අවස්ථාවෙහින් මවනසක් නැතිව ඒකාකාරයෙන්ම ප්‍රත්‍යුපකාරනොකොට මහපෙළහරදී සත්කාර සම්මානකරන්නාහ එසේහයින් මහරජ්ජුරුවනි නොපිත් සත්පුරුෂධර්මයෙහි පිහිටා නොපව උපකාරිවූවන්ට ප්‍රත්‍යුපකාරනොකොට මහත්වූ ඒශ්වර්‍යාදිසම්පත් හා ඇත්කාර සම්මානකි

රීරමන් සමඟාවනාතෙරීවත් ජීවිතාන්තයදක්වා, එතෙක්වී ඇතැම්
රකුවයි මෙමගේ මහඇබ්සතාණෙණ් අතාතිර්ජනට අවවාදානු ශාසනා
ඥානාව දැනගිල භාවනාකථාවත් කිරීමෙන් සවනීයාගීය අදුන්වාදී
මත්පෙනිදු මෙමගේ ධර්මදේශනාකාලන මහරජ මේ ශරීරය දෙවියන
කුම්භීරකු බඹඩකු ඊගව රජයකු විෂ්ණුආදී දෙවියෙකු විසින් මවන
ලද්දේ නොවෙයි රන්රිදී මුතුමැණික් පබළු මවරළුවිණ් ආදි දෙසඋඩ
රත්නයන්ගෙන් උපන්නේත්නොවෙයි රන්සඳුන් මහළසඳුන් ආදියෙන්
උපන්නේත්නොවෙයි රත්පියුම් මානළපියුම් ඇඹුල් ඉපුල මහල්මැලි
ආදිවූ පුෂ්පවෘක්ෂයන්ගෙන් උපත්නේත් නොවේයි දැලිකුමකින් උපන්
නේදයන්? කොසින් ලොමින් නියයන් දහින් සමින් මසින් නහරින්
ඇටින් ඇටමිදුමලින් වකුගඩුවෙන් හදවතින් අක්මාවෙන් දළබු
වෙන් බඩදිවින් පපුකැණින් අතුනෙන් අතුහුඹහණින් නොපැසුනු
අහරින් පැසුනු අහරින් කිස්මුලින් පිනින් සෙමින් පූයාවෙන් ලෙඝ
යන් මෝදිමයන් මේද තෙල්න් ඇදුලෙන් වසාතෙලින්තෙලින්
සොටුගෙන් සදම්දුලෙන් වටන්දිගෙනැති යනමේ දැනිස්කුණප
යන්ම උපන්නේය. නැවත රූපවේදනා සංඥා සංස්කාර විඥානයන
පස්කඳින්උපත්තේය මෙහි රූපස්කන්ධයනම් තදබැව් ලක්ෂණවූ
පෘථිවිධාතුය වැගිරෙණබැව් ලක්ෂණ ආපොධාතුය උණුසුම්බැව් ලක්ෂ
ණ තෙජොධාතුය සැලෙනබැව් ලක්ෂණ වායොධාතුය යනමේ භූත
රූපයෝ සතරදෙනය මේ සතරමහාභූතනිසාන්නිසා පවත්නා සුවිසි
උපාදරූපයන්ගෙන් චක්ඛුඃශ්‍රෝත්‍රඝ්‍රාණ ජිව්හා කාය යන ප්‍රසාදරූප
යෝ පස්දෙනය රූපශබ්ද ගන්ධරස ඵොට්ඨබ්බ යන විෂය රූපයෝ පස්
දෙනය ස්ත්‍රී භාවපුම්භාවයයි කියනලද භාවරූපය හෘදය වස්තුයයි
කියනලද හෘදය රූපය ජීවිතේන්ද්‍රියයයි කියනලද ජීවිතරූපය කබලිං
කාරාහාරයයි කියනලද ඕජාර රූපය ආකාශධාතුයයි කියනලද
පරිච්ඡේද රූපය කායවාග් විඥප්තිවය සඞ්ඛ්‍යාත විඥප්ති රූපය
රූපයන්ගේ සැහැල්ලුබවය මෘදුබවය කර්මණ්‍යබවයයි කියන
ලද විකාරරූපත්‍රය රූපයන්ගේ ප්‍රථමොත්පත්තිය පරම්පරාවශයෙන්
පැවැත්මය දිරිමය බිඳීමයයි කියනලද ලක්ෂණ රූප සතරය යන
මේ උපාදරූපයෝ සුවිස්සකය කුතරූපාදි නිෂ්පන්න රූපයෝ දසඅඳ
නෙන්දැයි මෙහෙයි අවවිසිරූපයෝ රූපස්කන්ධනම්වේයි සුඛදුක්ඛ
උපෙක්ඛා සොම්නස් දොම්නස් යන වේදනාවෝ පස්දෙන වේදනා
සඤ්ඤාස්කන්ධනම වැකුණුකැරීමක්මෙන් අරමු
ණු ගැනුනන ආකාරයෙන් පවත්නා සඤ්ඤාව සංඥාස්කන්ධනම වේද

නා සංඥාදකින් අවශිෂ්ටවූ ස්පර්ශය ආදිකොට ප්‍රත්‍යය කොළුවරකොට ඇති චෛතසිකධර්මයෝ පණස්දෙන සංස්කාරස්කන්ධනම් ඒ කෝත්
පාදය එකනිරුධය එකාළඹණය එකවස්තුකය යන සතරලක්ෂණ
යෙන් සම්ප්‍රයුක්තව උපදනා චෛතසිකයන් දෙපණස්දෙනාහට
පූර්වංගම විඤ්ඤාණය විඤ්ඤානස්කන්ධ නම් මේ දක්වනලද
මේ පඤ්චවිඤ්ඤාණ මේ ශරීරනමැති රථය උපදිනලද්දේ මේ
තිස්ඛණප සංඛ්‍යාතවූ රූපස්කන්ධයෙන් හා නාමස්කන්ධ සතරකින්
උපන්නාවූ මතාපගේ මේ ශරීරය රථයකට උපමාකොට දැනගණුව
පියවිරථයයි කියැසැරිහුණෙන් මතාපගේ කායනමැති රථයෙහි පහවූ
පිනම්බඇතුනාවූ කුසල්සිත්නමැති රියැසැරියෙක් ඇතිවියයුත්තේය
පියවිරථයෙහි අකුරගසන්නාක්මෙන් මතාපගේ මේ කායනමැතිරථ
යෙහි මෛත්‍රී නමැති විශෂකර්මාත්තභාවය නිමවනලද අඹුරකින්
සමන්විතවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි පිරිවරමෙන් කායරථයෙහි
දැන සංවිභාගනැති රථපිරිවර ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි නිමි
වලළුමෙන් මේ කායරථයෙහි සන්හුන් පියොවින්ගමන්කිරීම් සඞ්ඛ්‍යා
තවුනිවි වලළුඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි වෙහෙලිපත්මෙන්
මතාපගේ කායරථයෙහි මෙරමාහවපාණිප්‍රහාරාදියෙන් හිංසාමනා
කොට සන්හුන්පියොවින් අතදික්කිරිමය වක්කිරිමයයි කියනලද
හසුන සංයමනැති වෙහෙලිපත්ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි
නොසැලිසැපෙස් ගමන්කරණු පිණිස ඒ ඒ තැන රථසඤ්ඤෙහිලනවදු
න්තෙල්මෙන් මතාපගේ මේ කායරථයෙහි කුසින් ගිනිමනානැගෙණ
පිණිස පමණ දැනවැලදිමයයි කියනලද කුයිමි සංයමනමැති වදුන්
තෙල් ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථය නොගැටියන කල නොහඬ
න්නාක්මෙන් මතාපගේ කායරථයෙහි අදුඩසේනොවී පමණ දැනක
ටිකිරිමයයි කියනලද වාක්සංයමනැති නොගැටීම හා නොගැසීම්
ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි වටකොට එල්වනලද රන්කිණි
දැල් ආදි රථාභරණමෙන් මතාපගේ කායරථයෙහි බොරුවෙන්දුරුව
සත්‍යවචන නමැති රථාභරණයන් ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි
සක්මුබාදින්ගේ මනාව ශිල්පිවැදගත් පිහිටීමක්මෙන් මතාපගේ
කායරථයෙහි මට සිලිටුවූ කණීරසායනවූ නිර්මදුඹ ප්‍රිය තෙදුල්
බිණිමයයිකියනලද මට සිලිටු නිර්මදුඹ රථාභරණයන් ඇතිවියයුත්
තේය පියවි රථයෙහි ඒ ඒ රථසන්ධි නොඉඟිළෙන පිණිසලනලද
බදව ලහටුවක්මෙන් මතාපගේ කායරථයෙහි පමණ දැනයුක්ත
ප්‍රාප්තවූඋස්සාහනැති සක්මිබදුන් ලහටු ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථ

මයහි සැරසිම්පිණිස එල්වනලද ධ්වජපතා කාදියමෙන් කායරථ
මයහි කම්පලඇදහීම සහභාවකොට ඇතනාවූ වසතුපරිත්‍යාග මවන
නා ලක්‍ෂණවූ අමලාභනමැති සුඳුරවූ රථාලංකාරයන් ඇතිවිය යුත්
මත්ය පියවිරථමයහි රිය නිසමෙමන් කායරථමයහි මෘදුබැව් සඛ්‍යාත
මෙන්දඹිබැව් නමැතිනිම්නවූ රියහිසක් ඇතිවිශයුත්මත්ය පියවිරථ
මයති රියහිසබැඳ අල්වාමගණ ඇදිනා රැහැණමෙන් මතාපමහ කාය
රථමයහි අඛඩ පවශිලය හා වසඝුරුදින්ගේ නානාලඛණ විසඝපා
භාවමයන්මුවපැහිරීමයහි කියනලද සීලසංවරනමැති මගණඉදිනා
රැහැන්ඇතිවියයුත්මත්ය පියවිරථය ගල්මුල්ආදිමයහි මතාපැකිළ
ඝන්නාක්මමන් කායරථමයහිද මවෂකාවයුත්මනහි මවෂමනාකිරිම
යහි කියනලද මතාපැකිළිවිඇතිවියයුත්මත්ය පියවිරථමයහි නගෂ
ලද ධවලචඡත්‍රයමෙමන් කායරථමයහි දසකුශල ධර්මමැති ධවලාත
පත්‍ර ඇතිවියයුත්මත්ය පියවිරථමයහි වැතිරගිදිනා පිවාටුවමෙන්
කායරථමයහි අර්‍යසන්නිශ්‍රිතබහුශ්‍රැත භාවනමැති වැතිරගිදිනා
පිටාටු ඇතිවියයුත්මත්ය පියවිරථමයහි පණවනලද පඤ්චංක සංඛ්‍ය ත
සිංහාසනයමෙමන් කායරථමයහි ලාභාදි අෂ්ටලෝකධර්මයහි මතාසැ
ලෙන සභාවමයහි පිහිටියාවූ සිත්නමැති විසිතුරු ඇතිරිඅතුරණලද
රථපයඞ්කමයන් සමන්විත වියයුත්මත්ය පියවිරථයට ඇණිආදිසිය
එදුරු සම්භාරය ගැටෑදිය නැතිබැවින් න්‍යස්කණ්ටකවූ හරඇතිවූ
කල්හිම ඒ රථය දිනී ආදිමයහි ගමනසෂමවිද එපරිද්දෙන් කාය
නමැති රථයද මේ දුන්මදන්ට සුදුසුකල්වන්මත්ය මේ ශීල සංවෂ
ණයට සුදුසු කල්වන්නේය මේ පෙමහවස්විසිමට සුදුසුකල්වන්
මත්යයි මවමසේ කල්දන කාරණලද්දවූ දානාදි පිරිසිදු කුසල චිත්ත
නමැතිහරමයන් යුක්තමවව පියවිරථමයහි රියහිස මතාමහපිණිස
කොකුගන්වා මහෝ නුදඩකය අවුළුවා මහෝ තබන්නාක්මෙන් මතාප
මග පියවිරථය මහපිරිස්දැදමෙශඩිව අශවමයෝ මමානවට ඇදමගණ
ඝන්නාහුදු එපරිදෙදන් මතාපමග කායරථය නුවනැතතන්මග අව
වාදපරිදියටත්ව පැවැත්වියයුතුග පියවිරථමයහි අසුන්කර මයෙදන
ලද සැහැල්ලුවූ චිත්දඩුමවින් මතාපමග කායරථමයහි අධිකමානය
මනාකිරීමයහි කියනලද සැහැල්ලු චිතදමඩින් යුක්තමවව
පියවිරථමයහි දැඩිකඩමයවූ මහත්වූ පෝරුඅතුළකල්හි බලන්න
වුන්ට ඒ රථය ප්‍රශාදුමහව සැරසි සිටිද එමස්ම මතාපමග
කායරථය කුශලධර්මවිෂමයහි මතාපසුබැස පවත්නාවූ සිත්නැ
මැති මහත්වූ අතුල්පෝරුඇතිවව පියවිරථය විසඳුවූ ගල්
මබාරළු රජස්නැමගන්නාවූ මාර්ගමයහි යන්මන් රජසින්

හැවසිහත්මහසින් තොපගේ කායරථය නිර්භයවූ භෝග භූමිනමැති සුගති
ගටපමුණුවන්නට දශකුශලවාහිනය හා ආර්යාෂ්ටාඞ්ගිකමාර්ගය රථමාව
තවන්නාසේ පියවිරථය ඇදගෙණ අමාගීහලයහි දිවන්නාවූ අශ්වයන්
පැහැරවළකා රථමාවතට පමුණුවාලන්නාවූ කැහැවක්මෙන් රූපාදි
පස්කම් ගුණයෙහි ඇල්මකොට මෙසේ තොපගේ පිළිපැද දිවන්නාවූ
තොපගේ කායරථයන් යොදනලද ලොභාදි අකුශලධර්මනමැති
මඩ අශ්වයන් පැහැරනවත්වාලන්නට ආලඹණයෙහි තත්වූ සවහාව
ප්‍රතිවෙධ කරන්නවූ තොපගේ උතුම්වූ ප්‍රඥාව ප්‍රදීපකෘත්‍යය සිඳුක
රවා තවද උතුම්වූ ප්‍රඥාව තොපගේ කායරථය අකුශලධර්මනමැති අමා
ගිහළුන් වළක්වා සෘජුවූ රාජමාර්ගයට පමුණුවාලන්නේය පියවරථ
මහනි රියසැරියෙකු ඇතිකල්හිම මහබිඳ ඒ රථව්‍යායාමය පැදගණ
මගාශ් කෙනෙහිතනාට පමු ණුවා අභිමතාවාප්තියෙකරේද එපරිද්දෙ

න්ම තොපගේ මේ දෙහනවැනි රථයට අන්‍යවූ රථාවායතීනයකු නැත්තේය තොපගේ ආත්මසම්භාවනාවූ සිතම රථාවායතීනයිසිට දෙහ රීථය සුගතිසංඛ්‍යාතවූ ඊප්සිත යථානයට පමුණුවා ඉක්මවාගිය ප්‍රභවය කාල මහරජපුරුෂයනි ඉදින් මේ කායනමැති රථයන් යන්නාවූ සත්ත්වකාය කායවාරාදියෙන් සමව හැසිරීම හා නොසිදී පවත්නාවූ වියත්‍රීන සැපිරවපවත්නේවීනම් ඝම්මඝයනින් මේ කායනමැති රථය ඔහට ප්‍රාර්ථිතාකාරණලද සියළුසැපත් සාධාරණද එසේඝයින් මේබ දුවූ කායරථයන් ගන්නාවූ සතපි ඒ කායනයන් කිසිකෙලෙසත් නරකාදී සතරඅපායට නොගොස් චාතුමහාරාජිකාදී සදිව්‍යලෝක ඝයනි ඉපිද අපමණවූදිවසැපත් අනුභවකොට කෙළවර අප්‍රවූ අමර වූ නිවන සැපතටත් පැමිණෙන්නේවේදැයි මෙසේ මහාසත්ත්ව තෙනා අඛ්‍යානිරජ්ජුරුවන්ගේ ශරීරය රථොපමාවෙන් වර්ණනාකොට ඝුසලාගීය ගඟලා රජ්ජුරුවන් සතුටුකරවූහ.

තවද මහරජ තොප විසින් "ආවිඤ්ඡමනාරද සුඛිතඤ්ඤං යථා අහං තනානිරයංපමතඤ්ඤං" සි ඝම වචනයක් කියනලද්දේවිද ඒ තොපගේ ඉල්වීම හාත්පසින් සම්පූර්ණකරණලද්දේයි මෙසේ ධම්මදේශනාකොට රජ්ජුරුවන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවා ශීලයෙහි පිහිටුවා මෙතැන්පටන් පාපමිත්‍රසේවනයෙන් දුරුව කල්‍යාණමිත්‍ර සේවනඝකරමින් දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවස්තූන් ප්‍රරම්භ දශරාජධම්ම ඝයන් හා සතරසංග්‍රහවස්තුවෙන්ද අමකාපායවරුජ්ජයකරවයි ධම්මදේ ශනාකොට රුවාහම් රාජකුමාරීකාවන්ගේ ගුණවර්ණනාකොට සිය ලලවුන්බලාසිටියදීම බ්‍රහමාත්මයවූ බ්‍රහමස්ත්‍රීසම්පත්තිය මනුෂ්‍යය න්ට දක්වා සියළු මිනිසුන් බ්‍රහමලෝක සම්පත්තිඝයහි අලවා අඟසට පැණෙනැති බඹලොවට ගියේයි එ සමඝයහි අලාතනම් සෙනෙවිරත මේ දැන් ඳදවිදත් මතරණුවෝය. සුනාමනම් සෙනෙවිරතමේ දැන් භද්දිය සථවිරයෝය විජය සෙනෙවිනම් දැන්සැරියුන් මහාතරුන්ය බිජකනම් මුනලුන් මහාතරුන්ය ගුණඅජීවකනම් දැන් සුනක්ඛ ත්ත ලිච්ඡවිපුත්‍රයාය රුහානම් රාජකුමාරිකානම් දැන් ආනන්ද සථවි රඝයන්ය පාපදෘෂ්ටිඝත් අඟාති රජ්ජුරුවන්නම් උරුමවේලකාශ්‍යප සථවිරයෝය එසමඝයහි අඟාතිරජහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය දුරඝසා පියා මහපිරිස්ලැද ධම්මදේශනාඝකාට රාජප්‍රමුඛ මහජනයාට සඩ්ගීතසම්ප තිය සාධාදුන්නාවූ නාරදනම් මහාබ්‍රහම රාජනම් දැන් ලොව්තුරා බුදුවූ අපගේ මහතම දිපඳුත්තමයාණන්වහන්සේයයි දතයුත් තේසි.

මේ මහානාරද කාශ්‍යප ජාතක නිදේශයයි 36.

කර්මය හා කර්මවිපාකය.

—— 0 ——

37 මෙසේ මහානාරද කාශ්‍යපජාතකයෙහි කර්මවිපාකයන්ගේ පැවැත්මදක්වා ඊට අනතුරුව කර්මය හා කර්මවිපාකයද දක්වනුලැබේ හේ මෙසේයත් ? කාමරූපා රූපසංඛ්‍යාත භූමිත්‍රයෙහි ප්‍රතියන්ධි විපාක හා ප්‍රවෘත්තිවිපාකයන්ද අධ්‍යාත්මික විපාක හා බාහිරවිපාක යන්ද දීමෙහි අපොහොසත්වූ ලෞකික එකුන්නිස්කුශලා කුශලචෙතනාවලින් මේ සත්‍රතයෙහි කර්මත්‍රය වේ ඒ කර්මය දෘෂ්ටධර්මවේදනීයකර්මය උපපද්‍ය වේදනීයකර්මය අපරාපරිය වේදනීයකර්මය අහෝසිකර්මයයි විපාකදායකත්‍රයෙන් සිවිවැදෑරුම්වන්නේහි ඒ සතරවැදෑරුම් කර්මයන් අතුරෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂවූ මේ ආත්මභාවයෙහි විපාකදියයුතුවූ එකාළිස් විපිළිගි සත්ජවනයන් අතුරෙන් ප්‍රථම ජවන චෙතනාතෝමෝ දෘෂ්ටධර්මවේදනීයකර්මනම ඒ ප්‍රථමජවන චෙතනාව හෙතුන්ගේ සම්පූර්ණබව ඇතිකල්හි දියමතුපිටට නොපැමිණ ජලය ඇතුළත පිමපන්නාවූ පද්මයක්මෙන් වර්තමාන ආත්මභාවයෙහිම ඒ කර්මය රැස්කළාවූ පඤ්චස්කන්ධයටම විපාකදීම්වශයෙන් ප්‍රබාධවිඝාතකි ශක්තියෙන් යුක්තවන්නේයි ක්ෂුද්‍රාවෘක්ෂයෙහි පළමුකොට හටගත්නා පුෂ්පය ඵලය ඉපදවීමට අසමර්ථවූ වාතප්‍රපාතයක් එන්නාක්මෙන් ජවනවිපිළිගෙහි පළමුවන ජවන්සිත මසසු ජවනයන් මෙකරෙන් ආශෙවන ප්‍රත්‍යය නොලැබීමෙන් විපාකදෙනුලබන්නේද සංඝාතක විපාකයක් ඉපදවීමහි අසමර්ථව අහෙතුකවූ ප්‍රවෘත්ති විපාක නාම සකඛ්‍යයන් හා සමඟ රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදි බාහිර රූපමාත්‍රවූ විපාකයක්ම ඵළවන්නේහි ප්‍රතිසන්ධිවිපාක සංඛ්‍යානවූ නාමසකඛ්‍ය විපාකයක් නො උපදවන්නේවැයි දෙවෙනි අත්බැව්හි විපාකදියයුතුවූ ඒ ඒ ක්‍රියා නිෂ්පත්තිය කරන්නාවූ සත්වනාජවන චෙතනාමතාමෝ උපපද්‍ය වේදනීයකර්මනම ඒ සත්වන ජවන චෙතනාමතාමෝ ප්‍රථම ජවනාදීන්මගින් ලබනලද ආසේවනප්‍රත්‍යය ඇතිබැවින් හා ඒ ඒ ක්‍රියා නිෂ්පත්තිය කරණසෙහින්ද අතිසයින් බලවත්බැවින් දෙවෙනි අත්බැව්හි ප්‍රතිසන්ධිවිපාක ප්‍රවෘත්තිවිපාක ඵළවීමෙන් ජනක කෘත්‍යය හාත්පසින් සම්පූර්ණකිරීමහි අපොහොසත්වන්නේයි ඒ සත්වන ජවන චෙතනාමතාමෝ දෙවෙනි අත්බැව්හි ප්‍රතිසන්ධි විපාක දුන්කල්හි නැවත අවකාශලැබීමෙන් ජාති සියයක හෝ දහසක හෝ ප්‍රවෘත්ති විපාකදෙන්නේනි දෙවෙනි අත්බැව්හි ඉදින් ප්‍රතිසන්ධිවිපාක නුදුන්නේවිනම් දෙවෙනි අත්බැව්හි ප්‍රවෘත්තිවිපාක

නොදන්නේයැ යි විකාරවෙනි කියනලදී තුන්වැනි හවාදිසෙනිවනාහි වයස්ගතවූ පසු පුරුෂයකුට පාවාදුන්නාවූ සත්‍රීතොමෝ වයස්ගතවූ බැවින් ගැබ්ගැනීන්නාක්මෙන්ද නිස්කල්ගතවූ බීජය පැළනොවෙන්නාක්මෙන්ද විපාකදෙනකාලය ඉක්මගියාවූ සත්වන ජවනාවේතනා නොවෝ විපාක නොදන්නේමැයි ෴

තව මහද්ගත කුසල චෙතනාවෙහිද දෙවෙනිහවයට පැමිණ විපාකදියයුතු බැවින් උපපද්‍යවේදනීය කම්නම්වේ, යළිඋපන දිට්ඨධම්මවේදය උපපද්‍යවේදය කම්යෝ දෙදෙන තම තමන්ගේ විපාකදීමට සුදුසුකාලශෙනි විපාක නුදුන්නාහුනම්හෝ විපාකදීමට සුදුසු උපකාරයන්ගේ අසම්පූර්ණතාවක් ඇතිවීහම් හෝ අහෝසි කම්නම්වේ තුන්වනහවයපවත් අනියත ආත්මභාවයක දීහෝ සුදුසු විපාකඇතාවූ මධ්‍යම ජවන චෙතනාවෝ පස්දෙන අපරාපරිය වේදනකම්නම්වේ ඒ මධ්‍යමයෙහිවූ ජවනචෙතනාවෝපස්දෙන ලබන ලද ආසෙවනප්‍රත්‍යය ඇතිබැවින් ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති කාලදෙක්හිම සමඟතුකවූද අහේතුකවූද සියළු විපාකනාමස්කන්ධයන් හා කම්ජ රූපඅෂ්ට උපදවන්මය ඒ අපරාපරිය වේදනීයකම්මෙතෙමේ සතර ආයතන ආශ්‍රිතයන් අවිද්‍යාඟව තෘෂ්ණා සංඛ්‍යාත භවමූලයන් සිදීමෙන් විපාක නොදීමක් ඇතිනම්හෝ අහොසිකම්මවේනි එහෙයින් අහොසිකම්ම යන අනික් කම්යක්නැත්තේසි යටකී ත්‍රිවිධ කාරකම්යන්ගේ විපාකදෙනකාලය ඉක්මයාමෙන් අහොසිකම්මයයි ව්‍යවහාරකරන්නැයි ඒ සතරාකාරකම්යන්ගේ පිහිටිවට ආධාරවූ චිත්තොත්පාදයවනාහි දෙළොස්අකුසල්ය කාමාවචර කුසල්අටය රූපාවචර කුසල්පසය අරූපාවචර කුසල්සතරයැයි සිව්වැදෑරුම්වේ ලොකෝත්තරමාර්ග කුසලයවනාහි නිල්නොනොවෙන් තමාව අනුභවකරුවම එල සඛ්‍යාත විපාකය එළවන්නාවූ අනාලිතධම්යක්වූහෙයින් කාලවශයෙන් පිරිහිදු විපාකදෙන්නාවූ සතරාකාරධම්යන්තෙරෙනි ඇතුළත් නොකළහැක්කාහු වෙති ඒ සතරාකාර චිත්තොත්පාදයන් අතුරෙන් සෝවාන්වර කුශලාකුශලයන්හෙරෙහි දිට්ඨධම්මවේදනීය සතරකම්යෝම ලැබියුත්තාහ්ය සම්වනාහි කම්යන්ගේ විපාකදෙනක්‍රමයයි ෴

තවද මේ කම්යවනාහි ජනකකම්ය උපස්ථම්භක කම්ය උපපීඩක කම්ය උපඝාතකකම්යයි යන කෘත්‍යයන්ගේ වශයෙනුත් සතරාකාරවේ ඒ සතරාකාරකම්යන් අතුරෙන් ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති කාලදෙක්හිම විපාක නාමස්කන්ධ කම්ජරූපයන් ඉපදවීමෙහි පෝ

හොසත්වූ කුශලාකුශලකර්මයෝතුමූ ජනක කර්මනම්වේ ජනකකර්ම යවද ඒ කර්මයාගේ විපාකයටද අනුබල රැකුල්දීමෙහි පොහොසත්වූ කර්මය උපස්තම්භකකර්මනම්වේ ජනකකර්මයවද ජනකකර්මයාගේ විපාකයටද ලංව පෙළිමෙහි පොහොසත්වූකර්මය උපපීඩකකර්මනම්වේ අනිස්කර්මයක්හුගේ විපාකශක්තිය සිදිමෙහි පොහොසත්වූකර්මය උපඝාතක කර්මනම්වේ ඒ උපඝාතකකර්මතෙම් අනිස්කර්මයක්හුගේ විපාකශක්තියද තෙමේ විපාකදීමට පොහොසත්වන්නේයයි මූලටීකාවෙහි දක්වනලදි ඇතම් ආචාර්යවරුවනුහි අන්‍යවූ කර්ම විපාකයක්සිඳ අන්‍යවූ කර්මවිපාකයක්දීමට අවකාශකරණ පමණමුත් උපඝාතකකර්මය විපාකදායකකර්මයක්නොවනබව කියති මේආර්ය අභිධර්මාවතාරාචාර්යන්ගේමතයවේ සූත්‍රානත අට්ඨකථාචාර්යහුවනුහි ජනක උපස්තම්භක කර්මය කුසළත්වෙයි අකුසළත්වෙයි උපපීලක උපඝාතකකර්මය අකුසල්වන්නේයයි දක්වනලදී අභිධර්මයෙහි ධර්මානුලෝමශෛලියත්ද සූත්‍රයෙහි පුද්ගලාධිෂ්ඨානවශයත්ද දක්වනලදී මේ මෙහි විශෙෂමාත්‍රයයි මේ කුශලාකුශලකර්මයන්ගේ කෘත්‍යවිභාගයයි දතයුතුයි.

තවද කර්මයවනුහි ගරුකර්මය ආසන්නකර්මය ආචිණ්ණකර්මය කටත්තා කර්මයයි විපාකදායකක්‍රමයෙන් සතරාකාරවන්නේයයි කියති ඒ සතරාකාරයන් අතුළරන් අකුශලපක්ෂයෙහි නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කර්මය කර්මාවරණකළ ආර්යෛර්විපරීතදායකර්මය ආනන්තරීයකර්මය යන තුණද කුශලපක්ෂයෙහි මහද්ගතකර්මයද ගරුකර්මනම්වෙයි මරණාසන්නයෙහි කරණලද්දාවූ හෝ දුටුනැමුණු මහරජතුමාගේ මරණවල කලයෙහි පින්පොහොතන් කියවනලද මියුහුණුකැලෑවෙහිදුන් පිණ්ඩපාත දානයවැනි සිහිපත්කරණලද්දාවූ හෝ කර්මය ආසන්නකර්මනම්වේ නිරතුරු භාවිතාකරණලද්දාවූ හෝ එක්වරක්කොට නිරතුරු සිහිකරණලද්දාවූ හෝකර්මය ආචිණ්ණකර්මනම් ඒ කර්මත්‍රයට ඇතුළත් නුවූ කලමාත්‍රයක්වූ කර්මය කටත්තා කර්මනම්වේ මේ සතරකර්මයන් අතුරෙන් මහාසඝයා කුඩා විල්නඩාගාදියෙහි ජලශවතුරුවාගණයන් නාක්මෙන් බලවත්වූ ගරුකර්මතෙම් දුර්වලවූ ආසන්නකර්මාදිය වතුරැළා සවහොටගෙණ පළමුමකාට විපාකදෙයි එබඳු ගරුකර්මයක් නැතිකල්හි දුර්වලවූ ගවයෙක් නමුදු ගාල්දොරසිවිමේ තම් උදැසන දොර අළකල්හි පළවුමකාට උමං පිටතට නික්මයන්නාක්මෙන් මරණයට ආසන්නව කරණලද්දාවූ හෝ සිහිපත්කරණලද්දාවූ හෝ සවල්පමාත්‍රවුද කර්මය පළමුමකාට විපාකදෙන්නෙයි මේවනුහු අභිධර්මාවතාරසංග්‍රහයෙහි ආකාරයයි

සමේමාන විනොදනීඅට්ඨවා විභූධිවාගීඅට්ඨවාදි යෙහි වනාහි ගරු කම් නැතිකල්හි ආචිණ්ණ කම්යක්ම විපාකදෙන්නේයයි කීවාහුය මහාඅට්ඨවායෙහිවනාහි පූර්වකම්ත්‍රය නැතිකල්හි කටත්තාකම්යක්ම විපාකදෙන්නේයයි කිහ ඒ සතරකම්යන්අතුරෙන් ගරුකම්ය ආස නාකම්ය ආචිණ්ණකම්ය යනතුණ වනිවානගවමයහි කරණලද්දේ නම් උපපද්‍යවේදය කම්වෙයි කවත්තාකම්යවනාහි අතීතමයහි කර ණලද්දේනම් අපරාපරිය වේදනීයකම්වෙයි දතයුතුයි. මේ විපාකදෙන පය්‍යායවිශේෂයන් සතරකම්යවනසැටියි.

එහේමහයින් ලෞකික කුශලා කුශලජවනයන්අතුරෙන් ආනන්තරියකම්පථවූ අකුශලජවනයෝද අත්තනාහරණාලද නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකම්පථජවනයෝද කම්ඝනාකල ආයූහ උපවාද ජවන යෝද මනාපිරිහුනාවූ ධ්‍යානලාභීන්යුත් මහද්ගතකුශල ජවන යෝද යන මෙතෙක් කුශලාකුශල ජවනයෝම අනතුරු දෙවෙනි ආත්මභවයහි උපපද්‍ය වේදනීයකම්වශයෙන් මූඛ්‍යවිපාකදෙන්නා හුවෙති ඔවුන්හෙරත් අවසිෂ්ටවූ කාමාවචර කුශලා කුශල චිත්ත විපිත්හේ සත්වනජවනයෝතුමූ දක්වනලද ක්‍රමයෙන් මෙවෙනි අන්බැවිහි විපාකදීමෙහි අවසරලැබීම හෝ නොලැබීම එකාන්ත නොවෙයි ඒ සත්වනජවනයෝතුමූ දෙවෙනි අන්බැවිහි විපාක නුදුන්නාහුනම් අතීතභවයහි අනියතවශයෙන් කරණලද කුශ ලාකුශල කම්විපිත්හේ මධ්‍යයෙහි ජවනයෝ පස්දෙනයහි කියනලද අපරාපරිය වේදනීයකම්යෝම කල්පකෝටි ශතසහස්‍ර යක් මුළුල්ලෙහිත් අවසරලැබූ පරිද්දෙන් ප්‍රතිසන්ධි එකූණුණයහා කම්ජරූපයයි කියනලද ප්‍රතිසන්ධි විපාකයද ප්‍රවෘත්තිවිපාකයද එළවන්නාහුය මෙසේ කුශලාකුශලකම්යන්හේ විපාකදෙන කාලවශ යෙන්ද කෘත්‍යවශයෙන්ද විපාකදෙන පිළිවෙළින්ද ඉතා සියුම්වූ දුරවබෝධවූ කම්විපාකය සර්වඥසම්බුද්ධ ප්‍රත්‍යේකබුද්ධ ආර්‍යශ්‍රාවක බෝධිසත්වාදී පණ්ඩිතයන්හෙත් අවශේෂවූ ලෞකිකසත්වයෝතුමූ මේ අසවල්කම්යාහේ විපාකයයි මහතුඵල දෙදනාහේ සම්බන්ධකොට තත්ව්‍යාකාරයෙන් මනාදහැක්කාහුවනි එසේ නොදතහැකිවූ නිපු ණුවූ පණ්ඩිතවේදනීයවූ බුද්ධදේශිතවූ ධර්ම්ය නැවත නැවත උද්ග්‍රහ ණධාරණ පෘච්ඡා ප්‍රතිපෘච්ඡාවශයෙන් හා චිත්තාභනාකිරීමෙන් ශ්‍රුතමය චින්තාමය භාවණ නොලැබූ මනුෂ්‍යත්වයෙම් දෙඇස්අන්ධවූ මනුෂ්‍ය යෙක්මෙන්වෙයි දතයුත්මත්තේයි.

කුශලා කුශලකම් නිර්දේශයයි 37.

ප්‍රකීර්ණක නිර්දේශය.

—— 0 ——

38 අබුද්ධොත්පාදකාලයෙහි සරහඟතාපසාදිව උපන් අප මහාබෝධිසත්ත්වයන්වහන්සේපවා බුදුසසුනක්මෙන් ලොකඋව් ගාව දිව්‍යලොක මනුෂ්‍යලොකසම්පත් ඵළවීමට සුදුසුවූධර්මය දෙශනා කොට කර්මවිපාකය හඳුන්වාදී ලොකසත්ත්වයාට මහත් උපකාර කළේයි මේ බුදුවරුන්උපදනාකාලයෙහි තථාගත දිපෙ අසතසම්‍යක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ රාමැති මාහීදෙශසාතතමයාණන්වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දාවූ ත්‍රිපිටකධර්මය විද්‍යමානව පවත්නාකල්හි දිව්‍යමනුෂ්‍ය සම්පත්තිය හා නිර්වාණ ප්‍රතිලාභය කියහුම්කවරේද ? එහෙයින් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් වදාරණලද්දාවූ දෙශනාව අසාබලා විචිකිච්ඡා මිථ්‍යාඥාණ විතණ්ඩවාදයන් දුරුකරගුත්තේයි. ඒ භාග්‍යවන්හු විසින් කෙසේ දේශනාකරණලද්දේදයත් ? විකාර විපරීත නොවන්නාවූ පරමාර්ථධර්ම සභාව ප්‍රකාශවූ අභිධර්මදෙශනාවෙහි පළමුවෙකොට "කුසලාධම්මා අකුසලාධම්මා," යනුවෙන් නිරවද්‍ය සුඛවිපාකදිම් ලක්ෂණකොට ඇතනාවූ සත්ත්වජීව පුද්ගලයක් නොවන්නාවූ පරමාර්ථධර්මයාට ධර්මකෙනෙක්ද සාවද්‍ය දුඃඛවිපාකදීම්ලක්ෂණකොට ඇත්නාවූ ධර්මකෙනෙක්ද ඇතනාහුයයි වදාරණලද්දාහුය මේ මාතෘකා පදයන්අතුරෙන් "කුසලාධම්මා," යනපදයෙන් දක්වනලදාවූ එක්විසි කුසල්සිත්ය අවනිස්සවතසිකයෝය යන සතර නාමස්කන්ධයෝතුමූ සත්ත්වජීව පුද්ගලයෝ නොවෙති මහාකුසලධර්මයන්ගේ සභාවයෙන් පවත්නා ධර්මසභාව මාත්‍රයෙක්මය ඒ සභාවධර්මයෝවූනාහි කිසිකලෙකත් දුර්විපාකයක් නොදන්නාහුමය එකානතයෙන් ඉෂ්ටවූ සැපවිපාකයක්මදන්නාහුය "අකුසලධම්මා" යන දෙවෙනිපදයෙන් දක්වනලද්දාවූ දෙතිස්ලාස් අකුසල්සිත්ය සත්විසි සෛවතසිකයෝයයි කියනලද සතර නාමස්කන්ධයෝද සත්ත්වජීව පුද්ගලයෙක්නොවූහුතුන්ගේ සභාවයෙන් පවත්නාමාත්‍රයෙක ඒ සභාවධර්මයෝද කිසි කලෙකත් ඉෂ්ටවිපාකයක්නොදන්නාහුය අනිෂ්ටවූ දුර්විපාකයක්මදන්නාහුය එහෙයින් ඒ කුශලා කුශලකර්මයෝවනාහි ඵලය හා ගිවින්නමන් එක්ධර්මයක සභාවත් අනිත්ධර්මයට සංක්‍රමනය නොකොට තමතමන්ගේ අනන්‍යානාවිරුද්ධ සභාවෙන්ම පවත්නාහුය තම තමන්ගේ සභාවට සුදුසුපරිද්දෙන් ඉෂ්ටවිපාක හා අනිෂ්ටවිපාකත්දෙන්නාහුමය මේ කුසලාකුසලකර්මයන්ගේ ඉෂ්ටවිපාකදීම්මහි හා අකුශලකර්මයන්ගේ අනිෂ්ටවිපාකදීම්හිද එකානත අවිපරීතසභාවවචනාති

කම්නියාමතානම්මෙව් ඊට උපමාකවෙදැයත්? බීජනීයාදියාගේ නීය
ත සඵභාව මතාපෙරළන්නාක්මෙන්නැතිදතයුතු මධුමුද්‍රිකා ආම්‍රඵණ
සාදි මධුරරසයඋසුලන්නාවූ මධු මුද්‍රිකාදී බීජය කිසිකලෙකත්
තික්තාරසය උසුලන්නාවූද වමනයකරන්නාවූද උම්තුකරන්නාවූද
කොසඹලියනගලා ඇතතනආදින්ගේ රසය මතාඋසුලන්නාහුමය
මතාඉගාත් මධුමුද්‍රිකාදී බීජයන් ඉදුවීමෙත් කොසඹාදි වෘක්ෂලතා
දිය නූපදින්මැති. තම තමන්ට නියතවූ මධුමුද්‍රිකාදී වෘක්ෂලතාදියම
උපදවන්මය එසේම තික්ත රසවූද වමනයකරවන්නාවූද උම්තුකර
වන්නාවූද කොසඹලියනගලා ඇතතනආදි බීජය කිසිකලෙකත් මධු
මුද්‍රිකාදී මිහිරිරසඇතතාවූ මධුමුද්‍රිකාදි වෘක්ෂලතාදිය නූපදවන්මය
එබීජයන්ට නියතවූ කොසඹ ලියනගලා අතතනආදි වෘක්ෂලතාව
න්ම උපදවන්මැයි එපරිද්දෙන්ම එක්වසි කුසලකම්මනමැති බීජයෝ
කිසිකලෙකත් අනිෂ්ටවිපාකයක්මහෝ දුලොස් අකුසලකම්මනමැති
බීජය ඉෂ්ටවිපාකයක්මහෝ නූපදවන්මය මසේ ඒ ඒ කර්මයන්ට නිය
තවූ ඵිපාකඵලපදවීම කම්නියාමතානම්මේ එහෙයින් ධම්මපදපාලි
යෙහි වදාරණලදුවයිමැයි ෴

"කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං, පාපකාරිවපාපකං
යාදිසං වපතෙ බීජං, තාදිසං හරතෙ ඵලං" සි෴

යහපත් කුසලක්‍රියාවෙහි නිරතවූ පුද්ගලතෙමේ යහපත් ඉෂ්ටවිපාකයක්ම විඳිනේවෙයි අයහපත් අකුසලක්‍රියාවෙහිනිරතවූ
පුද්ගලතෙමේ අයහපත්වූ අනිෂ්ටවිපාකයක්ම විඳිනේවෙයි ඊට
උපමාකවෙදැයත්? යම් හොඳියක්තෙමේ ගම්බදු බිජුවටක් වපුරන්
නේවිද ඒ වපුළු බිජුවට හා සමානවූ ඵලයක්ම ලබන්නේවෙයි
මෙමසේ කුශලාකුශල කර්මයන්ගේ විපාකදීම සඳහනොවේවිය "අකු
සලාධම්මා" යනා පදයෙන් ලැබියයුතුවූ ප්‍රාණි නිපාතාදිවූ දශඅකුශල
කර්ම සතරඅපායට යාමට මාගීයවූවෙහෙයින් අකුශලකම්පථයයිද
"කුසලාධම්මා" යන පදයෙන් ලැබියයුතුවූ ප්‍රාණාතිපාතා වෙරමණි
ශික්ෂාපදයපටන් දිගිපුරුකම්ය අවසන්කොට ඇතතාවූ දශකුශලකම්
පථය සුගතියට හා නිර්වාණයටද මාගීවූවෙහෙයින් කුශලකම්පථයයිද
කියත් එහෙයින් තථාගතයන්වහන්සේ විසින් මතු පහලවන අර්ථය
වදාරණලද්දේය මේකෙසේයත්?෴

ඒවිගෘහාවිහාර සත්පුරුෂගුණධර්මයෙහි උත්සාහවැඩිවගැයි
කියනලද උත්සාහය පුද්ගලතෙමදැයත් දෙයාකාරවේ ඒ චිත්ත
කාර උත්සාහයන් අතුරෙන් ආර්යයන්ගේ ජීවිතාභාවහැර

සත්පුරුෂ ගුණධර්මයෙහි උත්සාහවැඩීම ආශ්චර්‍ය්‍ය අද්භූතයයි භාග්‍යවන්හු විසින් තොවදුරණලදී පුහුදුන්ගේ ජීවිතාශාව හැර සත්පුරුෂ ගුණධර්මයෙහි උත්සාහවැඩීමම ආශ්චර්‍ය්‍ය අද්භූතයයි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් යතුනිසකාම වදුරණලදී ඒ මෙසේයත්? එක්සමයෙක්හි අනේපිඬු මහසිටාණෝ භාග්‍යවතුන්වහන්සේකරා එළඹැඳ එකත්පසෙකහිඳ මෙසේ සැලසාලේසි සවාමිවූ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මම වනාහි සිව්පණස්කෙළක් ධනවිසඳ දුවරම් මවුහරසකාව නිමවූපසු පොළොවහි නිධානතතසකාවතුබු අටමලාස් සකළක් වසතුව ගඟාජලයට බිඳහෙළහාස් විනාශවූයේය ඒව අනතුරුව අනුන්ට ණයපිණිස දෙතලද අටමලාස්සකළක් ධනය ඒ ණය ගැතියන්ගේ විනාශවීමෙන් නැතිවිනිසය මමසේ මාගේ ධනය සිව් පණස්සකළක් පින්කිරීමෙන්ද අටමලාස්සකළක් ගඟදියට බිඳහෙණ යාමෙන්ද අටමලාස්කෙළක් ණයගැනියන්ගෙන් ආපසු නොලැබ විනාශවීමෙන්ද මාගේ ප්‍රයෝජනයට මදවූ බැවින් එක්දිනක් මාගේ වාසල්දොරටුව ආරක්ෂක දිව්‍යපුත්‍රතෙම මාගේ ශ්‍රියහන්ගඩබාවට අවුත් දෘශ්‍යමානරූපයෙන් පෙණිසිටමහණ එබා සිටාමහණනි තෙපි පුථිවියෙහි මහත්වූ රන්රුවන් මුතුවැණික් ආදී මහාධනසම්පත්තිය කට සවාමිවූයේය, දැන්වනාහි අධිකවූ දන්දීමෙන් දුප්පත්වීය නොපමහන් දුයාදලැබීමට සුදුසුවූ දුදරුවන්ගේ මුහුණුත්නොබලා සියළු වසතුව දන්දීමෙනුත් නොපිනෘප්තියට නොපැමිණ දැහුදූ නිරන්තර සෙන්ම දන්දෙන්නේමය ශ්‍රේෂ්ඨ ගවුන් ගෞතමයන්වහන්සේ හා ශ්‍රාවකවූගිහිඇහුදු නොපමහේ මහත්වූ ධනසම්පත්තිය අනුභවකිරීම් හැ දිවිමාන්‍රයක්ම කරන්නාහුය ක්‍රමමයන් නොපමහේසම්පත්තිය මිදින්මද පිරිහිනියේය නොපි මිනිස්හේ වචනය අසව අදපටන් ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් හා ඔහුගේ ශ්‍රාවකයන්ද නොපමහේ ගෙට වැද්දෙනා දෙව නොපමහේගයකි දොරටසා නෙව නොපින් ශ්‍රමණ භවත් ගෞතම යන් හෝ ශ්‍රාවකයන් හෝ සිටා නොයව නොපි මේතැන්පටක් දන් නොදෙව මෙතැන්පටන් දැනවෘත්තිය සිඳ යහපත්වූ වෙළඟහළදැමී ගොවිකම්කරව වසතුසැපසිමෙහි අනලස්ව උත්සාහකරවසි කියයේය සවාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස මේසේ කියනලද දිව්‍යපුත්‍රයාහේ වච නය ඇසූ මම ඒ දිව්‍යපුත්‍රයාහට මෙසේකීම්, එබඳු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකය තාවැනි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකදෙව්වරු සියදහස්දෙනෙක්කිවත් මාවැන්නා කුගේ ශ්‍රද්ධාවෙතනාව නොසෙලවා ලියහැක්කේය එබඳල මිථ්‍ය දෘෂ්ටිකය තෙපි මේතැන්පටන් මාගේ වාසල්දොරටුව නොරදව දැන්ව මාගේ දොසල්දොරටුවෙන් පහවයවයි කියමෙම්හි බුදුන්ට සැලි

කළේසි. සවාමීවූ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මාගේ වයනුකානිවීමද මිථ්‍යාදෘෂ්ටික දිවයපුත්‍රයෙක් ඇවුත් දන් වැළැක්වීමද යන කාරණාදෙකින් පරිපූර්ණවූයේද සත්පුරුෂගුණධර්මයෙහි උත්සාහවැඩිම හා රත්නත්‍රයෙහි පිහිටියාවූ අචල ශ්‍රද්ධාචේතනාවද සුවල්පමාත්‍රයකුදු නොඅපරළී ප්‍රකෘතියෙන් පිහිටුවා ලියහැකිවූම්හ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මාගේ ශ්‍රද්ධාචේතනාව නොඅපරළීම ආශ්චර්‍යයි අද්භූතනොවේදැයි තථාගත යන්වහන්සේ අගින් වීවාළේහි ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මම සේ වදාළේසි එබා, උපාසකයනි තෙපිවනාහි මාවැනි බුදුකෙනකුන්හෙ උපනිශ්‍රයලැබ ආර්‍යභූමියට පැමිණ තුණුරුවන් විෂයෙහි අචලශ්‍රද්ධාවෙන්යෙදි කර්මස්ස කර්මඵලපාකය ආදි සත්පුරුෂ ගුණධර්මයන්ට අනන්තරායකළහැකිවූ රාග ද්වේෂ මෝහාදි සකලශත්‍රූන් ආර්‍යමාර්ගඥානඛඩ්ගයෙන් නසනලද්දේය එහෙයින් තොපගේ සන්තානයෙහි සංසුවිත්තදැවෙවි එපලලාභාදි පාපධර්මයෝ එකදශගතින්නැහැනාහ එබදුවූ තොපගේ ශ්‍රද්ධා චේතනාව නොඅපරළීම ආශ්චර්‍යනොවෙයි.

පුරාතනයෙහි ප්‍රාශුවූ මනුෂ්‍යයෝ බාහිරශාසනයෙහි පැහැද රත්නත්‍රය උපනිශ්‍රය නොලැබ කෙලෙස්සහිතවූ පෘථග්ජනව සිටගණ ජීවිතාලය හැරපියා නිර්ක්ලේශවූ සත්පුරුෂගුණධර්මයෙහි උත්සාහ වැඩියහුතුවූ ශ්‍රද්ධාගුණමහිමයෙන් යුක්තවීවම ආශ්චර්‍යයි අද්භූතයයි වදාරා අතීත කථාව නෙණහැරදක්වා වදාරණසේක "මාරෙන ආකාසය යනිවා සබ්බදානං දස්සති ඉමස්මිං නිරයෙපච්චිස්සතීති අසිහත්ථ ගමස්සාරං අහාරකාසුා දාස්සන්ති, මාදානං අදාසීති වාරියමානොපි පදුම කණ්ණිකමාරුය්හ යථාදානං අදාසු ඉදං අච්ඡරියන්ති" යනුවෙන් වස වත් මරහු විසින් අහසසිට ඉදින් තොපි දන්දෙත්නම්වීනම් මේ නිරයෙහි පැසෙන්නේවේදැයි අසුරියන් ගැඹුරුඇතාවූ කිහිරහුරු වළක්මවා දත්වා දන්නොදෙවයි වළක්වනුලැබුයේද පද්මකර්ණිකා මධ්‍යයෙහිසිට දුන්නාවූ යම්දානයක්වේනම් ඒ දානයම් ආශ්චර්‍යයි අද්භූතයයි අනුසස්මාත්‍රයක් නගණහැරදක්වා වදාරා තුෂ්ණීම්භූතවූ කල්හි අනාථපිඬු මහසිටුහු විසින් ආරාධිතවූ භාග්‍යවත්හු විසින් භෂ්ම ප්‍රතිවේධඥානවූ ජාතවේදයක් නගණහැර පානාක්හුමෙන් භවයෙන් ප්‍රතිවේධඥානවූ අනිතකථාව නගණහැරදක්වා වදාළේසි—මහේකාශයත්?

එබා සිව්මණෙනි යටගියදවස මහබෝත්තමෝ බරණැස් නුවර අසූකළක් ධනඇතාවූ සිට්ඨකුලයෙක ඉපිද ක්‍රමයෙන්වැඩ පැමිණ තමන්සතු මහත්වූධනය දැක සතු ටුවදන්දෙමිහයි සිතා නුවර සතරවාසල දන්හල් සතරක්ද තමාගේ මහදර දන්හලක්ද්‍යි මෙසේ මහදන්හල්පසක් කරවා නිරන්තරයෙන් දුගීමගී යාචක ශ්‍රමණ

බ්‍රාහ්මණාදීන්ට මහදන්දෙමින් නිත්‍යපඤ්චශීලය පොහොය අෂ්ටාඟ
ශීලය රකිමින් මහත්පින්කම් රැස්කරන්නට පටන්ගත්හ එ සම
යෙහි ගඤ්ඣාදනපර්වතයෙහි වැඩවාසය කරණ එක්තරා පසේ බුදු
සෙනෙහුන්වහන්සේ සත්දවසක් නිරෝධ සමාපත්තියෙන් කල්
ගෙවා නිරෝධයෙන් නැගී සෙම සිවාණන්ගේ ගෙදරට පිඬුපිණිස
අවුත් ගෘහචාරයෙහි වැඩසිටිබව වසවත්මරුදුන සිවාණන්ගේ දනව
අනන්තරායත්කර ආහාරූපපරිභෝගයෙන් පසේබුදුන්ගේ ජීවිතාන්තරා
යත්භාරවනසි සිතා එකාමේ එතැනට අවුත් සිවාණන්ගේ ගෘහචාරභූ
මිභාගයෙහි අහසසිටගෙණ පිඬුපිණිස වැඩසිටියාවූ පසේබුදුන්ට හැත්
පස අසුරියන්ගැබුරුවූ කිඹිරහුරුවළලන්මෙන් හිනිඉගණ දිල්ලයෙන්නාවූ
කිඹිරහුරන් පුරාළූ ඡේය ඉක්බිති සිවාණෝ එපවත් දැන ඒකාන්ත
යෙන් පාපිවූ වසවර්ත්‍රිභවයාගේ මේ උපායක්වහැසී සිතා එබිල පා
පිවූ මරය තාවැනි මාරයන් සියදහස්දෙනෙක් අවුත් වැළැක්වූවද්ද
මාගේ ශ්‍රද්ධාතෙමේ ආයුධය මෙව යොකටහැක්මක්මයයි සිතා කිඹි
රහුරුවළලුව එවට ආකර්ෂණ අහසසිටී වසවත්මරුදුන තෙපිකවරු
ක්ද මේ කිඹිරහුරුවළ මැවිවේ කවරකුදු මියුන්දැයි විමසූ ඉක්
බිති වසවත්මරුතෙම කියනුයේ එබිඹු සිවාණනි කාමසුගීය තමා
වසහරයෙහි පවත්වන්නාවූ වසවත්මරුනමේ ඇමය තොපගේ දනට
අනන්තරායකාරණුපනිශ්‍රයත් පසේබුදුන්ගේ ජීවිතාන්තරාය කාරණුපනිශ්‍ර
සත් මාවසින් මේ කිඹිරහුරුවළ මවනලද්දේයයි කීහ. ඉදින් තෙපි
මාගේ වචනය නොඅසා පසේබුදුන්ට දන්දුන්නේවිනම් හිනිඉගණ
දිලියෙන්නාවූ අසුරියන්ගැබුරුවූ මේ කිඹිරහුරුවළලෙහි වැටී තොප
ගේ ජීවිතහානියවන්නේය ඉදින් පින්වන්නි තොපගේ ජීවිතයවආල
යක් ඇත්නම්වී නම් දන්දීමට නොසිතුව මැනව මේ වන්නාවූ මහත්
හය සලකා දන්දෙන දෙවසි කීහ ඉක්බිති මාරයාගේ මේ කථාව ඇසූ
මහබෝසතාණෝ කියනුයේ එබිඹු පාපිවූ මාරය තොපට මාගේදනට
අනන්තරායකරන්නවත් නොහැදී ආහාරූපපරිභෝගයෙන් පසේබුදුන්
ගේ ජීවිතඅනියකරන්නටවත් නොහැදී දැන්වනාහි තොපගේ මාරානු
භාවය හා මාගේ ශ්‍රද්ධානුභාවයත් බලපැහැ කියා කිඹිරහුරුවළ ඉවිරේ
සිටගණ යොමිනි ඉදින් මේ කිඹිරහුරුවළලෙහි මාගේ හිස යටිකුරු
නොවී පාඨඩුකුරුවෙකාවී අල්වා යමෙකු විසින් මෙළනලද්දේ නුමුදු
දන්නාදී නොනවතිම් වනන්ස හුදෙක් මාවිසින් පිළිගන්වනලද
දනය පරිණාමක් පිළිගන්නාසේක්වයි කියා මහබෝසතාණෝ යමෝනි
වියෂ් ප්‍රඥාදිගුණධර්මයන් සම්පාවෂයෙන් අධිෂ්ඨානෙකාවිගණ අහර
බ්‍රහ්ම අනිත්තගණ කිඹිරහුරුවළට පැන්නාසේ

මෙසේ මහබෝසතාණන්වහන්සේ කිහිරහුරුවලට පැමිනවා හා සමඟ අසූරියන් ගැබ්බරුවූ කිහිරහුරුවළ පත්මලන් සියක් පෙති ඇතතාවූ මහත්වූ පද්මයක් පැණනැඟී මහබෝසතාණන්වහන්සේ ගේ දෙපතුල් පිළිනත්තේයි, එකණෙනිම ඒ මහාපද්මයන් තිබුණ් පමණ සුවඳ රොන්රැයක් පැණනැඟි මහබෝසතාණන්ගේ හිසමුදුනපටන් දෙපතුළුදක්වා රන්සුන්මනන් තැවරුවාක්මෙන් සකල ශරීරය පියුම්මල්රොණින් සලාවගුළුය. ඉක්බිති මිහබෝසතාණෝ පියුම්මත්තෙහි වැඩසිටමඟණ නානාග්‍ර රස සම්පන්නවූ වණී ගන්ධයෙන්යුක්තවූ මධුරාහාරය පසේබුදුන්ගේ පාත්‍රයෙහි බහා පිළිගන්වා පසඟපිහිටුවාවැඳ මේ ගාථාව කිහ —

"කාමං පතාමි නිරයං–උඩංපාදෙ අවංසිරා
නානාරියං කරිස්සාමි–හන්දපිණ්ඩං පටිග්ගහ,,

යනුවෙන් සවාමීන්වහන්ස මේ අසූරියන් ගැබ්බරුවූ කිනිමගණ දිලියෙන කිහිරහුරුවළනැමති නරකාවාටයෙහි හිස යටිකුරුකොට පා උඩුකුරුමකොට එකාන්තායන් මා මහළුනු ලබන්නේ නුමුදු දන් නොදීමය මපමහවස්නොවිසිමය යන අනාය්‍යිතාමීයක්නම් නොකර න්නෙමි එසේමහයින් සවාමීනි මාගේ පිණ්ඩපාතය පිළිගෙණ වදාළ මැනවැයි යාඥාකළේහි. මෙසේ ආය්‍යීරත්නගේ ජීවිතාලයහැර පින් කිරීමය පුහුදුන්ගේ ජීවිතාලය හැර පින්කිරීදැයි යන දෙකින් ආය්‍යීයන්ගේ ජීවිතාලයහැර පින්කිරීම ආශ්චර්‍යී අද්භූතයයි බුදුන් විසින් නොවදරණලද්දේයි මේ සථානයෙහි බරණැස් සිටුහු ගේ දන්දීමෙහි ගිනිවළලන් පියුම්පිපි පතුල් පිළිගත්තේයයි නොසි තුවැනව කවරෙක්වූවත් රත්නත්‍රය විෂයෙහි අධිමෝක්ෂ ශ්‍රද්ධාතිශය භක්තිමයන්මයදී සහජාත්කුශලධර්මයෙහි මයෙදෙන්නේවිනම් ඒ කුශල ධර්මශක්තිය විසින් මෙහෙයනලදුව ආරක්ෂාකරණලද්දේවෙයි —

ඒ එසේමැයි අප බුදුන් දවස රත්නත්‍රයෙහි ගුණකථාව අසා ප්‍රසන්නවූ මහාකපිත්ථ රජුනා අමනාජානම් සවකීය අගබිසවද සත්‍රී පුරුෂගන් දෙදහසක් පිරිවරාමගණ රත්නත්‍රයට දිවිපුදා එකාන්තා ශ්‍රද්ධාභක්තිමයන්හෙදී රථාරූඪව යන්නාහු මහාගඟාවත් තුණක්දැක තුණුරුවන් ගුණ්සිහිකොට ඒ ගඟාවත්ව බටකල්හි ඒ ගඟාජලය ඝනව මහාපෘථිවියමෙන් රථචක්‍රයය එතරවීමට සමවැටුණ මේ ගඟා ජලය ඝනවීමද රත්නත්‍රයවිෂයෙහි පැවති ශ්‍රද්ධාතිශය භක්තිහුගේ ශක්තියෙන්ම සිදුවූයේයි. —

නවද මෙම් ශ්‍රී ලංකාද්වීපයෙහි උත්තර වඩ්ඪමානනම් ප්‍රදෙශයෙහි වාසයකළාවූ එක්තරා ගොවියෙක් තෙමේ කෙතවයන්නාවූ අතරමග මහත්වූ පිඹුරක් සම්මුඛව ගොවියාගේ සකලශරීරය යදමකින් වේ එවාක්මෙන් තරයේ වෙළාගන්නාලද්දේ තමන්ගේ පාණාතිපාත විරතිශීලය ආවජ්ජනාකරමින් ශීලභෙදයට භයින් ඒ පිඹුරාට කිංඥා නොමැකොට තමන්ගේ දිවියපහත් ශීලය කඩමනාකරමියි සිතා ශීලය ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකරමින් සිටියේයි ඉක්බිති ඔහුගේ ශරීරය ගින්නෙන් රත්වූ යවටක්මෙන් උහුසුම්බවදැනී පිඹුරුතෙමේ වහාම වෙළීම්හැර පියා පළාගියේයි මේ ආදී නොයෙක්තන්හි ජීවිතයටවඩා තමන්ගේ ශීලය ගරුකොටගණ රක්ෂාකරන්නාවූ ශ්‍රද්ධාශීලාදිගුණයෙන් පරිපූර්ණවූ සත්පුරුෂයන්ට ආපදුවක් පැමිණිකල්හි ඒ ධර්මශක්තිය ආපසු හැරී ඒ සත්පුරුෂයා ආරක්ෂාකරන්නේයි එහෙයින් වදාළහ.

"ධම්මෝ හවෙ රක්ඛති ධම්මචාරී
ඡත්තං මහන්තං යථාවස්සකාලෙ
එසානිසංසෝ ධම්මෙ සුචිණ්ණෙ
නදුග්ගතිං ගච්ඡති ධම්මචාරි,, යී.

සත්පුරුෂ ගුණධර්මයන් රක්ෂාකරන්නාවූ පුද්ගලයාවනාශිතමා විසින් රක්ෂාකරණලද ඒ ධර්මශක්තියම ඉහලොකයෙහි පැමිණෙන්නාවූ රාජචොර උදක ශස්ත්‍ර අග්නියන පස්හය හා පරලොව සතර අපාය භය ජාත්‍යාදී භය සංසාරභයාදිය නසා ආරක්ෂාකරන්නේයි ඊට උපමාකවරයත් ? මහත්වූ ඡත්‍රයක් දරන්නාවූ පුරුෂයා වනාහි ඒ ඡත්‍රය විසින් වර්ෂාජලයෙන් තෙමියනොදී ආරක්ෂාකරන්නාක්මෙනැසි දත යුත්තේයි ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නාවූ සත්පුරුෂතෙමේ නරක තිරශ්චීක් ප්‍රෙත අසුරකාය සංඛ්‍යාත සතරඅපාය භයට කිසිකලෙකත් නොපැමිණෙන්නේයි මෙසේ මේ සතරඅපාය භයට නොපැමිණීම මෙමානවට රැකරණලද සුචරිතධර්මයාගේ ආනිසංසයයි දතයුත්තේයි.

මෙසේ ජීවිතාලයහැර සුචරිතධර්මය රැස්කළපරිදී දක්වා ඊට අනතුරුව උපමාවෙන් තමාගේ ආත්මය යටත්කොට නික්මවා ලිය යුතුක්‍රමය දක්වනුලැබේ හේ කෙමෙස්දයත් ? මහාබොධිසත්වාදීන්මෙන් අනලස්ව සුචරිතධර්මයෙහි උත්සාහනොවඩන්නාවූ මනුෂ්‍යයෝ තුමූ. සොරකෑමට පුරුදුවූ වඤ්චක ගවදෙනකගේ කිරිබී වැඹුනාවූ වත්සපොතකයා හික්මවාලීමනි ගව සවාමිතෙමේ අදෘෂ්ටවිද එපරිද්දෙන්ම අනවරාග්‍ර සංසාරයෙහි වර්තමානභවය දක්වා පඤ්චකාමගුණ

ගෙහි මුළාවී මමය මාගේය යන ආත්මදෘෂ්ටි නැමති සල්ලුගෙයන් වැදූ නාලද බැවින් ඒ සමෙල්ලාඩරණගෙකොට සඩකිය චින්තය දමනයලි ම්මකි අදසඤවන්නාහුය එබැවින් මතුපහළවන උපමාවෙන් ඉතා වට හිතදමනය කටයුතුක්‍රමයදනයුත්පෝසි මේ ලොකයෙහි පාරමී සම්භාර සමහරණයකොට බුඩත්වයපිණිස නියත විවරණ ශ්‍රී ලැබූ මහාබොධිසත්වයන් හැර සෙසු සකලසත්වයොතුමූ මව්පියන්ගේ අවවාද පිළිගනාගණ සෙවරිව හැසිරෙන්නාවූ අකීකරු දරුසමූ හයක් වැනිවේ දසඤවූ ප්‍රඥාසම්පන්නවූ ඒ මව්පියන්ගේ අවවාද පිළි පදනාවූ දුදරුවෝවනාහි නුසුදුසු පාපමිත්‍රාදීන් සෙවනභජනාදිය කරණකල්හි ප්‍රඥාසම්පන්නවූ මව්පියෝ මෙසේ අවවාදදෙන්නාහ එම්බා දරුවෙනි තෙපි මෙබඳු අකීකරු පාපමිත්‍රයන් සෙවන භජනා දිය නොකරව ඒ පාපමිත්‍රයන්ගේ දුශ්චරිත දුරාජීවයන් අනුව පිළි නොපදුව ඒ පව්වූමිත්‍රයෝවනාහි පිතෘපක්ෂයවශයෙන්ද අතිඤසින් අඥානයහ මාතෘපක්ෂය වශයෙන්ද හිරිඔතප්පැහැනාවූ දුටු දුටු අර මුණහි ආශා උපදවන්නාවූ නපුරුගතිඇතනාහ එබඳු අඥාන අඩි බාල මාතාපිතෘන්ගේ සඔඩිගෙයන් උපන්නාවූ දුදරුවෝද ශිල්ප ශාස්ත්‍රානුගත්නාවූ අඥානබාලයෝය එබඳු අඩිබාල මාතාපිතෘන්ගේ දුදරු වෝවනාහි අයහපත්වූ කායවාක් කර්මඇතනාහුවෙති එබඳු අසත්පුරුෂ පාපමිත්‍රයන් සෙවනයකරන්නාවූ යහපත් ආචාර කුල පුත්‍රයෝද දඩුමුගුරු කඩුදුනුආදියෙන් පහර ලබන්නාහුවෙති ඒ පාප මිත්‍රයන්ගේ දූෂවක්‍රියාවන්ට අනුමෝදන්වීමෙන් ඔවුන් ලබන්නාවූ රාජදඩුවම් ආදි සියළු භය යහපත් මව්පියන්ගේ දුදරුවූ නුබලාත් ලැබියයුත්නාහුවෙතිනි යනාදින් අවවාදදෙන්නාහුය එකල්හි දඤවූ නුවණැති දුදරුවෝවනාහි අපගේ පියාණන්වහන්සේ මහාප්‍රාඥ යහ ආදී නවානිසංසයන් නුවණින් විමසා දැන අපට අවවාදදෙන්නාහුනි මව්පියන්ගේ වචනඅට කීකරුව පාපමිත්‍ර සංසගියෙන් දුරුවන්නාහ එතකුදුවූවත් සමහර අඥාන පුත්‍ර ධීතෘහුවනාහි මෙසේ කියන්නාහුය පියාණන්වහන්ස මොවිහු මාතෘ පිතෘ දෙපක්ෂයෙන්ම නොහික්මුණු සවභාව ඇතනාහු නුමුත් අපවඇතනාවූකාරියකිමද ? අපිවනාහි අප ගේ ආචාරකුලපුත්‍ර ජාතිකුලපුත්‍රභාවයට සුදුසුපරිද්දෙන් ක්‍රියාකරම්හ ඔවුන්ගේ නොහික්මුනු සවභාව අපට කුමක්නරන්නේදයි යනාදින් යම්තම් පිරුළක්කියා පිරිමසා මව්පියන්ගේ වචනයට කීකරු නොව න්නාහුය මව්පියන්ගේ වචනය අසා මිත්‍රධර්මය අත්නොහරිමිහයි. කියා ඒ පාපමිත්‍රයන්ම භජනයකරන්නාහුය එකල නුවණැති මව් පියෝතුමූ එබඳුදරුවෙනි එසේවිනම් තොපට මතුවන්නාවූදේ නොප

විසින්ම ඉවසියයුතුයයි කියා මාතෘ පිතෘහු උපෙක්ෂකවෙති දූදරුවෝ වනාහි මව්පියන්ගේ බස්නොඉවිස ඔවුන්ගේ ඉච්ඡානුරූප පරිද්දෙන් හැසිරෙන්නාහුය ඒ මව්පියන්ගේ බසට කීකරුනොවූ දූදරුවෝ වනාහි පාපමිත්‍ර සෙවනයෙන් නුසුදුසු අවි ආයුධාදියෙන් කෙළිසෙල් ලම්කොට ඛඩ්ග යුධ ශකාලාහාලාද්‍යවශයාස් නොබෝකලකින්ම අන් පාණදිය සිඳබිඳහෙළ මහා කැවකැබිලිති ආදියෙන් පහරලැබ හෝ ලේවගුරුවානණ හඩම්ින් කඳුළු වගුරුවම්න් නැවත මව්පියන්කරා දිව අවුත් මෙබඳු මෙබඳු ශරීර හෙදන තාඩන පීළනාදිය වූහයි මව් පියන්ට කියන්නාහුය ඉක්බිති මව්පියෝ කියන්නාහු එඹාදරුවෙනි අපි තොපට පළමුකොටම ඔවුන් සමඟ මිත්‍රව ඔවුන් පසුපස්සේ නොයායුතුයයි කීතුමුත් තෙපි මව්පියන්ගේබස නොඉවිස අකීකරුව මහාස් මේසා මහත්දුකට පත්වූහ. පළමුකොටම මෙබඳු අනතරායන් දැක නොයායුතුයයි කීකල්හි අපගේබස් නොඉවිසමහාස් දැන්වැරද කියකල්හි අපෙන් පිඬිට ලබනුපිණිස ආවාහුද පිහිට වියයුතුකාලය ඉක්මහියේයැයි කියන්නාහුමෙනි එපරිද්දෙන්ම ලොවපහළවූ අන නතාපරිමාණවූ සර්ව බුදුවරයන්නැමති පිතෘහු පඤ්චස්කන්ධනාම රූපධර්මාත්‍රයක්වූ පඤ්චකාමගුණයෙහි ඇලී වාසයකරන්නාවූ පුත්‍ර දුහිතෘන්ට බදුවූ මේ ලොකවාසී සත්ත්වප්‍රජාවදුක මෙසේ අනුශාසනා කර වදාළාහුය පින්වත්නි තෙපි පඤ්චස්කන්ධයයිද පඤ්චකාමගුණ යෙහිද කොඇලෙව් මුළානොවව් නොපි ඇලීවසන්නාවූ පඤ්චකාම ගුණ පඤ්චස්කන්ධ නාමරූපාදි ධර්මපුඤ්ජයවනාහි අතීතා නාගත වර්ත මාන සංඛ්‍යාත කාලත්‍රයම නොදක්නාවූ නොදන්නාවූ අනිශයින් අඳුනවූ අවිද්‍යානැමති පියාද යහපත නපුර හිත මඩ්‍යම උත්කෘෂ්ටාදි කිසි විභාගයක් නොදැන ලද ලද අරමුණහි ඇලෙන්නාවූ සමුදය සත්‍යයනැමති මවද යනහවමූල දෙදෙන හෙතුඵලාවබෝධ පුණ්‍යාභිසංස්කාර අපුණ්‍යාභිසංස්කාර නානාක්ෂණික කර්මනැමති බීජයන්වැටීමෙන් භවගත්තාවූ අඳුනපුත්‍රයෙකුව බදුවූ පඤ්චස්කන්ධ නාමරූපධර්ම පුඤ්ජය ඇළුම් නොකටයුත්තේය නිත්‍ය ශුභ සුඛ ආත්ම සංඛ්‍යාත සාරයෙන් විරහිතය තම තමාගේ ධර්මස්වභාව ශක්තියෙන් පවත්නාවූ එකානන්ත දුඃඛ සත්‍යයක්මැයි දක්වන්නුපිණිස "කතමාච භික්ඛවෙ සංඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා සෙය්‍යථිදං රූපුපාදානක්ඛන්ධා වෙදනුපාදානක්ඛන්ධෝ සඤ්ඤුපාදානක්ඛන්ධෝ සංඛාරූපාදානක්ඛන්ධෝ විඤ්ඤාණුපාදානක්ඛන්ධෝ ඉමෙවුච්චන්ති භික්ඛවෙ සංඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධාපි දුක්ඛා ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං," යනුවෙන් දුක්ඛාර්යසත්‍යවූ මේ තොපගේ පස්කඳ නොපගේ

ජාතිදුකය ජරාදුකය ව්‍යාධිදුකය මරණදුකය සහිරඅපායදුකය
යනාදී ගණනපථාති ක්‍රාන්ත භය කරණකොටගණ නිරන්තරමය
න්ම ඉපදුන්නාවූ දුක්රාසියනැසී ප්‍රඥාශෝකොට වදුළාහුය මෙසේ
අනුශාසනාමකොට ඒ අඥානපුත්‍රයන්ට එබඳ අඥානයන් හා, මිත්‍රමනා
වේමයි පියා විසින් වළක්වත්නාස්මෙන් අඥාන පුත්‍රයෙකුට බදුවූ නි
තර දුක්පීඩා එළවිසහැකිවූ පඤ්චස්කන්ධියෙහි නොඇලෙව ඒ පඤ්ච
ස්කන්ධිය ලැබීමට හෙතුවූ පුණ්‍යාභිසංස්කාර අපුණ්‍යාභිසංස්කාර සං
ඛ්‍යාතවූ චේතනා නිශ්‍රිතවූ කුශලාකුශලකර්මයන් රැස්නොකරව චේතනා
නිශ්‍රිතවූ කුශලා කුශලකර්මයෙහි කළකිරීමෙන් ශ්‍රද්ධාවෙව් ඒ නිර්විද
ඥානයෙන් යුක්තවූ සිත්ඇතිව පඤ්චස්කන්ධියන් මිදෙනුපිණිස මිථ්‍යා
දෘෂ්ටාප නිශ්‍රයවූ දුසිලභාවනා සංඛ්‍යාත කුසලධර්මයන් වැඩීමෙහි
ජීවිතාලය හැර උත්සාහවඩවයි යනාදීන් අවවාදකරණු පිණිස "යාව
සඞ්ඛතබ්බසංඛාරෙ අලංනිබ්බින්දිතුං අලංවිරජ්ජිතුං අලංවිමුච්චිතුං" යි
දෙශනාකරණලදී, මහමෙණහි ඇතිව නැතිවන අර්ථයෙන් අනිත්‍යවූ
එක්හිස්භවයෙන් ඇතුළත්වූ සියළු නාමරූප ධර්ම ප්‍රභේදසංඛ්‍යාතවූ
සංස්කාර ධර්මය කළකිරීමට සුදුසුවන්නේමය මොහොඇලීමට සුදුසුවන්
නේමය මිදීමට සුදුසුවන්නේමයයි මෙසේ අවවාද අනුශාසනාකරන්
නාවූ බුදුපියාණන්වහන්සේ විවනය අසා දක්ෂවූ ප්‍රඥාසම්පන්නවූ පුත්‍රදුහි
තෘන්ට බදුවූ සාධුසත්පුරුෂ පරම්පරාගතාමෙන් පුරී පුරී බුදුවරයන්
ගේ අවවාදය අසා, ත්‍රිවිධ බොධිඥානතුමරන් අභිඥතබොධියක් ප්‍රාප්ති
නාකොට සංසාරවාසනා ඉක්ම්මිදී ශාන්තවූ නිවන්පුරවන්නාහුය ප්‍රඥාව
න්ත පියාණන්වහන්සේගේ අවවාදය නොඇසූ අදක්ෂවූ අඥානපුත්‍රදුහිතෘන්ට
බදුවූ අඥානසත්ත්වයෝවනාහි අනන්තාපරිමාණ සර්වඥබුදුවරයන්වහන්සේ
ධර්මොවාදය පිළිනොගෙණ පඤ්චස්කන්ධ පඤ්චකාම ගුණාදි ලෞකික
ධර්මයෙහි ඇලීරමනයකිරීමෙන් මේ සංසාරසාගරයෙහි නිවැරදිනව අන
න්තාපරිමාණකාලයක් මුළුල්ලෙහි දුක්විඳිනාහුය එකල්හි පියාණන්
වහන්සේගේ වචනය නොඅසනනාවූ දුහුදුහිතෘන්ට නොපමණ කැලඹිපරි
දෙදන් දවස්හරුවෙයි මිඩහසටවූ පියාණන්වහන්සේ ධර්මොවාදයට කීකරුනොවී
පඤ්චකාමගුණයෙහි මුළාවූ තෘෂ්ණාවට අනුවගියාවූ අනන්තාපරිමාණ
සත්ත්වයාවට ළඟාවපහළවූ අනන්තාපරිමාණවූ තථාගත බුදුවරයෝවනාහි
"යොභික්ඛවෙ තථාගතෙන එවං ආචික්ඛියමානෙ දෙසියමානෙ පඤ්ඤපියමානෙ පට්ඨපියමානෙ විවරියමානෙ විභජ්‍යමානෙ උත්තානීකරණීය මානෙ නජානාති නපස්සති තමහං භික්ඛවෙ බාලං පුථුජ්ජනං අන්ධාඅවක්ඛුකං අජානන්තං අපස්සන්තංකිනාහි කරොමි" යනුවෙන් අනුශාසනාකළාහුය මේහිවනාහි එක්බුදුමෙනෙ

කුන් විසින් දෙශනාකළාවූ ධම්ය අනික් බුදුවරයන් විසින් දෙශනා කළාවූ ධම්යට සදෘශවන්නේමය කුමක්හෙයිනයත් ? සියළු බුදුවරයන්ගේම ධම්ය එකම විමුක්තිරසය එළවිමපිණිස එක්වන් චතුරාර්ය සත්යයම වදාළබැවිනැයි දතයුතුයි ෴

තවද එසින් අන්යවූ යම් කිසිවෙකු විසින් බුදුවරයන්ගේ අදහස් දැන යම් ධම්යක් රචනාකෙළේද ඒ ධම්ය රාගදෝෂ මොහයන්ගේ ප්රහාණයට කාරණාවෙත්නම් ඒ සියල්ලද බුදුන්ගේම ධම්යයි සැලකියයුතුයි. ඒ අර්ථය කුමකින් අවබොධකරන්නේදයත්? සුළුමව්වූ මහාප්රජාපතී ගොතම්යවහන්සේට ධම්දෙශනාකරණුයේ එබා ප්රජාපති ගොතම්ය යම් ධම්යක්තෙමේ රාගදෝෂමොහයන්ගේ ප්රහාණයට හෙතුවේද ඒ සියළුධම්ය තථාගතවූ මාගේ ධම්යමැයි වදාළ බැවින් ලොකයෙහි සියළු පණ්ඩිතයන් විසින්ම රාගාදී කෙලෙස්නැසීමටකාරණවූ යම්ධම්යක් ප්රකාශනරණුලද්දේනම් ඒ සියල්ලම බුදුවචනයමවෙයි දතයුතුයි෴යවකී දෙශනාපාඨයේ හාවය මෙසේයි මහණෙනි තථාගතවූ මාවසින් මෙසේ ප්රකාශකරණුලබන්නේද දෙශනාකරණුලබන්නේද ඔවවතුලබන්නේද එළවතුලබන්නේද ප්රකට කරණුලබන්නේද බෙදා වදරණුලබන්නේද විසාතබනලද්දක් විවෘතකරන්නාක්මෙන් ප්රතිච්ඡන්නවූ අර්ථයන් විවෘතකරණුලබන්නේද යම් මනුෂ්යයෙක්තෙමේ මෙසේසත්ආකාරයකින් ප්රකාශකරණලද ධම්ය නොදන්නේවීනම් නොදක්නේවීනම් මහණෙනි අඥානවූ අන්ධබාල පෘථග්ජනවූ ප්රඥානැමති ඇස්නැත්තාවූ අනිත්යය අනිත්යයයි කියාද දුඃඛය දුකැයි කියාද අනාත්මය අනාත්මයයි කියාද නොදන්නාවූ නොදක්නාවූ ඒ අඥානඝණයාගව තථාගතවූ මම කුමක්කරම්දැයි යනුයි මෙසේ තථාගතවූ බුදුවරයෝ උපෙක්ෂාවූ බැවින් සවකීය අදහස්පරිද්දෙන් පඤ්චයකන්ධයෙහිද පඤ්චකාමගුණයෙහිද මුළාවූ සත්වයෝ ඒ පස්කඳ ඇසුරුකොටගෙණ ලැබියයුතුවූ ජාති ගය ජරාභය ව්යාධිභය මරණභය සතර අපාය භයාදිය පැමිණිකල්හි එසින් මිදෙනුපිණිස රක්ෂාසථානයක් හෝ පිහිටවිය යුත්තෙක් හෝ නොදුක මහත්වූ අනය ව්යශනයට පැමිණ හඬාවැලප කඳුලුවගුරුවන්නාහු දරුවන්වැදියයුතු අවසථාවෙහිම වින්නඹුවන්ද දියේගිල්ලුකල්හිම ඔරු අහුල් පාරුද අතපය සිඳිබිඳි ගල් වැගිරෙණකලම වෛද්යවාඩ්යයන්ද සොයන්නාක්මෙන් පිහිට නොලැබ පුවී පුවිවූ අතීතකාලයෙහි ලැබුනාවූ මනා අවවාද වචන නාසා සංසාරවෘත්ත නැමති මහොඝයෙහි නිමග්නව නිර්විද්ද ඥානය නො

ලැබ සසරින් මිදිය නොහැක්කාහුවෙති මෙසේ සංසාරයෙහි ප්‍රවාදව සිටියේද මහත් දුක්වේදනාඇතිකල්හිම සංවෙගලැබ බුදුන් ජීවමාන්ව වැඩවසනසමයෙනි දෙශනාකරවදුලාවූ ධම්ය අසා සංසාර මහාභයයෙන් එතරවන්නකැමති ආත්මාර්ථකාමී සත්පුරුෂයෝතුමු දෙමුහුන සූත්‍රයෙහි වදුලාවූ පස්වැදෑරුම් දෙවදූතයන් දැක නිර්විද්‍ය ඥානයලැබ සංසාරයෙහි දුක්ආදී නව මෙනෙහිකරන්නාහුවෙති එහෙයින්වදුළහ.

"ගහායවාඑකං චුණණං, පරාජෙත්වා තථාගතා,
අනෙකා සසාවකෙහි, නිබ්බායිංසු අනාසවා,
තථාපවවක බුඩාච, එතතකානමබභනතරං,
අපවිඩො ඔහාසි චං, ධි නා ලජජාසි රෙවත
ලහිත්වාවෙ පවතෙතාසි, ඉදනිඛණ සම්පදං,
එවරූපං සු සමයං කුදසසුලවජ්ජි එවං
අත්තානං මොදයිත්වාන, ස්‍රුඤ්ජථ බුධසාසනං සි.

යනුවෙන් තමා විසින්ම තමන්ගේ ආත්මයට ආමන්ත්‍රණය කොට අවවාදකරයුත්තේසි එම්බල පින්වත ගඟානම් මහානදියෙහි වැලි පරදවනතරම් ගණන පථානික්‍රාන්තවූ තථාගත බුදුවරයෝතුමු අසංඛ්‍යගණන් ශ්‍රාවකයන් හා සමග ආශ්‍රවයන් නසා කෙලෙස පරිනිර්වාණයෙන්ධ පරිනිර්වාණයෙන් ත්‍රිවිධ සැනසුනාහුය අසංඛ්‍යගණන් පසේබුදුවරයෝද එසේම නිවී සැනසුනාහුය එබා සත්පුරුෂය මෙසා මහත්ගණන පථානික්‍රාන්ත බුඩප්‍රත්‍යෙක බුඩආර්‍ය්‍ය ශ්‍රාවකයන්ගේ සහා අභ්‍යන්තරයට නොපිහිසිකළුක ඇතුළත්නොවිය ඒ සියළු බුදුපසේබුදුමහරහතුන්වහන්සේලා විසින් තාගැරදමනලද්දේය එබා පුරුෂය නොපට නින්දාවේවා එකානනායෙන් නොපිලපදිනාකවයුතුය දැන් වතාහි දුර්ලභවූ බුඩොත්පාදයලැබ රත්නත්‍රය ලොකයෙහි බබලන්නේය නවවැනිවූ බුඩොත්පාදක්ෂණ සම්පත්තියලැබ කුසලධම්යෙහි පම්වීනම් නැවත කවරකලෙක මෙබදු ක්ෂණසම්පත්තියක් ලබන්නේද මෙබදුධම්යෙන් තමන් විසින්ම තමන්ගේ ආත්මභාවයට මොදනාකොට සරණගමනාදිල විශුඩි ආදිවූ බුඩානුශාසනාධම්යෙහි නිරන්තරයෙන් උත්සාහවඩවයි මෙසේ දිවාරාත්‍රියෙක්හි තමන් විසින්ම තමන්ව මොදනාකොට කුසලධම්යෙහි අප්‍රමාදව විසිඅයුත්තේසි.

ප්‍රකීර්ණක කථා නිර්මදශයයි 38.

ගෘහස්ථ සාධාරණ ශීලනිර්දේශය.

—0—

39 මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකොට සරණශීලයෙහි පිහිටි ගෘහ සථයන් විසින් රැකියයුතු ශීලයන්ගේ විභාගය මෙතැන්පටන් දක්වනු ලැබේ "උපාසක උපාසිකානං නිච්චසීලවසෙන පඤ්චසික්ඛාපදානි සතිපා උසසාථහදස උපොසථඞගවසෙන අට්ඨ ඉදංගහට්ඨිලං" යන විශුද්ධිමාගී වචනානුසාරයෙන් සරණගත උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නිත්‍යශීලවශයෙන් පඤ්චසික්ෂාපදයෝද උත්සාහ ඇතිකල දසශික්ෂා පදයෝද උපොසථාඟවශයෙන් අෂ්ටශික්ෂාපදයෝද රක්ෂාකිරීම ගෘහ සථශීලනම්වැනි සංක්ෂෙපයෙන් කියේනමුදු විසතාරවශයෙන් ආජීවාෂ්ට මක ශීලය බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය නවඞගුපොසථශීලය එකාහික්තික අථකශීලය ආදීන් අනෙකප්‍රකාරවෙති එයින් පළමුකොට කිපවක දෙන උපොසථශීලය යනතුණ සමීසාධාරණවශයෙන්ද සෙසුශීලයන් විනෙයජනයන්ගේ අදහස්පරිද්දෙන් අසාධාරණවශයෙන්ද තේරුම් ගතයුතුයි.

අෂ්ටාඟ උපොසථශීලයෙහි අන්තිම ශික්ෂාපදත්‍රයහා දසශීල යෙහි අන්තිම පඤ්චශික්ෂාපදයද විශෙෂ කුසලධර්මයන් පුරණුකැමති සත්පුරුෂයන්ගේ චාරිත්‍ර බැවින් චාරිත්‍රශීලනම්වේ ඉතුරු ශික්ෂාපද හා පඤ්චශීල ආජීවාෂ්ටමකශීලයෝතුමූ දුශ්චරිත දුරාජීවයන්ගෙන් වැළකීම්වශයෙන් රක්ෂාකටයුතුබැවින් චාරිත්‍රශීලනම්වේ නිරන්තර යෙන් රක්ෂාකටයුතුබැවින් නිත්‍යශීලනමුදුවේ ලොකයෙහි පවත්නා සියළු දුශ්චරිතයන්ගෙන් වැළකියයුතු ශීලයන් බැවින් ලොකවජ්ජ ශීලනමුදුවේ සම්මුති උපපත්ති විශුද්ධි දෙවියන් විසින් රැක්කයුතු බැවින් දෙවධර්මනමුදුවේ හිරිඔතප්පදෙන කරණකොටගෙණ දුශ්චරිත යන්ගෙන් වැළකී ලොකධර්මයන්ගේ සිරිසම්පත්හේදය නොකොට ලොකය ආරක්ෂාකටයුතු බැවින් ලොකපාල ධර්මනමුදුවේ පඤ්චසීල ආජීවාෂ්ටමකශීලයෝතුමූ දුශ්චරිතපක්ෂය ප්‍රහාණයකටයුතු බැවින් එක්ශීලයෙක්හි අනික්ශීලය ඇතුළත්වීම්වශයෙන් අන්‍යොන්‍ය සම්බන්ධවේ කෙසේ ඇතුළත්වන්නේදයත්? පඤ්චශීලය සමාදන්වන කල්හි ආජීවාෂ්ටමකශීලයෙහි ආවාචු පිසුණාවාචා ඵරුසාවාචා සම්ඵප්පලාපා යන ශික්ෂාපදත්‍රය වාක්දුශ්චරිතවශයෙන් සමානබැවින් පඤ්චශීලයෙහි මුසාවාද ශික්ෂාපදයහිම ඇතුළත්වන්නේසි ආජීවාෂ්ටමකශීලය සමාදන්වනකල්හි පඤ්චශීලයෙහි ආවාචු සුරාමෙරය ශික්ෂාපදය ආජීවාෂ්ටමකශීලයාගේ කායම්ප්‍රයාචාර ශික්ෂාපදයෙහි

ඇතුළත්වන්නේය යි අභිධර්මාර්ථ විභාවිනීටීකාදියෙහි ආබැවින් පඤ්චශීල ආජීවාෂ්ටමක ශීලයෝ දෙදෙන ඔව්හුවුන් කෙරෙහි ඇතුළත්වන්නාග්‍රයයි දතයුතුයි විශෙෂවශයෙන් වනාහි ජීවිකාවෘත්තියෙන් තොරව සත්ත්‍වඝාතනාදී දුශ්චරිතයන් රැස්කරණකල්හි ශීලමාත්‍රයක්ම බිඳුන්නේයි ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස සත්ත්‍වඝාතනාදි සප්තවිධ දුශ්චරිතයන් කරණකල්හි ආජීවශීලය හා සමග පඤ්චශීලයත් බිඳුන්නේයි. මේ මෙහි විශෙෂයි එක්ශීලයෙක්හි අනික්ශීලය ඇතුළත්වන්නේය යනු කායකර්ම වාක්කර්මවශයෙන් සෘජුභූතයින් කායකර්ම භාවය වාක්කර්මභාවය යන මේ දෙකින්ම සම්පූර්ණවනබව හා බිඳුනබවද සමානයයි අර්ථතඃසුත්තේයි මුසාවාදවිරත්‍යාදි යම් ශික්ෂාපදයක් ඉක්මවූකල්හි පිසුණවාචාවිරති ආදී අනික් ශික්ෂාපදයන්ද බිඳුන්නේයයි අර්ථ නොගතසූත්‍රයි මෙසේ දක්වන ශීලයන් අතුරෙන් පඤ්චශීලය දශශීලය අෂ්ටශීලය යන ශීලත්‍රය සියළු ප්‍රදෙශයෙහිම බොහෝදෙනාඅතර බොහෝසෙයින් ව්‍යවහාරයට පැමිණ පවත්වාගණ එන බැවින් ඒ ශීලයන්ගේ සමාදානවිධි ආදිය සියළුදෙනාඅතර ප්‍රකටව පවත්නාහුය එබැවින් අප්‍රකට ශීලයන්ගේ විශෙෂමාත්‍රයක්ම මෙහි දක්වනුලැබේ.

උපෝසථ දිනයවනාහි එක්මාසයක්තුළ පුරවිසේනිය ලත් දවසය පුර අවවක්ලත්දවසය පුර තුදුස්වක්ලත්දවසය පුර පස ළොස්වක්ලත් දවසයයි පුරපක්ෂයෙහි පොහෝදවස් සතරෙක එපරි දෙදන්ම අවපක්ෂයෙහිද පොහෝදවස් සතරෙකැයි එක්මසක්තුළ ප්‍රකෘති පොහෝදවස් අටෙක්වේ "උපවසන්තිනි මාසස්ස අට්ඨංගෙර උපොසථානි අධිට්ඨහන්ති" යනු අඟුත්තරනිකාය රාජසූත්‍රඅට්ඨංග බැවින් උපවාසය යනු මසකට අවශ්‍ය ප්‍රකෘති පොහෝදවස්හි අෂ්ටාඟ උපෝසථශීලය අධිෂ්ඨානකිරීමහෝ සමාදන්වීමය යනු භාවයි.

පටිජාගරණ උපොසථය යනු "පටිජාගරොනහිති පටිජාගරණ උපොසථකම්මං නාමකරොනතිතං කරොතනතා එකසම්මං අට්ඨංගසෙ වතුනනං උපොසථ දිවසානං පච්චුග්ගමන ත්‍රුග්ගහනවසෙන කරොහති" යනු එම අට්ඨවාසී "පක්ඛුපොසථ දිවසානං පුරිමපච්ඡිම දිවසවසෙන පමක්ඛපමක්ඛ මතරසි පාටිපද සත්තමී තවමී සංඛාතා වත්තාරොවත්තාරා දිවසානි අපරෙ" යනු ධම්මසංගණී අට්ඨකථා එක එක පක්ෂයෙක්හි පෙරගමන් පසුගමන්වශයෙන් උපෝසථ අටෙක් වෙති එනම් පස ළොස්වක් අෂ්ටාඟ දෙපොය හා. තෙළෙස්වක් පැළ

ඒය ගත දෙදවස්ද අවවක් පොහොයට් පෙරපසු සතවක් නවවක් ගත දෙදවස්ද ගත පොහෝදිනයෝ එක්මයක්තුළ දෙළහයක් වෙති.

තවද ධම්මිකසූත්‍ර අටුවාවේ "එත්පනවස්සූපනායිකාය පුරිමහාගය ආසාළ්හිමාසෙ අතිත්තා වසෙස්ස තයොමාසා කත්තිකපුණ්ණමාසෙති ඉමෙපචමාසා පාටිහාරිය පක්ඛාතිවුච්චති ආසාළ්හි කත්තික ඵග්ගුණ මාසා තයොඵවාති අපරෙ" යනු ආඛ්‍යාත වස්විසිමට පුළුහාගයෙහි ඇසළමසය ඇතුල් වස්තුන්මසය ඉල්මසය යන මේ පච මාසය ප්‍රාතිහාර්‍ය පක්ෂයයි කියනුලැබේ අභයගිරිවාසීහු ඇසළමසය ඉල්මසය මැදින් දින මසය යන තුන්මස ප්‍රාතිහාර්‍ය පක්ෂයයිගෙයි ගැසින් යමක් කැමතිවිනම් ඒ පිළිගතයුතුයි. අඩුවැඩිවීම්වශයෙන් පවිසිදුවන්නේයයි සැයනොවියයුතුයි අඟුත්තරනිකාය පඤ්චක නිපාත රාජසූත්‍ර අටුවායෙහි අනඤඤථෙරවාදයක ආකාරයකින් ප්‍රාතිහාර්‍ය උපොසථය දක්වා තිබේ මෙසේදයත් ? "පාටිහාරිය පක්ඛඤවාති එත්පාටිහාරිය පක්ඛානාම අතිත්තාවසෙස්සතෙමාසං නිබඬ උපොසථෝ තම්පි අසඞ්ඛ්‍යෙය්‍යානන්තස්ස චිත්තනංපවරාණානං අනන්තර එකමාසං නිබඬඋපොසථෝ තම්පි අසඞ්ඛ්‍යෙය්‍යානන්තස්ස පඨමපවාරණතා පඨාය එකො අඩ්ඪමාසෙ පාටිහාරිය පක්ඛානාම" යනුවෙන් ප්‍රාතිහාර්‍යපක්ෂය යනු වස්තුන්මසතුළ නිබඳපවහවස්විසිමද ඒ මහා කවහැක්කාහට මහාපවාරණය දුතිය පවාරණය යන පවාරණ දෙකට අතරකාලයතුළ නිබඳ පවහවස්විසිමද ඒද නොහැක්කාහට් ප්‍රථමපවාරණය පටන් අඩමසක් නිබඳපවහවස්විසිමදැයි මෙසේ ප්‍රාතිහාර්‍ය උපොසථ තුනෙක් නියමකරණලදී මෙසේ නිතිගහි සිවසන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් එක්මාසයක්තුළදින පොහොයඅටක් හා දින පොහොය දෙළසක්ද වසතුන්මසය එක්මස ක්ය අඩමසක්ය යන ප්‍රභෙද ඇතාවූ ප්‍රාතිහාර්‍ය උපොසථතුනෙක්දැයි යන උපොසථයන් අතුරෙන් යම්කිසි අභිමත උපොසථයක් හෝ සියළු උපොසථයන්හෝ නොවරදවා පවහවස් රක්නාවුන්ට සුඛනිමිත්තීය එකාන්තයෙන් අනතුරු අත්බැව්හි ලැබෙන්නේයයි දතයුතුයි. මසකට අටවාරයක් පවහවස්විසිම අන්තිම පරිවේජදයයි ඒ අන්තිම පරිවේජදයෙන් ලැබෙන්නාවූ පොහෝදවස් අටපවාපවහවස් තාරක්නාමතුෂ්‍යයාගේ මිනිසත්බව නිෂ්ඵලවත් නේයි. මසකට අටවරක් පවහවස්විසිම මනුෂ්‍යයෝ පමිණක් නොව සුජම්පතීනම් දෙවදිලොවට නායකවූ ශක්‍රදිව්‍යරාජයාපවා දෙසකළ පණගැලපිය යුතුය දිව්‍යප්සරාවන් හැරදම, මහාත්සාහ

මෙන් පෙහෙවස් රක්නාබව අනුත්තරනිකායනිස නිපාත අට්ඨකථායෙහි "සමක්ඛාපිකිර වුත්තපපකාරස්ස උපොසථස්ස ගුණංජානිත්වා, ඉදව ලෝක සම්පත්තිමයාපහාය සයං මාසස්ස අඨ්ඨවසු උපොසථං උපවසති"යනාදින් දක්වාතිබේ. දෙදෙව්ලොවට නායකවූ සුජම්පතිනම් ශක්‍රඉඳවඳුමයෝපවා කියනලද ප්‍රකාරඇති උපෝසථශීලයාගේ ආනිසංස දැන ශක්‍රසම්පත්හැර පියා තුමූහුදකලාව මසකට අටවරක් පෙහෙවස්රකෂාකරන්නේයයි දතයුතුයි.

තවද අනික්ප්‍රකාර සථවිරවාදයක්වූ ප්‍රාතිකායෝ පක්ෂ උපොසථ යක් විමාණවසතු ප්‍රකරණ උභතර විමාණවසතු අට්ඨකථායෙහි ආගෙස්හි ඒ මෙසේයි "පාටිහාරිකපක්ඛඤ්චාති වාතුද්දසි පඤ්චදසි අඞ්ගිනං යථාක්කමං ආදිමතා අන්තාමතාවාති පමෙසන නිකඛමනවසෙන උපොසථසිලසස පාටිහාරිය තබ්බපතිබඤ්ච තෙරසම් පාටිපද සත්තම්මිනවම්මිවානි අහෝසි" යනුයි මෙහි භාවය. තුදුස්වක් පසළොස්වක් අටවක් යන පොහෝදිනයන්ට පිළිවෙළින් ආදි අන්තාදත්හි ඇතුල්වීම් නික්මීම්වශයෙන් උපොසථශීල සදෙනක්වෙති අෂ්ටාංග උපෝසථයට ඇතුල්වන්නාවූ සතවකය නික්මෙන්නාවූ නවවිකය චාතුද්දසීපොහොයට ඇතුල්වන්නාවූ තෙළෙස්වක් පමණක්මුත් නික්මීමක් නැත්තේය පණ්ණරසී පොහොයට නික්මෙන්නාවූ අවපැලවියවී පුරපැළවියට ඇතුල්වීමෙක් නැත්තේය. මේ අටදවස පාටිහාරිය උපොසථනම්වේ. මෙසේ මහකට ලැබන්නාවූ සඝාකාර පොහෝදිනයෙහි හා අඨාකාර පොහොදිනයෙහිද පෙහෙවස් රැක පුරුනන උතතරාව ආදිවූ සත්හු සුගතීලෝක පරායනවූහයි දතයුතුහයි ශීලය රකෂාකිරීමෙන් කවර ප්‍රයෝජනයක් ඇත්තේදයන් ? අතීතා නාගත වර්තමාන යන කාලත්‍රයයනිව සතරමහ සතරඵලය ලැබුවාවූද ලබන්නාවූද සියළු ආර්යයෝ ශීලනැමැති හුම්මයෙන් පිහිටා සිටමහණ සමාධි නැමැති කඩුව ශ්‍රද්ධා නැමැති හස්තයෙන් ඇඟණ මකමලස් නැමැති සතුරන්සාධා ජයගෙණ නිර්වාණසැපයට පැමිණියාහුය අනික් පොළවක් පිහිටීමට නැත්තේයයි දතයුතු.

තවද ත්‍රිපිටකයන් විසින් ලොභතෘෂ්ණා අභිධ්‍යාවශයෙන් රක්නා මහාපාල උපොසථය නිදහස්වීම උපොසථය යන උපෝසථයන් හැර ආර්ය උපෝසථයන් ආර්ය ශ්‍රාවකයන් විසින් උත්සාහයෙන් රකෂාකවයුත්තේයයි ඒ ආර්ය උපොසථයෙහි ආහි බ්‍රහ්මූ උපොසථය ධම්මූ උපොසථය සංඝූ උපොසථය සිලූ උපොසථය දෙවතූ උපොසථය අත්තාහ උපොසථයයි සවැදෑරුම්වේ. ඒ සඝාකාර උපෝසථයන් අතුරෙන්

තථාගතයන්වහන්සේගේ අනන්ත අප්‍රමේය්‍ය ගුණරාශිය සිහිකිරීම බුද්ධානුස්සති නම්වේ "බුද්ධෝ වුච්චති සම්මා සම්බුද්ධෝ තස්ස ගුණානුස්සරණවසෙන උපොසථෝ බුද්ධූපොසථෝතාදි" යනුගිකගුත්තර අට්ඨ බැමින් බුදුන්ගේ ලෞකික ලෝකොත්තර ගුණරාශිය මෙසෙනහිකිරීමෙන් විසීම බුද්ධූපොසථනම්වේ ධර්මගුණානුස්සරණයෙන් විසීම ධම්මූපොසථයයි දතයුතුයි "ධම්මූපොසථන්ති සහ තදාභිකං නව ලෝකුත්තර ධම්මං ආරබ්භ පවත්තනා අයං උපොසථෝ ධම්මූපොසථෝනිවුච්චතීතා,, යනුද එම අට්ඨවාසි අෂ්ටාඝ්‍රීපුද්ගල සංඝරත්නගුණය අරමුණුකොට විසීම සංඝූපොසථනම්වේ "සංඝූපොසථන්ති අඤ්ඤං අරියපුග්ගලානං ගුණෙ ආරබ්භ උපවුත්ථභාවා සංඝූපොසථෝතිවුච්චතීතා,, යනුද එම අට්ඨවාපාඨයයි ගෘහසථයන් විසින් රැක්කයුතු ශීලගුණය ගෘහසථයන් විසින්ද භික්ෂූන් විසින් රැක්කයුතු ශීලගුණය භික්ෂූන් විසින්ද මෙසෙනහිකරමින් විසීම සීලූපොසථනම්වේ "සීලූපොසථන්ති අත්තනෝ සීලානුස්සරණ වසෙන උපවුත්ථා උපොසථෝ සීලූපොසථෝනාම" යනුද එම අට්ඨවාසි දෙව් බඹුන් ශාස්ත්‍රීයථාන යෙහි තබා දෙවිබඹුන්ගේ ශ්‍රද්ධා ශීලාදිගුණයන්ට බදුවූ නමාගේ ශ්‍රද්ධා ශීලාදිගුණයන් මෙසෙනහිකරමින් විසීම දෙවතූපොසථනම්වේ "දෙවතූපොසථන්ති දෙවතා සක්කිඤ්චනෙඤ්ඤපඤ්ඤා අත්තනෝ ගුණෙ අනුස්සරන්තස්ස උපවුත්ථ උපොසථෝ දෙවතූ පොසථෝනාම" යනුද එම අට්ඨවාසි ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම් ආදිවූ අෂ්ටාඟ උපොසථශීලය රක්ෂා කිරීම අෂ්ටාඟික උපොසථනම්වේ "එතඤ්හි අඨඞ්ගිකමාහු උපොසථන්ති එවංපාණාතිපාතාදිනි අසමාචරණතා උපවුත්ථං උපොසථං අඨඞ්ගෙහි සමන්නාගතත්තා අට්ඨඞ්ගිකන්තිවදන්ති,, යනුද එම අට්ඨවාසි මේ සඨාකාර උපොසථයන් අතුරෙන් ප්‍රථම්පඤ්චකය ගෘහසථවූද ද්‍රව්‍යජීතවූද ආර්‍යයන් විසින් නිරතුරු රක්ෂාකටයුතු උපෝසථයෝ නම්වෙත් සමවනිවූ අඨඟ උපොසථශීලයවනාහි ආර්‍යවූ සෝවාන් සකෘදගාමී ආර්‍යපුද්ගලයෝ සම්භරමදමනෙක් අබුදරුවන් පොෂ්‍යය කරමින් ගිහිගෙයි වසන්නාහු නිරතුරු විකාලභොජන අබ්‍රහ්මචරියා දෙකින් මනාවළකින්මය ඒ ගිහිගෙයි සිටිනා සෝවාන් සකෘදගාමී ආර්‍යශ්‍රාවකයෝවත් යමකි පොරණෝදිනයන්හිම කාලපරිච්ඡේදය කොට අෂ්ටාඟශීලය රක්ෂාකරන්නාහුවෙනසි දතයුතුයි කාමරාගය නිරවශෙෂයන් ප්‍රහාණයකළාවූ අනාගාමී ගෘහසථයෝවනාහි නිරන්තරයෙන් ශීලමයහි පරිපූරකාරීවෙති රහත්ඵලය ප්‍රත්‍යක්ෂකළාවූ රහතුන්වහන්සේ එදවස්හිම පැවිදිබුවුමයේනම් පිරිනිවන් පෑම සවභාව චාරිත්‍රයවේගි දතයුතුයි.

උපොසථ නිර්දේශයයි 39.

ගහඨ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය.

—o—

40 ප්‍රකෘති පඤ්චශීලය ලෝකයෙහි අතිශයින් ප්‍රකට බැවින් ගෘහඨ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය මෙතැන්පටන් දක්වනුලැබ් හේතු සේයත් ? ප්‍රකෘති පඤ්චශීලයෙහි "කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණි" ශික්ෂාපදයතැර ඒ වෙනුවට "අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි,, යහා ශික්ෂාපදය බහා සමාදාන්වියයුතු ශීලය ගහඨ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලනාම්වී මේ පඤ්චශීලයවනාහි අබ්‍රහ්මචර්‍යාත්පාදයෙහි උදයභද්‍රජාතකාදියෙහිද බ්‍රහ්මචර්‍යාත්පාදයෙහි ධම්මිකසූත්‍ර උභතසූත්‍ර නකුල සූත්‍රාදියෙහිද ආයේසි.

එක්සමයෙක්හි අප භාග්‍යවන් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙව්රම්වෙහෙර වැඩවාසයකළසේක්සි. එසමයෙහි එම සැවැත්නුවර ධාර්මිකනම්වූ පන්සියයක් උපාසකයෝවූහ. ඒ එකකු උපාසකයෙක්හට පන්සියයක් පන්සියයක් පිරිවර උපාසකයෝදවූහ ඒ සියළු උපාසකයන්ට ආචාර්‍යවූ අධිපති මහාධාර්මිකනම් උපාසකයාහට දුහිතෘන්සත්දෙනෙකුහා පුත්‍රයන් සත්දෙනෙක්ද වූහ ඒ එකෙකු පුත්‍රධිතෘවක්හට එකෙකු සලාකයාගුවෙක්ද එකෙකු සලාකබතෙක්ද එකෙකු පක්ෂබතෙක්ද එකෙකු නවසඳ බතෙක්ද එකෙකු වයසාවාසිකයෙක්දවූහ ඒ සියල්ලෝම අනුජාත පුත්‍රයෝවූහ මෙසේ තුදුස් දෙදෑනවන්ගේ හා භාග්‍යාවගේද උපාසකයාගේද යන සොළොස්දෙනාගේම මෙන මවනම සොළොස් යාගු මවක මසොළොස් සලාකබතෙකැයි යනාදීන් නිරන්තරයෙන් පවත්නාහ මෙසේ ඒ මහාධාර්මිකනම් උපාසකයා හා අග්‍රිදරු වෝද සිල්වත්වූහ යහපත්ධම් ඇත්තාහ දෘෂ්ටසංවිභාගයෙහි නිරතවූ වාහුස මෙසේ දානශීල භාවනාදි කුසලධර්මයෙහි ඇළුනාවූ ඒ ධාර්මිකනම් උපාසකතෙමේ පිරිවර පන්සියයක් උපාසකයන්හා සමග එක්දවසක් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වැඩවසන මදවිරමටණෙහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේට වැඳ එකත්පසකහිද "පුච්ඡාමිතං ගොතම තුරිපඤ්ඤං යථාතථෝ සාවකොසාධුමහාති,, යනාදි ගාථාවෙන් මේ ශාසනයෙහි අගාරිකවූද අනගාරිකවූද ප්‍රතිපදාව විවාළසේක් ඉක්බිති සුගත තථාගතතෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨවූ අනගාරික ප්‍රතිපදාව පළමුකොට දක්වා විදුරා ඊට අනතුරුව අගාරික ප්‍රතිපදාව මේමතු පහළවූ ගාථා සතක්න්ගෙණහැර දක්වා දේසනාවළේසි මූල් මෙකෙස්දයන් ?

1 "ගහඨවත්තං පන මෙවා වදඤ්ඤූ
යථාකමරා සාවජ්ජා සාධුහොති
නෙගමෙසා ලබ්හා සපරිහාරෙන
එසෙසතුං මයාකෙවලෝ භික්ඛුධම්මෝ,,

2 "පාණං නහාමෙන නව ඝාතයෙය්‍ය
නාඤ්ඤුජඤ්ඤු හනතං පරෙසං
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං
යෙ ථාවරා යෙව තසන්ති ලොකෙ,,

3 "තතො අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
කිඤ්චි කිඤ්චි ඝාවතෙකා බුද්ධිමන්නා
නහාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤු
සබ්බං අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය,,

4 "අබ්‍රහ්මචරියං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
අඟාරකාසූපමං ජලිතංව විඤ්ඤූ
අසම්භුනාමෙනතා පනබ්‍රහ්මචරියං
පරසසදාරං නාතික්කමෙය්‍ය,,

5 "සහග්ඝතොවා පරිසගහතාවා
එකසසවචකා තමුසා හරණ්‍ය
නහාණයෙ හණතං නානුජඤ්ඤු
සබ්බාඅභූතං පරිවජ්ජයෙය්‍ය"

6 "මජ්ජඤ්ච පානං නසමාචරෙය්‍ය
ධම්මං ඉමං රොචයෙ යො ගහෙසථ
නපායයෙ පිවතං නානුජඤ්ඤු
උම්මාදනං තං ඉතිනං ඤත්වා,,

7 "ඒදිසිපාපානි කරොනතෙහි බාලා
කරොනතිවසෙඤ්ඤුපි ජනෙ පමත්තෙ
එතං අපුඤ්ඤායතනං විවජ්ජයෙ
උම්මාදනං මොහනං බාලකන්තං,, සී.

මෙහි භාවය මේ මෙයි එබා උපාසකවරිනි මාවිසින් හුදකලා පවත්නාවූ අමිශ්‍රවූ සම්භාවාර පරිපූර්ණවූ යම් භික්ෂුධර්මයක් දෙශනාකා රණලද්දේවිද මේ භික්ෂුධර්මය කෙන්වත් ආදිවසතුන්ගේ පරිග්‍රහ යෙන් සපරිහාරවූ නොවන් ගම්බිම් රන්රිදී ආදි උපභොග පරිභොග සම්පත් ඇත්තාවූ ගෘහස්ථයා විසින් නොලැබියයුතුවිද නොරැක්ක හැකිවිද එබැවින් ඒ ගෘහස්ථයාහට භික්ෂුධර්මය පුනිශෙධ

කොව් (භෙවත් වළක්වා) ගෘහසථධර්‍ම මාත්‍රයක් නොපව දේශනාකරවීහයි ප්‍රතිඥාකාව ත්‍රිකොටි පරිශුඛ පාණාතිපාතා වේරමණි ආදි පඤ්චශික්ෂාපදය දේශනාකර වදාළේසි. මේ ලොකයෙහි තෘෂ්ණා පිපාසයෙන් පිපාසිතවූද තෘෂ්ණා නිරොධයෙන් තැන්පත්වූද යම්තාක්සත්ත්වයෝවූවාහුද ඒ සියළු සතුන් විෂයෙහි කාය වාක් දණ්ඩන සංඛ්‍යාතවූ වධය බහාතබා තමන් විසිනුත් ප්‍රාණවධ නොකටයුත්තේය විධානකිරීම්වශයෙන් අනුන්ලවාත් නොකරළිය යුත්තේය. ප්‍රාණවධකරන්නාවූ මෙමරමාහටත් පිළිගැණීම් සතුටුවීම් ආදිවශයෙනුත් අනුමොදන්වියයුත්තේය මෙසේ ත්‍රිකොටි පාරිශුඛ පාණාතිපාතා විරති ශික්ෂාපදය පදරා ඊට අනතුරුව අදින්නාදාන යෙන් වැළකියයුත්තේය අනුන් විසින් කයින් වචනයෙන් නොදෙනලද්දාවූ සුවල්පවූ හෝ බොහෝවූ හෝ යම්කිසි තෘණපණ්ඩියක් පමණ වැනුවකුදු අන්සතුයෙහි දන්නාලද්දාවූ ගෘහසථ ශ්‍රාවකයා විසින් ග්‍රාමයෙහි හෝ ආරණ්‍යයෙහි හෝ තිබි තමන් විසිනුත් පැහැර නොගතයුත්තේය විධානකිරීම්වශයෙන් අනුන්ලවාත් පැහැර නොගැන්වියයුත්තේය සොරබඩු මිලදීගැණීම් ආදි වශයෙන් මෙරමාහට අනුදැනීමත් නොකටයුත්තේය මෙසේ ත්‍රිකොටි පාරිශුඛිවශයෙන් අනුන් සතුවසතුව පැහැරගැණීමෙන් සවිපූකාරයෙන් වැළකියයුත්තේසි පණ්ඩිතවූ අගාරික ශ්‍රාවකතෙමේ ගිහිගණ දිලියෙන්නාවූ අහුරැව ලකට බුදු උපන්නාවූ නින්දිත මෙමථුනචර්‍යාවෙන් වැළකියයුත්තේය ඒ්තුම්වූ ශ්‍රේෂ්ඨ චර්‍යාවරක්නට උත්සාහනැතතාවූ අගාරිකවූ ශ්‍රාවකයාවිසින් පරඛුවන් නොඉක්මවියයුත්තේසි සසුනාගාරාදි විනිශචය සභාවකට ගියේහෝ පිරිස්වැදව ගියේහෝ ශාසිදීමාදියෙහි එමකාහුට එමකක් බොරු නොකියයුත්තේය අනුන්ලවා විධානකිරීම් වශයෙනුත් බොරුනොකියවියයුත්තේය බොරුකියන්නාවූ මෙරමාහට සතුටුවීම්වශයෙන් හෝඅනුමෝදන් නොවියයුත්තේය මෙසේ සවිපූකාරයෙන්ම අහුනය නොවහාත් අසත්‍යය දුරුකටයුත්තේය ගෘහසථවූ යම්ශ්‍රාවකයෙක් මෙමම් සුරාමේරය සංඛ්‍යාතවූ පස්වැදුරුම් සුරාය පස්වැදුරුම් මෙමරය අබිත් කන්සා ආදීමද්‍යවගීයයන මොවුන් අතුමෙරන් යම්දුවණෙක් මෙවනයෙන් නොකටයුත්තේය අනුන්ටද පානය නොකරවියයුත්තේය. රහසෙමර පෙවීයි මිලමුදල්දීම් ආදිවශයෙන් අනුදැනීමත් නොකටයුත්තේය මේ සුරාපානයාගේ අනිශයින් සවලදුවූ විපාකය නරකාදි සතරඅපායේ ඉපිද දුක්අනුභවමකාට යම් කිසි කුශලකම් සහායකින් මිනිස්ලොව උපන්කල්හි උමතුබවට පැමිණීමයයි දැන මේ සුරාපාන.ඊන් ත්‍රිකොටිමෙන්ම (තුන්ඉකළවරින්ම) වැළ

කියයුත්තේය මේ ලොකයෙහි අඩබාලවූ මිනිසුන්යයෝ සුරා මදයෙන් තුමතොවගණ ප්‍රාණවධාදි සියළු පව්මකරන්නාහුය අන්‍යයන්වත් මත්පැන්පොවා අන්‍යමයින් ප්‍රමාදකරවන්නාහුය පරලොව උපතු බව කරන්නාවූද මවුලොව සිඳිමුළාව කරන්නාවූද අඩබාලයන්ගේ සිත්අලවන්නාවූ මේ සුරාපානය සියළු අකුසලයන්ගේ උත්පත්ති ස්ථානයයි දැන සුරාපානමයත් හාත්පසින් වැළකියයුත්තේහි. මෙසේ මේ ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය උත්සාහවත් කෘතඥ ශ්‍රාවකයාගේ නිත්‍යශීලයබව මෙම ධම්මිකසූත්‍ර අට්ඨාමේ ආ "එතහා වතා අගාරිය සාවකස්ස නිච්චසීලං දමෙසබ්බා ඉදානි උපොසථඞ්ගානි දමෙසමෙතහා" යනාදි පාඨමයත් අවබොධ කටයුත්තේහි.

මේ ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය අබුමඩාත්පාදකාලයෙහි කෙ සේරක්ෂාකෙළේදයත්? යටගිය දවස සුරුන්ධිනම් නුවර තිසිනම් රජ්ජු රුකෙනෙක් රාජ්‍යයකරණසමයෙහි ඒ රජහට එකද දූපුත් කෙ නොකුත් නැතහාය එකල රජ්ජුරුවෝ දරුවන් ප්‍රාර්ථනාකරවයි අත් තෘප්තියට නිමාගකළාහ එකල අපමහබෝසතාණෝ බඹලොවින් සැවඅවුත් රජ්ජුරුවන්ගේ අගමෙහෙසුන් බිසවුන්කුස උපන්නාහ ඒ කුමාරයන්ට නම්තබන්නාහු බොහෝදනාගේ සිත්සතුටුකරවමින් උපන්හෙයින් උදය භද්‍ර කුමාරයෝයයි නම්තුබහ. කුමාරයන් පියවර නගා කෙළ ඇවිදිනා අවස්ථාවෙහි අනික් බ්‍රහ්මයෙකුත් බඹලොවින් සැව අවුත් එම රජ්ජුරුවන්ගේ එක්තරා බිසෝකෙනෙකුන්ගේ බඩ කුමාරිකාවක්ව උපන්නාහ ඒ කුමාරිකාවුන්ට උදය භද්‍රා කුමාරිකා වෝයයි නම්තුබහ. උදය භද්‍ර කුමාරයෝවනාහි වැඩිවිය පැමිණි කල්හි ශිල්පශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණවූවාහ ජාතියෙන්ම බ්‍රහ්මචාරිවූහ සවිඤ්ඤාණකසත්ත්වයන්ට මෛත්‍රීන සෙවනය නොමදන්නාහ ජාතිගුණයෙන්ම මනුලශවශග විත්තශයක් තුපදහන්ය එකල රජ්ජුරුවෝ පුතනුවන් රාජ්‍යයෙහි අභිෂේකකෙරෙවි නාටක ස්ත්‍රීන් පිරිවරවමින්සි පුතනුවන්ලහ? අස්නක්යැවුන මහබෝසතාණෝ කියන්නාහු මව රාජ්‍යයෙන් කම්නැත මනුලශශයහි මාගේසිත ඇත්තේනැතැයි කියා ප්‍රතික්ෂේපකළාහ. දෙමව්පියෝ නැවත නැවතත් කියායැවූහ. එකල මහබෝසතාණෝ ජාඹුනද සවර්ණමය ස්ත්‍රී රුවක්කරවා මේබදු ස්ත්‍රී රුවක් ලදහාත් රාජ්‍යය පිළිගණිමියි දෙව්පියන්ලහට රන්රුව යැවූහ ඔවුහු ඒ රන්රුව මුළු දඹදිව ඇවිදුවා පරීක්ෂාක රවා එබඳු ස්ත්‍රියක නොලැබ උදය භද්‍රාවන් සරහා ඒ රන් රුවලග සිටුවූහ ඕතොමෝ ඒ රන්රුව ඉක්මයිවිනීය එකල ඔවුන්

දෙදෙනාම මහාකැමැති පරිද්දෙන් කුඩාවැනියන්ගේ දුවු කුමාරිකා වන් නැඟනියන් උදයභද්‍රානම් කුමාරිකාවන් අගමෙහෙසුන්කොට බොධිසත්වයන් රාජ්‍යාභිෂේක කළාහ ඒ දෙදෙන ධර්මවාරිව වාසය කරන්නාහ කල්යාමෙන් දෙමව්පියන්ගේ ඇවෑමෙන් බොධිසත්වයෝ රාජ්‍යය කරන්නාහු දෙදෙනාම එකම ශ්‍රීඝනන්ගබඩාවෙහි වසන්නාහු ලාභසිනින් ඔව්නොවූන් මුහුණුපොතක්කුත් දුටුවන්බිඳ නොබැහැඟ එතැනුදුවූවන් අප දෙදෙනා අතුරෙන් යම් කෙනෙක්ක් පළමු කොට මේලේවිනම් ඔහුතමන් උපන්තැනින් අවුත් මේ අයදිල්ලතන උපනිමිසි කියන්වැඩ කතිනාවක්කළාහ ඉක්බිත්තෙන් බොධිසත්වයෝ රාජ්‍යයට පැමිණි ගව්රුදුසත්සියක්හුගේ ඇවෑමෙන් කළුරියකළාහ අනික් රජ්ජුරුවෙකුතෙක් නැතතාහ උදය තම මහාමාත්‍යයෝ රාජ්‍යය අනුශාසනාවන්නාහ බොධිසත්වයෝද තව්තිසාභවනයෙහි ශක්‍රදිව්‍යරාජත්ව ඉපිද ඵලභුක්තියෙදන් සතියක් කල් උදයභද්‍රාවන් සිහිනෙනාකළාහ මෙසේ මනුෂ්‍යගණනාවෙන් සත්සියයක් හවුරුදු ගියකල්හි සිහිනෙකාට උදයභද්‍රානම් රජබිසව දැහැවෙන් විමසා සිංහනාදකරවා ධර්මදේශනාකොට කතිකාවෙන් මිදිළුම්සි සිතුහ එකල්හි මනුෂ්‍යයන්ට දසදහසක් හවුරුද්දට ආයුඇතිකල්වන්නේය රජබිසෝ මහා මෝද එදවස් රාත්‍රියෙහි මනාකොට වසනලද මදුරකවුළුඇති වටිලනලද රතවල්ඇති සන්ඇල්පාවයහි උතුම්වූ මතුමාල්තලයෙහි ශ්‍රී යහන්ගබඩාවෙහි උදකළාව නිශ්වලව තමන්ගේ ශීලය ආවර්ජනා කරමින් උන්නාහ. එකල ශක්‍රභවනයෙහි රත්නසු පුරණලද රත්තළියක් ඇරගෙණ අවුදින් ශ්‍රීයහන්ගබඩාවට පහළව එතන්පසුබසිට බිසවුන් හා කථාකරන්නාහු මේ ජාතකයෙහි පූර්වගාථාවෙන් මෙසේ කියන්නෙමනාවූ වස්තුයක් ඇන්දවූ ඇත්සොඩ කටබදුවට මිටසිළුවූ උරැයුග්ගයක් ඇතතාවූ පැහැපුප්‍රශාදඇතින් හා මණ්ඩලත්‍රාඝකින්ද මහබියවූ කිනහරාගනාවන් ඇස් හා සමාන ඇස්ඇතතා වූ පාදනතා යෙහි පවත් කෙශානතායදක්වා සියළු අභ්‍රත්‍යහයෙන් කියි ඌනතාවක් නැතිව මහබියවූ උතුම් ප්‍රාශාද තලයෙහි උදකළාව උන්නාවූ උත්තමාඟිය මතාපට මම යාඥුකරම් අද එක රාත්‍රියක් අලංකතවූ මේ ශ්‍රීයහන් ගබඩාවෙහි නී හා මාහා එක යහන වැද සෙය්‍යාකරම් යයි කීහ. ඉක්බිති උදය භද්‍රානම් රජබිසෝතොමෝ කියන්නී එබල මේ දෙමළුන් පැහැණ සුරැකිනම් නුවර අතුරෙහි දියඇගල්

ආදියෙන් හා මහත්වූ දෙරටු අවලෙලනඳ ගැවසීගත්තේය ආයුධයන් නාලද අත්ඇති දසදහසක් මයාධයන් විසින් රකවල් ගන්නාලද්දේය එසේ මහයින් මේ සියළුම නුවරට හා ඇතුළෙහි කරණලද මාගේ නිවාසපුරයටද යන මේ දෙකටම කිසිකෙනෙකුන් වැද්දමනාහැක් මක්ය.

තවද එබිලපුරුෂයා ළදරුවිවයි මහළුවිවයි ශක්තිසම්පන්න මයාධයෙකුවේදැයි අතිකුත් යම්කිසි මහත්වූ පඬුරක් ඇරගෙණ එන්නක්නුගේ ඊමෙක්නම් නැත්තේය, එසේවූ මේ සථානයට අවුදින් මා හා සඑග කැමතිවන්නාවූ තොපි කවරෙක්හිද කෙසේනම් ආයේදැයි විචාළාහ එවිට ශක්‍රමදමවහුගෝ කියන්නාහු එබා සෙයාදුර මම එක් මදවතාවෙක්මි. දිව්‍යානුභාවයෙන් මේ සථානයටආමි තොපවනාකි අද කාමාසවාදයෙන් සතුටුවෙව තොපට මම රන්මසු පුරණලද මේ රන්හළිය පඬුරුමෙකාට මදමිකීහ. එබස්ඇසූ බිසෝතාමෝ කියන්නාහු එබා දිව්‍යරජ්ජුරුවනි මම මාගේ උදයභද්‍ර රජ්ජුරුවන් හැර අනික් මදවිසයකුවේවයි ශක්‍රමයකුවේවයි ප්‍රාර්ථනා නොමකරමි. එසේහයින් මේතන මනාසිට පළායව තොපගේ රන්මසු පඬුරන් මවප්‍රයෝජනයෙක් නැත මතුවෙතනාව මනාලේවයි කීහ. ශක්‍රමයාද බිසවුන්ගේ සිංහනාදයක්වැනිවූ බස්අසා මහාසිට පළාගියාක්මෙන් එතනම අනතර්ධානවසිට මදවෙනිදවස් එම වේලාවට රන්මසු පුරණලද රිදීතළියක් ඇරගෙණ දෘශ්‍යමානවසිට බිසවුන්හා කථාකරන්නාහු එබිල භද්‍රාව කාමභෝගිනිවූ සත්වෙකෙනෙක් ගමක් කරණකොටගෙණ කායදුශ්චරිතාදියෙහි හැසිරෙද්ද එසේවූ සත්වයාගේ යම් ඇල්මකින් මේ කාවරනියෙහි කරණලද ඇල්ම උතුම්වන්නේද එසේවූ කාමරති මදන්නවුන්හගන් තොපි මනාමකාට මදනලදද මම ඒ ලබන්නූ කැමැත්තෙමිද ඒ නිසා තොපලඟට එන්නාවූ මම හිස්අතින් නොආයෙමි ඊයේදවස රන්මසු පුරණලද රන්තළියක් ගෙණාෙයමි අද රන්මසු පුරණලද රිදීතළියක් ගෙණාෙයමි ඒ දැන් තොපවමදම් අද එකරාත්‍රියක් මාහා සමග සෙසයාවකරවසිකීහ එබස්අසා බිසවිසිනන්නාහු මේ තෙම කථාකරන්නට ලැබන්නේවීනම් නැවත නැවත එන්නේමය. එසේහයින් මේ දැන් මොහු හා සමග බැණනොනැගෙහිසිටා මුහවත් නොබැණම උන්නාහ ශක්‍රමයා උන්බැණනොනැගෙණ නියාවදැන එදවසුන් එන මේ අනතර්ධානවසිට තුන්වෙනිදවසුන් එම මේලාවට මූලාභාතළියක කහවණු පුරාඇරගෙණ අවුත්සිට සෙයාදුර අදමාහා කාමරතියෙන් සැතපෙව මේ කහවණුපිරූ මූලාභාතළිය තොපවමදම්කීහ. එබස්අසා බිසවිසි කියන්නාහු එබිල

පින්වත් පුරුෂයා තෝ අඤ්ඤතරෙනිය සත්ත්වයෝනම් යක්ෂයෙක සකලශරීර
යෙන් වසතුවෙන් ගිවිහිඟාගන්නාහු යම් වසතුවක් ගෙණාගේවීනම්
එවස්තු වසතුව දවසින් දවස වඩවඩාගෙණවුත් වණිනාසෙකෙරෙම්න්
ගිවියා පොළඹවන්නේය තෝවනාගි දවසින්දවස අඩු අඩුවෙගෙර
මින්, තාගේ සහායවටත් විරුඩකරන්නෙනිය පළමු දවස් රත්තුප
පිරූ රන්නළියක් ගෙණාගෙනිය දෙවෙනිදවස් රිදීනලියක් ගෙණා
ගෙනිය තුන්වනදවස් කාඟවණ්ණපිරූ ලාභතළියක් ගෙණාගෙනිය
ඊට කාරණා කිමිදැයි විවාළඟ එකල බෝධිසත්ත්වයෝ කියන්නාහු
එබල සොදුර ඔබ වනාහි වෙළඳුමෙහි ඉතා දක්ෂයෙහි අතීය තොත
සේ ඉදින් තෙපි ආයුෂයෙන්ද ශරීරවණ්ණයෙන්ද දවසින්දවස වඩුන්
නම් මමත් තොපට පඩුරු වඩවඩාගෙණෙන්නෙමි තෙපිවනාහි දව
සින්දවස හානියවපැමිණියෙව එසේහෙයින් මම තොපට පඩුරුත්
අඩු අඩුකොටගණිම් කියන්නාහු එබල සොදුර මනුෂ්‍යලොකයෙහි
සත්ත්වයන්ගේ ආයුෂයා ශරීරවණ්ඩ පෙරහනෙක්හි වක්කළ දියතෙක්
මෙන් දවසින් දවස අඩු අඩුවන්නේය තොපගේවනාහි පළමුදවස්
ආළවිමල් පැවැත්තාවූ ආයුෂද ඊයේදවසට නොපැමිණ මහාචිරියක්
ගෙණ සුන්කළාක්මෙන් එදවස්ම අතුරුදන්විය. ඊයේදවස් පැවති
ආයුෂය අදදවසට නොපැමිණ ඊයේම නිරුඩවිය එසේහෙයින් තොප
පෙරවිදවස්ඇර අද දැන් මා බල බලා සිටියදීම තොපගේ ශරීර
වණ්ණය නපුරුවන්නේය එසේහෙයින් මෙතැන්පටන් රාත්‍රිදිනයත්
ඉකුත්වීමෙන් නොමබෝදවසකින් තොපි ජරාවට පැමිණෙව සොදුර
තොපි ඊට පළමුව තොපගේ රත්වන්ශරීරය ජරාවෙත් නොකෙළෙ
සනතාක් ශ්‍රේෂ්ඨවූ ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණ පුරා වඩවඩා මතුත්තනි වණ්
වන්වන පරිදි කරවයිකීහ. ඉක්බිති බිසව්තොමෝ කියන්නාහු එබල
දෙවතාව යම්සේ මනුෂ්‍යයෝ ජරාවට පැමිණෙත්නම් දෙවියෝ එසේ
ජරාවට නොපැමිණෙත්මැය ඔවුන්ගේ ශරීරයෙහි විලිපිළිනැත එසේ
මහඝීන්මෙහත්වූ ආනුභාවඇති දෙවතාවනි තොපඅතින් විවාරම්
ඒ දෙවියන්ගේ ශරීරය කවරප්‍රකාරයක් ඇත්දැයි විවාළඟ එබව
ප්‍රකාශකොට ශක්‍රදෙවේන්ද්‍රයෝ එබල සොදුර මනුෂ්‍යයන් රූපයෙහි
වණ්ණයෙන්ද වස්ත්‍රාභරණාදියෙන්ද යන මේ සියල්ලෙන් යම්සේ පිරිහී
ජරාවට පැමිණෙන්ද දෙවියෝ එසේ නොවෙති ඔවුන්ගේ ගාත්‍රාදියෙහි
විලිපිළිනැත සිලිටුවූ ගණරන්පටක් හා සමාන ශරීරවර්ණ ඇත්තේය
දිවසක්පාසා දිගුණ දිගුණා මඑශ්වර්‍යද වැඩෙන්නේය යම්සේ තොපි
රිමහන්නාවූ සවභාවඇත්තේමවිද එසේමහසින් තොපි ජරාවට
නොපැමිණෙන්නාක් ගිහිගෙන් නික්ම මහණවෙව එසේකල්හි තොපි

මේ සෑම සත්ත්වයෙක්ම මනුෂ්‍යලෝකයෙන් චුතව චාතුම්මහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහි උපදිනවාලන්නේ විදුහිකීහ බ්‍රාහ්මණයිනි දිව්‍යලෝකයෙක් යම් වණ්ණනාවක් අසා ඊර්ෂ්‍යාවන්නාවූ මාරයා දිව්‍යරජ්ජුරුවෙනි ක්ෂත්‍රියාදී මහාශාලකුල ජාතිභවදෑහි මනුෂ්‍යජනයාගේ මතයේ කුණකට ගසින් හා කාමභෝගී භාග්‍යවත් භාග්‍යවතාණන් වහන්සේ දැනී මනුෂ්‍යලෝකයෙන් දිව්‍යලෝකයටමයද්ද ඒ තමා දිව්‍යලෝකයට යන මං නුවනැතින් විසින් කියනලදහ ඒ මාරීයත්අතුරන් සවරමා ශ්‍රාවකයක පිණිවි සත්ත්වතයේ මනාබා පරලෝවයන්නනන්දුසි විවාළහ දිව්‍යලෝකයට යහ මාරීයකියන්නාවූ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයෝ මෙසේ කියහත් එබල සෝදුර උදයභද්‍රාව යම් සත්ත්වයෙකුනක් කායවාඩ්මනෝ යන චාරත්‍රය සකස්කොට පිහිටුවා අකුසල් මනාකොට කුසලධර්ම යන් සමාදන්ව මෙහණ පවත්නන් බබාහෝ ආහාරපානවගීයත් දන සංවිභාග ශ්‍රද්ධාවෙන්මයදී ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණාදින්ට දන්දෙන්නේවිද සතරසංග්‍රහවස්තුවෙන් ජනරජනය කෙරේද යන මෙමතක් ගුණධර්මයනි පිහිටිමය් පරලොවට මනාබා යන්නේයයි කීහ බිසවිතොමෝ එබස්අසා උන්ට සතුටුව සතුනිකරන්නාහු යම්සේ මැනිමෙකමනක් පියාණිමෙකමනක් තමාමත් වැදුදරුමෙකමනකුන්ට වැඩකැමිනිව අවවාදකෙරේද එපරිද්දෙන් තොපිත් මට වැඩකැමිනිවම අනුශාසනාකළහ මම එබදු අවවාදකරන්නාවූ විපුලවූ ශරීර ශොභාඇති මනාවූවුන සමාදානඇති තෙපි තමා කවරුදුයි විවාරම් මට කියවයි කීහ.

ඉක්බිති මහාධිසත්ත්වයෝ කියන්නාහු එබිල සුන්දර දර්ශනඇති භද්‍රව මම වනාහි මේ මා උපන්ජාතියට පළමුජාතිමයහි තොපට වල්ලභවූ උදයභද්‍ර රජ්ජුරුවෝනම වෙමි ඒ මම නී සවම්පමයන් මියමගාස් තව්තිසාභවනයහි ශක්‍රදේවත්වය උපනිමි එතනින් තොප සවම්පයව් එන්නාවූ මම මකලඝ ස්සමචිත්තයෙන් ආමයම් නොවම් තොප විමසා පියා පළමුකනිකාවක් කළමෝවිද ඒ කතිකාමවන් මිදී තොපට මම අසවල්තැන උපනිමි කියාපියා යන පිණිස ආමි දුන් ඉත් මිදිනිමි එසේහයින් මම දෙවලොවට යෙමිකීහ. එසඳ බිසවි කඳුළුබිඳුරා වගුරුවමින් සවාමිනි නුඹවහන්සේ උදය භද්‍ර රජ්ජුරුවෝද? නුඹවහන්සේගෙන් මවන්ව මා විසියහන්මන් නැත ඔම් සේ පර නුඹවහන්සේ මාහා එක්ව වාසයකළල්වීනම් දැනුදු එපරිද්දෙන්ම එක්වවසනා නියාවෙන් මට උගන්වා කතිකාවදින් මිදී වැඩිය මැනවැයිකීහ. නැවත බිසවුන්ට අනුශාසනාකරන්නාවූ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයෝ මෙසේ කියත් එබිල සෝදුර උදයභද්‍රාව මේ ලොකයෙහි

සත්ත්වයන්ගේ ප්‍රථම චිත්තය පහළවීම යන මේ තුන්වයස ඔහුට ගළාබැ
සයන්නාවූ ගඟාවක්මෙන් නොනැවතී වහාම ඉක්ම ගෙවියන්නේය
උපන්නාවූ සත්ත්වයන්ට නොනැසී සිටීමක්නම් නැත බුදුන්ආදිකොට
ඇතනාවූ සියළු සත්ත්වයන්ගේ ජීවිතය අස්ථිරවන්නේය සියල්ලවුන්ම
රණ්ඩුන් මවසිළුටු ශරීරයෙක් ඇත්නම් එයින් නිරන්තරයෙන්ම
ජරාවට පැමිණෙන්නේයි ඒ කාරණයෙන් උදයභද්‍රවනි තෙපින්
මේ සියල්ලට පැමිණෙන්නී යිතා වහා නොපමාව දශකුශලකර්මපථයෙහි
හැසිරව තවද සොඳුරුයම් එකම සත්ත්වයෙක්හට මේ පෘථිවිමණ්ඩලය
හා සියළු යශසක් පැමිණියේවීනමුත් එහිතෘප්තියක් සෑහෙයි යන්
නක් නොසිතා පහළොවූ ඝනලෝභවිත්තයෙන් කළුරියකරන්නේය
එසේහෙයින් තෘෂ්ණාවෙහි තෘප්තිවූයක්නැතිනියාව දනුව තවද
මැන්යන් පුතනුවන්ද පුතනුවන් මැනියන්ද පියාණෝ පුතනු
වන්ද පුතනුවෝ පියාණන්ද බෑණෝ නැගනියන්ද නැගනියෝ
බෑණන්ද වල්ලභයා සත්‍රීද සත්‍රී වල්ලභයාද ස්වාමියා වසඟවූ වසඟවූ
සේවාමියාවදුයි මේ සියල්ලම මරණකාලයෙහි පළමුවශයෙන් බව්
නොවුන් නොබලා හැරයාමෙන් සිරිරක්නැතිබව දනුව තවද මේ
සංසාරයෙහි බලුකපුටුආදී තිරිසනුන්ගේද මනුෂ්‍යයන්ගේද සෙසු
සියළුසත්ත්වයන්ගේද යන මේ දුඃඛිත සුගතිදුක්ගිම සත්වයන්ගේ
ශොජනයද යශස්ද එක්වකරන්නාවූ වාසයද ජීවිතයද යනමේ
සියල්ලම අස්ථිරයයි දැන අප්‍රමාදව දශකුශලකර්මපථයෙහි
කියා මෙසේ මහබ්‍රහ්මණෝ අවවාදකළාහ බිසවිද බෝධිසත්ත්ව
න්ට කියන්නාහු දෙවතාවෙනි තොප කියේ ඉතා යහපත මේ සත්ව
යාගේ ජීවිතයනම් සත්‍රීමනාපවයි ඉතා සුවල්පකාලිකය දුකින් මිශ්‍රය
එසේහෙයින් මම කෂිරට සුරුකිනම් පුරයහැර හුදකළාව තපසට
යෙමි කීහ. බොධිසත්ත්වයෝ බිසවුන්ට අවවාදදී දිව්‍යමලාකඨවම නැඟී
ගියාහ. බිසවිද දෙවන දවස් උදෑන අමාත්‍යයන්ට රාජ්‍යයපාදී
තමන්ගේ එළඹුවර සිත්කළවූ උශනෙහි සාමි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිව
ධ්‍යානයෙහි හැසිර ආයුසංස්කාරයාගේ කෙළවර තව්තිසාභවනයෙහි
බෝධිසත්ත්වයන්ටම පාදපරිචාරියාව උපන්නාහ. මෙසේ පුරාතන
යෙහි මහාබෝධිසත්ත්වාදී උත්තමයෝ අබ්භුතාත්පාදශතිපවා පූර්වචරි
තානුභාවයෙන් ත්‍රිලෝක ශාස්තෘභාවයෙහින් ගහඨ බ්‍රහ්මචරිය පසඟවයිලය
රක්ෂාකළ දැරිදි අවිච්ඡෙදකවයුතුයි

උදයභද්‍ර ජාතක නිර්දේශයයි 40.

නකුලසූත්‍ර උගහසූත්‍ර නිර්දේශය.

—o—

41 බුදුඩාත්පාදයෙහි ගහළු බ්‍රහ්මචරියපඤ්චශීලය රක්ෂාකළ පරිදිකිසේයත් ? සතරාමර සකලලෝක සඞ්ඝයන්ට එකම ධර්මරාජන්වූ අප්‍රතිහාර්‍යවත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ එක්සමලෙස භග්ගනම් ජනපදයෙහි සුංසුමාරගිරිනම් නගරාසන්නයෙහිවූ මුවන්ට අභයදුන් බැවින් මෘගදායනම්වූ හෙසකලාවනයෙහි වැඩවාසය කර වදාළේසි එසමයෙහි වනාහි සුංසුමාරගිරි නුවරවාසිවූ නකුල පිතෘනම් ගෘහපතිතෙමේ ගිලන්ව අතිශයින් දුකටපත්වූයේය ඉක්බිති නකුලමාතෘනම් භාර්‍යාතොමෝ අතිශයින් ගිලන්වූ තමාගේ සවාමිපුත්‍රවූ ගෘහපතිපුත්‍රයාලඟටගොස් මේසේකීහ සවාමිපුත්‍රයාණනි නුඹවහන්සේ අපෙක්ෂාවෙන් යුක්තව මහවත් යම් යම් දෙයක් එකෙරහි ආශාවෙන් යුක්තව නහවක් කාලක්‍රියාකරව ගෘහපතිපුත්‍රය අපෙක්ෂා ඇත්තාහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නිය අපෙක්ෂා නොවන් යුක්තවූවාහුගේ කාලක්‍රියාව භාග්‍යවත්හු විසින් ගරහනලද්දීය. සවාමිපුත්‍රවූ ගෘහපතිය නුඹවහන්සේට මෙබඳු අපෙක්ෂාවක් විය යුතුවන්නීය මාගේ ඇවැමෙන් නකුල මාතෘගෘහපතිනී තොමෝ දරුවන් පොෂ්‍යයකළ හැකිවන්නීද නොවන්නීද ඝරාවාසය එතර කළ හැකිවන්නීද නොවන්නීදැයි ? මෙබඳු අපෙක්ෂාවක් විය යුතුවන්නිය සවාමිපුත්‍රවූ ගෘහපතිය නුඹවහන්සේගේ ඇවැමෙන් දරුවන් පොෂ්‍යයකරන්නටද ඝරාවාසය එතරකරන්නටද මා අදහසයි නොසිතුව් මැනව සවාමිපුත්‍රවූ ගෘහපතිය මම වනාහි කපුකැටිමෙහිද වෙණි බඹිනමයයි නොමහාත් හිසමත් ගවසා ඇකාණඩාබැඳිමෙහිද දක්ෂමයම් නුඹවහන්සේගේ ඇවැමෙන් කපුකැටිමෙන් හා වෙණි බඹිනමයන්ද දරුවන් පොෂ්‍යයකරන්නටද ඝරාවාසය එතරකරන්නටද හැකිවෙමි එබැවින් සවාමිපුත්‍රය නුඹවහන්සේ අපෙක්ෂා වෙන් යුක්තව නහවක් කාලක්‍රියාකරව අපෙක්ෂාවෙන් යුක්තවූවාහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නීය භාග්‍යවත්හු විසින් අපෙක්ෂාසහිත යාගේ කාලක්‍රියාව ගරහනලද්දීය. තවද ගෘහපතිපුත්‍රය නුඹවහන්සේට මෙබඳු අපෙක්ෂාවක් විය යුතු වන්නිය මාගේ ඇවැමෙන් නකුල මාතෘතොමෝ අනික් පුරුෂයෙකුගේ රාජාන්තේඋපස්ථායිකාවක් මෙබඳු අපෙක්ෂාවක් විය යුත්තීය සවාමිපුත්‍රය එසේ නොසිතුව මැනව නුඹවහන්සේ නොදන්නෙහිද ? නුඹවහන්සේ හා මම ද යම්කලෙක තථාගතයන්වහන්සේලඟින් ගෘහස්ථ බ්‍රහ්මචර්‍යා පඤ්චශීලය සමාදන්

වනලදුව සොළොස්හවුරුද්දක් ඉක්මනින්ම නොවේද ? එසේ හ සින් ගෘහපතිගේ පුත්‍රයා අපෙක්ෂාසහිතව නහමක් කළුරියකරව අප ක්ෂාඇත්තහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නීය භාග්‍යවත්හු විසින් අප ක්ෂා ඇත්තහුගේ කාලක්‍රියාව ගරහනලද්දහ

තවද ගෘහපතිපුත්‍රයා බුඹුවහන්සේට මේබඳු අපෙක්ෂාවක් විය ශ්‍රුතුවන්නීය මාගේ ඇවැමෙන් නකුලමාතෘතොමෝ භාග්‍යවතුන්වහ න්සේදකිනුකැමතිවේදෝ නොවේදෝ භික්ෂුසංඝයා දකිනුකැමතිවේදෝ නොවේදෝගෝයි මේබඳු අපෙක්ෂාවක් විය‍ශ්‍රුතුවන්නීය සවාමිපුත්‍රය එසේ නොසිතුවමැනව බුඹුවහන්සේගේ ඇවැමෙන් මම් අතිශයින්ම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ දකිනුකැමතිවෙමි අතිශයින්ම භික්ෂුසංඝයා දකිනුකැමැතිවෙමි එහෙයින් යවාමිපුත්‍රයාණෙනි බුඩුවහන්සේ අප ක්ෂාවෙන්යුක්තව නහමක් කාලක්‍රියාකරව අපෙක්ෂාවෙන් යුක්තවූ වාහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නීය භාග්‍යවත්හු විසින් අපෙක්ෂාවෙන් යුක්තවූවාහුගේ කාලක්‍රියාව ගරහනලද්දීයයිකිහ.

තවද සවාමිපුත්‍රයාණන්වහන්ස බුඩුවහන්සේට මේබඳු අපෙක්ෂා වක් විය‍ශ්‍රුත්තය. නකුල මාතෘතොමෝ මාගේ ඇවැමෙන් සිලවයහි සංවර පරිපූරකාරීවන්නීවේද නොවන්නීවේදෝගෝයි අපෙක්ෂාවක් විය‍ශ්‍රුත්නීය සවාමිපුත්‍රය එසේ නොසිතුවමැනව සවාමිපුත්‍රයාණෙනි භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ ගෘහස්ථවූ සෙවතවසතුහැන්දූවූ සිල්රක් නාවූ යම්පමණ උපාසිකාශතශතක්වූවාහුනම් මම ඔවුන් අතුරන් එක්තරා උපාසිකාවක්වෙමි යම් සැකයක් හෝ විමතියක්හෝවිනම් මහසඝලාවනයෙහි වැඩවාසයකරන්නාවූ භාග්‍යවතුන්වහන්සේකරා එළඹ විවාරන්නෙම්වේද එහෙයින් සවාමිපුත්‍රයාණෙනි අපෙක්ෂාසහි තවූ කාලක්‍රියාව නහමක්කරව අපෙක්ෂාසහිතවූවාහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නීය භාග්‍යවත්හු විසින් අපෙක්ෂා ඇත්තහුගේ කාලක්‍රියාව ගරහනලද්දීයයි යනාදිවූ නකුලමාතෘහුගේ අවවාද අනුශාසනාවන් අසා නකුල පිතෘ ගෘහපතිහුගේ ආබාධය නිරවශේෂයෙන් සුවපත්ව ළඟින් නැගිට නොබෝකලකින් ශරීරබල ලැබ සැරයටියකින් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වැඩවසන මහසඝලාවනයට එළඹ පසඟ පිහ ටුවා වැද එනත්පස්ව හුන්තේය ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ නකුලමාතෘහුගේ අවවාද අනුශාසනා ඇසීමෙන් ව්‍යාධිය සන්සුන් නීයාව අසා එබා ගෘහපතිය මාගේ ශාසනයෙහි සෙවතවසතු ඇන් දූවූ සිලවයනි පරිපූරකාරි උපාසිකාවන් අතුරෙන් මේ නකුල මාතෘ තොමෝ එක්තරා උපාසිකාවක්බවද සම්‍යක්ශාසනයෙහි වෙසතා

සම්‍යක් සම්බුද්ධත්වය පැතුවාහිද අෂ්ටසමාපත්තිලාභීවූ උපාසිකාවන් අතුරෙන් එක්තරා උපාසිකාවක්බවද මේ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාවන්වූ ගෘහස්ථ වස්ත්‍රනිවාසනයකරන්නාවූ උපාසිකාවන් අතුරෙන් එක්තරා උපාසිකාවක්බවද නකුලමාතෘපිතෘන්ගේ අනුකම්පාකරන්නාවූ අර්ථකාමීවූ අවවාදදායිවූ උපාසිකාවක්බවද පෙනෙවූයේ මහත්ලාභයකැයියන බවද දැක්වීමේ කැමැත්තාවූ මේ සූත්‍රදේශනාව නිදාන වශයෙන් ගත යුතුයේකි එසේත් වදාළ අඟුත්තරනිකාය ඡක්කනිපාතයෙහි

"එකං සමයං භගවා භග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරෙ භෙසකලාවනෙ මිගදායෙ තතෘපඛ්‍යාපන නිමිත්තෙන නකුලපිතා ගහපති ආබාධිකෝ හොති දුක්ඛිතෝ බාළ්හගිලානෝ අථඛෝ නකුලමාතා ගහපතානී නකුලපිතරං ගහපතිං එතදවොච මාඛෝ තවං ගහපති සාඛපඛෝ කාලඞ්කාසි දුක්ඛෝ ගහපති සාඛපඛස්ස කාලකිරියා ගරහිතාව භගවතා සාඛපඛස්ස කාලකිරියා සියාඛෝපන ඉත ගහපති එවමස්ස නකුලමාතා ගහපතානී මඤ්ඤමානා සක්කොති දූරඵක පොඵසතුං ඔරාවාසං සන්තරිතුංහි නඛෝ පඤ්ඤතං ගහපති එවංදවඩබ්බං කුසලාහං ගහපති කපාඨං කතුං මවණි ඔලිඛිතුං සක්කොමහං ගහපති තවඬ්ඩඛයන දූරඵක පොඵසතුං ඔරාවාසං සන්තරිතුං තස්මාහිහ තවං ගහපති මාසාඛපඛෝ කාලඞ්කාසි පෙ තවමේවඛෝ ගහපති ජානාසි අහඤ්ඤව ඨද ඉත සොළසවස්සානි ගහඨකං ඛ්‍රහ්මචරියං සමාදිහාහං පෙ යාවතාඛෝ ගහපති තස්ස භගවතා සාවිකා ගිහී ඔදාතවසනා සීලෙසු පරිපූරකාරිණියා අහංතාසං අඤ්ඤතරා" යනාදි නකුලසූත්‍රයන් විස්තර පාලිය හා අර්ථ දත යුතුයි. මෙසේ අඹුසැමියන් දෙදරුවන්ලැබ ගිහිගෙයි වාසයකළාවූ මේ නකුල මාතා පිතාහු බ්‍රහ්මචරිය පැවැත්වීලයෙහි පරිපූරකාරිව ඉසොළොස් හවුරුද්දක් එකගේතුළ තිසුවහුනමුදු වනීමා නකාලයෙහි ඉපෙගෝදවසපවා බ්‍රහ්මවෘත්‍රීව රක්ෂාකිරීමෙහි මඛ්‍යම උපාසක උපාසිකාමෙවූ උත්සාහමනාවඩත්මය අගෝ බුඩාගම පිරිහී ගියසැටි බලව

එව අඟුත්තරනිකායෙහි අඩ්ඨකනිපාතයෙහි තුන්වනවග පළවූ වන උගහසූත්‍රයෙන් හා මදමවති උගහසූත්‍රයෙන්ද අභිමත පාලි ප්‍රදේශයන් මෙසේ දක්වනුලැබේ.

"එකං සමයං භගවා මවසාලියං විහරති මහාවන කූටාගාර සාලායං පෙ සෙඨඛෝ අහංභන්තෙ දිඨධම්මා පත්තධම්මා විදිතධම්මා පරියොගාළ්හ ධම්මා තිණණවිචිකිච්ඡෝ විගතකථංකථෝ, මවසාරජ්ජප්පත්තෝහා අපරප්පච්චයා සත්ථුසාසනෙතත්තෙව බුඩ

සඞ්ඝඤ්ච ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච සරණං අගච්ඡිං බ්‍රහ්මචරියං පඤ්චවිධාභිඤ්ඤං සික්ඛාපදානි සමාදිසිං අයංමඛාමම භගින්නා දූතිකයා අච්ඡරිකයා අබ්භූතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති තස්සමය්හං භගින්නා වත්තබ්බා මාතුගාමිකයා පජාපතිකයා අම්හාකං අථවාහං භගින්නානඤ්ච තාපජාපතිකයානඤ්ච පඤ්ඤාමීං උපසංකමිස්සා තාපජාපතිකයා එතදවොචං මයාමඛා භගිනිකයා බ්‍රහ්මචරියං පඤ්චවිධානි සික්ඛාපදානි සමාදින්නානි යා ඉත්ථි ඉමඛවමහාමඛව භූඤ්ජිතු ප්‍රාණඤ්ච වකමරාතු සඛානිවා ඤාතිසාලානි ගවිජිතු මහානිවාපන පුරිසාධිපපාමඛයාවා කඤ්ඤ මවා දම්මිති මොමඛාරං මඛාපනාහං භගින්නා දූරං පරිවිවජ්ජනන්නා නාභිජානාමි චිත්තාඤ්ඤ අඤ්ඤථත්තං අයංමඛා මම භගින්නා තතිකයා අච්ඡරිකයා අබ්භූතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති'' යනාදිය පළමුවන උගඝසූත්‍රයි.

දෙවෙනි උගඝසූත්‍රය මෙමෙස්සි ''එකංඤමයං භගවා වජ්ජීසු විහරති හත්ථිනාමම තත්‍රඛා භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි පෙ තඤ්ඤව බුඩඤ්ච ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච සරණං අගච්ඡිං බ්‍රහ්මචරියං පඤ්චවාණිව සික්ඛාපදානි සමාදිසිං අයංමඛාමම භගින්නා දූතිකයා අච්ඡරිකයා අබ්භූතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති තස්සමය්හං භගින්නා වත්තබ්බා මකාමාරිකයා පජාපතිකයා අම්හාකං අථවාහං භගින්නානඤ්ච තාපජාපතිකයානඤ්ච මතනු පඤ්කමීං උපසංකමිස්සා තාපජාපතිකයා එතදවොචං මයාමඛා භගිනිකයා බ්‍රහ්මචරියං පඤ්චවානිසික්ඛාපදානි සමාදින්නානි යා ඉත්ථි ඉමඛවමහාමඛව භූඤ්ජිතු ප්‍රාණඤ්ච කමරාතු සඛානිවා ඤාතිසාලානි ගවිජිතු මහානිවාපන පුරිසාධිපපාමඛයාවා කඤ්ඤමවා දම්මිති එවංවුත්තත්ත භගින්නා ජඨපජාපතී මං එතදවොච ශුත්තඤාමසා මං අය්‍යපුත්තත්ත පුරිසස්ස මදතීති අථවාහංභගින්නා තංපරිසං පඤ්කාසා මපත්වා වාමමතහමඤ්ඤත්ත පජාපතිං භගින්නා දක්ඛිණතහමඤ්ඤත්ත සිංකාරංගමගත්වා තස්ස පුරිසස්ස ඔතාමජසිං මකාවාරංමඛාපනාහං භගින්නා දූරං පරිවිව ජ්ඤන්නා නාභිජානාමි විඤ්ඤාසා අඤ්ඤඤථත්තං අයංමඛාමමභගින්නා තතිකයා අච්ඡරිකයා අබ්භූතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති'' යනු මෙවෙනි උගඝසූත්‍රයි.

මේ සූත්‍රයන්ගේ සංඝඤ්ඤපහාචය මෙමෙස්සි, එක්කමලක භාගය චතුන්වහන්සේ විශාලාමහනුවර මහාවනමයහි කරණලද කූටාගාර ශාලාවෙහි වැඩවසනුමේ උගඝනාම් ඇතැම්තෙමේ බුදුන්හරාඑළඹි ධර්මදේශනාව අසා එම ආසනමයෙනිම හිඳ සෝවාන්ඵලය ප්‍රත්‍යඤ්ඤ

මෙකාට දක්නාලද නිමිත්තක්ඛම් ඇත්තේ පැමිණියාවූ සෝවාන්ඵල ඇත්තේ ප්‍රතිඥවබ කරණලද ආඝාතඛම්ඇත්තේත් එතරකරණලද සසාඛඥවිඛකාංක්ෂා ඇත්තේත් පහවූ විචිකිච්ඡාඇත්තේ නිර්භය සථාන යට පැමිණියේ මේ ශාස්තෘශාසනයෙහි අපර ප්‍රත්‍යය ඇත්තේවූයෙම් සවාමිනි මම ඒ බුදුන්ගේ අභිමුඛයෙහිම බුඩඛම් සංඝසංඛ්‍යාත රත්නත්‍රය සරණපරායනවීම් බ්‍රහ්මචය්‍යාවෙන් යුක්තවූ (බ්‍රහ්මචය්‍යාව පස්වහුකාව ඇතකාවූ හෝ) පඤ්චශීලපදය මහාමහාත් ඝෘහසථ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වූයෙම් සවාමිනි මේ දෙවෙනි ආශ්චය්‍ය අද්භූතඛම්ය මාගේ අභ්‍යන්තරයෙහි විද්‍යමානවෙයි සවාමිනි ඒ පඤ්චශීලපදය සමාදන්වූ මට ලදුරිවය පිහිටි භාය්‍යාවෝ සතරදෙ මහාන්දිහ ඉක්බිති මම ඒ අඹුවන්කරා එළඹ ඇලාව මෙසේකීයෙම් නැණතිවරුනි මා විසින් බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වනලද්ද තෙපි මෙතරත් යමක් කැමතිනම් මේ ගෙහිම භිඳ සමපත් අනුභවකරව කුසලඛම්යන්ද රැස්කරව සඛකීය නැයන්කරා යනු කැමතිනම් එසේත්යව යමෙක්හට පුරුෂාභිප්‍රායක් ඇත්තිනම් තෙපි කැමති පුරුෂයක්හට පාවාදන්මෙන්සි කීයෙම් සවාමිනි ලදුරිවිය පිහිටි අඹුවන් අත්හරණාවූ මම මාගේ චිත්තයෙහි අනිත් සවභාවකට පැමිණිබවක් නොදනිමි සවාමිනි මේ තුන්වන ආශ්චය්‍ය අද්භූත ඛම්ය මාගේ අභ්‍යන්තරයෙහි විද්‍යමානවන්නේය ගනාදිය පළමුවන උගහසූත්‍රයාගේ අභිප්‍රායයි.

මදෙවෙනි උගහසූත්‍රයෙහි භාවය මෙසේයි එක්සමයෙක්හි භාග්‍ය වතුන්වහන්සේ වැදුරට ඇන්ගම වැඩවාසඅතකලේනි එකල්හිද පෙර මෙන්ම ඇත්තම්වැසි උගහනම් ගැහැවිතෙමේ බුදුන්කරා එළඹ බණ අසා හුනස්නෙහිම්ඳ සෝවාන්ඵල ප්‍රාප්තව රත්නත්‍රය සරණගෙස් ගෘහසථ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වූයේය ඒ ගෘහපතියාහටද ලදුරිවියපිහිටි අඹුවෝ සතරදෙනෙක්වූහ ඉක්බිති ගැහැවිතෙමේ භගවතාණන් ඒ ලදුරිවිය පිහිටි අඹුවන්ට කථාකොට සොදුරු මාවිසින් ඛඩසරවසින්යුත් පඤ්චශීලය සමාදන්වනලද්දේය තෙපි ඉදින් කැමැතතාහුනම් මෙහිම වැස සම්පත් අනුභවකරව කුසල්දහමුත් රැස්කර ව සඛකීය නැයන්කරා යනු කැමැතතාහුනම් එසේත්යව යමෙකුට පුරුෂාභිප්‍රායක් ඇතිවීනම් ඇකැවැති පුරුෂයකුටපාවාදෙන්නෙම්සි කීයෙම් මෙසේ කීකල්හි ඒ අඹුවන් සතරදෙනා අතුරෙන් වැඩිමහල් භාය්‍යා තොමෝ සවාමිපුත්‍රය අසවල් නම්ඇති පුරුෂයාහට මා පාවා දවත් කීය ඉක්බිති ඇ නී පුරුෂයාගෙන්වා වමනින් භාය්‍යාව අල්වා

දකුණතින් කෙඩිකාවගෙණ දැක්මණෑදකය මෙහළා ඒ පුරුෂයාහට පාවාදුන්නෙමි සවාමිනි මේ ලදුරිවූ භාය්‍යාවන් අත්හරණාවූ මාගේ සිත අනික් ප්‍රකාරයකට පැමිණිබවක් නොදනිමැ සවාමිනි මේ තුන් වන ආශ්චර්‍යය අද්භූත ධර්මය මාගේ සතන්හි විද්‍යමානවත්මෙන්ය යනාදිය හෙතිනාම උගහසුත්‍රයෙහි අභිප්‍රායයි මෙසේ මේසූත්‍රවර්‍යයන්ව බුදුන්ගේ අනිමුඛයෙහි පවා නිසරණසමඟ බ්‍රහ්මචර්‍යය පැදැවිශීලය සමාදන්වූබවපෙණේ මේ සූත්‍ර දෙසනාවන්හගේ ගහපති බ්‍රහ්මචර්‍යය නිත්‍යශීලය මේ ශාසනයෙහි ගරුකවයුතු ශීලයක්බවද සුදු වස්ත්‍ර හැඳ පෙරවගණ ගිහිගෙයි බඹසරවස රක්නා උපාසන උපාසිකා කොඩාසයක් බුදුන් ජීවමානකාලයෙහි පවත් පැවතාවූන් සියාම් බ්‍රහ්මාදිරවවල අදදක්වා එබදු උපාසිකාවන් ඇතිබවද පයිරිප්නි ප්‍රතිපත්ති ශාසනවයම පිරිනිහියාවූ සමරට අහාවිතාවම පැමිණිම ආශ්චර්‍යයක් නොවනබවද අවබොධකොට එබදු ශීලයන් රක්ෂා කරන්නට උත්සාහකවයුතුයි.

නකුලසුත්‍ර උගහසුත්‍ර නිර්දෙශයයි 41.

බ්‍රහ්මචර්‍ය පඤ්චශීලයයි.

42 එකාන්තික ශ්‍රේෂ්ඨශීලය කෙසේදයන් ? මේ ශාසනයෙහි භික්ෂූණීන් ධර්මානුකූලව පාණාතිපාතා විරතිය අදින්නාදානාවිරතිය අබ්‍රහ්මචරියා විරතිය මුසාවාදවිරතිය සුරාමේරය මජ්ජපමා දට්ඨානා විරතිය විකාල භොජනාවිරතිය යන ශික්ෂාපද ෂට්කය සමාදන්වීම් වශයෙන් රක්නාලද ශීලය දෙවර්ෂයක් නොකඩකොටරැකර්ට අනතුරු පිණිස සාමණෙරිගාවයට පැමිණ සුදුසුකම්වීමට කාලයක්වැස උපසම්පන්න භික්ෂූණී භාවයට පැමිණියයුතුයි. මේ ශික්ෂාපද ෂට්කය මනාසේ රක්නාකරමින් නොවැළැකියහැකිවිහිළු මල්ගඳවිලවුන් දැරීම් නානාවිරාග එසනු රන්රිදී මුතුමැණික් අබරණ දැරීම්ආදියද රන්රිදී මිලමුදල් ව්‍යවහාරකිරීම් උසසුන්මහ අසුන් පරිභෝගකිරීම් ආදියද පවසමින් දෙවර්ෂයක් ගතකරණ මාතුගාම භූතගම් ශික්ෂමානාගත නොනොත් හික්මෙන්නියයි ව්‍යවහාරකරහි යුම්ක්ෂණයින් මේසේ අනුදුනවදාළේදයන්? මාතුගාමභාවය ප්‍රකෘතියෙන් අලංකාරලෝලතාදි පඤ්චලාලාප්‍රියකින් ලොල්වන බැවිනි එබදු ප්‍රකෘතියක් ඇත්තාවූ මාතුගාම භූතගම් දෙවර්ෂයක් මුළුල්ලෙහි යම්තාක්තා ශික්ෂාපද ෂට්කයහි නොනික්මවා අධිශීල සාඛ්‍යාතවූ උපසම්පදා ශීලයෙහි පිහිටවනු ලබන්නීවීනම් රැක්ෂ ප්‍රතිපදාවෙන් වෙහෙසට පැමිණ වහාම

ශාසනයෙන් බැහැරයන්නීමෙයි එබැවින් ශාසනයට ඇතුළත්වනු පිණිස එතනාවුමාගමනතෙමේ පළමුවෙකාට එකහක්තික අවිකඝීලයෙහි පිහිටුවන්නේසි ඒ ශීලය සමාදන්කරවන්නාවූකල්හි "අහංභන්තෙ තිසරණෙන සහ එකහත්තික ඡකඩසීලං ධම්මං යාචාමි අනුගහණාතු මං සීලං දෙථමෙහන්තෙ" යනුවෙන් තුන්වළක් සිල්ඉල්වවා පූජිකාර්‍යයන් නිමවා සිල්දියුතුයි ඒ සිල්දීමද "පාණාතිපාතාවෙරමණිං සමාදියාමි අදින්නාදානාවෙරමණිං සමාදියාමි අබ්‍රහ්මචරියාවෙරමණිං සමාදියාමි මුසාවාදාවෙරමණිං සමාදියාමි සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානාවෙරමණිං සමාදියාමි, විකාලභොජනාවෙරමණිං සමාදියාමි නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනමාලාගන්ධවිලේපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානාවෙරමණිං සමාදියාමි, උච්චාසයනමහාසයනාවෙරමණිං සමාදියාමි, ජාතරූපරජතපටිග්ගහණාවෙරමණිං සමාදියාමි" යනුවෙන් ආචාර්‍යභන්තෙම සමාදන්ව දෙවතීයක් නොකඩව මේ ශීලය රක්ෂාකොට ඉක්බිති සාමණේරීභාවයට හා භික්ෂුණීභාවයට පැමිණියයුත්තීය සැටවයස් පිරිපැවිදිවනුකැමතිව ආ මාගමක් හවවූවත් මේ එකහක්තික අවිකඝීලය පළමුවෙකාට සමාදන්කරවා දෙවතීයක් භික්මවා සිව් ශික්ෂාපදානාවෙන් සාමණේරී පැවිදි උපසම්පදා භික්ෂුණීගාවයට ඇතුළත්කරගතයුතුයි ඉදින් දෙවතීයක් මේ ශීලය නොඅක්බිත්වූ සාමණේරියක් උපසම්පදාමාලකයට පමුණුවා යම් සඨවිර භික්ෂුණී මොහොතකුත් විසින් උපාධ්‍යායව අනුපසම්පන්නභාවයෙන් නැගුටුවනලද්දීනම් ඒ සඨවිර භික්ෂුණීන්ට පවිති ඇවතක්වේ එහින් වදාළහ භික්ෂුණී විභඞ්ගයෙහි ගර්භිනීවර්ණනයෙහි

"යාපන භික්ඛුනි සවෙවසාහි ඡසුධම්මෙසු අසික්ඛිත සික්ඛං සික්ඛමානං වුඨාපෙයය පාචිත්තියං" යනුයි සමන්තපාසාදිකා අට්ඨකථායෙහිද කියනලදුයේමැයි "මාතුගාමෙමානාම ලොලොලොගාහි සවෙවසාහි ඡසුධම්මෙසු අසික්ඛිතා සීලානි පූරයිංසූතනා කිලඤ්ඤි සික්ඛිංසු පනඤ්චජ, නකිල මිස්සති නිපච්චිස්සතීති දූපෙති "පාණාතිපාතා වෙරමණිං සවෙවසාහි අවිනිඤ්ඤාවම්ම සමාදානං සමාදියාමීති" යංතං පාණාතිපාතාවෙරමණීත් පඤ්ඤත්තං සික්ඛාපදංතං පාණාතිපාතා වෙරමණි සික්ඛාපදං සවෙවසාහි අවිනිඤ්ඤාමිතබ්බං සමාදානං කත්වා සමාදියාමීති අත්ථෝ එසනයෙ සබ්බත්ථ ඉමා ඡසික්ඛාපදියා සඤ්ඤසාසුපි පබ්බජිතාය දූතබ්බාසුවෙව න එතාසු අසික්ඛිතා උපසම්පාදෙතබ්බා" සී සැටවයස් පිරී වඤ්චාවඩව ආවාවූ මාගමුත්පවා පළමුවෙකාට ශික්ෂාපදානාවයෙහි හික්මවා පසුව පැවිදිකටයුතුයි ඊට උදාහරණ කථාවක් මෙසේයි—මහ එකසල්දයන් ?

මේ භද්‍රකල්පයට එකාතු කපින් විත්තෙහි වරකල්පයෙහි ලෝපහළුවූ මහාකාරුණිකවූ විපස්සිනම් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩවාසයකර පදුරණසමයෙහි එක්දවසක් මහ රහත්ගණයා විසින් පිරිවරණුලැබූ ඒ විපස්සිනම් සම්‍යක් සම්බුදු රජ්ජුතෙමේ කලලකර්දම සන්නිභවූ විපියෙහි වඩාහාවිවූවූ එක්සරු ශ්‍රද්ධාවීර්‍යසමාධි සම්ප්‍රයුක්තකුල චිත්තාවක්ෂණාෂ්ටෝ බුදුන් ප්‍රමුඛවූ මහ සංඝයා මාගේ ශරීරය මහයක්ෂකාට වැඩවදුරණසේක්වා කියා කාල ල්මඩමත්තෙහි තමන්ගේ ශරීරය මහයක්ෂකාට වැඩවදුරණසේක් වීසීකියා කාලල්මඩමත්තෙහි තමන්ගේ ශරීරය චතුරාපා මහාවාසුත ඉක්බිති ඒ කුලධීතෘ තොමෝ එම් කුසලකර්මය නැවත නැවත සිහි කෙරෙමින් සතුටුව දානාදි මෙසු පින්කමුදුමකාට එයින් සැව තුසිත පුරයෙහි ඉපිද එතැන්පටන් එකානුකපක් මුළුල්ලේ සතරඅපායට නොපැමිණ දිව්‍යමනුෂ්‍ය දෙගතිමයෙහිම ඉපිද අප්‍රමාණ ශ්‍රී සම්පත් වලදා අපගේ ගෞතම බුදුශාසනයෙහි සැවැත්නුවර මහසැපත් ඇත්තාවූ බමුණු මහසල්කුලයෙහි ඉපිද දෙගුරුන් එයින් "මුක්තා" සිනම් කර ණලද්දීය ඒ මුක්තාතෙම් කුමාරිකාතොමෝ මහත් ශ්‍රී සෞභාග්‍යයෙන් වැඩි කිපි මරාණබාධයක්නොවී ගෘහස්ථ බ්‍රහ්මචර්‍යාව රක්ෂාකර මින් එකසිය විසිනවරුදුක් ගිහිගෙහිවැස මහාප්‍රජාපති ගෞතමීන් වහන්සේ කරා එළඹ ප්‍රව්‍රජ්‍යාවට සාඥකළකල්හි විනයවධිවිපරි මද්දන් පළමුකොට එකහත්‍යාදික අෂ්ටශීලය සමාදන්කරවා ශික්ෂා නහාවයට පමුණුවා ඒදශී නාකෙවහන්දී සුදුසු සෙනසුනකට යැවි ඝේය. ඒ මුක්තානම් ශික්ෂාවිනා තොමෝ ගාථනාකරණුයේ දෙව් රමවිමනර ඉඳුසිළුයේ වැඩහුන් තථාගතයන්වහන්සේගේ මහා කරුණා සමාපත්තියේ ඥානතෙජසින් දුලට අසුවී තමන්වහන්සේගේ ශ්‍රී ශරීරය දක්වන්නාක්මෙන් ඛුද්දරශ්මිමාලාවක් විහිදුවා මුක්තා නම් ශික්ෂමානාවහට සතරපදගාථාවකින් ධම්මදේශනාකළාහ ඒ ගාථාවගේ මකළුවර මුක්තානම් ශික්ෂමානා තොමෝ සෝවාන් සකෘදා ගාමි අනාගාමි අර්හත් යන සතරමඟ සතරඵලයට පැමිණියේයි මේ කථා ප්‍රවෘත්තිය තථෙරිගාථා අට්ඨකථායෙහිද අපදාන පාලියෙහිද ආගෙස්සී එතකුදුවූවුන් තථෙරිගාථා අට්ඨකථායෙහි මුක්තාභික්ෂුණී යන නමින්ද අපදානපාලියෙහි චංකෝභික්ෂුණී යන නමින්ද ආගෙස්සි කියනලදු සේවැටී තථෙරිගාථා අට්ඨකථායෙහි "මහාපජාපති ගොතමියා සහනිමකා පබ්බජිතා, සිඤ්ඛානාහුත්වා" යනාදියයි.

එකගත්තිංස අපරිකාශිල නිර්දේශයයි 42.

ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟ උපෝෂථශීලය.

—o—

43 ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟ උපෝෂථශීලය කෙසේදයත්? වසතුන්මසට පෙරපසු දෙමස හා වස්තුන්මස ද සමඟ පස්මාසය හෝ වසතුන්මාසය හෝ අන්‍යතම චීවරමාසය හෝ චීවරමාසයාගේ අතිම්මාසය හෝ ප්‍රකෘති පොහෝදවස හෝ පරිවේෂ්ද කොටගෙණ මෙමස් මේ පස්මසය තුන්මසය එක්මසය අඩමසය එක්දවසය යන පඤ්චපරිවේෂ්දයන් අතුරෙන් කැමතිකාලපරිවේෂ්දයක් නියමකොටගෙණ සමාදන්වීය යුතුනිලය ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟ උපෝෂථශීලනම්වේවි ශීලය සමාදන් වත් නහුවිසින් පෙරවිදවස හිඟිමගේකටයුතු විධානකොට පොහොදවසට යැපියයුතු ආහාරකෘත්‍යය සම්පාදනයකරතබා පොහොදවස උදැසන අතපය මුවදෙවා පවිත්‍රව සුදුවස්ත්‍රහැඳ සුදුචතක් එකාංශකොට පොරවා ශික්ෂාපදඅට තමන් දන්නේවිනම් එකක්පාසා අධිෂ්ඨානකර ගතයුතුයි. ශික්ෂාපද අට තමා නොදන්නේවිනම් අසල විහාරස්ථානයකට හෝ චෛත්‍යබොධිවෘක්ෂයක්කරා හෝ අටසිල්පද දන්නා භික්ෂු උපාසකාදි ආචාර්‍ය්‍යයකුකරා හෝ ගොස් උත්කුටිකයෙන්හිඳ ඇදිලිබැඳගණ "ඔකාස අහංභන්තෙ තිසරණේන සහ අට්ඨඞ්ගසීලං ධම්මං යාචාමි අනුග්ගහංකත්වා සීලංදෙථමෙභන්තෙ අනුකම්පං උපාදාය" යනාදිවාක්‍යයෙන් තුන්යළක් යාඤ්ඤාකොටපි ආචාර්‍ය්‍යයන් විසින් දෙනනියාමයෙන් ශික්ෂාපදඅට සමාදන්වීයයුතුයි. ඉවාඅත්තාකල හෝ ආචාරීන්ගෙන් සමාදන්වනකල හෝ ශික්ෂාපදයක්පාසා මෙමස් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකටයුතුනි.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා පාණාතිපාතය හැර පාණාතිපාතයෙන් වැළැක්කාහුය බහා තබනලද දඬුමුගුරුඇතුනාහ පණිවාමයෙහි ලජ්ජාඇතුනාහ සබ්බයන්තකරෙහි දයාවට පැමිණියාහ සියළු ප්‍රාණ්හූතයන්කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතිව වාසයකළාහුය මම්ද මේ දවාල හා රාත්‍රියත් පාණාතිපාතය හැර පාණාතිපාතයෙන් වැළකී වාසයකරමි යනාදීන් සලකා මේ පළමුවන අඟයෙන් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරමි මාගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනු මේන් පළමුවන ශික්ෂාපදය ඉවාඅතයුතුයි.

ඒට අනතුරුව මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා අනුන්විසින් කායවාක්මනසකින් නොසලනලද වසතුව පැහැරගැණීම හැරඅදිනනාදානයෙන් වැළකුනාහුය සලනලද්දක්ම ගන්නා සුළුවූග

දෙනලද්දක්හැකිවම කැමතිවූහ සොරනුවූ පවිත්‍රවූ ආත්මභයන් යුක්තව වාසඝකළාහුය මමද මේ රාත්‍රිය හා දවාලත් අදිනනාදුනයෙන් වැළකී වාසයකරමිසි යනාදින් සලකා මේ දෙවන අඟයන් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාඟේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සලකා දෙවන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

මහ රහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා මෛථුන සෙවනය හැර බ්‍රහ්මචාරීව ග්‍රාම්‍යධර්මයෙන් වෙන්ව මයංඑය සමාපත්තියෙන් හා ලාමක ධර්මයෙන්ද වැළකුනාහ මමත් මේ රැය හා දවාලත් ඒ ලාමක හැසිරීම් සංඛ්‍යාත මෛථුනයෙන් වළකිමි මේ තුන්වන අඟයනුදු මම මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාඟේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් තුන්වන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා මුසාවාදයහැර මුසාවාබිණිමෙන් වැළකුනාහ සත්‍යවාදීයහ සත්‍යසඳින් සත්‍යය ගළපන සුළුවූන සත්‍යවචන කියන්නාහ කාරණාසහිතවූම වචන කියන්නාහ ලොකයා බොරුවෙන් නොරවටන්නාහ මමද මේ රැය හා දවලත් මුසාවාදය හැර මුසවා කිමෙන් වළකිමි මම වනාහි මේ සතරවන අඟයනුත් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාඟේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සතරවන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා සුරාමෙරයහැර මද ප්‍රමාදයට හේතුවූ රහමෙරපීමෙන් වැළකුනාහ මමද අද මේ රැය හා දවලත් ඒ මද ප්‍රමාදයට කාරණාවූ සුරාමෙරය පානයෙන් වළක්මි මම වනාහි මේ පස්වන අඟයනුත් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාඟේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි. යනුවෙන් පස්වෙනි ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා එක්වේල වළඳන සුළුවූන රාත්‍රි භොජනයෙන් වැළකුනාහ විකාලභොජනයෙන් වැළකුනාහ මමද අද මේ රැය හා දවලත් ඒ විකාලභොජනයෙන් වළකිමි රාත්‍රිභොජනයෙන් වළකිමි මම වනාහි මේ සවන අඟයනුත් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාඟේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සවන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතු.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා නවනු ගණුවයනු විසුළුදස්න මල්දෙවිලවුන් ඇ දුරිම් සැරසිම් අලංකාරාදිඅයන්ද වැළකුනාහ මවද අද මේ රැය හා දවලන් ඒ නවනුගණුවයනු විසුළු දස්නමල්දෙ විලවුන් ඇ දුරිම් සැරසිම් අලංකාරාදිඅයෙන් වළකිම් මව එනාහි මේ සත්වන අහඅයනුත් රහතුන්ව අනුව ක්‍රියාසරම් මාඅගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවයි යනුවෙන් සත්වන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

රහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා උසසුන් මහඋසුන් හැර අහවත් මිථ්‍යාදිරියනින් උස්වූ පාඇනි ඇඳපුටුආදිය හා ඇතොජව පලස් බුමුතුරුණු ආදි මහානාසී අසුන්ආදිය හැර උසසුන් මහඋසුන් පරිභොගඅයන් වැළකුනාහ මවද අද මේ රැය හා දවලන් ඒ උසසුන් මහඋසුන් හැර උසසුන් මහඋසුන් පරිභොගඅයෙන් වළකිම් පාමිපි ඇඳක අහෝ තණඇතිරියක අහෝ සසඅහාවකරම් මම එනාහි මේ අටවනි අහඅයනුදු රහතුන්ව අනුව ක්‍රියාකරම් මාඅගේ උපොසථ යත් වසනලද්දේවයි යනුවෙන් අවවනි ශික්ෂාපදය ඉටාගත යුතුයි.

මෙසේ එක එක ශික්ෂාපදයක්පාසා වෙන වෙනම නුවණින් සලකා "පාණාතිපාතා වෙරමණි, අදින්නාදානා වෙරමණි, අබ්‍රහ්ම චරියා වෙරමණි, මුසාවාදා වෙරමණි, සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණි, විකාලභොජනා වෙරමණි, නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සන මාලා ගන්ධ විලේපන ධාරණ මණ්ඩන විභූසනට්ඨානා වෙරමණි, උච්චාසයන මහාසයනා වෙරමණි සිකඛාපදං සමාදියාමි" යනුවෙන් ශික්ෂාපද දන්නේවිනම් තමන් විසින් අහෝ නොදන්නේවිනම් ආචාර්යයන් ගෙන් අහෝ වාන්සහදයෙකුම සමාදන්විය යුතුයි. මෙසේ සමාදන්වූ සිල්ඇති වූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් මුලින් පිරිසිදුගතහානා ලැතුළු අහවන් පස්මසයතුන්මසය මසය අඩමසය දවසය යන කාල නියාලයක්තුළ මහරහතුන්වහන්සේ සෙවනක්මෙන් ක්‍රියාකටයුතු යයි සිතා අඹුදරුවන් ආදි ඝරාවාසයෙහි කුදුමහත් කටයුතු අහෝ වෙළඳුම් අහෝකිවිආදි කටයුතු අහෝ නොසිතා නොබලා කායවාග් චේතනාවෙන් නවන් කය වචනයවා නෝ වචනයෙන් ඉල්වා අහෝ ඔපයාහන්නාලද ආහර භිලන්පස ආදිය අහෝ පරිභොග නොකොට සියළුක්‍රියා වෙහි රහතුන්ව සමානව ක්‍රියාකටයුතුයි. ඒ කාලයතුළ තමන්ගේ චරිතයට සුදුසු යම් කිසි කම්ඨානයක් භාවිතාකටයුතුයි. ඉදින් කායගතාසති කම්ඨානය් භාවනාව වඩනුකැමතිනම් මේ ශරීර යෙහි පිහිටි කෙසෙහෝ ලෝමාදි වණීසංඝටාන දිසා ඔකාසාදිවශයෙන් පිළිකූ

ලැබී ඝනාදීන් මැනිස්සකොටස්ගිම මනසයව කීනසින් සමන්නාගත මීන් භාවනාකටයුතුයි බුද්ධානුසතිභාවනාව විඩහුකැමිනම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මේ මේ කාරණයෙන් අගීන්සේක මේ මේ කාරණයෙන් සම්‍යක් සම්බුදුසේකැයි යගාදීන් එසකකී ගුණය සිත් සියක්ක්‍රමයකින් දහස් දහස්ක්‍රමයෙකින් මෙනෙහිකරමින් භාවනාකට යුතුයි සියළුභාවනාවෝම මෙසේ අනිවාශයෙන්මුත් පාලියාදිවශයෙන් පමණක් අනිමනාදුන සිල භාවනාවක් මනාවනබව අවබෝධකටයුතුයි.

මෙසේ භාවිනාව සමග රක්නාලද ආයති උපොසථශීලය මහත් ඵලවන්නේය මහානිසංසවන්නේය මහාජුතිකවන්නේය මහා විස්ථාරවන්නේයි කෙසේ මහත්ඵල මහානිසංස මහාජුතික මහාවිස්ථාරවන්නේදයත්? යම්සේ බොහෝවූ සප්තරත්නයන් සම්පුණිවූ අහ, මගධ, කාශි, කොසල, වජ්ජි, මල්ල, චෙතිය, වහ, කුරු, සෝල, මත්ස්‍ය, සූරසෙන, අස්සක, අවන්ති, ගන්ධාර, කම්බෝජ, යන මහාමණ්ඩල ස්වහාජනපදයන්ට අධිපතිවූ යම් රාජ්‍යසම්පත්තියක් ඇත්නම්වේද අෂ්ටාඟයෙන්යුක්තවූ යම් උපොසථශීලයක් රක්ෂාකරන්නේවේද ඒ උපොසථ ශීලයාගේ මහාමණ්ඩලස්වන කළාවෙන් කළාවටත් මහාමණ්ඩල මහාජනපදයන්ට අධිපතිවූ රාජ්‍යසම්පත්තිය මනාඅග නේය ඊට කාරණාකිවයුත්? දිව්‍යරාජ්‍යසම්පත්තියට උපමා කොට බලනකල්හි මනුෂ්‍යරාජ්‍යසම්පත්තිය ඉතා දුප්පත්වන්නේය හැම්ට යට චාතුමහාරාජික දෙවිලොව හැමටවඩා අල්පෙශාක්‍යවූ දෙවිසක්හට මිනිස්ලොව සක්විතිරජක්පවා ඉතා දුප්පත්වෙයි. මේ ලෝකයෙහි යම් ස්ත්‍රියෙක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ අෂ්ටාඟ උපොසථශීලය රක්ෂාකරමින් මෙහිතෙම මරණින්මත්තෙහි දිව්‍යමයවූ පන්සියයක්හවිරුද්දට ආයුෂඇතිකාවූ චාතුමහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහිද දිව්‍යමයවූ දහසක් හවිරුද්දට ආයුෂඇතිකාවූ තව්තිසා දිව්‍යලෝකයෙහිද දිව්‍යමයවූ දෙදහසක් හවිරුද්දට ආයුෂඇතිකාවූ යාම දිව්‍යලෝකයෙහිද දිව්‍යමයවූ සාරදහසක් හවිරුද්දට ආයුෂඇතිකාවූ තුසිත දිව්‍යලෝකයෙහිද දිව්‍යමයවූ අටදහසක් හවිරුද්දට ආයුෂ ඇත්තාවූ නිම්මාණරති දිව්‍යලෝකයෙහිද දිව්‍යමයවූ සොළොස්දහසක් හවිරුද්දට ආයුෂඇතිකාවූ පරනිර්මිත වසවර්ති දිව්‍යලෝකයෙහිද උපදවා ඒ අෂ්ටාඟශීලානිසංස අනුමෝදනාවූ දිවසිරිසැපත්විඳුවන්නේයි මනුෂ්‍යලෝකයෙහි සොළොස්දහසක් හවිරුදු පරිනිර්මිතව වසවර්ති දෙවිලොවට එක්දවසක් වන්නේයි. එසින් වදාළහ විශාඛා මහාඋපාසිකාවත්ට අඟුත්තරනිකායෙහි තිකනිපාත විසාඛුපොසථසූත්‍රයෙහි

1 "පාණං නහානෙ නවිදිනන මාදියෙ
මුසා නහාණෙ නව ඔජ්ජපාසියා
අබ්‍රහමචරියා විරමෙයය මේථුනා
රත්‍යිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.

2 මාලංනධාරෙ නව ගන්ධමාචරෙ
මණ්ඩව ත්‍යමාසං වසෙයථ සන්ථතෙ
එතංහි අඨඟිකමාහු උපාසථං
බුඬන දුක්ඛන්ත ගුණං පකාසිතං.

3 චතුද්දස සුරියෙව උභොසුදස්සනා
ඔභාසයං අනුපරියන්ති යාවතා
තමොනුදා තපන අන්තලික්ඛගා
නභෙ පභාසන්ති දිසාවිරොචනා.

4 එතස්මිං යංවිජ්ජති අන්තරෙ ධනං
මුත්තාමණී වෙළුරියඤ්ච ගද්දකං
සිඩ්ඩ සුවණ්ණං අථවාපි කඤ්චනං
යංජාතරූපං හටකන්ති වුච්චති.

5 අඨඞ්ගුපෙතස්ස උපොසථස්ස
කලම්පිතෙනාපි භවන්තිදිසාලසිං
චන්දූපභා තාරගණාව සබ්බා
තසමාහි නාරීව නරොව සීලවා.

6 අඨඞ්ගුපෙතං උපවදසුපොසථං
පුඤ්ඤානිකත්වාන සුබුද්‍රයාන්
අනින්දිතාසග්ගමුපෙන්ති ඨානන්ති" සී.

යනුවෙන් එදැල සූත්‍රාන්තයෙහි භාවයනම් ප්‍රාණවධ නොකට යුත්තේය අනුන් විසින් කඩින් මහා වචනයෙන් මහා නුදුන්වයතුව පැහැරනොගතයුත්තේය බොරුනොකියයුත්තේය රහමර නොපිය යුත්තේය සමේථුන සංඛ්‍යාතවූ අබ්‍රහ්මචරියන් වැළකියයුත්තේය රාත්‍රී විකාලභොජනය නොවැළඳියයුත්තේය නටනු ගණු වයනු විසුළු දස්න මල් ගඳවිලවුන් ආ දැරීම්ආදියෙන් වැළකියයුත්තේය ම්ව්පා ඇඳක මහා බිම තණඇතිරියෙක මහා මහාවියයුත්තේය මේ ගිහියා පදඅට දුක් කෙළවරකරණ ගුණඇතිමහසින් අෂ්ටාඞ්ගික උපොසථ යයි තථාගතවූ බුදුරජහු විසින් ප්‍රකාශකරණලද්දේය.

යහපත් දැකුම්ඇතතාවූ චඤ්චූයාදී දෙදෙනා දසදිගුන් හා බබළන්නා වූ මහාමෙරුපර්වතය සියාරා යම්තාක් ගමන්කරන්නාහුවේද ආනන්තරීක්ෂයෙහි ගමන්කරන්නාවූ ඒ චඤ්චූයාදීහු යම්පමණ සථානයක අදුරුනසන්නාහුද දසදිශාවන් ආලොකකරමින් ආකාශයෙහි බබලන්නාහුද ඒතාක් මේ ලොකධාතුවෙහි මුඛතාමාණික්‍ය මෙවැදුයෙහි ශිඛීතාවක කාචනාදි නොයෙක් ප්‍රභාදඇතතාවූ සවණී රජතාදී යම්පමණ යහපත් ධනයක් වේද චන්ද්‍රාලොක තාරකා ලොකාදි යම්පමණ ආලොකඝාතක්වේද ඒ සියල්ල අෂ්ටාඟ උපෝසථ ශීලඥාණ මහාමෙරුස්වභාවයෙන් කළාවවත් නොඅගනේය එහෙයින් මේ ලොකයෙහි සිල්වත් ගුණවත් මහණබමුණන් විසින් නිතුනොකවයුතුවූ සිල්වත් ගුණවත්වූ උපාසක උපාසිකාවෝ සැප ඵලකාරණවූ ඝනසලක්‍රියාවන්හෙයින් මරණින්මතු සුගතිලොකපරාය නවන්නාහුයයි දතයුතුයි.

අෂ්ටාඟ උපෝසථශීල නිර්දෙශය යි 43.

ශීලානි සංඝ නිර්දෙශය.

44 මෙතැන්පටන් ශීලානිසංඝ දැක්වීමට උදාහරණවසනුන් දක්වනුලැබ්බේ කෙසේදයත්? මේ මහාභද්‍රකල්පයෙහි තුන් වෙනිව ලේපහළවූ මෛත්‍රලොකනකනාථ අසරණ සරණවූ කාශ්‍යප සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ශාසනය උද්දීප්තව බබලන්නාවූ කල්හි එක්තරාගමක මහාරුක්ෂපන්සියයක් තැබිව ගම්පහරමින් මංපහරමින් නොයෙක් දුශ්චරිත දුරා ජීවයන්හෙන් දිවිපවත්වන්නාහුය එක්කලෙක ඒ මහාරහු ගම්පැහැරීමට ආකල්හි ගම්වාසි මනුෂ්‍යයෝ කඩුදුනුආදි ආයුධයන් අත්ඇතිව ඒ පන්සියයක් මහාරුක් පසුපස්සේ එහබැඳගියාහු එක්තරා වනලැහැබකටගොස් සැඟවීමට තැන් මහාඅන්නාහු සුදුසු රක්ෂාසථානයක් නොදැක එක්තරා සිල්වත් ගුණවත් ආරණ්‍යවාසි සථවිරයන්වහන්සේනමක් දැක උන්වහන්සේකරාගොස් පසඟපිනිවුවා වැඳ සවාමීන්වහන්ස අද අපට මනුෂ්‍යයන්හෙන් ගැළවීගතනොහැක්කම්හ දුඛිවහන්සේ අපට පිහිටවුවමැනවැයි යාඥාකළාහුය ඉක්බිති මතරුන්වහන්සේ කියන්නාහු පින්වත් උපාසකහෙනි මෙබඳු ආපදාවක් පැමිණි කල්හි සීලයහැර අනික් රක්ෂා සථානයක්නම් නැත්මෙන්ය මේබඳු ආපදාවන්ට ශීලයහැර අනික් පිහිටක්නම් නැත්මෙන්ය මෙපිඇම්මෙදනම් සිල්සමාදන්වෙන්වාසි කීහ ඉක්බිති ඒ මහාරුක්පන්සියයක් මෙතෙම

එසකෙණෙහි පන්සිල් සමාදන්ව ඒ තමන්ගේ හිලතුණය ආවජ්ජනා කරමින් උන්නානුත ඉක්බිති හව්වාසි මහත්සෙනාවෝ අවිආයුධගත් අන්ඇතිව වහාම දිවඅවුත් සොරුන් පන්සියක්දෙනාම වටකොට එසකකුටත් ගානාදී ජීවිතක්ෂයට පමුණුවාදැහැ. ඒ පන්සියයක් සොරහු එසකෙණෙහිම සමාදන්ව ආදිජිනාකරමින්හුන් සිලානුභාවයෙන් එසින් චුතව දිව්‍යලෝකයෙහි පන්සියයක් දිව්‍යවිමානයෙහි දිව්‍යපුත්‍රයන්ව උපන්නානුත සොරදෙවපුත්‍රයෝ ඇමව නායකවූ දිව්‍යරාජන්ව උපන්නේසි ඒ දිව්‍යරාජතෙම පන්සියයක් දිව්‍යපුත්‍රයන් අතුමරන් අනිසසින් විශිෂ්ටවූ සම්පත්ඇතුව උපන්නේසි එතැන්පටන් අපගේ ගෞතම දිපදුත්තමසම්බුදුහාමුදුරුවෝ ලොවපහළුන කාලයදක්වා අවුරුදු දහසකින් අඟලක් විහිනා පොළව සත්ගවුවක් වැඩෙනතුරු මනුෂ්‍යලෝකයෙහි හා චතුර්මහාරාජිකාදී අනුලෝම ප්‍රතිලෝමවශයෙන් සදිව්‍යලෝකයෙහිම දිවසිරිවලඳ ගෞතම බුදුන් සත් සමයෙහි සදව්මලාවින් සැවඅවුත් මිනිස්ලොව මනවුල්කුලගව ල් පන්සියයක කෙවුල්ව ඉපිද කුවෙයත් වැඩි කෙවුල්කමියෙන් ජීවත්වන්නාහු කපිලවස්තුනුවරෙහි අරහත්පත්තියෙහි සංවෙගලැබ පැවිදිව විදසුන්දැඩි රහත්ඵලයට පැමිණියානුත එසිත් කීහ. සූත්‍රනි පාතාපාලි සූත්‍රඅට්ඨාකථාවෙහි "තත කාලාකතා කාමාවචර දේවලෝකෙ නිබ්බත්තිංසු තතෝ ජේඨක චොරෝ ජේඨක දේවපුත්තෝ අමහාසි ඉතරෙ තංයෙවෙව පරිවාරෙසි". එහි භාවය ඒ මරණාසන්නකාලයෙහි පවසිලය සමාදන්ව රකුණාකළාවූ සොරුන් පන්සියය කඵරියෙකාව කාමාවචර දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නානුත ඔවුන්ගේ දෙවුසොර තෙමේ ජේඨකට දිව්‍යරාජන්ව උපන්නේය යෙසු සාරසිය අනුනව දෙන ඔහුට පිරිවරව උපන්නාහයි දතයුතුයි.

දේවානිදේවවූ ශක්‍රානි සක්‍රවූ බ්‍රහමානිබ්‍රහමවූ සෙතලොක්‍යාවා යත්වූ අපහානාය්‍යතුන්වහන්සේ ජීවමානව වැඩවාසයකරණසමයෙහි සත්සියයක් මවළඳජනයා මවළඳුවපිණිස නැවිනැගිහා සමුදුරයෙහි සත්නාහු සත්දවසක් නිරන්තරයෙන් ධාවනයෙකාව හිසිපිහිටක් නැත්තාවූ මහාසාගර මධ්‍යයට පැමිණියාහු ඉතා දරුණු වාතයක් හමා, මහත් රැලනහින්නට පටන්ගත්හ මෙසේ මහත්රැලවේගයට අසුවූනැව මහාසමුදුරයෙහි හිලාබස්නට පටන්ගත්කල්හි සත්සියයක් මවළඳජනයා මහත්හයින් තුන්තව අඩමින් වැළපෙමින් තම තමන් ගේ ඉෂ්ටිදේවතාවන්ව මවන මවනම යාඥාකරන්ව පටන්ගත්හ එකල්හි ඒ සත්සියයන් මවළඳුන් අතුරෙහි නිරන්තරයෙන් පඤ්ච

ශීලය රන්නාවූ කෙනෙකුනා ඥානයෙන්යුක්තවූ මෙහෙත් සියළු සත්ව යෝම කෙනෙය යහකීය දයාදෙකාව ඇත්තාහයි යන අදහස් ඇත්තාවූ එක්තරා සම්‍යක්දෘෂ්ටිගත් උපාසකයෙක් තෙමේ කිසිගයක් වක්තයක්නොවී මේ ක්ෂණයෙහි සත්වයන්ගේ ධර්මතාවශයෙන් විනාශ විෂයභාව ධර්මයයි. මේබදු අවස්ථාවෙහි සාමාන්‍යදෙව්වයක් පිදීමෙ නුත් අවශ්‍යයක් නැතැයි හුවණින් සලකා තමාගේ පඤ්චශීලගුණයම ආවර්ජනාකරමින් කෙලෙසන් හාවනාකරන්නාවූ මයාධිෂයකුමෙන් කිසි හයක්නොවී නිශ්චලව උන්නෙය ඉක්බිති අවශෙෂ බ්‍රාහ්මණ මහුෂ්‍යයෝ මේබදු මහත්ව්‍යපත්තියක් පැමිණිකල්හි තොබා ඉන්නේ කුමක්නියාදැයි විචාරණ්ලැබියේ මෙසේ කීමය.

එබා සත්පුරුෂයනි මම වනාහි නැවතගිනාදවස ආයුෂ් සංඛ්‍යා මාගේහෙට වැඩමවා මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් දන්දී පඤ්චශීලය සමාදන්ව නැවට නැගී ආයෙමි මම ඒ ශීලය ආවර්ජනාකරමින් හැදිමි සියළු සත්වයෝම මරණය සවභාවෙකොට ඇත්තාහ මට හයවීමට කාරණයක්නැතැයිකීහ. ඉක්බිති සත්සියයක් මෙළඳජනයාද පින් වත්නි එසේවීනම් තොප විසින් සමාදන්ව රක්ෂාකරණ ලද පඤ්ච ශීලය අපවද දෙවයි ඉල්වූවාහු සත්සියයක් මිනිස්සුන්ට එකවිට සිල්සමාදන්කරවිය නොහැකි බැවින් සත්සියයක් මිනිස්සුයෝ සත්කොට සතට බෙදා පළමුවන සියක්දෙනාට පතුල් තෙමෙ නතරම් දිගේයිට පන්සිල් සමාදන්කරවූසේය දෙවනි සියයට දණක්පමණ දිගේයිට සිල්සමාදන්කරවූසේය තුන්වන සියයට උකු ලක්පමණ දිගේයිට සිල්සමාදන්කරවූසේය සතරවන සියයට පෙක ණිය තෙමෙනතරම් දිගේයිට සිල්සමාදන්කරවූසේය පස්වන සියයට තැනම්තනක් පමණ දිගේයිට සිල්සමාදන්කරවූසේය සවන සියයට කරවටක් පමණ දිගේයිට සිල්සමාදන්කරවූසේය සත්වන සියයට මුඛයට දිග ඇතුල්වනපමණකාලයෙක් සිල්සමාදන්කරවූ සේය ඊට අනාතුරුව සියළුනැවදියගට බිලාබැසගෙන් ඒ සත්සියයක් මෙළඳ දුන්ගේ ජීවිතශාන්තිය තොවනතාක් තම තමන් විසින් එකෙණෙහම ගන්නාලද පඤ්චශීලයහැර අනික් රක්ෂාස්ථානයක් නැතැයි සලකා කිසිහයක් වකිතයක්නොවී තම තමන්ගේ ශීලගුණයම ආවර්ජනා කළාහුය ඉක්බිති ඒ සත්සියයක් මෙළෙන්දෝම දිගේගිලී කාලක්‍රියා කොට ආසන්නයෙහි මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් සමාදන්වූ පඤ්චශීලානි සංසයන් සරණ්කොටගෙණ තව්තිසාදෙව්ලොව දිව්‍යපුත්‍රයෝව

ඉපිද සත්සියයක් සඳණිමය විමාණයන්හි පිහිටියාහුය ප්‍රධාන දිව්‍යපුත්‍රයාගේ විමාණය සියක්යොදුන් පමණවිය සෙසු එකෙක් අඩු සත්සියයක්යොදනාට දෙමළොස් යොදුන් පමණ සඳණිමය විමාණ එකක් අඩු සත්සියයක් ඒ මහාවිමාණය පිරිවරාගෙණ කර්ණිකාවක්මෙන් පහළවූහ අවශෙෂඑකෙක් අඩුසත්සියයක් දිව්‍ය පුත්‍රයෝ ප්‍රධාන දිව්‍යරාජයාහට පිරිවරවූහ. මේ දෙවනිකාය "සත්තලපන දෙවනිකාය" නමින් ප්‍රසිඩවිය එයින් කිහ සංයුත්තනිකාය සගාථවග්ග දෙවතා සංයුත් අවුවාගයහි "තානිපි සත්තාජංඝසතානි තථාකාලංකත්වා ආසන්නකාලෙ ගහිත සීලංනිස්සාය තාවතිංසභවන නිබ්බත්තිංසු තතසං ඝටාවණසහනව විමාණානි නිබ්බත්තිංසු සඛබසංමෙජ්ඣ ආචරියස්ස යොජන සතිකං සුවණණවිමාණං නිබ්බත්තිංසු අච්ඡසඝානි තස්ස පරිවාරානිහුත්වා සඛබහටසිමං වාදස යොජනිකං අහොසි" යි

තවද මෙම ශ්‍රී ලංකාවිපයෙහි මියුගුණොවේ වැසි එක්තරා දෙමළ දෙරටුපාලයෙක් තතමේ උදුසනම බිලිකරක් කෙමත්ආදී උපකරණරැගෙණගොස් මසුන්මරා තුන්කොටසක්කර එක්කොට සක් විහුට සහල්ගන්නේය එක්කොටසක් විහුටදිගණියි එක්කොට සක්පිසයි මේ ක්‍රමයෙන් පණස්හවිරුද්දක් මුළුල්ලේ පණිවා කම් කොට ජීවත්ව මැතහාගයෙන් මහණවයසව පැමිණ තොතැගිවිත සෙය්‍යාවට පැමිණියේයි එකෙණහි සෑගිරිවෙහෙරව සි චුල්ලපිණ්ඩ පාතිකතිස්ස සථවිරයන්වහන්සේ ඉමාහු මරණමචකයේ වැදහොව ඉන්නාබව දිවසින්දැක මේ මනුෂ්‍යතතමේ මා තොගැතතොක් තතා මැරේවායි අධිෂ්ඨානකොට වහාම අහසින්බසාගොස් ඔහුගේ දෙරකඩ වැඩසිටියේයි ඉක්බිති ඔහුතන් හාය්‍යාතතාතම්මා ගිම්‍යාතණනි තෙරුන් වහන්සේ වැඩියේයයි කිහ මම පණස්හවිරුද්දක් මුළුල්ලෙහි එක් දවසකුදු මහතෙරුන්කරා තොයිමයම් මාතන් කවරගුණයක්නිසා තෙරුන්වහන්සේ වැඩිතන්ද ඔහුවහන්නට කියවසි බිරින්දව කියාසැවිය ඉක්බිති දෙරටුපාල හාය්‍යාතතාතම්මා සවාමිනි අනික් තැනකට වැඩියතැනවයිකිහ. ඉක්බිති තෙරුන්වහන්සේ උපා සකයාගේ ශරීර ප්‍රවෘත්ති ඇසීයදුයි විචාළසේක සවාමිනි ඉතා දුබල යයි කිහ. තෙරුන්වහන්සේ තමට වැඩ සිහිටුපදවා සිල්ගණුවසිකිහ එසේය සවාමිනි දෙවයි ඉල්වූසේය තෙරුන්වහන්සේ තියරණදී පසඳවශිලය ගණුවසි කිහ. තෙරුන්වහන්සේ පවශිලයයි කියනුහා සමග ඔහුගේ දිවපණතැතිව වැටුනන්ය ඉක්බිති තෙරුන්වහන්සේ මෙපමණක් සැමන්යයි කියා නික්මගියේයි දෙමළ දෙරටුපාලතෙමේ

කළුරියෙකාට චාතුමහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නේය ඒ උපත්කෙණෙහිම මා විසින් කවරකර්මයක්කොට මේසා මහත්සම්පත්තියක් ලබනලද්දේදැයි ආවර්ජනාකරණුයේ තෙරුන්වහන්සේ උපනිශ්‍රයකොට ලැබුබවදැන මදුවලොවින් අවුත් තෙරුන්වැඳ සක්මන් කෙළවර සිටියේයි මෙසේතම කවරෙක්දැයි විවාළකල්හි සඟිනි මම මදමළ මදුරටුපාලයෙමියිකීහ. කොහිඋපන්නේදැයි විවාරණුයේ සඟිනි චාතුමහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහියයි කීහ. ඉදින් ආශ්චර්යවහන්සේ මට පඤ්චශීලය දුන්සේක්වීනම් මතු දිව්‍යලෝකයෙහි උපදනේමවිදැයි කීහ තෙරුන්වහන්සේකියනුයේ මම කුමක්කරම්ද තොපි පඤ්චශීලයගැණිවට පෙරාහොසත්නුවූවෙයේවිදැයි කීහ ඒ දිව්‍ය පුත්‍රතෙමේ මහතෙරුන්වැඳ දිව්‍යලෝකයටම නැගීන්සේයි මේ කථා ප්‍රවෘත්තිය නිකඉතුත්තර අටුවාවෙහි කම්මිදාසසූත්‍රයට උදුකරණුවශයෙන් ආසේයි.

අතීතකාලයෙහි මගධරට රජගහනුවර එක්තරා මගධනම් රජෙක් රාජ්‍යයකරණුයේ ඒනගරාසන්නයෙහිවූ මවලනම් ගම මහාකුලයෙහි මහාබොධිසත්වයෝ උපන්නේයි නාමකරණදිනයෙහි මසකුමාරයයි නම්තැබුහ ඒ කුමාරතෙමේ වැඩිවිය පැමිණිකල්හි මසමාණවකයයි ප්‍රසිද්ධවිය ඉක්බිති මව්පියන් විසින් සමානකුලයකින් සුදුසු ඒවාහයක්කොටදී පුත්‍රධීතෘන්හා සමග වැඩහුනේ දැතපත්මයක්විය නිත්‍යපඤ්චශීලය රක්ෂාකරන්නේයි ඒ මවලනම් ග්‍රාමයෙහි කුලනිසක් ඇත්තේවෙයි ඒ නිස්කුලයෙහි මනුෂ්‍යයෝ එක්දවසක් ගාම මධ්‍යමයෙහිසිට හාවකර්මයකරෙති බොධිසත්වවූ මසතෙම මානවකතෙම තමා සිටිනැන පසින් පස්අවුත්සා සමතලකොට ඒ ප්‍රදේශය රම්‍යකොට සිටියේයි නැවත අනික් මනුෂ්‍යයෙක්ද අවුත් ඒ සථානයෙහිම සිටියේයි ඉක්බිති බොධිසත්වයෝ අනික්තැනක් සිත්කළුකොට ඒ සථානයෙහි සිටියේ එතනටද අනික්මනුෂ්‍යයෙක් අවුත් සිටියේය බොධිසත්වයෝ එතැනිනුත් ඉවත්ව අනික් භූමිභාගයක් සකස්කරගත්තේය. මේ ක්‍රමයෙන් සියළුමනුෂ්‍යයන්ටම එසැනැත්තැන් සකස්කොටදුන්නේයි මෑතභාගයෙහි බොධිසත්වයෝ ඒ සථානයෙහි මඩපයක්කොට ඒ සථානයත් මනුෂ්‍යයන්ගේ හිඳීමට අවකාශදී මෑතභාගයෙහි හම්වැසි තිස්දෙනාද බොධිසත්වයන්ට සමාන අදහස් ඇත්තාහු ඒ තිස්දෙනාත් පඤ්චශීලයෙහි පිහිටුවා එතැන්පටන් ඒ තිස්දෙනාත් සමග පින්කරමින් හැසුරුනේනි ඒ තිස්දෙනාද බොධිසත්වයන් හා සමග පින්කරන්නාහු උදුසන්හි නැගිට වැපොරෝ මෙ

මහාල්ගත් අත්අ.තතාහු සතරමංසකීආදිඅයහි මොහොළිහ් ගල්පෙ
රළාමාගීයන්ගේ කටුඅකාඅහාල් උදුරන්නාහුය මාගීඅයහි රථ යානා
වන්ගේ අක්ෂඅයන් ගැඹෙන්නාවූ වෘක්ෂ උදුරන්නාහුය විසමතැන්
සමකරන්නාහුය ඒදඩුඅතුරන්නාහුය පොකුණුකණින්නාහුය සාලා
වන්කරන්නාහුය දන්දෙන්නාහු ා සිල්රක්නාහුය මෙමෙස් මබාඅහෝ
මසකින් සියළුම ගම්වාසීහු මබාඩිඅභිඤ්ඤයන්ගේ අවවාදඅයහි පිහිටා
සිල්රක්නාහුය ඉක්බිති ඒගම අයබදුගන්නා ගම්මුදලිතෙමේ මෙමෙස්
සිතීඅ පෙර මේ මනුෂ්යඅයෝ රහඅමර මබාන්නාවූඅකල්හිද ප්‍රාණවධාදි
දුඃචරිත කරන්නාවූකල්හිද සැළිකඅවණ්ණු ආදිවශඅයන්ද දඩ බලි
වශඅයන්ද ධනයලබම් දැන්වනාහි මඅමාණවක මතෙමේ සිල්රඤ්ඤාඅ
රවම්සිකියා ඔවුන්ටඅණිවාදී පවිකරන්නටනොදෙයි දැන් ඔබ
න්ට කදිම පන්සිලක් රක්කවම්සිතා කිපිඅයේ රජුකරාඅහාස් මදව
යන්වහන්ස මබාඅහෝ මසාරහු ගම්පැහැරිම් ආදිඅ මනඅමරණින් හැසි
මරන්නාඅයි සැලඅකඅළුඅ රජුද ඔහුගේ බිස්ගිවිඅ යවඅතපු ඔවුන්
අල්වාඅගඅමණවයි කීඅ ඉක්බිති ඒ දුෂ්ටවූ ගම්මුදලිඅතඅමිඅගාස් ඒ
සියළු උපාසකඅයන් අල්වා පිටිඅතාළඅගයාබැඳගෙණවුන් මහරජ
මොවිහු මසාරහුඅයි කීඅය්‍ය අඤ්ඤාවූ රජුද ඔවුන්ගේ අපරාධඅමක්
දැයි පරීක්ෂාඅනාඅකාට ඇතුන්ලා මැඩලවයි නියෝගකලාඅ. ඉක්
බිති ඒ සියළු මනුෂ්යඅයෝ රජඅගේමදුලේ හොවා ඇතුන්අගණඇරපූඅ
මබාඩිඅභිඤ්ඤයෝ ඒ සියළු මිනිසුන්ට අවවාදකළාඅ පින්වත්නි මතපි
ඇමදෙනම් තම තමන්ගේ ශීලඅය ආවජ්ජනාකරව් යැල්ලාම් කී
ගම්මුදල්ලියාඅ රජහුඅ ඇතාඅ මතාපඅතාපඅගේ ශරීරඅ යන මේ
සතරදෙනාඅකඅරති ඒකාකාරඅයන් චවනස් නොඅකාට මෙමන්ත්‍ර
කරව්අයි අවවාදදුන්අ ඒ සියළු මනුෂ්යඅයන්ද මඅහාඅණවකඅයාඅගේ
අවවාදපරිද්දෙන් ඒ සතරදෙනාඅකඅරහිම එක්වන් මෙඅත්‍රී
වැඩුඅ. ඉක්බිති ඇත්අගාව්අවෝ ඒ මනුෂ්යඅයන් මඩනාපිණිඅ ඇතු
මඅඅගඅහ ඒ ඇතුඅවඅගඅඇතු ලබන්නේද මිනිසුන්ලඅට නොඑන්
නඅය මහඟඅින් කුඤ්ඤවනාදකරපලාඅයයි ඉක්බිති ඔවුන්ගේ ඔවුන්ගේ
ඇතුන්අගණවූත් මේඅකඅයුව්අහු ඔවුහුද එඅස්අ කුචනාදඅනොට පලා
ගියාහුඅ රජඅතුමේ මේ මිනිසුන් අත ඇතුවිසින් නොමැඩියඅහැකි
යම්කිසි ආරක්ෂා ඔෂධ මණිඅමන්ත්‍රාදියක් ඇත්අතේද්දැයි ඇසුඅවයි කී
යා එඅස්අනඅයා කිසිඔෂඅධඅයකුත් නොදුන මදවඅයනි මොවුන්අත
කිසිඅඔෂඅධඅයකුත් නැතැඅයිකීඅ එඅස්වූඅතම් යම්කිසි ආනුභාව සම්
පන්නඅමන්ත්‍රඅයක් පිරිවඅහන්අනේද්දැයි විවාරවයි රාජපුරුෂඅන්ටකීඅ
රාජපුරුෂඅයා ලඟටඅගඅඇස් නොයි යම් කිසිඅමන්ත්‍රඅයක් පිරිවඅහන්න හු

දැයි ඔවාළාහුය මබාධිසත්ත්වයෝ පින්වත්නි අපේ පිරිවහතමින්ත්‍රයන් ඇතැයිකිහ රාජපුරුෂයෝ රජහට එපවත් සැලකළාහුය ඉක්බිති රජතෙමේ ඒ සියළු මිනසුන් රජුලහට කැඳවා තොප පිරිවහත මන්ත්‍රයකියමයි කීවාහුය ඉක්බිති මබාධිසත්ත්වයන්වහන්සේ කියනුමයි මදතුයන්වහන්ස අපේ අන්ක් මන්ත්‍රයක් නැත්තේය අපේ සෘග මෙහිවූ නිසක්පමණ ජනයෝ පණිවාමයෙන් වැළඳිවාසයකරම්හ අන් සතු වසතුව පැහැරගැණිමය පරදරමසවනයකිරිමය බොරුකිවිය රහවෙරපීමය යන මෙසින් වැළකී වාසයකරම්හ මෛත්‍රී භාවනා වෙන් යුක්තව වාසගකරම්හ දන්දෙම්හ විසමවූ මාගිහයන් සෘතර ම්හ. පොකුණුකණුම්හ සාලාවන්කරම්හ මේ අපගේ මන්ත්‍රයත් පිරි වැහිමත් වැඩිමත්වන්හේයි කිහ.

ඉක්බිති රජුද ඔවුන්හෙරෙහි ප්‍රසන්නව කේලාම්කී ගම්මුදලි යාගේ සියළුගෙහි ඇතතාවූ ධනසම්පත්තියත් ඔවුන්ට පැහැරගෙණදී ඒ නම්මුදලියාගේ හිසමුඩුනොට මහබොධිසත්ත්වයන්ට දුසඇක්හකොට පාවාදුන්හ ඒ ඇතුහ, මවලනමේ ගමද ඔවුන්වම දායාදහකොට දුන් හේය. ඔවුන් එතැන්පටින් කාමනිපරිද්දෙන් පින්කරන්නාහු සත රමංසත්ත්වයෙහි මහත් සාලාවක් කරම්හයි වඩුවෙතු ගෙන්වා කම්මා නතය පවත්ගත්හ මාගමුන්හෙරෙහි පහවූ ඇල්මඇති බැහින් මාග මුන් එහි පුණ්‍යභාගය අනුමෝදන්නොකරවූහ එසමයෙහි බොධි සත්ත්වයන්ගේ ඥෙහි සුධම්මය ඵ්‍රාය නඤය සුජාතායයි භාග්‍යවාදෝ සතරදෙනෙක්වූහ ඇලා අතුරන් සුධම්මාවෝ වඩුවා සමග මන්ත්‍ර ණයහකොට සොහොගුර මේ ශාලාකර්මයට මා ප්‍රධානකරවයි කියා අන්ලස්දුන්නීය වඩුතෙමේත් යහපතැයි ගිවිස පළමුකොට කර්ණි කාවපිණිස වෘක්ෂයක් කපා ඒයලා සැසවිද කැණිමඩල නිමවා වසත යකින්වෙළා සුරුකිව තැබුවිය ඉක්බිති සාලාවේ සියළුකර්මාන්ත නිමවා කැණිමඩල නන්වනදවස්හි අගහෝ සම්මිනි එක් කම්මාන්තයක් සිහිනාකෙරෙළුම්සියයිහ ඒ කුමක්දැයි විචාළකල්හි කැණිමඩලක් වුවමනායයිකිහ. ඉක්බිති මහමාණවක තෙමේ ඒ දුස්කරතොවැටි ගෙණ එමිත් කීකල්හි පින්වත දන්කැපු වෘක්ෂයක්න් කැණිමඩල නොකටහැක්හේය පළමුවෙන්ම ඒයලා සැසවිදතුබුකැණි මඩලක් ම ඒයයුතුයයි කිහ. දැන් කුමක්කටයුතුදැයි විචාළකල්හි ශම්කිසිවේ කුගේ ගෙයක පළමු නිමවා විකිණීමට තැබූ කැණිමඩලක් ඇද්දැයි පරීක්ෂාකරවයි කිහ ඉක්බිති නිමියාවූ කැණිමඩලක් කාගේ ගෙයක

ඇත්තේදැයි සොයායනකල්හි සුධම්මාවගේ ගෙහි ඉතා යහපත් කැණීම ඩලක් ඇතැයි අසා මුදලවදෙවයි ඉල්වූකල්හි මිලයට නොවිකුණම්හ ඉදින් මට ඒ ශාලාවේ පින්අනුමෝදන්කරවන්නන්නම් කැණීමඩල දම්කිහ ඉක්බිති මඝමාණවකතෙමේ මම මේ ශාලාවේ පිණ මාගමුන්ට නොදම්සිකිහ එකල වඩු ඇදුරුතෙමේ මඝමාණවකයන්ට මෙසේ කිවාහුය පින්වත්නි කුඹවගන්නේස් කුවක්කියන්නෙහිද බ්‍රහ්ම ලොකය හැර මාගමුන් නැති සථානයක්නම් නැත්තේය එහෙයින් මාගමුන්ගත් නොරවිය නොහැක්කේය කැණීමඩල ගණුවයි කිහ මෙසේ ගත්කල්හි අපගේ කම්නනාය නිෂ්ඵාවට යන්නේයයිකිහ. ඉක්බිති මඝමාණවකතෙමේ ගහපතැයි ගිවිස කැණීමඩලගණ සාලාව නිම්වා එලකාඟන දුටුබන්කු අතුව පැන්සැළි තබ්බවා නිබඳ කැඳබත් ආදියෙන් එහි ආ ආවුන්ට සංග්‍රහකරන්නට පටන් ගත්හ. සාලාව ප්‍රාකාරයෙන් වටකොට ඳරවූ ගයාදෑ පවිරතුළ සුදු වැලි අතුව පවිරන්පිටත තාළපත්තියක් ඉදුවූවාහුය චිත්‍රානම් භා යයිනොමෝද එසිම් උයනක්කරවූයේය ඒ උයනහි අසවල් පුෂ්පූ පහ එඑපහ වෘක්ෂයක් නැතැයි නොකියහැකිවිය ලොවඇතානවූ සියළු පුෂ්ප ඵලවෘක්ෂයන් රොපනගකළාහුය නඳුනම් තුන්වන භාගයිවද ඒ සථානයෙහි පොකුණක් කැණවූයේය ඇඹුල ඉපුල ආදිවූ පස්පියුමෙන් ගැවසීගත්තේය.

සුජාතානම් සතරවනභාගයිහි නොමෝ කිසිවක්නොකෙ ළේය. බෝධිසත්වයෝවනාහි මාතෘ උපසථානය පිතෘ උපසථානය කුලදෙටුවන් පිදීමය සත්‍යවචනකිරීමය අඵරුසවචනකිරීමය අපිසුන වචනකිරීමය මසුරුමල හැරපියා දන්දීමය යන සප්තප්‍රකාරවූ පුරා ජිතධාරාගේ මකළුවර තවතිසාභවනගයහි ශක්‍රදිව්‍යරාජන්ව උපන් නේය ඔහුගේ ඒ යහළුවෝද එහිම උපන්නාහ ඒ සමයෙහි තවතිසා භවනගයෙහි අසුරගයෝ වාසයකළාහුය සක්දෙවිරජ තෙමේ මේ අන්‍ය සාධාරණ රාජ්‍යගයන් කවර ප්‍රයෝජනදැයි සිතා අසුරයන්ට දිව්‍යමයවූ මද්‍යපානය පොවා මත්වූකල්හි පාදගයන් අල්වා මහ මෙර පත්ලට ගෙළාඑසේය. ඔවුන් අසුරභවනයටම ගියාහුය අසුරභවනයනම් මහාමෙරුපර්වතය යට භාගයෙහි තවතිසා දෙව් ලොවපමණවිය තවතිසා දෙවිලොව දෙවියන්ගේ පරුසතුමදරා කල්පවෘක්ෂයමෙන් අසුරභවනගයෙහිද චිත්‍රපාටලිනම් කල්පවෘක්ෂයක් විය ඒ වෘක්ෂයද කල්පයායි වෘක්ෂයමව් ඒ චිත්‍රපාටලි වෘක්ෂය පිපිනිය කල්හිම මේ අපගේ දෙවිලොව නොවන්නන්යහි දූනගණිති දිව්‍ය

ලොකමයෙහි වෙනානි පරසතුමිදුරා වෘක්ෂය පිපෙන්නේය ඉක්බිත් තෙන් අසුරයෝ ජරපත්වූ ශක්‍රතෙමේ අපව මද්‍යපානය පොවාමින් මකාට අපි මහාසමුද්‍රය පිටමහලා අපගේ දිව්‍යපුරය පැහැරගත්තේය ඒ අපි ඔවුන් සමග යුඩකොට අපගේ දිව්‍යනගරය පැහැරගණුම්හයි සිතා වැඩකට නගින්නාවූ නුහුඹුවන්මෙන් මහාමේරුපර්වතයට නගින්නව මවන්ගත්හ සක්දෙවිඳුතෙම් අසුරයෝ යුඩයට ආහයි අසා මහමුහුදපිට නැඟී යුඩකොට අසුරයන් එසින් පරදවතලදුමයේ මයළ සිඟක්ගව්උසැති මවෙජයන්තරථමයන් දකුණු සමුද්‍රවැකාක මයන් දිවන්නට වන්හ ඉක්බිති ඔහුගේ රථය මුහුදපිටින් වේග මයන් දිවන්නේ සිඹලිවනයට පැමිණියේ ඔහුගේ ගවන්මාගී මයහි සිඹලිවනය තල්වනඝක්මෙන් සිදි සිදි කැඩි කැඩි මුහුදුපිට වැටෙන්නට පවන්නත්හ ගුරුළුපෝතකයෝ මුහුදුපිට පෙරළමින් මහත් ශබ්දයෙන් ගඩන්නටවන්හ ශක්‍රදෙවඳුනතෙම් මාතලිය විචාරයි යහළු මාතලිය ඉහා බැගැපත් ශබ්දයක් ඇසෙන්නේය ඒ කවර ශබ්දයක්දැයි විචාළේයි දෙවමයනි භුඹවහන්සේගේ රථවේග මයන් සුණුවිසුණුවූ සිඹලිවනමයහි හිඹුල්රුක්වැටෙනකල්හි ගුරුළු පෝතකයෝ මරණභයින් තැතිගණ එකහඬින් ගඩන්නාහුයැකිය බොධිසත්වූ සක්දෙවිඳු කියහුමයේ යහළුමාතලිය අපනිසා මේ ගුරුළු පෝතකයෝ කලාන්තනෙනාකට යුත්හාය අපි වනාහි මෙශ්වර්‍යය නිසා ප්‍රාණඩඹනාකරම්හ මෙවුන්ට වැඩපිණිස අපගේ ජීවිත පරිත්‍යාගයකොට අසුරයන්ට ජයදම්හ රථය නවතුවයි කිහ එඛා මාතලිය හිඹුල්වෘක්ෂමයහි එල්බන්නාවූ ගුරුළුපෝතකයන්ගේ කැදලි බලා අපගේරථඇණිය ගැටී ගුරුළුපෝතකයෝ යම් ආකාරයකින් විනාශනොවෙද්ද එපරිද්දෙන් රථය පදුව ඉදින් අපි අසුරයන්ට අපගේ ප්‍රාණයන් හැරීමෙන් මේ ගුරුළු පැවවුන්ට සැපයක්වේනම් එපරිදෙන් අපගේ ජීවිතයන් අසුරයන්ට පාවාදෙමුය මේ ගුරුළුපැවවුන්ගේ සුලාවකයන් විනාශනොකරව අපගේ දුක මේ ගුරුළුපැටවුන් මත්තෙහි මනාදඹව රථය නවත්වවයි කිහ. මාතලිතෙමේසක් දෙවිඳුගේ බස්අසා රථය නවත්වා අනික්මාගීයකින් දෙවිලෝබලාගි යේය අසුරයෝවනාහි සක්දෙවිඳුගේ රථය නවත්වනබව දැක එකාන් තමයන් අනික් අනික් සක්වළිහුදු මබාහොවූ ශක්‍රයෝ ආවාහුය එසීන් බලලැබ රථය නැවැත්වූයේවනැයි සිතා මරණභයින් තැතිගණ පලාගොස් අසුරභවනයවම වන්නාහුය ශක්‍රදෙවඳුතෙමේද දිව්‍යපුරයවැද දෙදෙවිලොව දෙවියන් විසින් පිරිවරණලදුමයේ දිව්‍යනගර

මඩ්‍යමයෙහි සිටියේය. එතෙමේනිම්න පෘථිවිය දෙබෑකොටකරණ යොදුන් දහයක් උසැති මෙවිජයන්ත ප්‍රාසාදය පහළවූයේය අසුර විජය කෙළවර පහළවූ බැවින් මෙවිජයන්තයයි නම් කෙළේය. ඉක්බිති ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙමේ අසුරයන්ට නොඑනපිණිස පස්තැනක රකවල්ලැවූයේය එමහයින් කියනලදී "අන්තරාදිනානං අසුරකුම්භිරානං, පඤ්ච විධාපිතා අහිරක්ඛා, උරගකාරාවිපරියසසවහාරී, මදනයුතාවතුරෙ චම්හන්තා" යි. දිව්‍යනගරයද අසුරනගරයද යන මේ දෙතුවර අතර අන්තරාධ්‍යනම්මෙසි කුමක්හෙයින්දයත් ? සතුරන් විසින් යුධ කොට නොගතහැකි බැවිනැසි දනයුතු යම් කෙලක අසුරයෝ බලවත්වෙද්ද එකල්හි දෙවියෝ පලාගොස් දෙවනගරයට වැද දොරවැසුකල අසුරයන් ලඝුභාවණින් ආවාහුද කිසිවක්කොටගත නොහැක්කාහුය යම්කලක දෙවියෝ බලවත්වෙද්ද එකල අසුරයෝ පලාගොස් අසුරපුරයට වැද දොරවැසුකල ශක්‍රයන් ලඝුභාවණින් ආවාහුද කිසිවක්කොටගත නොහැක්කාහුය එසේහයින් මේ දෙතුවරම අයොධ්‍යපුරනම්වෙති. මේ දෙතුවරව අතරතුර පස්තැනක ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයා විසින් රකවල්තබනලද්දාහුය උරග සංඛ්‍යාත නාගයෝවනාහි දිගැති බලඇත්තෝය එබැවින් නාගයන් මහාමේරු පර්වතයාගේ පළමුවන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහුය කෙරාවිනම්වූ පාතාලභෝජනය අනුභවකරණ බැවින් සුපර්ණයෝ දෙවෙනි ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහුය පයසසහාරිනම්වූ කුම්භණ්ඩයෝ තෙවන් දැනව රක්ෂසයෝ තුන්වන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහුය විසම හැසිරීම් ඇතනාවූ මදනයුතනම්වූ යක්ෂයෝ අවිඥයින් යුධ කරණකොඩබැවින් සතරවන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල් කළාහුය සතරවරම් මහරජදරුවෝ පස්වන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහ එහෙයින් යම්කලක අසුරයෝ කිපියාහු කාලෙන් සින්ඇතනාහු දිව්‍යපුරයට එද්ද එකල්හි දළමුවන ආලින්දයෙහි රකවල්ශත් උරගයෝ ඒ සතුරන් මැඩපවත්වා සිටිනි මෙසේ පස්තැනක රකවල්තබා ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙමේ දිව්‍ය ශ්‍රී සම්පත් අනුභවකරණකල්හි සුධම්මානම් පළමුවන භායීව කාලක්‍රියා කොටගොස් ඒ ශක්‍රයාහටම පාදපරිචාරිකාව උපන්නීය බමිශාලාවට කැණිඹුලදුන් කුශලකම්විපාකවශයෙන් ඇට පන්සියයක් යොදුන් පමණවූ සුධම්මානම් දිව්‍යසභාව පහළවිය. ඒ සභාවෙහි දිව්‍යමයවූ තුන්යට යොදුන් පමණ සවණිපයඞ්කයෙහි හුන්නාවූ ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර

තෙමේ දෙවිමිනිසුන්ට කවුරුතු අනුශාසනාකරන්නේසි චිත්‍රානම් දෙවෙනිභාග්‍යාවද කාලඤ්ඤියාකොට ඔහුවම පාද පරිවාරිකාව උපන් නීයඇට උයනාක්කළ කුසලකම්බලයෙන් චිත්‍රලතානම් උයන පහළුවේය නඤ්ඤනම් තුන්වනභාග්‍යාවද කාලඤ්ඤියාකොට ඔහුවම පාද පරිවාරිකාව උපන්නීය ඇට පොකුණක් කැණවූ කුශලකම්බලයෙන් නඤ්ඤනම් මහාපුසකරණිය පහළවිය සුජාතානම් සතුරවත භාග්‍යාව වනාහි කුසලකම්යක් නොකළබැවින් එයින් චුතවගොස් එක්තරා ආරණ්‍යයෙක්හි කඳුරැලියෙක කෙකින්නක්ව උපන්නීය ශක්‍රදෙවෙ ඳුතෙමේ සුජාතාව නොදක්නේ කොහි උපන්නිදෝහෝසි විමසා බලනුයේ කෙකින්නක්ව උපන්නියාව දුන වහාම එහිගොස් ඒ කෙ කින්න අත්දඹුවත්තෙහි හිඳුවාගෙණ දෙව්ලොවටගොස් ඇට සිත් කළුවූ දිව්‍යපුරයද සුධම්මාතම් දිව්‍යසභාවද චිත්‍රලතානම් උයනද නන්දනම් පුස්කරණියද දක්වා මේ සත්‍රිහු කුසල්කොට මව පාද පරිවාරිකාව උපන්නෝය තීවනාහි කුසල්නොකොට භිරිසන්යෙනි යෙහි උපන්නිය මෙතැන්පටන් සිල්රකුෂාකරවයි අවවාදකොට පඤ්චශීලයහි පිහිටුවා පළමුවිසු කඳුරැලියෙහි ගෙණැර සිටුවා දෙව්ලොව්හිමයි ඇද එතැන්පටන් සිල්රකින්නිය ශක්‍රදෙවෙඳු තෙමේ කීපදවසක්හුගේ ඇවැමෙන් මැ සිල්රක්නට පොහොසත් වේවැයි විමසම්හයි සිතාඅවුත් ඒ කෙකින්න හොදුරුසායන මාගිය ඉදිරියෙහි මත්ස්‍යරූපශයකින් උඩුකුරුවහොත්තේය ඒ කෙ කිනිද මළමසකැයිසිතා තුඩින්ගණ ගිලින්නට උත්සාහකරණ කල්හි මත්ස්‍යතෙමේ පපදය සෙලවුවාය ඉක්බිති මත්ස්‍යයා ජීවත් වන්නේයයි සිතා අත්හැරියේසි ශක්‍රතෙමේ ගහපත ගහපත නී සිල් රක්නට පොහොසත්වන්නීයයි කියා දෙව්ලෝනැඟි ගියේසි. ඒ කෙකින්න ආයුපමණින් පත්සිල්රැක එයින් චුතව පඤ්චශීලය රක්ෂාකළ පිණින් බරණැස්නුවර කුඹල්ගෙයකු උපන්නීය ශක්‍රදෙ වේන්ද්‍රතෙමේ සුජාතාව කොතන්හි උපන්නීදෝහෝසි පරීක්ෂාකරණු යේ කුඹල්ගෙහි උපන්නියාව දුන රන්කැකිරන් පුරණලද ඇළක් පැදගෙණ මහළු පුරුෂරූපයකින් ගොස් ගම්මැද සිටගෙණ රන්කැ කිරිනණිවිද රන්කැකිරිගසිවිදුසී උස්වූහඬින් හඬනැසිය මනුෂ්‍යයෙ අවුත් අවුත් දෙවසි පියාගණනියි ඉල්ලූකල්හි මම මේ රන්කැකිරි වනාහි සිල්රක්ෂාකරන්නවුන්වමෙදෙමි මතාපි සිල්රක්ෂාකරවිදුසි විවාළේසි. මනුෂ්‍යයෝ කියන්නාහු අපි සිල්නම් කුමකැයි මතාදුනු මිහ මිලාගෙණදෙවයි කීහ සක්මහළුතෙමේ මට මුදලෙන් කම්නැත සිල්රක්නාවුන්වම දෙමිගිහිහ

ඉක්බිති මනුෂ්‍යයෝ මේ කවටම්හල්ලා කවරෙක්දැයි කියා පලා ගියාහුය සුජාතාගේ කුඩිල්ලදූරි මෙපවත්අසා මටම එළවනලද්දේව නැයි සිතා ගොස් පියාණන්වහන්ස රන්කැකිරි මවමෙදවසි ඉල්ලිය මැනියෙනි තී සිල්රක්නිදැයි විචාළාහු එසේය මම සිල්රැකුමාකරම්හයි කීකල්හි අම් ගැළ තොපලෙදසාම ගෙණඑනලදැයි කියා ගැළත්ඇමග වන්කැකිරිරැස ඇගේ ගෙයිමදුරවුවලහ සිටුවා ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙමේ දිව්‍යමලාකයවම හිමෙයි මිනිස්ලොවේ ජීවිතාන්තයදක්වා සිල්රැකුමා කොට එහින් සැව වෙපවිහති නම් අසුරරජුහට දිනාව උපන්නීය සිලානිසංසය මහතුමකාටගෙණ විශිෂ්ට රූඇතිවිය. ඈ වැඩිවියපැමිණිකල්හි මාගේ දියනිතොමෝ ඇට රිසිවූ සවාමියෙකුනෝරා පාවාගණිවායි කියා එක්දිනක් අසුරභවනයෙහි මබරවියවිකාරවා අසුරයන් රැස් කරවූන ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙමේ සුජාතාවමකොහි උපන්නීමෙහෙයි විමසාහුයේ එහිලපන් නියාදැන ඇදැන් ඇගේ රැවිවූපරිද්දෙන් සවාමියෙකුපාවාගන්නීය එකාන්තාශයන් ඇ මා පාවාගණියයි සිතා මහළු අසුරවේසයක් මවාගෙණ ඒ අසුරභවන්ගේ සහා මණ්ඩපයට පිවිස්යි සුජාතාව සරහා ඒ සහාවට මඟණුවුන් තොපගේ රිසිවූපරිද්දෙන් හිමි මයක් පාවාගණුවයිකීහ. සුජාතාතොමෝ ඒ අසුරයන්ගේ සහාවෙහි උන් අසුරයන් අතුරෙන් පූජිජාතිකස්ථානගවගයෙන් අසුරවෙස්ගත් ශක්‍රයාම මව සවාමියයි අත අල්වාගත්හෙයින ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම් ඇ ශක්‍රභවනයට මගණමගාස් අඩුතුන්කෙළක් දිව්‍යසන්නිත්ථ අගතැන් පත්කොට අභිමඟකනාලාභ මෙසේ ශක්‍රයා හා සුජාතාවත් ජීවිතාන්තයදක්වා මනාමයක් මෙශ්වයනීවිද ඒ දෙව්ලොවින් වුතවගියාහුය එසින්කිහ ජාතක අට්ඨකථා එක නිපාත කුලාවක ජාතකයෙහි "සාපිනංසාව ජීවංපරිහුඤ්ජිබා සිලංරක්ඛිබා තතොච්‍රුතාවෙ පවිත්‍රා අසුරින්දස්ස දිතාහුත්වා නිබ්බානි සිලානිසංසයන අභිරූපා සුවණ්ණ වණ්ණා අසාධාරණවණ්ණ සරීර සණ්ඨානතා අහොසි" යනු කියනලදී.

මෙත්‍රලොක්‍ය ප්‍රදීපායමානවූ සුගත තථාගත සම්මා රාජාන් තමයන්වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවිරම්මවෙහෙර වැඩවාසයකරණුයේ සෙතව්‍යනම් නුවර එක්තරා බමුණෙක්හට ධනාඪ්‍ය ලක්ෂණ සම්පන්නවූ පුත්‍රයෙක්ලැබ ඔහුට නම තබන්නාහු ජත්‍රයයි නමතැබූහ ඒ ජත්‍රමාණවක තෙමේ සුදුසු වයසට පැමිණිකල්හි උග්ගඩනම් නුවර පොහබරසාතිනම් දිසාපාමොක් ආචාරීන්ලහ අෂ්ටාරස විද්‍යා එන්හා සිව්සැටකලාවන් ඉගෙණ සම්පූර්ණ මව්පියන් වසන සෙතව්‍ය

නුවරට පෙරළා අවුත් ගුරුපඩුරැදීමට කහවණු දහසක් වුවමනා යැයි කීහ එදවස්හිම කහවණුදහස තපයාදුන් බැවින් එසෙමණිම උක්කඨනුවරට යන්නට පිටත්වූහ ඉක්බිති මව්පියන් විසින් පුත අද කල් ඉස්මගියේය සෙට උදැසන්හිම නැගිව යවයිකීහ. ඉක්බිති ජත්‍රමාණවකතෙමේ එදවස රැයඇතයෙකාට පසුවද උදැසන්හිදැමියි නැවැත්නාහ එනුවර සොරහු මේ කථාප්‍රවෘත්තිය අසාගණසිට ජත්‍ර මාණවකතෙමේ කහවණු දහස ගෙණගෙනට උදැසන්හි උක්කඨනුවර බලායන්නේය ඒ යානමාගීයෙහි රැකසිට ජත්‍රමාණවකයාණන් කහවණුදහස පැහැරගණුමිහයි මන්ත්‍රණයෙකාටගෙණ බලා සෙවනිදැස් උදැසන්හි ජත්‍රමාණකයා යන මාගීයෙහි සැහැවී උන්නාහුය එදවස් අඵ යම්මවලහි ලොකධාතූහු බලාවදුරන්නාවූ සම්මැසන්වහන්සේගේ අනාවරණඥානතෙමෙහි දැලට ජත්‍රමාණවකයා අසුවී ජත්‍රානම් මාණවකයාගේ සවගීලොකාන්පත්තිය හා මබාහෝ සත්වයන්ගේ මාගීඵලාධිගමයට උපනිශ්‍රය වනබවද දැකවදුරා ජත්‍රානම් මාණවකයා යන්නාවූ පෙරමග නමන්වහන්සේ උදෙනළුවෙකුස් මාගීයෙන් ඉවත්ව වෘක්ෂමූලයෙක වැඩහුන්හේය මාණවකතෙමේ උදැසන්හි කහවණු දහස පොදියක්බැඳගෙණ පොකිරයානිනම් දිසාපාමොක් ආචාරීන් වසන උක්කඨනුවර බලා යනුයේ සවණක්රසින් බබලමින් වැඩහුන් බුදුන්දැක උන්වහන්සේ නොවැද නොයෑහැකිව මාගීඵයන් ඉවත්ව බුදුන්කරාගොස් පයගපිහිටුවා වැඳ එතන්පස්ව හුන්කල්හී යන්නාවූ ගමන් මතාරතුරු සියල්ල විචාරා නිසරණගන්වා බුදුන්දහම් සංඝයා යන රත්නත්‍රයේ ගුණසවභාවලක්ෂණවශයෙන් සම්පූර්ණකොට දෙශනාකළේහි. ජත්‍රමාණවක තෙමේ රත්නත්‍රය ගුණසමූහය සිහිකරමින් ඉතා ප්‍රීතිසොම්නසින් යුක්තවූ සිතින් රත්නත්‍රය ගුණසැකෙවින් සංග්‍රහකොට තමන්ගේ ප්‍රතිභාණශක්තියෙන් ගාථාත්‍රයක් පද බැඳගෙණ ඒ ගාථාත්‍රයගයමින් මගට පිළිපන්හේය ඒ ගාථාත්‍රය මෙසේයි.

"යොවදතංපවරාමනුජේසු, සක්‍යමුනීභගවාකතකිච්චෝ
පාරගතොබලවීරසමංගී, තංසුගතං සරණත්ථමුපෙමි

රාගවිරාගමකෙජිමසංඛං, ධම්මමසංඛතමප්පටිකූලං
මධුරමිමංපගුණංසුවිභත්තං, ධම්මවරිමං සරණත්ථමුපෙමි

යත්ථවදින්නඵලත්ථඵලමාහු, චතූසුසුවිසු පුරිසයුගෙසු
අට්ඨවපුග්ගලධම්මදසාමත, සංඝමිමංසරණත්ථමුපෙමි"

යනමේ හාථාත්‍රය ගයැමින් යනකල්හි මාඝීදෙවි සැහවීලුන් මසාරුන් අතුමරන් එක්තරා සොරෙකු විසින් ඊයකින් විදිනුලැබූ ඒ ශත්‍රුමාණවකාතෙමේ සරණගිලගුණය ආදීනාකරමින් සිටියදීම කාලක්‍රියා කළබැවින් තව්තිසා දෙව්ලොව නිස්සයාදුන් දිගපුළුලැ තතාවූ කණකවිමාණයෙක්හි උපන්නේයි දහස්ගණන් දිව්‍යස්ත්‍රීන් විසින් පිරිවරණලදුව දිවසිරිවිලඳන්නව පවන්ගන්නේයි එයින් කිහ විමානවයකු අටුවාමයෙහි ශත්‍රුමාණවක විමානයෙහි ''මාණවෝ පනකාලංකත්වා තාවතිංසභවනතොසමයාජ්ඣෙන කණකවිමානෙ නිබ්බත්තී''යි.

අතීතයෙහි මේ මහාභද්‍රකල්පයෙහිම බරණැස්නුවර අපමහා බොධිසත්වයන්වහන්සේ සංසාරදෙඥය මහතුමකාටගණ ඉතා දුපපත්කුලයෙහ උපන්නන්හි ඒ මහාබොධිසත්වයන්ගේ මව්පියෝ ඉතා දුපපත් බැවින් තොයෙක් බැළඹමහෙකාට දුකසේ දිව්පවත් වන්නෝයි ඉන්බිති එහුවරවාසී ''සුවිපරිවාර'' නම් මහධනසිටාණ න්ගේගයි බැළඹමහෙකාට අපමහබෝසතාණෝ දිව්පවත්වනුයේ ඒ සිටාණෝද සිරිත්වශයෙන් තමන්ගේ බැළඹමහකාරන්නවුන්ට පෙහවස් රක්නට හැකිනම් මහතකරවයි කියන්නාහුය මහ බොසතාණන්ට එපවත්කියන්නව සිහිමුළාව බැළඹමනෙකරවයි නිදයා ගෙකාට බැළඹමහකරවන්නේය. ඉක්බිති පපාතෝදවස් පැමිණිකල් හි සිටාණන්ගේ නිදයාගපරිමදුන් ඒ මගහි සියළු මමහකරුවන් පටන් සියළුදෙනාම පෙහවස් සමාදන්වූහ බෝධිසත්වයන්ට පෙ හවස් සමාදන්මවයි නොකී බැව්න් උදුසන්හිම නැගිට තමන්ට නියමවූ මමහවරටගාස් කම්නතෙකාට ඉතා සවස්භාගයෙහි පෙ රළා ගෙඅාගේයි එකල්හි ඒගෙහි බත් පිසනදැසිහු එක්කෙනෙකුට පමණක් යෑපන ආහර සම්පාදනශෙකාට එළවුවාය මහාබෝධි සත්වයෝවනාහි සෙසුදවස බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ අරගල පවත්වමින් මෙහි බත්අනුභවකරන්නෝය අද වනාහි මා පමණක් බත් අනු භවකරන්නේකිම්දැයි විචාරණලද්දේ අද මේ මගහි මෙමහකරුවන් ගේපටන් සියළු මදනාම පෙහවස් රක්නාහුයයි කීමාහුය ඉක්බිති මහබෝසතාණෝ සිතන්නාහු මම ඉතා කාලකන්නී මනුෂ්‍ය යෙක්වීමි මේ මගහි ඇමතනුෂ්‍යයෝම පෙහවස් රක්නාහු මා තනිවම බත්අනුභවකිරීම තොයෙදැයි දවසෙන් අසීයක් ඉක්ම ගියේය මා එයිනුත් අසවාහසීලය රක්ෂාකටයුතුදෝ හෝ නොවේදෝ හෝයි කල්පනාකොට සිටාණන්කරා ගොස් විචාළේයි. සිටාණෝ

කියනුයේ පින්වත මෙපි උදෑසන සිල්සමාදන්භුවු බැවින් දැන් සිල් සමාදන්වීනම් අෂ්ටඅංගෝපොසථයලැබෙන්නේයි කීහ. ඉක්බිති ඒ පුරුෂ ශ්‍රේෂ්ඨයාණන් අෂ්ටඅංගෝපොසථයවත් ලැබෙවයි කියා ස්වාමීන්වහන්සේගෙන් සිල්ඉල්වා සමාදන්වූහ මහබෝසතාණෝ ඒ සීලය ආවජ්ජනාකරමින් ආහර අනුභවනොකොට සයනය කරන්හෙත් දවසමුළුල්ලම ආහර නැති බැවින් මධ්‍යමයාමවාතයෙහි ඉතා දරුණුවූ ශබ්දකරන්නේ වාතය නැගිට කුසෙහි බලවත් රුජාපහරින්නට වන සිවාණෝද ලෙඟට අවුත් පින්වත මෙපි ආහර අනුභවනොකළබැවින් මේ දරුණුවාතය උත්සන්නවිය එහෙයින් ආහරඅනුභවකොට ජීවිතය රැකගණුවසිහිහ මහබෝසතාණෝද සස්වාමීනි දුකසේ සමාදන්වූ අෂ්ටඅංගෝපොසථය ජීවිතය පවට මාරුනොකරමිහයි කියා ආහරභනාවැලදුයේය ඉක්බිති අරුණ නඟිනවා හා සම්ග මරාගහබලවත්වී මරණාසන්නයට පැමිණිමස්ය එදවස ඉතා අළුයම බරණැස් රජකුරුවෝ මහත්වූ රාජඍර්ධියෙන් නගරයෙහිහැසිරෙණුදැක ඒ රාජඍර්ධිය ලාභසත්කාරය ඒ අග්ගමහාබෝධියත් චූතව බරණැස්රජතුමාගේ අග්ගමහසුන් බිසවුන් කුස පිළිසිඳගත්හ. ඉක්බිති දසවස් ඇවැමෙන් මව්කුසින් බිහිව ක්‍රමයෙන් වැඩෙතුමාගේ උදය කුමාරයයි නම්කොට මනාමයක් ශිල්පශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණව රාජ්‍යයට පැමිණ උදය රජයයි ප්‍රසිද්ධවිය ඒ උදය රජතුමාට ජාතිසම්භාර ඥානය පහළවූබැවින් ඉතා යහපත්වූ අෂ්ටඅංගෝපොසථය රැකා මේසා මහත් රාජ්‍යඍර්ධියක් ලැබුයෙමිහයි දැන ප්‍රීතිවාක්‍ය පැවැත්වූහෙයිය එසින් කීහ ජාතක අට්ඨකනිපාත ගඩිහ මාලජාතකයෙහි "සොවව්හා උපවසිබ්බුපොසථං සමාදියිත්වා සුද්ධ නත්ථ අඟසමඟතියා කුවජ්ජිකා පවිසන්තිංගණ්හි" යි ය.

තවද ඔවි අසංඛාරණ ඥානාදි අපරිමිත ගුණගණාලංකෘත අප භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ එක්සමයෙක්හි කොසල ජනපදයට අග්‍රරාජධානිවූ සැවත්කෙළක් මනුෂ්‍යයන්ට වාසස්ථානවූ ශ්‍රාවස්තිපුර ප්‍රවරාසන්නවූ ජේතවනාම උද්‍යානයෙහි අනාථපිඬු මහසිටාණන් විසින් කරවා පිළිගන්වනලද ජේතවනාරාමයෙහි වැඩවාසය කරවදාරුණයේ එම නගරවැසි එක්තරා දුප්පත් පුරුෂයෙක් අනාථපිඬු මහසිටාණන්ගේගෙයි දැසකම්කොට ජීවත්වෙහි ඒ සිටාණෝවනාකී අපාගෝදවස් පැමිණිනිසාල්හි තමන්ගේ මහදර බැළුමෙහෙකරන්නාවූ සියළු දැසිදැසයන් පවත් හැමදෙනාටම බත බුලත වැඳහාදියදී අපෙහවස් රක්නාසේ නියමාගකරන්නේයි එක් අපාගෝදනක්

පැමිණිකල්හි අළුත අා ඒ දුසෙතෙමේ පොහෝදවස බව නොදුන උදු සතම කමීනතයවගොස් සවස්නතුරු කමීනතෙකාට සවස්වේලෙහි පෙරළා ගෙවාගයේයි එදවස වනාහි සෙසු දවස්හිමෙන් දුසිදුසාදිහු ආහර අනුභව නොකොට තුෂ්ණිම්භූතව හුන්බවදුක අද සෙසු දවස්හිමෙන් මේෙගහි දුසිදුසාදින්ගේ අහරපිළිබඳ අරගලක්හැත් නේයි කාරණාකිම්දැයි විචාළේහි ඉක්බිති ඒ ගෙහි මනුෂ්‍යයෝ පින්වත්නි තෙපිනොදනුද ? අද පොහෝදවසය මේ ගෙහි ඇම්දෙනම අෂ්ටාඞ්ගශීලය සමාදන්ව ඉන්නාබැවින් ආහර අනුභවකරන්නෙක් නැත්තේයයි කීවාහුය. ඉක්බිති ඒ දුපපත් පුරුෂතෙමේ සිතනුයේ මම වනාහි අතිශයින් පින්මද මන්දභාග්‍ය මනුෂ්‍යෙෂක්මි මේ ගෙහි සියළු මනුෂ්‍යෙයෝම අෂ්ටාඞ්ගශීලය රක්ෂාකරන්නාහුය මම වනාහි මේ අඩදිනය පෙහෙවස් රැක්කෙමිනම් යහපත්ෙදගෝහි කල්පනා කොට සිටාණන්කරාගොස් විචාළේහි සිටාණෝ කියන්නේ පින්වත දවසක් හෝ දවසකින් අඩියක් හෝ තමන්ට ශක්තිඇතහොත් උපෝසථශීලය රක්ෂාකටයුතුමයයි කීහ. ඉක්බිති ඒ පුරුෂතෙමේ අත්පා මුවඳුවා අෂ්ටාඞගශීලය සමාදන්ව ඒ ශීලගුණය ආවජිතා කරමින් හිඳිනුයේ මේ පුරුෂතෙමේ දවසමුළුල්ලම ආහර අනුභව නොකළබැවින් මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි බලවත්වාතයක් කිපී පෙළෙන්නට පටන්ගත එකෙණහි ඒ ගෙහි මනුෂ්‍යයෝ ලඟවඅවුත් පින්වත්නි ආහර නොවැළඳූ බැවින් මේ වාතය උත්සන්නවිය එබැවින් ආහර අනුභවකොට ජීවත්ව නැවත සිත්සේ පෙහෙවස් සමාදන්වේවයි කීවාහුය ඒ දුපපත් පුරුෂතෙමේ මම ඉතා දුර්ලභව සමාදන්වූ ශීලය ආහරයක් නිසා බිඳ නොගණිමි මාගේ ජීවිතයට වඩා මාගේ අඩි උපොසථය උතුමයයි කියා ආහර අනුභව නොකළබැවින් එදා රෑ කාලක්‍රියාකොට හිමාලයවනයෙහි එක්තරා නුග වෘක්ෂයෙක මහානුභාවසම්පන්නවූ රුක්දෙවියෙක්ව උපන්නේහි එසින්කිහ දීඝනිකාය ජාලියසූත්‍ර අටුවාමයහි "සඩ්ඝං උපඩ්ඪදිවසං උපඩ්ඪූ පොසථං සමාදියිත්වා තදහෙව කාලංකත්වා ඉමංසම්පත්තිං පටිලභිංසූති" යි. මෙසේ සාමාන්‍යවශයෙන් සරණගිල පඤ්චශීල බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීල අෂ්ටාඞ්ග උපෝසථශීලයන්ගේ අනුසස් අවබොධනිරීමපිණිස මේ කථාවස්තුන් මෙතෙක්කටයුතුයි.

අෂ්ටාඞ්ග උපෝසථශීල නිර්දේශයයි 44.

ආජීවඨමක ශීලානි සංඝ නිද්දේසය කවරෙක්ද?

—o—

45 ආජීවාෂ්ටමක ශීලයද අඛණ්ඩාදියෙන් අෂ්ටාඞ්ග උපෝසථ ශීලයට බොහෝසෙයින් සමාන බැවින් දැන් ඒශීලය දක්වනලැබේ. මේ කෙසේදයත් ? මේ ආජීවඨමක ශීලය අඞ්ගුත්තර අට්ඨකනිපාත විභඞ්ගාදියෙන් ගෙණ මෙහි සංග්‍රහකරණ්ලැබේ. ආජීවඨමක ශීලය සමාදන්වනු කැමති උපාසකයා ඇසින් වෙන්කොට පසුවඛ්ග ශීලය සමාදන්නුවවත් මේ ආජීවඨමක ශීලයෙන් පසුවඛ්ගශීලයද සංග්‍රහවන බැවින් විශෙෂානිසංස ඇතහාවූ මේ ආජීවඨමක ශීලයම සමාදන්ව රැක්කයුත්තේයි.

ඒ සමාදාන විධි ආදිය මෙසේයි යටකී නියාමයෙන් භික්ෂු උපාසකාදී ආචාර්‍යයෙකුකරා එළඹ ඉදිලිබැඳ උත්කුටිකාශනයෙන් හිඳ ගෙණ "අහංභන්තෙ තිසරණෙන සහ ආජීවඨමක සීලං ධම්මං යාචාමි අනුගණ්හන්තුමන්තා සීලංදෙථමෙභන්තෙ" යන වාක්‍යය තුන්යළක් මහා නමස්කාර පාඨයකියා තුන්යළක්ද තිසරණසමාදන්ව "පාණාතිපාතාවෙරමණී—අදින්නාදානා වෙරමණී—කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණී—මුසාවාදා වෙරමණී—පිසුණාවාචාවෙරමණී-ඵරුසාවාචා වෙරමණී—සම්ඵප්පලාපාවෙරමණී-මිච්ඡාජීවාවෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි" යන ශික්ෂාපදඅට සමාදන්විය යුතුයි අවශානයෙහි "තිසරණෙන සහ ආජීවඨමක සීලං ධම්මං සාධුකං සුරක්ඛිතං කත්වා අපපමාදෙන සම්පාදෙථ" යනුවෙන් අනුශාසනාකොට නිමවාකළයුතුයි මේ ආජීවඨමක ශීලය පසුවඛ්ගශීලයමෙන් නිත්‍යශීලයක්මවන්නේයි මෙහි "පාණාතිපාතා" යනාදි පිළිවෙළින් සත්වැදෑරුම් ශික්ෂාපදය ප්‍රකට මැති අටවෙනි ශික්ෂාපදයෙහි අර්ථමෙසේයි "මිච්ඡාජීවා, පණ්ඩිතාදි සප්පාදුච්චරිතයන් ඉක්මවා සත්ඝාතන අදත්තාදානාදියෙන් කරන්නාවූ සාවද්‍යවූ මිථ්‍යාජීවිකාවෙන්; වෙරමණි, වැළකීමයයි කියනලදැ; සික්ඛාපදං, සිකපදය හෙවත් හික්මියයුතු කාරණය; සමාදියාමි, සමාදන් වෙමි හෙවත් මෙහනවට ගණිමි" යනුයි ගෘහස්ථයාගේ මිථ්‍යා ආජීවය නම්පණ්ඩිතාදි සප්පාදුච්චරිතයෙන් දිවිපැවැත්වීමයි භික්ෂූන්ගේ මිථ්‍යා ආජීවයනම් කුහනාලපනාදි සත්වැදෑරුම් ඝාතක වස්තූන්හෙන් දිවිපැවැත්වීමයයි දතයුතුයි මේ ආජීවඨමක ශීලයෙහි එකෙකි ශික්ෂාපදයක් රක්ෂාකිරීමෙහි අනුසස්හා ඉක්මවීමෙහි අගුණාදි මෙතැන්පටන් බුදුකපාය අට්ඨවාමෙන් ගෙණ සංග්‍රහකරණ්ලැබේ. ඔවුන් අතුරෙන් පණ්ඩිතාමයන් වැළකීමෙහි අනුසස්කවරයත් "පාණාතිපාතා වෙරමණි

යා අඞ්ගපච්චඞ්ග සම්පන්නතා" යනාදීන් පණිවායෙන් වැළකුනාවූ සඞ්ඝතෙම් අනතුරු අත්බැව්නි සදිව්‍යලොකයෙහි දිවසැපත් වලදා එයින් චුතව මිනිසත්බව ලැබූකල්හි අඞ්ග ප්‍රත්‍යඞ්ගයන් සම්පූර්ණ බවය මනුෂ්‍ය ශරීරයව සුදුසු ප්‍රමාණවූ ආරොහ පරිණාහ සම්පත්තියෙන් සම්පූර්ණබවය වහා යාම් ඊෂාදිය‍යෙහි දැක්වූ ජවසම්පත්තියෙන් සම්පූර්ණබවය දෙපතුල් මොනවට බිම සපගීකරණ බවයයි කියනලද සුප්‍රතිෂ්ඨිත පාදතලයෙන් යුක්තබවය සිත්කළුවණ්ණ ඇති බවය මිනිඳ පළුන්නා මිඟිරිමවන ඇඟිබවය නොබිදියන්නාකි පිරිස්ඇතිබවය නිර්ණීත බවය තමාගේ වස්තු සම්පත්ආදිය රාජචොරාදි සතුරු භයින් විනාශනොකවහැකිබවය ශ්‍රේරමාගේ උපක්‍රමයෙන් ජීවිතහානි නොකළැකිබවය අනන්ත පරිවාරසම්පත් ඇතිබවය මනාවූ ශරීරවණ්ණ ඇතිබවය ශාපත් ශරීර සවහන් ඇතිබවය නීරෝගිබවය නිශ්ශොකිබවය සිගළු ලෝවැස්සන්ට ප්‍රියමනාප බවය ප්‍රියමනාපයන් ශගත් මවින්නොවනබවය දිඝායුෂ්ක බවය යනාදිහු පණිවායෙන් වැළකීමෙහි විපාකශෝභාය දතයුතුයි.

"අදින්නාදානා වෙරමණියා ඔහඩනතා" යනාදීන් හිමියන් විසින් කයින් වචනයෙන් සුදුසුන්ගේ පැහැරගැණීමෙන් වැළකීමයයි කියනලද ශික්ෂාපදය රැකීමෙන් මෙයින් චුතව දෙව්ලොව ඉපිද දිව්‍යසම්පත්වලදී නැවත මනුෂ්‍යව උපන්කල්හි මහත් ධනයසම්පත් ඇතිබවය බොහෝවූ ධනධාන්‍ය ඇතබවය කෙළවරක් නැත්තාවූ සම්පත්ඇතිබවය නුපන් භවභෝගසම්පත් උපදනාබවය උපන් භවභෝගසම්පත් තහවුරුවනබවය කැමැති සම්පත් යුහුව ලැබීමය රාජචොර උදකාග්නි භයතු ඇත පස්හයින් වස්තු විනාශ නොවනබව හා තමාගේ සම්පත් අප්‍රියයන්ට උරුම නොවනබවය අනුන්ට නැහැනාවූ උතුම් වසතුලැබීමය ලොකයාහට අධිපතිබවය නැතැයි කන වචනාර්ථ නොදන්නාබවය සැපයේ වාසයකරණබවය යනාදී විපාකයෝ අදින්නාදානයන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංස යෝයි.

කාමමිථ්‍යාචාර විරතියෙහි විපාකයෝනම් මේ කාමමිථ්‍යාචාර විරතියද අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි ශික්ෂාපදයාගේ විශෙෂයක් බැවින් අබ්‍රහ්මචරියාවෙරමණි ශික්ෂාපදයෙන් සුදුසු ආනිසංසයන් කාමමිථ්‍යාචාර විරතියටද යොදාගතයුතුයි. විසතාරාර්ථ දුස්වීමෙන් සංක්ෂෙපාර්ථයද ඇතුළත්වන බැවින් අටුවාමගහි ආ ක්‍රමයෙන් අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි ශික්ෂාපදයාගේ විපාකානිසංසයෝ මෙහි දක්වනුලැබේ.

"අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණියා විඤ්ඤූ පච්චත්තිකතා" යනාදීන් දෙවිදූන යෙත් වැළකීම් සඞ්ඛ්‍යාත ශ්‍රේෂ්ඨචර්‍යාව රක්‍ෂාකළාවූ සත්වෙනමේ ස්වර්ණලොකයෙහිඉපිද නොයෙක් දිවසිරි විඳ එයින් අවුත් මිනිසත් බව ලැබුකල්හි පහවූ සතුරන් ඇතිබවය සියළුදෙනාට ප්‍රිය බවය අහාරපානවස්ත්‍ර සයනාශනාදිය ලැබීමය සුවසේ නිදනබවය සුවසේ පිබිදින බවය අපායභයින් මිදීමය සත්‍රී නප්‍රාෂක පඬිත උහතෝ ව්‍යඤ්ජනකාදී භාවයෙන් පහවීමය වෙෂ නැතිබවය ඇස්හළුවෙති කරණලද යහපත් කමිඇති බවය නොබිඳුනාවූ හෙවත් පිරුණාවූ දසරුවඇතිබවය ගටට නොනැමුනාවූ මුහුණුඇතිබවය සත්‍රී පුරුෂ ලයා ඔව්නොවූන්ගෙරහි ප්‍රිය බවය පිරිවුන් ඉදුරන් ඇති බවය පිරිවුන් ලකුණුඇතිබවය සිව්පිරිස්හි විශාරද බවය උත්සාහසම්පන්න කොටම වසනුසම්පත් ලබන බවය සැපවිහරණ ඇතිබවය කිසිවකින් භය නොවනබවය ප්‍රිය මනාපයන්ගෙන් වෙන්නොවනබවය යන මේ ආදිහු අබ්‍රහ්මචරියා විරති ශික්‍ෂාපදයාගේ විපාකානිසංසයෝයයි දතයුතුයි.

රසකාමයෙහි වරදවා පිළිපැදීමක්වූ සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨානා විරතියද මෙහිම ඇතුළත්කොට දක්වියයුතු බැවින් "සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණියා අතීතා නාගත පච්චුප්පන්නන සු" යනාදින් පස්වැදෑරුම් සුරාය පස්වැදෑරුම් මෙරය යන දශප්‍රකාර සුරාමේරය වතීයක් හෝ අබින් කංසා ආදි මද්‍යවතීයක් හෝ මද ප්‍ර මාදය පිණිස සවනයකිරීමෙන් වැළකුනාවූ සත්වෙනමේ සවතීලොක යෙහි ඉපිද දිව්‍යශ්‍රී සම්පත්වලඳුඑයින් වුතව අවුත් මිනිසත්බව ලැබු කල්හි අතීතානාගත වර්තමානවූ කටයුතු කම්නනයෙහි ස්‍රුතුස්‍රුව්ව දූනගන්නා ස්‍රුවණඇතිබවය නිරතුරු එළඹ සිටිනා සිහිඇතිබවය උමතුනොවනබවය ප්‍රඥවන්තබවය අලසනොවන බවය මුළානොවනබවය පමණ දන්නාබවය අප්‍රමාදබවය නිර්භය බවය නොසැලුඩුබවය ඊර්ෂ්‍යා නොකරණබවය සත්‍යවචන ඇතිබවය ඔව්නොවුන් නොබිඳුවන සුළුවූ මෘදුමොළොක් නොසිත් එවන කියන බවය අලසනොවනබවය සකමළකි ගුණදන්නාබවය නොමුසුරුබවය න්‍යායගිවනත බවය සිල්වත්බවය ඇදනැති කායවාක් කම්ඇති බවය ක්‍රොධනැති බවය පාපභයගි ලජ්ජාඇතිබවය සතර අපාය භය ඇති බවය අවංක සම්‍යක්දෘෂ්ටිඇතිබවය උතුම්ගති ඇතිබවය සිහි ප්‍රඥ ඇති බවය පණ්ඩිත බවය ආර්‍ය කාන්තියෙනි දැකුබවය යනාදිහු රස මෙරපිළිමෙන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංසයෝයි.

"මුසාවාදා වෙරමණියා විපජ්ජන්තිඤ්ඤතා" යනාදින් මුසාවාදයෙන් වැළකීම් සංඛ්‍යාත ශික්ෂාපදය රක්ෂාකළාවූ මනුෂ්‍යත්වයේ සුගති සැපවිඳ මිනිසත්බව ලැබුකල්හි විශෙෂයෙන් ප්‍රසන්නවූ ඉදුරන් ඇතිබවය චිනිච්ඳ ගන්නාවූ මධුරස්වරඇති බවය නුස්මනාමිටි සම ගුහ්‍යවණීමනාදත් ඇතිබවය ඉතා සුදුලන්නුවූ ඉතා කෘශත්නුවූ බවය ඉතා නුස්මනාමිටි බවය මොළකැටි ශරීර සපතී ඇති බවය උපුල් මල් සුවඳ හමන මුඛයක්ඇති බවය කීකරු පිරිවර ජනයා ඇතිබවය ඇදහියයුතු වචන ඇති බවය කොළුපුල් මල්පෙතිබදු මෘදු රක්තවණී ඇස් සහළක් හා දිවිඇති බවය සත්හුන් බවය නිරතුරු සතුටුසිත්ඇති බවය යන මේ ආදීහු මුසාවා බිණීමෙන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංසයෝයි

පිසුණවාචාය ඵරුසවාචාය සම්ඵප්‍පලාපය මිථ්‍යාආජීවය යන සතරින් වැළකීමෙහි ආනිසංසයෝනම් අප මහබෝසතාණන් බොධි සම්භාරපුරන්නාහු මනුෂ්‍යව උපන් සතසහස්‍ර සංඛ්‍යාත ජාතියෙහි ඔක්ලාමිකීමෙන් වැළකීමෙන් මිනිස්ලොවින් සැවදෙව්ලොව ඉපිද දිව්‍යමය වණ්ණාදි දශකාරණයකින් සෙසු දෙව්යන් මැඩපවත්වා දිව්‍යශ්‍රීසම්පත් වලඳ නැවත මිනිස්ලොව උපන්කල්හි සතරමහාචිප සයහි ආඥුවක්‍රය පවත්නා සක්විති රජව උපන් නොයෙක්ජාති සයහි සමසාළිස් දනන්යන් ඇතිබවය අච්චරදනනයන් ඇතිබවය යන මහාපුරුෂලක්ෂණවය පහළවීමය නොබිඳියහෑකි පිරිස් ඇතිබවය අනන්තිමහවසයහි සත්ත්වතාඤ්ඤනය ලැබ පෙරමෙන් අභෙද්‍යවූ පරිය සම්පත්ලැබීමය යන විපාකානිසංසයෝ පිසුණුබස්කීමෙන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංසයෝයයි දතයුතුයි

පරුසවාචා විරති ශික්ෂාපදයෙහි විපාකානිසංසයෝනම් මහබෝසතාණන්වහන්සේ නොයෙක්ජාති සතසහස්‍රයෙහි පරුසවචන යෙන් වැළකී මිනිසත් බැවින් චුතව දෙව්ලොවඉපිද ආයුවණීාදි දශකාරණයකින් සෙසු දෙවියන් මැඩපවත්වා දිවසිරි වලඳ නැවත මිනිස්ලොව උපන්කල්හි සක්විරජය ලැබීම හා රක්තවණී පෘථුල ජිව්හාවක් ඇතිබවය කුරවකනාද නිර්විශෙෂාඤ්ඤාඝ සමූපෙත බ්‍රහ්ම සවරඇතිවීමය යන මහාපුරුෂලක්ෂණවය ලැබ ලෝවැස්සන් විසින් ඇදහියයුතුවචන ඇහිවීමය අනන්තිමජාතියෙහි සම්භදපදයලැබ තුන් ලෝවැස්සන් විසින් ඇදහියයුතු වචනඇති වීමය යනාදි ආනිසංස යෝ ඵරුසාවාචා විරති ශික්ෂාපදයෙහි විපාකානිසංසයෝයි

සම්ඵප්‍රලාප විරති ශික්ෂාපදයෙහි ආනිසංසයෝනම් මහා බෝසතාණන්වහන්සේ නොයෙක් ජාති සතසහස්‍රයෙහි සම්ඵප්‍රලාප ම්යත් වැළකී මිනිසත් බැව්න් චුතව දෙව්ලොව ඉපිද ආයුවණ්‍ණාදි දශකාරණයකින් සෙසු දෙවියන් මැඩපවත්වා දිව්සිරිවලඳ නැවත මිනිස්ලොව උපන්කල්හි සක්විනිරජය ලැබීම හා සිංහයන්ව බදු හනු ඇතිබවය යන මහාපුරුෂලක්ෂණය ලැබීමය මෙරමා විසින් විනාශනොකළැකිබවය යන විපාකානිසංසයන් හා වරිමකාත්ම භාවයෙහි සම්පූර්ණපදයලැබ විශෂෂයෙන් දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදි නිසිවෙකු විසින් විනාශ නොකළැකිබවයයි කියනලද විශෂෂානි සංසය ලබන්නේයි මේ සම්ඵප්‍රලාප විරතියෙහි ආනිසංසයෝයි.

මිථ්‍යාජීව විරති ශික්ෂාපදයාගේ විපාකානිසංසයෝනම් ශ්‍රීමහා බොධිසත්වයන්වහන්සේ ජාති සතසහස්‍රයෙහි මිථ්‍යාජීවයෙන් වැළකී දෙව්ලොව ඉපිද ආයුවණ්‍ණාදි දශකාරණයකින් සෙසුදෙවියන් මැඩ පවත්වා දිවසැපත්වලඳ නැවත මිනිසත්බව ලැබ උපන්කල්හි සක් විනිරජය ලැබීමය කියනින් කපනලද සක්ගඩියක්සේ හුස්නාම්පිට සමදැනයන් ඇතිබවය සුපරිශුඩ දනනයන් ඇතිබවය යන මහාපු රුෂලක්ෂණමය ලැබීමය යහපත් පරිස සම්පත් ලැබීමදැයි දිඝ නිකායාගත ලක්ඛණසූත්‍ර තදර්ථකථාවන්හි වදරණලද්දේයි මේ මිථ්‍යාජීව විරති ශික්ෂාපදයෙහි විපාකානිසංසයෝයි.

මේ දෙශනාවෙහි දෙව්ලොව උපනුපන්කල්හි ලැබියයුතුවූ දශකාරණ්‍ණයෝනම් ආයුවණ්‍ණාදි බල ආධිපත්‍ය යන පසහා දිව්‍ය මයවූ රූපශබ්ද ගන්ධාරස සපර්ශයන පස්කම්ගුණය යන දශ කාරණ යයි දනයුතුයි. මෙසේ දක්වනාලද පණිවාදි දුශ්චරිතයෙන් වැළකීම් සංඛ්‍යාත විරති ශීලයෙන් දෙව්ලොව උපදනාකල්හි සෙසුදෙවියන් දශකාරණ්‍යයකින් මැඩපවත්වනබවද මිනිස්ලොව උපදනාකල්හි සතරාකාර සාඩ්‍යානුභාවයෙන් හා සප්තරත්නයෙන්ද සෙසු මනුෂ්‍ය යන් ඉක්මවන්නාවූ සක්විති රජය ලබනබවද වරිමකජාතියෙහි සකලසත්ව ප්‍රජාව බුඩගුණයෙන් මැඩ පවත්වන්නාවූ සම්පූර්ණපදයට පැමිණීමයයි කියනල්ද විපාකානි සංසරාශියක් ලැබියයුතුබවද වදුළුබැවින් දිව්‍යමනුෂ්‍ය සමපත්ති සංඛ්‍යාත ලෞකික විපාක හා සමඟ බුඩ ප්‍රත්‍යෙකබුඩ ශ්‍රාවකබෝධි සංඛ්‍යාතත්‍රිවිධ බෝධියද මෙම නවට සිඩකළහැක්කේයයි දනයුතුයි.

ආජීවඨමක ශීලානිසංස නිර්දෙශයයි. 45

ආජීවඨමක ශීලභෙදයෙහි අනුශංස කෙසේයත් ?

46 ආජීවඨමක ශීලසංඛ්‍යාතවූ ඒ ශික්ෂාපදයන් අටදෙනාගේ ඉක්මවීමෙහි ආදීනව මෙනැන්පමන් දක්වනුලැබේ. මේ කෙසේයත්? පණිවාණයෙහි විශෙෂ ඵහාග දුනගණු කැමැතතවුත් විසින් අප විසින් සංග්‍රහකොට මුද්‍රණයකරවනලද "දශඅකුශලකම්විභාග" නම්වූ ධර්ම සංග්‍රහය බලා දුනනහයුතුයි. ඒ අකුශලකර්මය කරන්නාවුන් විසින් ලැබියයුතු ආදීනවයෝනම් මෙසේයි එසින් වදාළහ අඞ්ගුත්තර නිකාය අටඨකඞ්ගුත්තරයෙහි "පාණාතිපාතා භික්ඛවෙ ආසෙවිතා භාවිතා බහුලීකතො නිරයසංවත්තනීකා ... පෙ ... සංවත්තනිකාති" යනු බැවින් මහණෙනි නිරතුරු පුරුදුකරණලද පාණාති පාත අකුශලකර්මතෙමේ ඔසුපත් සමඟ අටමහානරකය නිරිසන් අපාය ප්‍රෙතලෝකය යනාදියෙහි ඒ පාපකාරී පුද්ගලයා උපදවයි ප්‍රාණඝාත අකුශලකර්මයාගේ ඉතා ලඝුවූ විපාකයනම් අපායදුනින් මිදිඅවුත් මනුෂ්‍යව උපන්නාහු මන්දායුසකබවය බොහෝවූ රොගාබාධඇතිබවය ඔව්කුස්හිම චක්ෂුශ්ශ්‍රෝත්‍රාදි ඉන්ද්‍රියයන් පිරිහීමය යනාදීහු මේ ප්‍රාණඝාතකර්මයේ විපාකාදීනවයයි.

අදත්තාදානයාගේ ආදීනවයෝනම් "අදින්නාදානං භික්ඛවෙ ... පෙ ... සංවත්තනිකොති" යනු බැවින් අදත්තාදානපාපකර්මයාගේ සියල්ලට වඩා සැහැල්ලු විපාකයෝනම් මනුෂ්‍යව උපන්නාහුගේ වසතුසම්පත් ගින්නෙන් දියෙන් නැස්මය රාජභය චොරභය පැමිණීමය යනාදිහුයි මේ අදින්නාදාන අකුශලකර්මයාගේ විපාකාදීනවයයි.

කාම්මිථ්‍යාචාරයෙහි විපාකාදීනවයෝනම් "කාමෙසුමිච්ඡාචාරා භික්ඛවෙ ආසෙවිතා ... පෙ ... සංවත්තනිකාති" යනු බැවින් පුරුදුකරණලද කාමමිථ්‍යාචාර අකුසලකර්මතෙමේ සිව්අවාහි උපදවා කටුගිඹුල්වෘක්ෂයට නැන්වීමාදියෙන් මහත්දුක්දී මිනිසන්බව ලැබුකල්හි අභ්‍යන්තර සතුරන්ගෙන් හා බාහිර සතුරන්ගෙන් හිංසා පීඩා විදීමය ස්ත්‍රී නපුංසක උභතොව්‍යඤ්ජනක පණ්ඩපඩක උසුයපඩ කව ඉපදීමය අෂ්ටාරසමහා කුෂ්ඨාදිරොගාදිය හවගැණීමය යනාදි විපාකාදීනවයෝ කාමමිථ්‍යාචාර කර්මයාගේ ආදීනවයයි.

"සුරාපානං භික්ඛවෙ ආසෙවිතං ... පෙ ..." යනු බැවින් පුරුදුකරණලද රහමෙරපානය සතරඅපාය දුක්පිණිස පවත්නේයි අපායදුක්වීද මිනිස්ලොව උපන්කල්හි උමතුරොග වස්මරරොග හටගැණීමය මගාළුබිහිරි ආදී ඉන්ද්‍රිය විකලවීයවීමය ප්‍රඥාවිකලවීය වීමය යනාදිය සුරාපානයාගේ ආදීනවයයි.

මේ සුරාපාන කම්යාගේ විශෂ විභාග දක්වනුලැබේ හේ කෙසේදයන්? මේ සුරාපාන අකුශලකම්යවනාහී ප්‍රතිසන්ධිය උපද වින්නාවූ ජනක ශක්තිය නැතිබැවින් සතරඅපායෙහි නූපදවන් නේයයි සමහරුන්ගේ වාදයක් ඇත්තේයි. ඒ වාදය කුමක්නිසා හටගත්තේදයන් ? "පටිසන්ධිජනකා යෙව කුසලා කුසලා කම්ම පථාති වුත්තා වුත්තාවසෙසා පටිසන්ධි ජනෂන අෂනකන්තතා කම්මපථානිනවුත්තා" යන ප්‍රති සම්භිදාමාගී අට්ඨවාපාඨයෙහි හෙවා ඒහිය මනාවැටහී සුරාපාන අකුශලකම්ය අපාය ප්‍රතිසන්ධිය නො දන්නේයයි විවාදකරන්නාහු මෙසේ "වුත්තාවසෙසා පටිසන්ධිජ නනෙ අෂනකන්තතා කම්මපථානිනවුත්තා" යනුවෙන් අකම්පථ දුශ්චරිතමාත්‍රයක් දැක්වූ එම අට්ඨවාපාඨයට අළුත් ලියන්නාවූ ප්‍රති සම්භිදාමාගී ගණ්ඨිපදකාරයෝවනාහී "වුත්තාවසෙසාති කම්මපථ තො අවසෙසා සුරාපානාදයෙ" යනුවෙන් සුරාපානය ආදියෙහි යොදා කිබැවින් සුරාපානකම්ෂහතුවෙන් අපායෙහි නූපදින්නේයයි විරුඩවාදීන්ගේ අභිප්‍රායයි කිවයුත්ත මේ අට්ඨවාපාඨයෙහි හා ගණ්ඨිපදපාඨයෙහිත් සඛන්ධාදිය මනාවැටහී මෙසේ ප්‍රකාශකර න්නේයයි හැඟේ. එබැවින් ඒ පාඨයන්ගේ සඛන්ධාදිය දක්වනුලැබේ කම්පථභූතවූ අකුසලකම්ෂයෝ අකම්පථවූ අකුසල කම්යන්ගෙන් වෙන්කොට දක්වනුපිණිස "පටිසන්ධි ජනකාෂයෙව කුසලා කුසලාක මම්පථානිවුත්තා" යනු කියනලදී එහි අභිප්‍රායනම් ප්‍රතිසන්ධිය උපදවා ලිමෙහි සමොසත්වූ සුරාපානවිරති ආදි කුසලකම්ෂයෝද සුරාපා න ව්‍යතික්‍රමාදි අකුසලකම්ෂයෝද කම්පථයයි දතයුත්තාහුය යනුයි ඊට අනතුරුව අකම්පථධම්ෂයෝනම් කවරහුදැයි යන වාදය සඳහා "වුත්තාවසෙසා පටිසන්ධිජනෂන අෂනකන්තතා කම්මපථානින වුත්තා" යන පාඨය කියනලදී එහි භාවය තමාගේ අභලක්ෂණ ෂයෙන් අපරිපූර්ණවූ අකුසලධම්ෂයෝතුමු අකම්පථධම්ෂයෝයයි දතයුත් තාහුය යනුයි ඊට අනතුරුවූ අකම්පථධම්ෂයෝතුමු ප්‍රතිසන්ධි විපාකය සම්ප්‍රකාරෂයෙන්ම නොදියහැක්කාහුද යන වාදය සඳහා "පටිසන්ධි ජනෂන අෂනකන්තතා" යන පාඨය කියනලදී එහි භාවය තමා ගේ අභලක්ෂණෂයෙන් සම්පූර්ණනොවූ දුශ්චරිතමාත්‍රයක්වූ අකම්පථධ ම්ෂයෝතුමු ප්‍රතිසන්ධි විපාකය අෂනකාන්තනිසවශෂයෙන් ඇතම්කාලෙක උපදවන්නාහුය යනු භාවයි ඒ අකම්පථ ධම්ෂයෝතුමු කවරහුදැයි. යන වාදය සඳහා "වුත්තාවසෙසාති කම්මපථෂතා අවසෙසා සුරා පානාදයෙ" යි ගණ්ඨිපදකාරයෝ කීහු ඒ ගණ්ඨිපද අර්ථවර්ණනා වෙහි භාවය සුරාපානාදි කම්ෂයෝ අකම්පථෂයෝය යනුයි, මේ අර්ථව

ණීනාවෙන් සමහරුන්ට සුරාපානය කම්පථයක් නොවන්නාක් මෙන්හෑගේ මේ ගණ්ඨිපදයෙහි සුරාපානය අකම්පථයකැයි වණීනා කෙළ්නමුදු "පටිසන්ධි ජනනෙ අනෙකානතතතා" යන එම අට්ඨාරථ යෙන්ම සුරාපාන චෙතනික්‍රමයෙන් අපාය ප්‍රතිසන්ධිය අනෙකානතවශ යෙන් වියහැක්කේයැ කි බැවින් ගණ්ඨිපදකාරයන්ගේ අභිප්‍රාශද සි යළු සුරාපාන අකුශලකම්මයෝම අකම්පථයෝයැ යි අර්ථ නොගත යුත් තාහුය යන්නැ කුමක්හෙයිනායත්? තමන්ගේ අභලක්ෂණයෙන්සම් පූණීනාවූ සුරාපානාදි අකුසලකම්පථයෝම අකම්පථයෝයැ යි අර්ථශ තයුතු බැවිනැ දතයුතුයි ඒ ගණ්ඨිපදයෙහි අඟසම්පූණීබවක් හෝ අසම්පූණීබවක් හෝ වෙන්කොටනොකියනලද්දේමය කුමක්හෙයින් අඩගසම්පූණී අසම්පූණී බවක් ගන්නාලද්දේදයත්? තමන්ගේ අඩග ලක්ෂණ සම්පූණීවූ කම්මය එකාන්තයෙන් ප්‍රතිසන්ධි විපාක ඵලවන් නේයි. ඒ ධම්මයෝ පූර්වාක්‍යයෙහි ඇතුළත්කොට පසුවාක්‍යයෙන් තවාමගේ අඩගලක්ෂණයෙන් අපරිපූණීවූ කම්මයෝම කිබැවින් ප්‍රතිය ඤ්ඤ විපාකය අනෙකාන්තාවශයෙන් දියහැකි ධම්මයෝ අකම්පථයෝ යැයි අට්ඨාථයෙහි දැක්වූහෙයිනැයි දතයුත්තාහුය මේ "සුරාපානාදයෝ" යන පදයෙහි "සුරාපානං ආදියෙසං යෙසං තෙ සුරාපානාදයෝ" යි තද් ගුණ බහුබ්‍රීහි සමාසවාක්‍යයලැබෙන බැවින් අඩගලක්ෂණයෙන් අපරි පූණීවූ සුරාපානාදි අකුසලකම්මයෝම ගතයුත්තාහුය අඩගසම්පූණීවූ සුරාපානකම්මය ඒ "සුරාපානාදයෝ" යන පදයෙන් නොගතයුත් නේයි කුමක්හෙයිනයත් ? ඒ සමාස වාක්‍යයෙහි "යෙසං" යන අන්‍ය පදයාගේ අර්ථය එකම සුරාපානය සමග අඟ අසම්පූණී දුශ්චරිත යන් සංග්‍රහකොට අන්‍යපදයාගේ අර්ථගත්කල්හි පුරුෂයන්ට දරු වන් නැදීම නොකවහැකිවාක්මෙන් අඟසම්පූණීවූ දුශ්චරිතයක් අකම්පථයෙහි ඇතුළත්නොකට හැකිබැවින්, "සුරාපනම්පි එත්තෙව සඟයහතීති වදන්ති රස සංඛාතසුකාමෙසු මිච්ඡාචාරභාවතො"යි විභාවිනීටීකාවෙහි ආ බැවින්ද "තසමා පාණාති පාතතා අකුසලන්ති වුත්තභාවෙන සුරාපානම්පි තථෙව අකුසලන්ති වෙදිතබ්බං" යි ජාත කඨකථාපාතයෙහි මහාධම්මපාල ජාතකයෙහි කිබැවින්ද "දුග්ගතියා තඤ්ච උපපජ්ජනකදුකඛසස්ව පවත්ති උපායභාවතො"යි අනුටීකාවෙහි ආබැවින්ද "යථාවුත්තත සෙසව කම්මපථෙසු උපකාරත්ථ සඟාගත්ථ මඤ්ඤත අනුපපවෙසොදඤ්ඤබ්බා" යි මූලටීකාවෙහි ආ බැවින්ද සුරා මෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානං කායකම්මමේව" යි බුද්ධකපාඨ අට්ඨාථයෙහි ආ බැවින්ද "පඤ්චසොඩසානි කම්මපථානවල" යි සමන්තපාසාදි නී අට්ඨාථයෙහි ආබැවින්ද "පඤ්චහි භිකඛවෙ ඨානෙහි සමනනාගත

නොපෙළෙන්නේ එවං නිරයෙ'' යි පඤ්චකඝාතනාදිකර්ම අඤ්ඤඝාතනාදිකර්ම පාලියෙහි ආ බැවින්ද අඞ්ගසම්පූර්ණවූ සුරාපානය නොගනියුත්තේයි අඞ්ගසම්පූර්ණනොවූ සුරාපානය ආදීනවකාට ඇති සියළු අකුසලපථයෝම ගනියුත්තාහුය මෙසේ දක්වනලද පඤ්චකඝාතනාදිකර්මපාලියෙන් සුරාපානය මුල්කොට අවශේෂ ශික්ෂාපදයන් බිඳගැණීමෙහි නරකයෙහි උපදනාබව වදාළේයයි නොසිතියයුත්තේයි කුමක්හෙයිනයත් ? ''සුරාපානංහිභික්ඛවෙඅපායනිරය සංවත්තනිකං'' යනාදි අඞ්ගුත්තරපාලිආදිය හා නොගැළපෙන හෙයින් නොගනියුත්තේයි. ඒ අඞ්ගුත්තරපාලියද නීතාර්ථ නොව නෙයාර්ථයකි අර්ථගතකොට නොවන්නේයි කුමක්හෙයිනයත් ? දසඅඞ්ගුත්තර පාලියෙහි දශඅකුසලකර්මපථයෝ සාවශේෂ දෙශනාවක්හෙයින් සුරාපාන අකුශලකර්මය ඒ දශඅකුශලකර්මපථයන් මෙපරෙහි සුදුසු පරිද්දෙන් ඇතුළත්කොට දෙශනා කටයුතුමය එතකුදුවුවත් ඒ දශඅකුශලකර්මපථයෙහි ඇතුළත්කොට දෙශනානානයකලේමය එබැවින් සුරාපානය අකර්මපථයක්දෝ හෝයි මන්ද ප්‍රාඥයන්ට හවගන්නාවූ සැකය දුරුකරණ්පිණිස පළමුකොට අඞ්ගුත්තර අඞ්කනිපාතයෙහි ආ සබ්බලහු සූත්‍රය උදාහරණකොට එසේකී ශික්ෂාපදය උඩරණයකාට එකාන්තාකර්මපථවශයෙන් ප්‍රකාශ කරණුයේ නරක දුක ප්‍රකාශකොට වදාළබැවින් නෙයාර්ථ දෙශනා යයි කල්පනානොකොට නීතාර්ථ දෙශනායයි කියාම නිෂ්ඵලවට යාවූ තුයි. එහෙයින් ප්‍රතිසම්භිදා මාගීගණ්ඨිපදයෙහි ''සුරාපානාදයෝ'' යන පදයෙන් අඟ සම්පූර්ණනොවූ සුරාපානය හා අඟ සම්පූර්ණනොවූ පාණාතිපාතය අදින්නාදානය කාමමිථ්‍යාචාරය මුසාවාදය පිසුණාවාචාය ඵරුසාවාචාය සම්ඵප්පලාපාය යන මොවුන්ගැණෙන්මය මෙසේ ප්‍රතිසම්භිදාමාගීග අට්ඨකථාවගේ හා ගැටපදයාවගේද අර්ථයාජනාව දතයුතුයි.

ප්‍රතිසන්ධිය දනවන්නාවූ සුරාපාන විරති ආදි කුසල්හා සුරාපාන ව්‍යතික්‍රමාදි අකුශලයෝත් කර්මපථයෝය හෙවත් සුගති දුර්ගති දෙනට මාර්ගවන්නාහ ඒ කුශලා කුශලයන්හෙයින් ඌනාධිකවූ අඟ සම්පූර්ණනොවූ සුරාපානාදීහු ප්‍රතිසන්ධිදනවීමෙහි අනෙකාන්තා බැවින් කර්මපථයෝයයි නොකියනලද්දාහුය යනු අට්ඨකථාචාර්යයන්ගේ පිණ්ඩාර්ථයි ගණ්ඨිපදයාවගේ භාවාර්ථනම් ''වුත්තාවසෙසා'' යන පදයෙන් අඟ සම්පූර්ණවීමෙන් කර්මපථ බවට පැමිණියාවූ ධර්මයන්හෙයින් අවශිෂ්ටවූ අඟ සම්පූර්ණනොවූ සුරාපානාදීහු කර්මපථයෝයයි නොකියනලද්දාහුය මූලටීකාකාරයන්හෙයි අර්ථවර්ණනාවෙහි දශඅකුශලකර්

එථය පස්වැදුරුම් ශික්ෂාපදය යන මෙම්වුන් අතුරෙන් සුරාපානය මහාසාවද්‍යවූ ප්‍රධාන පාපකර්මයක් බැවින් ආදිමයහි මෙයාදු කියනලදී එමඟසින් "අපිමෙවන්ති සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨාන මේව මහාසාවජ්ජං තතථා පාණාතිපාතාදයෝ කසමා මනුස්ස භූතස්සපි උම්මත්තභාවසංවත්තනතෝ අරියධම්මන්තරායකරණතෝති එවමේත්ථ මහිසාවජ්ජතා විඤ්ඤාතබ්බා ඉතිවිත්ථාරෝ" යි බුදුඳු පාඨ අට්ඨවාමයෙහි කියනලදී එසි භාවය එකාන්තමයෙන් මේ ශික්ෂාපද විනිශ්චයෙහි පඤ්චසෙඛරයයි කියනලද පඤ්ච ශික්ෂාපදයන් අතුරෙන් රහමේර පිම ඉකාත්මමයහි උම්තුහාවාදී මනාමයක් අනයව්‍යඤ්ජනයන් එළවා මරණින්මත්මනහි තුමහට අපායමාගීයද මේරමාඟට අපායමාගීයද එළවා දෙන බැවින් මහාසාවද්‍යමවයි පාණාතිපාතාදි ශික්ෂාපදයන් මත් නිදිව මේ පස්වන ශික්ෂාපදයාමත් නිදිමමෙන් මහාසාවද්‍ය නොවන්මන්මය කුමක්මනහිනයන් ? පළමුකොට සතර අපාදුක්විද කම්වමශමමයන් මනුෂ්‍යව උපන්කල්හි උම්තුබවට කාරණාවන බැවිදැ අංයන් ගුණධර්මයන්ට අන්තරායකර බැවින්ද මේ පස්වන ශික්ෂාපදයාමත් මහා සාවද්‍යබව දතයුතුයි.

තවද මේ ප්‍රමාදයට මහතුවූ රහමේරපානයකිරීමෙන් ප්‍රාණවධ හා මොරකම්කිරීම පරදාරමසේවනාදි මසසු සියළු පව්කළ හැකිබැවින් සුරාපානය මහාසාවද්‍ය අකුශලකර්මයක්මවි ඒ පාපකර්මයන් සතර අපායයහි දුක් අනුභවමකාට මනුෂ්‍යව උපන්කල්හි සිහිනුවණින් තොරව උම්තුවස්මර ආදිමරාගයන්ට භාජනව මනාවූ ආයන් ධර්මයන්ට අන්තරායකළහැකි බැවින් පණිවාදි මසසු පාපයන්ට වඩා මේ සුරාපානය අතිශයින් මහාසාවද්‍යවන්මන්යයි දතයුතුයි. එමඟසින් "මජ්ජපායී අත්ථං නජානාති ධම්මං නජානාති මාතු අන්තරායම්පි කරොති පිතුබ්බ පෙච්චකබ්බ බුඩසාවකානම්පි අන්තරායංකරොති දිමඩව ධම්ම ගරහං සම්පරාමය දුග්ගතිං අපරාපරිමය උම්මාදඤ්ච පාපුණාති" යනු මෙන් බුදුඳු පාඨ අට්ඨවාමයහි කියනලදී රහමේර පිමහි පුරුදුවූ මනුෂ්‍යමතමේ අතීත සංඛ්‍යාත ඵලයන් නොදන්නේය. ධර්මසංඛ්‍යාත මහතුවන් නොදන්මන්ය මහවන් සංඝස්කාරය අවිද්‍යාවමත් ඵලයයි කියාද අවිද්‍යාව සංඝස්කාරයාමත් මහතුයයි කියාද නොදන්මන්ය මවවද පියාවද බුඩප්‍රත්‍යෙක බුඩ ආයන් ශ්‍රාවකයන්වද අන්තරාය කරන්මන්ය මහවන් මාතෘඝාතක පිතෘඝාතකාදි ආනන්තරීය කර්මයන්ද රැස්කරන්මන්ය ඉහාත්මමයෙහි පණ්ඩිත ජනයාමත් නිබ්බොවවද පරලොව සතරඅපායදුකවද සසර නොමයක්

ආත්මභාවයෙහි උපතුරරාග වස්මරණරාගයන්ටද හෙතුවන්නේය. මෙසේ මේ සුරාපාන අකුසලයාගේ කම්පථභාවය කැමතිවූ ඇතම් ආචාර්යවරයන්ගේ වාදදක්ලා තදනන්තරව කම්පථභාවයෙන් සුරා පානය වෙන්කරණුකැමතිවූ මූලටීකාකාර ආනන්දාචාර්යයන්ගේ වාදය දක්වනුලැබේ.

"සුරාපානං භික්ඛවෙ ආසෙවිතං භාවිතං බහුලීකතං නිරය සංවත්තනිකන්ති වචනතො විසුංකම්මපථ භාවෙන ආගතන්ති වදන්ති එවං සති එකාදසකම්මපථා සියුං තසමාසස යථාවුත්තෙනෙවෙකම්ම පථෙසු උපකාරත්ථසභාගත්ථවසෙන අනුපපත්තිසා දට්ඨබ්බා" යනු මූලටීකාපාඨයි මිහණෙනි නැවත නැවත පුරුදුකරණලද සුරාපානය නිරයගතිය පිණිස පවත්නේයයි වදාළබැවින් එකොළොස් කම්පථ කෙනෙක්වත් නාහු නොමෙවැද එමහතින් ඒ සුරාපානකම්ය යථොක්ත දශඅකුශලකම්පථයන්ට උපකාරාදී සහායාදීවශයෙන් කාමමිථ්‍යා චාරයගහිම ඇතුලත්වන්නේයයි දතයුතුයි. මහවත් සුරාපානය සතරඅපායගති උපදවන්නේයයි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණලද්දේනම්වූ මෙතෙම කම්පථයක්වශයෙන් නොගතයුත්තේය දශඅකුශල කම්පථයන්ට අනුබල දීම්වශයෙන්ද කාමමිථ්‍යාචාරයට සහාය බැවින්ද කාමමිථ්‍යාචාරයෙහි අන්තර්භූතවන්නේයයි ආනන්දාචාරීන් විසින් විනිශ්චයකළ බැවින් විභාවිනිටීකාවෙහිද "සුරාපානම්පි එකච්චසත්ථතියා වදන්ති රස සංඛාතසුකාමෙසු මිච්ඡාචාරභාවතො" යි කියනලදි මේ අකුශලයෙහි රහමෙරපිමයයි කියනලද කායප්‍රයොගය හා සුරාමෙරය සංඛ්‍යාතවූ රසාළඹිණවයතුකාමයෙහි ඇලීම් සංඛ්‍යාතවූ රසතෘෂ්ණාවත් සුරාපා න නමිවූ මේ කායප්‍රයොග රසතෘෂ්ණාවෝ මෙමෙථුන ප්‍රයොගයට හා සත්‍රීන්ගේ ශරීර සපර්ශී සංඛ්‍යාත වසතුකාමයෙහි ඇලීම් සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණාබන්ධයන්ට සම්භානවත්මය ඉමෙස් සහාගවශමයෙන් කායකර්මයෙහිම ඇතුලත්වියයුතු බැවින් සහාගකම්පථවශමයෙන් කාමමිථ්‍යා චාරයෙහි ඇතුලත්වන්නේය යනුහාවයි.

තවද "කතමස්ස චත්තාරරාකම්මකිලෙසාපනිණාහානාති පා ණාතිපාතතා කම්මකිලෙසා අදින්නාදානං කම්මකිලෙසා කාමෙ සුමිච්ඡාචාරෙ කම්මකිලෙසා මුසාවාදෙ කම්මකිලෙසා ඉමස්ස චත්තාරරා කම්මකිලෙසා පහිණාහානාති" යනු දීඝනිකායාගත පාථෙ ය්‍ය වග්ගයෙහි සිඟාලසූත්‍රයයි එහි භාවය සත්ත්වයන් මසලසන්නාවූ කම් මෝ සතරදෙනෙක්වත්මැයි ඒ කවර සතරදෙනෙක්දයන්? පණිමා

යෙහි හැසිරීමය අන්‍යතු වසතුව පැහැරගැන්මය පරස්ත්‍රී පරපුරුෂ සෙවනය මුසාවාබිණීමය යන මේ පාපකර්මයෝ සතරදෙනාගේ ඒ කර්ම ක්ලේශයන් කරණකොටගෙණ වර්තමානභවයෙහි සත්වයා කිළිටුවීම් සංඛ්‍යාත ආදී නවය ප්‍රකාශකරන්නාවූ තථාගතයන්වහන්සේ කර්ම ක්ලේශයෝ සතරදෙනෙක්ම දෙශනාකරණුයේ පස්වන සුරාමේරය ශික්ෂාපදය කර්මක්ලේශවශයෙන් නොවදාළබැවින් සුරාපානය කර්ම ක්ලේශයක්වේවා නොවේවා හෝ සැකකටයුතුවේ ඒ සැකය පසිඳිනු පිණිස අපරවාද කථිවාදහා සමග විනිශ්චයකරන්නාවූ සිගාල සූත්‍ර ටීකාචාරින්වහන්සේ "යදිපි සුරාපානං පඤ්චවෙර භාගවන පරමනාවත්තු කාමතාය පාණාතිපාතාදිකමෙව සඤ්ඤාය වත්තාරාතිවුත්තතං නපඤ්ඤානි" යනු කීහ මේ වනාහි සකවාදයි "විසුං අකම්මපථභාවතා වාති අපරෙ" යනු අපරෙවාදයි "සුරාපානම්පි සුරාපානං භික්ඛවෙ ආසෙවිතං භාවිතං බහුලීකතං නිරය සංවත්තනිකන්ති වචනතෝ විසුංකම්ම පථ භාවන ආගතං තථාගිතං දුච්චරිතකම්මංහුත්වා දුග්ගතිගාමිපි පිණිවත්තක භාවන නියතත්තා කෙචිවාදයි. මෙහි භාවය මේ සුරාපානය උපාසකයන් විසින් පඤ්චවෙර භාවයෙන් ඉදින් දුරුකටයුතුවේනම් එතකුදුවූවත් ඒ සුරාපානය අපායමුඛයක් නොමෙහත් අපායව යන අදරටුවක්වැනි බැවින් මතු කියැවිව පාණාතිපාතාදි සතර සදහාම කර්මක්ලේශයෝයයි වදරණලද්දුහුය පසෙකැසී නොවදරණලද්දුහුය යනුභාවයි මහවත් මේ පණිවාදි සතර දෙන සාවශෙෂ දෙශනාවශයෙන් සඤ්ඤායභාෂිත නයක්‍රමයෙක් වදාළ මාත්‍රයක්මුත් සුරාපානය අපායගමනීය කර්මක්ලේශයක් නොවන බැවින් නොවදරණලද්දේ නොවේයි යනු සමාන විභජ්ජවාදියි.

අන්‍යාචාර්ය්‍යවරයෝවනාහි සුරාපානය වෙනම කර්මපථයක් නොවන බැවින් පණිවාදි සතරදෙන කර්මක්ලේශයෝයයි වදරණලද්දුහුය නොමෙහත් සුරාපානය මවත්වශයෙන් පවත්නාකර්මපථයක් හෝ අපායගමනීය දුශ්චරිතයක් හෝ නොවන බැවින් පණිවාදි සතරකර්මක්ලේශයන්ට උපකාරාර්ථ සහායාදිවශයෙන් සුරාපානය සාවශෙෂ සඤ්ඤා භාෂිතනයවශයෙන් වදරණලද්දේයි සුරාපානය අපායගමනීය දුශ්චරිතයක් නොවේයයි නොවදරණලද්දය යනු කියත් මේ සුරාපානය වනාහි "සුරාපානංභික්ඛවෙ ආසෙවිතං භාවිතං බහුලීකතං නිරය සංවත්තනිකං" යි වදාළ බැවින් වෙනම කර්මපථයක්මෙන් ආදෙය්‍ය ඒ එසේමැයි මේ සුරාපානය දුශ්චරිත කර්මපථ

යක්ව එකාන්තයෙන් නරකගති නියත පාපකර්මයක්වූයේද දශඅකුසලකර්මපථයන් පිටත්නි පවත්නා බැවින් අපායගති නියතයයි කෙළවිමාදීහු කියතියි යනු හාවයි නොගොහාන් සුරාපාන අකුශලකර්මය එකාන්තයෙන් නරකයට යාශ්‍රතුඛව භාග්‍යවත්හු විසින් වදාළබැවින් දුශ්චරිතකර්මපථයක්වත්නේනමුදු දශඅකුශලකර්මපථයන්ට ඇතුළත් නුවූ වෙනම කර්මපථයක්මෙන් පිටත්නි පවත්නා බැවින් අනික් කර්මපථයකැයි කියියැයි ඒ කෙව්වාදයයි සුරාපානය දශඅකුශලකර්මපථයන් කෙරෙන් පිටත්නි පවත්නා කර්මපථභාවයෙන් නියමකිරීම අනාහි ප්‍රත බැවින් එකාන්තයෙන් සුරාපානය නරකයට යාමට කාරණයක්බව බුදුහු විසින් වදාරණලද්දේ නමුදු ඒ සුරාපානය කර්මපථය දශඅකුශලකර්මපථයන්ට උපකාරකර්මපථයක්මෙන්ද කාමමිථ්‍යාචාරයට සහාග කර්මපථයක්මෙන්ද සුදුසු පරිද්දෙන් ඇතුළත්කරණු කැමතිවූ සිඟාලසූත්‍ර ටිකාචාරියෙමේ ''යෙහංමයෙන එකාදසකම්ම පථා සිග්‍රං තසමා යථාවුත්තානංසෙවකම්මපථෙසු උපකාරත්තා සහාගත්තාවසෙන අන්තුපපත්තිවෙදනීයබබා'' යනු කීහ එහි හාවය කෙව්වාදින්ගේ මතය පරිද්දෙන් සුරාපානය අපායගාමිපත්තියට පමුණුවන පාපකර්මයක්වශයෙන් හාග්‍යවත්හු විසින් වදාළබැවින් කර්මපථයක්මෙන් ගතයුත්තේය එහේගත්කල්හි කර්මපථ එකොළොසක් වියයුතුයි. එහෙතුදුවුවත් දශඅකුශලකර්මපථයක්මවෙයි එ කර්මපථයන්ට අනුබලදිම්වශයෙන් ඉහවත් ප්‍රාණවධාදියකරණු කැමැත්තන්ගේ සිත් නියුණුකිරීමය හිරිඔතප්පදෙක දුරුකිරීමය ගනාදිවශයෙන් උපකාර කර්මපථයක්වශයෙන්ද කාමමිථ්‍යාචාර කර්මය හා සහාග කර්ම පථයක්මෙන් සුරාපානය දශඅකුශලකර්මපථයෙහිම සුදුසුපරිදෙන් අනුප්‍රවේශයකටයුත්තේයි ඒ උපකාරත්වය සහාගත්වය ගත හැදෑයා කාර අත්‍රය පණිවාදි සාහසික කර්මකරණකල්හි සිහිවිපරීතව අතිශයින් මුළාවනසේ සුරාපිම උපකාරවෙයි සිහිමුළාකොව් සෞම්නසින් ඔදවඩනුපිණිස රසතෘෂ්ණාව හෙතුකොටගෙණ සවල්පමාත්‍රයකුදු පිම කාමමිථ්‍යාචාරයට සහාගවෙයි. එහෙයින් ''බිජතොපඨායකුසලගහනපි පාතුංනවට්ටති'' ''පුප්ඵතා පරිගලිතමත්තනෙව සුරාසඞ්ඛ්‍යංගච්ඡති'' ගනාදිය වදාරණලදී. සුරාව මලින් වැකුරුණුතැන්පටන් කුසතණපත් අගයින් වැගිරෙණ පමණකුදු ඖෂධ සංයෝග නොකොට හෝ පූපාදීන්ගේ රස සුගන්ධයපිණිස මිශ්‍රනොකොට හෝ හුදු සුරා මේරය එකීයක් රසතෘෂ්ණාවෙන් පානය නොකටයුත්තේයි කුමක් හෙයින්දයත්? මලින් වැකුරුණුතැන්පටන් සුරාසංඛ්‍යාවට ගත හැකි දහයුතුයි සිඟාලසූත්‍රටිකාවෙහි ආවාවූ සුරාපානය අමුතු කර්ම

පථයක් නොවෙයි දශඅකුශලකර්මපථයටම උපකාරාර්ථ සහගාර්ථ වශයෙන් සුදුසු පරිද්දෙන් ඇතුළත්වෙයි යන අපරවාදය පිළිගත යුතු බැවින් "ඒසුංකම්මපථභාවතො වානිසුව්හතමෙතං" යනුවෙන් එම සූත්‍ර ටීකාවෙහි කියනලදී සුරාපානය එකාන්ත අපායගමනීය අකුශලකර්මපථයකැයි වදාළේ නුමුදු එසේ ලොස්වනකර්මපථයක් නැත්තේය දශඅකුශලකර්මපථයෙහිම සුරාපානය ඇතුළත්වන බැවින් සිගාලසූත්‍රයෙහි කම්මකිලෙසෝ සතරඅඩ්ඨානක්මයෙහි වදාළක්‍රමය ඉතා සුදුසුය යන අපරවාදයම මනාකොට කියනලද්දේයි මේ ක්‍රමයෙන් සුරාපානය අපායගමනීය පාපකර්මයක්වන්නේයයි දතයුත්තේයි මෙසේ දශඅකුශලකර්මපථයට ඇතුළත්වූ සුරාපානය මහාසාවද්‍යවූවක්ද එසේ ලොස්වන කර්මපථයක්මෙන් අර්ථකථාචාර්යයන් අර්ථකතයුත්තේයි. ඊට උපමාකවරයත්? අනුරාධපුරයෙහි රාජ්‍යයකළාවූ සදෙවනිපෑතිස් මහරජහුගේ අමාත්‍ය සෙනාපති ආදීන්ට මවන මවනම ග්‍රාමභෝජක තනතුරු දුන්නේ නමුදු "අනුරාධපුරික රාජාමාත්‍යය"යි සියළු අමාත්‍යයෝම අනුරාධපුරයෙහි ඇතුළත්වනනාක්මෙන් සුරාපානය මහාසාවද්‍යවන්නේ නමුදු මවනම කර්මපථයක්මෙන් නොවදළයුතුබැවින් දශඅකුශලකර්මපථයට එකාන්ත උපකාරාර්ථ සහගාර්ථවශයෙන් අකුශලකර්මපථ නාම නි භූම්යයෙහි උපන්කාම මිථ්‍යාචාර කර්මයමෙන් කායනම් ප්‍රසාදශයෙහි ඇතුළත්වන්නේයි. එහෙයින් බුද්ධඝෝෂ අටුවාචාර්යයන් "සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානං කායකම්මමේව" යනු කියනලද්දේයි සමෙමාහ එසේනාදනී අටුවාචාර්යයෙහි "පඤ්චකොට්ඨාසානි කම්මපථානෙව" යනු කියනලදී හාවය ප්‍රාණවධාදි සුරාපානය අවසන්කොට ඇති ශික්ෂාපදකොට්ඨාසයෝ පස්දෙන කර්මපථයෝමවෙති මහාඝෝෂාචාර්ය ශික්ෂාපදගරු ධර්මඥවක ශීලකොට්ඨාසයෝ කර්මපථයෝමනවන්යයි අස්සි මේ සියළු උදාහරණයන්ගෙන් සුරාමෙරය ශික්ෂාපදය මනාරැකීම් එකාන්තයෙන් අපායගමනීය මහාසාවද්‍ය අකුශලකර්මයක්බව නිශ්චයකට යුතුයි.

තවද අනුටීකාවෙහි "ඒසුංකම්මපථභාවෙන ආගතන්ති වදන්හි දුග්ගතියා නාම උපපජ්ජනක දුක්ඛානි පවත්තිවිපාකානිව උපාය භාවතොති අධිප්පායෙන" යනුවෙන් මේ සුරාපානය දුර්ගතිගමනයෙහි ඉපදවීමට හා දුර්ගතියෙහි ප්‍රවෘත්ති විපාකදීමටද කාරණා වන බැවින් වෙනම කර්මපථවශයෙන් ආගෙය්‍ය. මහාඝෝෂාචාර්ය සුරාපානය අහසම්පූණ්වූනල්ලි අනික් කර්මයකින් දුර්ගතියෙහි ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති විපාක

දීමටද අඩහ අසවිපුණිවූ සල්ලි අනිස් කම්යකින් දුගතියෙහි උපන් තාහුගේ දුක්ඵලදීමට කාරණවූ කම්යක්දවන්නේයයි දක්වනලදී. තිවද දඝනිකායාන්තර්ගත මහාධම්මපාල ජාතකවර්ණනාවෙහි "තස්මා පාණාතිපාතා අකුසලඤ්ච වූත්තහාවෙන සුරාපානම්පි තථෙව අකුසලන්ති වෙදිතබ්බං" යන පාඨයෙන් ප්‍රාණඝාතය අකුසලකම්පථයයි කිවාක්මෙන් මේ සුරාපානයද එකාන්තා අපායගමනීය අකුශලකම්පථයකැයි දතයුත්තේයි.

මේ සුරාපානකම්ය සම්පූණීවීමෙහි අඩහනයෝනම් "සුරාදීනං අඤ්ඤතරඤ්චහොති මදනීයපාතුකම්‍යතාචිත්තඤ්ච පච්චුපට්ඨිති තජ්ජඤ්චවායාමං ආපජ්ජති පීතෙච පවිසති ඉමානි චඨානාරි" යනු බුදුකපාය අවුවා බැවින් පඤ්චප්‍රකාර සුරාය පඤ්චප්‍රකාර මෙරය යන මොවුන්මඟන් එක්තරා මදකරණ ද්‍රව්‍යයක් වීමය අනුභවනරණු කැමැත්තාය අනුභවයට උත්සාහකිරීමය ඒ ප්‍රහෝගහනයන් මත්වන ද්‍රව්‍යය පරගලවා පැමිණීමය යන මේ සතරකාරණය සුරාපානයාහෙ අඩහනයෝයයි දතයුත්තාහුය මේ සිව්රණින්යුක්තව යම් කිසි මද්‍යද්‍රව්‍ය යක් කෑමස්නම් හෝ පුවේනම් හෝ මත්වේවා හෝ නොවේවා හෝ අඩහ සම්පූණී සුරාපාන අකුශලකම්යෙන් බඳවූහස්නම්මේ ඒ පාපකම්ය මරණින් මතු සතරඅපායෝත්පත්තිය එකාන්තහයන් එළවන් නේයයි දතයුත්තේයි. සවිඥ වචනයවනාහි අනිශය ගම්භීරාර්ථ යුක්තබැවින් මෙහි ආ පාළිඅර්ථකථා ටීකානුටීකාදිපාඨයන්ගේ අර්ථය නැවත නැවත නුවණින් පරීක්ෂාකොට මේ ශික්ෂාපදයහි සැබෑම තත්ව මෙසේමයයි ඉරුකුලඥචනහයන් අවබෝධකරගතයුතුයි.

තවද පඤ්චකඉත්තරපාලියෙහි "පඤ්චහි භික්ඛවෙ ධම්මේහි සමන්නාගතෝ උපාසකොයථාහතංනිරයං ගච්ඡති තෙසං නිරයං කතමෙහි පඤ්චහි පාණාතිපාතීහොති අදින්නාදායි හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති මුසාවාදීහොති සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨායිහොති ඉමෙහි ඛොභික්ඛවෙ පඤ්චහිධම්මෙහි සමන්නාගතෝ උපාසකෝ යථාහතං නිරයං ගච්ඡතීතා එවං නිරයං" — යන සූත්‍රපාඨහයන් හා

"සුරාමෙරය පානඤ්ච, යොනරෝ අනුයුඤ්ජති
අපපහායපඤ්චවෙරානි, දුස්සීලෝ ඉතිවුච්චති
කායස්ස භෙදදුප්පඤ්ඤෝ, නිරයංසෝ උපපජ්ජති"

යන ගාථාවන්හිගත්ද මහණෙනි කාරණාපසකින් යුක්තවූ උපාසකතෙමේ උසුලාගෙණ යන්නාවූ බරක් මාගීහයෙ අවසන්වූතැන යම්සේ එකානතයන් බහා තැබියයුත්තේවද එපරිද්දෙන් මේ හවයෙහි ආයුසංඛ්‍යෝපක්ෂීණය අවසන්වීමෙන්පසු මහවත් වුහියට අනතුරුව මේ පසඳුවස්කඹ නැමති භාරය භාරකාදී සතරඅපායෙහි එකාන්තයන් බහාලන්නේය ඒ කවර ධර්මපසක්දයත් ? යම් ප්‍රයෝජනයක් පිණිස හෝ ක්‍රීඩා පිණිස හෝ සම්භාවනාදිය කරන්නේවිද අන්‍යතූ වස්තුව පැහැරගන්නේවිද පරස්ත්‍රී පරපුරුෂ සේවනය කරන්නේවිද බොරුකියන්නේවිද රහමෙරපානය කරන්නේවිද මහණෙනි මේ කාරණාපසින් යුක්තවූ උපාසකතෙමේ උසුලාගෙණ යනලද්දාවූ බරක් මාගීහ කෙළවරවූතැන එකාන්තයෙන් බහාතබන්නාක්මෙන් මේ හවයාගේ කෙළවර වුනිසිතට අනතුරුව සකාන්ධභාරය සතරඅපායෙහි එකාන්තයෙන් බහා තබන්නේමැයි. තවද මේ ලෝකයෙහි යම් අඥානසම්භවයක්තෙමේ පණිවාදී පස්වෙරින් දුරුනොකෙරෙමට සුරාපිවීමෙහි නැවත නැවත යෙදේද මහණෙනි දුස්සීලයයි කියනුලැබේ හෙවත් යම් උපාසක උපාසිකාවෙක් පණිවාදී පස්පව් අතුරෙන් යම්කිසි පාපයක් හෝ පස්පවම හෝ කරන්නේවිද ඒ පාපකාරීවූ උපාසක උපාසිකාවෝතුමූ මරණින්මතු සතරඅපායෙහි උපදනාහුයයි දතයුතුයි.

සුරාපාන විභාග හා ආදීනව නිර්දේශයයි. 46

ආජීවවිසමක ශීලයෙහි අනාගතභවූවාක්කම් මහදඹයෙහි අනුශාසු මෙතෙස්සයන් ?

---

47 මුසාවාදකර්මයාගේ ආදීනවයෝනම් කවරයත් ? "මුසාවාදෙ හි සඞ්ඛය ආයස්මතා ගාවුතො බහුලීකතෙතා" යනාදීන් මහණෙනි අභාවිතභාවාන් පුරුදුකරණලද්දාවූ මුසාවාද පාපකර්මතෙමේ නරකතිරිසාන් ප්‍රේත අසුර කායසංඛ්‍යාත සතරඅපායෝත්පත්තිය පිණිස පවත්නේය මහණෙනි මුසාවාදකර්මයාගේ සියල්ලවළඳා සැහැල්ලූවූ විපාකයනම් අපායත්මිදී මිනිසත්බව ලැබුකල්හි මෙරමා විසින් අහුතභාවත් නගන්නලද අදූෂණාරූපායත් ඉවසීමට හාජනවීමය මුඛරෝගාදිය ඇතිවීමය යනු මුසාවාදකර්මයාගේ ආදීනවයෝයයි වදාළසේකි.

මුසාවාදාදීනවකථායි.

පිසුණාවාචාකම්මයාගේ ආදීනවය කවරෙක්ද?

"පිසුණාවාචා භික්ඛවෙ ආසෙවිතා භාවිතා බහුලීකතා" යනාදීන් මහණෙනි, නිරතුරු සෙවනාලද්දවූ පෙරලූ කථා සඞ්ඛාත පිසුණාවාචා කර්මය කරන තියෙන් පුත අපුරකාය සංඛ්‍යාත සතර අපායෙහි උපදවන්නේය. පෙරලූ කථා අකුශලකර්මයාගේ හැටි වඩා සැහැල්ලුවූ විපාකයෙන් මිදී නිරයෙහි බැලැබුකල්හි මිත්‍රභේදය මැතහාගයෙහි සතුරුබවට පැමිණ සමගව මහත්වූ අනර්ථ ඵලවිපාකයක් විඳුලන්නේ.

පිසුණාවාචාදීනවය නිමියේ.

ඵරුසාවාචාකර්මයාගේ ආදීනව කවරෙක්ද?

"ඵරුසාවාචා භික්ඛවෙ ආසෙවිතා භාවිතා බහුලීකතා" යනාදීන් මහණෙනි, අනවරතයෙන් සෙවනාකරණලද්දවූ ඵරුසවචන සංඛ්‍යාතවූ කැකුළුබස්බිඹ්ම නරක තියෙන් පුත අපුරකාය සංඛ්‍යාත සතර අපායදුක් ඵලවන්නේමි ඵරුසවචනයාගේ සියල්ලවඩා සැහැල්ලු විපාකයෙන් අපායෙන් මිදී මනුෂ්‍යත්වභාවය ලැබුකල්හි අමනාප අප්‍රිය කර්කශඵරුස වචනයන්ගෙන් අනුන්ගෙන් ගැහැට ලැබීමයි වදාළේමි.

ඵරුසවචනාදීනවය නිමියේ.

සම්ඵප්පලාප කර්මයාගේ ආදීනව කවරෙක්ද?

සම්ඵප්පලාපො භික්ඛවෙ ආසෙවිතා භාවිතා බහුලීකතා යනාදීන් නිරතුරු සෙවනාලද්දවූ සම්ඵප්පලාප පාපකර්මය මේ භාරකාගියෙන් පුත අපුරකායයෙ තියනලද සතරඅපායට පමුණුවන්නේමි. සම්ඵප්පලාප කර්මයාගේ සියල්ලවඩා සැහැල්ලු විපාකයෙන් අප්පායුෂ්කම්ද වනුෂ්‍යත්ව ලැබුකල්හි අනුන් විසින් නොඇදහියයුතු වචන ඇතිබවය නොගහාත් සත්‍යයක් කීමත්නමුදු මඛාරුවකැයි ලොකයා විසින් සම්මානාරණබවයයි දතයුතුයි.

සම්ඵප්පලාපාදීනවය නිමියේ.

මේසේ දක්වනලද සත්‍ය දුශ්චරිතයන්ගේ විපාකයි සිව්අවායෙහි උපදවා දුක්දීම සාධාරණ විපාකයෝවෙති සෙසු විපාකයෝ එක එක අකුශලකර්මයට අසාධාරණවූ කර්මයවබඳුවූ විපාකයෝයි.

මිථ්‍යාආජීවය යනු යම්නමසත්‍යයෙක්නම්මේ ජීවිකාවෘත්තියය පිණිස වැදිමකවුල් ආදි කම්මාන්තයෙන් සත්ත්වහිංසාවකෙරේද වධකාකම්මකෙරේද අන්කිසි ක්‍රූරයකින් නෝ සත්ත්වඝාතනය කෙරේද ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස අසාරකම්මකෙරේද ජීවිකාවෘත්තියපිණිස පරස්ත්‍රී පරපුරුෂසෙවනාදියකෙරේද ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස මඛාරුශාක්ෂි ආදිය කියාද අනුන්ගේ සිත්ගන්නාපිණිස මක්ලාමිකියා ඔව්මනාවුන් බිදුවා ජීවිකාවකෙරේද අනුන්ගේ මිලමුදල්මගණ අනුත්ට නිත්ද අපහාසකෙරේද මිලමුදල්පිණිස රාමායන භාරතාදි හිස්ප්‍රලාපකථාකියාද නෘත්‍යගීතාදිය පවත්වාද කාව්‍යලංකාරාදි රාගවඩනයට සුදුසු ගාසත්‍ර උගත්වාද භාවිතාකෙරේද අනුන්ගේ බැලයට යසඃ නොවිල් ගම්මඩු ගිමඩු ඉරාදක්ඛු නටාද පඤ්චඋපක්‍ෂා දඹුමාණ්ඩරාදිකාල ගම්පිම්ගණන්කොට මිලමුදල්ගණ්ද වස්කවි කසත්කවිකියා මුදල්උපයාද මේ ආදි අනායම්‍ය ව්‍යවහාරයෙන් ලොවරවවා මිලමුදල් උපයන්නාවූ සියළු සම්ඵප්‍රලාපයෙහි ඇතුලත්වූ ශාස්ත්‍රඥන්ගෙන් දිවිපවත්වාද මේසප්තවිධ දුශ්චරිතයෙන් දිවිපැවැත්වීම මිථ්‍යාජීවනම් වන්නේයි මේ මිථ්‍යාජීවය සත්වැදුරුම් වන බැවින් ඒ ඒ මිථ්‍යාජීවයට ඒ ඒ දුශ්චරිතයට කී විපාකයෝ යොදගතයුතුයි භික්ෂූන්වහනාහි විහුබි මාගිය්‍යහි ආවාවූ කුහනාලපනාදි සත්වැදුරුම් මිථ්‍යාජීවයක්ද ඇත්තන්සි.

අජීවාෂ්ටමක ශීලනිර්දේශයයි. 47

නවඞ්ගුපොසථශීලය.

—*—

48 මේසේ ආජීවාෂ්ටමකශීලය දක්වා තදනන්තරව නවඞ්ගුපොසථශීලය දක්වනුලැබ් අග්‍රකෙළෙස්යත් ? මේ නවඞ්ගුපොසථශීලයවනාහි අඞ්ගුත්තරනිකායෙහි නිපාතයෙහි සවඝවරින විනෙයජනයන්ගේ අධිඝාසය පිණිස භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් වදාරණලද්දේයි. මහේ කෙළෙස්යත් ?

"නවහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාභික්ඛවේ උපොසථෝ උපවුත්ථෝ මහප්ඵලෝහොති මහානිසංසෝ මහාජුතිකෝ මහාවිප්ඵාරෝ සෙය්‍යථාපි භික්ඛවේ නවඞ්ග සමන්නාගතෝ උපොසථෝ මහප්ඵලෝහොති මහානිසංසෝ මහාජුතිකෝ මහාවිප්ඵාරෝ ඉධ භික්ඛවේ අරිය සාවකෝ ඉතිපරිසං චික්ඛති යාවජීවං අරහන්තෝ පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතෝ නිහිතදණ්ඩෝ නිහිතසත්ථෝ ලජ්ජිදයාපන්නෝ සබ්බපාණභූත හිතානුකම්පිනෝ විහරන්ති

අහම්පජ්ජ ඉමඤ්චරත්තිං ඉමඤ්චදිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාති
පාතා පටිවිරතෝ...පෙ...හිතානුකම්පි විහරාමි ඉමිනාපඞ්ගෙන
අරහතං අනුකරිමි උපොසථඤ්චෙව උපවුත්ථා භවිස්සතීති ඉමිනා
පඨමෙනඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි...යාවජීවං අරහන්තෝ
අදින්නා දානං පහාය...පෙ...ඉමිනා දුතියඞ්ගෙන සමන්නා
ගතෝ භවිස්සාමි...පෙ...යාවජීවං අරහන්තෝ අබ්‍රහ්මචරියං පහාය
...පෙ...ඉමිනා තතියඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි...
යාවජීවං අරහන්තෝ මුසාවාදං පහාය...පෙ...ඉමිනා චතුත්ථඞ්ග
ෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි...යාවජීවං අරහන්තෝ සුරාමේරය
මජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය...පෙ...ඉමිනා පඤ්චමඞ්ගෙන සම
න්නාගතෝ භවිස්සාමි...යාවජීවං අරහන්තෝ විකාලභෝජනං පහාය
...පෙ...ඉමිනා ඡට්ඨඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි...යාව
ජීවං අරහන්තෝ නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනමාලාගන්ධ විලෙපන
ධාරණමණ්ඩන විභූසට්ඨානං පහාය...පෙ...ඉමිනා සත්තමඞ්ග
ෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි...යාවජීවං අරහන්තෝ උච්චා
සයන මහාසයනං පහාය...පෙ...ඉමිනා අට්ඨමඞ්ගෙන සමන්
නාගතෝ භවිස්සාමි...මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකංදිසං ඵරිත්වා
විහරන්ති තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථිං ඉතිඋද්ධමධෝ තිරියං
සබ්බධි සබ්බාවන්තං ලෝකං මෙත්තා සහගතෙන චෙතසා විපුලෙන
මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ජෙන ඵරිත්වා විහ
රන්ති ඉමිනාපඨමෙනඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි එවං උපවුත්ථා
ඛෝ භික්ඛවෙ තෙන සමන්නාගතෝ උපොසථෝ මහප්ඵලෝ භවති
මහානිසංසෝ මහාජුතිකෝ මහාවිප්ඵාරෝති''...

යහු නවඞ්ගුපොසථසූත්‍රයි. අඟුත්තරනිකාය භිකනිපාතයෙහි
විසාඛු උපාසථසූත්‍රයට සමානකොට මේ සූත්‍රයද වදාළ බැවින්
අපූර්ව පදවර්ණනාකිරීම අවුත්වාඇයනි සවහාව බැවින් විශාඛුපොසථ සූත්‍ර
යට මෙහැම්ව ආවාවූ නවවැනි ශික්ෂාපදය පමණක් අවුත්වාඇයනි
වැනෙරකරණලදී එබැවින් සියළු අංගීඅංගීනාක්‍රමය භිකනිපාත අවු
වාමෙන් මේ සූත්‍රයටද උඩරණයකොට ඇයාදැගතයුතුයි - ඒහෙයින්
විශාඛුපොසථසූත්‍ර අවුත්වාවේ ආ...

''තඤ්චන උපවස්සඤ්ඤෙන සඞ්ඝපොසථිකෙන භවිස්සාමීති
අජ්ජෙව ඉදඤ්ච ඉදඤ්ච කම්මරයඤ්ඤාති ආහාරාදි විධානං විචාරෙතබ්බං
උපොසථදිවසෙ පනෙතාව භික්ඛුසඞ්ඝාභික්ඛුණී යාවා දසසිල උපාසක
උපාසිකාසඞ්ඛාතා උපාසිකායවා සන්නිපතිතාවා භිත්දන්තා

උපොසථංගානී තම්බාදතබ්බානි පාලිං අජානන්තෙහි පන බුද්ධපඤ්ඤත්තං නවඞ්ගුපොසථං අධිට්ඨාමීති අධිට්ඨාතබ්බං අඤ්ඤං අලභන්තෙන අත්තනාපි අධිට්ඨාතබ්බං වචීභෙදපන කාතබ්බාගයෙව උපොසථං උපවසන්තෙන පරරාපරරුධපරිසංයුත්තා කම්මන්තා නවිවාරෙතබ්බා ආගවය ගණනං කරොන්තෙන නවිත්තිනා මෙත්තබ්බං ගෙභෙහපන ආහාරංලභිත්වා නිවවහත්තිස භික්ඛූනාවිය පරිභුඤ්ජිත්ව, විහාරංගන්තව්ව, ධම්මමාවා සොතබ්බා අසිනිංගාය ආරම්මණෙසු අඤ්ඤතරංවා මනසිකාතබ්බං''

යන පාඨය මෙහිද යොදගත යුතුයි. ඒ ආනිසංස විශෙෂ ප්‍රතිලාභය පිණිස තවඞ්ගුපොසථශීලය සමාදන්වත්‍රුකැමති උපාසක උපාසිකාවන් විසින් සෙට පොහෝදවසවිනම් පෙරහවස සමාදන්වෙමි සිතා අදම මේ මේ දේකරවයි ආහරාදිය ඒධානකොට පොහොදා උදසන නැගීසිට දැව්පිකා මුවගදුවා ඉස්සෝදා නහා සුදුවතක්හැඳ සුදුවතක් එකාංශකොට පොරවා මහණමෙහෙණියක්කරා ගොස් දශශීල ලක්ඛණදත්නා උවසුඋවැසියකු ගෝ කරුණාවක් වැද උත්තුවකාශ නමයන් හිඳ ඉදුහෝත්මුදුන්දී ''ඔකාස අහංහෙතන'' යනාදි වාක්‍යය නවඞ්ගුපොසථශීලයට පුළුකෘත්‍යයවූ තුන්ගළක් කියා යාඳුකොට තුන්ගළක් මහානමස්කාරපාඨය කියා වාන්හදනකොට නිසරණසමාදන්වනගණ ''පාණාතිපාතාවෙරමණි'' යනාදී සිල්පද අවිහාතෙත්‍රිකවටහන සමාදන් වියයුතුය පාලිභාෂාව නොදන්නහු විසින් සවකීය භාෂාවෙන් ගොස් ''බුද්ධපඤ්ඤත්තං නවඞ්ගු පොසථං අධිට්ඨාමි'' යන වාක්‍යය තුන්ගළක් කියා ගොස් සිල් ඉවාගතයුතුයි. භික්ෂු උපාසකාදි ආචාර්‍යතෙකු නොලබන්නහු විසින් තමා එසින් ගොස් සිල් ඉවානයයුතුයි. ''පාණාතිපාතා වෙරමණි'' යනාදිවාක් හෙදගතයුතුමැයි මෙමස් පෙරහවස් සමාදන්ව පෙරහවස් රක්නහු විසින් අනුන්ට භිංගාපිඩාවත්හාවූ කටයුතු කම්නොකොට සිසැමි රථ යානවාහණාදියෙහි ගවාගෙවාදින් යොදා කරන්නාවූ කම්නොකොට නොකෑයුත්තාහුය වෙළඳාම් ගණුදෙනු ආදියෙහි අයවැය බලමින් කල් නොඉක්මවියයුත්තාහුය සවකීය ගෙදර ආහර පිළිගෙණ නිරන්තරයන් භික්ෂාව පිළිගන්නා භික්ෂූන්ට මෙන් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකොට මුඛවන් නොඇණ මසසු දවස්හි මෙන් නොකොට කායවාක් සංවරය ඇතිකොට් ආහර අනුභව කට යුත්තාහුය මෙමස් වලඳ පසු බත්කාලයෙහි ගඳ දුම්මල් පහන් ආදිය මනණ විහාරයටගෙණ ගිහින් විහාරයෙහි ධම්මදෙශනා

කරන්නාහුවේනම් ධම්මශ්‍රවණය හෝ නිවසුතුය නැතහොත් අටතිස් කම්ඨානයන් අතුරෙන් චරිතානුකූලව කමටහනක් භාවනා කිරීමට සුදුසු ඒ පෙදෙහවස් හම්බුවන්වූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කිරීමට සොළොස්දයත් ? මේ ශාසනයෙහි ආර්ය්‍ය ශ්‍රාවකතෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකරන්නේයි මහ රහත්හුපුවූ ජීවිතාන්තයදක්වා පාණාතිපාතය හැර පණිවාමඟත් වැළකුනාහුය බහා තබාලද දඬිඇත්නාහුය බහාතබන්ලද ශස්ත්‍රඇත්නාහුය පණිවාමයෙහි ලජ්ජාඇතිව දයාවෙන් පැමිණ සියළු ප්‍රාණීන්කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතිව වාසයකරන්නාහුවද්ද මමද මේ රැය හා දවල් ඒ රහතුන්මෙන්ම ප්‍රාණවධමඟත් හැරව සියළු ප්‍රාණීන්කෙරෙහි හිත අදහස්ඇතිව වාසයකරමිහයි යනාදීන් විශාඛුපාසථ සූත්‍රයෙහි වදාළ න්‍යායවත් ශික්ෂාපද අටම ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකොට අවසානයෙහි මෛත්‍රී සහගත සිතින් එක්දිශාවක් පතුරුවා වාසයකරන්නාක්මෙන් දෙවෙනි තුන්වෙනි සතරවෙනි දිශාවාද උඩහව සසරද මෛත්‍රී සහගත සිතින්පතුරුවා වාසයකරමිහයි මෙසේ මෛත්‍රී භාවනාව නවවැනිව ඉවාමඟණ නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකරමින් ඒ සැටපැය විසිඅයුරින්සේයි මේ සූත්‍රයෙහි අදහස සමහරු වරදවා තේරුම්ගන්නා හුමුත් විශාඛුපාසථ සූත්‍රයෙක් මෙන් "අහමජ්ජ ඉමිසඳ්ධරත්තිං ඉමිසඳ්ධදිවසං" යනුහා "උපොසථොව මේ උපවුත්ථෝ භවිස්සති" යනුද වදාළ බැවින් මේ රැය හා මේ දවල්ලත් උපෝෂධවෙයි, යන වචනයන්ගෙන් යම්සේ අෂ්ටාංග උපෝසථශීලය සමාදන්වනාකල්හිද ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරණකල්හිද දවස සීමාකොට සිල්සමාදන්වීද ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාවකමේද එමෙන්ම මේ නවඟුපොසථශීලයෙහින් දවස සීමාකොට සිල්සමාදන්ව මෙණ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකරමින් සිල් රැස්කළයුතුයි. මෙහි විශෙෂය නවවැනිවූ මෛත්‍රී භාවනාවත් සිල්පදයක්මෙන්ම ඉවාමඟණ හෝ නොදන්නා අයට කියාදීමෙන් හෝ වාක්හෙදය නොව සමාදන්ව ශීලයවත්ම මෛත්‍රී භාවනාවත් රැකීමේ පමණකි එබැවින් විශාඛුපාසථ සූත්‍රයෙහි ආ සියළු අර්ථයන් මේ සූත්‍රයෙහින් ලැබෙන්නේයි. අරිය සාවක නාමයත් වදාළ බැවින් ධ්‍යානලාභීන්ගැන මාර්ගඵලලාභීන් ගැනයයි කියාගනිමි ධ්‍යානලාභීහුවත් ශීල විශුද්ධියෙන් පරිපූර්ණව බැවින් ඔවුන්ට පණිවාදියෙන් වැළකීම වුවමනා නොවනබව දතයුතුයි.

"තදුකිර රාජාපෙතාව සපාසඟසඤං ලියසෙජ්ජඤ්ච මිහාදුනං දත්වා සොළසඝිණ්ඩිඛණ්ඩාදකසඤ්ඤකේ සීසංනහාසිත්වා කතපාතරාසෝ සුධිං උත්තරාසඟං එකංසං කරිත්වා උපරිපාසාදස්ස සිරිසයනතලේ

ලංකං ආහුජීක්‍ඛා නිසිඤ්ඤානා අත්තඝනා දූනාදිමයං පුඤ්ඤසමුද්‍දං ආවජ්ජෙත්වා නිසීදි අයං සබ්බවක්කාවත්තිනං ධම්මතා තෙසංතං ආවජ්ජන්නානංයෙව වුත්තාපප කාර පුඤ්ඤකම්මපටිච්ඡ උතුසමුට්ඨානෘ නිලමණි සංඝාත සදිසං පාචිත සමුද්‍ද ජලතලංභින්දියමානංවිය ආකාසං අලංකරියමානංවිය දිබ්බවණ්ණරතනං පාතුභවති'' ඝනාදිය මිහා සුදස්සන සුත්‍රඅට්ඨවාසි මයහි ආයේ සක්විතිරාජ්‍යයට පිණිනිව උපද නා මහාඝණ්ඩිසත්ථාදි උත්තමසත්ත්වයෝ උදුසන්හිම ලාභයක් වසතු විසඳු මහදන්දි සුවඳ පැන්සෘළාඹ්කලයකින් ඉස්මෙයේද නහා අග්‍ර රාජ මහාජනඝ වලඳු පිරිසිදුවූ මෙවතවස්ත්‍රඝ එකාංශමකාව පොරවා ප්‍රාසාදමස්තකමයහි ශ්‍රී ඝනනට වැද පලඟබැඳ හිද නවාඟපොසථශීලඝ ඉටාඝණහුත්මත් තමාගේ දූනාදිමයවූ දසසක්විතිවත්යයි කියනලද කුසලසම්භාරඝ ආවජ්ජනාකරමින් හිදිනේසි. දසසක්විතිවත්ය යනු නවාඟූපොසථ ශීලඝ හා දූනමය කුසලයද යන දශයයි මේ නවාඟූ පොසථශීලඝ හා දූනයත් සිඟළු සක්විනිරාජුන්ගේ සවභාවධම්මතාව වන්නේයි. ඒ දසසක්විනිවත් ආවජ්ජනාකරන්නාවූ ඒ ක්ෂත්‍රිය රජ දරුවන්ට කියනලද ප්‍රකාරඇතනාවූ දසසක්විතිවත් සංඛ්‍යාතවූ කුස ලකම් පුන්‍යඝ උතුසමුට්ඨානිකවූ ඉන්ද්‍රනිල මාණික්‍ය සංඝාතඝක්බඳුවූ මහවත් ඉඳුනිල්මිණිමයන් ගළපනලද්දක්වැනිවූ දිව්‍යමය චක්‍රරත්නය පූර්ව සමුද්‍ර ජලතලය මදබෑමනාව මගණ පැණනැගී ආකාශඝ අලංකාර කරන්නාක්මෙන් පහළවන්නේසි ඒ චක්‍රරත්නය දිව්‍යමය ආනුභාවමයන් යුක්ත බැවින් දිව්‍යමයයි කියන් ඒ චක්‍රරත්නය දූවිදහසකින් හා නිම්වළලුලකින්දනාභියකින්ද යුකතවන්නේසි ඒ චක්‍රාකි රථචක්‍රයකට බඳු බැවින් හා දුටුදුටුවන්ගෙසින් අලවන බැවින්ද චක්‍රරත්න නම් වන්නේසි ඒ චක්‍රඝ සියළු චක්‍රාකාරමයන් පරිපූර්ණය ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යමයන්ම නිම්වේමෙසි මධ්‍යමයෙහි සාර රජතමය පූනාලිකාමෙන් යුකතවූ සුපරිශුඩස්නිග්ධදන්ත පන්ති මයන් සිනාමෙන්නාක්මෙන් මැදින් සිදුරුවූ චන්ද්‍රමණ්ඩලයක්බඳුවූ රිදිපවකින් පිවත්හි මදමකළුවර කරණලද පරිසෙසපඇතිමෙසි ඒ නාභි පූනාලිකාමෙන් පරිසෙසප කරණලද රජතපට්ටිමයහි යුකත සථානමෙහි මෙන්කරණලද මරඛාමෙව් මොහොවට මෙදනලදුව පැමෙණනි මේ චනාහි චක්‍රරත්නනාභිමයහි සෝභාකාර පරිපූර්ණතාවඝ මෙසි.

තවද යම් දූවිදහසකින් යුකතමවිද ඒ දූවිදහස සත්රුවන් මුඛාමෙවනි බාලාර්කරස්මිසදෘශයක්මෙන් ප්‍රභාසම්පන්නමෙවනි සවිකා මණික පරිවෙජද මරඛාමෙව් මොහොවට සුවිශක්තව පැමණනි මේ අර

ඝන්මගේ සම්භාර පරිපූර්ණතාවයයි. සවී බදුවූ නිවිඩිළලුලුන් තරණ මකාවගෙණ සමතම්කයයි කියනුලැබේද ඒ නිම්වළල්ලවනාති බාලා කිරශ්ම් කලාපශ්‍රියම අපඝයකරන්නාක්මෙන් අතිරක්ත ශුඩිස්නිග්ධ ප්‍රවාළයෙන් නිම්මේවෙයි. ඔවුන්ගේ සන්ධිසථානයෙහි සන්ධ්‍යාවලා පවලුයක්මෙන් සශ්‍රිකවූ රඤ්ජාඹුනද සවණී පට්ටයකින් මවළනාලද පරිවෙශිද රෙඛාවෝ මනාසේ බඳනලද්දාහු පැණෙන්මය මේ නිම වළල්ලෙහි සවණී පට්ටයකින් වෙළනාලද පරිවෙශිද රෙඛාවෝ මනාසේ බඳනලද්දක්නුමෙන් පැණෙන්මය මේ නිම්වළල්ලෙහි සම්භාර පරිපූර්ණතාවයයි.

මේ චක්‍රරත්නයාගේ තෙමී මණ්ඩල පෘෂ්ඨයෙහි දුව්දශයක් දශයක් අතුරෙහි පිඹිනාවස් ඝුළල්බදුවූ ඇතුළත ජීදුණ්ඩලයෙන් රචනාකරණලද චාතාග්‍රාභික ප්‍රවාළදණ්ඩක්මෙයි පවත් හෘනකල්හි දෘෂ්‍යවාදෘශයන් විසිහ් වයනලද පසතුරුඉගාසට බදුමිහිරිශබ්දයනික් මමයි ඒ පබළු දඬුමන්තෙහි නඟනලද එක් යෙවතවජ්‍රයක්ද දෙපස එල්වනලද මාලාදම්පනිහු දෙදෙනක්දුයි මෙසේ එල්වනලද මාලාදම්පනින් දෙසියකින් පිරිවරණලද යෙවතවජ්‍රා සියයක් දරන්නාවූ පබළුදඬු සියයකින් ගෙබිනාවූ තෙමීපරිභෝජයාගේ නාභි ප්‍රනාලිකාවන් දෙදනාගේ ඇතුළත සිංහමුඛයෝ දෙදෙනෙක්වෙති සිංහමුඛයන්නෙහ් තරුණතාලඝනාකාඩ ප්‍රමාණවූ පුණ්වඳුර මරිවිකලා පයක්මේ ඔප්‍රිකවූ බාලාකී මණ්ඩලයට බදුවූ රක්තකඹුල ඇඳුකයන් දෙදෙනෙක් හා දෙදෙනාන්ගේ එල්ලබන්නාවූ ආකාශ ගංගාගත් මහා භාවට අපඝය කරන්නාක් වැනිවූ මුක්තාකලාපයෝ දෙදෙනෙක්ද එල්ලබන්නාහුය ඒ මුක්තාකලාපයන් දෙදෙන කරණකොටගෙණ චක්‍රරත්නය අහස පෙරළෙනකල්හි චක්‍රයෝ තුන්දෙනෙක් එකවිට පෙරළුන්නාක්මෙන් වැටහෙන්නාහුය මෙසේ මේ චක්‍රරත්නයාගේ සම්භාර පරිපූර්ණතාවය දතයුතුයි.

පසළොස්වක්මැදි පොහෝදවස්හි නගරවාසී මනුෂ්‍යයෝ සවස අහරකිසනිමවා තම තමන්ගේ ගෘහමාර ප්‍රමුඛාඩහනයෙහි රස්ව පණවනලද අසුන්හි කථාසල්ලාප පවත්වමින්හුන්කල්හ් සතරමංසන්ධි ආදියෙහි දරුවන්රැස්ව කෙළිසල්ලම පවත්වනකල්හි වඩාඋස්නුවූ වඩා පහත්නුවූ වනලැඟැප්මත්තෙන් වෘෂභාබාග්‍රයන් සරසන්නාක්මෙන් දෙළොස්මහාදුන් තැන්පවත් මිහිරිශබ්දයෙන් සියළු සත්ව

යන්ගේ ශ්‍රාත්‍රයන් ඒ දිශාවට නමවමින් සොඳුනක් තැන්පවන් නානාප්‍රභා තමුදය සමුජ්ජ්වලිත වණ්ණයෙන් සියළුසතුන්ගේ නේත්‍ර ඇදගන්නාක්වැනිවූ සක්විතිරජහුගේ පුණ්‍යානුභාවය උද්ඝෝෂණඝාරන්නාක්වැනිවූ චක්‍රරත්නය රාජධානිය දෙසබලා එන්නේසි.

ඉක්බිති ඒ චක්‍රරත්නයාගේ ශබ්දශ්‍රවණයෙන්ම මේ ශබ්දය කොයිත් නික්මෙන්නාවූ කවරශබ්දයක්දෝ හෝයි විමසමින් පැදුම් දිගබලමින් හුන්නාවූ මනුෂ්‍යයන් අතුරෙන් සමහරකෙණෙක් මෙසේ කියන්නාහුය එම්බල මේ ආශ්චර්‍යය බලව පූජිතයෙහි පුන්සඳමඩල එකළාව උදාවෙයි අද වනාහි තමහට දෙවෙනිවූ අනික් සඳමඩලක් සමග රාජහංසයුගලයක්මෙන් පූර්ණචන්ද්‍රමඩලයුගලයක් පෙර පසු නොවී ගගනතලයට නැංගේයයි කියන්නාහුය අනික් සමහරකෙණෙක් මෙසේ කියන්නාහුය සඟයෙනි කුමක්කියන්නහුද? පුන්සඳ යුවලක් උදාවනකලක් මිම පෙරදුටුවිරූ ඇද්ද? මේ වනාහි තපනීය රශ්මිධාරාවෙන් රන්වන්වූ රශ්මිඇතාවූ දිවසකරතෙමේ පහළවූ මේවිදුයි කීහ. ඕහට අනික්කෙණෙක් සිතාසි මෙසේ කීවාහුය කිමෙක්ද නෙපි උපතුවූවාහුද? දිවසකරතෙමේ හස්තාංගතවූයේ දැන් නොවේද? ඒ දිවසකරතෙමේ පුන්සඳමඩල පසුපස්සේ මෙසේ උදාවන්නේද? ඒකාන්තයෙන් කිසියම් පුණ්‍යවන්තයෙකුගේ අනෙක ප්‍රකාර රත්න ප්‍රභාසමුදය සමුජ්ජ්වලිතවූ විමාණයක් විය්‍යුතුයයි කීහ ඒ සියල්ලන්ටම සිතාසි අනික්කෙණෙක් මෙසේ කීවාහුය පින්වත්නි බොහෝසේ නන්දෙඩගන්නේකුමටද? මේ පුන්සඳමඩලකුත් නොවෙයි සූය්‍යමඩලයකුත්නොවෙයි පුණ්‍යවන්තයෙකුගේ විමාණයකුත් නොවෙයි ඔවුන්ට මෙබඳු ශ්‍රීසම්පත්තියක් නැත්තේය මේ වනාහි ඒකාන්තයෙන්. චක්‍රරත්නය විය්‍යුතුයයි කීවාහුය මෙසේ මහජනයාගේ කථා සල්ලාප පවත්නාකල්හිම චන්ද්‍රමඩලය පසුකොට චක්‍රරත්නය අධිමූඛවඑන්නේත්සි එකල්හි සමහරකෙණෙක් මේ කවරෙකුට පහළවූ චක්‍රරත්නයෙක්දැයි. විවාළකල්හි සමහරකෙණෙක් මෙසේ කියන්නාහුය මේ චක්‍රරත්නය අනිකෙක්උදෙසා පහළවූයේ නොවෙයි අපගේ රජ්ජුරුවන්වහන්සේ පුරණලද සක්විනුවන් ඇත්තේය මේ චක්‍රරත්නය උන්වහන්සේ උදෙසා පහළවූයේවනැයිකීහ ඉක්බිති සියළු මනුෂ්‍යයෝ චක්‍රරත්නය පසුපස්සේ ගමන්කරන්නාහුය චක්‍රරත්නයද රජහු නිසාම පහළව ආබව ප්‍රකාශකරන්නාක්මෙන් සත් යළක් නගර ප්‍රාකාර මස්තකයෙහි අන්තඃපුරය පැදකුණුකොට රාජ ප්‍රාසාදයාගේ උතුරුසිමැදුරු කාවුළුව සම්පයෙහි ගඳින් මලින් පුදන්නට සුදුසු සථානයෙහි අකුරක් ගැසුවාක්මෙන් පිහිටාසිටියේ.

ඉක්බිති ඒ චක්‍රරත්නයෙන් නික්මෙන්නාවූ රත්නප්‍රභාවෝ චාතපානාදි සිදුරුකවුළුවෙන් ඇතුළවවැද රාජභවනය එකාලෝක කරන්නාහුය ඉක්බිති මහරජතෙමෝඒ චක්‍රරත්නයදක්නා කෙණිව පර්‍යාංකයමුදුනැඟිට අවුත් බලවත් ප්‍රීතිසොම්නසින් යුක්තව සිවැදුරු කවුළුවලහට පැමිණ චක්‍රරත්නය දක්නේය ඉක්බිති රජතෙමේ දකුණතින් සුවණ්ණභිංකාරයගෙණ "අභිවිජිනාතු භවං චක්කරතනං" යි. කියා ජලයෙන් අභිමෙකකළකල්හි චක්‍රරත්නය අහසින් යන්නට පටන්ගන්නේසි. ඉක්බිති රජ්ජද උතුම් යානාවෙකනැඟී ඒ චක්‍රරත්නය පසුපස්සේයන්නට පටන්ගත්කල්හි සිව්රහ සෙනඟද රජහුගේ පසුපස්සේ සිත්සේ අභිමත යානවාහණයෙන් හෝ අශ්වත ඉරියව්වෙන් හෝ අහසින් ගමන්කරන්නට පටන්ගණිති එතැන්පටන් ඒ රජතෙමේ චක්‍රරත්නයට අනුවපවන්නා රජහුය සත අයිරියෙන් "චක්‍රවර්තිරාජ" නමවන්නේහි. ඒ අහස්ගමනද උස්වූවෘක්ෂාග්‍රයන්ට සංවුපවණ උසින්ගමන්කරන්නේසි යම් යම් ප්‍රදේශයකට පැමිණිකල්හි ඒ ඒ රට රක්නා රජදරුවෝ ආයුධ බහාතබාඅවුත් තම තමන්ගේ රට උපදනාවයතුමෙන් සක්විතිරජහට පුදන්නාහුය ඒ සක්විතිරජ්ජද පණිවාදී පස්පවින්වැළැකී දුහැමින් සසම්න් රට රකුවසි,අවවාද අනුශාසනාකරයි මෙසේ උදැසන්හි සවකිය රාජභවනයෙන් නික්මගියාවූ චක්‍රවර්තිරජතෙමේ සතරමහාවිපයම් අනුශාසනාකොට දුවල්බතට සවකිය රාජභවනයටම පෙරළාඑන්නේසි.

ඉක්බිති ඒ සක්විති රජහුගේ අමාත්‍යයෝ ප්‍රකෘති මහල්‍ය හස්තිරාජයා ඇත්හලින් ඉවත්කොට ඇත්හල සිව්දෙගඩින්හා රත් සදුන් කල්කයෙන් පරිබඩඤ්ඤවා නානාගඤක් සුවඳමල් අතුට මතු භාගයෙහි රන්තරුවෙන් ඒසිතුරු විගන්බැඳ තන් තන්හි සුවඳමල් එඩම් මලෝලඹු එල්වා රජ්ජකරාභාස් දේවයෙනි ත්‍රිඔවගන්සේට සුදුසු හස්තිරත්නයක්හුගේ පැමිණීම ප්‍රාර්ථනාකරණසේක්වායි කියන්නාහුය ඉක්බිති රජතෙමේ පෙරමෙන්ම ලක්ෂණයක් ඛනවිසඳ, ඔහ දන්දී උදැසන්හි සුවඳපැන් සොළොස්කළයකින් ඉස්සෝදනහා ප්‍රණිත රාජභෝජනයවළඳ පිරිසිදුවසතුය එකාංශකොට පොරවා ශ්‍රී ඝනන්ගබඩාවට වැද පළක්බැඳ වැඩහිඳ නවඟුපොසථ ශීලය සමාදන්ව තමන්ගේ දානශීලාදි කුසලධම් සමුදය ආවර්ජනාකරණ්‍ය ඒ කුශලානුභාවයෙන් මෙමඝයනලදුව සදෘත්කුලයෙන් මහා උපොසථකුලයෙන් හෝ ඒ සත්කාර විශෙෂය අනුභව කරණ්‍යකැමති වූ බාලාකි ළඹුලය්‍යස්ස අතිරක්ත චරණශ්‍රිව මුඛයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිතවූ

පවිත්‍ර ශුභ්‍රවර්ණ ශරීර ඇතතාවූ සත්තැනකින් භූමිස්පර්ශය කරන්නාවූ මොනවට පිහිටි අඩිහ ප්‍රත්‍යඩිහ ඇතතාවූ එකශත රක්තපද්මයක්මෙන් මොළොක්වූ ශරීර සුගන්ධයක්ඇතතාවූ සෘද්ධිමත් යොගීශ්වරයෙකුමෙන් ආකාශගමනයෙහි පොරහාත්තවූ මතාශීලාස්‍රුනෙහන් රැදුනාවූ පඤ්ච ඇතතාවූ රජත පර්වතයක්වැනිවූ හස්තිශ්‍රේෂ්ඨයෙක්තෙමේ අහසින් අවුත් ඒ ඇත්ගල පිහිටන්නේයි ඒ හස්තිරාජතෙමේ සදෘත්කුලයෙන් එන්නේවීනම් සියල්ලන්ට ක්ෂුද්‍රවූද උපෝසථකුලයෙන් එන්නේ වීනම් සියල්ලන්ට ශ්‍රේෂ්ඨවූද හස්තිරාජයෙක් එන්නේයි පාලියෙහි වනාහි "උපෝසථ නාගරාජය" යි සාමාන්‍යයෙන් ආයේද එමකුල යෙහි නාගරාජතෙමේ කිසිවෙකුවිසින් අපරිභාග්‍යාර්හ බැවින් හැමට ක්ෂුද්‍ර බාලහස්තිරාජයෙක්ම එන්නේයයි අටුවායෙහිහි ඒ හස්ති රත්නයද චක්‍රරත්නයෙහි කීනියාමයෙන් නොයෙක් සවණ්ණාභරණ යෙන් සරසා හස්තිසානාරූඪව රජතුමාගේ සිත්වූ පරිදි උදෑසන රාජ භවනයෙන් නික්ම සිව්රජ සේනඟ පිරිවරාගෙන් සතරමහාච්ඡත්‍ර පෙරකී පරිද්දෙන් අනුක්‍රමයෙන්කොට දුවල්බතට පෙරළා රාජභවනයටම එන්නේයි.

නැවතත් රාජාමාත්‍යයෝතුමූ අස්ගලසිටි ප්‍රකෘති අසවරාජයා පහකොට අස්ගල පවිත්‍රකොට සිව්දෙගඳ රත්සඳුන් කල්කාදියෙන් පිරිබඳගෙණ සුවඳමල් අතුව රන්තරුවෙන් විසිතුරු විසිතාබැඳ සුවඳ මල් වඩම් මලෝලඹු එල්වා රජුකරුණාගෙන් දේවයන්වහන්ස ඔබට සුදුසු අයවරත්නයක් ප්‍රාර්ථනාකරවයි කියන්නාහු රජතෙමේ යටකී නයින් උදෑසන්හි ලක්ෂණයක් ධනාභිසඳ මහදන්දී සොළොස්කළයක් සුවඳ පැණින් ඉස්සෝදා නහා පිරිසිදු උතුරුසළුව එකාංශකොට පොරවා රාජභොජනයවළඳා ශ්‍රීඝන්ධබඩාවට වැද නවඟපොසථ ශීලය සමාදන්ව තමන්ගේ දසයක්විනිවන්යයි කියනලද දැනශීල කුශලසම්භාරයන් ආවර්ජනාකරමින් හුන්නෙන් ඒ කුසලානුභාවයෙන් මවගෙයකලදුව මහශන්ධවකුලයෙන් සිසරැලි විදුලියෙන් වලඳනා ලද සරත්කාලයෙහි යෙවනවලාහක රාශියක්මෙන් සශ්‍රීකවූ රක්තපාදා රක්තවර්ණමුඛයක් ඇතතාවූ චඤ්ඤ්‍රභා පුඤ්ඤ්‍ර සදෘශ ශුඛස්නිග්ධ ඝන සංඝාත ශරීරයක් ඇතතාවූ කවුඛන්ධබද්ධ ග්‍රීවයක් ඇතතාවූ ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යයන්ට බඳුවූ තාලවණ්ණ ඝිණ්ණයන් සමන්විතවූ බැවින් කාලගිම්හනම්වූ මොනවට සවසකාට කපාසිටුවනලද මුඤ්ඤ තෘණරැසකට බඳුවූ මෘදුවූවවූ සෘජුවූ කෙශයෙන් යුක්තබැවින් මුඤ්ඤකෙශනම්වූ ආකාශවාර්වූ එලාඟකනම් අඵරාජයෙක්තෙමේ

අවුත් අග්ගල පිහිටි නේයි රජතෙමේ පෙරමෙන්වී සව්ණ්ණාලංකාර
යෙන් සරසනලද ඒ අසුපිට නැඟී සිව්රන සෙනඟ පිරිවරා උදෑසන
රාජභවනයෙන් පිටත්වගොස් පෙරමෙන්ම සතරමඟාලිපය අනුශා
සනාකොට දුවල්බතට රාජභවනයටම පෙරළාඑන්නේයි.

මෙසේ දන්දීමය නවඔහුපාසථ ශීලය යන දසසක්විනිවත්
පිරීමඉතුකොටගණ ඒ කුශලානුභාවයෙන් මෙමහයනලදුව චක්‍රර
ත්නය ගස්තිරත්නය අස්වරත්නය යන රත්නත්‍රය පහළවූ සක්විති
රජහට සතරරියන් පමණ පුළුල්වූ ගැල්නැබක්පමණ උසවූ මදකෙ
ළවර කර්ණිකා පයෂ්නතයෙන් නික්මගියාවූ අනිපරිශුඩ මුක්තාක
ලාපවයකින් හා සවණ්ණපද්මවරකින්ද අලංකෘතවූ අසූසාරදහසක්
මාණික්‍ය රත්නයන්ගෙන් පරිවෘතවූ තාරාගණ පරිවෘත පුණ්වැඳ
බිඹයක්මෙන් සස්ත්‍රීකවූ ශ්‍රීමහාභාව පතුරුවන්නාක්මෙන් මවපුල්ලපවිත
කුක්ෂියෙහි දහසක් කුම්භාඩ රක්ෂසයන් විසින් අරක්ගන්නාලද්දාවූ
මාණික්‍යරත්නය අහසින් එන්නේයි. මේසේ ආවාවූ මාණික්‍යරත්
නය සැවරියන් උස්වුහුණ රිවිසතරක් සිටුවා ඒ වෙණූ යෂ්ටිසත
රෙහි මුතුදැලක් සතරකොණබැඳ ඒ මුතුදැමලින් මාණික්‍යරත්නය
තබාඑකල්හි රාත්‍රිභාගයෙහි හාත්පසින් යොදුනක්පමණතැන
ආලෝක පතුරුවන්නී ඒ ආලෝකයෙන් ඒ සියළු ප්‍රදෙශය අරුණෝද්
ගමනයෙහි මෙන්හටගත් ආලෝක ඇත්තේවගේ එසැල්සි දුවල්යසි
සිතා මහාවිහු මහාවකම්නතද ශිල්පිහු හස්තකම්නතද පටන්ගන්
නාහුය වෙළඳ ජනතෙමේ අවන්හල් විවෘතකොට වෙළඳුමට පටන්
ගන්නාහුය

මෙසේ පහළවූ මාණික්‍යරත්නය ඇති සක්විතිරජහට විෂය
සුඛවිහරණයට විශෙෂකාරණවූ සත්‍රිරත්නය පහළවන්නේයි සක්විති
රජහට වනාහි මදරාජකුලයෙන් මහා අගමෙහෙසියක් මහෙණුන්
නාහුය පුණ්‍යානුභාවයෙන් මෙමහයනලදුව උතුරුඹුරුදිසිහෙන්
මහා අගමෙහෙසියක් තොමෝ තුවුම එන්නේ මහෝවෙයි ඒ අග්‍ර
මහෙසිකාතොමෝ සණ්ඨාන පරිපූර්ණවූයෙන් අධිකවූ රූපයක්
ඇතිබැවින් මහා නානිදීඝී නානිහ්‍රස්ව අවයවයන් ඇති බැවින්
අභි රූපදවන්නීය දක්නාලබන්නාවූ උමමහෙසිකාතොමෝ ඇස් පිණවනු
ලබන බැවින් අත්‍යභෘතය විශෂ්පයන්හැරදමා නිරතුරු ඇස් ඇද
ගතමනාඹි දුක්කශ්‍රතු බැවින් මහා නානිකෘශ නානිස්ථූල බැවින්
දශීනීයද වන්නීය දක්නාලබන්නාවූ ඒ මෙමහෙසිතොමෝ සොම්නස්
වශයෙන් සිත්පහදවනබැවින් මහා නානිකාලික නාමහ්‍යා දුන බැ
වින් ප්‍රසාදවහවන්නීදවෙයි උතුම්වණී සෞඳැයින් ඇත්තීද වන්නිය

මේ චක්‍රවර්ති රාජමහෙසිකාතොමෝ මෙබඳු ශරීරසම්පත්තියෙන් යුක්තාවන්නීය මනුෂ්‍යයන්ගේ ශරීර ප්‍රභාලොකය ශරීරයෙන් පිටතට නොනික්මෙයි දෙවියන්ගේ ශරීර ප්‍රභාලොකය ශරීරයෙන් නික්ම බොහෝදුර පැතිරසිටින්නේවෙයි චක්‍රවර්ති රාජමහෙසිකාවගේ ශරීරා ලොකයවනාහි දෙලොස්රියන් පමණ තැනෙක බබුළුවා නොඉසලී සිටින්නේවෙයි සියක්වර පොළා ගිනිතලඟලාගත් කපුපුළුන්පිඩක් හෝ වරුපුළුන්පිඩක් හෝ බදුවූ මොළොක්වූ ශරීර ස්පර්ශී ඇත්තීවෙයි ඇගේ ශරීරරය රජුගට සිහිල් කැමතිකල සිහිල්වෙයි උනුසුම් කැමති කල උනුසුම්වෙයි මොනවට සිනිදුකොට පිස්නාලද අභිනවවාතුර්භූතය ගොදනලද රක්ත චන්දන සුගන්ධය නිරතුරු ශරීරයෙන්හමයි සිනාසෙන කථාකරණකල්හි එකෙණෙහිමපිපීගියාවූ නීලොත්පලපුෂ්පයාගේ සුගන්ධයවැනි අතිසුරභිගන්ධය මුඛයෙන්නමයි මෙබඳු යහපත් ශීලසම්පත්තියක් හා සුගන්ධසම්පත්තියක් ඇත්තාවූ ඇගේ ශරීරසම්පත්තියට පුදුසුවූ ආභාරසම්පත්තියෙහි යුක්තවන්නීය හේතුකෙසේයත්? චක්‍රවර්ති රාජමහෙසිකාතොමෝ රජ්ජුකළ නින්දනත් දැවක්මෙන් හුනස්නෙන් වහාම නැගිසිටින්නේය රජ්ජුහුන්කල්හි ඒ රජුහට තල් වැටවල් විදුනාදියෙන් පවත් සැලීම් ආදියෙකාම පසුවෙහිදිනිය දේවයනි කුමක්කරමෝදැයි යන වචනයන් කිංකාර ප්‍රතිශ්‍රාවණයකරන්නීය රජුහට මනවඩන්නක්ම කරමින් හැසිරෙන්නීය රජුහට ප්‍රිය වචනයක්ම කියන්නීය රජුහැර අන්පුරුෂයක් සිනිහුත් නොපතන්නීය ඒ රාජමහෙසිකාවන්ගේ අභිරූපගුණය ආදිකොට ඇති පුබ්බඬාති ගුණය අවසන්කොට ඇත්තාවූ ගුණසමූහයන් ප්‍රකාශී මයන් පිහිටියාවූ ගුණසමූහයවෙයි ඉක්මවනලද මනුෂ්‍යවර්ණය ආදී කොට ඇත්තාවූ ගුණයෝවනාහි සක්විති රජුහුගේ පුණ්‍යානුභාවයෙන් චක්‍රරත්නය පහළවූතැන්පටන් පූර්වකර්මානුභාවයෙන් පහළවන්නාහයි දතයුත්තහුය.

මෙසේ ස්ත්‍රීරත්නය පහළවූ සක්විතිරජහට ධනකරණ්ඩය කෘත්‍යයන් මහවත් රත්රුවන් මුතුමැණික් ආදියෙන් කවයුතුදේ සැපසේ විචාරණය කරණුපිණිස ගෘහපතිරත්නය පහළවන්නේයි. ඒ ගෘහපතිරතනයේ ප්‍රකෘතියෙන්ම මහාභාග්‍යඇත්තේවෙයි මහාභාග කුලයෙහි උපන්නේවෙයි රජුහුගේ ධනරාශිය වර්ධනයකරන්නාවූ ගෘහපති සිටුරතනයක්වෙයි ඕහටවනාහි චක්‍රරත්නානුභාව සහිතව කර්මවිපාකයෙන් හටගන්නාවූ දිවඇසද පහළවෙයි ඒ දිවඇස කරණකොටගෙණ පෘථිවීගර්භයෙහි මයාදුනක්තැන නිධානයන් දක්නේවෙයි හෙතෙමේ ඒ සම්පත්දැක තුටුපහටු සිත්ඇත්තේ රජුකරුණාස් දේවයන්වහන්ස ධනයෙහි කුමක්කටයුදැයි ධනයෙන් පවරා ධනයෙන් කටයුතු සියළුදේ සම්පාදනයකරයි.

මෙසේ පහළවූ ගෘහපතිරත්න ඇතුනාවූ සක්විති රජහට සියළු කෘත්‍ය සංවිධානයෙහි දක්ෂවූ පරිණායකරත්නය පහළවෙයි ඒ පරිණායකරත්නය රජහුගේ දෙවුපුත්‍රයාමවන්නේය මහතෙ ප්‍රකෘතියෙන්ම පණ්ඩිතවෙයි ව්‍යක්තවෙයි නුවණැතිවෙයි ප්‍රඥා සම්පන්නවෙයි ඕහටවනාහි රජහුගේ පුණ්‍යානුභාවය හා තමන්ගේ පූර්වකම්මානුභාවයද උපනිශ්‍රයකොටගණ පරසිත්දන්නා නුවණ පහළවන්නේයි ඒ නුවණකරණකොටගණ දෙලොස්යොදුන් පමණ තැන්ගලාසිටි පණිත්හුගේ චිත්තාචාරය දැනගන්නේය වැඩ අවැඩ ව්‍යවසායකිරීමෙහි සපාහොසත්වන්නේය මහතෙම තමාගේ ආනුභාවය දැන රජ්ජුකරාගෙන්ස් සතුටුසිත්ඇතිව රජ්ජුහට සියළු කෘත්‍යානුශාසනයන් පවත්වන්නේවෙයි.

මෙසේ සප්තරත්නය පහළවූ සක්විති රජතෙමේ රාජ්‍ය සම්පත්විඳ යම්දවසෙක පැවිදි මහා වේද කළුරියකරන්නේ හෝ වේද එකල්හි චක්‍රරත්නය එතනින් අතුරුදහන්ව පෙරතුබු පැවිනසමුද්‍රයටම යන්නේවෙයි හස්තිරත්නය හා අශ්වරත්නය ඉදිත් ආශ්‍රමගෙවීගියාහුවම කළුරියකෙරෙති ආයුෂශෂව ඇත් තාහුනම් තම තමන්ගේ සවකිය කුලයන්කරාම යන්නාහුවෙති මාණික්‍යරත්නය මෙවපුල්‍යපබ්බතාභ්‍යන්තරයටම යන්නේවෙයි. සත්‍රි රත්නය ගෘහපතිරත්නය පරිණායකරත්නය යන මොහු ආයුෂශෂව ඇතුනාහුනම් ප්‍රකෘතියවහාවම අධිකව විශෂමයෙන් පහළවතුබු දිව්‍යචක්ෂු ආදී ගුණයෝ අනාගතීනවෙතියි දතයුතුයි. මෙසේ බුදුවර යන් පහළවන්නාවූ සාරකල්පයෙහි බුදුවරයන්ට පෙරපසුකාලයෙහි පහළවියයුතු මහාසබාධියන්වාදි සක්විතිරජුන්ට මේ නවඞ්ගුපොසථ ශීලය තම තමන්ගේ කුසලකම්මයන්ට උපනිස්සයකම්ව සක්විතිරාජ්‍ය සම්පත්තියට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවනබවද මහා සුදශීනාදි සක්විතිරජදරුවෝවනාහි ඒ මෛත්‍රී භාවනාව වඩා ප්‍රථමධ්‍යානාදිය උපදවා මනාපිරිහුන් ධ්‍යානමයන් කාලක්‍රියාකොට බඹලොව උපන් නියාවද මහාසුදශීනසූත්‍රඅට්ඨාදිමයන් දතයුතුයි.

බුදුන්පාදමුලහි මෙමචරිත ඇතුනාවූ විමතියජනන්ගේ අදහස් පරිද්දෙන් වදුරණලද්දවූ මේ නවඞ්ගුපොසථශීලය රක්‍ෂා කොට ඒ මෛත්‍රී භාවනාවෙන් ප්‍රථමවීතිය තෘතීය චතුර්විධ්‍යානයන් උපදවා එම ධ්‍යානයන් පාදකකොටගෙන විදශීනාවඩා සෝවාන් සකෘදාගාමී අනාගාමී අඟින් යන සතරමඟ සතරඵලයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට සංසාරකාන්තාරමඟන් එතරව අජරවූ අමරවූ ඛෙමවූ ප්‍රණීතවූ අමාමහනිවන් සම්පත් ලබන බව අඞ්ගුත්තරනිකාය නවකනිපාතයෙහි නවඞ්ගු පොසථසූත්‍රයෙන් දතයුත්තේයි.

නවඞ්ගුපොසථශීල නිර්දේශයයි. 48

දශශීල නිර්දේශය.

—*—

19 නවඞ්ගුපොසථශීලයට අනතුරුව දශශීලනිර්දේශය දක්වනුලැබේ හේ කෙසේයත් ? මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු සාමණේර උපාසක උපාසිකාදීන් විසින් රක්නයුතුවූ සියළු ශීලයෝ චාරිත්‍ර වාරිත්‍රවශයෙන් දෙවැදෑරුම්වේ ඔවුන්අතුරෙන් ශ්‍රද්ධාවීර්‍ය්‍ය චේතනා ප්‍රධානවූ කාමාවචර මහාකුශලචිත්තයෙන් පරිපූර්ණී කටයුතුවූ කල්හි ආදියෙහි ප්‍රකාශවූ සියළු ශික්ෂාපදයෝ ''චරන්හි උපගච්ඡන්හි ඒතන සීලපාරිපූරිං වදන්ති පවත්තන්නි එළන්හි චරිතං චරිතත්තාව චාරිත්තං'' යන වචනානුසාරයෙන් චාරිත්‍රශීලනාමවත්නේයි ගෘහස්ථ උපාසක සාමණේරයන් විසින් රක්ෂාකටයුතුවූ අෂ්ටාඞ්ගශීල දශශීල ආදියෝවනාහි ''සකාඩාසතෝ පඤ්චපි කම්මපථාඒව'' යන ශික්ෂාපද විභාග අට්ඨාවචනයෙන් හා, ''පථමාචෙත්ථ පඤ්ච එකන්තෙන අකුසලචිත්තසමුට්ඨානෙහි පාණාතිපාතාදිනං පකතිවජ්ජතෝ චෙරමණිආදයෝ සෙසා පණ්ණත්තිවජ්ජතෝ'' යනුවෙන් හා ''යථාච තත්ථ චේරමණියෝ අත්තනෝ පරස්සංචා පාණාතිපාතාදි අකුසලතෝ විරමන්ති එවම්බාපි විකාලභොජනාදි අකුසලතෝ කුසලතොචාපි එකන්තතෝ'' යනුවෙන්ද ඛුද්දක පාඨඅට්ඨවාගතක්‍රමයෙන් විභාවරකමග්ගත්තාහුය මග්ගකෙසේයත්? ශික්ෂාපදඇකොටස්වශයෙන් පාණාතිපාතාදිවූද පාණාතිපාතා විරතී ආදිවූද පස් පස් ඇකොඩාසයෝ අඞ්ගලක්ඛණ පරිපූර්ණවූකල්හි සතර අපායට හා සුගතිභවද යාගැනුමාඥාවනාමයෙහිත් කම්මපථයෝනාමවෙති දශශික්ෂාපදයන් අතුරෙන් පළමුවන පාණාතිපාතාදිවූ පස්දෙන එකාභාත අකුශලචිත්තයෙන් හටගන්නා බැවින් පාණාතිපාතාවිරතී ආදිවූ පස්දෙන ප්‍රකෘති ලොකවද්‍යයෙන් වැළකීමක්නමේවේ විකාල භොජනවිරති ආදිවූ පස්දෙන ප්‍රඥප්තිවද්‍ය මාත්‍රයක්මවේ එසේම පළමුවන ශික්ෂාපද පඤ්චකයෙහි ඒ ඒ දුශ්චරිතයෙන් වළක්නා පුද්ගලතෙමේ තමාගේ හා මෙරමාගේද පාණාතිපාතාදි අකුශලයෙන් වැළැක්ම සිඩකරන්නේයි දෙවෙනි ශික්ෂාපද පඤ්චකයෙහි තමාගේ හා මෙරමාගේද විකාලභොජනාදි අකුශලයෙන් මහා ධාතුසංඥ ප්‍රතිකූල සංඥාදීන් මෙනෙහිකිරීමෙන් සිඩවියයුතු කුශලයෙන් මහා එකවිට වළක්නේයි මෙසේ අට්ඨාඞයෙහි ආබැවින් පණිධාදි පළමුවන පඤ්චදුසරිතයෙන් වැළකීම බොහෝසෙයින් අපාය ඇතිවූ කම්මපථ ලොකවද්‍ය අකුසල්වූ බැවින් විරතිවශයෙන් වදුරණලද්දේයි ඒ පඤ්චදුසරිතයෙන් වැළකීම චාරිත්‍රශීලනාමවන්නේයි පශ්චිමවූ

විකාලභොජනාදිරති ආදි පස්දෙන "පටිසංඛායෝණිසා පිණ්ඩපාතං පටිසෙවාමි" යනාදි මහා ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාය බාතු සංඥය යන මෙවුන් සිහිකොට වැලඳීම කුසල් සිත්වනා බැවින් පණ්ඩාදිභෙයකිමෙන් වැළැක්වෙක් නැත්තේත්තමුදු සාධු සත්පුරුෂයන්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මයක්වූ විකාලභොජන විරති ශික්ෂාපදය ප්‍රඥප්තිවද්‍යබැවින් ශ්‍රද්ධාබලව සංවෙගඥානය වැඩීමෙන් එභශෂානි සංසාරවාග රභයෙන් එතරවතුකැමතිවූ සාධුසත්පුරුෂයන්කෙරෙන් අනිශයින් ශ්‍රේෂ්ඨවූ සත්පුරුෂාතාතාමයන් විසින් විශෂභයෙන් පිළිපැද්දයුතුවූ ශීලයක්බැවින් චාරිත්‍රශීලනම්වේ හික්ෂුසාමණෙරයන්වහනාහි දැඳුජ්ති්යෙන් වළක්වනලද බැවින් එකාලභොජනාදි පඤ්චකය චාරිත්‍ර ශීලයයීද කියයුතුවේ පශ්චිම ශික්ෂාපද පඤ්චකයෙහි එකාලභොජන යාමඟ අඩගදක්වත්නාවූ බුදුනපාය අට්ඨකථායෙහි "එකාලභොජනස්ස චත්තාරි අඩගානිවිකාලා යාවකාලිකං අදෙක්ඛිහරණං අත්‍රාවිතා කානි" යනුවෙන් ඉරමුදුනෙන් නැම්මය ආහාරාදි යාවකාලික ද්‍රව්‍ය යක්වීමය ඒ ද්‍රව්‍යය පරගලුව පැමිණීමය උමතුවුබවය යනමේ සිව් රහ පිරිමෙන් එකාලභොජනයවේයයි කිබැවින් යැවකැලියපමණක් දක්වා මසසු තුන්කැලිය නොදක්වූ බැවින් වතීමානකාලයෙහි අට සිල් දසසිල් රක්නා උපාසක උපාසිකාවෝ සීනි සකිරා මීගිතෙල් ආදි සප්තාහකාලිකය මදසිදෙඩම්ස්‍රසආදි යාමකාලිකය ඉහුරු ම්රිස් එණු ආදියාවජීවිකය යන තුන්කාලිහු නිරවද්‍යයයි සිතා කැමති පරිද්දෙන් අනුභවකරති දුම්මකාල බ්‍රලත් පුවක් ආදි යාවජීවිකය රිසිසේ හා විතාකරති යාවකාලික්වූ ආහාරයවගන්නා ද්‍රව්‍යය සාපිපාසාදිවූ හෝ රොගාබාධාදිවූ හෝ ප්‍රත්‍යයක් ඇතිකල්හිත් නොකැයුතු අඩිනයන් මෙරෙහි ඇතුළත්කරණලදී මෙසු තුන්කැලිය පිපාසාදි ප්‍රත්‍යයක් ඇතිකල්හි අනුභවකටයුතු බැවින් අඩගයන්කෙරෙහි ඇතුළත් නොකරණලද්දුනුය ඒ තුන්කැලිය ගිලන්බැවි පිපාසාදියක්නැති අනුභව කළකල්හි ආහාරකෘත්‍යය සිඩකරන්නේයි "පිණ්ඩපාතඤහි යාවකාලිකං ආහාරං" යනුවෙන් විශුඩිමාණීඅයයි ආබැවින් ආහරපිණ්ඩ මයාදත් නාවූ සිවිකැලියම පිණ්ඩපාතනමුදු ආහාරනමුදුවන්නේයි එහෙයින් අටසිල් දසසිල් රක්නා උවසු උවැසියන් විසින් මෙසු තුන්කැලියද විකාලභයෙහි නොකැයුතුබව හා ප්‍රත්‍යයක් ඇතිකල්හි සුදුසුපරිදෙන් කැයුතුබවද දවසින් අඩියක් ඉක්මවා අඩ්ඨපාසථය රක්ෂාකෙරෙන් බුමාටුදෙවියන්කෙරෙහි මහානුභාවසම්පන්න වෘක්ෂදෙවතාව උපන්

අනේපිඬු මහසිටාණන්ගේ දුසයාගේ විසඟුවෙන් ප්‍රකාවේව් මැසි එළහ සින්අටසිල් දසසිල් රක්නා සැදුහැවතුන් විසින් බුලත් දුම්කොල මත් කෝපි යවල්පයතට ශීලය මාරුකොට පෙරළා නොගෙණ ශ්‍රද්ධා ව්‍රියෂී සමාහි ප්‍රඥාවන් පෙරවූකොට තමන් විසින් රක්නාලද ශීලය ඛණ්ඩාදීදුසබලකාල්ෂාණාදිවශයෙන් කිළිටිවිය නොදී ආරක්ෂාකරගත යුත්තේයි මෙහිදි ඇතම් අශ්‍රද්ධාවන්තයෝ ඵලය මාත්‍රයක්ගෙණ යම් යම් කථාප්‍රවෘත්තිවරිතාදිය උදාහරණකරමින් සිල්සමාදන්වුවන් විසින් විකාලභෝජනයි මත්කෝපි බුලත් දුම්කොල ආදිය පරිභෝගකර යුතුයැයි විවාදකරතත් සැදුහැවතුන් විසින් දැනගත් කාලානන්තරයකින් සමාදන්ව රක්ෂාකරන්නාවූ ගෘහස්ථශීලය කිළිටිවූයේනම් මහත් අලාභයයි සලකා ගැරහින්ට බදුවූ විෂභෂාරසජීවයන්ගෙන් ඇත්වයන්නාක්මෙන් නිදරදිවුවත් සැක ඇතාවුදෙසින් දුරුව දුලීහව සමාදන්වූ ශීලය සවල්පකාලයතුළ නොතා උත්සාහයෙන් රක්ෂාකවයුතුයි. "සාමණේරීනං දසසීලානි අනුසම්පන්නා සීලං උපාසකා උපාසිකානං නිච්චසීලවසෙන පඤ්චසික්ඛාපදානි සත්තා උස්සාහදස උපොසථඞ්ගවසෙන අට්ඨ ඉදං ගහට්ඨසීලං" යන විශුද්ධිමාර්ගී පාඨයන් මේ දශශීලය මහරණ මහරණින් විසින් රක්ෂාකටයුතු කල්හි අඹුපසඵපනන ශීලයයිද උපාසක උපාසිකාවන් රැත්කයුතු කල්හි ගෘහස්ථශීලයයිදැයි ව්‍යවහාරකරණබවපෙණේ.

දශශීලය රක්ෂාකරන්නවුන් විසින් උපසම්පදාභික්ෂුවක්කරා එළඹ වාන්‍යයෙන් සිල් යාඥාකොට යටයි නියාමයන් ශික්ෂාපද දශය සමාදන්ව රක්ෂාකටයුතුයි.

දශශීල නිර්දේශයයි 49

චතුරාරක්ෂා නිර්දේශය කෙසේද ?

මවිසේ ප්‍රථමලද සිල්ඇතතාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින්

"සීලෙපතිට්ඨාය නමරාසපඤ්ඤ-චිත්තංපසාදෙත්වා සුභාවභාවයං
ආනාපිනිපමකාභිකඛු-ඤා ඉමංවිජටයෙජටං"

50 යනුවෙන් දෙවතා සංයුක්තකථායෙහි එදෙළ පරිද්දෙන් මේ ශීලතෘෂ්ණි භූමියෙහි පිහිටා සිවඵගණ සමඵ විදර්ශනාභාවනාවන් මගත් ඵලත් ලබාගැනීමට සතුරන් විනාශකොට උතුම්වූ ක්ෂේමභූමියට පැමිණෙවැයි යන භාග්‍යවත්හුගේ අවවාදය පරිදි ශීලයෙහි පිහිටා සිවඵගණ ගාවනාවෙහි නියුක්තවියයුතුයි. සංක්ෂේපයෙන් චතුරා

රක්ෂායයි කීයනලද සතරකරුවගත් භාවනාව නිත්‍ය සාමණේර උපාසක උපාසිකාවන් විසින් පුරුදුකටයුතුයි. ඒ සතරනම් භාග්‍යවන්ත බුදුහුගේ අරහංආදි නවඅපදේශ සහාගීන ගුණසමූහය නැවත නැවත සිහිකිරීමය අපාද දීප්‍රාද චතුප්පාද බහුප්පාද රැපි අරූපිවූ සියඳු සතුන් කෙරෙහි මෛත්‍රී භාවනා වැඩිමය උඹුමාතාකාදි දශ අසුභය චන්තිංඛාකාරකාය කොඨාසය නැවත නැවත අශුභයයි බැලීමය මරණ සටහාව සියළුසත්වයන්ගේ අවාරණීය සටහාව ධර්මය කැයි නැවත නැවත සිහිකිරීමය යන මේ සතර චතුරාරක්ෂායයි කියන් මේ සතරකුමක් නිසයින් ආරක්ෂානම් වේද්දයන් ? මේ ධර්මයන් සතරදන උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නිතර රැක්කයුතුවෙහයිදැ ඒ ධර්මයෝ සතරදන යතරමාගී ධර්මය සතරඅපායයෙන් සත්වයා රක්නාක්මෙන් නිරන්තරයෙන් තමන් රක්නවුන් ආරක්ෂාකරණවෙහි න්ද චතුරා රක්ෂායයි කියන්.

බුඩානුස්සති භාවනාව කෙසේ වැඩියයුත්තේදයන් ? ඒ භාග්‍යවන්තතෙම කෙලෙසුන්ගෙන් පහවීම ආදිකාරණයෙන් නෝ පූජාවට සුදුසුබව් ආදී අර්ථයන් හෝ අනින් නම් වතාසේක මිනා කොට හෝ නුවණපරිද්දෙන් හෝ තමන්වහන්සේගේ සර්වඥගුණයෙන් පඤ්චවිධශ්‍රේය මඩලයගි ඇතුළත්වූ සියළු පදාර්ථයන් අවබෝධකොට වදාළබවගින් සම්‍යක් සම්බුද්ධ මිවතාසේකැයි යනාදීන් භාවනාපදෙහි සංගෘහීත ගුණසමූහය සියක්වර දහස්වර නැවත නැවත සිහින් මෙනෙහිකිරීමීවශයෙන් පවත්වන්නාවූ සැදුහැවත් කුලපුත්‍රයන්ට සුදුසුවූ යම් සිහිකිරීමක්වේද ඒ අනුස්සතිතොමෝ බුඩානුස්සතිනමවන්නේහි.

එක්නිස්තලයයි වාසයකරන්නාවූ අපාදදිපාද චතුප්පාද බහුප්පාද දිව්‍යමනුෂ්‍ය තිරශ්චීන නාරකීය ප්‍රේත අසුරාදිවූද ආයතී අනාගතයෙහි ශත්‍රුමිත්‍ර උදාසීන සත්‍රී පුරුෂාදි අනෙක ප්‍රභෙදගත යම් සත්වකෙණක්වෙද්ද ඒ සියළු සත්වයෝතුමූ සුවපත්වෙත්වා සතුරන් නැතොග්‍රුවත්වා මහවත් පාණාතිපාතාදී අභ්‍යන්තර සතුරන් පස්දෙනය රාජාදිබාහිර සතුරන් පස්දෙනය යන දසප්‍රකාර සතුරන්ගෙන් පහවෙන්වා යනාදික්‍රමයෙන් මෛත්‍රියෙන් සත්ත්වනිකායවශයෙන් මෙන් මෙත්තෙකොට නිදුක්නිරෝගී සුවපත්වෙත්වායි මෛත්‍රීය පැතිරවීම මෛත්‍රීභාවනාවිධිය.

වචනයෙන් සඩ්ඝානුස්සතිකිරීමය සිහින් සඩ්ඝානුස්සතිකිරීමය යන මුදයාකාරයෙන් තමන්ගේ ශරීරමයන් පිහිටියාවූ හිසෙක් ආදී

මදනිස් කුණපයෝවනාහි වණ්ණවශයෙනුත් පිළිකුල්මැවනී සවහත් වශයෙනුත් පිළිකුල්මවනි පිහිටිතැන්වශයෙනුත් පිළිකුල්මවනී ආශ්‍රයස්ථානවශයෙනුත් පිළිකුල්මැවනි පිහිටි අවකාශවශයෙනුත් පිළිකුල්මවනයි යනුවෙත් මදනිස් කුණපකාඨාසයන් එකක්පාසා නියමකොට සඩ්ඣායනාකිරීම් සංඛ්‍යාතවූ සත්වැදෑරුම්කම්ඵහත් ඉශයණ්ඩෙහි දැක්ඛබව සම්පාදනයකොට මෙණ සඩ්ඣායනාකාලයප ටත් හිසක් ආදි පිළිවෙළින්ද ඉතා යුහුසුළුත් නොවී ඉතා අලසත් නොවී නොඉයක් අරමුණෙහි සිතදැම්ම හෙවත් සිත දිවීම වළක්වා "ඒකග්ගතා" යනාදි ප්‍රඥප්තියෙ ඉක්මවා හිසක් ලොම් ආදිත් අතුමරන් නොවැටහෙන්නාවූ කොටස ක්‍රමයෙත් මුදවත්නාහට කෙසාදි මදනිස් කොටස්හි දෙනිස් අසිණාවත් ඉදිරිම කරණකොටගෙණද අධිචිත්තසූත්‍රය සිතිගාවසූත්‍රය මහාජ්ඣහත්තාසල්ල සූත්‍රය ඝන නිද්ධ සූත්‍ර යන්හේදශයෙත්ද දසප්‍රකාර මනසිකාර කෙසලක්ෂය ඇත්හාවූ කම්වහන් භාවනාව සම්පාදනයකොට එණිදි පස් පස් ආකාරයකින් එකඵලී කොඨාසය දහස් දහස්වර මෙනසිකිරීම්වශයෙත් භාවනාවැඩිම්හා උඛ්ඛුමාතක විනීලක විපුබ්බකාදි දසප්‍රකාර අශුභාලම්බණයහි ඉදිමුම් ආදීමයත් මහාඝොබනා අශුභාකාරය සිතින්ගෙණ වැසිනිළියක් පරිත්‍රණකොට රන්මිලරැසක් ලබාගන්නා පුරුෂයෙකුමෙත් හයංකාර ඝුතිකුලවූ අශුභකම්ටහන් භාවනා වඩා රූපා රූපඩ්ඣානයට අරමුණුවන්නාවූ පරිකම් උද්ගහ ප්‍රතිභාග නිමිති උපදවාගන්නාලද භාවනාමහාමෝ අශුභ භාවනා නම්වන්මන්සි.

නමාගේ හිස්සිදිනාපිණිස නියුණුකඩුවක් අම්මාරාගෙණ ල හට පැමිණිවඩනයෙකුමෙන්ද වධක සංඛ්‍යාතවූ පඤ්චසකන්ධයාගේ මහා මරණයාගේ මහා ලහට එළඹ සිටීම්වශයෙන්ද, ආරොග්‍ය මයෙ ත්‍රිජීවිත සම්පත්තින්ගේ ව්‍යාධි ජරාමරණයෙන් විනාශවීමෙන්ද අනුන්ගේ මරණයෙහි තමාද එළවා උපමාකොට බැලීමෙන්ද යශ පරිවාර සම්පත්තිමයන් මිණිතු සක්ත්තිරජුද පුණ්‍යඵලභෝගීමයන් ජාතිය ජරිලඵඩකාදි මහධනසිටුවරුද කායශක්ති මහත්තම් මයන් වායුමදබල මදව භීමසේන යුධිෂ්ඨිරාදිහුද සෞඛ්‍යමහත්තම් මයන් මුගලන් මහමෙතරහු ආදි උතුමෝද ප්‍රඥාමහත්තම්මයන් ශාරි පුත්‍ර මහාසවිරාදිහුද සවයම්භූ ඥානයෙන් මෙලෙස්නැසීමෙන් පසස් බුදුන් හා ලොව්තුරා බුදුහුද අගහැත්පත්වූවාහුය එනකුදුවූවත් ඒ සියළු උත්තම මෙන් මරණවශ ප්‍රාප්තවූවාහුය මාවැන්මනකුට කියත්‍රම්

කවරේද ? යනාදියෙන් අනුන්ගේ මරණය නිමිත්තෙහි එළවීමෙන්ද මේ මාගේ ශරීරය අසුකුලඝයක පණුවන්ට හා අහස්තරයෙහි අවාහුවක් මරාගයන්ටද පිටත්හි යක්ෂ ප්‍රේත භූත පිශාච සපිරිදි අනේකප්‍රකාර අන්ධකාරයන්ටද සාධාරණවන්නේය යනාදිවශයෙන් මේ ජීවිතය ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස සංඛ්‍යාතවාහය පිළිබඳව සිත්හි බැඳින් ඉතා දුර්ලභවශයෙන්ද මරණය සිහිකරන්නේය තවද,

"ජීවිතංව්‍යාධි කාලෝච-දේහනිස්සිතාපනංගනි
පමාදුවත ජීවලෝකස්මිං-අනිමිත්තානසුගතෙර"

යන ගාථාවෙන් ආයුපරිවෙජද සංඛ්‍යාතවූ මෙපමණකල් ජීවත්වන්නේය යන නියමයද අසවල්රොගයෙන් මරණයවෙයි යන මරුණ නියමයද අසවල්කාලයෙහි මරණයවෙයි යන කාල නියමයද අසවල්තැන මාගේ මළසිරුර බහාදමන්නේය යන සුසාණ නියමයද මෙයින් මැරී අසවල්ගතියටයෙමි යන ගති නියමයද යන නියම පසක්හි මේ සත්වලෝකයෙහි අනාරණයන් සිඩවනමහ සින් කිසිවෙක්හටත් මනාදතහැක්කේය.

තවද අංකගුත්තරපාලියෙහි ආවාවූ අෂ්ටප්‍රකාර අඩානපරිවෙජද මරණානුස්මෘතිය මෙසේ සංග්‍රහගාථාවෙන් දතයුතුයි.

"රත්තිදිවඤ්ඤදිවසං-උපඩ්ඪං එකභොජනං
උපඩ්ඪංචතුපඤ්චාදං-එකාලෝපදවසිඤං
ජීවයඤං මනසාකෙයඤං-බහුංවතකතං මම
මරණසසතිභාවෙසු-පමාදුසත්තනඤමෝ"

මෙහි භාවය මම මේ රැය මේ දවල්මුළුල්ලෙහි ජීවත්වීමනම් ඒ අතරතුර තථානතයන් හිසින් වදුරණලද අවවාද අනුශාසනාව මෙමනහිකරන්නෙමියි මෙසේ රෑ දවල් මනාවැරෙණතාක්කල් මුළුල්ලෙහි බුඩානුශාසනාව මෙමනහිකළමිනම් ඒ භාවනාව මහත් ප්‍රයෝජනවන්නේයැයි මෙසේ එක් භික්ෂුවක්තෙමේ රෑ දවල් මෙන්කොට මරණානුස්මෘතිභාවනාව වඩන්නෙමියි සැලකෙළිය තවත් භික්ෂුවක්තෙමේ මේ දවල්දවස මුළුල්ලෙහි ජීවත්වීමනම් ඒ කාලයතුළ පළමුකී භික්ෂුවසේ බුඩානුශාසනාව කරන්නෙමි කියාද තවත් භික්ෂුවක්තෙමේ අඩදවලක් නහවත් යාමයක් ජීවත් වීනම් ඒ කාලයෙහි මහෝ තවත් භික්ෂුවක් මම එක්මහාජන කාලයක් ජීවත්වීමනම් ඒ කාලයෙහි මහෝ තවත් භික්ෂුවක් එක් මහාජන

කාලයකින් අඩක් ජීවත්වීමිනම් ඒ කාලයෙහි මහෝ තවත් භික්ෂුවක් සතරපස් ආශ්වාසයක් අනුභවකරණකාලයක් මුළුල්ලෙහි ජීවත් වීමිනම් ඒ කාලයතුළ මහෝ තවත් භික්ෂුවක්නතමේ එක් ආශ්වාස සංඛ්‍යාතවූ ඔන්පඩක් හිල්නොකාලයක් මුළුල්ලෙහි ජීවත්වීමිනම් ඒ කාලයතුළ මහෝ තවත් භික්ෂුවක් නතමේ ඉම එකම ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයක් මහළන නගනකාලයක් මුළුල්ලෙහි ජීවත්වීමිනම් ඒ කාලයතුළ මහෝ බුඩානුශාසනාවකරම්හයි කියාද මෙසේ කියන්නාවූ භික්ෂූන් අවඥදනාඅනුමරන් අවශ්‍යතයෙහි එකම ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාසකාලයක් ජීවත්වීමිනම් ඒ කාලයතුළ බුඩානුශාසනාව පුරම්හයි කියන අවවැනි භික්ෂුනතමේම මරණානුස්මෘතිභාවනාවෙහි අප්‍රමාද විහාරී භික්ෂුවයයි වදාළේනි මෙසේ ශීලයෙහි පිහිටි ශ්‍රමණයා උපාසකයන් විසින් මේ චතුරා රක්ෂා සංඛ්‍යාත භාවනාව නිරන්තරයෙන් පුරුදුකටයුත්තේයි.

චතුරාරක්ෂා නිර්දේශයයි. 50

සමථවිදර්ශනා විභාගය කෙසේදයන් ?

---

51 භාවනාව වනාහි සමථභාවනාය විදර්ශනාභාවනායයි දෙවැදෑරුම්වේ ඒ භාවනානුයෝගීන් සමාධිලක්ෂණවූ චිත්තය භාවනා වන් අනුවරන් තමාගේ චරිතයට මහත් ප්‍රයෝජනයට ගැළපෙන කර්මස්ථානයක් භාවනා වඩා නවවිධ ලෝකික ධ්‍යානයන් ඉපදවීම රාගාදී ක්ලේශයන් ආවරණය කරණ අවිද්‍යාවයන් හෝ නීවරණ ප්‍රධාන අකුශලධර්මයන් සන්සිඳුවන අවිද්‍යාවෙන් සමථභාවනායයි කියන්නේ.

දශනාශ්‍රිතය දශඅශුභය දශඅනුස්මෘතිය සතරබ්‍රහ්ම විහාරය සතරආරූප්‍යය ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූල සංඥය චතුර්ධාතු ව්‍යවස්ථානය යන සංක්ලිෂ්ට භාවනාකර්මයට අරමුණුවන මහතින් සථානවශයෙන් කර්මස්ථාන යයි කියන්නේ මේ සතාලිස් කර්මස්ථානයෝද මතසැටි චරිතයන් අනුවරන් ඒ ඒ චරිත ඇත්තවුන්විසින් සුදුසුපරිද්දෙන් සෙවියයුත්තේයි.

ඒ සියළු කර්මස්ථානයෝම පරිකර්මනිමිත්තය උග්ගහනිමිත්තය ප්‍රතිභාගනිමිත්තයයි ඒ ඒ අවස්ථාවශයෙන් අරමුණුකුණනට හා ඒ ඒ අවස්ථාවෙහි කරුණ භාවනාවෝ පරිකර්ම භාවනාය උපචාරභාවනාය අර්පණාභාවනායයි ත්‍රිවිධාකාරයකටද ප්‍රභේදවන්නාහුවෙත්.

කම්මාවරණ විපාකාවරණ ක්ලේශාවරණ තුණින් මුවහත්වූ තීක්ෂතුක ප්‍රඥාඅක්ෂිගත්තාවූ පුද්ගලයෙක්නම් විශුද්ධාර්යයෙකි ආනඤ්ජ්‍ය ලොවිතුරා බුදුන් පමණ් සර්ව්ඥ ඥානයක්වූ අර්හා සම්‍යක් සම්බුදුන් දරන්නාවූ ඥාණත්‍රයත් දක්වා, යම්කිසි ආචාර්යයෙකුගෙන් ඵලඹ සතර සංවරශීලාදියෙහි පිහිටාසිට භාවනාක්‍රමයෙන් ඉශ්‍රාන්ත්‍ය යෙහි ධ්‍යානය ලැබීම නොවැළැක්විය හැක්කක්මය ඉදින් මේ ආත්ම භාවයෙහි ධ්‍යානය නොලැබුවේනම් අනාගතභවයෙහි ධ්‍යානය ලැබීමට මේ භවයෙහි කරන්නාවූ භාවනාව උපනිශ්‍රයවන්වේ මෙසේ භවයෙහි පුරුදු නොකළවුන්ට මහවත් කෘතාධිකාර නැතැනවුන්ට එක භවයෙහි ධ්‍යානය හෝ මාර්ගඵලයහෝ නොලැබියහැක්කේයයි දතයුතුයි.

විදර්ශනාය යනු එනාසුවක් ලෞකික චිත්තය තත්සම්ප්‍රයුක්ත දෙපණස් චෛතසිකය අට්ඨවිසිරූපය යන නාමරූපය නොමහත් මෛත්‍රභූමික සංස්කාරධර්මප්‍රභේදය ලක්ෂණ කෘත්‍ය ඵල ආසන්නකාරණය යන සතර සතරාකාරයෙන් බෞද්ධ ත්‍රුවණින් පරිග්‍රහයකොට ඊට අනතුරුව ඒ නාමරූපධර්මයන්ගේ පැවැත්මට හේතුවූ අවිද්‍යා තෘෂ්ණා උපාදානකර්ම ආහාරාදි උපකාරධර්මයන් ත්‍රුවණින් පරික්ෂාකොට මෛත්‍රල ප්‍රදීපකපාලවෘත්තිකා ආදින්ගේ එක්වීමෙන් පහන්දැල්ල ඉපිද මෛත්‍රල වෘත්තිකාවන්ගේ ඉන්ධියාමෙන් පහන්දැල්ල නිවියන්නාක් මෙන් චක්ෂුරූපාදින්ගේ එක්වීමෙන් චක්ෂුර්විඥානාදිය ඉපිද ඉපිද බිඳී බිඳීයන සහසින් අනිත්‍යවන්නාහ උදය ව්‍යය සංඛ්‍යාතවූ ක්ෂණයක්පාසා ඉපිද ක්ෂණයක්පාසා බිඳී බිඳී යන සෙයින් දුක්වන්නාහ සියළුකල්හි නොබිඳී ශාශ්වතමානව පවතුවයි කියන්නමුදු අදහස්කළ්නමුදු ඒ නැමැතනට අනුව නොපවත්නාසෙයින් අනාත්මයයි මෙසේ ත්‍රිලක්ෂණාවරූපනයකොට මෛත්‍රභූමික සංස්කාරධර්මයන් එකී නොයෙක්පාසා හෝ ප්‍රකීර්ණභවයෙන් නොමහත් ඕශ්‍රයකොටගෙන හෝ විවිධාකාරයෙන් ත්‍රුවණින්බලා උදය ව්‍යය ස්ථානාදින්ගේ පිළිවෙළින් හෝ ශීලවිශුද්ධි ආදි සවිවිශුද්ධීන්ගේ පිළිවෙළින් හෝ මාර්ගඵල නිර්වාණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂණාඥාන අවශිෂ්ටවිමුක්තිඥානයන් ප්‍රත්‍යක්ෂඥානාරෝහණයෙන් හෝ සියළු සංයෝජන ධර්මයන් නිරවශේෂ ප්‍රහාණවශයෙන් ලැබිය යුතු අර්හත්ඵලයට හෝ අනුපාදපරිනිර්වාණයෙන් නිරුපධිශේෂනිර්වාණධාතුවට පැමිණීමෙන් හෝ සසර කතර එතරකොට අමාවතින් බත්පුරවදහත්යි.

මදක් විස්තරවශයෙන් මෙහි දැක්වූ ක්‍රමයෙන් පඤ්චශීලය ආදිකොට උපසම්පදාශීලය අවසන්කොට ඇතතාවූ ශීලවිශුද්ධිය අධිශීල ශික්ෂානම්මෙයි චතුරා රක්ෂාසංඛ්‍යාත භාවනා වශයෙන් ලබනලද උපචාර අර්පණාධ්‍යාන පඤ්චාභිඥා අෂ්ටසමාපත්ති උපදවාගැණීම අධි චිත්ත ශික්ෂානම්මෙයි විදර්ශනා භාවනා මෙහි අනාගතයතවූ එක්ඇත්තැවක් ප්‍රශාදවූ නාමරූපශදක ලක්ෂණරසාදි ඇතර සතරාකාරයෙන් බලන්නාවූ නාම රූප පරිග්‍රහ ඥානසංඛ්‍යාතවූ දෘෂ්ටිවිශුද්ධිය එකෙකි ධර්මය අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය බලයෙන් හවන්නේය යන ප්‍රත්‍යය පරිග්‍රහ ඥානසංඛ්‍යාතවූ කංඛාවිතරණ විශුද්ධිය අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්මවශයෙන්. පැහැනැමිනි සත්තයෙන් අල්පාබැලිවූ සංඛ්‍යාතවූ සත්මර්ශණඥානය විදර්ශනා පරම පරාවශයෙන් හටගන්නාවූ උදය ව්‍යයඥානයද භඞ්ගඥානයද භය ඥානයද ආදීනව ඥානයද නිර්විදඥානයද මුඤ්චිතුකම්‍යතාඥානයද පටිසංඛානුපස්සනා ඥානයද සංඛාරුපෙක්ෂා ඥානයද්දැයි කියනලද නවවිධවිදර්ශනාඥානයන්ගේ ප්‍රතිමණ්ඩිතවූ මහාමහාඥානදර්ශන විශුද්ධිය ප්‍රතිපදඥානදර්ශන විශුද්ධිය සියළු සංඛ්‍යාජනධර්මයන්ගේ අනුත්පාද නිරෝධයෙන් දක්වනලද්දාවූ සතරවන්වැනි ඥානදර්ශනවිශුද්ධියද්දැයි කියනලද අධිප්‍රඥාශික්ෂාය යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාව එළවියයුත්මත්හි.

මේ අර්ථය ප්‍රතිසම්භිදාමාර්ගාට්ඨකථාවෙහි ආ උපමාවෙන් මෙසේ දත්වාතිබේ.

"එත්ථධම්මඨිති ඤාණාදීනං එකාදසන්නං ඤාණානංවිභාවනා එත්ථ අයං උපමාවෙදිතබ්බා, යථාපුරිසෝ මහන්ත ගහණයසාමීති මහන්තං ගහණවා, තදනුරූපෙ උදකෙ ඔසාදෙත්වා ඛිපමුඛෙන හත්ථං ඔතාරෙත්වා අන්තතා උදකෙ කණ්ණසපදං මත්ථකසඤ්ඤිතය ගීවාය දළ්හං ගහෙත්වා මහාවතමයාමත්ථාලඩෙන්ති තුමඩා උකඛිපිත්වා පස්සෙන්තා සොසඤ්ඤිකත්තා යදාසමෙන්ත සමපජානි සඤ්ඤානිත්වා භීතෝ ආදීනවං ඤත්වා ගහණෙ නිබ්බිණ්ණෝ මුඤ්චිතුකා මහාහුත්වා මුඤ්චනස්ස උපායං කරොන්තා අගණ්හාඩිග්‍රඨෙන්තා පඨාය හත්ථං නිබ්බඨෙත්වා බාහං උකඛිපිත්වා, උපරිසීසෙ චෙතමයාවාතෙ පරිබ්භමෙත්වා සපපංඩබ්බලං කත්වා ගවජ්ඣරුඩසපපාති නියසජ්ජිත්වා ථෙඛතථලං ආරුය්හසීතාව මහන්තස්සවතමහාසපපස්සමුඛතො මුතත්තාමිහිනිහමණා, ආතතමහං ඔළාරිකයත්තස්ස පුරිසස්ස ඉවඡ්ඣසඤ්ඤායකණ්ණසපපංනීහරිත්වා තුස්සනංඒය ඉමස්සකායනිහෙ ආදිනෙන බාලපුථුජ්ජනස්ස අනිච්චතාදි

විසෙන භයානකං ඛඞ්ගපත්තසදිසං නිච්චාදි සඤ්ඤාය අභංවිනිබ්භිදිං
ගණ්හාති දළ්හංගහෙත්වා තුස්සනංචිය තණ්හාය අසඤ්ඤාදනං දස්සේති
තීසු ඛිපමුඛතෝ සප්පං නීහරිත්වා යොඑසිකතත්තායං දිස්වා සප්පස්ස
සඤ්ඤාතනංචිය සප්පවිචය නාරූප පරිඤ්ඤාතන ඤාතවිනිබ්භොගා
කත්වා සාලාපසම්මසනාදීහි ඤාණෙහි ඛඞ්ගපත්තසදිසස්ස අනිච්චතාදි
ලක්ඛණත්තයංදිස්වා අනිච්චං දුක්ඛමනත්තානි විවට්ටපත්තස්ස භා
යනංචිය ඉමස්සභයතුපට්ඨානඤාණං සප්පෙ ආදීනවදස්සනංචිය ආදී
නවානුපස්සනා ඤාණං සප්පගහණෙ නිබ්බිඳනංචිය නිබ්බිදානුපස්ස
නාඤාණං මුඤ්චිතුකාමතාචිය මුඤ්චිතුකම්‍යතා ඤාණං මුඤ්චනස්ස
උපායකරණංචිය පටිසංඛානුපස්සනාඤාණං සප්පං පරිබ්භමෙත්වා
දුබ්බලංකත්වා නිවත්තනිච්චා ඩසිතුං අසමත්ථභාවපාපනංචිය නිලීන
ණාමරූපනන සංඛාරුපෙකඛානුලොම ඤාණෙහි සංඛාර පරිච්ඡා
මෙත්වා දුබ්බලංකත්වා පුනනිවව සුඛතතාකාමරන උපඩහතුං අසමත්ථ
භා පාපනං සප්පවිසඤ්ඤානංචිය මගාතුලොමඤාණං සප්පංවිසඤ්ඤාත්වා
ඵලං ආරුය්හඨානංචිය නිබ්බානඵලං ආරුය්හසිතං ඉගහඵල ඤාණං
හඩිසස ආගතමගහාලොකනංචිය ඉඝාදිපඨවෙතඛණ ඤාණතායි
ඉමෙසංවා සුතමය ඤාණාදිනං චුද්දසඤානං ඤාණානං උපපත්ති
කාකමෙන පටිපත්තිකඛණෙවනාව දෙසනාකඛණසස ඝාතතතා පඨවෙව
කඛණංනාගි තමතා ඉඝ ඵලනිබ්බානපඨවෙවඛණානිනි වෙදිත
බ්බං''සි

මෙතන්හි කංඛාවිතරණ විසුඞ් සංඛ්‍යාතවූ ධම්මිකිගි ඤාණාදිවූ
එකාළොස් වැදෑරුම් විදර්ශනා ඤාණයන් ප්‍රකාශකරණු පිණිස මතෑ
න්පටන් මෙකවෙතෝපමාව දක්වනුලැබේ. මහණෙනි යන්? සම්මස්
සුන් අල්වන්නාවූ මහවූ ත්‍රිතෙමේ මසුන් අල්වමිසි. සිතා මස්කෙණ
ඇර ඉගණ ඒ මෙමණ බැස්වීමට සුදුසුපමණ ගැඹුරු දියෙහි මෙමණ
බහා සෙමන්කරින් අතබස්වා, ඔබිමාබ ආමිසාභිනායකරණුගේදියැට
මෙමණහි අසුවිහුන් කාලදණ්ඩවූ උග්‍රගන්ධවිෂඇතතාවූ සප්පයකු
මියෙකැයි යන අදහසින් ඒ සප්පයාගේ බඩවුවෙන් දැඩිකාව තරයේ
අල්වාගෙණ එකාන්තයෙන් මාවසින් මහ මසයකු ලබනලද්දේවිදුසි
තුටුපහටුසින්ඇතිව දියෙන් ඔසවා බලනුයේ ගස්වැනිතුණ දැකීමෙන්
සප්පයෙකැයි හැඳින භයපත්ව ඉදින් මේ සප්පතෑම් මා ඩැහැගත්තේ
වීනම් එකාන්තයෙන් මාගේ දිවිනැතිවූවෙමෙනෑවිදුසි යනාදින් ආදී
නව දුක මේසපුඅල්වාගැණීමෙහි කළකිරුණුසිතැත්තේ සප්පයා අන්
හරිණුකැමතිවූයේ සප්පයාගන්ට පෙරළා හසක් නොවන නියාමයන්

මුදුහරිවව් උපායක් කරණුයේ අහනහුට පටන් සඳියා අතේවළා ගෙණ අනඔසවා හිසමත්තෙහි ඳතුන්විටක් බමවා සඳියා කලාතතා කිරීමෙන් දුවිලගෙකාට ගොළු දුෂටසඳිය පලායවසි කියා දුරවදමාගසා නැවතත් සප්‍රළුන්ගෙන් ඇවිදුසි සිතා මහත්වූගඟයෙන් දියෙන් ගොඩ නැඟී සිටියේමම අද මහත්වූසඳියකුගේ මුඛයෙන් මිදුනෙමි ඒ ඉතා ආශ්චය්‍යයනියතු ව සිත්ඇත්තේ තථාගතවූ භාග්‍යවත් බලන්නේය.

ඒ කාලසඳියා මෙසකැසි සිතා කෙමණෙන් මැත්කොටගණ ඒ කෙවුල්පුරුෂයාගේ සතුටුවීමක්මෙන් පළමුකොට මේ භාවනානුයොගිපෘථග්ජන පුද්ගලතාගේ අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්මාදි වශයෙන් හෘදය එළවන්නාවූ පඤ්චස්කන්ධ නිත්‍ය සුඛ ආත්මාදි සංඥාවෙන් මෙය මාගේයයි ආත්මදෘෂ්ටිය ගන්නේහි ඒ සඳියා දැඩිකොට අල්වා ගෙණ සතුටුවීමක්මෙන් නාමරූපවය මෙය මගේයයි සිතා තෘෂ්ණාවෙන් ආශ්වාදනය කිරීම දතයුත්තේහි. ඒ කෙමන්කරින් සඳියා මැත්කොටගණ ඇස්වැහිතුණ දැක සඳියකැයි හැඳිනීමක්මෙන් ප්‍රත්‍යය සහිතවූ උත්පාදසිති ගඩග සංඛ්‍යාත සංඛතලක්ෂණත්‍රයෙන් ග්‍රහිතවූ නාමරූපධර්ම සමූහය ඛුවණින් කල්පනාකොටගැණීමෙන් සන්නිර්භාග සංඛ්‍යාතවූ ඇතුළත සිදුරුබව හා රූපකලාපයන් ගේ අතරතුර පරිවේජදාකාශයන් වෙන්කිරීමගහවන්නාවූ කලාප සම්මර්ශනාදි ඥාණයන් කරණකොටගණ සකාන්ධ පඤකයාගේ අනිත්‍යදුඃඛ අනාත්මයන හිලකුණදැක හැරීමෙන් මේ යොගාවචරයාහට උපදනා භයතුපස්සනා ඥානයද සඳියාකෙරෙහි ආදීනව දැකීමක්මෙන් ආදීනවානුපස්සනා ඥාණයද සඳියා අල්වාගැණීමෙහි කලකිරීමක්මෙන් නිර්විදානුපස්සනා ඥානයද සඳියාගෙන් මිදෙනු කැමැත්තෙමෙන් මුඤචිතුකම්‍යතා ඥාණයද මිදීමට උපායකිරීමක්මෙන් පටිසංඛානුපස්සනා ඥාණයද සඳියාගේ. වලගින් අල්වා හිසවට බෑවා දුවිලගෙකාට ආපසු හැරී ඩැහැගැණීමෙනි අසමැති බවට පැමිණ වීමක්මෙන් නිලඛුණට ආරොපනය කිරීමෙන් සංඛාරුපෙක්ඛා අනුලෝමඥානයන් කරණකොටගණ සංඛාරයන් පරිග්‍රහණය කිරීමෙන් දුවිලගෙකාට නැවත නිත්‍යාකාරයෙන් හෝ ශුභාකාරයෙන් හෝ සුඛාකාරයෙන් හෝ වැටහීමෙහි නොපොහාසන්බවට පැමිණවීමද සඳියා දුරට දමාගැසීමක්මෙන් ගොත්‍රභූ ඥාණයද සඳියා දුරට දමාගසා දියෙන් ගොඩනැඟිසිටීමක්මෙන් නිවීණනැමති ඵලයට නැඟිසිටියාවූ මාගීඵලඥානයද සඳියාගෙන් මිදී ගොඩනැඟී සතුටුවූ පුරුෂයාගේ ආවාවූ භාගීය බැලීමක්මෙන් ප්‍රතිණෙකලාශය අවශිෂ්ටකලාශය මාගීය ඵලය නිවීණය යන පඤචප්‍රකාර ධර්මය නැවත නැවත දක්නාවූ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාඥානය; උපෙක්ඛාඥානය සඹඳ

සකාව අවීදතඤ්ඤූතුයි මෙසේ සම් ශ්‍රුතමය සුඛාදි තුදුස්සුඛණයන්ගේ උත්පත්ති ක්‍රමයයන් හා ප්‍රතිපත්තික්‍රමයෙන්ද දෙසනාක්‍රමයකල බැවින් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා සුඛණයන්අතුරෙන් පළමුකොට ප්‍රතිඝ සෙඤ්ඤාගේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාවද දෙවනුව අවශිෂ්ටවේදනාස්කන්ධයන්ගේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාවද තුන්වෙනුව මෙනම් මාගිහඤ්ඤාදිමී යන මාගිහ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා සුඛණයද සතරවෙනුව මෙනම් ඵලයඤ්ඤාදිමී යන ඵල ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා සුඛණයද පස්වෙනුව මෙනම් ධර්මයක් අරමුණුකොට උපදවාගන්නා ලද මාගිහඤ්ඤාඤඤ්ඤාදීන්ගේ ඒ කෙලෙස් නසනලදැයි යන නිට්ඨාන ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා සුඛණයද පිළිවෙළින් උපදනාබව දතයුතුයි.

සමථවිදර්ශනා නිර්දේශයයි. 61

නිට්ඨාන නිර්දේශය කෙසේදයන් ?

62 ඒ නිට්ඨාණධාතුව කුවක්ෂණයින් එකාදාන සැපයයි දතයුතුවන්නේදයත්? අගින්ඵලඤ්ඤයයි කියනුලබන රහතුන්වහන්සේගේ පිරිනිවීමට ආධාරසථානවූ අගින්ඵලය පරමාර්ථවශයෙන් ප්‍රකටව ඇත්තාක්මෙන්ම පිරිනිවී රහතුන්ට වෙන වෙනම ආධාරවූ නිට්ඨාධාතු සංඛ්‍යාත අසංඛත ධර්ම පරමාර්ථවශයන් එකාදාන සැපයන් ප්‍රකටව ඇත්තේයයි දතයුතුයි "පවවත්තං වේදිතබ්බාවිඤ්ඤූහි" යනා බුඩවචනයෙන් පණ්ඩිතයන් විසින් තම තමා සෙරෙහි නිට්ඨාණධාතුව දතයුතුයයි වදළපරිද්දෙන් ඒ නිට්ඨාණධාතුහුගේ පහළවීමවනාහි උෂ්ණ තෙජෝධාතුව පහවීමෙන් ශීත තෙජෝධාතුහුගේ පහළවීමක් මෙනැයි දතයුතුයි ඒ ශීත තෙජෝධාතුනාමෝවනාහි ඒ පුරුෂයා සෙරෙහිපහළවීමට මත්තෙන් යම්තැනක නොපවත්නාක්මෙන් නිට්ඨාණධාතුව පහළවූ පිරිනිවී රහතුන්වහන්සේ කෙරෙහිම පවසාකි සංඛ්‍යාත ගින්න නොනිවීනාක් ඒ නිට්ඨාණධාතු සංඛ්‍යාත ශීතගුණය නැත්තේයැයි දතයුතුයි. උෂ්ණ තෙජෝධාතුව පහවීමට අනතුරුව ශීත තෙජෝධාතුව පහළවීමෙන් අනිෂ්ඨයින් සුවපත්වන්නාවූ පුරුෂයාගට ශරීර දුඛ සමහාව උපදවන්නාවූ උෂ්ණ තෙජෝධාතුව අවිද්‍යමාන බැවි මාත්‍රයක්ම හෙතුකොටගෙණ ඒ පුරුෂතනාම සුවපත්වූයේ නොවෙයි ඒ උෂ්ණඃපහවීමෙන් ප්‍රකටව පැමිණෙන්නාවූ ශීත තෙජෝධාතුහුගේවශයෙන් ඒ පුරුෂතනාම සුවපත්වූවාක්මෙන් සකාකි පරිනිට්ඨණයෙන් පිරිනිවී රහතුන්වහන්සේගේ එකාභාලාස් ගින්නට දරුඬඤ්බදුවූ පඤ්චවඤාන්ධයනැතිබැවි මාත්‍රයකින්ම සුවපත්වූවාමනාව ඒ ගින්න පහවීම හෙතුකොටගෙණ පැමිණෙන්නාවූ ශානතගිතල සවභාවවූ අසංඛත ධාතුහුගේවශයෙන්ම ඒ පරිනිවී රහතුන්වහන්සේ අගිගයින් උතුරුවූ උපදා විඳයානික්‍රාන්තවූ සියුම්සැපයක් ලබන්නේයයි එකාදාන සැපයන් ගියයුත්තේයැයි

ඊට උපචාරමී ධ්‍යානසමාපත්ති ඵලසමාපත්තීන්ට සමවැද ඉන්නාවූ ආර්‍යශ්‍රාවකයන්ටවනාහි නීවරණ කෙලෙසයන්ගෙන් පහවීම් මාත්‍රයක්ම සැපතෙහි අවන්තේය ප්‍රකට්ව ඇත්තාවූ ධ්‍යානයාගේ හෝ ඵ ඉයාගේ නෑ වශයෙන් අනන්‍ය සාධාරණවූ අනුපමවූ සැපයක් ලබන්නාක්මෙන් පිරිනිවි ආශ්‍රයන්වද පඤ්චස්කන්ධ සංඛ්‍යාත එකාදශග්නීන්ගේ දරථය විනාශවීමෙන් ලැබියයුතුවූ ශාන්ත ශීතලස්වභාව ඇත්තාවූ උපමා විෂයාතික්‍රාන්තවූ ප්‍රකටවඇත්තාවූ අසංඛත ධාතුහුගේ වශයෙන් ඒ මහරහතුන්වහන්සේ අභිශයින් ශීතල සුවභාව ඇත්තාවූ වෛරාග්‍යසැපයට පැමිණෙන්නෝහ. ඉදින් මේ නිර්වාණසැපය කෙළෙස්නැසීම් මාත්‍රයක් විය්‍යුතු නම් නිද්‍රාවට පැමිණෙන්හිත් මෙලෙස් නැතිබැවින් නිරුපධිශයකල්හිත් නිවන්සැප ලැබිය්‍යුත්තේමවෙයි නිර්වාණධාතුව එබඳු කෙළෙස්නැසීම් මාත්‍රයක් විනම්, සිවය, අමෘතය, සුදුදසය, පරායනය, සරණය, අනීතිකය, අනාශ්‍රවය, ධ්‍රුවය, අනිදස්සනය, අකතය, අපලොකිතය, නිප්‍රපඤ්ච, අනන්තය, අසකිරය, දුක්ඛක්ඛය, අව්‍යාපජ්ජය, විවට්ටය, ඛේමය, කෙවලය, අපවගීය, විරාගය, ප්‍රණීතය, අච්චුතය, යොගක්ෂේමය, පාරය, මුත්තිය, සන්තිය, විශුද්ධිය, විමුත්තිය, අසංඛතධාතුය, සුඛය, නිබ්බුතිය, සමාක්ෂය, නිරෝධය, නිර්වාණය, දීපය, තාණය, ලෙණය, අරූපය, සන්තය, සත්‍යය, අනාලය, යනාදි අසීත්‍යනුත්තවූ අභිධානවචනයන්ගෙන් වර්ණනා කට්‍යුතු ගුණයක්නැත්තේමය එතඹුදුවූවන් ඒ නිර්වාණධර්මයට උපමාකටහැකි ධර්මයක් භවත්‍රයෙහිම නැතිබැවින් අසවල්ධර්මයවැනියයි උපමා කොතලේමය කෙපණස්නාම ධර්මය අවලෝකිත්‍රූපය නිර්වාණය යන තමතමාගේ යහපාවෙන් ලැබිය්‍යුතු දෙසැත්තැවක් පරමාර්ථධර්මයන් අතුරෙන් මේ නිර්වාණධර්මය උපමාවිෂයාතික්‍රාන්තවෙයි යෙසු එක්සැත්තැවම උපමාවිෂයවන්නේමය—තවද මේ නිර්වාණධර්මය පිළිබඳවූ,

"තණ්හක්ඛයා දුක්ඛක්ඛයෝ දුක්ඛක්ඛයා නිබ්බානං"

යන ගාථාපාළියෙන් හා

"අජරංජිරන්තනා-තපමානන්ත නිබ්බුතිං
න්මියයං පරමංසන්තිං-යොගක්ඛේමං අනුත්තරං"

යන ථේරගාථා පාළියෙන්ද

"අත්ථි භික්ඛවේ තදායතනං යත්ථනෙව පඨවී තාඋපෝ තෙතෝ නවා යා-පෙ-න වත්ථිමුදියා" යනාදි උදානපාළියෙන්ද

"ඉමස්මිංයෙව කළේවරබ්‍යාමමත්තෙ සමනකෙ සඤ්ඤාමණ්ඩ යෙ ලෝකඤ්ච පඤ්ඤපෙමි ලෝකසමුදයඤ්ච ලෝකනිරෝධඤ්ච ලෝක නිරෝධගාමිනී පටිපදඤ්ච" යන සගාථාවගී සංයුත්තපාළියෙන්ද

"පරිනිබ්බුතෝ පුග්ගලෝ උච්ඡිජ්ජතීතිආදීනි නවත්තබ්බෝ" යන කථාවස්තු ප්‍රකරණපාඨයෙන්ද-

"නිබ්බානස්ස අනුප්පාදභාවෙව පුග්ගලස්ස නිරෝධෝ" යන විශුද්ධිමාර්ග ටීකාවචනයෙන් හෝ -

"නිබ්බානම්පි ඛන්ධපරිබන්ධමේව ඛණතීති වුත්තං" යන එම ටීකා වචනයෙන්ද-

"සෝ වේදනා පරිඤ්ඤාය-දිට්ඨධම්මේ අනාසවෝ
කායස්සභේදා ධම්මක්ඛෝ-සංඛ්‍යං නෝපේති වේදගූ" යන සලා යතන සංයුත්තපාලියෙන්ද-

"ගතිම්ගානං පවනං-ආකාසෝ පක්ඛිනං ගති
විහංගමා ගති ධම්මානං-නිබ්බානං අරහතෝ නති"
යන පරිවාරපාඨවචනයෙන්ද-

"නිබ්බානඤහි අනුත්තරං සුප්පභාවන්නතරඤ්ච සුඛජාතිවන්නතරඤ්ච පරිසුද්ධතරඤ්ච පඬිරතරඤ්ච නත්ථි" යන මූල්පණස අටුවා වචනයෙන්ද යනාදි නානායක් ඳදශනා අට්ඨකථා වචනයෙන් නිවී ණධම්මය අශූණ්‍යවූ සවභාවවශයෙන් ලැබියයුතුවූ ධම්යක්බව දතයුතුයි. මේ මතු දක්වන මිලින්දප්‍රශ්න පාඨයෙන් සඋපාදිශෙෂ අනුපාදි ශෙෂ යන චිත්‍රකාර නිවී ණධාතූන්ගේ සවභාව තේරුම්ගතයුතුයි. මහ් මෙසේයි-

"භගවතා නාගසේන අත්ථි සෝපාදිසෝ පුරත්ථිමායවා දිසාය දක්ඛිණායවා දිසාය උත්තරායවා දිසාය පච්ඡිමායවා දිසාය උඩ්ඩං අධෝතිරියංවා යත්ථ නිබ්බානං සන්නිට්ඨාතීති යදිභවතා නාගසේන නත්ථි නිබ්බානස්ස සෝ ඔකාසෝ තෙනහි නිබ්බානං නත්ථි යථසම්පි තංනිබ්බානං සච්ඡිකතං තෙසම්පි සච්ඡිකිරියා මිච්ඡා කිංකාරණං යෙනකාරණේන තංවක්ඛාමි යථාභගවතා නාග සේන මහියා ධඤ්ඤඤ්ඤානංඛෙත්තං ගණිඤානං පුප්ඵං ඵලඤ්ඤානං රුක්ඛානං අත්ථි රතනානං ඨානං සාගරෝ අත්ථි මහාකොච් යංයං ඉච්ඡති සෝ තත්ථ තත්ථ ගන්ත්වා තං තං ආහරති එවමේවඛොභගවතා නාගසේන යද් නිබ්බානං අත්ථි තස්ස නිබ්බානස්ස උපායභූතා කාමස්සා අත්ථි තස්මා බ්‍රූමි නත්ථි නිබ්බානන්ති යථසම්පි තංනිබ්බානං සච්ඡිකතං තෙසම්පි සච්ඡිකිරියාමිච්ඡාති නත්ථි මහාරාජ නිබ්බා නස්ස නියමිතා කාමසා අත්ථිචතං නිබ්බානං සම්මාපටිපන්නතා සංඛා රානං උදයබ්බයං සම්පස්සමානා නිබ්බානං සච්ඡිකරොතියථාච මහා රාජ අත්ථිසෝ අග්ගිනාම නත්ථිච තස්ස අග්ගිස්ස නිකඛිත්තතිණකාසෝ මෙඝාඨා ඉසෙට්ඨතනා අග්ගි ඵඩ්ඩෙච්ඡති එවමෙවඛෝ මහාරාජ අත්ථි නිබ්බානං නත්ථි නිබ්බානස්ස නිකඛිත්තා කාමසා සම්මාපටිපන්නතා ඉයානිසඤ්ච මතඤ්ච කාමරත සංඛාරානං උදයබ්බයං සම්පස්සමානතා

නිබ්බානං සච්ඡිකරොති යථා මහාරාජ අත්ථි තානි සත්තරතනානි සසය්‍යකීදං චක්කරතනං හත්ථිරතනං අස්සරතනං මණිරතනං ඉත්ථි රතනං ගහපතිරතනං පරිණායක රතනානෙව තාවතිංසං රතනානං නිකඛිත්තතාකාරසා අත්ථි ධාතියානං සම්මාපටිපන්නානං පටිපත්ති බලෙන තානිරතනානි උපගච්ඡන්ති එවමෙවඛො මහාරාජ අත්ථි නිබ්බානං තත්ථිව තස්ස නිබ්බානස්ස නිකඛිත්තතාකාරසා සම්මාපටි පන්නා මයා නිසා මනසිකාරෙන උදයබ්බයං සම්පස්සමානා නිබ්බානං සච්ඡිකරොතීති'' යනු මිලින්දප්‍රශ්නපාඨයි.

මෙහි සංක්ෂේපභාවය මෙසේයි.

ආයුෂ්මත් නාගසේන මහාස්ථවිරයන්වහන්ස සතරදිග සතර අනුදිග උඩහට යන දසදිශාවන් අතුරෙන් යම් දිශාවෙක්හි පිරිනි වන්පාන්නා මහරහතුන්ගේ පිහිටීමට ආධාරවූ නිර්වාණධාතුව විද්‍යමා නවන්නේද්දැයි මිලිඳුමහරජහු විසින් විවාළකල්හි මහරජ රහතුන් ගේ පිරිනිවීමට මත්තෙන් උන්වහන්සේගේ පිහිටීමට සුදුසු නිර්වාණ ධාතුව යම් දිසාවක්හි පිහිටා නැත්තේනම් වැළකල්හි සවාමිනි එසේ නැත්තේවිනම් නිර්වාණනම්වූ යම් ධර්මයක් ඇතිවිය යුතුද ශාශ්වතාණය උදුම්බර පුෂ්පය යනාදියසේ නිර්වාණනම්වූ පැණවීම් මාත්‍රයක් වියයුතු යුතුවේදැයි විවාළල්ය සවාමිනි මේ නිර්වාණ නාමයෙ ප්‍රඥප්තිජාතියට කාරණවූ ශරීරධර්මයක් නැත්තේදැයි එත්තෙහිදු විවාළේය. තවද යවාමිනි මේ ලෝකයෙහි විද්‍යමානවූ මුක්තාමාණි කාදි රත්නයන්ට ආකාරයක් ඇත්තේය සුගන්ධියට පුෂ්පයක් ඇත්තේය ධාන්‍යයන්ට කෙතක් ඇත්තේය ඵලයන්ට වෘක්ෂයක් ඇත්තේය එසේමත්ම නිර්වාණධර්මයටද ආධාරයක් කැමතිවියයුතු යුතුවේදැයි. විවාළකල්හි ආයුෂ්මත් නාගසේන මහායථාවිරයන්වහන් සේ මේ ප්‍රශ්නදක්වනක්‍රමයෙන් සොපාදිසේෂ අනුපාදිසේෂ සංඛ්‍යාත ප්‍රකාර නිර්වාණධර්ම උපමාවෙන් ප්‍රකාශකොට විදාළේසි මහරජ ගිනිඋපදවනු කැමති පුරුෂයෙකුගේ යම්සේ ගිනිගන්නාදබුදෙස එකට ගැටීමෙන් ගිනි උපදවාගන්නේවේද ? එපරිදිදත් සෝතාපත්ති ඵලසිද්ධියට කැමති කෘතාධිකාර ඇතැම්වූ උත්සාහවන්වූ සයාගාවචර යතාවූ නාමරූප ධර්මයන් අනිත්‍යදුඃඛ අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණයට ආරූපනයකොට විදර්ශනාවඩන්නේවේද ? ඒ විදර්ශනා භාවනා බලයෙන් සක්කායදිට්ඨි සෝවාන් ආදිසතරවැනි සතරඵලයන් කරණ කොටගෙන භගවත් මාගීඵල ඥාන නැමති ඇසින් ඒ නිර්වාණධාතුව ප්‍රත්‍යක්ෂකරන්නේය භගවන් ප්‍රඥනැමති ඇසින් දක්නේය රහ තුන්වහන්සේගේ මේ ප්‍රත්‍යක්ෂකිරීම් කෙලෙස්රහිතවූ පඤ්චස්කන්ධ හා සමග පවත්නා නිර්වාණය යන අර්ථයෙන් සොපාදිසේෂ නිර්වාණයයි කියන්වැඩි.

තවද මහරජ සක්විතිරජය ලැබීමට කෘතාධිකාර ඇතැත්තාවූ පුණ්‍යවන්තවූ ක්ෂත්‍රිය රාජකුමාරයෙක්තෙමේ සතරනිධානයින් දස සක් විතිවත් පුරන්නේවේද? ඒ සක්විතිවත් නැමති ප්‍රතිපත්තිය කරණ

සකාදිගෙණ මහවිත් විභාකුශලවිත්ත ජනිත කෙළෙජාධාතුව පරිච්ඡ
රාවශයෙන් ඉපිද ඉපිදමගාස් දාවීන මලාකධාතුවෙන් චක්‍රරත්නය
ආදි සප්තවිධරත්නය පහළවෙයි. ඉක්බිති ඒ සක්විතිරජගමේ ඒ
චක්‍රරත්නයට පැන්වඩා චක්‍රවර්තාරූඪව සතරමහ දිවයිනෙ අනුශා
සනාකරමින් සැමන්පරිමඬුන් හැසිරෙයි එමෙන්ම ලබන්ලද අගින්
ඵල් ඇතනාවූ මහරහතුන්වහන්සේගේ සකකිච්ච ප්‍රතිඛඩව පවත්නාවූ
අගින්ඵල සංඛ්‍යාතවූ නිවීණධාතුව නිමිත්තකොටගණ පඤ්ච
කන්ධයන්ගේ අනුත්පාද නිරොධයවෙයි එතැන්පටන් ඒ අසංඛ්‍ය
ධාතු සංඛ්‍යාත නිවීණධම්මාත්‍රය සදුකාලිකව අවිපරිනාමයෙන්
පරමශාන්ත ශීතල සවභාවෙන් ශුකතාව පවත්නේයයි වදුළකල්හි
ඕලිදුමහරජතෙමේ සංකාවිමනාදනයෙන් පරම ප්‍රීති ප්‍රමොදාදයට
පැමිණියේය මෙසේ මේ උඩතරාරණි අධරාරණි යන ගිනිගානා
දඩුදෙක එකට ඇවිලිමක්මෙන් විදශීනාභාවනාවෙහි උත්සාහ වැඩි
මද ඒ උත්සාහයෙන් පෙර නොපැවති හින්න පහළවීමක්මෙන් සත
රෑග සතරඵලයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නාවූ සෝපාදිශේෂ නිවීණ
ධාතුවලැබීමද සක්විතිරජගට පහළවන්නාවූ චක්‍රරත්නය මෙන්
මහරහතුන්වහන්සේගේ පිරිනිවීමෙන් අවශිෂ්ටවන්නාවූ අනුපාදි
ශෙෂ නිවීණධාතුවද දතයුතුයි සෝදාන් ආදි ත්‍රිවිධමාගීඵලඥා
යන් අනිරුඬව පවත්නාතාක්කල් මුළුල්ලෙහි ඒ මාගීඵලඥා
ලෝකයට නිවීණධාතුව අරමුණුවනබවද ඒ මාගීඵලත්‍රය නිරුඬව
ගියාවපසු නැවත නිවීණධාතුව මුවහවී යන බවද අගින් මාගීඵල
ඥානයන්ටහමුවූ නිවීණධාතුව සුගෙයීාදයෙකීමෙන් නැවත මුවහ
නොවී දිවිහිමීමෙයාා ප්‍රත්‍යක්ෂවම පවත්නාබවද දතයුතුයි ඊට
උපමාවක්නම් කෙල්පහණක් දැල්වූකල්හි යම් සිතුයම්පටක් දෘෂ්‍ය
මානවී ඒ පහණනිවීගියකල්හි සිතුයම්පට මුවහවී යන කුමුත්සුඤ්ඤා
උදාවූකල්හි කිසි මුවහවීමක්නොවී සිතුයම්පට ප්‍රත්‍යක්ෂවපෙණ
න්නාක්මෙන් සෝවාන් සකෘදාගාමී අනාගාමී මාගීඵලඥානත්‍රයෙහි
නිවන්හමුවී මාගීඵලඥානයන්ගේ නිරෝධයෙන්පසු නිවීණය මුවහවීමද
අගින්මාගීඵලඥානයෙහි හමුවනනාවූ නිවීණධාතුව පිරිනිවන්පානා
තුරු මුවහනොවී ප්‍රත්‍යක්ෂව පැවතා පිරිනිවන්පෑමෙහිදී පඤ්චඛන
ධය නැවතා නුපදනා පරිද්දෙන් නිරුඬවී සෝපාදිශේෂභවයන්
(පඤ්චකන්ධය හා සමග) පැවති නිවීණධාතුව අනුපාදිශෙෂභාවයට
පහවන් පඤ්චස්කන්ධය නිරුඬවී ඒ අසංඛතධාතුත්‍රයකට පැමිණි
කල්හි ඒ ධම්ය අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යයෙන් හටනොගත්බැවින් කිසිකලෙක
විනාශදහනාවෙයි ඒ නිවීණධාතුවට වඩා ප්‍රභාශවරතරවූ බබලන්
නාවූ දීප්තිමත්වූ ශුභවණීවූ ධම්යක්නැතිබව ඝටකී අවුවා
පාඨයන්ගෙන් දතයුතුයි. සත්වයාගේ නැවත නැවත හවයෙහි
ඉපදීම වැළැක් විය හැකි ධම්යක් මේ අසංඛතධාතුහැර නැත්
මත්ය. අවිද්‍යාදි අකුශල පක්ෂයෙහි මහතු ශක්තියෙන් සසර
පැවැත්ව ඇතිකරන්නාක්මෙන් යවත් පිරිසෙයින් කප්ලක්ෂයක්
මුළුල්ලෙහි රැස්කරණලද දානාදිදස පාරමිවිදශීලනෙකම්
සහා මහතුබලයෙන් මේ අසංඛතධාතු රත්නය පහළව පැවැ

සකන්ධයව සපගීවූකල්හි යම් දිව්‍ය ඖෂධයක් සපගීවීමෙන් නැවත භවෝත්තාණන්තාපරිදි උගුහ විෂයක් නසන්නාක්මෙන් ඒ තුවජ්ඣූ නිඤ්ඤාවූ පඤ්චස්කන්ධය නැවත නූපදනා පරිද්දෙන් නිරුඩ්ධ වී පඤ්චස්කන්ධය අසංඛතධාතුවට පෙරළෙන බැවින් ඒ සත්‍යතෙමේ නිවන් දුටුමේය නිවනට ඛමේයයි. ව්‍යවහාරකාරත් සච්චතෙමෙන් නිවන්හියේය යන්නෙහි අර්ථයනම් ඒ සත්‍යයාට අසිනිවූ පස්නද නිර්‍ඝණධාතුවට පෙරළිඛිමේය යනුයි. සුඛුණඛඩුර පඤ්චස්කන්ධය නිරුඩ්ධ අසංඛතධාතුව ඉතුරුව පවත්නා බැවින් උවෙජ්දයට හෝ අවිද්‍යාතාෘෂ්ණා සංස්කාරමහතුවෙන් පඤ්චස්කන්ධය ඉපද සදුකාලිකව පැවැත්මක්නැතිබැවින් ශාස්වතයට හෝ ඇතුළත්නොවී පරමශාන්තභාවයට පැමිණ සදුකාල සැපයට පැමිණෙන්නේයි. ඉදින් පඤ්චස්කන්ධය අසංඛතධාතු සංඛ්‍යාත නිර්‍ඝණධර්මයට පෙරළී සදුකාලිකව පවත්නේනම් එහි විඳින්නේකවිද? ඊට සැපය ඇත ව්‍යවහාරය කෙසේලැබෙන්නේද්දැයි සැකකට යුත්තේය නිරන්තරමයෙන් උත්පාදඝිති හඟ සංඛ්‍යාත සංඛාරදුක්ඛයෙන් හා කලිහිකල සතර අපායාදි දුකටපැමිණීමෙන් ජාතිජරාව්‍යාධි මරණශෝක පරිදේවාදි බිදුම්බවයන්පවා කිනා නිමනාකට හැකි අනන්ත අප්‍රමාණ දුක්ඛද උපද්‍රවතුවූ මේ පඤ්චස්කන්ධයාගේ පෙරළීමින් පැවැත්ම නුවණැති උතුමෝවූ මනුෂ්‍යයකුට ඒ කාන්ත දුක්ඛව වැටහෙන්නේමැයි. හව්රුදු කප්දහස්ගණන් දිව්‍යබ්‍රහ්මලෝකවල දිව්‍යසැපවිඳ එතිත් චුතවකාමධාතුවට එන්නාවූ සත්වයෙක් සංජීවාදි මහානරකයෙක හෝ ඝුඛාග්නියෙන්දවන්නාවූ ප්‍රේතාත්මයෙහි හෝ අත්‍යන්ත ගොදුරුවන්නාවූ තිරිසන්ආත්මයෙහි හෝ එකාන්ධකාරවූ ලෝකාන්තරික නරකයෙක හෝ ඉපිද මදකලක් විඳිනාවූ දුක්කම්කාටූඵහැණ කල්පනාකර බලනකල්හි දිව්‍යබ්‍රහ්මලෝකාදියෙහි ඉපිද අනේවාද හස්කල්මුළුල්ලන් විඳිනාවූ සියළු සැපය ඒ අපායදුකෙහිම ඇතුළත්වෙයි ලෝකයහැණ කල්පනාකරන්නාවූ නුවණැත්තෙකුට සදුකාලිකව යම්තැනෙක සැපවිඳීම් එකාන්තයෙන් සිඩනොවියහැකි බාලජන සම්මාහම්ථ්‍යාදක්බව හස්තාමලකයක්මෙන් වැටහෙන බැවින් මේ සච්චයාගේ පවත්තකන්ධ නිරොධයම මහතුහුතවූ අසංඛතධාතු සංඛ්‍යාත නිර්‍ඝණයටම පැමිණීමෙන්මුත් අන්‍යාකාරයකින් සැපයක් නොලැබියහැකිබව කල්පනාවට ගතයුතුයි.

නිර්‍ඝණධර්මයෙහි විස්තරකථාව අප විසින් ලියනලද "නිබ්බුති නිබ්බුත මහදීපනී" නම්වූ පාලිත්‍රිකථා සුවාසුවකින් උදාහරණ දක්වලද්දාවූ මේ ඝනරඛඛීසංග්‍රහය බලා දතයුතුයි.

මේතෙත්තාය්‍යමුප සංකමම්
ලෝකාලෝක දිවාකරං
සුඛ්වාසඛ්බම මම්ලං
පාපුමණ්‍යං සිවංපදං

ශීලනිඳීගය නිමි.

ශීලනිර්දේශය.

(දශශීලය සම්බන්ධ විනිශ්චයය)

ආචාර්ය ධම්මරත්න

ලක්මිණිපහන් කතෘ

පණිතුම්බා විසින්

සංග්‍රහ කරණ ලදී.

කොළඹ

ලක්මිණිපහන් ඔපන්හාලයේ

මුද්‍රණයකරවන ලදී.

බුද්ධ වර්ෂ 2457.

ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1913.

සංඥාපනය.

සීලනිදේශය.

විනීයභාගය.

මෙම සීලනිදේශනම් ධම්මසඞ්ග්‍රහයේ විනීයභාගය වනාහි ප්‍රථමභාගය සම්ගම ලියනලද්දේනමුදු වියදම වැඩිවූබැවින් පළමුවරව ප්‍රථමභාගය පමණක් මුද්‍රණයකොට ප්‍රසිද්ධකරවන්නවයෙදුනේය දැන් මේ විනීයභාගය කුඹුක්පිණිස මුද්‍රණයකළේදයත්? බුරුමරටින් ලංකාවට වැඩ මෙම රත්මලාණ ග්‍රාමයෙහි වැඩසිටු ප්‍රාණිමෝක්ෂ සංවරශීලාදි විවිධ ගුණගණාභරණවිභූෂිත වැකිකිතුගිධජ මහාසඵවිර සවාමිපාදයන් වහන්සේගේ ආරණ්‍ය රියෂාපථයෙහි පැහැදුනාවූ දායක පිරිසක් විසින් ඉතා රම්‍යවූ ග්‍රාමයවනුදුරු නොලංවූ ගමනාගමන සම්පන්නවූ භික්ෂූන්ට සාරුප්‍යවූ භූමිප්‍රදේශයක් තෝරාගෙණ විරසථාපිත පවත්නාලෙස ශකාභිසමපන්නවූ සඞ්ඝාවාසයක් සහ ධම්මශාලාවක්ද ප්‍රතිමාලයක්ද ගිනිහල්ගෙයක්ද වැසිකිළි කෙසකිළි ලිං පොකුණු ආදිවූ සියළු අවශ්‍යවස්තූන්ගෙන් සම්පූර්ණවූ සඞ්ඝාරාමයක්කරවා "වික්කිතුරාම" යයි සම්මතකොට ඊට වුවමනාවූ ඇඳපුටු කොට්මේසත පහන් පිඬික්කණ් කළ මකොනළා අල්මාරි පෙට්ටි පිගාන් කෝප්පෙ කේතලා වැ පොරෝ මහපිඟියා රඳන් ඔරු සැලිවලංආදි සඞ්ඝපරිභොගයට සුදුසු සියළු ගරු ලහු පරිසකාරභාණ්ඩ ප්‍රතිමාලයට වුවමනාවූ ලොහප්‍රතිමා මල්මමිස ලාම්පු තිර පඟන් ආදී බුබපූජාවට සුදුසු පූජනීය භාණ්ඩියන්ද සම්පාදනයකොට මහාසඞ්ඝරත්නය උදෙසා දක්ෂිණොදකය හෙළා සඞ්ඝගතකොට පුදනලදින් ශිෂ්‍යයන් සහිතවූ වැකිකිතු නිධජ මහාසඵවිරපාදයන්වහන්සේ මෙම ආරාමයෙහි ගම්වාසි උපාසක උපාසිකාවන්ට ධම්මානුශාසනාකරමින් සහර ඉරියව්වෙන් යෙදෙමින් වැඩවසන සමයෙහි මාතර වැල්ලබඩපන්තුඩබද දිස්වැලල්ල නමැති නිගමග්‍රාමයෙහි ගම්දෙටුවූ ශ්‍රද්ධාබුද්ධි සම්පන්නවූ ලංකාගීගඟගේ වතුබබා බාස් මහත්මයාගේ සහ බබුන් අපූ මුදලාලි මහත්මයාගේත් බලවත් ශ්‍රද්ධා ප්‍රසාදගම්මන්ත්‍රණය ඉවසා වදාරා වැකිකිතුගිධජ මහතෙරුන්වහන්සේ සහ උන්වහන්සේගේ සමීපස්ථ සබ්‍රහ්ම

වාරිවූ දික්වැල්ලේ ගුණරතන සථවිරයන් වහන්සේද යන මහාසථ විර දෙපොල වසී 1912 ක්වූ ජූලිමස 27වෙනිදින දික්වැල්ලට වැඩ මවා යථොක්තප්‍රධාන දායක දෙපොල ප්‍රධානයොට ඇති අසල් ගම් වාසී සියළු උපාසක උපාසිකාවන්ගේද ආරාධනාව ඉවසාවදාරා "කෝන්දෙනිය"නමී ප්‍රදෙශයෙහි "අශොකාරාම"නමී අභිනව ආවා සඤ්ඤි වස් එළඹෙන්නටයෙදී දවස්පතා ධර්මදෙශනාකිරීමෙන් ප්‍ර සන්නවූ උපාසක උපාසිකා පිරිස අටසිල් දසසිල් සමාදන්වීමට ප් ටන්ගෙණ ඇතම් පොහෝ දවස්වල උපාසක පිරිස 700 ක් පමණද සිල්සමාදන්වීමට පටන්ගත්බැවින් පරම්පරාගතව පවත්වාගණ ආවාවූ මත්පැන්පිම හරක්මැරීම සුදුකළිය ආදී දුශ්චරිතයෙහි ගැළී විසූ මනුෂ්‍යයෝ ක්‍රමයෙන් අඩුවීගියබැවින් එම්පලාත්වාසී අමර පුර සිරිමෙ රාජසුන්දරනිකායත්‍රයේම ප්‍රධාන අප්‍රධාන තෙරුන්නාන් සේලාහා නැකම් ගුරුකම් සලකා අගනියට වාල්වූ ආගම නුගත් ගෘහපථයෝත් මේ පලාත්වාසී අපට කොකළහැනිවූ මේබඳු වෙන සක් පරදෙශක්කාර එකම මහණුන්නාන්සේකෙනෙක්කළේනොවේදැයි මඟත් ඊර්ෂ්‍යාවක් ඉපදී (ගෘහපථයන් විසින් උත්සාහ ඇති තාක්කල් මුළුලොලෙහි නොහොත් දවසක් වරුවක් ආදි වශයෙන් ශක්‍ති ඇතිකාලයක් මුළුල්ලෙහි දසසිල්දීමහා රැකීමත්) වරදයසි විචාරයට පවත්ගත් සල්හි මිට මුලින් අපවිසින් නොයෙක් දෙශ නාථ කථාදිය සඞ්ග්‍රහකොට ලියාතුබූ මෙම ශීලනිදේශයේ ද්විතීය භාතය මුද්‍රණයකර ප්‍රතමානවැසී ලොකප්‍රසිඩවූ වැව්රුකන්නල සුදසසනානන්ද මහාවිහාරයේද කෙමගොඩ විහාරයේද අශොකා රාම විහාරයේද දායක සමූහයා ඇතුළුවූ ගරුකටයුතු බජ්ජම සඛානි සස සථවිර තඞගල්ලේ රත්නපාලසථවිර දික්වැල්ලේ ගුණරතන සථවිර යන තුන්නමගේද දාරාධනාව පිළිගෙණ දායක මහතුන් විසින් වියදමෙන් කොපිසක් නෙවන්නට යෙදුනුබැවින් ඒ දශශීල ය සම්බන්ධවූ ශීලනිදේශ ද්විතීයභාගය මුද්‍රණයකරවන්නට යෙදුනේ ය. මේ පලාත්වාසී නිකායත්‍රයේම නායක අනුනායකාදීන්ගේ සව කීය දායකරැල අරාක්ඛ චිකිනීම මත්පැන්පිම හරක්මැරීම හොර කම්කිරීම මිනිමැරීම ආදී පාපඞ්ග දුශ්චරිතයෙහි ගැළී දවස් යැවීම ගැණ කිසිකලක වචනමාත්‍රයකුත් නොකියා උපෙක්ෂකවසිඳ මේ දශශීලය කාලපරිවෙදකොටදීම පඤ්චානන්තරීය කර්මයටත් වඩා බැරුරුම්කොට පෙන්වා මෝඩ ගිහියන් උසිගන්වාකළ ගම්පෙරළිය දායකවරු දූනගණ ඇතුවාම සැනහැත. කියන බණ දුනිසංස පම ණයි.

තවද මෙහි අවශානභාගයෙහි යොදා නිබඳින ඇතැම් උදාහරණ පාඨයන් වඤ්කිඤ්ඡිධජ මහාසඞ්ඝරයන් වහන්සේ විසින්ද ඇතැම් උදාහරණ පාඨයන් දික්වැල්ලේ ගුණරතන සංඝරයන් වහන්සේ විසින්ද සපයාදෙන්නට මෙසුනුබැවින් උන්වහන්සේලා දෙමපාලට සතුතිකරමිහ.

මෙහි ඇතුළත්කරණලද උදාහරණ පාඨයන්ට වඩා විසාරාර්ථ ප්‍රකාශවූ උදාහරණපාඨ බොහෝ ගණනක් වඤ්කිඤ්ඡිධජ මහාසඞ්ඝරයන් විසින් සපයාදෙනලද නුමුත් අභිමතාර්ථය යථාරූපිවට ප්‍රමාණ උදාහරණ පාඨ මෙහි යෙදී ඇතිබැවින්ද විෂයම අධිකවහා බැවින්ද මෙතෙකින් සංක්ෂේපකෙළෙමු.

තවද පාලි අර්ථ කථා දෙකේම සාවශෙෂ දෙශනා ක්‍රමය නිරවශෙෂ දෙශනා ක්‍රමයයි කියනලද දෙවැදෑරුම් ක්‍රමයක් මේ පයිපත්ති ශාසනයෙහි විද්‍යමානබැවින් අපවිසින් මීට පෙර සඞ්ග්‍රහකරණලද ඇතැම් ධම්ම සඞ්ග්‍රහාදියේ දක්වනලද සාවශෙෂ ක්‍රමයක එල්ලි නොණ වෙතොඝ ජනයන්ගේ අදහස් පරිද්දෙන්හා දෙශනා විලාස වශයෙන්ද වදාරණලද්දවූ නානානය නිපුණවූ පයිපත්ති ධම්මනය බැහැරනොහොට මෙ ධම්ම සඞ්ග්‍රහය ආදරයෙන් ඉගෙණ ගිල නැමයි හුමියෙහි පිහිටා සිටනෙණ විදර්ශනා ප්‍රඥාවෙහි කඩුවිගෙණ එක්දහස් පන්සියයක් කෙලෙස් සතුරන් සාධා නිර්වාණ නැමති අභය පුරයට ප්‍රවිෂ්ටවීමට උත්සාහ වැඩියයුතුයි.

සාවශෙෂ නිරවශෙෂක්‍රමය නොදන් කියිවෙකුට මේ පරම ගම්භීර ධම්මයෙහි යථාභූතාර්ථයක් විස්තාරනොකට හැක්කේය ඊට උදාහරණයක්නම් පට්ඨානප්‍රකරණයෙහි විපාක ප්‍රත්‍යය දක්වන්නාවූ සූත්‍රය යෙහි "විපාකා වත්තාරෝ අරූපිනෝ ඛන්ධා අඤ්ඤමඤ්ඤං විපාක පච්චයෙන පච්චයෝ" යන්නෙහි ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති යන සියළු කල්හිම කුසලාකුසල කර්ම ශක්තියෙන් උපදනා සහජ නාමස්කන්ධ සඞ්ඛ්‍යාත විපාක චිත්තචෛතසිකයෝ ඔවුනොවුන්ට විපාක ප්‍රත්‍යයයෙන් උපකාරවන්නාබව වදාළ පමණමුත් ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණය සමග පහළවන කායභාව වස්තු කලාප රූපයන්ටවත් ප්‍රවෘත්තිකාලයෙහි පහළවන අවශෙෂ චක්ඛු සොත ඝාණ ජීව්හා ජීවිත නවක රූප කලාපයන්ටවත් විපාක ප්‍රත්‍යයයෙන් උපකාරවන්නාබව දෙශනාහෝ

කිරීම හා ත්පයින් ධම්මවිරෝධ දෙෂයකැයි මේ උගත්තු ප්‍රකාශකරණු නියැකයි එසේ නොකරණපිණිස අටුවායෙහි "සාවසෙසදෙසනා කතා" යනු කියනලදී.

මෙහිදී ආගම නුගත් අව්‍යකතයන්ගේ වචන ප්‍රමාණ නොවේ බලවත් කතෘවාදුවනම් මෝඩ ගෘහස්ථයෝ අපේ ජාතියේ සම්භවමේ භාවුදුරුගොල්ලාට විපක්ෂවන්නේ කෙසේදැයි අගනියවගොස් මේ කාලයෙහි ලක්දිවට තොලැබිහැකි නරම් ආගම්බර ලජ්ජි ප්‍රියශීලී සිල්වත් මහතෙරුන්ට නිඳා අපහසකර දෙවෙනි ආර්‍යෝපවාද ම භාසාවද්‍ය පාපයට බැඳි අපායගතවීමය. අපිදු ලෞකික ප්‍රයොජනයට ආසාවී අනතිගාම්වමුනම් අපරාධ වසහ පොහොසත් සිංහල භික්ෂූන් වම්ස බුරුම භික්ෂූන්ට බැඳීමෙන් කිසි ප්‍රයෝජනයක් නැත්තේය බුරුම භික්ෂූන්ට ඉතයක් වටිනා වස්තුවක්වත් පන්සලක්වත් බාහිර ශාසනාදිය දැනිමක්වත් නැත්තේසි. ඒ භික්ෂූහු අපවිසින් පෝෂය ය කටයුතුයි.

ඇම්. ධම්මරත්න—(ල. කා.)

ශීලනිදේශය.

(විනයභාගය)

දශශීලවිභාගය.

නමොතස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

නත්වාවත්‌ථුත්තමං සෙට්ඨං-පවක්ඛාමි සමාසතෝ
සිඤ්ඤාසික්ඛාපදං-විසුද්ධත්‌ථං මරණ්ඩිතං.

මෙතෙකින් මේ ශීලනිදේශනාමඳුර ධර්‍ම සඞ්ග්‍රහයෙහි ප්‍රථමභාග යෙන් ගෘහස්ථ සාධාරණවූ සරණශීලය ප්‍රකෘති පඤ්චශීලය බ්‍රහ්ම චරිය පඤ්චශීලය ඒකාලභොජන අෂ්ටක ශීලය අෂ්ටාඞ්ග උපොසථ ශීලය ආජ්වාෂ්ටමක ශීලය නවඞ්ගුපොසථ ශීලය ආදිකොට ඇත්තාවූ දශ අකුශලයන්ගේ විපාකාදිය විස්තරවශයෙන් දක්වා, මෙතැන් පටන් ගෘහස්ථ සාධාරණවූ දශශීලයහා සාමණේර දශශීලයද විස්තර කොට දක්වනුලැබේ—හේ කෙසේයත්?

අප භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ බුබ්බෝධියට පැමිණ සත්සති ගෙවා ක්‍රමයෙන් බරණැස ඉසිපතනාරාමයට වැඩ ඇසළමස පුණ්‍ය පොහෝ දවස ධර්‍ම චක්‍රය පවත්වා අවශානයෙහි අට්ඨලොස් කෙළක් බ්‍රහ්මරාජයන්හා සමග පස්වග මහණුන් අතුරෙන් කොණ්ඩඤ්ඤ තෙරුන්ද සෝවාන් ඵලයෙහි පිහිටුවා ඊට අනතුරුවූ පෑලවිය දවස්හි වප්ප ස්ථවිරයන්වද දියව ක්දවස්හි භද්දිය ස්ථවිරයන් විදානිඅවක් දවස්හි මහානාම ස්ථවිරයන්වද ජලවක් දවස්හි අස්සජි ස්ථවිරයන්වද ධර්‍මස්කන්ධ පහළවූහ හෙවත් සෝවාන්ආදි යටමාතෘත්‍රය ව පැමිණියාහුය ඉක්බිති මේ ශ්‍රාවකයන්ට කර්‍මස්ථාන දීමේ බුදුරජාණන් වහන්සේ එහාරයෙහිම වැඩහිඳ කර්‍මස්ථාන මූලය උපන්නාහුකෙණෙහි බුදුහුම ඒජ් තැනව අහසින්වැඩ කර්‍මස්ථාන මූල විශෝධනයකර දුන්නේය විසේනිය දවස්හි ඒ පස්වග මහණුන් එක්තැනව රැස්වකොට අනත්තලක්ඛණ සූත්‍රයෙන් ධර්‍මදේශනාකොට අර්හත්ඵලයට පැමිණවූවාහුය ඒ ඇසළමස අවවිසේනියලත් දවස්හි එක්සැටියක්

රහතුන්වහන්සේ මේ ලොකයෙහි පහළවූහ—ඒ කවරහුදයි? පළමු ඇතිවූ බුදුන් ප්‍රමුඛවූ රහතුන් සදෙන හා යස කුලපුත්‍රාදී පස්පණස්දෙනය යන එක්සැටක් රහත්හු ඒ වස්තුන්මසතුළ මෙ ලොකයෙහි පහළවූහ...යස කුලපුත්‍රාදි පස්පණස්දෙනාගේ පූර්ව යොගය මෙසේය අතීතකාලයෙහි වනාහි යහළුවෝ පස්පණස්දෙ නෙක් වගීබඳිනයෙන් සමාගමක්වී පින්කම්කරන්නාහු අනාථ ශරී රයන් ප්‍රතිජාගහනයකරමින් හෙවත් සකස්කරමින් හැසිරෙන්නාහු ය ඔවුනු එක්දවසක් අනාථව කාලක්‍රියාකරණලද ගර්භිනී ස්ත්‍රියක් දැක ආදාහනයකරමිහසි සොහොනට ගෙණගියාහුය ඔවුන් අතු රෙන් පස්දෙනෙකුට මිළිය ආදාහනකරවයි කියා සෙසු පණස්දෙන ගුවටනියාහුය යසකුලපුත්‍රතෙමේ ඒ මිළිය අතිමින් පෙරළමින් දව නුයේ අශුභ සංඥාව ලැබුයේය කෙතෙමේ සෙසු සතරදෙනාටද ආ මන්ත්‍රණයකොට පින්වන්නි මේ බලව මේ ශරීරය අපවිත්‍රය පිළිකු ලැසි දුක්වූයේය ඒ සතරදෙනාද අශුභසංඥාව ලැබුයේය ඉක්බිති ඔවුන් පස්දෙනම ගමටගොස් සෙසු පණසක් යහළුවන්ටත් එප එත් කිවාහුය යසකුලපුත්‍රතෙමේ ගෙවගොස් මව්පියන්ට හා භාර්යාවටද එපවත් කීවේය ඒ සියළුදෙනාත් අශුභ සංඥා භාව නාව වැළඳ මේ වනාහි මේ පස්පණස්දෙනාගේ පූර්වයොගයවේ ඊව ඉක්බිති අපබුදුන් සමයෙහි ඒ සියළුදෙන පූර්ව ප්‍රාඥිනාබල යෙන් දඹදිව බරණැස්නුවර මහසැපත් ඇත්තාවූ කුලගෙවල ඉපිද පළමුවෙනි කුලපුත්‍රයා යස නමින් ප්‍රසිඩව පූර්ව වාසනා බල යෙන් සියළුදෙන මිත්‍රව මහසැපත් විඳිනාහු එක් දවසක් යස නම් කුලපුත්‍රතෙමේ නළුවන්ගේ නෘත්‍යගීතාදිය බලමින් අස මන් ඒඒතැන නිදන්වවන් කල්හි ඔවුන්ගේ විකාර දැක ඒ නළුවන්කෙරෙහි පෙර අශුභසංඥා භාවනාවකළ පුරුද්ද හෙතු කොටගෙණ සොහොනෙහි දමනලද මළ සිරුරුය යන සංඥා පිළි ලැබ ඒ ගිරිතුම් බලමින් හුන් පස්පණස්දෙනම බුදුන් කරා ගොස් ධර්මදේශනාව අසා රහන්ඵලයට පැමිණියාහුය මේ ප්‍රථම බෝධියෙහි පහළවූ සැටක්පමණ මහරහත්හු එහි භික්ෂූ උපසම්පදා වෙන්ම උපසම්පදාවූවාහුය ඉක්බිති තථාගතයන්වහන්සේ විසින්ම "අනුජානාමි භික්ඛවෙ තුමෙහව දානි තාසු තාසු දිසාසු තෙසු තෙසු ජනපදෙසු පබ්බාජෙථ" යනුවෙන් අනුදන්නාලදින් ඒ එක් සැටක් මහරහතුන් විසින් කුලපුත්‍රයන් පැවිද්දකරණු ලැබුවෝය. ඒ පැවිදි උපසම්පදාකිරීම වේ සරණ නමනයෙන්ම අනුදන්නාලද්දේයි

ඒ වනාහි ප්‍රව්‍රජ්‍යොපසම්පදාමාලකයෙහි රැස්වූ භික්ෂූන්ගේ පාවන්ද වා ඇදිලිබන්දවා උත්කුටිකාශනයෙන් හිඳුවා "යමහං වදාමි තං වදෙහි" යනුවෙන් කියා උපාධ්‍යාය ආචාර්‍යාදීන් විසින් "බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි" යනාදීන් සරණ දියයුත්තේය ඒ සරණදීමද යටොකත පටිපාටියෙන්මුත් උත්පටිපාටියෙන් නොදියයුත්තේය ඉදින් එක් පදයක්හෝ එක් අක්ෂරක්හෝ උත්පටිපාටියෙන් දෙද්දැ "බුද්ධං සරණං" යන පදයම තුන්වරක්දී සෙසු දෙපදයනුත් එසේම තුන්තන්වරක්ම දෙද්දැ සරණශීලය නොදෙනලද්දේමවෙයි මේ සරණගමනුපසම්පදාව කැර සාත්‍යාදි චතුරථ කම්වාචානුශ්‍රාවණ උපසම්පදාව වනාහි එකතොගුඩියෙන් නොහොත් කම්වාචානුශ්‍රාවණ සම්පත්තියෙන්ම පිහිටන්නේවෙයි මේ සාමණේර ප්‍රව්‍රජ්‍යාව වනාහි උභතොගුඩියෙන් හෙවත් ආචාර්‍යයන්හා ශිෂ්‍යයාත් දශවිධ ව්‍යඤ්ජනසම්පත්තිය සම්පූර්ණ කොට සරණදීමහා ගැණීම්ද කිරීමෙන්ම සම්පූර්ණවෙයි ඉදින් ආචාර්‍යයන්ට ඒ දශවිධ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තියෙන් එකක්හෝ ශිෂ්‍යයාට දශවිධ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තියෙන් එකක්හෝ පිරිහුනේවිනම් ප්‍රව්‍රජ්‍යාව නොපිහිටන්නේවෙයි එහෙයින් උපසම්පදාකර්මයෙහි ඉදින් ආචාර්‍යයිතෙම් සාත්‍යාදිදෙශයහා කම්වාචානුශ්‍රාවණ දෙශයද දුරුකොට කර්මය කෙළේනම් ඒ කර්මය මොනවට කරණලද්දේමය ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙහි වනාහි මේ තුන්සරණයෝ බුකාර ඔකාරාදි ව්‍යඤ්ජනයන්ගේ ස්ථාන කරණ සම්පත්තිය නොපිරිහෙළා ආචාරිහු විසින්ද අතවැසිහු විසින්ද උච්චාරණය කටයුත්තේයි මේ සරණ දෙන්නහු විසින් "බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි" යන පදය නිග්‍රහීතාන්ත වශයෙන් එකට සඞ්ඝාතකොට හෙවත් පද මධ්‍යයෙහි විරාමය නොදක්වා හෙවත් නොනවත්වා නැඹිකාවට හුරුකොටදී තුන්සරණයෙහි නවපදයෙහිම ඒ ක්‍රමයෙන් පළමුකොට දියයුත්තාහුය ඊට අනතුරුව "බුද්ධම් සරණම් ගච්ඡාමි" යනුවෙන් මකාරාන්තකොට ඔෂ්ඨ්‍යඝීයකොට එක් පදයෙක තුන් තුන්තැනබැගින් නවපෙදෙහි සන්විසිතැනෙක විරාමය දක්වා හෙවත් නවන්වා සරණ දියයුත්තාහුය අඞ්ක අට්ඨාවෙහි වනාහි "අහං භන්තෙ ඉත්ථන්නාමෝ යාවජීවං බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි" යනාදින් නම අස්වා සරණ ගතයුතුයයි කියත් නුමුත් ඒ ක්‍රමය එක් අට්ඨාවකවත් පාලියෙහිවත් නාවාවූ ඔවුන්ගේ රුචි මාත්‍රයක්බැවින් නොපිළිගතයුතුයි "අහ ජානාමි භික්ඛවෙ ඉමෙහි තීහි සරණගමනෙහි පබ්බජ්ජං උපසම්පදං" යන මාත්‍රයක් පැණවූබැවින් අඞ්ක අට්ඨාවෙහි ආ ක්‍රමයට සමාදන් නොවන්නවුන්ට සරණකොපය නොවම්මැයි ප්‍රථම බොධි

යෙනිදී තුන්වරක් උභතෝ ගුඩික සරණගමනයෙන් උපසම්පදාව හා ප්‍රව්‍රජ්‍යාවත් අනුදැන වදාළසේකි ඊට මැනහාගයෙනි උපසම්පදා කර්මය ගරුතන්හි තබන පිණිස සරණගමනයෙන් උපසම්පදා කර්ම්‍ය මුලක්වා කර්මවාක්‍යය පණවා වදාළායින් පසු උභතෝ ගුඩියයි කියනලද ආචාර්‍ය්‍ය ශිෂ්‍ය දෙදෙනා විසින්ම දශවිධ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තිය සම්පූර්ණීකොට සරණදීමෙන් හා සමාදානයෙනුත් ප්‍රව්‍රජ්‍යා මාත්‍රයක් පිනිටන්නේයි සාමණේරයන්ගේ උභතෝ ගුඩික සරණ ගමනය වනාහි භික්ෂූන්ගේ උපසම්පදා කර්මයට සමානවේ සැතැති චතුත්‍ථ කර්මවාචානුශ්‍රාවණයෙන් උපසම්පදාව ලැබ චීවරාධිෂ්ඨාන පාත්‍රාධිෂ්ඨානාදියෙන් සංවර සමාදන්වූ පමණින් සතර සංවර ශීලයම එකවර පිහිටන්නාක්මෙන් උභතෝ ගුඩික සරණ සමාදානයෙන් සාමණේරයන්ගේ දසසිල් දසසිඛ දසපරිජී දසනාසනා දසදඩුවම් වත්යයි කියනලද සමපණසක් සංවරයෝම සමාදන්වන්ලද්දාහුවෙත් එතකුදුවුවත් දළුනිකරණය පිණිසද මාවිසින් රැක්කයුතු සංවරණයෝ මෙතෙකැයි පමණ දැනගන්නා පිණිසද සාමණේරසන්ට සරණ සමාදන්කරවා ඉක්බිති දශශික්ෂා පදයෝද දිය යුත්තාහුය.

නවද රත්නත්‍රය සරණපරායනවූ මාතෘ පිතෘන්ට දුවළුපන්නාවූද උපදනාවූද ළදරුවන්ට මව්කුස සිටියදීම සරණ පිහිටයි ඊට අනතුරුව ඒ ළදරුතෙමේ මව්කුසින් බිහිව විඤ්ඤූඛවට පැමිණිකල්හි වාග්වාරයෙන් සරණ සමාදන්වීමෙන් සුණවිප්‍රයුක්තවූ භෝ සම්ප්‍රයුක්තවූ භෝ සරණ පිහිටයි ඊට අනතුරුව අටසිල් දසසිල් සමාදන්වන්නාවූ ගෘහස්ථයන්ටහා ප්‍රව්‍රජ්‍යා දසසිල් සමාදන්වන්නාවූ භෙරණුන්ටද උභතෝ ගුඩික මහානිසංස දායකවූ සරණශීලය පිහිටයි ඒ සාමණේරතෙමේ විසිවයස් සම්පූර්ණව උපසම්පදා මාළක යෙහි රැස්වූ මහ සඟමැද උත්කුටිකයෙන් හිඳබඹසැලිව "උලුම්පතුම්ං භන්තෙ සංඝං අනුකම්පං උපාදාය" යන වාක්‍යයෙන් යාඳැසුකළ කල්හි සැතැති චතුර්ථ කම්මවාචානුසාවණයෙන් උපසම්පදාව ලැබ එතෙණෙහිම "ඉමං තිචීවරං අධිට්ඨාමි—ඉමං පත්තං අධිට්ඨාමි" යනාදින් පාසිවුරු අධිෂ්ඨානයෙන් ලෞකික සරණසන් අතුරෙන් අතිශයෝත්කෘෂ්ටවූ සරණශීලය ප්‍රධානකොට ඇත්තාවූ "නවකොටි සහස්සානි අසීති සතකොටියෝ" යනාදි ගාථාවෙන් ප්‍රකාශවූ සියළු සංවරශීලයෝ එකක්ෂණයෙහි සමාදන්වන්ලද්දාහුවෙත්මැයි මව්කුස විසිමෙහිදී කෙසේ සරණසිල් සමාදන්වන්නේදැයි සමහරුන්ට විමතියක්ඊයයුතුයි ධම්මපදට්ඨ කථාහන්ත බොධිරාජ කුමාරවස්තුවෙහි "භන්තෙ අහං තුම්හාකං උප

කාරතො නිකඛන්තුං සරණංගතො කුජ්ජිගතොව කීරමිනි එකවාරං සරණංගතො දුතියං තරුණකාලෙ තතියං භික්ඛුභාවං පත්තකාලෙ" යනාදියෙන් මව්කුස්හිම සරණ පිහිටීම තේරුම්ගතයුතුයි ඊට අනතුරුව ඒ උපසම්පදා භික්ෂූතෙමේ විදර්ශනා වඩා සෝවාන් සකෘදාගාමී අනාගාමී මාර්ගඵල සඞ්ඛ්‍යාත ධර්ම චතුෂ්ටය උපදවන කල්හි පළමුවුවු ලෞකික සරණගමනය පරිපූර්ණත්වයට පැමිණෙයි කුසලානුභාව සතර සරණගමනය පිහිටන්නේයි ඒ අනාගාම්තෙමේ යම් දවසක චිවසුන් වඩා සකලක්ලේශයන් නසා රහත්වීතම් එකල්හි පළමුවුවු සියළු ලොව් ලොව්තුරා සරණයෝ අනවද්‍යභෙදයෙන් බිඳී ක්‍රියානුභාව සතර සරණගමනය පිහිටන්නේයි රහත්වීමෙන් සිල් බිඳෙන්නේය යන වචනයද විමතිවියයුතු සථානයක්බැවින් මෙසේ තේරුම්ගත යුතුයි.

"පුථුජ්ජනස්ස සීලං පඤ්චහි කාරණෙහි භිජ්ජති පාරාජිකාපජ්ජනෙන සිඤ්චාපඩිවක්ඛානෙන තිස්සියපක්ඛන්දනෙන අරහත්තත්ත මරණෙනාති තත්ථ පුරිමා තයෝ පරිහාණාය සංවත්තන්ති චතුත්ථෝ වඩ්ඪියා පඤ්චමෝ නෙවහානාය නවඩ්ඪියා කථං පනෙතං අරහත්තත්ත සීලං භිජ්ජතීති පුථුජ්ජනස්සහි සීලං අච්චන්තකුසලමෙව හොති අරහත්තමග්ගොව කුසලාකුසල කම්මක්ඛයාය සංවත්තතීති එවං තෙන තං භිජ්ජති" යන මනොරථපූරණී අට්ඨවාපාඨයෙහි භාවය පුහුදුන්ගේ ශීලය කාරණා පසකින් බිඳෙන්නෙයි එනම් පාරාජිකාපත්තියට පැමිණීමෙන්ය ශික්ෂා ප්‍රත්‍යඛ්‍යානයෙන්ය තිත්ථිය ශාසනයන්ට ඇතුළත්වීමෙන්ය රහත්වීමෙන්ය මරණයෙනැයි යන කාරණා පසකින් පෘථග්ජන සියළු ශීලයම බිඳෙන්නේයි පළමුකී කාරණා තුණින් සිල් බිඳීම අපායට හෙතුවනබැවින් පිරිහීම පිණිස පවත්නේය සතරවන කාරණයෙන් බිඳීම අභිවෘඞ්ධිය පිණිස පවත්නේය පස්වනකාරණයෙන් බිඳීම අභිවෘඞ්ධිය හෝ පිරිහීමහෝ පිණිස නොපවත්නේයි. මේ පෘථග්ජනශීලය රහත්මඟින් කෙසේ බිඳෙන්නේදයත්? පෘථග්ජනයාගේ ශීලය එකාන්තයෙන් කුසල්මයෙයි අහීන්මාගීය කුශලාකුශල කර්මයන්ගේ ගෙවීම පිණිස පවත්නේයි එබැවින් රහත් මඟින් පෘථග්ජනශීලය බිඳී අව්‍යාකෘත ක්‍රියානුභාව ශීලමාත්‍රයක් පිහිටන්නේයි මේ අට්ඨවාදයෙහි ශීලයාමාන්‍යයෙන් කීයේනමුදු පාරාජිකාපත්තියට පැමිණීම හා ශික්ෂා ප්‍රත්‍යඛ්‍යානයද එක්ව කී බැවින්ද උපසම්පන්නයන්ගේ උපසම්පදා ශීලය සදහාම කී බවද උපසම්පදාවෙන් පිහිටියයුතු උභතොගුඞ්ක සරණාදී සියළු ශීලයෝ මේ පාඨයෙන් කියනලදබවද දතයුතුයි.

සරණ ගමන සථානයෙකි වනාහි සුමඟලවිලාසිනී අටුවායෙහි "ලොකියසසෙව සරණගමනසස දුවිධොහෙදෙ සාවජජො අනවජජො ච තතථ සාවජජො අඤඤසතථාරුදිසු අතතසන්නියාතනාදීහි හොති සො අනිටඨ ඵලො අනවජජො පන කාලකිරියාඣ" යනුවෙන් ලෞකික සරණගමනයාගේ බිදීම සාවද්‍ය අනවද්‍ය භෙදයෙන් දෙවැදෑරුම්වන බවත සාවද්‍යභෙදය මිසදිටුගැණීමෙන්ද අනවද්‍යභෙදය කාලක්‍රියාවෙන්ද වනබව දක්වා නිබෙනබැවින් මිසදිටුවීමෙන්හා මරණයෙනුත්මිස අනික් තුන්වෙනි ක්‍රමයකින් ගෘහසථ ලෞකික සරණය නොබිඳෙන බව අවබොධ කටයුතුයි.

විමතිවිනොදනී ටීකාවෙහි "උපසමපනනානමපි පාරාජීක සමාපත්තියා සරණගමනාදි සාමණෙරභාවසසාපි විනසසනතො සෙනාසනගාහොව පරිපසසමහනි සංඝලාභඛපි තෙ නලහනති" යනාදිය කීබැවින් උපසපන් භික්‍ෂුව පාරාජිකාපත්තියට පැමිණීමෙන් උභතොභුඩික සරණගමනයෙන් පිහිටි සාමණෙරභාවයත් විනාශ වනබැවින් සංසාරමයෙහි වැඩිමහළු පිළිවෙළින් ලැබියයුතු සෙනාසන ග්‍රහණයද නොලැබෙයි සංඝලාභඣ බෙදනකල්හි පරිපාටියෙන් ලැබියයුතු කොටසද නොලබන්නේයයි කීබැවින් උපාසකභාවය හෝ මවිකුස්නිම පිහිටියයුතු ගෘහසථ සරණය හෝ පාරාජිකා පත්තියට පැමිණීමෙන් නොබිඳෙනබව දතයුතුයි.

වජිරබුද්ධි ටීකාවෙහි "පාරාජිකං ධම්මං ආපනෙනා යාව භික්‍ඛු භාවං පටිජානාති සාදියති සංවාසං සනතාරුදිකභතතා උපොසථ දිවසාදිසු ගහටඨසස විය සයමෙව සිලං සමාදියනතසස න සිලසමාදානං රුහති පගෙවඛානාදීනිති" යනුවෙන් පරිජී ඇවැතට අවන් මහණතෙමේ යම්තාක් මම භික්‍ෂුයෙමියි ප්‍රතිඥකෙරේද හෙවත් අග වාද ප්‍රකෘති භික්‍ෂූන්හා සමග ධර්මමිණ සමොගය කෙරේද ඒතාක් කල් ගෘහසථ උපාසකතෙමේ අනතරුයක් ඇති කල්හි විහාරුරුමය කට නොනොස් තෙමේම සිල් ඉටාගන්නාක්මෙන් පරිජී ඇවතට අවන් මහණතෙමේ තුමුම සිල් සමාදන්වූයේද සිල් නොපිහිටන්නේයි එසේ ඇති කල්හි ධ්‍යානාදිය කොයින් ලැබේද නොලැබෙන්නේවැයි යනු කීබැවින් ඒ පාරාජිකාවූ මහණහට සරණශීලයත් නොපිහිටන්නේයයි අටඨකථාගණ "පගෙව ඛානාදීනි" යන වචනයෙන් ඒ පාරාජිකාවූ තැනැත්තාහට නොපිහිටියයුතු ගුණයෝ සාමණෙරශීල උපසමපදාශීලාදි අධිශීලයන්මුත් සරණශීලය නොවනබව අවබොධ කටයුතුයි එහෙයින් විමතිවිනොදනී ටීකා

පාඨයෙහි ''සාමණේරභාවසඝාපි'' යන වචනයහා වජිරබුද්ධි ටීකා පාඨයෙහි ''පඤ්චවඤ්ඣානාදීනි'' යන වචනයද සාමණේරශීලාදි අපරගුණධර්මාපෙක්ෂකවන පමණමුත් සරණශීලාදි පූර්ව ගුණධර්මා පෙක්ෂකනොවනබවද උපසම්පදාශීලය ආධාරකොට පවත්නා සියළු ශීලස්කන්ධයෝ උපසම්පදාව විනාශවීමෙන් විනාශවියයුතුබවද උප සම්පදාශීලය විනාශවීමෙන් අනාධාරයෙක පවත්නා ගෘහස්ථ සරණ ශීල සංඛ්‍යාත දෘෂ්ටිප්‍රකර්ම සම්‍යක්දෘෂ්ටිය විනාශවීමෙහි යුක්තියක් නැතිබවද දතයුතුයි එහෙයින් ශ්‍රමණලවිලාසිනි අට්ඨවායෙහි ආචාර්‍ය ලෞකික සරණගමනයාගේ විප්‍රකාර භෙදය සියලු අට්ඨවාචාරීන් වහන්සේලාගේ සමානවාදයයි සලකා උපසම්පන්න භික්ෂූන්ගේ පාරාජිකාපත්තියට පැමිණීමෙන් උභතෝ ශුද්ධික සරණගමනයෙන් පිහිටි උත්කෘෂ්ට ලෞකික සරණගමනයමුත් බෞද්ධ ම්ලේච්ඡයන්ට ද්‍රව්‍ය උපන් බෞද්ධ දරුවන්ට මධ්‍යකුස්තිම ලැබියයුතු දෘෂ්ටිප්‍රකර්ම සම්‍යක්දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත සරණගමනය හා උපාසකභාවයට පැමිණීමේදී ගන්නාවූ සරණයද නොබිඳෙන්නේයයි දතයුතුයි ගෘහස්ථ සරණශීලය යනු පරමාර්ථ වශයෙන් දෘෂ්ටිප්‍රකර්ම සංඛ්‍යාත සම්‍යක් දෘෂ්ටියයි භික්ෂූන්ගේ පාරාජිකාපත්තිය දෘෂ්ටිප්‍රකර්ම සංඛ්‍යාත සම්‍යක් දෘෂ්ටියට ප්‍රතිපක්ෂ නොවනබැවින් පාරාජිකාපත්තියට පැමිණීමෙන් බුද්ධශාසනයට පළමුවන බැසගැන්මක්වූ සරණගමනය නොබිඳෙන්නේයයි දතයුත්තේයි.

මෙසේ සරණශීලයාගේ භෙදාභෙද විභාගය දක්වා ඊට අනන්තරව කම්මස්සකතා සම්මාදිට්ඨියහා සච්චානුලෝමික සම්මාදිට්ඨියද විස්තාරකොට දක්වනුලැබේ කම්මපථ බවට පැමිණියාවූ සවර්‍ජ්‍යවරණ මාර්ගාවරණවූ නොහොත් දිව්‍යලෝක මාර්ගයහා නිර්වාණ මාර්ගයද මුවහකරන්නාවූ දශවිධකුසල මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය කම්මස්සකතා සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඥානයෙන් පහකරන්නේහී අකම්මපථවූ මාර්ගාවරණවූ හෙවත් මාර්ග ඵලයන්ගේ ලැබීම වළක්වන්නාවූ සත්කායදෘෂ්ටිය ශාස්වතදෘෂ්ටිය උච්ඡේදදෘෂ්ටිය යන දෘෂ්ටිත්‍රය තුන්දෙන සම්‍යක්දෘෂ්ටිඥානය පෙරටු කොටගෙණ කල්‍යාණ පෘථග්ජනයෙක්වීමට උත්සාහකොට සත්‍යානුලෝමික සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඥානයෙන් දුරුකටයුත්තේයි.

කුසලකර්මය වනාහි සත්වයන් විසින් කල්පකෝටි ඝනසහස්‍රයකින්නුත් ප්‍රමාණ නොකරවහැකිවූ සංසාරනැමැති අඛාත දීර්ඝමාර්ගයෙහි ගමන්කරණ කල්හි සතර අපායටම නොපැමිණ සප්තකර්ම සුගතියෙහි හැසිරෙමින් අනුභව කටයුතු මාර්ගෝපකරණයයි දැනගතයුතුවූ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කටයුතුවූ කම්මස්සකතාඥානයෙහි පිහිටා බොහෝවූ

ඤනමාතාදි පින්කම්කොට පන්සිල් අටසිල් දසසිල් රක්ෂාකොට මනුෂ්‍යසම්පත් දිව්‍යසම්පත් බ්‍රහ්මසම්පත්තීන් අනුලොම ප්‍රතිලොම වශයෙන් අනුභවකොට කළුවර නිවන්සැප ලැබුවාවූ බුබප්‍රත්‍යේකබුද්ධ ආයෂ්ශ්‍රාවක මහාශ්‍රාවකයන්ගේ ගණන පථය ඉක්මසිටියේසි එහෙයින් කීහ. සමේවාහවිනොදනි අට්ඨවා සුතණ්විහගයෙහි "එවං ජානත සම්පෙ ඉමස්මිං කම්මයසකතා සුතණ ඨත්වා බුද්ධං දතං දත්වා සීලං පූරෙත්වා උපොසථං සමාදියිත්වා සුඛෙන සුඛං සම්පත්තියා සම්පත්තිං අනුභවිත්වා නිබ්බානපපත්තානං ගණන පරිවෙජ්ජදූ නත්ති"සි ඊට උපමා කවරයන්? රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදි මහ ධනසම්පත් ඇත්තාවූ පුරුෂයෙකුට ගැල් පන්සියයක හිතෙල් මී සකුරු සහල් එණු දුරුම්රිස් ආදී සියළු උපකරණ පුරවාගෙණ දූසකරවූ කාන්තාරමාර්ගයන් ගෙවා කිසි කලාන්තයක් නොවී අභය පුරයට සුවසේ පැමිණියහැකිවාක්මෙනි.

කම්මයසකතා සුතණය යනමෙහි කර්ම්ය යනු කරණු ලබන ක්‍රියාවය යන අර්ථයි. පරමාර්ථ සවභාව වශයෙන් ඒ කරණු ලබන ක්‍රියාව ඉපදවියහැකිවූ නිෂ්ඨාකරවියයුතුවූ ලක්ෂණයෙන් යුක්තවූ චෙතනාවයි එහෙයින් "චෙතනාහං භික්ඛවෙ කම්මං වදාමි චෙතයිත්වා කම්මං කරොති කායෙන වාචාය මනසා"සි ඡක්කගුත්තර යෙහි වදාරණලදී පළමුකොට මාවිසින් මෙනම්දෙයක් කටයුතුය මෙනම් වචනයක් කියයුතුය මෙබඳු අදහසක් ඉපදවියයුතුයයි සිතා කයින් වචනයෙන් සිතින් කරන්නාවූ සියළුදේ පසුව කරන්නේයි එහෙයින් චෙතනාව පෙරටුකොට ඇත්තාවූ කාය වාඞ් මනෝ කර්ම්යද චෙතනා සවභාව ඇත්තාවූ ධර්ම්යක්මැයි එහෙයින් චෙතනාව කර්ම්යයි වදාරණලදී. එහෙයින් කීහ මූලටීකා යෙහි "යසමා පුරිම චෙතනාය චෙතයන්තා සන්තානිට්ඨානකම්මං කරොති තසමා චෙතනා ප්‍රබ්බකං කම්මං තං සභාවමෙවාති චෙතනං අහංකම්මං වදාමීති අත්ථෝ"සි මෙහි අභිප්‍රායතෝ යම් කර්ම්යක්කරණ කල්හි පළමුකොට මෙනම්දෙයක්කරමි කියමි සිතමි යනුවෙන් නියමකරන්නාවූ ධර්ම්ය චෙතනායයි කියාද පසුභාගයෙහි ඒ නියමය පරිදි කරණ ක්‍රියාව කර්ම්නම්වෙයි කියාද දතයුතුයි. නොමොහොත් කර්ම්යට මෙහෙයන්නාවූ චෙතනාව කරණකොටගෙණ ඒඒ කර්ම්යට සහාය මෙහෙයා ඒඒ චෙතනාවහා සමග කායවාක්දෙක වැඩවලකොට කරන්නාවූද කියන්නාවූද ක්‍රියාවන්හා වචනයෝත් කර්ම්නම් වෙත් ඒ කායවාක්දෙක නොසොල්වා සිත පමණක් කරණකොට ගෙණ අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කර්ම්යෝ සිදුවෙති එහෙයින් ඒඒ

කායික වාචසික මානසික ක්‍රියාවන් නිපදවන්නාවූ චේතනාව කර්ම
ය් වදුරණලදී එයින් කිහ එම ටීකායෙහි "යඤ්චාව චේතනාඤ චේත
සිත්වා කායවාචාහි වොපනක්‍රියං මනසාව අභිජ්ඣාදික්‍රියං කරොති
තයමා තඤ්ඤා ක්‍රියාය කාරිකං චේතනං අහං කම්මං වදාමීති අත්ථෝ"යි
මේ දෙවෙනි විකල්පයෙන් යම් යම් ක්‍රියාවකට මෙහෙයන්නාවූ පූර්
චේතනාවන්හා පසුව උපදනා කර්මයද චේතනායයි කියනලදී ඒ
චේතනා කර්මය කලපරිද්දෙන් සත්වයන්ට සැපදුක් ගුණාගුණයන්
සිඳවන්නාහුය කර්මය යනු තමාගේ චේතනාවෙන් සිතා කරණලද
ක්‍රියාවෙන් වෙනස්ව අන්‍යාකාරයකින් ඇතැයි සිතන්නාහුය ඒ ක
ර්මය තමා පසුපස්සෙහි එහුබැඳ යන්නාක්මෙන්ද ඡායාමුදුනෙන් උසු
ලාගෙණ යන්නාක්මෙන්ද හැගෙන්නාහුය මනුෂ්‍යයෝ එසේන්ම
ව්‍යවහාරද කරන්නාහුය ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ සැපලබන අදහසින්
විෂ්ණු මහෙශ්වරාදි නොයෙක් දෙනාවුන්ට බලිබිලි යාගහෝමාදි
යද කරන්නාහුය සත්ත්වයන් සහිත ලොකය ඒ දෙවිවරු එසින් මවා
ආරක්ෂාකරණලද්දාහුයයිද හඟිනාහුය ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ සියළු
සැපදුක් ගුණාගුණ ග්‍රහනක්ෂත්‍ර තාරකාවන් හෙතුකොටගෙණම සිඳ
වන්නාහුයයි කියාද හඟියි සමහර මනුෂ්‍යයෝ සියළු දුක්සැප පුර්
ජාතිහෙතුන්ගෙන් නොරව ලොකස්වභාව වශයෙන් අහෙතු අප්‍රත්‍ය
යෙන් සිඳවන්නාහුයයි අදහති. ඒ සියළු වැටහීම් කර්ණවකතාඤ්
නය නොවන්නේයයි දතයුතුයි සියලු සත්වයෝම පූර්ජාතියෙහි
රැස්කරණලද කුශලාකුශල කර්මහෙතුවෙන් සුගති දුර්ගති දෙක්හි
උපදනාහුය එහි උපන්කල්හිත් ඒ කර්මයන්ට සුදුසු පරිද්දෙන්
සැපදුක් අනුභවකරන්නාහුය දුප්පත් පොහොසත්බැව් නීඤ් ප්‍රසං
ශාදි සියල්ලම කර්ම වශයෙන්ම ලබන්නාහුය එහෙයින් භාග්‍යව
තුන්වහන්සේ විසින් "කම්මං සත්තෙ විභජති යදිදං හීනපණීත
තාය"යි උපරිපණ්ණාස චුල්ලකම්ම විභඞ්ග සූත්‍රයෙහි වදුරණලදී
තමන් විසින් යහපත් ඉෂ්ටාලබ්ධියක් අරමුණුකොටගෙණ යහපත්
චේතනා කර්මයක් කරණලද්දේවීනම් සුඛසොමනස්ස ඉෂ්ටවිපාකවූ
ප්‍රණීත සූක්ෂම නාමරූප ධර්මයන් ලබන්නාහුවෙති අයහපත්වූ
අනිෂ්ටාලබ්ධියක් අරමුණුකොටගෙණ නපුරුවූ චේතනා කර්මයක්
කරණලද්දේවීනම් දුඃඛ දෞර්මනස්‍ය අනිෂ්ටවිපාකවූ හීන ඕදරික
නාමරූප ධර්මයන් ලබන්නාහුවෙති ඇතම් සහජාත චේතනා කර්
මයෝහුම් ඒ කර්මය කළාවූ ක්ෂණයෙහිම ඉෂ්ටවිපාකඟා අනිෂ්ටවිපා
කයෝද උපදවන්නාහුවෙති ඇතම් නානා ක්ෂණික චේතනා කර්
මයෝහුම් තමතමන්ගේ කල් ඉක්මවා ඉෂ්ටානිෂ්ට විපාක උපදවන්

නාහුය ඇතම් කුසලාකුසල කම්යෝ මසක් ඉක්මවාද හවිරුද්දක් ඉක්මවාද දැවුරුද්දක් තුන් හවිරුද්දක් සතර හවිරුද්දක් පස හවිරුද්දක් දස හවිරුද්දක් විසි හවිරුද්දක් තිස් හවිරුද්දක් සතළිස් හවිරුද්දක් පණස්හවිරුද්දක් සියස්හවිරුද්දක් ඉක්මවාද ජාතියක් ඉක්මවාද කල්පයක් ඉක්මවාද කප්ලක්ෂයක් ඉක්මවාද අනන්තා පරිමාණ කප්ගණන් ඉක්මවාද විපාක උපදවන්නාහුය එහින් වදු ළහ ප්‍රසථාන මහා ප්‍රකරණයෙහි "කුසලා කුසලා නමමං විපාකානං ඛන්ධානං කවත්තාච රූපානං කම්මපචචයෙන පච්චයෝ චෙතනා සම්පයුත්තකානං ධම්මානං තං සමුට්ඨානානඤච රූපානං කම්ම පචචයෙන පචචයෝ" යි මෙහි භාවය කුසල්වූද අකුසල්වූද අතෙක ප්‍රකාරවූ පුථු ජන්යෙහි රැස්කළාවූ නානා ක්ෂණික කම්යෝතුමූ ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධි විපාකභූතවූ නාමස්කන්ධයන්ට මනාහොත් වෙද නා සංඥ සංස්කාර විඤ්ඤාණ යන සතර නාමස්කන්ධයන්ට හා ප්‍රවෘත්ති ප්‍රතිසන්ධිකාලයෙහි හටගන්නා කම්ජ රූපයන්වද නානා ක්ෂණික කම් ප්‍රත්‍යය ශක්තියෙන් උපකාරකරන්නාහුවෙති කුසලාකුසල කම්යන් රැස්කරන්නාවූ ක්ෂණයෙහි චෙතනාව හා එක්ව යෙදුනාවූ චිත්තචෛතසික ධම්යන්ට හා ඒ චිත්තචෛතසිකයන් විසින් උප දවනලද්දාවූ චිත්තජ රූපයන්වද ප්‍රතිසන්ධියෙහි කම්ජ රූපයන්වද සඤජාත කම් ප්‍රත්‍යය ශක්තියෙන් උපකාරකරන්නාහුවෙති මෙසේ මනුෂ්‍යයන් විසින් විඳිනාලද සියළු දුක්සැප පුථුයෙහි රැස්කළාවූ කම් ශක්තියෙන්ම විඳිනාබව මනාසේ අවබොධ කටයුත්තේයි මෙසේ සියළු දුක්සැප විඳීම කම් ශක්තියෙන්ම වන්නේයයි අව බොධවීම කම්සකතාඤානයයි දතයුතුයි මෙසේ කම්මස්සකතාඤාන යෙන් යුක්තවූ පුද්ගලතෙමේ ලෞකික සම්‍යක්දෘෂ්ටිය ලැබ "නත්ථි දින්නං" යනාදීන් දෙනලද දානයාගේ විපාක නැතැයි යනාදීන් අද හන්නාවූ නාස්තික දෘෂ්ටියද කුසලාකුසල කම්යේ කුසලාකුසලකම් නොවෙත්යයි යනාදීන් අදහන්නාවූ අකිරිය දෘෂ්ටියද සත්වයාගේ කෙලෙසීමට හෝ පිරිසිදුවීමටහෝ හෙතුවක් නැතැයි යනාදීන් අද හන්නාවූ අහෙතුක දෘෂ්ටියද යන නියත මහා මිථ්‍යාදෘෂ්ටි තුන්දෙන මොනවට දුරුකොට දානසීලඋපොසථ භාවනා කුසල කම්යෙහි අප්‍රමාදව මේ භවය පවත් නිවන් හිමිකොට සතර අපායදුකට නො පැමිණ කාම සවනියෙහි අතුලොව ප්‍රතිලාභ වශයෙන් ඉපිද ඉපිද සැපවිඳිමට නිසැකවන පරිද්දෙන් උත්සාහ කටයුතුයි.

මේ කාලයෙහි දාන සිල උපොසථ භාවනා කම්යෙහි බොහෝ සෙයින් බෞද්ධයෝ යෙදෙනනුමුත් අනුන්කරණදේ බලමින් නො

ඔොත් මව්පියන් විසින් කරණගන ආ පුරුද්දවිශයෙන්හෝ අසල් වාසීන් විසින් කරණලද්ද දැකපුරුද්දෙන් හෝ කරණ පමණමුත් ආගමධර්මයදැන පුණ්‍යකර්ම මෙසේකළේමිනම් මහත්ඵල මහානිසංස වන්නේයයි දැන පින්කරන්නවුන් ඉතා දුලීහවෙති එබැවින් බොහෝදෙනා පින්කම්කිරීම කෙළිසෙල්ලම් වශයෙන් පවත්වණ සත්දවසේ බණ පිරිත්මඩු පෙළහරයාම් ආදිය මහත් පින්කම්මෙන් සල කනි බොහෝ බෞද්ධයෝ සුරාපානයකොට බණපිරිත් මඩුවලට යෙති මත්පැන් පානයකොට පෙළහරට යෙති මත්පැන් ආදිය රැගෙණ වන්දනාවේ යෙති එසේම එබදු ගමන්වලට තමතමන්ට හිත මිත්‍රවූ සත්‍රී පුරුෂයන් යෙන්නම් ඔවුන් නිසා තමන්ත් ගමනට සැරසෙය මෙසේ නෘත්‍ය ගීතවාද්‍යාදියහෝ නොයෙක් සත්‍රීපුරුෂයන් හෝ ගරුකත ආලඹණාධිපති ප්‍රත්‍යයකොට යනපමණමුත් තුණුරුවන් ගුණහෝ දානවස්තු ප්‍රතිග්‍රාහකාදීන්හෝ ආලඹණාධිපති ප්‍රත්‍යය කොටගෙණ යන්නවුන් ඉතා සුළුපටෙති ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ ලාභ කීර්ති ප්‍රසංසාදිය සඳහා මහත් ධනව්‍යයදන්කොට පින්කම්කරන්නා හුවෙති සමහර මනුෂ්‍යයෝ ලාභයම සලකා නොයෙක් රටවලින් මිලමුදල් සම්මාදන්කොට රත්නත්‍රය හෙතුකොටගෙණ අපාය ගමනියවූ මහත් පව් රැස්කරගණිති ඉදින් මරණාසන්නකාලයෙහි යහපත් කුසල කර්ම නිමිත්තක් ලැබේවයි යන අදහසින් එකානත යෙන් නිවත් අරමුණුකොටගෙණ කරණලද්දවූ යහපත් දානවස්තු ප්‍රතිග්‍රාහකාදින්ගෙන් යුකතවූ කර්මනිමිත්තක් නැන්නේවිනම් ඔහු විසින් රැස්කරගන්නාලද කුසලකර්මයන්පවා නිසියේ ඉදිරියට අවුත් විපාක නොදෙන්නාහුයයි දතයුතුයි ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ විහාර දැගැබ් පෙතිපිළිම දහම්පොත්පත් කරවා ඒ කුසලකර්ම පවා මතකනැතිකොට මරණාසන්නයෙහි කර්මනිමිති වශයෙන් නොගෙණ හිස් අතින් මිය පරලෝ යන්නාහුය කර්මඝටකතාඥානය පුරුදුකරන්නවුන් විසින් නිරන්තරයෙන් තමා විසින් රැස්කරගන්නාලද කුසල කර්මයන් පින්පොත් ආදියෙහි ලියා තබා විවෙක කාලයෙහි ඒ පින්පොත් කියවා මාවිසින් මෙබදු බෙබදු කුසල කර්මයන් රැස්කර ගන්නාලද්දේයයි නුවණින් සලකා සතුටුවීමෙන් ඒ කුසල කර්මයන් අළුත්වීමෙන් මරණාසන්නයෙහි නොවරදවා විපාකදීමට අභිමුඛ වන්නාහුය ඉතා සුළුපටු කුසල කර්මයක්පවා සිහිපත්වූ කල සොම්නස්වීමෙන් මහත්ඵල මහානිසංසද්මට පොහොසත්වන්නේයි.

මේ ශීලනිද්දේශය වනාහි ශීලවිභාගය නමැති කොටස් ප්‍රකාශකොට ලියනලද්දක්බැවින් මෙහි ඒ දානවිභාගය නොදක්වා ශීල

යම් විඤ්ඤාරකරණුලැබේ පඤ්චශීලය අෂ්ටාඟශීලය දශශීලය ආදි කොටඇත්තාවූ ශීලයන් රක්ෂාකරන්නවුන්ට පරලෝවිහි ලැබියයුතු විපාකය අපට අප්‍රත්‍යක්ෂවූ පරලොකය පිළිබඳ නුමුත් මේ ලොක යෙහිත් එනි විපාක ලබන්නේමැයි හේ කෙසේ ලබන්නේදයත්? ප්‍රාණවධ නොකරන්නාවූ යම් මනුෂ්‍යයෙක් සතුරන් විසින් මනුෂ්‍ය මාරණයක්කළේයයි නඩුසබයට අල්වාගෙණ ගියේද මොහු මනුෂ්‍ය යෙක් තබා තිරිසන්හිය සතෙකුදු නොමරණසුළු සිල්වත් මනුෂ්‍ය යෙකැයි රජුන් පවා මොහුට අභයදෙන්නේය අන්සතු වස්තුවක් පැහැරගත්තේයයි යමෙකු විසින් අල්වාගෙණගොස් රාජ සභා වට පැමිණෙවුවත් මේ පුරුෂතෙමේ අන්සතු වස්තුව පැහැර ගන්නෙකු නොවේයයි නිදහස්කර අත්හරින්නේය එසේම පරදර සේවනයෙන් වෙන්ව වසන්නාවූ මනුෂ්‍යයෙක් අසවල්තැන මොහු විසින් පරදර කම්යක්කළේයයි රාජසභාවට පැමිණෙවි කල්හිත් ඔහුගේ සභාව බලා ඔහුට දඬුවම්නොකරන්නේය මෙතෙම බොරු කියේයයි අල්වා රාජ සභාවට පැමිණෙවි කල්හිත් රජුන් විසින් පරීක්ෂාකොට ඔහු දඬුවමෙන් නිදහස්කරණුලබන්නේය එසේම මේ පුරුෂතෙමේ රහමෙර පානයකොට රාජ මාර්ගයෙහි කොලහල කළේයයි අල්වාගෙණගොස් රජුන්ට දැක්වූ කල්හිත් ඔහුගේ ගති පරීක්ෂාකොට රජුන් විසින් නිදහස්කර හරිණුලබන්නේයි.

මේසේ මේ පඤ්චශීලය රක්ෂාකරන්නාවූ උපාසකයාහට ඉහාත්ම යෙහිම අනුසස් පසක් ලැබෙන්නේනි පරලෝවිහි ලැබියයුතු විපාකය කියනුකිම? මේ අර්ථය අඞ්ගුත්තරනිකාය පඤ්චක නිපාතයෙහි උපා සක වග්ගයෙහි අටවැනි රාජ සූත්‍රයෙන් සංග්‍රහකරණලදී.

ත්වද මේ පඤ්චශීලයෙහි ශික්ෂාපද පසමහෝ සතරක්හෝ තු ණක්හෝ දෙකක්හෝ එකක්හෝ නොකඩව රක්ෂාකරන්නාවූ යම් මනුෂ්‍යයෙක්වනම් අසවල්තැනැත්තා මේමේ පව්වලුරුව වසන්නේ යයි දූනගත් රාජරාජ මහාමාත්‍යාදිහුද පණිත මනුෂ්‍යයෝද ඒ මනු ෂ්‍යයා සමඟ මිත්‍රසම්පවය පවත්වන්නාහුය එසේම නොයෙක් සභාවලදී අසවල් මනුෂ්‍යතෙමේ මේමේ පාපයෙන් වැළකී වසන් නේයයි සතුති ප්‍රසංසාකරන්නාහුය එපරිද්දෙන්ම රාජාණ්ඩුව විසින් ගම්මුදලි තනතුරු ආදිය දිමෙහිදී එබදු මිනිසුන්ව ඉතා කැමැත් තෙන්ම ගම්මුදලි තනතුරු ආදි ප්‍රධාන තනතුරුදී වැටුප් පවා දෙන්නාහුය මේ ආදි අනුසස් ඉහාත්මභාවයෙහි ලබන්නේයි එබදු

සිල්වත් මනුෂ්‍යයෙක් රාජාපරාධයකට අසුවීමෙන් දඬුවම්ලබන්නේ විනාශ ඒ දඬුවම පූර්ව ජාතියෙහි කළාවූ අකුශල කර්මශක්තියකින් හෝ ඉහාත්මයෙහි පාපමිත්‍ර සංසර්ගයෙන්හෝ ලබන්නේවෙයි.

අෂ්ටාංගශීල දසශීලයන් රක්ෂාකරන්නාහට ඉහාත්මයෙහි ලැබෙන්නාවූ විපාකයෝ මතු දක්වන ක්‍රමයෙන් දතයුත්තාහුයි. අභිසමාචාරිකවත්ත් ශික්ෂාපදය බොහෝසෙයින් සමාදන්වන්නාහට ඒ ශීලය නොරක්නාකාලයෙහිත් අබ්‍රහ්මචර්‍යා ශික්ෂාපදය හාත්පසින් නොරක්නාවුන්ටමෙන් මාගම්හු නිසාහෝ මාගම්හුට පුරුෂයන් නිසාහෝ පැමිණෙන්නාවූ නොයෙක් දුක් කම්කටුළු නැත්තේයි අබ්‍රහ්මචර්‍යාව නොරක්නා කල්හිද ප්‍රසන්නවූ සිත් ඇතිව වාසය කරන්නේයි විකාලභෝජන ශික්ෂාපදය බොහෝසේ රක්ෂාකරන්නවුන්ට ඒ ශික්ෂාපදය නොරක්නා කල්හිත් ඒ ශික්ෂාපදය හාත්පසින් නොරක්නාවුන්ටමෙන් ආහාරපාන කෘත්‍යාදියනිසා ඇතිවන්නාවූ පළිබොධ දුක් කම්කටුළු නැතිබැවින් සන්හුන් සිත් ඇතිව වාසයකරන්නේයි. නච්චගීතවාදිත විසූකදස්සන ශික්ෂාපදය බොහෝයේ රක්නාවුන්ට ඒ ශික්ෂාපදය නොරක්නා කල්හිත් නැටුම් ගැහුම් හිනා කීම් ආදිය පවත්නා කල්හි ඒවිසුළු ආදිය දකිනු කැමැත්තෙන් ඇතිවන්නාවූ දුක් කම්කටුළුවලින් නොරව සැපසේ වාසයකරන්නේයි. මාලාගන්ධ විලේපන ධාරණමණ්ඩන විභූසන ඨානශික්ෂාපදය රක්නා පුරුද්ද ඇත්තවුන්ට ඒ ශික්ෂා පදය නොරක්නා කාලයෙහිත් මල්ගඳවිලවුන් දුරිමට උපදනා දුස්සීල චෙතනා තෘෂ්ණාවෝ නූපදනාහෙයින් සැපසේ දවස් යවන්නා හුය උච්චාසයන මහාසයනා වේරමණී ශික්ෂාපදය රක්ෂාකරන්නවුන්ට ඒ ශික්ෂා පදය නොරක්නා කල්හිත් යහපත් මාහැඟි සුව පහස් ඇත්තාවූ මාහැඟි ආසනාදියෙහි සැතපයකරණු කැමැත්තයයි කියනලද දුස්සීල චෙතනා තෘෂ්ණාවෝ නූපදනාබැවින් ආසනයනිසා ඇත්තාවූ පළිබොධ දුක් කම්කටුළු ආදියෙන් නොරව භූමියෙහිහෝ තණ ඇතිරි ආදියෙහිහෝ සයනයකළහැකිබැවින් සයනාශනය නිසා පැමිණියයුතු ආදීනව නොලැබෙන්නේයි. ජාතරූප රජත පටිග්ගහණ ශික්ෂාපදය රක්නාවුන්ට ඒ ශික්ෂාපදය නොරක්නා කල්හිත් රන්රිදී ආදියකෙරෙහි ආලය කිරීම් සඞ්ඛ්‍යාත දුස්සීල චෙතනා තෘෂ්ණාවෝ නූපදනාබැවින් ඒ ශික්ෂා පදය නොරක්නාවුන්ට ඇත්තාවූ පළිබොධාදියෙන් දුරුව චිත්ත ඒවෙකයෙන් දවස් යවන්නේයි. මෙසේ අෂ්ටාංගශීල දශශීලයන් පොහෝදිනහෝ අවකාශකාලයෙහිහෝ රක්ෂාකරන්නවුන්ට ඒ

සිල්නොරක්නාවුන්ට ප්‍රකෘතියෙන් ඇත්තාවූ මෛථුනසෙවනයෙහි ආශාවය හොජනයෙහි ආශාවය නැටුම් ගැහුම් ගිකීම් වීසුළුදැකීම් මල්ගඳවිලවුන් ආදියෙහි ආශාවය උසසුන්මහ අසුන්තෙරෙහි ආශාවය රන් රිදී මසු කහවණු කෙරෙහි ආශාවය යන මහානර්ථකරවූ සංසාරය දික්කිරීමට හෙතුවූ තෘෂ්ණා ප්‍රධාන අකුශල ධර්ම රාශියක් තුනිවීමෙන් ඉහාත්මභාවයෙහිම කායචිත්තවිවෙක සැපය ලබන්නේයයි දතයුතුයි. මෙසේ ලබන්නාවූ කායචිත්ත විවෙක සැපයහා පණ්ඩිත ජනයාගෙන්හා රාජරාජ මහාමාත්‍යාදීන්ගෙන් ලබන්නාවූ සතුති ප්‍රසංසාදියද ඉහාත්මයෙහි වන්නාවූ නොයෙක් රෝගාබාධාදියෙන් දුරුව දෙවියන්ගෙන් ලැබෙන්නාවූ ආරක්ෂාවද සතුරන් පවා රන්වූ යවටකට මැස්සන් ලංනොවන්නාක්මෙන් පහව යාමද ඒ ශීල සමාදාන කාලයෙහි උපදනා මහා කුශලචිත්ත වීථියෙහි ප්‍රථම ජවන සම්ප්‍රයුක්ත කුසල චෙතනාවන්ගේ විපාක චෙත්තම් අතිශයින්. බලවත්වූ සප්තම ජවන චෙතනා සම්ප්‍රයුක්ත කුසලකම් බලයෙන් අනතුරු ආත්මභාවයෙහි සුගතී ප්‍රතිසන්ධියහා අනෙක ප්‍රකාර උපභොග පරිභොග සම්පත්ත්‍යාන්ද ලැබීමෙහි කුමන සැකයක්ද? එකාන්තයෙන්ම පරලොව සුගතියට පැමිණෙන්නේයි. මේ ශීලය රැකීමෙන් ලබන්නාවූ ආනිසංසයන්ට විපරීතවශයෙන් සිල් නොරක්නාවුන්ට ලැබියයුතු ආදීනවයෝද දතයුත්තාහුය එසින් වදාළහ සිලවමථෙර ගාථා පාලියෙහි.

"ඉධෙව නින්දං ලහති පෙච්ච පායෙව දුම්මනෝ
සබ්බත්ථ දුම්මනෝ බාලෝ සීලෙසු අසමා හිතෝ.

ඉධෙව කිත්තිං ලහති පෙච්ච සග්ගෙච සුම්මනෝ
සබ්බත්ථ සුම්මනා ධීරෝ සීලෙසු සුසමා හිතෝ"යි.

මෙහි භාවය පඤ්චශීල අෂ්ටාඞ්ගශීල දශශීලාදියෙහි නොපිහිටියාවූ හෙවත් සිල් නොරක්නාවූ රාග ද්වේෂ මොහ යන ත්‍රිවිධාග්නියෙන් නිතර ඇවිලෙමින් දන්නාවූ දුස්සීල පුද්ගලතෙමේ මේ ජාතියෙහිම පණ්ඩිත ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන්ගේ නින්දුවටහා රජුන්ගේ දඬුවම් විඳීමටද පැමිණෙන්නේයි. මරණින්මතු අනතුරු භවයෙහි නරකාදියෙහි ප්‍රේත අසුරකායයෙහි කියනලද සතර අපායේ ඉපිද නිරයපාලයන් විසින් කරණුලබන්නාවූ වධබන්ධනාදිය හෙතුකොටගෙණ නිරන්තරයෙන් දුඃඛවූ ඔතින්ස්‍රුකතව වාසයකරන්නේයි. එසේම යථොක්ත ශීලයෙහි පිහිටි ආර්‍යශ්‍රාවකතෙමේ ශීලයෙහි පිහිටීමෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ භවයෙහිත් අසවල් උපාසකතෙමේ ඉතා යහපත්ය යන කීර්ති

සොළොස් පඬිත ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ රාජරාජමාත්‍යාදීන්ගෙන් ලබමින් යශපත් සිතින්යුකතව දවස්යවා මරණින්මතු අනුලොම් ප්‍රතිලොම් වශයෙන් සත්මහල්පහයක යවමහලේපටන් උඩුමහල්තලය දක්වාද උඩුමහල්තලය පටන් යටමහල්තලය දක්වාද නැඟි බසිමින් සැපවිඳිනා රජකුමරුවෙකුමෙන් මනුෂ්‍ය චාතුම්මහාරාජික භාව තිංශ යාම තුෂිත නිම්මාණරති පරනිර්මිත වශවර්ති යන සපත කාම සඟයෙහි සැප විඳිනේයයි දනයුතුයි.

තවද ඇතැම් භවත්හු දශශීලය ශ්‍රවණ විසින් රැක්කයුතු ශීල යක් නොවේයයි මුඛාරූඪ වචනයක්ම කථාකරති විශුද්ධිමාර්ග ශීලනිද්දේශයෙහි "උපාසක උපාසිකානං නිච්චසීලවසෙන පඤ්ච සික්ඛාපදානි සාදිවා උසසාහෙ දස උපොසථඞ්ගවසෙන අට්ඨාති ඉදං ගහට්ඨසීලං නාම" යනු ආබැවින් උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නිත්‍යශීල වශයෙන් පඤ්චශික්ෂා පදයන්හෝ උත්සාහ ඇති කල්හි දශශික්ෂාපදයන්හෝ උපොසථාඞ්ග වශයෙන් අෂ්ටාඞ්ගශීලයහෝ රක්ෂා කටයුතුබව පෙණේ එසේම පරමාර්ථ මඤ්ජූසානම් විශුද්ධිමාර්ග ටීකා වෙහිද ප්‍රසථාන ප්‍රකරණ ප්‍රශ්නවාර අටුවායෙහිද මෙම අර්ථය විසතාරගෙසින් ආයේයි "සීලං සමාදියිත්වාති පඤ්චඞ දසඞාදිවසෙන නිච්චසීලං ගණ්හිත්වා" යනුද "උපොසථ කම්මං කත්වාති පාණං නහණෙඤ්ඤ නව දිනනමාදියෙනි එවං වුත්තං උපොසථ දිවසෙසු අට්ඨඞ්ගව උපොසථකිරියං කත්වා" යනුද වදාළබැවින් පඤ්චශීල දශශීල දෙකම උත්සාහ මදවූ ගෘහස්ථයන්ගේහා උත් සාහවත්වූ ගෘහස්ථයන්ගේද නිත්‍යශීලයන්බව පෙණේ ඉතිවුත්තක අටුවායෙහිහා ඞංයුත්ටිකාවෙහිද පඤ්චශීලය නිත්‍යශීල වශයෙන්ද අෂ්ටාඞශීලය උපොසථශීල වශයෙන්ද දශශීලය නියම ශීල වශ යෙන්ද රැක්කයුතු බව "සීලමයන්ති නිච්චසීල උපොසථ නියමාදි වසෙන පඤ්ච අට්ඨ දසඞ සීලානි සමාදියනතසස" යන්නෙන් දක් වනලදී සීලමය පුණ්‍යක්‍රියාවඞ යනු නිත්‍යශීල උපොසථශීල නියම ශීල වශයෙන් පඤ්චාඞ අෂ්ටාඞ දශාඞ සිලයන් සමාදන්විය යුත්තා හුය එසේ සමාදන්වන්නහුගේ සීලඞ ශීලයෙන් නිපන් පුණ්‍යක්‍රියා යයි කියනුලැබේ. සඞ්ගාරවගී සංයුත්තකයෙහි ආ සඞ්ඝ සංයුත්තක යෙහි පයවෙනි සූත්‍ර ටීකායෙහි "නිච්චසීලවසෙන පඤ්චඞ නියම වසෙන දසඞ පිසදෙඞන කතිපයෙහි උපොසථ සීලවසෙන අට්ඨඞ පිනි දසෙසති" යනු කියනලදී නිත්‍යශීල වශයෙන් පඤ්චශික්ෂාපද කෙනෙකුගෙන් හා දිවසමාස පඤ්ච සංවත්සරයන් නියමකිරීම් වශ යෙන් නොහොත් මෙපමණ දවස් මෙපමණ පක්ෂ මෙපමණ මාස

මෙපමණ හව්රුදු නිරතුරු රක්ෂාකරම්හයි නියමකොටගෙණ දශ ශික්ෂාපදකෙනෙකුගෙන්ද සම්පූර්ණවන්නාහුය පිගබදය කරණකොට ගෙණ දෙදවසෙක තුන්දවසෙක යනාදීන් නියමනොකොට උපොසථ ශීල වශයෙන් අෂ්ටාංගයකින්ද සම්පූර්ණවූවාහුයයි දක්වන්නේයි.

අවශෙෂවූ විභඞ්ගඨකථා සංයුත්තඨකථා අඞ්ගුත්තරඨකථා ජාතකනිපාත මහාතුණ්ඩිල ජාතකඨකථා අසිතිනිපාත මහා හංස ජාතකඨකථා පරිසමහිදාමඟඨකථා බුබවංස පාලිඅඨකථා යනාදි පෙල අටුවාගෙහි මේ ශීලයන් මනුෂ්‍යයන් විසින් රක්ෂාක ටයුතුබව සාමාන්‍යයෙන් ආයේය. ඉන වුත්තාකඨකථා සංයුත්ටීකාවන්හි දසසීලය නියමශීල වශයෙන් ආයේයි. පඨමාඨකථා විශුඞ්මඟඨකථා පරමත්ථමඤ්ජුසා ටීකාවන්හි දසසීලය නිත්‍යශීල වශයෙන් ආයේයි. ශේද සාමණෙරයන්ට නිත්‍යශීල වශයෙන්ද ඇතම් ගෘහස්ථයන්ට නිත්‍යවශයෙන්හා ඇතම් ගෘහස්ථයන්ට නියම වශයෙන්ද ආයේයයි දතයුතුයි ඉතිවුත්තකඨකථා සංයුත්ටීකා විශුඞ්මාඛ්‍යාදියෙහි දශශීලය නිත්‍යශීලය නියමශීලයයි දෙයාකාරයකින් වදාළේද ඒඒ තැනට සුදුසු පරිද්දෙන් අර්ථගතයුත්තේයි. අපවිසින් මිට පූර්වයෙහි අති සංක්ෂිප්ත ක්‍රමයෙන් සඞ්ග්‍රහකොට මුද්‍රණයකරව නලද "ගෘහස්ථ ධර්මය" නම් ක්ෂුද්‍ර ප්‍රකරණයෙහි දශශීලයාගේ සාව ශෙෂ ක්‍රමය හෙවත් මෙයින් එක්තරා ක්‍රමයක්ම සඞ්ග්‍රහකොට ලිය නලදනුමුත් දශශීලයාගේ නිරවශෙෂ ක්‍රමය මේ ප්‍රකරණයෙන්ම දතයුතුයි.

පියුමතුරාතන් බුදුන් සමයෙහි වස් තුන්මස මුළුලෙලහි කසට රැඳු සළුදෙකක් හැඳ පෙරව දසසිල් රක්ෂාකොට වස් අන්තයෙහි මහා පවාරණ දවස්හි ගමට අවුත් සද්දවසක් මුළුලෙලහි මහදන්දී පියුම තුරාතන් බුදුන්ගේ ධර්මභාණ්ඩාගාරිකවූ සුමනසැමණේරයන්මෙන් මෙද බුදුකෙනෙකුට වලලහවෙමවාසි ප්‍රාර්ථනාකළාවූ මෙසමයෙහි ආනන්ද ස්ථවිරවූ සුමනනම් රාජකුමාරයාමෙන් දහසක් පුරුෂයන්හා සමග ඡ්‍යෂනම් බුදුන්ගේ හමුවෙහිදී කසට රැඳු වස්ත්‍ර හැඳ පෙරව දසසිල් රක්ෂාකළාවූ මෙසමයෙහි උරුවෙල කාශ්‍යප නදීකාශ්‍යප ගයාකාශ්‍ය පනම් මහා ශ්‍රාවකයෝවූ එසමයෙහි උපන් රාජකුමාරයන් තුන් දෙනාමෙන්ද කාලවශයෙන් නියමකොට දසසිල් රක්ෂාකළවුන් සඳහා ඉතිවුත්තකඨකථා සංයුත්ටීකාවන්හි දසසීලය නියමශීලයයි දක්වනලද්දේයි.

කසුප්බුදුන් සමයෙහි ඝටීකාරනම් කුම්භකාරයා හා රාජකුමාරි කාවන් සඳෙහුනාමෙන්ද අපබුදුන් සමයෙහි හත්ථකනම් උපාසකය හත්ථාලවකනම් උපාසකය යනාදීහු අනාගාමී ඵලප්‍රාප්තව මනුෂ්‍ය යන් අතුරෙහි ගෘහස්ථයන්මෙන් දවස්යවමින් ජීවිතානතාය දක්වා දසසිල් රක්ෂාකළබැව්න් ඔවුන් සඳහා ප්‍රස්ථානප්‍රකරණ අටුවා විශුද්ධි මාගී අටුවා මහාවිකාවන්හි දසසිලය නිත්‍ය ශීලයයි දක්වනලදි මෙ සමයෙහි ආනන්දස්ථවිරව උපන් සුමන රාජකුමාරයාණන්ගේ කථා ප්‍රවෘත්තිය අඟුත්තරටඨකථා නිදානවඟහ සංයුත්තනිකායටඨකථාවන්හිද උරුවේලකාශ්‍යපාදි තුන්බැයන්ගේ කථා ප්‍රවෘත්තිය ධම්මපදටඨ කථාවෙහිද ඝටීකාර කුම්භකාරයාගේ කථා ප්‍රවෘත්තිය මැදි පණස ඝටීකාර සූත්‍රපාලියේ හා භික්ඛුඩිමාගී මහාවිකාවෙහිද හත්ථක උපාසක යාගේ කථා ප්‍රවෘත්තිය තිකනිපාතර පාලියෙහි "අසිසිලං සිතඛවා නො" යනාදියෙහිලී අටුවායෙහිද ආඥේයි එම අටුවායෙහි "අසිසි ලනති දසවිධං සිලං තඤ්හි පඤ්චසීලං උපාදය අධිසිලන්ති වුච්චති" යන අර්ථ වණීනාවෙන් හත්ථක උපාසකයාගේ ශීලය දසසිලය බව දතයුතුයි හත්ථාලවක උපාසකයාගේ ප්‍රවෘත්තියහා එම උපාසක යාගේ ශ්‍රද්ධා ශීල හිරි ඔත්තප්ප බහුශ්‍රැත චාග ප්‍රඥ අලොභජිතා යන ආර්යවයී ධම් අවකින් සම්පුණීබව දෙශනාකර වදළාවූ "සිල වා භික්ඛවෙ හත්ථො ආලවකො" යනාදි අඨකථාර පාලියෙහි ශීල පදය වණීනාකරන්නාවූ අටුවායෙහි "සිලවානි පඤ්චසිල දස සීලෙන සිලවා" ඇත අර්ථ වණීනාවෙන් හැඟේ මේ දෙශනා අටුවා පාඨයන්ගෙන් හත්ථක උපාසකයා හා හත්ථාලවක උපාසකයාද ගිහිගුම්යෙහි දසසිල් රක්ෂාකළබව දතයුතුයි.

ඇතම් ගෘහස්ථ ප්‍රව්‍රජිත පණ්ඩිතයෝ සමහ්ට දසසිලය නොරැක් කහැකියයි කියති ඒ මතයද ආගම නොදැනීමෙන් ප්‍රකාශකරණ අනාතනොමතියක් බව හැඟේ සළායතන දේශයෙහි මාතුගාම සං යුත්තකයෙහි මාතුගාමයන්ගේ සුගති ගමනට හෙතුව ශ්‍රද්ධාවෙන් සම්පුණී බවය ලජ්ජාවෙන් සම්පුණී බවය ඔත්තාපපයෙන් සම්පුණී බවය සීලයෙන් සම්පුණී බවය ප්‍රඥාවෙන් සම්පුණී බවය යන පඤ්ච ධම්ය හා මාතුගාමයන්ගේ රූපබලය භොගබලය ඤාතිබලය පුත්‍ර බලය සිලබලය යන බල පඤ්චකයෙන් සම්පුණීබවය යන දෙතන් හිම ශීලය යනු පඤ්චශීලය දශශීලය යන දෙයාකාර සීලයයි අටුවා යෙහි අර්ථ වණීනාකර තිබේ "සීලසම්පත්ති සිලබලං පඤ්චසිල දස සීලානි අඛණ්ඩානි කත්වා රක්ඛනතස්ස සීලසම්පත්තියෙව සීලබලං නාමෙතානි" යනු සංයුත්තනිකායටඨකථා පාඨයි.

කසුප්බුදුන් දවස මෙසේමයෙහි ඛෙමාතම් භේහෙත්තොමෝ සම්
ණිතම් රජකුමාරිවද උතපලවණ්ණාතම් සථවිරිතොමෝ සමණගුත්තා
තම් රජකුමාරිවද පටාචාරතම් සථවිරිතොමෝ භික්ඛුණිතම් රජකු
මාරිවද කුණ්ඩලකෙසිතම් සථවිරිතොමෝ භික්ඛුදාසිතම් රජකුමාරි
වද කිසාගොතමී සථවිරිතොමෝ ධම්මාතම් රජකුමාරිවද ධම්මදින්නා
තම් සථවිරිතොමෝ සුධම්මාතම් රජකුමාරිවද ඒකාඛා උපාසිකාතො
මෝ සංඝදාසිතම් රජකුමාරිවද යනමේ රජකුමාරිකාවරු සත්දෙන
මනුෂ්‍යත්වයෙහි ඉපිද විසිදහසක් භවිරුදු ගෘහබන්ධනයෙහි නො
බැඳී ලදරුකාලයෙහි පටන් අඛණ්ඩ දැසිලය රකිමින් කෞමාර්
බ්‍රහ්මචර්‍යාව රක්ෂාකරමින් කසුප් බුදුන් ප්‍රමුඛවූ විසිදහසක් සංඝ
යාට සිව්පසයෙන් උපස්ථානකොට මහත් ඝුසල් රැස්කළතියාව
ථෙරිගාථා අට්ඨකථා අපදානට්ඨකථා අඟුත්තරට්ඨ කථාදියෙහි විස්තා
රවශයෙන් ආයේසි.

මෙව සිංහලව්පයෙහිද දෙවානම්පියතිස්ස මහ රජහුගේ මල් රජ
කුමරුන්ගේ භාර්‍යාවූ අනුලාදෙවීතොමෝ පන්සියයක් කුලස්ත්‍රීහුය
පන්සියයක් අමාත්‍ය භාර්‍යාවෝය යන දහසක් ස්ත්‍රීන්හා සමග
දසසිල් සමාදන්ව සසට රැඳූ වයහු හැද පෙරවගෙණ අනුරාධපුර
නගරයට නුදුරුතැනෙක ආශ්‍රමයෙක්හි වාසයනළ කථාප්‍රවෘත්තිය
පාරාජිකා අට්ඨවාගෙහි ආයේසි ඒඒ පාලි ප්‍රදේශයන් ග්‍රන්ථාරව භි
තියෙන් මෙහි ඇතුළත් නොකරණලදී. පාලිපාඨ ඉගෙණගණු කැ
මැත්තන්ට නිරායාසයෙන් සොයාගැණීමට පහසුවනපිණිස පොත්
නම් සඳහන්කරණලදී.

අභිධම්මී විහඞ්ග අට්ඨවාගෙහි පඤ්චශීල දශශීලයෝ උපාසකයන්
ගේහා උපාසිකාවන්ගේද සිලයෝයනි ප්‍රකාශකොට ඇත්තේහි හේ
කෙසේදයත්? "උපාසක සික්ඛානි උපාසකෙහි සික්ඛිතබ්බ සික්ඛාපදා
පඤ්චසිල දසසිල වසෙන වට්ටති" යනුහා "උපාසිකා සික්ඛානි උපා
සිකාහි සික්ඛිතබ්බ සික්ඛා සා පඤ්චසිල දසසිල වසෙන වට්ටති" ය
නුද ධ්‍යානවිභඞ්ග අට්ඨවාගෙහි ආයේසි.

තවද ඒ දශශීලාදිය රක්ෂාකරණ කල්හි ජීවිතාන්තය දක්වා
නොකඩව රක්ෂාකරණ ශීලය යමශීලව්‍රතයයිද දවස් පතා ආරාධිත
වශීදිය නියමකොට රක්ෂාකරණ ශීලය නියම ශීලව්‍රතයයිද අභිධා
නප්‍රදීපිකා ටීකාදියෙහි වර්ණනාකෙළේසි හේ මෙසේස.

"යංදෙහ සාධනා පෙකඛං නිච්චං කම්ම මයං යමෝ
ආගනත්තු සාධනං කම්ම මනිච්චං නියමෝ භවේ"

යනුහි—මෙහි භාවය යම් බ්‍රහ්මචර්‍යාවක් දිවිනිම්කොට ශරීරය

ඇතිනාක් රක්ෂාකෙරේද ඒ ශීලය යම්ශීලව්‍රත නම් යම් ව්‍රහ්මචර්‍යාවක්තොමෙව් දිවය පක්ෂාදීන් නියමකොට රක්ෂාකෙරේද ඒ ශීලය නි ඇම ශීල ව්‍රතනමවෙයි යනු අභිධානප්‍රදීපිකාසි

"යං පාණාතිපාතා වෙරමණී ආදිකං ව්‍රහ්මචරියකමම. නිච්චං සාවජ්ජමසස්සා දෙහසාධනාපෙක්ඛං සරීරේ නෙව සාධනමපෙක්ඛං අයං යමෙ නාම යං පනාහහත්තා සුත්තකපක්ඛාදිවසෙන අනිච්චං නියමිත කාලඵුප්පාසාදිකං අයං නියමෝ" යනු චතුරඞ්ගබල ටීකාසී මේ සව නියම ශීලය ශාසනික ග්‍රන්ථයෙහි ඒ නමින් නොමැතයේ නමුදු යටකී උදාහරණයන්ගෙන් පකරණානන්තර අධිකාර ලක්ෂණ යෙන් ලැබියයුතුනෙසින් අර්ථයෙන් ප්‍රකටව ශාසනයෙහිත් ඇත් තේමැති

දූශසීලය වනාහි නියම විෂයෙන් දිනකාල නියමයෙන් රක්ෂා කටයුතුනෙසින් රට රක්නා රජුන් විසින් රැකෙනයුතුවූ දශරාජ ධර්මයන් අතුරෙන් ශීලසඞ්ඛ්‍යාත රාජ ධර්මයෙහි පඤ්චශීල දශශීල යෝම ශීලනවැයි අශීති නිපාත මහා හංසජාතක අට්ඨවාසයෙහි "පඤ්ච සිල දසසිලාකිඤ්ඤං" යන්නෙන් පෙණේ. මේ ජාතක අට්ඨවා ඒවන මයන් පුරාතන රජදරුවෝ දිවස පක්ෂ මාසාදිය නියමකොට දස සීලයද කලින් කල රක්ෂාකළබව පෙණේ උපෝසථ ශීලය වනාහි පොහෝ දවසම නියමකොට රක්ෂාකරන්නාහුය එහෙයින්ම දශ රාජ ධර්මයන් අතුරෙහි "තපෝ" යන පදයෙන් පෙහෙවස් රක්ෂාකළ බව "උපොසථ කම්මං තපෝ" යන්නෙන් පෙණේ

මෙසේ වසන්තඍතු ආදියෙහි නියම විෂයෙන් දශශීලයද ඒ දශ ශීලය තොරක්නා කල්හි නිත්‍ය පඤ්චශීලය හා පොහෝ දිනයෙන් උපෝසථ ශීලයද රක්ෂාකිරීම පුරාතන රජුන්ගේ රාජධර්මයබව පෙණේ එහෙයින් පුර්වයෙහි ඔරණිස්නුවර රජකළ සංයමනම් රජ තෙමේ තමාකෙරෙහි දශරාජධර්ම නැමති කුශල ධර්මයන් පිහිටිබව මහාබොධිසත්ත්වයන් වූ ධෘතරාෂ්ට්‍රනම් හංසරාජයාහට ප්‍රකාශකොට කී බව අශීතිනිපාත මහා හංසජාතක පාලියෙහි භාග්‍යවත්හු විසින් ප්‍රකාශ කොට දෙශනාකොළ්සි හේ මෙසේසි

"දානං සීලං පරිච්චාගං, අජ්ජවං මද්දවං තපං
අක්කොධං අවිහිංසඤ්ච, ඛන්තිඤ්ච අවිරොධනං.

ඉච්චේවතෙ කුසලෙ ධම්මෙ, සිතෙ පසසාමි අත්තනි
තතෙතා මෙ ජායථෙ පිති, සොමනසඤ්චනප්පකං"

මේකී භාග්‍යය යහපත් ශ්‍රද්ධාවෙහතාව මුල්ව දසදුන විසුන් දන්

දීමය පන්සිල් දසසිල් රැකීමය දෙනලද දැනවැසුව තෘෂ්ණාවහැර දීමය සාප්‍රගාමය මෘදු මොළොක් බවය පෙනෙවස් රැකීමය සියළු සතුන්කෙරෙහි මෛත්‍රී වැඩීමය පරණට හිංසානොකිරීමය ඉවසීමය රටවාසින්හා විරුධනොවීමය යනමේ දශරාජධර්මයන් තමා කෙරෙහි විද්‍යමානබව දකිමි එහෙයින් මට අනල්පවූ ප්‍රීතියක්හා සොම්නසද උපදනේයි මේ ජාතකපාලියෙන්ද මෛත්‍රීභාවනයන් විසින් පඤ්චශීලය දශශීලය නිත්‍යවශයෙන් හා පොහෝදින අජ්ඨාඩග උපොසථශීලයද එකාන්තයෙන් රැකගතයුතුබවද යම් මනුෂ්‍යයෙක් මේ ශීලයන් නොරක්නේවීනම් හෙතෙම මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් තොරවූ නරධර්මයෙක් බවද පැහැදිලි වශයෙන් පෙණේ.

අපගේ ගෞතම සම්‍යක්සම්බුදු රජාණන්වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවරම වැඩවාසයකරණ සමයෙහි එක්තරා සිටුපුත්‍රයෙක්තෙමේ භික්ෂූන් කරා එළඹ සවාමීනි දුකින්මිදීමට කුමක් කටයුතුදැයි විචාරණුයේ ඒ භික්ෂූන්වහන්සේලා එහා උපාසකය දුකින් මිදෙනු කැමැත්තෙහිනම් ලහබත් පොහොසත් පසඟබත් වයසාවාසික සිවුරු ආදිය සිල්වත් ගුණවන් භික්ෂූ සංඝයාට පුදව විවර පිණ්ඩපාත සෙනාසන ගිලාණප්‍රත්‍යය යනා සිද්ධපසය පැදව ඇත්තාවූ ධනය තුන්කොටසක් කොට එක්තොටසකින් වෙළඳම් ආදි කටයුතුකරව එක්කොටසකින් අඹුදරුවන් පොෂ්‍යයකරව එක්කොටසක් ශාසනඋසහි විය දන්කරවයි භික්ෂූන්ගෙන්ලත් අවවාද පරිදි පිළිපැද නැවතත් ගොස් පෙරසේම විවාළේයි ඉක්බිති දෙවෙනිවාරයේහි සරණශීල පඤ්චශීලයන් රක්ෂාකරවයි අවවාදදුන් කල්හි ඒ ශීලගුණයෙහින් පිහිටා තුන්වෙනුවත් භික්ෂූන් විවාළේයි ස්වාමිනි දැන් ඉහින් කුමක් කටයුතුදැයි විචාරණුයේ දැසිල් රක්ෂාකරවයි අවවාදදුන් නේය ඉක්බිති ඒ අවවාද පරිදෙන් දසසිල් රක්ෂාකොට ඒ සිටුපුත්‍ර තෙමේ මහත් සෝසත් ලැබ නොබෝ කලකින් සිටුඟනතුරු ලත් බව ධම්මපදට්ඨකථා උග්ගාණ්ඩිත භික්ෂු වසතුවෙන් පෙණේ.

තවද භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ධරමානකාලයෙහි ශිහිගෙයි වාසය කළාවූ බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ පඤ්චශීලය නිත්‍යශීල වශයෙන්හා අෂ්ටාහශීලය පොහෝදිනයෙහිද දශශීලය විවෙක කාලවල දින නියම්වශයෙන්ද රක්ෂාකළ බව පෙණේ. එහෙයින් ශක්‍රදිව්‍යරාජ තෙමේ ඒ මනුෂ්‍යයන්හට ඇදිලිබැඳ නමස්කාරකොට මානලිනම් දිව්‍යපුත්‍රයාහට මේ ගාථාව කී බව සගාථාවග්ග සංයුත්තකයෙහි පස් ළැනිවූ සක්කසංයුත්ත සූත්‍රයෙහි පෙණේ ඒ මෙසේයි.

"යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරා, සීලවන්තා උපාසකා
ධම්මේන දාරං පොසෙන්ති, තෙ නමස්සාමි මාතලී."

යනුයි මෙම සූත්‍ර අට්ඨවාසෙහි "සීලවන්තොනාම උපාසකත්තෙ පතිට්ඨාය පඤ්චහි දුස්සීල්‍යෙහි සීලෙනි සමන්නාගතා ධම්මේන දාරං පොසෙන්තීති උම්මග්ගෙ හිංසකාදීනි අනාචාර කසිවණිජාදීනි පහාය දාරං පොසෙන්තී" යන අට්ඨවාසෙහි සීලවන්තභාවය යනු පන්සිල් දුසැලිල් රක්ෂාකරමින් ගිහිගෙයි ගොවිතැන් වෙළඳාම් ගව පාලනාදියෙන් දූහැමින් සෙමින් අඹුදරුවන් පොෂ්‍යයකරන්නාවූ ගෙවල්බිඳීම් ආදිය නොකරන්නාවූ මනුෂ්‍යයන් බව පෙණේ. මේ ගෘහස්ථයන්ට දිවිහිමියන් තබා මාසෘක්වත් නිරන්තරයෙන් දස සිල් රක්ෂානොකටහැකි බව පෙණේ මේ ගෘහස්ථයෝ වනාහි නිත්‍ය පඤ්චශීලය රක්ෂාකරමින් ඒ අතරතුර දවසක් දෙකක් තුණක් සතරක් පසක් සයක් සතක්හෝ නියමකොට දැසිල් රක්ෂාකරණ ගෘහස්ථයන් බව නොහැඟෙන්නේකාවද? එසේහෙයින් මෙබඳු අඹු දරුවන් පොෂ්‍යයකරන්නාවූ ගෘහස්ථයන්ට දසසීලය නියම සීලය එන බව මේ අට්ඨවා පාඨයෙන්ම තේරුම්ගතයුතුයි.

"පඤ්චඞ්ග දසඞ්ග සීලං තාවසීලමෙව තංහි බුද්ධේ උප්පන්නෙ අනුප්පන්නෙනපි ලොකෙ පවත්තනගි උප්පන්නෙ බුද්ධෙ තස්මිං සීලෙ බුද්ධාපි සාවකාපි මහාජනං සමාදපෙන්ති අනුප්පන්නෙ බුද්ධෙ පච්චෙ කබුද්ධා ච තම්වවාදී ධම්මිකා සමණබ්‍රාහ්මණා ච විත්‍ථාවත්තී ච මහාරාජ මහාබොධිසත්තා ච සමාදපෙන්ති සාවම්පි පණ්ඩිතා සමණ බ්‍රාහ්මණා සමාදියන්ති" යනු සමන්තපාසාදිකා ග්‍රන්ථය අට්ඨවා පාඨයි.

මෙහි භාවය පඤ්චසීලයහා දසසීලයත් පළමුකොට සීලයම වෙයි ඒ සීලය වනාහි බුදුන් උපන් කල්හිත් නූපන් කල්හිත් ලොව පවත්නේය බුදුන් උපන් කල්හි ඒ ශීලයෙහි බුදුවරයෝද ශ්‍රාවක යෝද මහජනයා සමාදන්කරවන්නාහුය බුදුන් නූපන් කල්හි නොහොත් අබුබොත්පාදකාලයෙහි පසේබුදුවරයෝද කම්වාදී හෙවත් කම්යෙකහාඤ්ඤඇත්තාවූ ධාර්මික ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෝද චක්‍රවර්ති මහ රජවරුද මහාබොධිසත්වයෝද සමාදන්කරවත්මය පණ්ඩිත ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෝතුමූත් සමාදන්වෙති යනුහාවයි.

"දසපි වෙතානි සාමණෙරෙන භික්ඛුසන්තිකෙ සෝදිනනා නෙව සමාදිනනානි හොන්ති උපාසකෙන පන අසක්‍යනා සමාදියනෙනාපි සමාදිනනානි හොන්ති පරසන්තිකෙ සෝදියනෙනාපි එකජ්ඣං, සමාදිනනානිපි සමාදිනනානි හොන්ති පවෙණිකං සමාදිනනානිපි" යනු පරමාර්ථ ජෝතිකානම් සුත්‍රනිපාත අට්ඨවාසි.

මෙහි භාවය මේ දශශික්ෂා පදයෝ හෙරණ්ඩ ඔසිගේ භික්ෂුවක් සමී පයෙහි සමාදන්වනලද්දාහුම සමාදන්වවාහුවෙහි උපාසකයා විසින් වනාහි තමත් විසින් සමාදන්වත්නාහුද සමාදන්වනලද්දාහුවෙහි අනුන් සම්පයෙහි සමාදන්වත්නාහු; එකඩිට සමාදන්වත්නාහුද සමාදන්වනලද්දාහුවෙහි වෙනවෙනම සමාදන්වනලද්දාහුද සමා දන්වනලද්දාහුමවෙහි නොහොත් සාමණේර ප්‍රව්‍රජ්‍යාව ලබන කාල යෙහි උපසම්පදා භික්ෂුවක්හු විසින් දසවිධ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තියෙන් යුක්තව අනුනාසිකාක්ෂර වශයෙන්හා ඔකාරාක්ෂර වශයෙන්ද යන දෙපැකාරයෙන්ම දෙනලද්දාවූ සරණ ගමනය සාමණේරයාවිසිනුදු එසේම සමාදන්වනලද්දේනම් ඒ සරණය පිහිටීමෙන් දසසීලයහා සාමණේරයාට අයත් සම්පත්තියක් සංවරයෝම පිහිටනලද්දාහුය එසේදැවුවත් සිල්පද නොදන්නා ලදරුවෙක්වීනම් ශික්ෂාපද කිය වියයුත්තේය.

උපාසකයා විසින් ඒ දශශීලය තමා විසින් සමාදන්වනලද්දේද අනුන් ලහ සමාදන්වනලද්දේද "දසසික්ඛාපදානි සමාදියාමි" යනු වෙන් එකවිට සමාදන්වනලද්දේද එකෝක ශික්ෂාපදය වෙන්වශ යෙන් කියා සමාදන්වනලද්දේද සමාදන්වනලද්දේමවෙහි යනුහා වැයි.

"එවං හෙට්ඨිමකොටියා නිසරණගතෝ උපාසකොපි සෝතා පත්ති ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිපන්නෝ නාම හොති තංඛණං දිට්ඨදත්ත මපි අසංඛ්‍යෙය්‍යං අප්පමෙය්‍යං, පඤ්චසීලේ පනට්ඨිතස්ස පන තතෝ උත්තරි, දසසීලේ තතෝ, තදහු පබ්බජිත සාමණේරස්ස තතෝ, උපසම්පන්න භික්ඛුනෝ තතෝ, උපසම්පන්නසෙසව වත්ත සම්පන්නස්ස තතෝ, ආරබ්භ විපස්සකස්ස තතෝ උත්තරි, උත්තම කොටියා පන ඉමෙහි සමඟි සෝතාපත්ති ඵල සච්ඡිකිරියාය පටිප න්නෝ නාම, එතස්ස දිට්ඨං තතෝ උත්තරි මහප්ඵල තරමේව" යනු වැදිපණස දක්ඛිණාවිභඞ්ග අටුවායි.

මෙහි භාවය මේ පුද්ගලික දානයෙහි වනාහි යටත් පිරිසෙසින් තිසරණගත උපාසකතෙමේත් සෝතාපත්ති ඵලය සාක්ෂාත්කිරීම පිණිස පිළිපන්නේනම්වේ ඒ තිසරණගතයාහට දෙනලද දානය අසංඛ්‍යෙය්‍ය අප්‍රමේය්‍ය අනුසස් ඇත්තේවෙයි පඤ්චශීලයෙහි පිහිටි ගෘහස්ථයාහට දෙනලද දානය ඊටත් වඩා මහත්ඵල වේයි දසසීල යෙහි පිහිටි ශීලවන්ත ගෘහස්ථයාහට දෙනලද දානය ඊටත් වඩා මහත්ඵලවෙයි එදවස් පැවිදිවූ තෙරණක්හට දෙනලද දානය ඊටත් වඩා මහත්ඵලවෙයි සාමාන්‍ය උපසපන් භික්ෂුවක්හට දෙනලද දාන ය ඊටත් වඩා මහත්ඵලවෙයි උපසම්පන්නවත් සමපූර්ණ භික්ෂු

වක්ඛ දෙනලද දානය ඊටත් වඩා මහත්ඵලවෙයි පවත්නා ලද බිදහිනා ඇත්තාවූ භික්ෂුවක්හට දෙනලද දානය ඊටත් වඩා මහත්ඵලවෙයි උත්තරාසඟට පරිවේෂ්ටිදෙන්නේ සෝවාන් ඵලය ප්‍රතාක්ෂකිරීමට පිළිපන්නාවූ ආයතිනමේ සියළු පෘථග්ජන ශ්‍රාවකසඟුන්ගෙන් උතුම් වෙයි මේ ආදීනවයට දෙනලද දානය යටකී සියළු ප්‍රතිග්‍රාහකයන් කෙරෙහි මහත්තොත් මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙති යනුහාවයි මේ අට්ඨවාපාඨයෙහි පඤ්චශීලය රක්ෂාකරණ ගෘහස්ථයා ඵදවස්පැවිදිවූ සාමණේරයාය යන දෙදෙනාහට මධ්‍යවර්තියිවූ දසසිල් රක්ෂාකරණ පුද්ගලයා කවරෙක්ද? මොහු උපාසකයෙක්ද? භික්ෂුවක්දැයි පරීක්ෂා කටයුතුය.

මෙසේ දක්වනලද ක්‍රමයෙන් ලොකයෙහි බොහෝසෙයින් පඤ්චශීලය නිත්‍යශීල වශයෙන්හා දසසීලය නියම ශීල වශයෙන්ද අෂ්ටාඞ්ගශීලය උපොසථ දිනය නියෑකොට රක්ෂාකරන්නාවූ ශීලය වශයෙන්ද බුඩොත්පාද අබුඩොත්පාද දෙක්හිම ව්‍යවහාරකළබව පෙණේ එසේම ඉඝකේ බහා සුදු දැසැති හැඳ පෙරවගත් උපාසක උපාසිකාවන්හා කසට රැඳු වස්ත්‍රයක්හැඳ එඬදු වස්ත්‍රයක් එකාංස නොව පොරවාගත් පරිබ්‍රාජක පරිබ්‍රාජිකාවරු මිසින්දැ සසීලය නිත්‍යශීලවශයෙන් රක්ෂාවවයුතුයි. අපව්සින් මින්පෙර දශශීලය නිත්‍යශීල වශයෙන් රැක්කයුතුයයි කියනලද්දේ ඔවුන් සදහාය වෙයෙසා අවබෝධ කටයුතුය.

සවහර ආවාසඞ්වරයෝ වනාහි පොහෝ දවසක් නොවන්නාවූ අවශෙෂ දවස්හි රක්ෂාකරණ අඤ්ඤාහ ශීලය උපොසථ ශීලයක් නොවන්නේයයිද සමහරු එබදුශීලය රක්ෂාකරන්නවුන්ට අනුසස් නැතැයිකියාද ප්‍රකාශකරන්නාහුය එසේදවුවත් ඒ මතය ඔවුන්ගේ වැරහිමි මාත්‍රයන්මුත් පෙළ අට්ඨාදියෙහි ආවාවූ අදහස් නොවෙති ඔවුන් මිසින් ඒට ගෙණහැරදක්වන්නාවූ උදාහරණයනාම් විශාඛ උපොසථ සූත්‍රාදියෙහි "චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යාවපක්ඛස්ස අට්ඨමිං" යනාදින් දක්වනලද බුඩතියඞ්ගයට විරුඬව රක්ෂාකරණහෙයිනැයි ප්‍රකාශකරති විශාඛිඋපාසථ සූත්‍රාදියෙහි තථාගතයන්වහන්සේ මිසින් පඤ්චයාගේ තුදුස්වක් පසළොස්වක් අවමක් දවස්හි පෙහෙවස් විසි යයුතුයයි වදාළේ බුඩ ප්‍රඥප්තියක්නොව ලොකයෙහි පැවති චාරිත්‍රයට අනුකූලවයි බුදුන් ලෝ පහළවෙන්නට මත්තෙන් තීර්ථකයන් මිසිනුදු කළඇදී ක්‍රියාවාදීවූ අබුඩොත්පාදයෙහි ලොව ඇතිවූ මහ බ්‍රාහ්මණාදීන්වහන්සේ ආදී ලාභාග්‍ර සත්වයන් විසිදුදු තුදුස්වක් පසළොස්වක් අවමක් දවස්හි පෙහෙවස් විසි චාරිත්‍ර වශයෙන්

පවත්වා නණ අවානුය බුඩඹියට පැමිණ වදලාසින් පසුත් නිර්දෙ
ෂවූ ඒ චාරිත්‍රයම ශාසනික උපාසක උපාසිකාවත් සඳහාද පණවා
වදලේසී එනකුදුවුවත් භික්ෂූන්ටමෙන් ප්‍රකෘති චාරිත්‍රයක්නොවේ. ම
හාජනකනම් රාජකුමාරය සංඛනම් බ්‍රාහ්මණය යනාදි අත්බැව්හි උ
පන් මනබෝසතාණෝ මහා සමුද්‍රයෙහි නැව් නැඟීනොස් නැවබිඳී
මහාසමුද්‍රයෙහි හුනු කල්හි අපාහෝදින නොවූ දවස්හිම මහා සමුද්‍ර
යෙහි පිහිනමින් අෂ්ටාඟශීලය සමාදන්ව රක්ෂාකළාහුය ඒ ශීලය
එක් දවසක්මනාට කීදවසක්ම අටසිල් රක්ෂාකළාහුය ඉදින් සමුද්‍ර
මණිමේඛලානම් දෙවිදු නොමෝ මහා සමුද්‍රයෙන් නොනත්තාහුවී
නම් මහාසමුද්‍රයෙහි දිවිනස්නාතුරුම අෂ්ටාඟශීලය රක්ෂාකරන්නාහු
මය පකිණ්ණක නිපාතයෙන් ආවාවූ පසළුවුපොසථ ජාතකයෙහි ජාති
මන්ත තාපසවූ මහබෝසතාණෝ ආදිවූ තිරස්චින සත්වයෝ සතර
දෙනාද සත පස්දෙන මානය උපන් කල මානයට දඩුවම් පිණිසද
රාග දෙස මොහ ලොභ මසිච්ඡාදි පාප ධර්මයන් උපනුපන් කෙණෙ
හි ඒඒ අකුශල ධර්මයන්ට දඩුවම් පිණිසද දින නියමය නොකොට
කෙලෙස් උපනුපන්කෙණෙහි ඒඒ කෙලෙසුන්ට දඩුවම් පිණිසද
උපෝසථ ශීලය රක්ෂාකළ නියාව එම ජාතක දෙශනාවෙහි ආයේ
සි නාදිය රජබිසෝතොමෝද පෙහෙවස් සමාදන්වසිටෙණ එක
එක දවස සතරදිගවාසිවූ ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් රජවාසලට වැඩම
කරවා දානවසනු පිදුනියාව අඞ්ගුත්තර එකනිපාත අටුවායෙහි කා
ශ්‍යපවසනු වණිනාවෙහිද නිදානවගීයෙහි කාශ්‍යප සංයුත් අටුවායෙ
හිද ආයේයි. එහෙයින් මසකට සයවාරයක්හෝ අටවාරඅටක්හෝ පෙ
නෙවස් එසීම ලොකවාරිත්‍රයට අනුව දෙශනාකළේයයි දතයුතුයි.

මහාබෝධිසත්වවූ මහාජනක කුමාරය සංඛනම් බ්‍රාහ්මණය ජාති
මන්ත තාපසාදි පස්දෙනය නාදිය රජබිසවය යනාදි උත්තම
සත්වයන් විසින් රක්ෂාකරණලද අෂ්ටාඟශීලය දුෂ්ටධාර්මික සාම්ප
රායික අනර්ථඛ්‍ය ඵලවුබැවින් දින නියමයක් නැතුව යථාවකාශ
වශයෙන් රක්ෂාකරණලද අෂ්ටාඟශීලයහා පොහෝ දවස් නියම
යෙන් රක්ෂාකරණලද ශීලයද යන දෙකම විපාකදීමෙහි කිසි විශෙ
ෂයක් නැතිබව ඉගෙණගතයුතුයි.

නවද සපරියන්ත ශීලය හෙවත් පිරිසිදීමක් හෙවත් මකළඹරක්
ඇත්තාවූ ශීලය අපරියන්තශීලය හෙවත් පිරිසිදීමක් හෙවත් කෙළ
වරක් නැත්තාවූ ශීලයයිකියා දෙයාකාරවූ ශීලයක් ප්‍රතිසංයුක්ත මාගී
යෙහි ආයේයි ඔවුන් අතුරෙන් සපරියන්ත ශීලය වනාහි ශ්‍රාවකාපද
යන්හේ පිරිසිදීමක් ඇත්තාවූශීලය කාලවශයෙන් පිරිසිදීමක්

ඇත්තාවූ ගිලයයි දෙවැදෑරුම්වන්නේයි "එත්ථ වෙ පරියන්නා සික්ඛා පදපරියන්තොව කාලපරියන්තොව" යනු ප්‍රතිසම්භිදාවාගී අටුවාසී එහි ශික්ෂාපද පර්‍යන්ත ශීලය යනු ගිහිගෙයි වසන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් තමතමන්ගේ ශක්ති පරිදෙන් මම ප්‍රාණඝාතයෙන් වළකිමි සිතාහෝ ප්‍රාණඝාත අදින්නාදාන දෙකින් වළකිමි සිතාහෝ ප්‍රාණඝාතඅදින්නාදාන කාමේ්‍යාචාර යන තුණින් වළකිමි සිතාහෝ ප්‍රාණඝාත අදින්නාදාන කාමේ්‍යාචාර මුසාවාද යන සතරින් වළකිමිසිතාහෝ ප්‍රාණඝාතාදි පස්පවින්ම වළකිමි සිතාහෝ අෂ්ටාඞ්ගශීලය රක්ෂාකෙරෙමි සිතාහෝ දශශීලය රක්ෂාකරම් සිතාහෝ රක්ෂාකරණලද ශීලය ශික්ෂාපද පර්‍යන්ත ශීලයනම්වේ එසේම ශික්ෂමාණ සාමණේර සාමණේරින් විසින් නිරන්තරයෙන් රක්ෂාකරන්නාවූ දශශීලයද ශික්ෂාපද පර්‍යන්ත ශීලනම්වේ එසින් කීහ ප්‍රතිසම්භිදාවාගී අටුවායෙහිම "කතමෙ සික්ඛාපද පරියන්තා උපාසකොපාසිකානං යථා සම්මදනව සෙන එකංවා වෙවා තීණිවා චත්තාරිවා පඤ්චවා අටඨවා දසවා සික්ඛාපදානි ගොතමි සික්ඛමාන සාමණේර සාමණේරිනං දස සික්ඛාපදානි අයං සික්ඛා පද පරියන්තා"යි

"කතමෙ කාලපරියන්තා උපාසකොපාසිකානං දානං දදමානා පරිභිසන පරියන්තං සීලං සමාදියන්ති පරිවෙණගතා පරිවෙණ පරියන්තං සීලං සමාදියන්ති විහාරගතා විහාරපරියන්තං සීලං සමාදියන්ති එකංවා වෙවා තයොවා භීයේ‍යාවා රත්තිං දිවාදි පරිච්ඡේදං කත්වා සීලං සමාදියන්ති අයං කාලපරියන්තා"යි

කාලපර්‍යන්ත ශීලය කවරයත්? ගිහිගෙයි වසන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් දන්දෙනුලබන්නාහු දන් වළඳවා අවසන්වන තුරු සිල්සමාදන්වෙද්ද වෙහෙරට ගියාහුද පිරිවෙණට ගියාහුද ඒ විහාර පරිවෙණාදියෙහි වසනතාක්කල් අවසන්කොට සිල්රැක්කයුතුබවද ශික්ෂාපද එකක්හෝ දෙකක්හෝ තුණක්හෝ සතරක්හෝ පසක්හෝ තමනමන්ට හැකිපමණ ශික්ෂාපද සම්මදනවශයෙන් රැක්කයුතුබවද ක්ෂණයක් මුහුර්තයක් රෑයක් දවසක් අඩමසක් මසක් හවුරුද්දක්හෝ දිවි ඇතිතාක්හෝ රක්ෂාකටයුතුබවද හැගේ එහෙයින් ශික්ෂාපද එකක්හෝ දෙකක්හෝ ඉන් වැඩියක්හෝ රක්ෂාකළ පමණට අනුසස් ඇතිබවද කඩකළ පමණට අයුතු දෙස් ඇතිබවද දතයුත්තෙයි

මෙසේ එක් ශික්ෂාපදයක් ආදී වශයෙන් රක්ෂාකිරීම ගිහිගෙයි වසන්නාවූ ගෘහස්ථයන්ගේ පැදවගිලයෙහිමුත් අනික් ශීලයෙහ

නොපෙණේ. අෂ්ටාඞ්ග ශීලයෙහි වනාහි උපෝසථාඞ්ග අටකින්ම යුක්තවූ කල්හි උපෝසථශීලයවනබැවින් උපෝසථශීලයෙහි පැවැති ශීලයෙහිමෙන් අඞ්ග අඩුකිරීමෙන් රක්ෂාකිරීමෙක් නැත්තේයි දශ ශීලය යමනියම වශයෙන් රක්කයුතුබැවින්හා සාමණේර සාමණෙරින්හා සඞ්ගැබැවින්ද දශශීලය රක්නා කල්හි ගෘහස්ථයන් විසිනුදු සාමණේර සාමණෙරින් විසිනුදු එක් ශික්ෂාපදයකුදු නොකඩකොට රක්ෂාකටයුත්තේයි. එහෙයින් පැවැත්ශීලයෙහි වනාහි "එකංවා වෙවා තීණිවා චත්තාරි පඤ්චවා" යනුවෙන් වා ශබ්දයෙන් වෙන්වෙන්කොටද අෂ්ටාඞ්ගශීල දශශීලයෙහි "අට්ඨවා දස වා" යනුවෙන් වෙන්වෙන් නොකොටද අටුවායෙහි කියනලදී මෙයින් පඤ්චශීලය රක්නා ගෘහස්ථයාගේ යම්යම් ශික්ෂාපදයක් බිඳුනන්විත්ම ව්‍යතික්‍රමනය නොකළාවූ ශික්ෂාපදයන් රක්ෂාවන බවද අෂ්ටාඞ්ගශීල දශශීලයන්ගේ ශික්ෂාපද අටමනෝ දසයමහෝ එකට සඞ්ගැබ්කොට රක්ෂාකිරීමෙන්ම අෂ්ටාඞ්ග උපෝසථයහා දශශීලයද සම්පූර්ණවනබැවින් එක් ශික්ෂාපදයකුදු කඩවීමෙන් මසසු සතමහෝ නවයහෝ කුඛුරක බැඳි මියරෙහි යම්තැනක් බිඳියාමෙන් සියළු ජලය බැසයන්නාක්මෙන් එකවර ශික්ෂාපද අටදෙනාගේමහෝ දශදෙනාගේමහෝ භෙදයවන බව දතයුතුයි එසින් කීහ.

ප්‍රතිසම්භිදාමාගී ගණ්ඨි පදයෙහි "අට්ඨවා දසවාති එත්ථ එව උභතාඩිකභාගමවවනං උපොසථඞ්ගාදි නිබන්ධවසෙනෙව තෙසං පූරණ තබ්බතාතා සබ්බසාධාරණත්තාව යුත්තනං"යි අටහෝ දසයහෝ රක්කයුත්තේය යනමෙහි උභතාඩිකභාග (හෙවත් සතක් නවයක්හෝ නවයක්, එකොළොසක්නෝ) නොකීම හෙවත් අටුවාරිත් විසින් නොකියනලද්දේ ඒ ශීලයන්දෙදෙනාගේ අඞ්ග අටහෝ දශයහෝ එක සඞ්ගැයෙන් රැකිමෙන්ම ශීලනම්වනබැවින්ද ගෘහස්ථ සාමණේරයන්ට සාධාරණබැවින්ද ඒ ශීලදෙදෙනාගේ ශික්ෂාපදයන් "වා" ශබ්දයන්හෙන් වෙන්නොකිරීම උචිතයැයිසේයි "උපොසථඞ්ගාදි" යන්හෙහි ආදිශබ්දයෙන් නියමශීල නිත්‍යශීල බව ගතයුත්තේයි ඒ උපොසථශීලයහා දශශීලයත් නියමශීල නිත්‍යශීල වශයෙන් රක්ෂා කරණ කල්හි යම්යම් ශික්ෂාපදයක් බිඳිනියේවීනම් සංවරශීලය රක්ෂා කළබවට නොපැමිණෙන්නේයි එහෙයින් අෂ්ටාඞ්ග දශාඞ්ගශීලයන් විෂයෙහි අඞ්ගයන්ගේ අඩුවීමක්නැත්තේයි "න පන තෙසං අඞ්ග විකල්ල පූරණෙ සාවරණතාතං හොති" යනු ප්‍රතිසම්භිදාමාගී ගණ්ඨිපදයි. ඒ අෂ්ටාඞ්ග දශාඞ්ගශීලයන් ශික්ෂාපදාඞ්ගයන් අඩුකොට සම්පූර්ණ

කිරීමක් ඇති කල්හි සිලසංවරයන්ගේ පරිපූර්ණත්වය (හෙවත් සීලවි සුද්ධිය) නොවන්නේයි උපසම්පදා ශීලයෙහිද මෙම ක්‍රමයෙන් යතර පාරාජිකාපත්තීන් අතුරෙන් යම ශික්ෂාපදයක් කඩකළේවිනම් සංවරබව නොවන්නේයි.

පඤ්චශීලය නිත්‍යශීලවශයෙන් සියලුලන් විසින් රක්ෂා කටයුත් තේයි පුරුෂයාගෙන් වෙන්වහෝ භාර්‍යාවගෙන් වෙන්වහෝ පුරුෂ යාහෝ භාර්‍යාවහෝ ඇතුවහෝ පුරුෂ චිත්තය භාර්‍යා චිත්තය හැරදමාහෝ ශක්තී ඇතහොත් පඤ්චශීලයෙහි "කාමෙසුමිච්ඡාචා ර" ශික්ෂාපද ස්ථානයෙහි "අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණී" ශික්ෂාපදය බහා බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය දිවිනිමියෙන්හෝ දිවස මාස සෘතු සංවත්සර පිරිසිදුහෝ රැක්කයුත්තේයි මේ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්ච ශීලය රන්රුවන් මුතුවැණික් ආදි වස්තුවෙහි සවාමීව සිටගෙ ණුද රැක්කයුත්තේවී අප්‍රබුද්ධ ජීවමානව වැඩවසන සමයෙහි ගෝදර හෙරිසරක් ගම්බිම් ආදි වස්තුව ඇතුවම ජීවිතාන්තය මු ළුලලුනි බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකරමින් ගිහිගයි සිටගණ දානවානාදි නොයෙක් කුශල ධර්මයන් රැස්කළ බව පුරුණ උපාසක යාගේ වස්තුවෙන්ද න කුලමාතා න කුලපිතා යන දෙදෙනාගේ න ථාවස්තුවෙන්ද උග්ගහනම ගෘහපතිදෙදෙනාගේ කථාවස්තුන්ගෙන් පෙණේ පුරුණ උපාසකයාගේ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකළපරිදි ඡ්ඣානඞ්ගුත්තර පාලියෙන්හා අට්ඨඞ්ගුත්තර පාළියෙහි ම්ගසාල සූත්‍ර යෙනුත් දතයුතුයි "පිතාමේ හදන්ත පුරුණෝ ද්විහම්වාරී අහෝසි ආරාවාරී විරතෝ මේථුනා ගාමධම්මා සොකාලං කත්වා භගව තා බ්‍යාකතෝ සකදාගාමිඵලත්තෝ තුසිතං කායං උපපන්නෝති" යනු ඡ්ඣානඞ්ගුත්තර පාලියි සැමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස පුරුණ නම්වූ මාගේ පියාණෝ උතුම්වූ ශ්‍රේෂ්ඨ බ්‍රහ්මචර්‍යාව රක්ෂාකෙළේය මෛථුන සඞ්ඛ්‍යාත දුශ්චරිතයෙන් දුරුවූයේය ග්‍රාම්ය ධර්මය යන්ගේ චරිතයක්වූ මෛථුනයෙන් වැළකුනේය පුරුණත්වූ ඒ මාගේ පියාණෝ සකෘදාගාමී ඵලයට පැමිණියේය මෙසින් සැව තුසිතපුරයෙහි උපන්නේයයි තථාගතයන්වහන්සේ විසින් ප්‍රකා ශකර වදාරණලද්දේය යනු සූත්‍රාර්ථයි.

නකුලමාතා නකුලපිතා යන දෙදෙන අඛණ්ඩව සිටගෙණ දෙදෙනම ගිහි භූමියෙහ සොළොස්වර්‍ෂයක් බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශී ලය රක්ෂාකළනියාව එම ඡ්ඣානඞ්ගුත්තර පාලියෙන්ගෙණ සට දක් වනලද්දේයි උග්ගහනම ගෘහපතීන් දෙදෙනෙක්ම බ්‍රහ්මචරිය පඤ්ච ශීලය රක්ෂාකළ පරිදි අට්ඨඞ්ගුත්තරපාලියෙන් උධරණයකොට මෙම ප්‍රකරණයේ ප්‍රථමභාගයෙන් දක්වනලද්දේයි.

මෙම සිංහලවිපයෙනි යියඤ්ඤනම් මාණවකතෙමේ ගිහිගෙයි වෙසෙමින් බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකරමින්ම මව්පියදෙදෙන පොෂ්‍ය කළ පරිදි සිහලවඤතුනම් ප්‍රකරණයෙහි ආයේසි උදයභද්‍ර රජුහා උදය භද්‍රානම් රජබිසවත් සත්සියයක් හව්රුදු ජාතියෙහි පවත් බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකළ පරිදි ජාතක එකාදශනිපාතයෙහි ආයේසි දුකුල පාරිකාදිහුද එපරිදෙදන්ම කෞමාර බ්‍රහ්මචර්‍යාව ගිහිහුමියෙහිම රක්ෂාකළාහුය.

බුදුන්පාදකාලයෙහි සියළු බුදුවරයන් විසින් කාමසෙවනයෙන් දුරුව බඹසරවස් රක්ෂාකරත්වයි සියළු ගෘහස්ථයන්ටම ඛම්දෙශනාකරණුලබනබව සූත්‍රනිපාතාගත ධම්මිකසූත්‍රයෙහි "අබ්‍රහ්මචරියං පරිවජ්ජයෙය්‍ය" යනාදි ගාථාවෙන් ප්‍රකාශවේ එහෙයින් බුඩසාසනය පඤ්චශීලය බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය බවහා දැන් ව්‍යවහාර පඤ්චශීලය උතුරුකුරු දිවස්න් වාසින්ගේ උත්පත්තියෙන්ම පුරුදුව එන්නාවූ ප්‍රකෘති ශීලය බවත් දතයුතුයි.

ඒ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලයෙහි විකාලභොජන ශික්ෂාපදය බහා රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදිය ඇතුවම ගිහිගෙයි වසමින් එක භක්තික අට්ඨකශීලය දිවිහිමියෙන්හෝ දිවස මාස පක්ෂ ඍතු සංවත්සරාදි කාලයන් නියමකරහෝ රක්ෂා කටයුත්තේයි අපබුදුන් ජීවමාන දවස රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදී උපභොග පරිභොග සම්පත් ඇතුව ගිහිගෙයි වසමින් ජීවිතාන්තය මුළුලෙලහි බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලයෙහි විකාලභොජන ශික්ෂාපදය බහා එකභක්තික අට්ඨක ශීලය රක්ෂාකළනියාව ධාර්මික උපාසකයාගේහා නැඳුමාතානම් උපාසිකාවන්ගේද කථාවයතුන්හෙන් දතයුතුයි "අයං පන උපාසකෝ කිඤ්චාපි අනාගාමී පඤ්චයාව එකභත්තිකෝ" යන පරමාර්ථ ජෝතිකානම් අටුවාවෙන්හා වම්මිකසූත්‍ර අටුවාවෙන් නැඳුමාතා උපාසිකාවගේ එකභක්තික අට්ඨක ශීලයද දතයුතුයි ඒ මෙසේගි "උපාසිකායව අසමාදාභාවෝ පරිසුඩසීලාහොති නිච්චං විකාලභොජනා පටිවිරතා පිටකත්තයධාරිණී අනාගාමිඵලෙ පතිට්ඨිතා" යනුයි. මේ උපාසක උපාසිකාවෝ උපොසථදින පැමිණි කල්හි විශෙෂයෙන් අෂ්ටාඞ්ගශීලයද රක්ෂාකළාහුය.

මේ මහා භද්‍රකල්පයෙහි අපගේ ගෞතම බුදුරජාණන්වහන්සේට පෙරාතුව පහළව විසිදහසක් හව්රුදු දෙව්මිනිසුන්ට අනුශාසනා කළාවූ කසුප් බුදුන් දවස ගවෙසිනම් උපාසකෘතමේ පන්සියක්

උපාසකයන් විසින් පිරිවරණලදුව බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය හා එක භත්තික අෂ්ටකශීලයන් රක්ෂාකළතියාව පඤ්චකඛුත්තාර පාලියෙහි වදරණලදී ඒ ශීලය රක්ෂාකළ පරිදි මෙසේ දතයුතුයි.

කසුප්බුදුරජාණන්වහන්සේ බුඩ්ඩයව පැමිණ ධම්දෙශනාකරවදරණ් කල්හි ගවෙසිනම් උපාසකතෙමේ පන්සියක් උපාසකයන්ට ප්‍රධානව සරණශීලයෙහි පිහිටා පඤ්ච ශික්ෂාපදයන් අතුරෙන් ඇතම් ශික්ෂාපදකෙනෙක් රක්ෂාකරන්නාහු ගවෙසිනම් මහා උපාසකතෙමේ මෙසේ කල්පනාකළේය මේ මාගේ පිරිවරවූ පන්සියක් උපාසකවරුද සම්පූණී පඤ්චසීලය නොරක්නාහුය මමද පඤ්ච ශීලය සම්පුණීනොකරන්නේමය මම වනාහි මාගේ පිරිවර උපාසකයන්ගෙන් ගිලාදි ගුණයෙන් අධිකවියයුතුයයි සිතා ඒ පන්සියයක් උපාසකයන් කරා එළඹ මෙසේ කිවාහුය පින්වත් උපාසකවරිනි තොපහා මමත් සම ශික්ෂා සම සිල් ඇත්තාහුය අදපටන් මම වනාහි පඤ්චශීලය සම්පුණීකොට රක්ෂාකරම්හයි කියේය ඉක්බිති අනවැසි පන්සියක් උපාසකවරු සිතන්නාහු අපගේ ආචාරීවූ ගවෙසී උපාසකයාණෝ පඤ්චශීලය රක්ෂාකරන්නේවිනම් අප පන්සියක්දෙනා විසිනුදු ඒ පඤ්චශීලය රක්ෂාකටයුතුයයි සාකච්ඡාකොටගෙණ ගවෙසිනම් මහා උපාසකයා කරා ගොස් ආචාරිනි අදපටන් අප පන්සියක්දෙනාද පඤ්චශීලය සම්පුණීකරණනියාව දැනගණුවයි කිවාහුය ඉක්බිති ගවෙසිනම් උපාසකතෙමේ මෙසේ සිතූහ මාගේ අතවැසිවූ පන්සියයක් උපාසකයන්හා සමශික්ෂා සම සිල් ඇතුව විසීම සුදුසුනොවෙයි එහෙයින් මාවිසින් මාගේ අතවැසි උපාසකයන්ට වඩා අධික ශීලයක් රක්ෂාකටයුතුයයි සිතා පන්සියක් උපාසකයන් කරාගොස් එඹා උපාසකවරිනි අදපටන් මම දෙවුන සෙවනයෙන් දුරුව බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකරණනියාව දනුවයි කියා ග්‍රාමධම්යෙන් තොරව බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකරන්නට පටන්ගත්හ ඉක්බිති අතවැසි පන්සියක් උපාසකවරුද ගවෙසිනම් මහා උපාසකයා කරා එළඹ ආචාරිනි නුඹවහන්සේව ඒ ශීලය රක්ෂාකටහැකිනම අප පන්සියක්දෙනාහට කෙසේනම නොහැකිවේද්ද එහෙයින් අදපටන් අප පන්සියක්දෙනාද බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය රක්ෂාකරණනියාව දනුවයි කිවාහුය. ඉක්බිති ගවෙසිනම් මහා උපාසකතෙමේ බ්‍රහ්මචයෘවහා සමග විකාල භොජනයෙන්ද වෙන්ව එක භත්තික අට්ඨක ශීලය රක්ෂාකරන්නට පටන්ගත්හ ඉක්බිති අතවැසි පන්සියක් උපාසකවරුද විකාලභොජනයෙන් තොරව එකභත්තික අට්ඨකශීලය රක්ෂාකරන්නට පටන්

සන්තානාහුය ඉක්බිති ගවෙසිතාවී මහා උපාසකහෙමේ කසුප්බුදුන්ගේ සස්නෙහි පැවිදිව විදර්ශීනා වඩා නොබෝ කලකින් සියළු කෙලෙස් ගෙවා අර්හත් ඵලයට පැමිණීයේය ඊට අනතුරුව පන්සියක් උපාසකවරුද බුදු සස්නෙහි පැවිදිව විදසුන් වඩා රහත්වූහයි යන කථාප්‍රවෘත්තිය උදාහරණකොට අපගේ ගෞතම තථාගත සම්‍යක් සම්බුඩයන් වහන්සේ විසින් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට ධර්මදේශනාකරණලද්දේකි එසින් වදාළහ පඤ්චකඛ්ගුත්තරනිකාය ගවෙසී සූත්‍රයෙහි "තයමාතිහානන්ද එවං සික්ඛිතබ්බං උත්තරිං පණ්ඩිත පණ්ඩිතං වායම මානා අනුත්තරං විමුත්තිං සච්ඡිකරිස්සාමානි"යි.

එහෙයින් උපාසක උපාසිකාවන් විසින් තමතමන්ගේ ශක්‍යති ඇති පරිදෙන් පඤ්චශීලය හෝ රක්ෂාකොට ගැනීමට නොහැකිනම් එක් ශික්ෂාපදයක්හෝ දෙකක් තුණක් සතරක් පසක්හෝ බ්‍රහ්මචරියාව සමග බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලයවශයෙන්හෝ විකාලභොජන ශික්ෂාපදය බහා එකහත්තික ඡට්ඨක ශීලයහෝ අට්ඨාඩඟ සීලයහෝ දශශීලයහෝ රක්ෂාකටයුත්තේයි දශශීලය දිවස පක්ෂ මාස සෘතු සංවත්සරාදිය නියමකොට රන් රිදී මසු කහවණු ආදියෙහි මවිවිය ඇතුව යටකී මහාබොධිසත්වයන් වහන්සේ ආදි පුරාතන උත්තමයන්මෙන් හෝ කාලනියමයකොට රක්ෂා කවයුතුයි.

මේ දශශීලයෙහි ජාතරූප රජත පටිග්ගහණ ශික්ෂාපදය සඳහා නොයෙක් වාද විවාද ඇතිකුමුත් දෙශනා පාලි අර්ථ කථා ටීකා ග්‍රන්ථාන්තරයන් එකිනෙකට සමකොට උත්සාහයෙන් අර්ථ ගත යුත්තේයි ප්‍රතිපත්ති පිරිදෙහි අනන්‍ය සාධාරණවූ සර්වඥතාඥානය මුත් ශාරිපුත්‍රාදි මහා ශ්‍රාවකයන්ගේ ඤාණය පවා ප්‍රතිපත්ති පැණ. විමෙහි ප්‍රමාණ නොවනබව නුවණින් සලකා යම්යම් අයගේ අහනනොමනි ගරුකොට නොගෙණ ඒඒ ශික්ෂාපදයන්ගේ භාවාර්ථය සර්වඥතාඥානුකූලව අවබෝධකරගනු පිණිස උත්සාහ කට යුත්තේයි සර්වඥ වචනයන්ගේ භාවාර්ථය දීමෙහි අට්ඨකථාචාරීන් වහන්සේලාහා අටුවා වචනයේ භාවාර්ථය දීමෙහි ටීකා ගැටපදකාර යෝගීන්මුත් අනිකෙක් ප්‍රමාණනොවනබව සලකා බුඩවචනය නොවැරෙහෙනම් අටුවාවම බලා තේරුම්ගන්නාවද අටුවා වචනය නොගෙන රෙනම් ටීකාලිනාථී වණ්ණනා ගැටපදයන් නැවත නැවත බලා තේරුම්ගන්නාවද උත්සාහනොකොට ඒඒනන්හි උගත්අභිමානයෙන් වරදවා තේරුම්ගෙණ අනයව්‍යසනයට නොපැමිණියයුතුයි.

සාමණේරයන්මෙන් රත්රිදී මසු කහවනු ආලය හාත්පසින් සුන්කොට දශශීලය රක්ෂාකළහැකිවූවන් විසින් දසසිල් රක්ක යුතුයයි කියාද ඝටීකාර කුම්භකාරාදීන්මෙන් රන්රිදී මසු කහ වනු ව්‍යවහාරයෙන් තොරව ජීවිතාන්තය මුළුලෙලහි දසසිල් රක්ෂාකටහැකිවූවන් විසින් දසසිල් රක්කයුතුයයි කියාද මේ ජාත රූප රජත පටිග්‍රහණ ශික්ෂා පදයගැණ නොයෙක් මතාන්තර ඇත්තාහුය එතකුදුවුවත් සාමණේරවරුන්ට මේ දශශීලයෙහි ගෘහස්ථයන්ටමෙන් නිත්‍ය අනිත්‍ය සමනියම වශයෙන් ප්‍රභෙදයක් නැත්තේයි. සාමණේරවරු වනාහි ගෘහස්ථයන්ගේ නිත්‍ය පඤ්ච ශීලයමෙන් නිත්‍යශීල යෑ ශීලවශයෙන් එකාන්තයෙන් සාමණේරභාවය ඇතිතාක්කල් දශශීලය රක්ෂානොකොට නොඑසියහැක්කේයි එහෙයින් ගිහිගෙයි වසන ගෘහස්ථයන්ට සාමණේරවරු හාත්පසින්ම වෙනස්වූවාහුවෙත්මය ඇතම් ගෘහස්ථයෝ වනාහි ගිහිගෙයි ඇත්තාවූ රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදි සියළු උපභොග පරිභොග වස්තූන්ගේ ආලය නසා භික්ෂූන්මෙන් දසශීලය රක්ෂාකරන්නාහුය එතකුදුවුවත් අනාගාමී ඇතින් පුද්ගලයන්මෙන් හාත්පසින්ම රන් රිදී මසු කහවණුකෙරෙහි ඇත්තාවූ ආලය දුරුනොකටහැක්කාහු වෙති මාගේ ගෘහස්ථකාලයෙහි මට මෙබඳු රන්රුවන් මුතුමැණික් අයිතිව තුබුනාහයි යන අතීත කාලය පිළිබඳව උපදනා ආලයෙන් හෝ මම අනාගතයෙහි ගෘහස්ථභූමියට පැමිණ මේ මේ ආකාර යෙන් රන්රුවන් සොයම්හයි හඤ්ඤාපනාහුවූ වස්තුවෙහි ආලය කෙළේද එපමණින් ශීලභෙදය නොවන්නේයි.

ඇතම් ගෘහස්ථයෙකු විසින් මේ රන්රුවන් ආදිය නුඹවහන්සේට වේවයි කියා ඉදිරිපිට තබා පුදනලද්දහෝ අසවල්තැන ඕස හතකින් නිබෙන රන්රුවන් නුඹවන්සේට වේවයි අනනිම්බයෙහි පුදනලද්දහෝ කයින්වත් වචනයෙන්වත් ප්‍රතික්ෂේපනොකොට සිතින් ඉවසනලද්දම ආගමාදනයකරණලද රන්රිදී මසු කහවණුනම්වේ උපාසකභාවයටහෝ ප්‍රව්‍රජ්‍යාවටහෝ පැමිණෙන්නට පුළුවන්භාගයෙහි තමන් සතුව තුබුනාවූ රන්රිදී ආදිය සිතින් කල්පනාකොට නොහොත් මා සතුනක මෙපමණ රන්රුවන් මිලමුදල් ඇතැයි මමකෙ හිකොට සතුටුවීම ආගමාදනයකිරීමෙක්නොවේ.

එසේන් කීහ. කංඛාවිතරණී රූපිය පටිග්ගහණ ශික්ෂාපද වණ්ණනා වෙහි ''උපනික්ඛිත්තං සාදියෙය්‍යාති ඉදං අය්‍යස්ස මහාතුනි එවං

සම්මුඛාවා අසුකසම්මං නාම ඨානෙ මම භිරඤ්ඤඤ්ච සුවණ්ණං තං තුය්හං හොතූති එවං පරම්මුඛා සිතං වා කෙවලං වාචාය හඤ්ඤ මුදාගණ්හා තුය්හනාති වත්වා පරිච්චත්තං යො කායවාචාහි අපවිකම්මිපත්වා විඤ්ඤත්ත අධිවාසෙය්‍ය අයං සාදියෙයය්‍යාති වුච්චති"සි.

මෙහි භාවය "උපනික්ඛිත්තං සාදියෙයය්‍ය" යන දෙශනා පදයේ භාවයනම් මේ රන්රුවන් මිලමුදල් ආදිය නුඹවහන්සේටවේවයි කියා අභිමුඛයෙහිහෝ අසවල්තැන අසවලා ලඟ මාසන්නක යම් රන්රුවන් මිල මුදලක් ඇත්තේවේද ඒ මිලමුදල්ආදිය නුඹවහන්සේට වේවාසි අසම්මුඛයෙහිහෝ තුබූ රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය හුදෙක් වචනයෙන්හෝ හස්තාමුද්‍රා සලකුණකින්හෝ නුඹවහන්සේට අයිති වේවයි කියා පරිත්‍යාගකරණලදද ඒ ම්ල මුදල යම් භික්ෂුවක්තෙමේ කයින්හෝ වචනයෙන්හෝ මට ඕනැනැතැයි ප්‍රතික්ෂෙප නොකොට සිටින් ඉවසන්තේවේද මෙසේ මිල මුදල් ප්‍රතික්ෂෙපනොකොට ඉව සන්කාවූ මහණතෙමේ රන්රුවන් මිල මුදල් ඉවසන්නේයයි කිය නුලැබේ ලොකයා අතුරෙහිද ගෘහස්ථ මනුෂ්‍යයෝත් යමෙකු විසින් මිලමුදලක් දුන්නේනම් කයින් වචනයෙන් ප්‍රතික්ෂෙපනොකොට ඉවසිම පිළිගැන්මයයි ව්‍යවහාරවේද එබදු මිල මුදලක් යමෙක් දුන් කල්හි වහාම ඒ මිල මුදල් සඹඳවූ තෘෂ්ණාවක් ඉපිද ඉව සන්නේමය නුමුත් ඊට පෙර තමන්ට අයිතිව තුබුනාවූ රන් රුවන් ආදියගැණ එබදු තෘෂ්ණාවකුත් නුපදනේය ඉවසිමකුත් නොවන්නේස එබැවින් ඒ දසසිල් සමාදන්ව රක්‍ෂාකරණ අතර ලැබෙන්නාවූ රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය ඉවසිමම සීලභෙදයට හෙතුවන්නේයි ඊට පෙර තමන්ට අයිතිව තුබුනාවූ රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය කල්පනාකිරිමහෝ ඒ වසතුව මා සන්තකයයි සිතීම හෝ සීලභෙදයට කාරණා නොවන්නේයි ඉදින් සිල් රක්‍ෂාකිරිමට පෙර රන්රුවන් මිල මුදල් අයිතිව තිබීමෙන් සීලභෙදයවියයුතු නම් අතීතයෙහි උරුවෙල කාශ්‍යපාදි තුන්බෑ ජටිලයෝය අතීත යෙහි රාජකුමාරව උපන් රාහුළකුමාරයාය සුමන රාජකුමාරව උපන් ආනන්දස්ථවිරය යනාදි ශ්‍රාවක බොධිසත්වවරයන්ට ඒඒ ජාති ෂයෙහි දසසිල් රක්‍ෂානොකවහැක්කාහුය දසසිල් රක්‍ෂාකරන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන්ටහෝ සාමණෙරයන්වහෝ ඒ සිල් රක්‍ෂා කරණකාලයෙහි රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය ලැබුනු කල්හි ඒ මිල මුදල් ගැණ ආශාවෙන් කයින්හෝ වචනයෙන්හෝ ප්‍රතික්ෂෙප නොකිරීමෙන්ම සීලභෙදයවන්නේයි අනින් නොඇල්වීම පමණක් ඒ ශික්‍ෂාපදය රක්‍ෂාකිරීමක් නොවනබව දතයුතුයි එබැවින් ජාත

රූප රජත ශික්ෂා පදය රක්නවුන් විසින් මිල මුදල් ආදියක් ලැබුනු කලහෝ ශික්ෂාපද විභාගය නොදත්තෙකු විසින් දුන් කලහෝ මේ මිලමුදල් අපට අයිති නැතැයි කැපනැතැයි කියයුත්තේයි.

එසින්කිහ. පාරාජිකවණ්ණනාවෙහි "සචෙ පන විඤ්ඤාත සාදියති ගණ්හිතුකාමොහොති කායෙනවා වාචායවා න සිදං කප්පතිති දට්ඨබ්බපති වට්ටති" යි. මේ අට්ඨවා පාඨයන්ගේ භාවාර්ථය පිඩුකොට ගත් කල්හි රන් රිදී මිල මුදල් ආදිය කය වචන දෙකින්මහෝ එකකින්හෝ ප්‍රතික්ෂෙප කිරීමෙන් ශීලභෙදය නොවනබව දක්වන්නේයි. පරාර්ථජනයන්ගේ රන්රිදී මිල මුදල් සම්බන්ධවැ හටගන්නා කැමැත්ත දුරුකරගැනීම අනාගාමී මාගියෙන්මුත් අනික් ක්‍රමය කින් ඉතා දුස්කරවන්නේයි එබැවින් සිතින් කැමැත්ත ඉපදවූ පමණින් ශීලභෙදය නොවනබවද මනොචාරය ආපත්තිකර නොවන බවද දතයුතු.

තමන් පිණිස යමෙකු විසින් පුදනලද රන්රිදී මිල මුදලක්හෝ නිමියෙක් තැත්තාවූ නිමියෙකු විසින් ආරක්ෂා නොකරණලද්දවූ වෘක්ෂමූල ආරණ්‍යාදියෙහි තුබූ යම්කිසි රන්රිදී මිල මුදලක්හෝ දැක ඒ මිල මුදල් ආදිය මා සන්තකයයි සිතුයේද තමා විසිනුත් නොගන්නාලද්දේනම් අනුන් ලවාත් නොගන්වනලද්දේනම් සීලභෙදයක් නොවන්නේයි ඒ මිල මුදල් ආදිය තමා විසින් ගන්නාලද්දේනම් හෝ අනුන් ලවා ගන්වනලද්දේනම් හෝ ශීලභෙදයවන්නේයි එයින් කිහ. කංඛාවිතරණී අට්ඨවාසෙයි "උග්ගහණෙය්‍යවාති අත්තනො අත්ථාය දිය්‍යමානංවා කප්පිය කතංවා නිපරිග්ගහිතං දිස්වා සයංවා ගහණහත්‍ථ උග්ගණ්හාපෙය්‍යවාති තදෙව අඤ්ඤං ගාහාපෙය්‍ය"යි මෙහි භාවය මේසේයි "උග්ගහණෙහත්‍ථවා"යනු තමාපිණිස යම්කිසි දායකයෙකු විසින් පරිත්‍යාගකරණලැබූ රන් රිදී ආදියහෝ අනුන් විසින් නොරක්නාලද යම්කිසි තැනක තුබූ මිල මුදලක්හෝ දැක තමා විසිනුත් අවුලාගන්නාලද්දේවීනම් අනුන් ලවාහෝ අවුල වාගන්නාලද්දේනම්හෝ ඒ වස්තුව නිස්සග්ගිය වෙයි හෙවත් නිරාලයව අත්හැර ඇවැත්මදසිමෙන් පිරිසිදුවියයුතුවූ පාවිත්තිනම් ඇවතක්වේ මහවත් ඒ වස්තුව සලාකුණුනොමහණ කසළගොඩට දමා ඔසා පවිනි ඇවත දේශනා කවියුතුය යනුහැඟිසි අසඟාමිකවූ රන්රුවන් ආදියක්දැක ඒ රන්රුවන් ආදිය තමාවිසින් ගන්නාලද්දේනම් හෝ අනුන් ලවා ගන්වනලද්දේනම් හෝ ශීලභෙදය වන්නේයයි දතයුතුයි මේ ශික්ෂාපදය දඟයිල් රක්නවුන්වද සාධාරණයි.

යම්කිසි දායකයෙකු විසින් බොහෝවූ රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය ගෙණවුත් පිදුයේවීනම් රන්රුවන් ආදි මිල මුදල් අපට කැපනොවන්නේයයි කීන්හෝ වචනයෙන්හෝ ඇහවිය යුත්තේයි ඉක්බිති ඒ දායකයා විසින් ඒ මිලමුදල් ආදිය ආරාමිකාදීන් අතටදීහෝ ඔහු අතේම තබාගෙණහෝ සඝාමිත්වහන්සේට යම් ප්‍රත්‍යයක් වුවමනාවූ කලක මේ මුදලින් ඒ ප්‍රත්‍යය පෙරළා ගතමැනවැයි පැරැණි තුබූ කල්හි ඒ මිල මුදල් මා පිණිස පිරිණමනලදුයි ඒ මිල මුදල්ගැණ සතුටුව ඉවසීම සීලභෙදයට හෙතු නොවන්නේයි එසින් කීහ. සංඝපාසාදිකා රාජ ශික්ඛාපද අට්ඨකථායෙහි "සචෙ පන භික්ඛුනි නවට්ඨතීනි පටික්ඛිත්තෙන කපියකාරකානංවා හත්ථෙ භවිස්සති මඤ්ඤවා මයාවා හත්ථෙ භවිස්සති කෙවලං තුමෙහ පච්චයෙ පරිභුඤ්ජථාති වට්ටති"යි මෙ අට්ඨවා පාඨයන්හේ භාවය විදුකරගත් කල්හි උපසම්පන්න භික්ෂූන්ට රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය සිතින් ඉවසා කායවාක්වාර දෙකින් ප්‍රතික්ෂෙපකරන්නේවීනම් සීලභෙදය නොවනබව ප්‍රකටවේ එබැවින් දසසිල් රක්නා උපාසක උපාසිකාවන් විසින් දසසිල් සමාදන්වීමෙන් පසු මිල මුදල් ආදිය පිළිගැණීමහෝ ඉවසීමහෝ නොකටයුතුය පුවෙසෙහි තෘන් සතුට ගේදෙර ඇතුවතුබූ රන්රිදී ආදිය ගැණ කලපනාකිර්මෙන්හෝ ඒ පෙර තුබූ දැතුවකෙරෙහි ආලය නිබිමෙන්හෝ සීලභෙදය නොවන්නේයි තමන්ගේ සන්තකින් ගේදෙර ඇත්තාවූ රන්රිදි මිල මුදල් ආදිය දසසිල් සමාදන්වූ පසු අතින් ඇල්වීමෙනහෝ ඒ සිල් රක්ෂාකරණ අතරතුරකාලයෙහි අඹුදරුවාදින් විසින් ගෙණවුත් දෙන මිලමුදල් ආදිය පිළිගැණීමෙන්හෝ ඒවා සිතින් ඉවසීමෙන්හෝ සීලභෙදය වන්නේයයි දතයුතුයි.

යම්කිසි භික්ෂුවක්හට යම් උපාසකයෙකු විසින් රන්රිදී මිල මුදල් කහවණු සියගණන් දහස්ගණන්හෝ ගෙණවුත් පාමුලතබා මේ මිල මුදල් ගුබවහන්සේට අයතිවේවයි කියා පූදන්නේවේද එකල්හි භික්ෂුව විසින් මේමිල මුදල් භික්ෂූන්ට අකැපයයි කියා ප්‍රතික්ෂෙප කරයුතුයි ඉක්බිති උපාසකතෙමේ සඝාමිනි මේ වැකුව මාවිසින් ගුබව හන්සේට පූදනලද්දේය නැවත මාවිසින් ඒ වසතුව නොගතයුත්තේයයි කියා ඒ වසතුව භික්ෂුවගේ පාමුල තබා ඔහු නික්මයන්නේවේද ඉක්බිති අනික් ගෘහසථ උපාසකයෙක් එතනට අවුත් සඝාමිනි මේ මිලමුදල් කාගේදැයි විචාල කල්හි ඒ මුදල් පිදූ උපාසකයා විසින් කියනලද වචනයහා තමන් විසින් කියනලද වචනයන් කී කල්හි ඉක්බිති ඒ උපාසකතෙමේ සඝාමිනි එසවිනම් මේ වැකුව මාවිසින්

ගොපනයකර තැබියයුත්තේය'නුබවහන්සේවිසින් ආරක්ෂා සථාන
යක් පෙන්වාදියයුත්තේයයි කියන්නේවේද ඉක්බිති ඒ භික්ෂුව සු
මහල්පායෙක මුදුන්මාලයට නැගිහෝ වෙන සුදුසු රක්ෂාසථානයක්
හෝ පෙන්වාදී උපාසකය මේ සථානය සොරුන්විසින් නොවැද්දයු
තු රක්ෂාසථානයයි කි කල්හි ඒ උපාසකතෙමේ ඒ දැසතුව එහි තැබූ
කල්හි භික්ෂූන්වහන්සේවිසින් දෙරගුළු හෙළා ආරක්ෂා කටයුත්තේ
යි මෙසේ නොකොට මේ පෙට්ටිපියලි අල්මාරි ආදියේ තබවයි නො
කියයුත්තේය ඊට පසු යම්කිසි පිරිකර වෙලෙන්දෙක් සිවුරු කුඩ ව
හන් ආදී තමන්ව වුවමනා යම් කැප දිරික් මුදලට විකිණිම්ම පිණිස
විහාරයට ගෙණ ආ කල්හි උපාසකය මේ පාසිවුරු ආදිය මට වුවම
නාය මෙබඳු අකැප අනාමාස වස්තුවක් හෙවත් මිලමුදලක් එක්තරා
උපාසකයෙකු විසින් ගෙණඑනලදුව මෙසේ තබා ඇත්තේය එත
කුදුවුවත් අපගේ කැපකරුවෝ නැතැයි කියයුත්තේයි ඉක්බිති ඒ
පාසිවුරු විකිණීමට ගෙණ ආ පුරුෂයාම සවාමිනි මම අදපටන් නුඹ
වහන්සේගේ කැපකරුවෙක්බව දැන වදුරවයි පැවරූයේනම් පෙර
මුදල් නැබූ ගබඩාවට ඔහු සමඟයොස් මේ සථානයෙහි තබනවා
දුටුයෙම්යි කියයුත්තේයි එසේ නොකියා මේ මුදලින් මෙපමණ
ගණුවයි නොකියයුත්තේයි ඉක්බිති ඒ පාසිවුරු ගෙණ ආ පුරුෂයා
විසින් ඒ මුදලින් වටිනා පමණ මුදල්ගෙණ පාසිවුරු තමන්ට දෙන
ලද්දේනම් ඒ පාසිවුරු ආදිය කැපසරුප්වන්නේයි. ඉදින් ඒ පුරුෂ
යාතමේ පරිස්කාරය අගනා මිලයට අධිකවූ මුදල් ගන්නේවිනම් ග
ණන්නිලව් නොකියා තොපගේ පරිස්කාරයෙන් මට ප්‍රයෝජන
නැත තොප කෙනෙහින් පහවෙවයි කියා දෙරගුළුහෙළා තැබිය
යුත්තේයි.

මෙසේ මිලමුදල් සඹඳ ගණුදෙනුආදිය කැපකරුවන් නැතුව්ම
විනයධර භික්ෂූන්ට සිඛාකරගතහැකිවන්නේයි. හෙරණුන් විසිනුදු
දසසිල් උපාසකයා විසිනුදු මේ නසින්ම අකැපවස්තුයෙහි පිළිපැදිය
යුත්තේයි දසසිල් උපාසකයාවිසින් නිරවද්‍යවූ කැප පරිභොගයෙන්
සිවුපසය පරිභොගකරන්නාක්මෙන් අනුන්විසින් යම් මිල මුදලක්
ආරක්ෂාකරදෙවයිකියාහෝ තමන්ගේ අඹුදරුවන් සතු මිලමුදල්ක්
ආරක්ෂාකරදෙවයිකියාහෝ පාවාදෙනලද්දේවිනම් ඒ දැසතුව ශක්ති
ඇතහොත් ආරක්ෂාකොටදියයුත්තේයි. අනුන්ගේහෝ අඹුදරුවන්
ගේහෝ මිලමුදල් පමණක්නොව ඒ දසසිල් රක්ෂාකරණ කාලය
මුළුල්ලෙහි යම්කිසිවෙක් මිලමුදලක් ගෙණවුත් තමාගේ පාමුල තබා
මේ තොපටවේවයි කීයේනම් මිලමුදල් අපව කැපනැතැයි දැනිසා

පකොවත් ඔහු මිලමුදල් දමානියේකම් ඒ මිලමුදල් ආදියද ආරක්ෂා සථානයක තබා හොපනය කටයුත්තේයි. එසෙම යමෙකුගේ රන් රිදි ආභරණ මිලමුදල් ආදිය සිහිමුලාවීමෙන් විහාරයෙහිහෝ තමා අභිමුඛයේහෝ දමාගියේනම් ඒ මිල මුදල් ආදියද විනාශනොවන පරිදි ආරක්ෂාකොට දියයුත්තේයි. දැසිල් උපාසකයන්ව අනාරිය දුස්සීලතාපතතියක් නැතිනුමුත් අතින් නොඇල්වියයුත්තේයි පෙර කී නයින් යම්කිසි කැප වැඩකුවක් ආරාමයට ගෙණ ආකල්හි පෙර කී කපපිය විචාරණයෙන් ලබාගත් පරිස්කාරාදියම කැපවන්නේ මැයි. මෙහි පාලිපාඨය ඉතා විසතාරකැවින් මෙහි නොදක්වනලද නුමුත් පාලිපාඨය දැනගණු කැමැත්තවුන් විසින් සමනතපාසාදිකා චිනය අටුවාව බලා තේරුම්ගතයුතුයි.

මෙසේ අභිමුඛයෙහි යමෙකුවිසින් ගෙණවුත් තබනලද රන්රිදී මිල මුදල් ආදිය කයින්හෝ වචනයෙන්හෝ ප්‍රතික්ෂෙපකොට යටකී ක්‍රමයෙන් ලබනලැදද කපපිය විචාරණ විධියෙන් පෙරළා සපයාගත් කපපිය පරිස්කාරාදියද එකානතයෙන් කැපසරුප් බව චිනය පෙල අටුවාදියෙහි ආයේය කපපිය විචාරණ විධිය මනාසේ දැන අකැපවූ කායවාක් ප්‍රයොගයෙන් තොරව පිළිපැදිය යුතුයි.

දශශීලය සමාදන්වනු කැමති උපාසක උපාසිකාවන් විසින් ත මන්ගේ ශරීරයෙහි පැලඳි මුදු වලළු මාල ඔර්ලෝසු මේස් සපත්තු ආදියහා රන්රිදී තඹ මුදල් පටන් යටත්පිරිසෙයින් මුදල්වෙනුවට ව්‍යවහාරයට පැමිණි නෝට්ටු මුදල් ඔප්පුමුද්‍ර ලිඝුමිමුද්‍ර ආදියද සුදුස් සන්ව පාවාදී ඉස්සෝදෑ කසාකල්කය ඇඟඵලා නහා ගිහි ඇඳ දුරු කොට සුදු චසත්‍රයක් හැඳ සුදු වසත්‍රයක් එකාංශකොට පොරවා දශ ශීල ලක්ෂණ දන්නා උපාසකයෙක්හෝ භික්ෂුයාම්ණෙරතැනක්හෝ කරා පැමිණ උත්කුටිකයෙන්නිඳ සිරින් පරිදි යාඤ්ඤකොට සරණශීල යපටන් දශශික්ෂා පදය සමාදන්වියයුත්තේයි මෙසේ දැසිල් සමා දන්වූ උපාසකයා විසින් එතැන් පටන් රන්රිදී මසුඇඟවණු හෝ කළ ගොකළාවූ රන්රුවන් ආභරණාදියහෝ යමෙකු විසින් දෙනලදැනුමුත් කයින් වචනයෙන් නොඉවසා අඹුදරුවන්ට පාවා දුන් රන්රුවන් ආදිය කෙරෙහිත් තෘෂ්ණානොඇඇකොට තමන්ට පළමුව අයිතිව තුබූ රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදිය කලපනාකොට මා සතු මෙපමණ රන්රුවන් මිලමුදල් ආදිය ඇතැයි සිතූප මණින්හෝ ඒ වසතුවකෙරෙහි ආලය නොසිඳීමෙන්හෝ දශශීලය නොබිඳෙන්නේයි.

වර්තමානකාලයෙහි සියළු නිකායවල මහණුන්නාන්සේලාටම

රත්රුවන් මිලමුදල් ආදිය තමා සතුවහෝ සඬ්ඝ සන්තකවහෝ ඇතුවම මිලමුදල් ආදි අකැප දෙයතුව පරිහරණයකරම්න්ම උපසම්පදා සාමණේර සිල් රක්ෂාකලහැකිවෙන්නම් ගිහිගෙයි වසන්නාවූ යම් උපාසක උපාසිකාකෙනෙක් මේ උතුම්වූ අධිශීලය දවසක්හෝ රාත්‍රි වැසිකාලයක්හෝ රක්ෂාකරම්හයි සිතා තමන් සතු මිලමුදල් රන් රිදි ආභරණාදිය අඹුදරුවන්ට පාවාදී දසසිල් සමාදන්ව ඒ සිල් රක්ෂාකරණ කාලයතුළ රන්රිදි මිලමුදල් ව්‍යවහාරයෙන් තොරව සිල් රක්නට නොහැකියයි කිම කෙසේ ගැළපෙන්නේදැයි කල්පනා කටයුතුයි.

ගිහිගෙයි වසන්නවුන් විසින් රන්රිදී මිලමුදල් ආදි ධනයට සිටිමිව සිටගණ සිල්රක්ෂාකරණ කාලයතුළ මිලමුදල් ව්‍යවහාරයෙන් තොරව දසසිල් නොරැක්කයුතුයයි ප්‍රකාශකරන්නාවූ හවතුන්ට ඒකාන්තයෙන් ඒ අර්ථය දෙශනා පාලි අර්ථ කථාදියකින් නොපෙන් විසහැකි බව නිශ්චිය කවයුතුයි. ආගම පිළිබඳවූ යම් ශික්ෂා පදයක් සඳහා පෙළ අටුවාදියකින් උදාහරණ නොපෙන්වා මුඛාරූඪ බස් කියන්නවුන්ට කන්යොමුකොට ඔවුන්ගේ වචන ඇදහිම ඉහළොක පරලොක දෙක්හිම පිරිහිමට කාරණයකි එබැවින් මේ දශශීලය ගැණ දෙශනා පාලි අර්ථකථාවන් නිදක්ෂනතොකොට මුඛාරූඪ බස් කියන්නවුන්ගේ වචන නොඇදහියයුත්තේයි. රන්රිදි මිලමුදල් ආදියෙහි ආශාව දුරුනොකොට දසසිල්නොරැක්කහැකිය යන සම්හරුන්ගේ මතය ධර්මයට එකඟනොවන්නේයි ආගම ධර්මයෙහි නියමය "ජාතරූප රජත පටිග්ගහණා වෙරමණී" යන මාත්‍රයක් බැවින් දසසිල් සමාදන්වූවන් විසින් රන්රිදි මසුකඟවත්‍ර පිළිගැණීමෙන් හෙවත් අන්‍රන් විසින් දෙනලද්දක්හෝ යම්කිසි තැනක අසවාමිකව තුබූ දෙයතුවක්හෝ කසින්හෝ දිවයෙන්හෝ පිළිගැණීමය සිතින් ඉවසීමය යන ත්‍රිවිධාකාරයෙන් වැළකීම මාත්‍රයක් මුත් පෙර තමන් සතුවතුබූ වසතුදකෙරෙහි පැවති ආශාව සිදීමක් ආගම ධර්මයෙහි නොදැරණුලද්දේමය ඉදින්දසතු ආශාව දුරුකවහැක්කේනම් ඒ ඉතා යහපත් ගුණධර්මයක්වෙයි ඒ ආශාව ඛාත්පසින් දුරුකිරීම අනාගාමී නොවූ කිසිවෙක්හටත් නොකළහැක්කැමැයි.

ඇතම් ගෘහස්ථ ප්‍රව්‍රජිතයෝ වනාහි "පඤ්චිමං පන සාමණේරානමෙව විසෙසභූතං" යන ඛුද්දක පාඨ අටුවා වචනය අටුවාචාරීන්ගේ අභිප්‍රායට පටහැණිව තමතමන්ගේ වැරදිම් පරිද්දෙන් ජාතරූප ප්‍රතිග්‍රහණ ශික්ෂාපදය හෙළණුන්ටම විශෙෂවූ ශික්ෂාපදයෙක

ගෘහස්ථයන්ට සාධාරණ ශික්ෂාපදයක් නොවෙයි කිහින්විසින් රැක් කයුතු ශික්ෂාපදයක් නොවෙයි කියනි එතකුදුවුවත් ඒ මතය ආගම යුක්තියට නොගැළපෙන්නේකි කුමක්හෙයිනයත්? අටුවාචා රීන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය නොවනහෙයින්ද සෙසු අර්ථකථාවන් හා ඉඳුරා විරුද්ධහෙයින්ද නොගැළපෙන්නේයි. අටුවාචාර්ය්‍යන්ගේ අභිප්‍රාය නොමවයි යනු කෙසේ දතයුත්තේදයත්? අටුවාචාරීන් වහන්සේ වනාහි මෙබඳු අදහසක් කල්පනා නොකෙළේය අටුවා චාරීන්ගේ අභිප්‍රාය වනාහි දශශික්ෂා පදයන් අතුරෙන් පළමුවන දෙවන සතරවන පස්වන ශික්ෂාපදයෝ සතරදෙන ගෘහස්ථ සාම ණේර යන උභය පක්ෂය විසින්ම නිරන්තරයෙන් නොකඩව රක්ෂා කටයුතු නිත්‍ය ශීලවශයෙන් සාධාරණවන්නාහුය සමානවන්නා හුය සත්වෙනි අටවෙනි ශික්ෂාපද යුගළය එක් අඞ්ගයක්කොට හෙ වත් දශශීලයෙහි "නච්ච ගීත වාදිත විසූකදස්සනා වෙරමණී—මා ලාගන්ධ විලේපන ධාරණ මණ්ඩන විභූසනට්ඨානා වෙරමණී" යන ශික්ෂා පදවය "නච්ච ගීත වාදිත විසූක දස්සන මාලා ගන්ධ විලේප න ධාරණ මණ්ඩන විභූසනට්ඨානා වෙරමණී" යනුවෙන් එක් ශික්ෂා පදයක්කොට අවශානයෙහි "ජාතරූප රජත පටිග්ගහණා වෙර මණී" යන ශික්ෂාපදයෙන් අන්‍යවූ ශික්ෂාපදයෝ අවදෙනතුමූ අෂ්ට ඞ්ග උපෝසථ ශීලයාගේ වශයෙන් සාමණේරයන්හා සාධාරණවූ වාහූ සදෘශවූවාහුවෙති අවශ්‍යතායෙහිවූ "ජාතරූප රජත පටිග්ගහ ණා වෙරමණී" ශික්ෂාපදය වනාහි භෙරණුන්වම නිත්‍යශීල වශ යෙන් සදෘශවනහෙයින් ගිහිගෙයි අඹුදරුවන් පොෂ්‍යයකරන්නාවූ ගෘහස්ථ උපාශක උපාශිකාවන්ට වනාහි උපොසථ ශීලයාගේ වශ යෙන් සාධාරණනොවෙයි පෙහෙවස් සමාදන්වූවාහට ජාතරූප රජත ශික්ෂාපදයත් සාධාරණයයි නොකියයුත්තේයි ජාතරූප ශික්ෂාපදනමේ උපෝසථ ශීලභාවයෙන් භෙරණුන්හා සමානව ගෘහස්ථයන් විසින් රැක්කයුතුයයි නොවදළේයි සාමණේර භෙර ණුන් විසින් ජාතරූප ශික්ෂාපදය නොරැක නොවිසිය යුත්තේය විශෙෂවශයෙන් ජාතරූප ශික්ෂාපදය භෙරණුන් විසින් නිත්‍ය ශීල වශයෙන් රැක්කයුත්තේයි. ගෘහස්ථ උපාශකයන් විසින් ශක්‍යති ඇතහොත් රක්ෂාකටයුත්තේය එනකුදුවුවත් ශක්‍යති නැතහොත් නොරැකීමෙන් ශීලීන්ට යම් පවක් වරදක් නොවේත්තේයි. ඛුද්දක පාඨ අටුවායෙහි ආ "පබ්බජිතං පන සාමණේරං නමේව විසෙසතුතං" යන පාඨයාගේ විස්තරගාවය මෙසේ දතයුත්තේයි.

ශක්‍යති ඇත්තාවූ ගෘහස්ථ උපාසකයන් විසින් දිවා රාත්‍රි මාස

සෘතුසංවත්සරාදිය නියමකොට මෙතෙක්කල් දශශීලය නොකඩ කොට රක්‍ෂාකරම්හයි අධිෂ්ඨානකොටහෝ ඊට වත් වඩා අධික වියයි ඇතහොත් ජීවිතාන්තය මුළුල්ලෙහි රක්‍ෂාකරම්හයි ඉටාගෙණහෝ රක්‍ෂා කටයුත්තේයි මෙසේ කාල පරිච්ඡේදයකොට රක්‍ෂාකරන්නා වූ දශශීලය නියම නිත්‍යශීලයයි කියාද දිවි ඇතිතෙක් රක්‍ෂාක රන්නාවූ ශීලය යම නිත්‍යශීලයයි කියාද ව්‍යවහාරකරත් මේ විප්‍ර කාර ශීලයම ඒ කියමිත කාලය මුළුල්ලෙහි අඛණ්ඩකොට රක්‍ෂා කරණබැවින් නිත්‍යශීලයයි කියති.

මෙහි දක්වනලද්දාවූ සියළු පාලි අර්ථකථා ටීකාවන්ගෙන් හකු ළුවා පිඩුකොට ගතයුතු අර්ථයනම් මේ ශාසනයෙහි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවට ඇතුළත්වන්නාවූ ගෘහස්ථයන් විසින් සිපිල ධනිතාදි දශවිධ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තිය සම්පුණ්කොට ආචාර්‍ය්‍ය ශිෂ්‍ය දෙපක්‍ෂය විසින් උපුරුවිමෙන් සරණගිලය පිහිටීමහා සමගම සම්පණක් සංවර යන්ගෙන් සම්පූර්ණවූ සාමණේර ප්‍රව්‍රජ්‍යාව පිහිටන්නේය සාමණේ යන්ට දශශීලය ප්‍රභුණුව ඇත්තේවිනම් දශශීලය වෙනම සමාදන් නොකළේනමුදු සරණගිලයෙන්ම දශශීලයද පිහිටන්නේය ඒ සාම ණේරයන්ගේ සාමණේරභාවය යම්තාක්කල් පවත්නේනම් ඒ තාක්කල් දසශීලය නොකඩකොට රක්‍ෂාකටයුත්තේයි. ඔවුන්ගේ දශ ශීලය සමශීලයයි කියාද නිත්‍යශීලයයි කියාද ව්‍යවහාරකරත්.

ගෘහස්ථයන් විසින් උන්සාහ ඇතිතාක්කල් මුළුල්ලෙහි සාමණේ රයන්මෙන්ම දසශීලය සමාදන්ව රක්‍ෂාකටයුත්තේයි. මේහි යට දැක්වූ සූත්‍රාභිධම්මිනය පාලි අර්ථකථාවන්හි ගෘහස්ථයන් විසිනුදු දශශීලය රක්‍ෂා කටයුතුබවද ඒ රක්‍ෂාකිරීම උත්සාහ ඇතිතාක්කල් මුළුලෙලහි රක්‍ෂාකටයුතු බවද විවාද රහිතව ආයේසි.

ඛුද්දක පාඨ අට්ඨවණ්ණයහි ප්‍රකාශවූ ආදුන චිනිච්ඡයෙහි "ආදුන තොව යථා පුරිමානිව සාමණේරෙනවා උපාසකෙනවා සමාදිය නෙන්න සමාදිනානානි හොන්ති තථා එතානිපි" යන පාඨයෙන් මේ අර්ථය සුබොධවෙයි එහි අර්ථ මේසේසි—ආදුනතොව, ශික්‍ෂාපද සමාදන්ව ගැණීම වශයෙන්ද; පුරිමානි, පූර්වවූ පඤ්චශික්‍ෂා පදයෝ; සාමණේරෙනවා; හෙරණු විසින්හෝ; උපාසකෙනවා, උවසුමඩිකු වි සින්හෝ; සමාදියනෙන්න, සමාදන්වීමෙන්; සමාදිනනානිහොන්ති යථා, යම්සේ මොනවට සමාදන්වනලද්දාහුවෙද්ද; තථා, එපරි දෙදන්; එතානිපි, ඒ පඤ්චවිධවූ පඤ්ච ශික්‍ෂාපදයෝද; සාමණේරෙන වා. හෙරණෙකු විසින්හෝ; උපාසකෙනවා, උවසුවෙකු විසින්හෝ; සමාදියනෙන්න, සමාදන්වීමෙන්; සමාදිනනානි හොන්ති, මොන වට සමාදන්වන ලද්දාහුනම් වෙත් යනු මෙහි පදභාජනීයයි.

මෙහි භාවය සාමණේරී උපාසක යන දෙපක්‍ෂය විසින්ම "පාණා නිපාතා වෙරමණී ආදී,වූ සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණී" අවසන්කොට ඇති ශික්‍ෂාපද පඤ්චකය යම්සේ සමාදන්වනලද්දා හුද එපරිදෙන්ම "විකාලභොජනා වෙරමණී" ශික්‍ෂාපදය ආදිකොට ඇත්තාවූ "ජාතරූප රජත පටිග්ගහණා වෙරමණී" ශික්‍ෂාපදය අවසන්කොට ඇත්තාවූ ශික්‍ෂාපද පඤ්චකයද සමාදන්වීමෙන් මොනවට සමාදන්වනලද්දාහුය යනාඑසි මෙසේ එළු කථාදියෙහි ආවාවූ පාළි පාඨයන්ගේ නියම භාවාර්ථය ගළපා තේරුම්ගතයුතුයි.

එසේහෙයින් විභඞ්ගයෙහි "උස්සාහෙසහි" යන පදයට හෙරණුන්මෙන් පෙර තම්බසුව තුබූ රන්රිදී මුතුමැණික් ආදියකෙරෙහි ආලය සිඳිමට උත්සාහ ඇත්කල්හිය යන සමඟරුන්ගේ අර්ථ යොජනාව විනය අර්ථකථාදිය ඉක්මවා සිටියේයි මෙසේ විනය මදඟනාව ඉක්මවා සිටි අර්ථයොජනාව ඇතම් දුෂ්ප්‍රාඥ පුද්ගලයෝ ගරුකොට සලකා තමන් සන්තකව තුබූ රන්රිදී මුතුමැණික් ආදියෙහි ආලයනොසිඳියහැකිබැවින් දසසිල් රක්‍ෂානොකොට මහත්වූ අර්ථසිද්ධියෙන් පිරිහෙති එහෙයින් "උස්සාහෙසහි, පඤ්චසීලයට වඩා අධිශීලයක් රක්‍ෂාකිරීමෙහි උත්සාහයක් ඇති කල්හි; දසවා, දශශීලයහෝ" යනුවෙන් සෙසු අටුවා ඒවනයන්ට සමානකොට අර්ථයොජනා කටයුතුයි එසේහෙයින් පූර්වයෙහි තමා සන්තකව තුබූ රන්රුවන් මිලමුදල් ආදියෙහි ආලයනොසිඳ දශසිල් සමාදන් වූවාට පසු යමෙකු විසින් තමන් උදෙසා පුදනලද රන්රුවන් මිල මුදල් ආදිය කයින්හෝ වචනයෙන්හෝ සිතින්හෝ නොඉවසී මෙන්හා පිළිනොගැණීමෙන්ද පරාමර්ශනය නොකිරීමෙන්ද විනයෙහි නිශ්‍රුන් උදෙසා පණවා වදාළ රූපිය පටිග්ගහණ ශික්‍ෂාපදයෙහි ප්‍රකාශවූ අඞ්ගයන් සම්පූර්ණකිරීමෙන් සාමණේරයන් විසිනුදු උපාසකයන් විසිනුදු ජාතරූප රජත ශික්‍ෂාපදය සමඟ දශශීලය රක්‍ෂා කටයුතුයි.

යට දැක්වූ විනය අර්ථ කථා කඞ්ඛාවිතරණී අර්ථ කථාවන්හි ආවාවූ ක්‍රමයෙන් ගිහිකාලයෙහි රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදී වයතුවෙන් ආඪ්‍යවූ ගෘහපතියෙක්ම සාමණේර ප්‍රව්‍රජ්‍යා උපසම්පදා ශීලයන් රක්‍ෂාකිරීමට පැමිණෙන්නාවූ කල්හි ඒ රන්රිදී ආදිය මාගේ රන්රිදීයයි කල්පනාකළේනමුදු ඒ රන්රිදී ආදිය පිළිගැණීමකරණතාක් පරාමර්ශනයකරණතාක් ඇවතට පැමිණියේයයි නොකිය යුතුවාක්මෙන් ගිහිගෙයි වසන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසිනුදු පූර්වයෙහි දසසීලය සමාදන්වීමට මත්තෙන් තම්තමන් සන්තකව

තුබූ රන්රිදී මිලමුදල් ආදිය මාසතු නොවේයයි ආලය නොසිදිය හැක්කේය එතකුදුවුවත් මේ ඒ රන්රුවන් මිලමුදල් ආදිය මාගේ සීලය රක්ෂාකරණතාක්කල් මුළුල්ලෙහි පිළිනොගණිමි පරාමර්ශිනය නොකරමියි සතිවුහත්කොටගණ එසේම දශශීලය රක්ෂාකරණ තාක් රන්රුවන් මිලමුදල් පිළිනැණිමි ඉවසිමි පරාමර්ශනයකිරීමාදි යෙන් තොරව දසසිල් රක්නවුන්ගේ ගිලහෙදය වන්නේයයි නොකියයුතු බව සථිර වශයෙන් සිත්හි තබාගතයුතුයි.

ඇතම් ධම්මධරයෝතුමු මේ ශාසනයෙහි විශාඛා මහා උපාසිකා අනේපිඩු මහසිටාණන් ආදීන්වැනි ශ්‍රද්ධාවන්ත උපාසක උපාසිකා වරු නොසිටියෝය ඔවුන් අෂ්ටාඞ්ගශීලයමුත් දශශීලය රක්ෂාකළ නියාවක් නොපෙණෙන්නේයයි උදාහරණ වශයෙන් දක්වන්නා හුවෙහි ඔවුන්ගේ දශශීලය නොරැකීමී මාත්‍රයක් දෙසනා ක්‍රමයට උදාහරණ වශයෙන් නොගතයුත්තේයි විශාඛා අනාථපිණ්ඩික චිත්‍රක ගෘහපති ආදි උපාසක උපාසිකාවෝතුමු මේ ශාසනයෙහි බුඩප්‍රමුඛ මහාසඞ්ඝයා වහන්සේ දන්දීමෙන් අග්‍රඵලප්පත්වූ දෘෂ්ටාපති හුවෙහි ඔවිහුතුමූ නිරන්තරයෙන් බුඩප්‍රමුඛ මහාසඞ්ඝයා වහන්සේ දන්දීමෙහිම ව්‍යාවෘතවූබැවින් රන්රිදී මුතුමැණික් මිල මුදල් පරිහරණයකිරීමෙන් වෙන්වය ඉතාඇතිබැවින් නිත්‍ය දශශීලය නොරක්කබව ප්‍රසිඩ කාරණයක්වනහුමුත් ඒ විශාඛා උපාසිකා අනාථපිණ්ඩිකාදීන්ට වඩා සියක්ගුණයක් රන්රිදී මිලමුදලින් ආඪ්‍යවූ සංයම රජු ආදී මහා ධනවන්තයෝ පවා දිවිහිමියෙන් රන් රිදී මිල මුදල් ආදියෙහි ආශාවහෝ යමාමි බවහෝ රාජ්‍ය සම්පත්හි යහෝ අත්හොඇරම නියම ශීල වශයෙන් දශශීලය රක්ෂාකළ පරිදි යට දක්වනලද කථාවස්තුන්හෙන් අවබෝධ කටයුතුයි.

උරුවෙල කාශ්‍යපාදි මහා ශ්‍රාවක බොධිසත්වවරයෝ පවා රාජ්‍ය සම්පත්හිය අත්නොහැරම දශශීලය රක්ෂාකළ පරිදි මනොරථ පූරණී අට්ඨකථායෙහි ආයේයි ඒ උරුවෙල කාශ්‍යපාදී ශ්‍රාවක බොධි සත්වයෝ තුමූ මේ මහා භද්‍රකල්පයට දෙසානුවක කල්පයෙහි පහළවූ බුඩසනම් බුදුන් සමයෙහි ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සුළු මව්ව පුත්ව උන්වහන්සේගේ පියමහ රජ්ජට දව ඉපිද යෞවන වයසට පැමිණි කල්හි ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයෙහි සොරුන්ගේ උවදුරු සන්නවීමෙන් ඒ ප්‍රත්‍යන්තජනපදයෙහි මනුෂ්‍යයන්ට සොරුන්හෙන් මහත් හැහැට පැමිණි කල්හි මහරජුගේ නියෝගයෙන් පසල් දනව්වටගොස් යුඩකොට සොරුන් පලවාපියා පෙරළා නගරයට ආ කල් පිය මහරජු සතුටුව තොප ඉල්වන්නාවූ වරයක් දෙමියි ප්‍රති

ඤාතළබැව්න් එසේවීනම් නුඹවහන්සේ බුදුනුත් මාගේය ධර්මයත් මාගේය සඞ්ඝයාත් මාගේයයි අන්කිසිවෙකුට දන්දීමට අවකාශ නොතබා තනිවම දන්දෙන්නේය ඒ බුදුන් ප්‍රමුඛ මහසඞ්ඝයාට තේ මසක් දන්දීම පිණිස අපවරයක් දුනඋතැනැයි ඉල්වූ කල්හි ඒ වරය පමණක් නොඉල්වව අනික් කැමති වරයක් ගණුවයි කී කල්හි අනික්වරයකින් අඋට කමිනැත මේ වරයම දෙවැ යාඤාකළ කල්හි පළමු වරයක් දෙමැයි ප්‍රතිඤාකළබැව්න් තෙමසක් බුඩප්‍රමුඛ සඞ්ඝ යාට දන්දෙවූ වරය පූර්ණේය ඉක්බිති ඒ රාජකුමාරයන්ට මෙබදු අදහසක් උපන මේ තුන්මස මුළුල්ලෙහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේට උපස්ථානකරන්නාවූ අපමිසින් සුදුසු පරිද්දෙන් උපස්ථාන කට යුතුයැ යි එක් අමාත්‍යයෙකු වසතු උපදවන තනතුරෙහි ප්‍රධාන කොට තබා එක් අමාත්‍යයෙකු අසවැය බලන තැනතුරෙහි තබා එක් අමාත්‍යයෙකු බුදුපාමොක් මහසඞ්ඝනට දන් වළඳවන කටයුත් තෙනී ප්‍රධානීයෙක්ගොට තබා තුමූ දසසිල් සමාදන්වගෙණ තුන් ම සක් මුර්ළුලුනි දහසිල් ශික්ෂාපදයන් රැකුණාකලාහුය ඒ අමාත්‍යයෝ තුන්දෙන අපගේ ගෞතම බුදුන් සමයෙහි සටකිසඳලද නසින් බිම්සාර රජුය විශාඛනම් උපාසකය රවඋපාල මහතෙරුන්ය යනමොවුන් වූවාහුය එසින් කීහ. අටුවායෙහි ''තෙ මෙවඋා වුත්තනයෙන කුපිතං පච්චන්තං වූපසමෙත්වා පිතුසන්තිකාවරං ලභිත්වා තෙමාසං දසබලං පටිජග්ගිංසුවා'නි වරං ගණ්හිංසු අථනෙසං එතදහොසි අම්හෙහි දසබලං පටිජග්ගනෙනාහි අතුච්ඡවිකං කාතුං වට්ටතීයි එකං අම්චිවං උපපාදකට්ඨානෙ ඨපෙත්වා එකං ආපවය ඡාතනකං කත්වා එකා බුඩපමුඛස්ස සඞ්ඝස්ස පරිවෙසකට්ඨානෙ ඨපෙත්වා අහන්නා නෙ දසසීලානි සමාදාය තෙසංසං සිඤ්ඛාපදානි රකිංසු මෙ තයෝ අම්චිවා නෙවඋා, වුත්තනයෙනෙව ඉමස්මිං බුඩුපපාදෙ බිම්බිසාර විසාඛ රවඋපාලාඉතා'' සනු ගිහ.....

තවද එම ශ්‍රාසනාම බුදුන් දවස රාහුල මහා ශ්‍රාවක බොධි සත්වාදි රාජකුමාරයෝද ඒ මහිඳුනම රජුට පුත්‍රව ඉපිද පසල්දනවිටෙහි සතුරන් සාධනපිණිසයෝ සතුරන් පරදවා ජයගෙණ ආකල්හි පෙරසේම මහරජුගෙන් වරගණුවීයි කී කල්හි පෙරසේම බුඩප්‍රමුඛ මහ සඞ්ඝයාට තෙඉසක් දන්දීමට වර දෙවයි යාඤාකොට ඔවුන්ගේ නැවත නැවත යාඤාකිරීම හෙතුකොටගෙණ සහපත දන්දෙවයි දරදී මෙසේ කීවාහුය ''තාතා අහං තුඹ්හාකං වරං දෙම් අථව බොපන බුඩානම්ඉ දුරාසදතාහානහි සිහාවිය එක වරං දසබලං පටිජග්ගථ තා, අපපමත්තා, හවෙය්‍යාථාති තෙ චින්තයිංසු අථෙහහි තථාගතං

පටිජග්ගාපෙතුං අනුච්ඡවිකං කත්වා පටිජග්ගිතුං වට්ටතීති සඤ්ඤී එකවිහාරද්වාරකොට්ඨකා දසසීලානි සමාදාය නිරාමිසං ගන්ධාහාරං සජ්ජුදාන ගහ පරිවිසනකෙ තයො පුරිසෙ යඤ්ඤංසු තෙසු එකෙ ධනඛණ්ඩෙ පාදකො අහොසි එකො ඡත්තකො එකො දූතසංවිධායකො තෙසං උප්පාදකො පච්චුපතෙන බිම්බිසාරො මහාරාජා ජාතො මාපකො ඉසා ඛෙ උපාසකා දූතසංවිධායකො රට්ඨපාලත්තෙරොති" යනු මෙතා රථපූරණී අට්ඨකතායි. එහි භාවය දරුවෙනි තොපට බුඩුවරයන් වහන්සෙ ට දන්දීම පිණිස වර දෙමි එතකුදුවුවත් බුදුවරයෝ වහන්සි ලංඝිය තොහැක්කාහුවෙති සිංහරාජයන්මෙන් හුදකලාව හැසිරෙන්නාහු වෙති එහෙයින් බුඩුපසථානකරන්නාවූ තෙපිද අප්‍රමාදවිය යයි කිහ ඉක්බිති ඒ රාජකුමාරයෝ තුවූ මෙසේ සිතූහ බුදුන්ව උපසථාන කරන්නාවූ අපවිසින් සුදුසු පරිදිකොට උපසථානකරන්නට වටතේ යයි සිතා සියල්ලම එක් අදහස් ඇතුව දසසිල් සමාදන්ව මත්සය මාංශාදිය අනුභවකිරීමෙන් තොරව ශාසනයන් වහන්සේට දන් පිළිගැන්වීමෙහි පුරුෂයන් තුන්දෙනෙකු නැබුවාහුය ඔවුන් අතු රෙන් එනෙක් ධනධාන්‍ය උපදවන්නෙක්වූයේය එනෙක් දූතශා ලාදිය මවන්නෙක්වූයේය එනෙක් දන්විධානකරන්නෙක්වූයේය ඔවුන් අතුරෙන් ධනධාන්‍ය උපදවන පුරුෂතෙමේ අපබුදුන් සම යෙහි බිම්බිසාර රජවූයේය දූතශාලාදිය මවන්නාවූ පුරුෂතෙමේ විශාඛනම් උපාසකයාවිය දන්විධානකරන්නාවූ පුරුෂතෙමේ රට්ඨ පාලනම් මහතෙරවිය මේ රාහුලබොධිසත්වයෝ එයින් සැව දෙවිලොව ඉපිද බොහෝකල් වැස කසුප්බුදුන් දවස කිකිනමී රජහව දුත්ත ව ඉපිද පඨවිඤ්ඣර කුමාරයයි ප්‍රසිඛ්‍යය ඉක්බිති ඒ පඨවිඤ්ඣර කුමාර නම්වූ උපරජතෙමේ ථූසනම් බුදුන්ව පන්සියයක් විහාරහා වන්සි යයක් පිරිවෙන්කරවා එයින් සැව දෙවිලොව ඉපිද අනුලොමප්‍රති ලොම වශයෙන් සපතකාම් සඛගීතයහිවැස අපබුදුන් දවස රාහුලනම් කුමාරව සසුන්වැද පැවිදිව රහත්ව මහා ශ්‍රාවක තනතුරු ලැබුවේ යයි දතයුතුයි.

උපාසකජනාලංකාරයෙහි "නිරුස්සාහෙන පන උපාසකෙන පඤ්චසීලානියෙව නිච්චසිලවසෙන රක්ඛිතබ්බානි උස්සාහවතාපන ඉමානි දසසික්ඛාපදානි නිච්චසීලවසෙන රක්ඛිතබ්බානීති වෙදිතබ්බානි තෙනවුත්තං පිසුඛ්මගෙහ සතිවා උස්සාහෙ දසාති" යන්හෙයි භාවය උත්සාහ අඩුවූ උපාසකයා විසින් පඤ්චශික්ෂා පදයන් නිත්‍ය ශීලවශයෙන් රක්කයුත්තාහුය උත්සාහවත්වූ උපාසකයා විසින් දශශික්ෂාපදයන් නිත්‍යශීල වශයෙන් රක්කයුත්තාය යනුයි.

එහෙයින් විශුද්ධිමාර්ගී අට්ඨකථායෙහි "උපාසකොපාසිකානං නිච්චසීල වසෙන පඤ්චසික්ඛාපදානි සතිවා උසෝසථඞ්ග වසෙන් අට්ඨානි ඉමානි ගහට්ඨ සීලානි නාම" යනු දක්වනලද්දේයයි කි නියාගියේය.

එම විශුද්ධිමාර්ගයෙහිම "පඤ්චමදුකෙ කාලපරිවෙච්ඡදං කත්වා සමා දිනනසීලං කාලපරියන්තං යාවජීවං සමාදියත්වා තථෙව පවත්තිතං ආපාණකොටිකන්ති එවං කාලපරියන්ත ආපාණ කොටික වසෙන දුවිධං" යනුවෙන් කාලයක් නියමකොට හෙවත් අසවල් කාලය දක්වා මේ ශීලය රක්ෂාකරම්හයි සිතින් නියමකොටගෙණ සමා දන්ව රක්ෂාකරන්නාවූ ශීලය කාල පරියන්ත ශීලනම් දිවිඇතිතාක් රක්ෂාකරම්හයි ඉවාගෙණ සමාදන්ව එසේම දිවිහිමියෙන් රක්ෂා කරන්නාවූ ශීලය ආපාණකොටික ශීල නම මෙසේ ශීලය දෙවැද රැම්වන්නේයි.

විශුද්ධිමාර්ගී ශීලනිදේශ පඤ්චමදුකයෙහි ආවාවූ මේ නියමයෙන් කාල නියමයක්කොටහෝ දිවිහිමියෙන්හෝ නොරැකනයුතු ශීල යක් මේ ශාසනයෙහි නැතිබව අවබොධකටයුතුයි. සාමණෙර උප සම්පද ශීලයන් රක්ෂාකිරීමට පැමිණෙන්නාවූ සියළුදෙනාම ආපා ණකොටික විශයෙන් රක්ෂාකරම්හයි සිතා සඟවැද පොරොන්දුව ඒ ශීලයන් පවා පක්ෂ මාස වශියන් රක්ෂාකොට ගිහි බවට පැමිණෙන්නාවූ සියදහස් ලක්ෂගණන් ගෘහස්ථ උපාසකයෝ ඇත් තාහුය ඔවුන්ගේ පළමු රක්ෂාකරණලද සීලයන් අප්‍රයොජනවූබවක් හෝ උත්සාහ ඇති පමණ කාලයක් මුළුල්ලෙහි සිල් රක්ෂාකිරී මෙන් අපායගතවනබවක්හෝ ආගම ධර්මයෙහි නොම ආයේයි.

මහා පරිනිර්වාණ සූත්‍ර අට්ඨවාවේ "යොපන තීසු සරණෙසු පඤ්චසු සිලෙසු දසසු සිලෙසු පරිපූරකාරිනොනි මාසස්ස අට්ඨ උපොසථෙ කරොති දානංදෙති ගන්ධපූජං මාලාපූජං කරොති මාතරං පිතරං උපට්ඨානි ධම්මිකෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ උපට්ඨානි අයං ධම්මානුධම්ම පටිපන්නො නාම උපාසිකායපි එසෙවනයෙ" යනුවෙන් ආවාවූ පාඨයෙහි භාවය යම් උපාසකයෙක්තෙමේ තුන්සරණයෙහිහෝ පඤ්චශීලයෙහිහෝ දශශීලයෙහිහෝ සම්පූර්ණකාරිවේද මසකට අට වාරයක් පෙහෙවස් රක්නේවේද දන්දේද සුවඳමල් සුවඳදුම්විල වුන් ආදියෙන් රත්නත්‍රය පුදන්නේවේද මව්පියන්ට උපස්ථාන කෙරේද ධාර්මික මහණ බමුණන්ට අත්පාමෙහෙකිරීමෙන් උපස්ථා න කෙරේද මේබදු සවභාව ඇත්තාවූ උපාසකතෙමේ ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපන්නයෙකි පිළිපන් උපාසකනමවෙයි උපාසිකාවද මේ ක්‍රම

යෙන්ම යොදුගනයුතුවේයි මේ පාඨයෙහි ආවාවූ සරණශීලය නිත්‍ය
ශීල වශයෙනුත් සෙසු දශශීල උපෝෂථ ශීලයෝද දන්දීම් මල්
පහන් පිදීම් මච්චිය උපහාන ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණ උපස්ථානයන් ශක්‍ති
ඇතිකල්හිද පිරියයුතු රැකියයුතුබව සුදුසු පරිද්දෙන් යොදු අයුරු
ගතයුතුයි.

යම්කිසි ශීලාදි ගුණධර්මයක් මෙපණකල්ව රැක්කයුතුය වෙයින්
අඩුවහෝ වැඩිවහෝ රක්‍ෂා නොකටයුතුය යන නියමයක් ආගව ධර්ම
යෙහි කිසි ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා නියමනැති බව දතයුතුයි මේ ශාස
නයෙහි ශීලගුණයක්හෝ ධුතාඞ්ගගුණයක්හෝ මෙපමණ කාලයක්
නොරැක්කේවිනම් ඒ ශීලයහෝ ධුතාඞ්ගයහෝ නිෂ්ඵලවන්නේය
අපායට හෙතුවන්නේය යන නියමයක් ආගව ධර්මයෙන් නොදක්
වියහැක්කේමැයි භික්‍ෂූන්ගේ පිරිවෙස් සුඛාත වත්මානත් ආදි
දණ්ඩවිනය කර්මයන් නියමිතකාලයක්ම පිරියයුත්තේය ඉන් අඩුව
හෝ වැඩිවහෝ නොරැක්කයුත්තේය යන නියමයක් ඇතත් අන්
කිසි ප්‍රතිපත්තියක්හෝ ශීල ධුතාඞ්ගාදියක්හෝ මෙයින් අඩුවහෝ
වැඩිවහෝ නොරැක්කයුතුයයි කියන්නම් අඩ උපොසථාදිය රක්‍ෂා
කොට ඉෂ්ටවිපාක නොලැබිය යුතුවේ.

පඤ්චශීලය උපාසකයන් විසින් නිරන්තරයෙන් රක්‍ෂාකටයුතු
බවත් සෙසු බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය චිකාලභෝජන ෂට්ක ශීලය
අෂ්ටාඞ්ග උපොසථ ශීලය ආජීවාෂ්ටමක ශීලය නවාඞ්ගුපොසථශීලය
දශශීලය ගෘහයෝ සාධාරණවූ ධුතාඞ්ගයෝය සමථවිදර්ශනා භාවනා
වෝය යන ශීලධුත ව්‍රතාදීහු ගෘහයන්ට උත්සාහ ඇතිතාක්කල්
මුළුල්ලෙහි රක්‍ෂාකරන්නට අවකාශ ඇතිකොට භාග්‍යවතුන්වහන්
සේ විසින් පණවා වදාරණලද්දහුය.

එසේම අධිශීල සඞ්ඛ්‍යාත සාමණේරශීල උපසම්පදාශීලයන්හා
තෙලෝ ධුතාඞ්ගයන්ද සමසතළිස් සමථ භාවනාවන්හා ත්‍රිවිධ
විදර්ශනා භාවනාවන්ද උත්සාහ ඇතිතාක්කල් මුළුල්ලෙහි කැමති
පරිද්දෙන් රක්‍ෂාකරන්නටද ආගම ධර්මයෙහි නියමව ඇත්තේය
තවද එම ප්‍රතිසම්භිදාමාගී අටුවාවෙහිව "ඉමෙසු පඤ්චසු පරියන්තසු
සික්‍ඛාපද පරියන්තං කත්වා සමාදිනනං සීලං විනිඡ්ඡමනෙනවා
මරණෙනවා පටිප්පස්සම්භති කාලපරියන්තං කත්වා සමාදිනනං සීලං
තංතං කාලාතික්කමනෙන පටිප්පස්සම්භති" යන පාඨයෙන් යම් උ
පාසකයෙක්හෝ උපාසිකාවක්හෝ එක්රැයක් එක්දවාලක් එක්දව
සක් දෙදවසක් තුන්දවසක්හෝ ඉන් වැඩිකාලයක්හෝ සිල් රක්‍ෂා
කරම්හයි ඉටාගෙණ සිල් සමාදන්වීද මෙබඳු ශීලය කාලපරිච්ඡින්න

ශීල නම දිවිහිමිකොට රක්ෂාකරමිහයි ඉවාහෙණ සමාදන්වන්නාවූ ශීලය ශික්ෂාපද පඤ්චනා ශීලනම මේ දෙවැදෑරුම් පඤ්චනා ශීලයන් අතුරෙන් ශික්ෂාපදය අවසන්කොට සමාදන්වූ ශීලය ඒ ඒ ශික්ෂාපදය ඉක්මවීමෙන්හෝ කාලත්‍රියාවෙන්හෝ ප්‍රතිප්‍රශ්‍රබ්ධන සඛ්‍යාතවූ සන්සිඳීමවන්නේය දිවා රාත්‍රි දිවස පක්ෂ මාස ඍතු සන්වත්සරාදි කාලනියමකොට සමාදන්වන්නාවූ ශීලය ඒ කාලය ගෙවී මෙන් සන්සිඳෙන්නේයි මේ කාලයෙහි අටසිල් සමාදන්වන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන්විසින් "ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං උපොසථං උපවසාමි" සනුවෙන් නියමකොට සමාදන්වන ශීලය ඒ දවස ඉතවූ කල්හි හෙවත් පසුවදා උදැසන සිල් මිදෙමිනයි කියා පඤ්ච ශීලය සමාදන්වන නුවුන් උපොසථ ශීලය දින උපොසථයබැවින් ඒ දවස සම්පුණීවීමහා සමග සවයං ප්‍රතිප්‍රශ්‍රම්භනයවන්නේයි හෙවත් ආහනනුක වශයෙන් ගත් අඞ්ගඛසීලය නිවීගොස් ප්‍රකෘතියෙන් රක්ෂාකරන්නාවූ පඤ්චශීල මාත්‍රයක්ම අවශිෂ්ට වන්නේයි.

තවද මෙම ලක්දිව පුලත්තිපුරයෙහි මහා ජෙතවන විහාරාධිවාසිවූ සාරිපුත්‍රාදිපනී විනය විකා අසිතව අඞ්ගුත්තර ටීකාදී ප්‍රශස්ත ග්‍රන්ථ ඝන්නේ කතීෘභූතවූ ත්‍රිපිටකධාරීවූ මහාශාරිපුත්‍රසථවිරපාදයන්විසින් රචනාකරණලද "පටිපත්තිදීපනී" නම් ධම්සඞ්ග්‍රහයෙහි "තම්පනෙතං දුවිධා නිච්චසීලං උපොසථසීලඤහි තත්‍ථ නිච්චසීලං නාම කාල පරිවෙජදංවා ආපාණකොටිකංවා කත්වා සබ්බකාලං රක්ඛිතබ්බාති පඤ්චසික්ඛාපදානි" සනුහා "සරණ ගමන පුබ්බකං සීල සමාදානං පුජ්ජතෙව සමාදියන්තෙන පන සීල ලක්ඛණඤ්ඤූනෝ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියාවා උපාසකස්සවා උපාසිකායවා සන්තිකෙ සත්ථරිගාර වා උපපාදෙත්වා පසාද සොම්මහදය නයනෙන අජ්ජදිවසතනිවා අජ්ජ ආදිං කත්වා ඉමස්මිං පකෙඛ මාසෙ උතුමහි සංවච්ඡරෙයිවා කාලපරිවෙජදං කත්වාවා සතිවා උස්සාහෙ ආපාණ කොටිකන්ති සීලදූසකෙන වුත්තනයිනා ඒත්වා නිච්චසීලවසෙන පඤ්චසික්ඛා පදානි සමාදියාමිති එකතෝ සමාදාය පුන පවෙචකං පාණාති පාතාවෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි අදිනාදානා පෙ කා මෙ සු පෙ මුසාවාදා පෙ සුරාමෙරය පෙ සමාදියාමි ති ඨථාපාලියාවා පාලිනිං අජ්ඣත්තෙන්න සකසක භාසාය වවිහෙදං කත්වා සමාදාතබ්බා" යනුදැන්වනලදී මෙහි භාවය ඒ ශීලය වනාහි නිත්‍ය ශීලය උපොසථසීලයයි දෙවැදෑරුම්වන්නේය ඒ දෙවැදෑරුම් ශීලයන් අතුරෙන් කාලනියමයක්නොකොට දිවි ඇතිතාක් රක්ෂාකරන්නෙමියි සිතා සමාදන්ව සියළු කල්හි

රැක්කයුතුවූ පඤ්චශීලාදියෝ නිත්‍යශීල නම පොහෝ දවස්හි සමාදන්වගෙණ රක්ෂාකරන්නාවූ ශීලය උපොසථශීලනම්වන්නේයි මීමසින් යම්කාලයක් නියමකොට භවත් පස්ස මාස සෘතු සංවත්ස රාදිකාලයක් නියමකොට සමාදන්වූ සීලය ඒකාලය මුළුලෙලහි නිර තුරු රක්ෂාකිරීම නිත්‍යශීලයයි කියනි කාලපරිච්ඡේදයකොට රක්ෂා කරන්නාවූ ශීලය නිත්‍යශීලයයි කියනුම්ස ආපාණ කොටික වශ යෙන් හෙවත් දිවිහිමකොට රක්ෂාකරම් සිතා සමාදන්වූ ශීලය නිත්‍යශීලයයි නොකියන බව ආපාණ කොටික ශබ්දයෙන් හැඟේ.

ඊට අනතුරුව සාමාන්‍යයෙන් සීල සමාදාන ක්‍රමය මෙසේ දක් වයි ඒ කෙසේදයන්? සිල් සමාදන්වන කල්හි සරණ ගමනය පෙර ටකොට සිල් සමාදන්වීම යෙදෙන්හේතැයි ඒ සිල් සමාදන්වන උපාසක උපාසිකාවන් විසින් සිල ලක්ෂණ දන්නාවූ භික්ෂුවක්හෝ භික්ෂුණියක්හෝ උපාසකයෙක්හෝ උපාසිකාවක්හෝ සමීපයෙහි අඩිජණුකව උක්කුටිකයෙන් හිඳ බබාඤ්ජලීව ශාස්තෘන්කෙරෙහි ගෞරව උපදවා හෙවත් සකල බුද්ධගුණ සමූහය සංක්ෂේපයෙන් හකුළුවා බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණාදි උත්තමයන් විසින් බුදිසොත්‍රකළාවූ "නමොතස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මාසම්බුද්ධස්ස" යන මහා න මස්කාර පාඨය තුන්යළක් කියා රත්නත්‍රයෙහි පැහැදීමෙන් සෞ ම්‍යවූ මනනුවන් ඇත්තහුවිසින් අද දවසහෝ අදපටන් මේ පක්ෂය මාසය සෘතුව අවුරුද්දමුළුලෙලහිහෝ නිරන්තරයෙන් රක්ෂාකරම් හයි කාලපරිච්ඡේදයකොටහෝ උත්සාහ ඇත්තේවිනම් දිවිහිම් කොටහෝ රක්ෂාකරම්හයි සිතින් ඉටාගෙණ සිල්දෙන්නහු විසින් කියනලද ක්‍රමයෙන් කියා "නිත්‍යශීලවශයෙන් පඤ්චශික්ෂාපදයන් සමාදන්වෙමි"හි එකදට එකම වචනයෙන්හෝ සමාදන්වගෙණ නැවත දළනිකරණය පිණිස එකෙකී ශික්ෂාපදයක් "පාණාතිපාතා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි" යනාදීන් ශික්ෂාපද පඤ්චකය පාලියෙහි ආ නයින් කියාහෝ පාලිභාෂාව නොදන්නහු විසින් අඩික දමිළ සිංහලාදි තමතමන්ගේ ව්‍යවහාර භාෂාවෙන්හෝ වාක්භෙදයකොට සමාදන්වියයුත්තේයයි දක්වනලදී මේ පාඨ යෙන් එක්දිනක්හෝ ඉන් වැඩිකාලයක්හෝ වෙන්කොට සමාදන් වන්නාවූ ශීලය නිත්‍යශීලයයි කියාද දිවිහිමකොට රකිම්හයි ඉටා සමාදන්වන ශීලය ආපාණකොටික ශීලයයි කියාද හතයුතුබව පෙණේ. මෙසේ සමාදන්වන්නාවූ ගෘහස්ථ ශීලයන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ පාලිභාෂාව නොදන්නාවුන් විසින් තමතමන්ගේ භාෂාවෙන් හෝ සරණසීලාදිය සමාදන්වියයුතුබවද සාමණේර සාමණේරීන්

ගේ සරණගිලිමාත්‍රයක් සිදීල ධනිතාදි දසවිධ ව්‍යඤ්ජන සම්පත්තිය සම්පූර්ණකොට නිරාහතිතානන්ත මකාරාන්ත වශයෙන් දෙවරක් යථා පරිපාටියෙන් ආචාර්‍ය ශිෂ්‍ය දෙපක්ෂය විසින් දියයුතුබවහා ගත් යුතුබවද මේ ශාසනයෙහි අක්ෂරශුද්ධිය සම්පූර්ණකොට මේ සරණ ගිලිමාත්‍රයක්ම උභතොශුද්ධියෙන් පිහිටනබවද උපසම්පදාදි විනය කර්මකරණ කාලයෙහි එකතොශුද්ධියෙන් හෙවත් කර්මවාරීන්ගේ අක්ෂරශුද්ධියෙන්ම කර්මසිද්ධිවනබවද අවබොධ කටයුතුයි.

එම පරිපත්තිදීපනියෙහිම "නනුවසතිවා උස්සාහෙ දසපිහි අට්ඨ කථායං වචනතෝ දසපි සික්ඛාපදානි නිච්චසීලවසෙන සමාදියිත්වා රක්ඛිතබ්බානි යෙව අථකසමා පඤ්චසික්ඛා පදානි වුත්තානීනි සච්චං රක්ඛිතබ්බානි යෙව තථා විධෙන උස්සාහවතා ඉධ පන ගිහිකම්මං විවාරෙන්තස්ස ජාතරූප රජත පටිග්ගහණ පච්චෙක්ඛණං භාරියතෝ මඤ්ඤමානස්ස උපාසකස්සවසෙන පඤ්චව සික්ඛාපදානිවුත්තානි තානිහි න කෙනචි රක්ඛිතුං න සුකරානිති—අථවා ආදිකම්මිකස්ස උපාසකස්සවසෙන පඤ්චව වුත්තානි සොහි දසසික්ඛාපදානි අඛණ්ඩිතබ්බානීති ඛණ්ඩනෙ ආදීනවං දස්සන්තා වුච්චමානෝ සම්භන්නෝ වෙසිතංව්‍ය අත්තානං මඤ්ඤමානෝ න කිඤ්චි රක්ඛිතුං උස්සාහෙය්‍ය රක්ඛනෙනාවා සික්ඛාපදභෙදං පාපුණෙය්‍ය තස්මා තස්ස ඔතරණත්ථං පඤ්චවවුත්තානීනි" යනු දක්වනලදී විශුද්ධිමාර්ග අට්ඨ කථාවෙහි උත්සාහ ඇතිකල්හි දශශික්ෂාපදයන් රක්ෂා කටයුතුයයි කී බැවින් දශශික්ෂාපදයන් නිත්‍යශීලවශයෙන් සම්පාදන්වගෙණ රක්ෂා කටයුත්තාහුමනොවේද? එසේ ඇතිකල්හි පඤ්ච ශික්ෂාපදයන් කුමක්හෙයින් කියනලද්දහුදැයි? ප්‍රශ්නයක්වෙහි සැබැයි එබදු උත්සාහවන්තයෙකු විසින් රක්ෂාකටයුත්තාහුමැයි මෙතන්හි වනාහි ගිහිශ්‍රාවකයා කටයුතු කර්මාන්ත විචාරණයකරන්නාවූ රන් රුවන් මුතුමැණික් ප්‍රතිග්‍රහපරිභෝග බැරෑරුම් වශයෙන් කල්පනාකරන්නාවූ උපාසකයාගේ වශයෙන් පඤ්චශික්ෂා පදනෙනෙක්ම වදරණ ලද්දහුය ඒ පඤ්චශික්ෂා පදයෝවනාහි කිසිකෙනෙකු විසින් නොරැකිය හැකි නොවේත්මය නොහොත් ආදිකර්මිකවූ නොහොත් පළමුකොට පඤ්චශීලය රක්නට පටන්ගන්නාවූ උපාසකයාගේ වශයෙන් ශික්ෂාපද පසෙක්ම කියනලද්දහුය පළමුවකාට බුද්ධිය පිළිනන්නා ඒ උපාසකපෙදෙහි දශශික්ෂාපදයන් නොකඩකොට රැකගන්නාහුමයනි ශික්ෂාපද බිඳීමෙහි අයුක්ති දක්වා අවවාදකරණුලබනකල්හි ආත්මාබාධ භාත්පසින් වෙළනලද්දෙකුමෙන් තමා කල්පනාකරණුයේ කිසිවක් රක්ෂාකරන්නට නොම උත්සාහ

කරන්නේයි රක්ෂාකරන්නේහෝවීනම් ශික්ෂාපදභෙදයට පැමි
ණෙන්නේයි එසේහෙයින් එබදු උත්සාහවදවූවන්ට පළමුකොට
ශාසනොතරණය පිණිස ශික්ෂාපද පසෙක්ම වදුරණුලද්දාහුයයි දහ
යුතුයි.

එනිම "උපොසථඞ්ගවසෙන වුත්තානිපි අට්ඨසිකඛාපදානි නිච්ච
සීලවසෙන රක්ඛිතබ්බානි යෙව නෙසම්පි ඉධ අධිප්පෙතො වුත්තමෙව
කාරණං දට්ඨබ්බං කෙචි පන වදන්ති උපොසථඞ්ගවසෙන වුත්තා
නානාවිතානි අනුපොසථෙ රක්ඛිතබ්බානි අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතෙපි
නිච්චසීලවසෙන පඤ්චසික්ඛාපදානි එව සමාදියිතබ්බානි උපොසථෙ දසපි
වදන්නොති අට්ඨසික්ඛාපදං නිච්චසීලවසෙන රක්ඛිණං අට්ඨඞ්ගෙ
වුත්තමෙවාති තම්පනෙතං යසමා උපොසථදිවසතො අඤ්ඤදාපි
උපොසථඞ්ගවසෙන වුත්තාසික්ඛාපදානං සමාදාන රක්ඛණානි පඤ්ඤ
ඤාති තසමා න සාරතො පච්චෙතබ්බානි" යනු කියනලදි එසේ නා
මය උපොසථාඞ්ගවශයෙන් කියනලද්දවූද අෂ්ටශික්ෂාපදයෝ නි
ත්‍යශීලවශයෙන් රක්ෂාකුරුහුමැයි ඒ අෂ්ටශික්ෂාපදයන්ගේද
මෙහි අඞ්ගවශයෙන් කියනලද කාරණයම් දතයුත්නේය සම්භර
ආචාර්‍යවරයෝනුමු මේ අෂ්ටාඞ්ගශීලය උපොසථාඞ්ගවශයෙන් වදු
ළබැවින් මේ ශික්ෂාපදයෝ අවදෙහ වාතුද්දශී පංචදශී අෂ්ටමී
යන පොහෝදිනයක් නොවන්නාවූ දවස්හි හොරුක්කයුත්තාහු
යයි කියන් අටුවා ඇඟරත් විසිනුදු නිත්‍යශීලවශයෙන් පඤ්චශික්ෂා
පදයන් වදුරා උත්සාහ ඇතිකල්හි දශශික්ෂාපදයෝන් රක්කයුත්
තාහුයයි කියන්නවුන් විසින් අෂ්ටශික්ෂාපදයද නිත්‍යශීලවශයෙන්
රක්ෂාකිරීම අපිවශයෙන් කියනලද්දේවැයි එසේහෙයින් ඒ අෂ්ටා
ඞ්ගශීලය මහානි සමහොදරයන් පොහෝදවසින් අනික් දවස්හිද උ
පොසථාඞ්ගවශයෙන් වදුරණුලද්දාවූ ශික්ෂාපදයන් සමාදන්විමහා
රක්ෂාකිරීවද පැණෙන්නේය එසේහෙයින් අනුපොසථයෙනි හෙවත්
පොහොය නොවන්නාවූ දවස්හි අෂ්ටාඞ්ගශීලය නොරුක්නයුත්තා
හුය යන වාදය සාරවශයෙන් කලපනා නොකටයුත්තේයි.

එම ප්‍රකරණයෙහිම "හදන්ත ජෝතිපාලාචාර්‍යෙන හථා නිච්ච
සීල උපොසථ නියමාදිවසෙන පඤ්ච අට්ඨ දසවා සීලානි සමාදිය
න්නාසෙසහි වත්වා තසය අත්ථං වදන්තෙන වාසාදූන සථාසත්ති
එකංවා වෙදා සමාදියන්තයෙසනි සබ්බං සීලං චිකාපථියතීනි වුත්තං"
යනු කියනලදී මෙහි ආයුෂ්මත් ජෝතිපාලාචාර්‍යන් විසින් එ
සේම නිත්‍යශීල උපොසථශීල නියමිතශීලාදිවශයෙන් පඤ්චශීලයහෝ
අෂ්ටාඞ්ගශීලයහෝ දශශීලයයෝ සමාදන්වන්නහුගේයයි කියා

ඒ පාඨයාගේ අර්ථ කියන්නහු විසින් වාග්බදය කරණකොටගෙණ ශක්‍යයි. පරිද්දෙන් එකත්හෝ දෙකක්හෝ ශීලයන් හෙවත් ශික්ෂාපදයන් සමාදන්වන්නහුගේයයි සියළු ශීලයම විකල්පනය කරණලදී දේශයි කියනලදී.....

එහිම 'කිඤ්චාපථා න ලොකෙ විසුං ජනදිවසො නාම අත්ථි සත්ථ යන්ථ පන ලොකො ජනං අනුහොති සො සො ජනදිවසොති වුච්චති එවං නත්ථි ඉසාදිසු දාට්ඨපදුමයොච්ච විසුං උපොසථ දිවසො නාම අත්ථි යත්ථයත්ථ පන අත්ථකාමා උපොසථං උපවසන්ති තෙතෙ පඤ්ච ම ආදයො උපොසථ දිවසාති එවං එකං කාලං ධම්මෙඝා න චරිත ඛ්බානි වචන මාගම්ම සදා උපවසිතුකාමානං සබ්බපි උපොසථ දිවසා යෙවානි සබ්බදාපි රක්ඛිතබ්බමෙව උපොසථසීලං යථාහ.....

සුඛසස්සවෙ සදා ඵෙගු, සුඛස්සු පොසථො සදා
සුඛස්ස සුවි භූතස්ස, සදා සඤ්ඤතෙ වතන්ති.....

නිච්චුපොසථ සීලානම්පි ගහඨිඨ සීලත්තා නෙසු නෙ යංයං වීති ක්කමනහි තං තදෙව භින්දති අවසෙසං න භින්දති යතො නෙසං තං සමාදානමෙනෙව පුන පඤ්චඞ්ගිකත්තා අට්ඨඞ්ගිකත්තාංච සම්පා දෙති නහි නෙසං සාමණෙරානං මිව එකයම්පි භින්නන සබ්බානිපි භින්නානි හොන්ති" යනු කිහ.....

මෙහි භාවය වැලිදු යම්සේ ලොකයෙහි සැනකෙළිදිනයයි නම්වූ දවසක් නැත්තේවේද සමයම් තැනෙක ලොකවාසී සත්වතෙම් සැනකෙළි උත්සව ප්‍රීතිය අනුභවකෙරේද ඒඒ දවස සැනකෙළි දවසයයි කියනුලැබේද එපරිද්දෙන්ම මාසාදියෙහි පැළඳිය ආදීන් මෙන් වෙනම පොහෝ දවසක්නම් නැත්තේමය යම්යම් කලෙක වනාහි වැඩකැමැති උපාසක උපාසිකාවෝතුමූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද විසේනිය ආදිවූ ඒඒ දවස්හු පොහෝ දවස්යයි කියනුලැබෙත් මෙසේ එක කාලයක් ධර්මයෙහි නොහැසිරියයුත්තේය යන නියම යක් හෙවත් අසවල් කාලයෙහි සුචරිත ක්‍රියාවෙහි නොහැසිරිය යුත්තේයයි නියමයක් නැතිබැවින් පෙහෙවස් වසනු කැමැත්ත වුන්ට සියළු දවස්හු පොහෝ දවස්මවෙත්නුයි උපොසථශීලය හැ මිකල්ම රක්කයුත්තේමැයි එහෙයින් වදාළහ කායවාක් කර්මයෙන් පිරිසිදුවූවාහට සියළුකල්හිම එකාකාරයෙන් ඒ ගුණ පෙරුම ලාසී හිඩිසනම්වෙයි එසේම පිරිසිදු සත්වයාහට හැමකල්ම පොහෝ දවසවෙයි කායවාඩ් මනස්යන ත්‍රිවිධදුරාචරයෙන් පිරිසිදුවූ පවිත්‍ර තම් ඇත්තාහට හැමකල්ම ව්‍රතසමාදානය සම්පූර්ණවෙයි යනුහාවයි

නිරන්තරයෙන් පෙහෙවස් රැකගන්නවුන්ට ගෘහස්ථශීලයන් බැවින් ඒ ශීලයන් අතුරෙන් ඒ සිල් රැකගන්නාවූ ශ්‍රාවකයෝ තුමූ යම්යම් ශික්ෂාපදයක් ඉක්මවද්ද ඒ ඒ ශික්ෂාපදයක්ම බිඳෙන්නේවෙයි නොඉක්මවූ ශික්ෂාපදය නොබිඳෙන්නේවෙයි යන්නෙහයි කින් ඒ ශ්‍රාවකයන්ගේ ඒ ගිහිනවූ ශික්ෂාපදය සමාදන්වීමෙන්ම නැවත පසළොස්සතියහෝ අටසතියහෝ සම්පූර්ණවෙයි ඒ ගෘහස්ථයන්ට වනාහි හෙරණුන්ටමෙන් එක් ශික්ෂාපදයක් බිඳුනාවූ කල්හි සියළු ශික්ෂාපදයෝම බිඳෙනලද්දාහු නොවෙත්මයැයි දතයුතුයි.

තවද එහිම "ඉදංනිස්ස නිවුත්තෝපාසථසීලෙසු ආදිම්හිවා අන්තිමා සික්ඛාපදං භින්නභාවහි තස්ස සීලං පරිපූතෙන භින්නසාටකෙ, විය බණ්ඩසීලා නාම" යනුවෙන් ඒ උපාසකයාගේ නිත්‍ය උපොසථශීලයට අයත් ශික්ෂාපදයන් අතුරෙන් මුලහෝ අගහෝ යම් ශික්ෂාපදයක් බිඳුනාලද්දේවේද ඔහුගේ ඒ ශීලය කෙළවර බිඳිගිය සළුවමෙන් බණ්ඩශීලයනම්වන්නේයයි කී බැවින් ගෘහස්ථයන් විසින් රක්ෂාකරණලද පඤ්චශීල අෂ්ටාඞ්ගශීල දශශීලයන් අතුරෙන් යම් ශීලයක යම් ශික්ෂාපදයක් බිඳුනේවීනම් ඒ ශික්ෂාපදයහැර සෙසු ශික්ෂාපදයන්ගේ බිඳීමක් නොවන්නබවත් නැවත ඒ ශික්ෂාපදය සමාදන්වීමෙන් ශීලය සම්පූර්ණවනබවත් පෙණේ.

බුරුම්දේශයෙහි ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුව විසිනුදු උසස්කොට සලකනු ලබන්නාවූ ත්‍රිපිටකධරයයි ව්‍යවහාරකරණුලබන්නවූ "ලේඞ්" නම් මෙකල ජීවමානවූ මහතෙරුන් විසින් ලියනලද පරමාර්ථධම්මවිභාවනී "පකති ගහට්ඨානං පන අට්ඨඞ්ගුපොසථසීලං අනිච්චං නාමතං භිභයං වුච්චතෙන නිච්චඛ්ඩිවට්ටති අනිච්චම්පි වට්ටති තථා දසසීලඤ්ච තාහි පකතිගහට්ඨානං අනිච්චසිලමේවාති" යනුවෙන් ප්‍රකෘති ගෘහස්ථයන්ට වනාහි අෂ්ටාඞ්ග උපොසථශීලය අනිත්‍යනාමවෙයි ඒ ශීලය වනාහි ඒ ගෘහස්ථයන්ට ක්ෂයනලද ක්‍රමයෙන් නිත්‍යවශයෙනුත් වටනේය අනිත්‍යවශයෙනුත් වටනේයි එසේම දශශීලයන් නිත්‍යවශයෙන්හා අනිත්‍යවශයෙන්ද වටනේයි ඒ දශශීලය වනාහි ප්‍රකෘති ගෘහස්ථයන්ට අනිත්‍යශීලයක්මවන්නේයි මුත්වහන්සේගේ මේ විනිශ්චය සියළු ත්‍රිපිටකය අලලා සාරාසීවිය හැකුළුවා කාරණලද විනිශ්චය සදෘශයි.

"පඤ්චසීල දසසීලානි සීලමේව පානිමොක්ඛ සංවරසීලං බුද්ධුප්පාදෙයෙව පවත්තනත්තා අධිසීලං චිත්තපකුසුදයපි එසසවතයෝ--අභිච්ච නිබ්බානං පත්ථයනෙතත සමාදිනනං පඤ්චසීලං දසසීලං අධිසීල

මෙවට සමාපත්තා අට්ඨසමාපත්තියොපි අධිවිත්තෙව සබ්බං
ලොකියං සීලං සීලමෙව ලොකුත්තරං අධිසීලං විත්ථාපත්තුසුසුපි
එසෙවත්තයෝ" යනු සංයුත්තත්ථ කථාපාඨයි මෙහි භාවය පඤ්චසීල්
දශශීලයෝ සාමාන්‍යශීලයෝමැයි ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර ශීලය බු
ඩොන්පාදකාලයෙහිම පවත්නාසේහසින් අධිසීලනම විත්ථාපත්තුවන්
හිද මේ ක්‍රමය දනයුතුයි තවද නිවන් ප්‍රාර්ථනාකරන්නහු විසින්
සෝදත්විනලද පඤ්චශීලයෙහා දශශීලයද අධිශීලනම සම්වතට පැ
මිණී අෂ්ට සමාපත්තිහුද අධිචිත්තනම සියළුම ලෞකික ශීලය ශීල
නමවෙයි ලොකුත්තර ශීලය අධිශීලනම්වෙයි විත්ත ප්‍රඥාවෙහිද
මේ ක්‍රමය දනයුතුයි. අධිශීලය යනු අධිකශීලය ශ්‍රේෂ්ඨශීලය උතුම
ශීලය යනාර්ථයි.

අඞ්ගුත්තරනිකාය සත්තකනිපාතයෙහි "සත්තිමේභික්ඛවේ ධම්මා
උපාසකස්ස පරිහානාය සංවත්තන්ති කතමේ සත්ත භික්ඛු දස්සනං
හාපෙති ධම්මස්සවණං පච්ඡාජනි අධිසීලේ න සික්ඛති අප්පස්සාද බහු
ලොහොති භික්ඛූසු ථෙරෙසුවෙව මජ්ඣිමෙසුවව උපාගමිවිත්තෙහා
ධම්මං සුණාති රක්ඛිතචේසි ඉතොව බහිධා දක්ඛිණෙය්‍යං ගවෙසති
තත්ථව පුබ්බකාරං කරොති ඉමේවඛො භික්ඛවේ සත්තාධම්මා උපා
සකස්ස පරිහානාය සංවත්තන්ති."

මෙහි හාවය මෙසේයි මේ මතු දෙශනාකරණුලබන්නාවූ ධම්මයෝ
සත්දෙනෙක්තුමූ උපාසකයාගේහෝ උපාසක ධම්මයාගේහෝ පිරිහී
ම නොහොත් විනාශය පිණිස පවත්නාහුවෙති ඒ සත්ත ධම්මයෝ
සත්දෙනෙක්දයන්? භික්ෂූන්ඉඳියා දැකීම පිණිස ගමනාගමනයකිරීම
පිරිහේදු හෙවත් භික්ෂූන් දැන නිරතුරු අවවාද නොලබන්නේමවි
ද 1 සද්ධර්ම ශ්‍රවණයෙහි ප්‍රමාදවේදු 2 පඤ්චශීල දශශීල සඞ්ඛ්‍යාතවූ නි
වන් ප්‍රාර්ථනාකොට රැකගනුතුවූ උත්තමශීලයෙහි නොනික්මේද
හෙවත් නිත්‍ය පඤ්චශීලයහා උත්සාහ ඇති කල දශශීලයත් නො
රක්නේවේද 3 ඇත්තවූද මඩ්‍යමවූද නවකවූද සියළු භික්ෂූන් විෂ
යෙහි පැහැදීම බහුල නොකෙරේද හෙවත් මේ භික්ෂූන්වහන්සේ
ලා අවවාදානුශාසනී ලබා මහා සඞ්ඝ පරම්පරාව ගෙණයන්නාවූ භික්ෂූහු
යනි සිතා ආර්යයන් විෂයෙහිමෙන් පැහැදීම වඩනය නොකෙරේ
ද 4 නිතුකරණ අදහසින් සිදුරු සෙවීම පෙරටුකොටගෙණ බණ
අහන්නේවේද 5 මේ සාසනයෙන් පිටත්ගිවූ තීර්ථකාදීන්කෙරෙහි
දැහැමිණාකීයන් සොයාද නොවන් බාහිරවූ තීර්ථකයන් විෂයෙහි දැහැ
මිණාව මනත්ථල මහානිදංසකිරීමෙහි පොහොසත්වූ ආර්යයන් ඇ
තැයි ගෞරවණයකරන්නේවේද 6 ඒ බාහිර තීර්ථකාදීන්කෙරෙහි

පුබ්බාරාම සඞ්ඝාරාමවූ පළමුකොට දන්දීම්දියකෙරේද 7 මහණෙහි ඉඳුම් ධම්මයෝ සඳහන උපාසකයාගේනෝ උපාසක ධර්මය දේහෝ පිරිහීම හෙවත් විනාශයපිණිස පවත්නාහුය යනුයි. මේම සූත්‍ර අටුවායෙහි "භික්ඛූ දන්තකං භාපෙත්වා භික්ඛූසඞ්ඝං දන්තකාය ගමනං භාපෙති අධිසීලෙනි පඤ්චසීල දසසීල සඞ්ඛාතෙ උත්තරිසීලෙ හුනෙ, ඛණ්ඩානි ඉම්මෙහා සාසනා ඛණ්ඩා" යන පාඨයෙන් මේ දෙශනා පාලියෙහි අසියලයහි දැක්වූ ගෘහස්ථයන් විසින් නිත්‍යානුසිද්ධකවූ වශයෙන් රක්ෂාකටයුතුවූ පඤ්චශීල දශශීලයන් බවත් මේ සූත්‍රයෙන් වදාළේ ශීලයෙහි හොවිනැන් වෙළඳුවිකරම්න් අබුදුරුවන් ඇතුව වසන්නාවූ සාමාන්‍ය ගෘහස්ථයන් දවත් මනාසේම වැඩිහිත් මේ සූත්‍රයහි වදාළ කාෂණ පඤ්චයෙන් ඊට විපරීතවූ ගුණලපඤ්චයද අවබොධ කටයුතුයි ඒ එසේමැයි නිරන්තරයෙන් භික්ෂූන් දැකීමය නිරතුරු ධර්මශ්‍රවණයකිරීමය පඤ්චශීලයෙහි හික්මීමය යථෝචිත මධ්‍යම නවක භික්ෂූන් විෂයෙහි බහුළවශයෙන් පැහැදීමය නිදුකරණ අදහසින් තොරව සිදුරු නොසෙවීමෙන් ධර්මශ්‍රවණයකිරීමය බුදුශාසනයෙන් පිටත්හි අන්‍ය ශාස්තෘන් විෂයෙහි දක්ෂිණාදීන් නොසෙවීමය අන්‍ය තීර්ථිකයන් විෂයෙහි පළමුකොට සත්කාර නොකිරීමය යන සත්දැහැම් කාරණයෝ උපාසකයාගේනෝ උපාසක ධර්මයාගේනෝ අභිවෘද්ධිය හෙවපුලුන්‍යය පිණිස පවත්නාහුයයි දතයුතුයි.

තවද අඞ්ගුත්තරනිපාතයේ ආ විශාඛාපොසථ සූත්‍රයෙහි "උපක්කිලිට්ඨස්ස භික්ඛවෙ චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති කථඤ්ච භික්ඛවෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො අත්තනො සීලානි අනුස්සරති අඛණ්ඩානි අච්ඡිද්‍රානි අසබලානි අකම්මාසානි භුජිස්සානි විඤ්ඤූප්පසත්ථානි අපරාමට්ඨානි සමාධි සංවත්තනිකානි තස්ස සීලං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති යෙවිත්‍තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති" යනාදීන් සිලුපොසථ ශීලය වදාරණලදී මේම සූත්‍ර අටුවාව මෙසේයි "සීලුපොසථන්ති අත්තනො සීලානුස්සරණදීසෙනා උපවුත්ථො උපොසථො සීලුපොසථො නාම සීලන්ත සඞ්ඛ්‍යාති අත්තනො පඤ්චසීල දසසීලෙන සඞ්ඛං සීලං ආරබ්භාති පඤ්චසීල දසසීල මෙව ආරබ්භ" යනුයි.

එම්බා විශාඛා උපාසිකාවෙනි දශඋපක්ලෙසයන්ගෙන් කෙලෙසුනාවූ චිත්තයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන්වෙයි එම්බා විශාඛාවෙනි කෙලෙසුනාවූ චිත්තයාගේ පවිත්‍රභාවය උපක්‍රමයෙන් කෙසේවින්

නේදයත්? එම්බා විශාඛාවෙනි මේ ශාසනයෙහි ආර්‍යශ්‍රාවකතෙමේ තමාගේ අඛණ්ඩවූ අවිජිදුවූ අසබලවූ අකල්මාෂවූ වාල්නුවූ ඤාණැත්තාන් විසින් පසස්නාලද්දාවූ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටීන් විසින් අල්වා නොගන්නාලද්දාවූ විතෙතකාග්‍රතාව පිණිස පවත්නාවූ පැදුවශීල දශශීලයන් නැවත නැවත සිහිකරන්නේවේද ඒ පැදුවශීල දශශීලය නැවත නැවත මෙනෙහිකරන්නාවූ ඒ ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ සිත පහදින්නේය ප්‍රමුදිතභාවය උපදනේය සිත කිළුටුකරන්නාවූ යම් කෙලෙශයක් වේද්ද ඒ කෙලෙස් ප්‍රහීනවූවාහුවෙනි එම්බා විශාඛාවෙනි ඵලබැඳීමෙන් කිළුටුවූ කැවපත්තලයාගේ පවිත්‍රභාවය උපක්‍රමයෙන්වේය එම්බා විසාඛාවෙනි කිළුටුවූ කැවපත්තලයාගේ පවිත්‍රතාවය උපක්‍රමයෙන් කෙසේවන්නේදයත්? තෙලින්හැර අළුද රෝමයෙන්කල කොස්සද පුරුෂයාගේ ඊට සුදුසු ඉලිම් සඞ්ඛ්‍යාතවූ උත්සාහයද යනමේ තුන්ප්‍රකාර උපක්‍රමයනියා කිළුටුවූ කැවපත්තලයාගේ පවිත්‍රතාවයවේද එම්බා විසාඛාවෙනි එපරිද්දෙන්ම කිළුටුවූ චිත්තයාගේ පවිත්‍රතාවය උපක්‍රමයෙන්දන්නේය එම්බා විසාඛාවෙනි කිළුටුවූ චිත්තයාගේ පවිත්‍රතාවය උපක්‍රමය කරණ කොටගෙණ කෙසේවන්නේදයත්? එම්බා විසාඛාවෙනි මේ ශාසනයෙහි ආර්‍යශ්‍රාවකතෙමේ අඛණ්ඩාදි ගුණයෙන් පරිපූර්ණවූ තමාගේ පැදුවශීල දශශීලයන් නැවත නැවත මෙනෙහිකෙරේද මෙසේ ශීලය නැවත නැවත මෙනෙහිකරන්නාවූ ඒ ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ සිත පහදින්නේය ප්‍රමොදය උපදනේය චිත්තයාගේ යම් කෙලෙශයෙක් වේද්ද ඒ කෙලෙශයෝ ප්‍රහීනවූවාහුවෙති එම්බා විශාඛාවෙනි මේ ආර්‍යශ්‍රාවකතෙමේ පැදුවශීල දශශීල සඞ්ඛ්‍යාතවූ ශීලූපොසථය වසන්නේනම්වෙයි පැදුවශීල දශශීලයන්හා සමග වාසයකරන්නේ නම්වේයි ඒ ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ පැදුවශීල දශශීලය අරහයා සිත පහදින්නේය ප්‍රමොදය උපදනේය චිත්තය කෙලෙසන්නාවූ යම් උපක්ලෙශයෙක් වේද්ද ඒ උපක්ලෙශයෝ ප්‍රහීනවූවාහුවෙති එම්බා විශාඛාවෙනි මේසේ උපක්‍රමය කරණකොටගෙණ කිලිටුවූ චිත්තයාගේ පවිත්‍රබවවන්නේයයි වදාළේයි.....

මෙසේ මේ විශාඛූපොසථ සූත්‍රයෙහි පළමුකොට නිගණ්ඨයන්ගේ ගොශීල ගොවෘතාදිය දක්වා ඊට අනතුරුව ශාසනිකයන්ගේ බ්‍රහ්මූපොසථාදියද තදනන්තරව සිලූපොසථයද ඊට අනතුරුව අට්ඨඞ්ගූපොසථයද දක්වූබැවින් පැදුවශීල දශශීලයන්හා අෂ්ටාඞ්ග ශීලයද යන තුන්ප්‍රකාර ශීලයම අඹුදරුවන් ඉපි ශ්‍රෙයස්කරමින් ගිහිගෙයි වසන්නාවූ ගෘහස්ථයන්ගේ ශීලයන්ට වඩා මනාසේ වැටහේ

ඈසි වෙසින් විශුද්ධිමාගියෙහි අ වාවූ "නිදවසිලවසෙන පාතිමොක්ඛසංවරසීලසංඛාතා පදුනි සතිවා උසසාහෙ දස" යනාදි පාඨයට අනුව නිත්‍ය සීලවශ යෙන් පාතිමොක්ඛසංවර පදයහා උත්සාහ ඇතිතාක් කල් මුළුල්ලෙහි දශශීලයද පොහෝදවස අෂ්ටාඞ්ග උපොසථ ශීලයද රක්ෂාකිරීම ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවකයාගේ නොහොත් රත්නත්‍රය සරණපරුයනවූ උපාසක උපාසිකාවන්ගේ චාරිත්‍රය බව පෙණේ.

තවද සියළුම ශීලයෝ හානභාගිය ස්ථිතිභාගිය වාසනාභාගිය විශෙෂභාගිය වශයෙන් සතරාකාරයයි දේශනා කෙරේදයත්?

"යොධසෙවති දුස්සීලෙ-සීලවන්තෙනසෙවති
වඩ්ඪතිඤාණතාමේ දෙසංනපටිසති අවිදදසු

මිච්ඡාසඞ්කප්ප බහුලෙසා-ඉන්ද්‍රියානි තරක්ඛති
ඒවරූපයසසෙ සීලං ජායතෙ හානභාගියං

යොපනභාවා මනොහොති-සීලසම්පහාරියා ඉධ
කම්මට්ඨානානු යොගම්හි න උප්පාදෙති මානසං

තුට්ඨිස්ස සීලමෙතෙන-අඤ්ඤතරස්ස උත්තරි
නස්සයං සීති භාගියං-සීලං භවති භික්ඛුනො

සම්පනභා සීලෝ ඝටති-සමාධත්ථාය යොපන
විසෙසභාගියං සීලං-නොහිඒතස්ස භික්ඛුනො

අතුට්ඨා සීල මෙතෙන-නිබ්බිදා යොනු යුඤ්ජති
හොති නිබ්බෙධ භාගියං-සීලමෙතස්ස භික්ඛුනොති

යනු විශුද්ධිමාගී අට්ඨවාසී මෙහි භාවය මේ ශාසනයෙහි යම් අඥාන උපාසකයෙක්හෝ අඥාන උපාසිකාකෙනෙක්හෝ දුසීල පුද්ගලයන් සෙවීනේවද ශීලවන්ත පුද්ගලයන් නොසෙවීනේවේද විසතු ඒහිපස්සිකයෙහි හෙවින් ශික්ෂාපද බිඳිමෙහි අයුතු නොකළ නේවේද මිථ්‍යාසංකල්ප සඞ්ඛ්‍යාත කාමවිතර්කාදීන් බහුලකොට ඇත්නේවේද පංචෙන්ද්‍රියයන් නොරක්නේවේද මෙබඳු සවභාව ඇත්තාවූ අඥාන උපාසකයාගේ ශීලය හානභාගිය ශීලනම් හෙවත් පිරිහීම භජනය කරන්නාවූ ශීලනම් කෙබඳු ශීලයක්වූවත් මෙසේ රක්නේනම් ඒ ශීලය පිරිහීම භජනයකරන්නාවූ ශීලයනමැයි දතයුතුයි.

මේ ශාසනයෙහි යම් තුවනැති උපාසකයෙක්හෝ උපාසිකාකෙනෙක්හෝ ශීලයාගේ සම්පුණ්ණත්වය හෙතුකොටගෙණ සතුටුසිත් ඇත්නේවද ඒ ශීලයාගේ සම්පුණ්ණකිරීමෙන් ඊත්තෙහි කෂීණයොනා

නුයොනයෙහි සින නුපදවාද ශීලමාත්‍රයකින් සතුටුවූ මිතුමත්තෙහි උත්සාහ නොඅඩන්නාවූ ඔහුගේ ඒ ශීලය සීනිභාගිය හෙවත් මිතුමත්තෙහි සමථ විදර්ශනාවන්ගේ නැවත්ම භජනයකරන්නාවූ ශීලය නම්වෙයි.

මේ ශාසනයෙහි යමෙක්තෙමේ ශීලසංවරයත් සම්පූර්ණකෙරේද සම්පූර්ණ සිල් ඇත්තාවූ ඒ සිලවතතෙමේ සම්මාධිය වඩනුපිණිස මිතුමත්තෙහි උත්සාහකෙරේද ඒ ශීලවතයාගේ ශීලය විශෙෂභාගිය හෙවත් රූප අරූපධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත අෂ්ටසමාපත්ති පඤ්චාභිඥා සඞ්ඛ්‍යාත විශෙෂ ගුණය භජනයකරණ ශීලයනම්වේ.

මේ ශාසනයෙහි යම් ශීලවතාකෙක්තෙමේ ශීලමාත්‍රයකින් සතුටුනොවී නිර්විද්‍ධුපසසනා සඞ්ඛ්‍යාත විදර්ශනාභාවනාවෙහි යෙදෙන්නේවේද ඒ සිල්වත්හුගේ ඒ ශීලය නිර්භෙදභාගිය හෙවත් නිර්භේදභාගිය භජනයකරන්නාවූ ශීලනම මේ ක්‍රමය නුවණින් විමසා බලනකල්හි පඤ්චශීලාදි යම් ශීලයක් භාවනාභාගිය වශයෙන් රක්‍ෂා කෙළේනම් ඒ ශීලය අවැඩ පිණිස අනර්ථ පිණිස පවත්නාබවමුත් සෙසු ශීලයන් තුන්දෙනම එසේ නොවනබව ඥානයේ අවබොධවන්නේයි මේනයින් කල්පනාකර බලනකල දශශීලයහෝ අනික් ශීලයක්හෝ උත්සාහ ඇතිතාක්කල් මුළුල්ලෙහි රක්‍ෂාකිරීමෙන් නිෂ්ප්‍රයෝජන නොවනබවද වැඩක්මිස අවැඩක් නොවනබවද අවබොධවේයි යම්නිසි ගුණධර්මයක් තමන්ට ශක්‍යති ඇතිතාක්කල් මුළුල්ලෙහි රක්‍ෂාකිරීම තඟනම්කොට නොවදුලබව සලකා බුඩොත්පාද අබුඩොත්පාද දෙකිහිම අවසිල් දසසිල් ආදි ශ්‍රෙෂ්ඨ ගුණධර්මයන් රක්‍ෂාකළාවූ ගවෙසීනම් මහා උපාසකයා ප්‍රධානකොට ඇති පන්සියයක් උපාසකවරුය ආනන්ද මහාශ්‍රාවක බොධිසත්ත්වරාජකුමාරය රාහුල මහාශ්‍රාවක බොධිසත්ව රාජකුමාරය උරුවෙලකාශ්‍යප ශ්‍රාවක බොධිසත්ව රාජකුමාරය නකුලමාතාවෝය නකුලපිතාය පුරාණ උපාසකයාය ඝටිකාර කුම්භකාරයාය උගහනම් ගෘහපතියාය බාර්මික උපාසකයා ප්‍රධානකොට ඇති පන්සියයක් උපාසකවරුය නන්දමාතා උපාසිකාවෝය ලක්දිව අනුලාදෙවි ප්‍රධානකොට ඇති දහසක් ස්ත්‍රීහුය යනාදී සාධු සත්පුරුෂ පණ්ඩිත උපාසක උපාසිකාවන්මෙන් සරණශීලය ගැණීමෙන් බෞඩ උපාසකභාවයට පැමිණ නිත්‍ය පඤ්චශීලය රක්‍ෂාකරමින් ශීලවතභාවයට පැමිණ ඉන් මත්තෙහි උත්සාහඇති පරිදි බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය එකභක්තික ෂටික ශීලය ආජීවාෂ්ටමක ශීලය අෂ්ටාඞ්ග උපොෂථ ශීලය නවාංගුපොෂථ ශීලය දසසිලයද රක්‍ෂාකොට මත්තෙහිත් උත්සාහ ඇතහොත්

පොහෝ දවස්හි අධිශීලයක් සමාදන්ව වසන කාලයෙහි වාසනා භාග්‍යවන්ත පිණිස එකාශනිකාඞ්ගය පත්තපිණ්ඩිකාඞ්ගය යන අඞ්ග ඒක උපාසක උපාසිකාවන්ව සාධාරණබැඳින් ඒ අඞ්ගදෙකද රක්‍ෂා කටයුතුයි "නාහාරත්ථ හොජනං පරිභුඤ්ජිස්සාමි එකාසනිකඞ්ගං සමාදියාමි" යන වාක්‍යයෙන් සමාදන්ව ආහාරකෘත්‍යයකරන්නාවූ කල්හි තමන්ට වැඩිසිටිය ආවාසවාසීන් පැමිණි කල්හිත් නොනැගිටුවිය යුතු ආසනයක් සොයා වැඩහිඳ ආහාරයට අතතැබුවාසින් පසු නැවත නොනැගිට ආහාරවැලඳීම එකාශනිකාඞ්ගයයි "දුතියකභාජනං පටික්ඛිපාමි පත්තපිණ්ඩිකඞ්ගං සමාදියාමි" යන වාක්‍යයෙන් අඞ්ගය සමාදන්ව තමන්ට යැපෙන පමණ ආහාරය එක් වරම එක් භාජනයකින් පිළිගෙණ පිටතින් යමක් ආහාර බදුනටහෝ නොගෙණ ආහාර බදුනෙන් යමක් පිටතටහෝ නොදමා එක් භාජනයෙන්ම වැලඳීමෙන්හා ඉතුරුනොකොට වැලඳීමෙන්ද අඞ්ගය රක්‍ෂාකටයුතුයි එකට වැලඳීමෙන් පිළිකුල් උපදිනා මත්සෘමාංස කිරි පැණි ආදී ද්‍රව්‍ය පිළිනොගෙණ වැලඳීමට පටන්ගත් පසු උන් සපඇර මස් මාංශ කටු ආදියක් පවා පිටතට නොදමා ආහාර වැලඳීමෙන් අඞ්ගය රක්‍ෂාකටයුතුයි. ආහාරකෘත්‍යයට පළමු කටු පොතු ඇට ආදී නොකෑයුතු ද්‍රව්‍ය ඉවත්කළයුතුයි මේ ධුතාඞ්ගයන් රක්‍ෂාකිරීමෙහි ප්‍රයෝජනයනම් තෘෂ්ණාවට නිග්‍රහකිරීමයි. මෙසේ රක්‍ෂාකරණලද ශීලයාගේ ආනිසංසයෝනම් මෙසේයි

1 "තස්ස පාසාදිකං හොති-පත්තචීවර ධාරණං
පබ්බජ්ජා සඵලා තස්ස-යස්ස සීලං සුනිම්මලං

2 අත්තානුවාදාදි භයං-සුඛසීලස්ස භික්ඛුනෝ
අන්ධකාරංච්ය රවිං-භදයංනාව ඔහති

3 සීලසම්පත්තියා භික්ඛු-සොභමානෝ තපොවනෙ
පභාසම්පත්තියා චන්දෝ-ගගනෙවිය සොභති

4 කාෂගණෙඕපි පාමොජ්ජං-සීලවන්තස්ස භික්ඛුනෝ
කරොති අපි දෙවානං-සීලගණෙ කථාවකා

5 සබ්බෙසං ගන්ධ ජාතානං-සම්පත්තිං අභිභුය්‍යති
අවීඅාගි දිසා සබ්බා-සීලගන්ධෝ පවායති

6 අප්පකාපි කතාකාරා-සීලවන්තෝ මහප්ඵලා
හොන්ති සීලවාහොති-පුරාසඛාකාර භාජනං

7 සීලවතානං න බාධෙනති-ආසවා දිට්ඨ ධම්මිකා
සම්පරායික දුක්ඛානං-මූලංඛණති සීලවා

8 යා මනුස්සෙසු සම්පත්ති-යාව දෙවේසු සම්පදා
තසාසම්පතන සීලස්ස-ඉච්ඡිතොහොති දුල්ලභා

9 අච්චන්ත සන්තාපත්‍යා-අයං නිබ්බාන සම්පදා
මනොසම්පතන සීලස්ස-තමෙව අනුබාවති

10 සබ්බසම්පත්ති මූලම්හි-සීලම්හි ඉති පණ්ඩිතො
අනෙකාකාර ඔකාරං-ආනිසංසං විභාවයෙති

මෙහි භාවය මෙසේයි—යම් භික්ෂුවක්හුගේහෝ උපාසක උපාසිකා කෙනෙකුන්ගේහෝ ශීලය අතිශයින් නිම්ලවීනම් ඒ ශීලවන්තයා ගේ පාසිවරාවසථ ධාරීමහා ගමනාගමනාදි ඉරියව්පැවැත්වීමද රූපශොභාවද සිවුරු පරිසකාරාදියද ප්‍රශාදවහවෙයි එසින්ම ඒ ශීල වන්තයාගේ ප්‍රව්‍රජ්‍යාව සඵලවන්නියසි දතයුතුයි (1)

පිරිසිදු සිල් ඇත්තාවූ භික්ෂුහුගේ සිතට ආත්මානුවාද භය පරානු වාද භය දණ්ඩ භය දුගතිභය යන සතරාකාර භය නොබස්නේයි කුමක්හෙන්දයත්? අන්ධකාරය නසන්නාවූ සූයස්මාමෙනි (2)

තපස්වනයෙහි ශීලසම්පත්තියෙන් ශොභනාවූ භික්ෂුතෙමේ ප්‍රභා සම්පත්තියෙන් ආකාශයෙහි බබලන්නාවූ චන්ද්‍රයාමෙන් ශොභතේ සි (3)

සිල්වත් භික්ෂුහුගේ ශරීර ගන්ධය දෙවියන්ට පවා ප්‍රමොදයකර වයි ශීලගන්ධයෙහි ප්‍රමොදය කියතු කිම! (4)

ලොව ඇත්තාවූ කැතතුරි කපුරු ආදි සියළු සුගන්ධ ජාතීන්ගේ ගන්ධ සම්පත්තිය මැඩපවත්වා සියළු දශදිශාවෙහි නොහැපි ශීල සුගන්ධය හමන්නේසි (5)

සිල්වතුන්කෙරෙහි කරණලද්දාවූ සවල්පවූද උපකාරයෝ මහත්ඵල මහානිසංස ඵලවන්නාහුවෙති කුමක්හෙන්දයත්? යහපත් පෘථිවි ඔජාවෙන් යුක්තවූ කෙතෙහි වපුළ ධාන්‍යයෙන් ප්‍රමාණ නොකළැකි අස්වැන්න ලැබිමක්ද එක ඇවයක් සිටුවිමෙහ් සියක් අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි ලක්ෂකොටිගණන් ඵල ලබාගැනීමක්දමෙනි එසේහෙයින් සිල්වන්තෙමේ පූජාසත්කාරයන්ට භාජනවෙයි (6)

දෘෂ්ට ධාර්මිකවූ හෙවත් මේ ආත්මයෙහි ඇත්තාවූ කාෂ්ඨාසවාදි චතුරාශ්‍රවයෝ ශීලවන්තයා නොපෙළන්මය සිල්වත්තෙමේ පරලොව ඉපදියයුතු දුකඛයන්ගේ මූල් උදුරා දමන්නේ වෙයි (7)

මනුෂ්‍යයන්කෙරෙහි චක්‍රවර්ත්ති ප්‍රභෘති රාජ්‍ය සම්පත්ති ආදිවූ යම් සම්පත්තියක්වේද දෙවියන්කෙරෙහි උපපාතික නන්දන කල්පවෘක්ෂ දිව්‍යප්සරාවන් ආදීවූ සිතුපැතුකෙණෙහි ඉසි වාසයෙක් නොකොව ලැබියයුතුවූ යම් සම්පත්තියක්වේද සම්පූර්ණ සිල් ඇත්තාවූ ඒ සම්පත් කැමති සීලවන්තයාහට ඒ සම්පත්තිය දුලීහ නොවන්නීය (8)

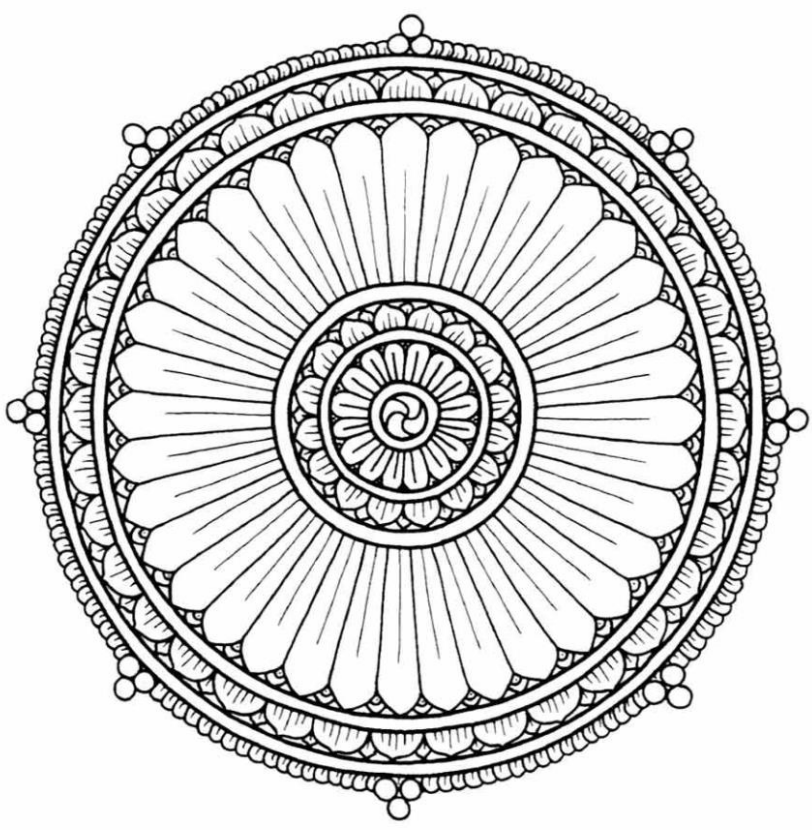
රාහාදි සියළු කෙලෙසුන්හා ජාත්‍යාදි සියළු දුක් අශේෂයින් සත් සිදුවන්නාවූ යම් නිර්වාණ සම්පත්තියක්වේද සම්පූර්ණ සිල් ඇත්තාවූ පුද්ගලයාගේ චිත්තය ඒ නිර්වාණ ධර්මය කරාම ධාවනයකරන්නේ සී (9)

පණ්ඩිතවූ සීලවන්ත පුද්ගලතෙමේ සකල සම්පත්තීන්ට මුල්වූ ශීලයෙහි මේ උක්තප්‍රකාරයෙන් නොයෙක් ආකාර ශ්‍රේෂ්ඨත්වා ආනිසංසයද ප්‍රකාශකරන්නේසී (10)

බුද්ධසාසන මහාසූරසෙනාපති යන රාජදත්තිය නාමෝපලක්ෂිතවූ ඇම්. ධම්මරත්න ලක්මිණිපහන් කතෘහූත පඬිතුමා විසින් ගෘහස්ථ සාධාරණවූ සියළු ශීලයන්ගේ විස්තර කථාව නොයෙක් පාළි අට්ඨ කථා ටීකානුටීකා ප්‍රකරණයන්ගෙන් සංක්ෂේපයෙන් ප්‍රථමභාග විතී යහාන යන භාණවයකින් සම්පූර්ණවූ මෙම ගිලනීදීපනත්වූ ධම් සඞ්ග්‍රහය රචනාකොට නිමවා මුද්‍රණයකරවන්නලදී.

සි ඞි ර ත්‍රු.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු